

LICEUL TEORETIC
MIHAI EMINESCU
CLUJ-NAPOCA

romania2019.eu

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN CLUJ
CASA CORPULUI DIDACTIC CLUJ
LICEUL TEORETIC „MIHAI EMINESCU” CLUJ-NAPOCA

*Lectura de plăcere
de la teorie la exemple de bune practici*

NR. 2/2019

Simpozionul național *Importanța stimulării interesului pentru lectura de plăcere la elevi*

*ISSN 2601-9914, ISSN-L 2601-9914
Cluj-Napoca, octombrie 2019*

Colectivul de redacție:

Coordonatori volum:

Director Casa Corpului Didactic Cluj, prof. Mihaela POPESCU

Inspector de limba română, prof. Smaranda GRAUR

Director Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, prof. Simona DOBRESU

Director adjunct Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, prof. Lili CIOCAN

Prof. metodist Casa Corpului Didactic Cluj, Pompilia HERMAN

Prof. documentarist Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Mihaela TURCU

Tehnoredactare:

prof. Mihaela TURCU

Coperta:

Prof. metodist Casa Corpului Didactic Cluj, Dina PRIPON

Autorii fiecărui articol își asumă responsabilitatea privind originalitatea lucrării și respectarea drepturilor de proprietate intelectuală.

Profesori colaboratori

Abaza Irina Marinela

Achim Adina

Al Qeisi Reli Iuliana

Almășan Monica

Amariei Mihaela

Andrei Mihaela

Andrei Simona Elena

Andrei Violeta

Andrușcă Andreea

Antochi Cristina

Antoci Genoveva

Antohi Carmen

Apostol Carmen Elena

Arșintescu Steluța

Baicu Ileana

Baicu Iadranca-Ionela

Balaban Vasilica

Balan Daniela

Barbu Olga

Bădescu Gabriela-

Cristina

Băjan Margareta

Bălăbaneanu Alina

Băncilă Ana-Mirela

Bănica Gabriela

Becheru Cosmin

Becheru Ramona

Belei Elena Camelia

Berea Alexandra

Berindeiu Nicolae

Blîndă Andreea

Blîndu Lavinia

Boboc Simona Florența

Boca Maria Daniela

Bodea Corina

Bodnariu Măriuța

Borza Emilia

Bostan Cristina Elena

Bostănică Daniela

Botoșaru Mihaela

Bradea Teodora

Brăiloiu Rodica-Cornelia

Brînzan Florica

Breban Mihaela

Bribete Cornelia Mirela

Bugner Mirela-Maria

Buhai Ramona Nicoleta

Burcă Maria

Burulean Mariana-

Luminița

Candrea Antoneta

Câmpean Violeta Elena

Chatzidimitriou

Georgiana

Chertițe Lucia

Chiorean Maria Carmen

Chiru Paula Luiza

Ciobanu Sabina

Ciocan Nicoleta Lili

Cioploiu Felicia

Ciubotariu Gabriela

Ciubotaru Adriana

Ciubotaru Gina

Ciubotă Nicoleta

Cîrnu Laura Carmen

Cleșiu Tatiana

Cobzaru Ștefania

Coca Ecaterina

Cocolan Raluca-Elena

Coman Daniela

Comănescu Otilia

Condurache Andreea

Copăcea Luminița

Corpodean Laura

Cortez Gabriela Vanda

Covalciuc Elena

Cozma Mihaela

Crișcov Doina

Cuciurean Bogdan

Dan Elena

Degan Lenuța

Diaconescu Felicia Elena

Diaconu Mihaela

Dimofte Gherghina-Gina

Dinescu Mihaela Daniela

Dinu Olguța

Dobrău Otilia Dorina

Dobrescu Simona Raluca

Dobroiu Laura

Dobroiu Ramona

Dragomir Gabriela

Mirela

Duma Diana Anca

Dumitrașcu Gabriela

Dumitru Nicoleta

Cristina

Dumitru Marius Gabriel

Dup Vanesa Aruna

Enache Mirela Diana

Enculescu Nicoleta

Ene Carmen Monica

Erizanu-Pânzari Elena

Fekete Maria Ioana

Feldrihan Viorica

Felhazi Carmen

Fenechiu Eva

Flore Aurica Maria

Florea Sofia Nicoleta

Frunză Nicuța

Fulgă Mihaela Florica

Gavrilă Ana Cătălina

Gavrilă Georgiana	Mărgulescu Carmen	Petrariu Elena
Găman Doina Norica	Mărgulescu Marcela- Carmen	Petre Daniela Maria
Gârmacia Simona Maria	Mircea-Mînzăţanu	Petre Florina
Georgescu Olivia	Raluca-Isabela	Petre Niculina
Ghinea Mihaela	Mirescu Corina	Petrea Cristina
Gheorghievici Daniela	Mîrza Ioana	Petrea Veronica
Giurca Ioana	Mocanu Luminiţa	Pişcan Nicoleta
Glăvan Georgeta	Mogoşan Mihai Alin	Pomacu Aura Marina
Adriana	Moldoveanu Andreea	Popescu Cristina Liliana
Grad Maria	Mureşan Roxana	Popescu Livia
Gramă Alexandrina	Nastasă Nadia Alina	Popescu Mihaela
Grigore Cecilia Teodora	Nedelcu Roxana	Popescu Mirela
Grigore Gabriela	Nedelcu Nina	Pricop Elena
Gugiu Viorica	Nedelcu Victoria	Prigoană Roxana
Hădărău Dorina	Negreţ Iuliana	Racolţa Luminiţa
Hojda Sofia	Nichituş Geanina	Radu Elena
Hristache Andreea	Nicolae Ioana	Răileanu Mihaela
Iacobeanu Loredana	Nicolau Mariana	Roşu Mitina
Narcisa	Nistor Liana Monica	Rusu Elena
Iftimie Lăcrămioara	Nour Eugenia	Rusu Lucia Elena
Ilie Mirela	Oceanu Nela	Stănescu Adriana
Iliescu Valentina	Odagiu Mira	Salatioan Anamaria
Iordache Mihaela	Oltean Sabina Larisa	Sandu Adriana
Ivănoiu Nicolîţa Andreea	Onică Larisa	Savin Mirela
Jicman Irina	Onu Ana Dorina	Scarlet Mihaela
Juravle Ana	Oprea Elena Diana	Schitiu Margareta
Lazăr Anicuţa	Oprea Loredana Iuliana	Scupra Cristina
Lăzărică Teodora	Paga Doina	Seucea Ramona Anca
Lungeanu Georgiana	Paicu Dorina	Sighişorean Mioara Elena
Luţă Liliana	Paleru Rodica	Stan Natalia
Manea Angelica Mihaela	Pană Cătălina	Stăncilă Amelia Elena
Marina Maria Daniela	Pargea Alina Viorica	Stănciulescu Florentina
Marchiş Ramona	Pavel Irina-Elena	Stoica Ancuţa Paula
Martin Ramona Nicoleta	Păduraru Monica Cecilia	Stroe Elena Olga
Matasă Mariana	Pătrăuţă Ioana Lucia	Sucilea Cătălina
Maticiuc Georgiana	Păunescu Mihaela	Suciu Claudia Adela
Matieş Margareta	Gretuţa	Suciu Mihaela
Mazîlu Gabriela	Pelivan Camelia	Surulescu Floarea
Mădălin Ioana Alina	Perţa Cristina Mirela	Szanto Rozalia
Mărginean Diana		

LICEUL TEORETIC
MIHAI EMINESCU
CLUJ-NAPOCA

romania2019.eu

Șeicahmed Farida
Șerban Ioana Letiția
Tănase Ileana
Ticu Ana Maria
Tincu Camelia Daniela
Titere Daniela
Toma-Nicolau Elena
Turcu Mihaela
Ursa Emanuela Corina
Vancea Sorina
Vanda Ani
Velea Oana
Verdețu Rica
Vinătoru Mariana
Vîrtic Lenica Matilda

Vlasa Maria
Vlase Simona
Voiculescu Mihaela
Vouciuc Ana Maria
Vouciuc Ciprian
Dumitru
Zamfir Alina
Zăhărăchescu Daniela
Zărnescu Marinela
Zvîncă Oana

Bibl. Bădescu Mariana
Bibl. Bontaș Dochia
Maria
Bibl. Cărpinișan Alina

Bibl. Chiru Paula Luiza
Bibl. Constantin Elena
Bibl. Costache Marcela -
Rodica
Bibl. Dragomir Garofița-
Mirela
Bibl. Ionescu Mirela
Bibl. Lazăr Elena
Bibl. Maxim Odorica
Bibl. Onea Lăcrămioara
Bibl. Paștiu Maria
Bibl. prof. Popa Iuliana
Bibl. Pușcaș Iuliana

Cuvânt înainte

Volumul de față continuă demersul nostru, început în urmă cu un an, de a prezenta celor interesați repere teoretice și practice privind identificarea unor strategii cât mai eficiente de stimulare a interesului elevilor de astăzi pentru lectura de plăcere. Izvorâte din experiența multor dascăli acumulată în ani de studiu și activitate la catedră, aceste repere au fost prezentate și în acest an în cadrul celor două secțiuni ale Simpozionului național *Importanța stimulării interesului pentru lectura de plăcere la elevi*, Cluj-Napoca, iunie 2019.

Corelat cu cea de-a III-a ediție a Festivalului-concurs național *Eu citesc! Tu... mai citești?*, acest simpozion a oferit participanților din întreaga țară și din Republica Moldova prilejul nu doar să atragă atenția, prin câteva observații mai mult sau mai puțin personale, asupra unui fenomen ce persistă de ani buni în rândul copiilor și al adolescenților (scăderea dramatică a interesului față de lectură), ci și să propună soluții concrete, verificate și verificabile, de stimulare a interesului pentru lectura de plăcere, punând accentul pe rolul formativ al activităților extracurriculare și extrașcolare și importanța strategiilor didactice inovative în acest sens.

În cuprinsul acestei lucrări se regăsesc, pe lângă puncte de vedere teoretice ale unor cadre didactice experimentate, și exemple de bune practici, de strategii eficiente și proiecte de stimulare a lecturii de plăcere implementate cu succes, realizate în parteneriat la nivel intra-/inter-instituțional, urmate de lucrările premiate ale elevilor participanți la cea de-a treia ediție a festivalului amintit.

Mulțumesc pe această cale tuturor celor care au făcut posibilă apariția acestui volum și celor care au crezut în reușita unui asemenea demers.

**Coordonator de proiect,
prof. Mihaela TURCU**

Partea I – lucrări simpozion

ACTIVITĂȚILE NON-FORMALE VALENȚE FORMATIVE

Prof. Simona Raluca DOBRESU
Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Cluj-Napoca
Prof. Viorica Marinca FELDRIHAN
Școala Gimnazială Specială „CRDEII”, Cluj-Napoca

„Cred, vreau să cred că vom continua să citim, chiar dacă nu vor mai fi cărți. O vom face, la nevoie, pe ecrane portabile sau fixe, de buzunar ori de mari dimensiuni, dar vom continua s-o facem, vom fi obligați s-o facem câtă vreme vom persevera să gândim și să producem bunuri simbolice”.

(Paul Cornea, *Introducere în teoria lecturii*)

Finalitățile educaționale actuale presupun îmbinarea într-un mod constant și complementar a activităților curriculare cu cele extracurriculare. Universul non-formal creat, organizat de școală, are conținut cultural, artistic, tehnico-științific, spiritual, sportiv sau reprezintă modalități de implicare a elevilor și profesorilor la viața comunității locale.

Elevii au nevoie de acțiuni care să le extindă lumea lor spirituală, să le dezvolte creativitatea, să le satisfacă setea de cunoaștere, să le creeze stări de emoție profundă, descoperind, analizând, apreciind, formându-și propriile convingeri, atitudini și comportamente.

Activitățile educative extrașcolare, componente ale educației non-formale, reprezintă modalitatea aplicativă care permite transferul și aplicabilitatea cunoștințelor, abilităților și competențelor dobândite în sistemul de învățământ. Prin formele sale specifice, activitățile extrașcolare dezvoltă creativitatea, comunicarea, abilitățile sociale, gândirea critică și stimulează implicarea și responsabilizarea elevilor. Fiind un element prioritar în politicile educaționale actuale, activitățile extrașcolare au un impact pozitiv asupra dezvoltării personalității elevilor, asupra performanțelor școlare și asupra integrării sociale, dezvoltând o stare psihologică mai bună, un nivel mai ridicat al stimei de sine, un sentiment mai redus al izolării sociale.

Activitățile non-formale proiectate de către profesori și desfășurate împreună cu elevii au în vedere destinderea, plăcerea, recreerea, buna dispoziție, satisfacția, afirmarea și recunoașterea aptitudinilor, îmbogățirea cunoștințelor, dar și stimularea lecturii de plăcere. Prin urmare, aceste activități sunt cele prin care elevii redescoperă lectura, jocul, plăcerea scenei, bucuria de a citi, adevărata valoare a cărților, dar și cele prin care își consolidează spiritul de echipă, își dezvoltă competențele de comunicare, competențele artistice și capacitatea de a avea inițiative personale pe care să le pună în practică cu succes. Excursiile tematice, expozițiile pe care elevii le organizează, vizitele la casele memoriale, concursurile, serbările, parteneriatele educaționale, proiectele, atelierile de teatru, mesele rotunde, dezbaterile, activitățile culturale, dar și întâlnirile cu scriitori, vizionarea unor filme și a unor spectacole de teatru sunt doar câteva dintre formele de organizare a activităților nonformale cu accent pe dezvoltarea lecturii.

Excursiile reprezintă o formă de activitate cu caracter activ, atractiv și mobilizator, cea mai îndrăgită activitate extrașcolară, care oferă posibilitatea de a stimula activitatea de învățare, de a întregi ceea ce știu elevii, de a permite o abordare interdisciplinară. Excursiile tematice care să vizeze și stimularea lecturii - excursiile literare- se organizează în muzee, case memoriale, lăcașe de cult, iar avantajele acestor forme de organizare sunt multiple: familiarizarea cu tematica pusă în discuție, dezvoltarea cunoștințelor deja dobândite, îmbogățirea orizontului cultural, devenind o călătorie spre cunoaștere.

Vizitele realizate de noi la casele memoriale au constituit un mijloc de a respecta și prețui valorile culturale, folclorice și istorice ale poporului român. Ele au oferit elevilor noștri prilejul de a cunoaște aspecte legate de viața și activitatea unor personalități de seamă ale culturii naționale, relațiile dintre oameni, dar și premisele realizării operelor de artă. Vizitele și excursiile tematice s-au dovedit a fi foarte apreciate de elevi, constituindu-se în reale forme de învățare care întregesc și desăvârșesc ceea ce elevii au acumulat în cadrul activităților didactice și nu în ultimul rând, stimulând lectura de plăcere. Elevii și-au manifestat dorința de a cunoaște în profunzime viața și activitatea scriitorilor, documentându-se în continuare, citind, scriind și în același timp realizând diferite proiecte interdisciplinare.

În vizită la cei patru mari clasici ai literaturii române a fost o activitate de succes desfășurată în parteneriatul dintre cele două școli clujene, dar și cu Liceul „Treboniu Laurian” din Botoșani. Elevii din cele trei școli și-au propus să viziteze casele memoriale ale celor mai cunoscuți scriitori români, să se documenteze și apoi să scrie despre ceea ce au văzut/ au simțit /au trăit...

Am început cu vizita la Casa memorială Mihai Eminescu de la Ipotești- muzeu memorial amenajat în casa în care a trăit poetul Mihai Eminescu, elevii amintindu-și cât de frumos o descria George Călinescu în „Viața lui Mihai Eminescu”: *„Locuința părintească nu era palat boieresc, ci o casă modestă de țară dar încăpătoare și gospodărească, nu lipsită de anume eleganță rustică. Era o construcție geometrică, puțin ridicată asupra solului, cu câte două ferestre mari în laturi. Un pridvor înalt în față, la care suiai pe vreo șapte trepte de lemn, un acoperământ al tindei, în chip de fronton grec sprijinit pe două coloane svelte, dădeau albei clădiri acoperite cu tablă un vag stil neoclasic.”*

Casa memorială Ion Creangă din Humulești este al doilea muzeu memorial vizitat. Elevii au aflat că acest muzeu a fost înființat în casa în care s-a născut și a copilărit povestitorul român Ion Creangă (1837-1889) în satul Humulești, județul Neamț. Ion Creangă a locuit aici permanent de la naștere până în 1846, apoi cu întreruperi până în 1855. Construcția este formată din două încăperi mici și o tindă. Atracția turistică deține o valoroasă expoziție permanentă, reorganizată tematic după 1989, ce cuprinde documente de arhivă, scrisori, cărți poștale cu autograf, fotocopii ale manuscriselor, fotografii și 14 lucrări de grafică.

În județul Dâmbovița se află Casa Memorială Ion Luca Caragiale. Reînființată în anul 1979, într-o casă construită în stil rustic, aceasta adăpostește mărturii scrise ale vieții și activității marelui dramaturg, născut la Haimanale, care au rolul de a aduce în atenția vizitatorului viața cu frământările și împlinirile sale, ale geniului dramaturgiei românești. Muzeul prezintă vizitatorului mărturii documentare, cărți în ediții princeps, fotografii, afișe, mobilier de epocă, obiecte personale, afișe artistice ale pieselor lui I. L. Caragiale, jucate pe mari scene ale lumii: New York, Londra, Roma, Milano, Tokio, Paris.

Ne-am întors privirile și gândurile către ultimul scriitor dintre cei patru mari clasici ai literaturii noastre, vizitând Casa memorială Ioan Slavici care a fost inaugurată în 1950, la comemorarea a 25 de ani de la moartea sa. Ioan Slavici s-a născut în comuna Șiria din județul Arad la 18 ianuarie 1848, dar casa în

care s-a născut nu se mai păstrează deoarece a fost demolată pe la 1900, iar astăzi se cunoaște doar locul unde a existat. Colecția documentară aflată în muzeu este, în mare parte, donația uneia dintre fetele lui Ioan Slavici și a fiului ei. Din colecție fac parte cărți din opera scriitorului, ediții princeps, scrisori, ziare, reviste, fotografii, mobilier de epocă.

Concursurile pe diferite teme sunt, de asemenea, momente deosebit de atractive pentru elevi, care le oferă posibilitatea să demonstreze practic ceea ce știu și ceea ce știu să facă. Dacă sunt planificate și organizate într-o atmosferă plăcută, creativă, acestea vor stimula spiritul competitiv, spiritul de inițiativă, fair-play-ul, dar și plăcerea de a se documenta și de a citi cât mai mult. Concursurile de creație literară, de recenzii sau de critică literară urmăresc stimularea implicării elevilor în activități extracurriculare, descoperirea și dezvoltarea aptitudinilor artistice și literare. Prin urmare, a devenit o tradiție organizarea unor concursuri literare prilejuite mai ales de aniversarea unor scriitori sau de comemorarea acestora.

Profesorul trebuie să încurajeze și să stimuleze apariția spiritului creativ, dezvoltând elevilor deprinderi specifice anumitor domenii, încurajând și stimulând apariția spiritului creativ și creând în sala de clasă sau extrașcolar o atmosferă lipsită de constrângeri, confirmând ceea ce spunea Jean Chateau: „*Copilul dispune nu numai de capacitatea de a se juca și de a învăța, ci și de aceea de a crea*”. „Învățarea creativă”, se definește, în sens larg, ca fiind procesul de dobândire a experienței individuale de comportare și în sens psihopedagogic, ca fiind o activitate (pe care o desfășoară elevul în școală și orice om în situație similară) pentru însușirea de cunoștințe și dobândirea de deprinderi în toate sectoarele vieții psihice: cunoaștere, emotivitate, voință.

Serbările școlare reprezintă o altă modalitate eficientă de cultivare a aptitudinilor artistice ale elevilor, contribuind la dezvoltarea personalității lor, lărgesc orizontul cultural și spiritual al celor implicați, contribuind la acumularea de noi cunoștințe, dezvoltarea de noi competențe, îmbogățirea trăirilor afective. Elevii deveniți artiști trebuie încurajați în demersul lor, stimulați pentru a participa cu interes și pentru a transmite bucuria lor spectatorilor. Pregătirea serbărilor presupune întâlnirea cu textul literar, împrietenirea cu acesta și interesul de a cunoaște și alte lecturi, iar implicarea activă în arta spectacolului poate să presupună descoperirea tinerelor talente și promovarea lor.

Parteneriatele reprezintă relația de colaborare care creează în jurul elevilor o comunitate de suport prin implicarea părinților și a membrilor comunității. Parteneriatul educațional reprezintă un set de intervenție complementară, o componentă esențială în cadrul unei organizații școlare. Activitățile non-formale desfășurate de noi au vizat trezirea interesului pentru lectură și pentru exprimarea frumoasă, recunoașterea valorilor autentice, valorificarea potențialului artistic-creativ și intelectual, exersarea spiritului critic, argumentativ, dezvoltarea simțului estetic, conștientizarea multiplelor valențe ale lecturii: cunoaștere, relaxare, dezvoltare personală. Prin urmare, putem susține că atât prin activitățile didactice cât și prin activitățile non-formale realizate, școala contribuie la stimularea și consolidarea tuturor aspectelor pe care le implică cele trei dimensiuni: intelectuală, afectivă și relațională, pregătind elevii pentru viață.

Bibliografie:

1. Chateau, Jean, *Copilul și jocul*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1967.
2. Cornea, Paul, *Introducere în teoria lecturii*, București, Editura Minerva, 1988.
3. Roco, Mihaela, *Creativitate și inteligență emoțională*, Iași, Editura Polirom, 2002.

CONCEPTUL DE EDUCAȚIE INCLUZIVĂ ȘI LECTURA

Prof. Nicoleta – Lili CIOCAN

Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Cluj-Napoca

Conceptul *educație incluzivă* a luat naștere ca răspuns la abordările tradiționale și perimate, conform cărora anumite categorii de copii au fost excluși din școlile de masă din motivul dizabilității, dificultăților/problemelor de învățare, vulnerabilității familiei sau din alte motive. Conceptul incluziunii își are originile în Declarația Universală a Drepturilor Omului (ONU, 1948), care recunoaște că toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și drepturi. Această declarație induce ideea că incluziunea este acceptarea tuturor oamenilor, independent de diferențele dintre ei. Este vorba despre aprecierea persoanelor pentru ceea ce sunt și competențele lor, mai degrabă decât despre felul în care merg, vorbesc sau se comportă. Incluziunea permite oamenilor să valorifice diferențele dintre ei, prin aprecierea că fiecare persoană este unică în felul său.

UNICEF promovează modelul școlii prietenoase copilului – un concept holistic (cu contribuție-cheie în asigurarea calității educației), care se referă la un mediu sigur, sănătos și protector de învățare. Școala prietenoasă copiilor este incluzivă, efectivă, sănătoasă și protectoare, încurajând participarea copiilor, familiilor și comunităților; se bazează pe respectarea drepturilor copilului, dă prioritate celor mai dezavantajați copii.

Educația incluzivă (UNESCO) este un mod de educație adaptat la și individualizat în funcție de nevoile tuturor copiilor în cadrul grupurilor și claselor echivalente ca vârstă, în care se regăsesc copii cu nevoi, capacități și nivele de competență foarte diferite. Prin educația incluzivă este oferit suport - în cadrul școlilor de masă și al claselor normale - copiilor cu dificultăți de învățare, indiferent de originea lor socială sau de tulburările pe care le prezintă, acceptați alături de colegii lor "normali".

Atitudinea prea directivă, orientată spre produs și spre performanță a celor care lucrează în sistemul educațional general (educatori, învățători, profesori) trebuie schimbată, astfel aceasta fiind orientată spre proces, spre mediere și spre un stil de învățare individualizat. Prin extinderea perspectivei educației cognitive, profesorii vor fi capabili să utilizeze în mod flexibil mijloacele și materialele, vor putea mobiliza elevii în scopul dezvoltării gândirii individuale și a potențialului cognitiv, iar programa de învățământ va putea fi modificată conform necesităților.

Răspunsul cel mai adecvat pentru fenomenul excluderii de la educație este incluziunea/educația incluzivă, aceasta fiind precondiția de bază pentru eliminarea discrepanțelor și edificarea societăților moderne.

Migrația și diversitatea etnică prezintă atât provocări, cât și oportunități pentru școlile europene. Având în vedere că elevii născuți în afara UE sunt de două ori mai susceptibili să abandoneze școala, sprijinul pedagogic devine un aspect esențial. Cu toate acestea, un nivel sporit al diversității oferă școlilor ocazia de a deveni mai incluzive, mai creative și cu un orizont mai larg.

Conform <https://www.schooleducationgateway.eu/ro/pub/index.htm>, platforma europeană online dedicată învățământului preuniversitar, în cadrul proiectului european **Proiectul INCLUD-ED (EU-FP6, 2006-2011)** s-au analizat strategiile educaționale care promovează incluziunea socială, axându-se cu precădere pe grupurile vulnerabile și marginalizate. Astfel, au fost realizate 22 de studii de caz și șase studii longitudinale, în zone marginalizate, fiind analizate școlile care obțineau rezultate școlare bune. Studiile au permis identificarea unor „măsuri pedagogice reușite”, ale căror componente universale pot fi transferate într-o gamă de contexte variate. Printre măsurile identificate se numără:

- **dialoguri bazate pe lectură:** activități bazate pe schimbul de semnificații, interpretări și reflecții ce are loc după lectura unei opere literare clasice. La dezbaterile literare participă atât copiii, cât și membrii de familie, fiind adevărate activități educative de familie.
- **grupurile interactive:** grupuri mici, eterogene de elevi (de etnii, religii și competențe diferite), coordonate de un adult (voluntari, părinți), care promovează interacțiunile dintre elevi și îi încurajează să se ajute să învețe. Elevii învață într-o manieră instrumentală și, de asemenea, învață cum să se ajute.
- **educație familială:** această abordare angrenează familia și alți membri ai comunității în diverse activități de învățare, cum ar fi cursuri de alfabetizare, de limbi străine, definite de participanți conform nevoilor și intereselor proprii (conținut, organizare, orar).

Școala Mare de Déu de Montserrat School (Terrassa, Catalonia) este un exemplu care demonstrează progresul obținut prin implementarea măsurilor pedagogice reușite. Școala a început să implementeze măsurile în anul școlar 2001/2002, după care procentul de elevi care a promovat examenul oficial la abilități de lectură a crescut de la 17% la 85% în doar cinci ani (2001-2006).

Procesul de învățământ – în latura sa formativă – urmărește organizarea și conducerea activităților în direcția formării abilității de comunicare, a prelucrării informațiilor primite, independența în acțiune și dezvoltarea – de la cea mai fragedă vârstă – a gândirii sub toate aspectele ei, ca instrument al inteligenței și element important al personalității.

Principiul individualizării și diferențierii învățării exprimă necesitatea de a valorifica cât mai bine posibilitățile și eforturile individuale ale elevilor atât în ceea ce privește persoanele înzestrate cât și în ceea ce privește persoanele mai puțin înzestrate.

Fiecare elev este înțeles ca un participant activ la învățare și predare pentru că fiecare aduce cu sine în procesul complex al învățării și dezvoltării: o experiență, un stil de învățare, un model social, o interacțiune specifică, un ritm personal, un mod de abordare, un context cultural căruia îi aparține.

Predarea este un act de cooperare, descoperire și reflecție, la care participa atât profesorul cât și elevii unei clase. O resursa importantă pentru profesor în predare este cooperarea elevilor.

Bibliografie:

1. Ioan Străchinaru, 1987, Didactica. Metode de învățământ, E.D.P., București
2. Elena Tiron, 2005, Pedagogie, Curs pentru studenți,- în format electronic
3. Verza Emil, 1994, Psiho-pedagogie specială, E.D.P., București
4. Rădulescu Sorin, 2000, Sociologia vârstelor, Ed. Hiperion
5. Cum sa dezvoltam potențialul cognitiv al copiilor cu dificultăți de învățare editat de L.Lebeer
6. Fluieraș Vasile, 2005, Teoria și practica învățării prin cooperare, Ed. Casa Cărții de Știință,
7. Cluj- Napoca; Vrajmaș Traian, 2004, Școala și educația pentru toți, Miniped , București
8. <https://www.schooleducationgateway.eu/ro/pub/index.htm>
9. https://mecc.gov.md/sites/default/files/educatie_incluziva_final.pdf

CE SE (MAI) SPUNE DESPRE LECTURĂ?

Prof. Mihaela TURCU

Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Cluj-Napoca

S-au scris extrem de multe pe tema lecturii și, cu certitudine, se vor mai scrie. Totuși, ce se (mai) poate spune despre această activitate recreativă care oferă libertate deplină imaginației, stârnește curiozitatea, dezvoltă spiritul, stimulează creativitatea și transformă individul?

Privită din perspectiva spațiului școlar, lectura este mult mai familiară decât înafara școlii. Până și adulții asociază, de cele mai multe ori, deprinderea de a citi cu instituțiile de învățământ. Sunt puțini cei care văd în lectură un mod de viață, o experiență inedită de cunoaștere (mereu alta, chiar și în cazul multiplelor lecturi ale aceleiași cărți), o călătorie printr-un nesfârșit labirint al minții umane și, de ce nu, un demers de autocunoaștere care nu poate fi limitat la anii de școală, ci trebuie obligatoriu dus *dincolo*, în cotidian, și pentru toată viața. Din nefericire, există atât de mulți adulți care nu văd rostul lecturii particulare și care sporesc alarmant procentul analfabeților funcțional, încât copiii și tinerii par să se înscrie firesc în rândul acestui *trend*.

Studiile de specialitate arată că interesul pentru lectură scade invers proporțional cu vârsta, în sensul că încă din gimnaziu elevii citesc tot mai puțin. Poate și pentru că nu conștientizează finalitățile lecturii sau pentru că nu au modele care să-i stimuleze în acest sens.

Un copil-cititor va avea, desigur, toate premisele de a deveni un adult-cititor, în condițiile în care experiențele întâlnirii sale cu cartea nu au caracter obligatoriu și nu se limitează la educația formală, ci se extind spre nonformal și ludic. O soluție ar fi corelarea activităților de lectură cu preferințele elevilor și cu spații neconvenționale pentru citit în care elevul și nu cartea să fie, aparent, în centrul atenției. Evident, strategiile pot fi multiple, iar rezultatele pe măsură. Nonformalul poate adesea să se substituie formalului tocmai pentru a-i face curioși pe elevi, pentru a-i determina să își dorească ei să afle ceva în plus, să caute și să valorifice pozitiv lecturile pe care le fac „de plăcere”.

Prezentăm în cele ce urmează câteva opinii/semnale de alarmă în acest sens și câteva dintre strategiile de succes care constituie, în opinia noastră, exemple de bune practici și pot fi adaptate la realitatea din fiecare școală/clasă:

1. <http://www.tribunainvatamantului.ro/importanta-lecturii-in-instruirea-si-educarea-elevilor/>
2. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/32_34_Motivatia%20elevilor%20pentru%20lectura.pdf
3. <https://iteach.ro/experientedidactice/studiu-comparativ-privind-lectura-in-randul-elevilor-de-gimnaziu-de-la-liceul-tehnologic-ocna-sugatag>
4. <https://prof21.ro/noutati/post/158>
5. <https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/articol/lectura-si-elevii-epocii-digitale>
6. <https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/articol/nu-e-suficient-sa-citim-important-e-sa-avem-experienta-lecturii>
7. <https://www.gandul.info/cultura/misiune-dificila-cum-ii-ajutam-pe-cei-mici-sa-descopere-pasiunea-pentru-lectura-intr-o-lume-plina-de-alte-tentatii-pentru-ei-top-5-carti-recomandate-copiilor-pana-in-10-ani-17968004>

8. <https://www.descopera.ro/dnews/17989699-cititi-copiilor-carti-tiparite-nu-electronice-ajuta-mai-mult>
9. https://adevarul.ro/locale/slatina/cum-facem-copii-iubeasca-lectura-din-carti-aflam-trei-mai-multe-cuvinte-decat-dintr-o-conversatie-1_5cc9950e445219c57e24fd11/index.html

METODE COMPLEMENTARE DE EVALUARE A LECTURII

Prof. înv. primar Irina Marinela ABAZA
Școala Gimnazială Nr.1 Onești, jud. Bacău

Portofoliul reprezintă o colecție de produse ale activității elevului, selectate de el însuși, structurate și semnificate corespunzător. Acesta oferă o imagine completă a progresului înregistrat de elev de-a lungul unui interval de timp propus. Astfel, portofoliul ne poate prezenta drumul parcurs de elev în două moduri:

- a) prin reunirea textelor definitive;
- b) prin reunirea variantelor tranzitorii.

De aici, rezultă două tipuri de portofolii și două modalități de notare distincte: prima ia în calcul textele finite și cuantifică procesul din perspectiva lor, iar cea de-a doua are în vedere atât textele finite, cât și ciornele care le-au premers.

Dintre aspectele ce definesc portofoliul esențiale ar putea fi:

a) portofoliul reunește texte diverse:

- texte elaborate pe durata unui capitol / unei unități de conținut sau a unui semestru;
- texte specifice unui singur tip de scriere (numai compuneri libere, numai rezumate)
- texte heterogene (lucrări de control, pagini de jurnal, fișe de lucru, definiții, texte funcționale etc.)
- texte elaborate de elevi în urma unor sarcini de lucru și texte pe care au ales singuri să le realizeze etc.)
- variante finale și ciorne sau numai variante finale și numai ciorne;

b) în portofoliu textele sunt grupate și compun un întreg; unitatea portofoliului se manifestă în logica grupării, explicată într-o filă de cuprins sau o copertă;

c) după etapa de structurare, portofoliul va fi comentat și evaluat de elev, într-o filă de autoevaluare și de profesor în fila de evaluare; **în absența acestor pagini nu se poate vorbi de portofoliu.**

În concluzie, portofoliul este un instrument euristic, putându-se evidenția următoarele capacități:

- capacitatea de a observa și de a manevra informația;
- capacitatea de a raționa și de a utiliza cunoștințe;
- capacitatea de a observa și de a alege metodele de lucru;
- capacitatea de a investiga și de a analiza;
- capacitatea de a raționa și de a utiliza proceduri simple;
- capacitatea de a sintetiza și de a organiza materialul;
- capacitatea de a sintetiza și de a realiza un produs;
- capacitatea de a observa și de a manevra informația;
- capacitatea de a raționa și de a utiliza cunoștințe;

- capacitatea de a investiga și de a analiza;
- capacitatea de a raționa și de a utiliza proceduri simple;
- capacitatea de a sintetiza și de a organiza materialul;
- capacitatea de a sintetiza și de a realiza un produs;

Portofoliul se poate încadra într-o evaluare sumativă, furnizând nu doar o informație punctuală, într-un anumit moment al achizițiilor elevului, ci chiar o informație privind evoluția și progresele înregistrate de acesta în timp, alături de informații importante despre preocupările sale.

Fișă de autoevaluare a portofoliului

1	Cuprins/opis	
2	Exprimare în scris	
3	Autoevaluare	
4	Prezentare/aspect	
5	Diversitatea domeniilor	
6	Organizarea lucrărilor	
7	Fișe de lectură	
8	Elaborarea compunerilor	
9	Ritmicitatea lecturii suplimentare	
10	Teme/obiective	
	TOTAL PUNCTE	

Jurnal de lectură

Cuprins:

1. o filă cu lista cărților citite;
2. o filă cu textele pe care dorești să le citești sau care au fost indicate ca lecturi suplimentare;
3. pagini de lectură datate (note de lectură);
4. o pagină liberă la sfârșitul notelor de text pentru comentariile profesorilor.

Filele cu lista de cărți cuprinde alături de autor, titlul, editura, ani de apariție și numărul paginilor cărții. Filele cu notele de lectură pot fi împărțite în două coloane: prima coloană conține citate din text sau rezumatul unor secvențe, iar a doua coloană comentarii pe marginea lor (concluzii de lectură).

Concluziile de lectură pot fi organizate în jurul următoarelor trei întrebări:

1. Ce ați reținut din ceea ce ați citit?
2. Ce sentimente v-a provocat lectura?
3. Ce amintire v-a trezit lectura?

Fișă de autoevaluare a „Jurnalului de lectură“

1. Care este cea mai bună carte pe care ai citit-o în acest semestru?
2. Cum se raportează ea la cărțile tale preferate?
3. Cum ai ales-o?
4. Care este lucrul cel mai important pe care l-ai aflat din această carte?
5. Ce ai aflat, citind-o, despre tine, despre alții?
6. Cu ce scop citeai la începutul semestrului?
7. Cu ce scop citești acum?
8. Cum te-ai transformat ca lector în acest semestru?
9. Ce îți propui să citești în continuare?
10. În ce mod îți influențează cititul, scrisul?

Prezentarea de carte/fișa lecturii

Repere:

1. Autor și titlu, spațiul, timpul acțiunii (1 paragraf).
2. Personaje centrale (prezentate fiecare în cel puțin 1 propoziție).
3. Prezentarea miezului cărții (cel puțin 1 paragraf).
4. Prezentarea sfârșitului (1 paragraf).
5. Prezentarea motivelor pentru care ți-a plăcut cartea și o recomanzi colegilor.

Bibliografie:

1. Cornea, Paul, *Introducere în teoria lecturii*, Ed. Minerva, Bucuresti, 1988
2. Goia, Vistian, *Didactica limbii si literaturii române pentru gimnaziu si liceu*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2000
3. Simion, Eugen, *Fragmente critice IV*, Ed. Univers Enciclopedic, București, 2003

LECTURA – ÎNTRE CĂUTARE ȘI VALOARE

Prof. înv. primar Adina ACHIM
Liceul Teoretic „Nicolae Bălcescu”, Cluj-Napoca

Într-o lume invadată de mijloace electronice, lectura unei cărți reprezintă una din plăcerile vieții care ne permite să evadăm în lumi îndepărtate. Mai nou, există studii care sugerează faptul că lectura poate improviza starea de bine și poate contribui la prelungirea vieții. În cadrul acestora s-a demonstrat faptul că lectura reduce stresul prin distragerea de la grijile zilnice. Mai mult, cititul ajută la construirea unor rezerve cognitiv-procesuale ce pot compensa pierderile celulare la nivelul creierului cauzate de înaintarea în vârstă și de anumite boli asociate acesteia.

În lumina celor spuse, lectura trebuie privită nu numai ca o capacitate a oamenilor de a descifra și folosi informațiile tipărite, ci și ca o abilitate de viață, ca un comportament ce contribuie la menținerea și îmbunătățirea stării de sănătate și ale echilibrului mental.

Din perspectiva învățării, procesul fundamental al devenirii umane, cititul sau lectura contribuie la dezvoltarea vocabularului, a concentrării și a raționamentului, la formarea unei atitudini empatice, dar și a percepției sociale, și, nu în ultimul rând, la dezvoltarea inteligenței emoționale. Pe scurt, lectura ajută la dezvoltarea intelectuală, cognitivă, emoțională și socială a unui om.

Până nu demult era încetățenită ideea că lectura sau cititul debutează odată cu intrarea copilului în școală. În ultima perioadă, este unanim acceptată părerea conform căreia cititul debutează înainte de debutul școlarității prin așa-numită *literație emergentă*, ce reprezintă dezvoltarea timpurie, în cadrul familiei, a unor abilități de citit-scris la copii. Mai corect ar fi să numim aceste abilități ca abilități de pre-literație ce apar în paralel cu dezvoltarea limbajului, a vorbirii și a auzului la copiii de vârstă mică. Toate aceste activități asigură un debut foarte bun copiilor în școală, care la vârstă de 5-7 ani, pot face față cu succes învățării cititului deoarece stadiul precitirii (al pregătirii pentru citit) a fost deja parcurs.

Familia contribuie foarte mult în acest sens și ea este cea care oferă copiilor oportunități pentru învățarea timpurie a cititului. Orice familie poate contribui la dezvoltarea interesului și a apetenței pentru lectură a copiilor de orice vârstă prin câțiva pași simpli, precum: lectura unor cărți realizată de către părinți, mai ales copiilor de vârstă preșcolară; cititul în fața copiilor (copiii vor imita ceea ce vor vedea); stabilirea unui țel în ce privește numărul de cărți pe care părinții/copiii și le propun să le citească într-un anumit interval de timp (un an sau o jumătate de an sau chiar o lună); vizite la librării

sau biblioteci, părinții împreună cu copiii; participarea la evenimente de tip lansare de cărți/târguri de cărți; „cartea de pe noptieră”: păstrarea unei cărți pe noptieră, din care să se citească în fiecare seară; desfășurarea unor activități comune părinți/copii sugerate de cărțile citite; completarea unui „Jurnal de lectură”.

Pentru a fi eficientă și a-și putea atinge scopul, lectura trebuie să fie percepută de copii ca o activitate plăcută și accesibilă. Orice copil se angajează cu plăcere într-o activitate care este pe măsura puterilor lui, pentru care are dezvoltate abilitățile necesare. Nu este suficient să recunoști literele, să le asociezi cu sunetele corespunzătoare, să formezi din acestea silabele, cuvinte și enunțuri pentru a citi. Acesta este doar primul pas. Cititul/lectura presupune realizarea sensului pe care fiecare cuvânt și fiecare enunț îl implică, ca apoi să poată fi construit sensul întregului text. Pentru un copil, toate aceste lucruri nu sunt simple. El trebuie să caute în text puncte de sprijin pe care să-și bazeze înțelegerea, să identifice acei indici ai textului care îl ajută să construiască sens, să găsească acele elemente care explică textul și-l face inteligibil. Astfel, cititul devine o *căutare* în care copilul își angajează toate competențele cognitive de care dispune, o căutare în care, uneori, are nevoie de ajutor. Aici intervin dascălii, familia și toți ceilalți subiecți implicați în educația copilului pentru a transforma această căutare într-un succes.

Odată asigurat acest aspect, cititul și universul cărților reprezintă mediul ideal în care copilul face cunoștință, pe lângă toată bogăția de informații, emoții, imagini, modele, și cu *valorile morale* pe care mediul social din care face parte le promovează. Familia poate folosi cu ușurință contextele pe care lectura unor cărți le permite pentru a dezvolta judecățile morale ale copiilor ca parte integrantă a ființei acestuia. „Copilul se hrănește din trăiri frumoase” (Rabindranath Tagore), care îi oferă prilejul să cunoască viața altor semeni și, implicit, lumea. În cadrul familiei și cu cartea alături, copilul învață respectul, sinceritatea, devotamentul, onoarea, ordinea, grija, întraajutorarea etc. Caracterul unui personaj, relațiile sociale pe care acesta le dezvoltă cu celelalte personaje, comportamentele dezirabile și prosociale pe care le manifestă, valorile morale în numele cărora acționează și pe care le reprezintă sunt tot atâtea oportunități pe care familia le poate folosi pentru a forma și dezvolta copiilor un caracter moral frumos și echilibrat.

Pentru a ilustra cele spuse, am luat în discuție romanul *Emil și detectivii* al autorului Erich Kästner. Cartea reprezintă una dintre primele cărți din categoria romanelor polițiste dedicate copiilor. Povestea lui Emil e una plină de candoare și suspans, a cărei lectură va purta cititorii de la activitățile de *căutare* a sensului și înțelesurilor către cea de însușire a unor *valori morale*, precum respect, cinste, altruism și onoare. Activități asociate lecturii pot fi desfășurate cu succes de către orice familie ce dorește să se implice și să susțină copilul pe îndelungatul drum al unui citit eficient. Ele sunt imaginate asemeni unor jocuri prin care copilul, asemeni unui detectiv, încearcă să găsească indicii precum: cuvinte, personaje, argumente, sfaturi, emoții și, bineînțeles, plăcere asociată lecturii.

Titlul cărții/ Autor: „Emil și detectivii” de Erich Kästner, Grup de vârstă: 8-10 ani

Activități propuse: **Detectiv de comori literare (activitate părinte-copil)**

Este explicat cuvântul **detectiv**: agent secret aflat în serviciul poliției sau a unei persoane particulare, care culege date ori investighează în cazul unei persoane (<https://dexonline.ro>)

- Copilul este inițiat în activitatea de detectiv printr-un joc:

1. **Vânătoare de comori literare**: se notează pe bilețele citate elocvente din anumite cărți citite de copil, nume de personaje, etc și se ascund în diferite locuri din casă (pe ușa frigiderului, în lada cu jucării, între cărțile din bibliotecă, etc) cerându-i-se copilului să le descopere și să găsească din ce operă literară fac parte.

2. **Detectiv de text (activitate copil)**

- Este inițiat **Jurnalul de lectură**, în care copilul completează: locul, timpul, personajele, evenimentele.

3. **Detectiv de personaje (activitate copil)**

Este completat tabelul în **Jurnalul de lectură**: •

Personaje suspecte Indicii

1. Călătorie cu trenul (activitate părinte-copil)

- Este organizată o călătorie cu trenul/vizită la gară/vizită la un muzeu al trenurilor;
- Se vor face fotografii pe care copilul, ulterior, le va lipi în Jurnalul de lectură, la pagina prevăzută.
- Vor fi discutate măsuri de securitate ce trebuie respectate în cazul unei călătorii cu trenul.

2. Detectiv de cuvinte (activitate copil)

- Pe măsură ce va lectura textul, copilul va selecta cuvintele necunoscute, pe care le va nota în Jurnalul de lectură, cu explicația aferentă.

Exemple de cuvinte:

Jandarm = militar din corpul jandarmeriei;

a săvârși = a înfăptui, a îndeplini;

a risipi = a cheltui fără socoteală;

3. Detectiv de argumente (activitate părinte-copil)

- Sunt notate pe niște cartonașe începuturi de enunțuri. Acestea sunt puse într-un săculeț. Copilul va scoate, pe rând, câte un cartonaș, va citi enunțul și îl va completa cu argumentul potrivit.

- Emil este un băiat inteligent deoarece
- Emil este un copil bine-crescut deoarece
- Emil este un copil prietenos deoarece

4. **Detectiv de emoții (activitate părinte-copil)**

- Este completat în **Jurnalul de lectură** o pagină de tipul:

➤ Ce a simțit Emil în fiecare din situațiile următoare? Colorează respectând codul dat:

Roșu – nesiguranță; **verde** – liniște; **galben** – furie; **albastru** – agitație; **mov** – control; **portocaliu** – bucurie

A plecat de acasă.

I-au dispărut banii din buzunar.

S-a întâlnit cu jandarmul.

L-a urmărit pe hoț.

Este ajutat de copii.

Se gândea la mama sa.

5. Detectiv prieteni (activitate copil-copil)

- Este organizată o *Vânătoare de comori* în parc (dacă este posibil) împreună cu unu sau doi prieteni ai copilului.
- Este stabilit un scenariu conform căruia trebuie să se desfășoare vânătoarea: li se dă copiilor o listă de *comori* pe care aceștia trebuie să le găsească (de exemplu: o piatră de o anumită culoare sau formă; un con de brad sau o frunză a unui anumit copac etc); li se precizează timpul efectiv pe care îl au la dispoziție. Pentru a găsi cu ușurință cele cerute, li se dau indicii pe care aceștia trebuie să le interpreteze. Li se comunică, de asemenea, *premiul* care le este oferit în cazul în care toate *comorile* au fost găsite.

6. Detectiv de sfaturi (activitate copil)

- Copilul va *investiga* persoane din anturajul său în căutarea de sfaturi privind siguranța sa . Le va nota în pagina aferentă din *Jurnalul de lectură*.

Mama	Tata	Frați/surori	Bunici	Prieteni	Eu
------	------	--------------	--------	----------	----

DRAMATIZAREA, PARTE A ÎNVĂȚĂRII INTERACTIV- CREATIVE

Prof. înv. primar Violeta-Monica ALMĂȘAN
Școala Gimnazială „Sfântul Voievod Ștefan cel Mare” Onești, jud. Bacău

În condițiile învățământului modern, centrat pe nevoile elevului, în școala românească încep să fie înlăturate prejudecățile conform cărora trebuie valorizate doar abilitățile lingvistice și logico- matematice. S-a dovedit faptul că succesul școlar nu este continuat întotdeauna și de succesul profesional, absolvenții confruntându-se mai apoi în viața adultă cu rezolvarea unor sarcini care solicită multiple alte abilități. Dezvoltarea inteligențelor multiple , dar și a inteligenței emoționale, prin educație formală este o provocare majoră a învățământului de pretutindeni.

Asertivitatea, temperamentul activ, dinamic, entuziast, atent, sensibil, întreprinzător, buna organizare a spațiului și timpului, capacitatea de a comunica clar, disponibilitatea de îmbunătățire, orientarea spre soluții, cooperarea sunt trăsături pe care fiecare educator urmărește să le formeze la viitorul adult.

S-a demonstrat că o comunicare eficientă are loc atunci când receptorul înțelege exact informația transmisă, iar ideea pe care transmitătorul dorește să o comunice, generează o reacție adecvată dacă se ține cont de faptul că 55% din totalitatea mesajului pe care dorim să îl comunicăm este transmis prin limbajul trupului - gesturi și atitudine -, 38 % prin elementele paraverbale - tonul, ritmul, volumul - și doar 7% este transmis prin limbajul cuvintelor. Așadar, componenta nonverbală și elementele paraverbale reprezintă 90% din ceea ce se transmite interlocutorului, de aceea elevul trebuie învățat să fie expresiv, să își antreneze întreaga personalitate prin mijloace expresive extralingvistice, să faciliteze comunicarea, completând-o cu componente afective, să dispună de spontaneitate și de mare viteză în comunicare.

În procesul educațional actual circulă un nou concept, acela de învățare interactiv - creativă, ce vizează receptivitatea în raport cu experiențele noi, identificate și soluționate prin explorare, prin deducție, iar mai apoi prin analiză, sinteză, generalizare, abstractizare, concretizare, accentuând importanța unei profunde implicări de natură intelectuală, psihomotorie, afectivă, volițională, prin solicitarea proceselor superioare de gândire și creație. În cadrul acestui tip de învățare, elevul construiește, descoperă și redefiniște noțiuni, deprinderi, filtrându-le prin intermediul personalității lui. Totul apare în urma eforturilor individuale și colective, a interacțiunii directe, a comunicării. Individul care învață activ devine propriul inițiator și organizator al experiențelor de învățare, capabil să își reorganizeze și să-și restructureze permanent propriile achiziții. Se creează astfel un mediu educațional care oferă elevilor ocazia să asculte, să discute, să citească și să scrie, să reflecteze asupra modalităților de cunoaștere care le sunt specifice, dar și care pot fi abordate, prin intermediul exercițiilor, al participării în diverse microgrupuri formale și informale, prin jocuri de rol, studii de caz, scurte dramatizări, toate fiind menite să-l determine pe elev să aplice ceea ce învață, stimulându-i totodată gândirea critică și sporindu-i gradul de conștientizare și de responsabilizare.

Prin folosirea metodelor interactive, calitatea actului educațional crește, ajungându-se la o singură finalitate: de la stadiul de *a ști* la cel de *a ști să facă*. Dobândirea de cunoștințe, priceperi și deprinderi prin activități de cooperare, susținerea de activități didactice moderne, centrate atât pe elevi cât și pe grup, însușirea unor elemente ale muncii intelectuale prin participarea activă a elevului la propria sa formare, stimularea gândirii prin implicarea activă și creativă; formarea deprinderilor de lucru în echipă, dezvoltarea autonomiei fiecărui elev, dar și a muncii prin cooperare au efecte pozitive asupra elevilor. Pe lângă creșterea potențialului intelectual, memorarea devine mai bună, motivația tinde să fie intrinsecă, iar elevii învață să descopere singuri esențialul.

Educația nonformală permite ca ideea abstractă să fie îmbrăcată în ceva frumos, atractiv, memorabil și recognoscibil, nu numai prin experimente, vizite, excursii, exprimare cromatică sau grafică, dar mai ales prin poveste, prin jocuri, prin muzică prin activități de echipă, dezbateri, sport, teatru.

Dramatizarea, ca parte a învățării interactiv-creative, poate constitui unul dintre mijloacele cele mai puternice de influențare a sentimentelor și a convingerilor morale, a imaginației, a gustului estetic și a caracterului uman în formare. Ea produce elevului în primul rând o plăcere estetică, îl face să se bucure și să sufere, să râdă și să plângă, să iubească sau să se revolte, să ia atitudine față de eroi, îi înflăcărează inima pentru tot ceea ce este bun și nobil. Dramatizarea dă posibilitatea deschiderii dimensiunii ludicului și permisivității, presupune amuzament și delectare, presupune socializare, empatie, verbalizare, armonie. Orice se face în echipă are beneficiu evident în creșterea coeficientului emoțional și în dezvoltarea inteligenței caracteriale.

Elevii noștri, adulții de mâine, sunt indivizi cu maniere proprii de exprimare, al căror potențial unic poate fi dezvoltat prin dramatizarea lecțiilor de comunicare pe baza textelor lecturate. La clasele primare și nu numai, după reflectarea asupra textului citit, ei pot fi îndrumați să aplice ceea ce au învățat prin punerea în scenă a unui capitol dintr-o carte citită, prin

interpretarea cu mimică și gestică unui scurt episod, prin joc de rol „Avocați. Acuzatori. Jurați” sau chiar printr-o simplă citire pe roluri.

Crearea unui mediu stimulativ pentru învățare și participarea elevilor la viața școlii, atractivă și primitoare pentru toți, reprezintă deziderate ale unui învățământ modern.

Bibliografie:

1. *Formal, nonformal, informal în didactica modernă* - Emilia Boghiu, Doina Marinov, Editura Casei Corpului Didactic „Grigore Tăbăcaru”, Bacău, 2018
2. *Școala incluzivă-școală europeană*- Elena Hussar, Diana Aprodu, Editura Casei Corpului Didactic, Bacău, 2007
3. *Noi prieteni te așteaptă! - Dezvoltarea inteligențelor multiple* - Felicia Grigore, Editura Optima, Iași, 2004.

METODA CĂLĂTORIEI CU TRENUL

Prof. Mihaela AMARIEI

Liceul Tehnologic „Arh. Chiriac Nicolau”, Vinători, jud. Neamț

Obiective:

- Lucrul în echipă;
- Favorizarea învățării prin cooperare;
- Valorificarea surselor de informare;
- Responsabilizarea și valorizarea ca membri ai unei echipe;
- Aplicarea unor criterii estetice și morale în aprecierea valorilor;
- Respectarea datinilor, obiceiurilor și tradițiilor naționale/internaționale;
- Dezvoltarea gustului pentru lectură și formarea unei atitudini pozitive față de lectură;
- Atractivitatea prezentării unor materiale;
- Contribuția la promovarea culturii;

Observație: Metoda se poate folosi în special în orele de geografie, istorie, limba și literatura română, cultură civică etc.

- Etapa I: Profesorul le propune elevilor o temă de evaluat. Împarte elevii în mai multe echipe în funcție de ceea ce dorește să evalueze. Pe o hartă feroviară echipele realizează traseul în funcție de destinația pe care și-au ales-o. Pornesc toți în călătoria cu trenul pe traseul ales, făcându-și fiecare echipă un plan în a trata tema respectivă, în funcție de regiunea/cultura/tradițiile destinației alese. În momentul în care ajung la destinație coboară din tren pentru a explora. Lucrează în echipă, realizând materiale surprinzătoare, ținând cont și de inteligențele multiple. Apoi urcă din nou în tren pentru a ajunge acasă.
- Etapa a II-a - Împărtășirea impresiilor. Membrii fiecărei echipe prezintă materialele lor, urmărindu-se atât autoevaluarea cât și evaluarea reciprocă (evaluarea se poate realiza și prin

intermediul unui concurs). Fiecare echipă afișează pe harta feroviară un material reprezentativ pentru zona pe care au explorat-o. Profesorul are doar rol de moderator. Concluziile sunt formulate de liderii echipelor.

Aplicarea metodei într-o oră de literatură română

Etapa I. Cartea rezintă un mijloc de cunoaștere, dar și o carte de vizită a unui popor, a unei etnii, a unui ținut etc. De aceea, mi-am propus ca într-o oră de literatură la clasa a V-a să lansez o provocare elevilor: Haideti să călătorim prin intermediul basmelor. Și pentru aceasta am luat în discuție basmele românești și basmele unor grupuri etnice din România, în cadrul unui proiect tematic *Itinerar multicultural*, punând în evidență și competența generală nou introdusă anul acesta la clasa a V-a. Prin intermediul hărții feroviare a României și a unei hărți etnice s-a stabilit un traseu pentru românii din centrul țării, comunitatea maghiară, comunitatea rromă și comunitatea rusă din România. Pentru aceasta am împărțit elevii în patru echipe și, după o tragere la sorți, am împărțit sarcinile: primei echipe *Căutătorii de comori* i-a revenit să călătorească prin intermediul basmelor maghiare (inclusiv textul *Buruiana neagră*) într-o comunitate de maghiari, celei de-a doua echipe *Făuritorii* i-au revenit basmele rrome printre care și *Fierarul năzdrăvan*, călătorind spre o comunitate de rromi; celei de-a treia echipe *Cutezătorii* i s-au nimerit basmele rusești, cu insistență pe textul *Preafrumoasa Vasilisa*, așadar a călătorit spre o comunitate rusească; iar celei de-a patra echipe *Românașii*, prin intermediul basmelor românești (cu valorificarea textului *Prâslea cel voinic și merele de aur*) au pornit în călătoria spre centrul țării. Fiecare echipă a urcat în trenul Basmelor și a coborât în stația corespunzătoare sarcinii stabilite și au explorat meleagurile, observând notele definitorii ale fiecărei comunități în parte.

Etapa a II-a – Impresiile călătoriei. Elevii au lucrat timp de o săptămână, după care s-au întors din călătoria cu trenul, profesorul cerându-le să prezinte materiale originale, ținând cont de inteligențele multiple. Echipa *Căutătorii de comori* a rescris basmul *Buruiana neagră* sub forma unei scenete pe care au interpretat-o în fața celorlalte echipe, având grijă să pună în lumină și costumele pe care și le-au confecționat. De asemenea, au realizat și versurile unui cântecel pe care l-au interpretat cu negativul celei mai cunoscute melodii maghiare. Tot în această echipă s-au realizat și materiale ca: harta mentală a basmului, întâmplările fantastice și întâmplările reale din basmul *Buruiana neagră*, personajele prezentate în antiteză din același basm, desene inspirate din mai multe basme maghiare, tradiții ale maghiarilor, expoziție culinară etc.

Membrii echipei *Făuritorii* au venit îmbrăcați în port tradițional țigănesc, fiind ajutați pentru acest lucru de colegul lor de etnie rromă. Aceștia au prezentat Muntele narațiunii pe baza basmului *Fierarul năzdrăvan*, o diagramă cu Specificul etnic tot pe baza textului suport, Harta personajului Handac. De asemenea au amenajat o miniexpoziție cu obiecte de uz casnic, gospodăresc și vestimentare. Tot ei primit vizita Grupului tradițional țigănesc „Mărul roșu” din școală format din elevi de clasa a VIII-a și elevi de clasa a IV-a și din care fac și unii membri ai echipei parte, care au interpretat un cântecel și un dans tradițional, spre încântarea tuturor.

Echipa *Cutezătorii* a prezentat pe baza basmului rusesc *Preafrumoasa Vasilisa* o diagramă Venn, comparând-o pe Vasilisa cu Cenușăreasa. Având ca suport același basm au scris o poezie

pe care au tradus-o și citit-o în limba rusă, pe fond musical specific. Au prezentat și Harta personajului principal Vasilisa. De asemenea, o elevă a îmbrăcat portul tradițional rusesc, iar o alta a pregătit o salată tradițională rusească, din care au gustat toți cei prezenți, făcându-se astfel apel și la ospitalitatea rusească.

Echipa *Românașii* s-a axat pe basmul popular românesc *Prâslea cel voinic și merele de aur*, creând materiale originale: au adus un copac înfrunzit în care fiecare membru al echipei a agățat „mere de aur” confecționate de ei pe care erau scrise ideile principale ale basmului. Tot în echipă au realizat și un material PPT, punând în lumină trăsăturile basmului. De asemenea au realizat și un text în versuri pe baza primelor două momente ale subiectului: expozițiunea și intriga. În evaluarea activității s-a ținut cont de următoarele criterii: valorificarea surselor de informare, raportarea la temă, colaborarea în cadrul echipei, calitatea materialelor realizate, claritatea prezentării și atractivitatea prezentării. Toți elevii au fost răsplățiți cu diplome pentru *Cea mai interesantă călătorie cu trenul a elevului în comunitatea*

ORA DE LECTURĂ ÎN CICLUL PRIMAR

Prof. învă. primar Mihaela ANDREI
Școala Gimnazială Rusănești, jud. Vâlcea

Cartea și lectura trebuie să ocupe un loc deosebit în viața fiecărui elev, iar învățătorului îi revine datoria de a apropia sufletul inocent al elevului de paginile cărților. Dacă „o lectură plăcută este tot așa de folositoare sănătății noastre ca și exercițiile fizice” (Kant, sec. al XVII-lea), atunci trebuie să găsim o cale pentru a ne antrena zilnic.

Motivarea elevilor pentru lectură depinde, în primul rând, de efortul pe care îl face fiecare învățător în parte, clarificându-și el însuși anumite aspecte privind punerea în scenă a lecturii în școală. Rolul învățătorului este de a urmări nu numai „cât”, ci și „ce” și „cum” citesc elevii săi. Nu numărul mare de cărți citite contează, ci valoarea artistică și educativă a acestora. Un obiectiv important pentru fiecare clasă, este trezirea interesului elevilor pentru lectură. Odată format, gustul pentru lectură se poate transforma într-o adevărată pasiune, care se poate resimți toată viața. Îndrumarea lecturii elevilor este o acțiune dificilă și de durată. În ciclul primar se pot folosi diverse forme de îndrumare a lecturii, cum ar fi expunerea prin povestire, conversația sau dezbateră, activitatea cu cartea prin citirea expresivă a învățătorului, recenzia unei cărți, lecțiile de popularizare a cărții, metoda demonstrației, excursia literară, întâlniri cu scriitori, șezătoarea literară.

Aceste forme contribuie atât la formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură, îmbogățirea și activizarea vocabularului precum și la dezvoltarea capacității de exprimare orală și scrisă a elevilor. Îndrumarea lecturii se realizează și prin organizarea unei biblioteci a clasei, a tabelului de consemnare a lecturilor citite și colțul produselor elevilor, adunate în portofoliul de lectură. Acesta poate conține: jurnalul de lectură, liste de întrebări și răspunsuri pe marginea unui text, citate din

texte preferate; fișe de identitate a personajelor, scurte caracterizări ale acestora, interviuri imaginare cu personaje, scrisori adresate personajelor literare.

Educatorii trebuie să le dezvolte elevilor „gustul pentru lectură” o cerință didactică importantă fiind preocuparea permanentă a cadrelor didactice pentru realizarea contactului direct al copiilor cu lumea operelor literare. Problema îndrumării lecturii școlare este extrem de importantă, deoarece în anii de formare intelectuală, tânărul cititor trebuie orientat în mulțimea de opere literare care îi stau la îndemână, căci unele cărți sunt contraindicate din cauza inaccesibilității la o anumită vârstă, iar contactul eșuat cu o carte își poate pune amprenta în viitor pe calitatea lecturii. Absența unei lecturi susținute e evidentă în vocabularul lacunar, în comportament, în gândire și chiar într-o înclinație spre violența limbajului.

Lectura este un proces complex care începe în clasa I cu formarea deprinderii de a citi corect, conștient, cursiv și expresiv, continuând apoi cu deprinderea de interpretare a textului citit. Pentru îmbunătățirea competențelor de lectură, învățătorul nu trebuie să angajeze elevii în învățarea mecanică, pasivă, ci va conștientiza actul citirii, a cărei tehnică o va consolida și stabiliza în scopul dobândirii unor instrumente de lucru cu cartea, prin suscitarea, încurajarea și dezvoltarea dorinței de lectură, recurgerea la texte literare accesibile vârstei și ritmului de achiziție al fiecărui copil.

Deși nu pot fi date rețete, scheme, șabloane, având în vedere specificul disciplinei, ca formă de cunoaștere prin mijlocirea imaginii artistice, nu trebuie ignorate cerințele psiho-pedagogice care determină eficiența în dirijarea procesului de însușire a tehnicii lecturii. Trebuie avute în vedere următoarele cerințe psiho-pedagogice:

- asigurarea unei permanente interferențe între toate componentele studiului limbii române la clasele I-IV;
- corelarea conținuturilor cu obiectivele psihopedagogice și cu cele specifice;
- selectarea și dezvoltarea volumului de informații;
- definirea clară a obiectivelor generale și operaționale;
- utilizarea celor mai potrivite metode și procedee în realizarea obiectivelor propuse;
- concordanța deplină dintre obiective, conținuturi, strategii didactice și posibilitățile de învățare proprii elevilor de această vârstă.

Ca proces lingvistic, învățătorul trebuie să fie preocupat ca elevii: să se servească eficient de limbă, ca mijloc de comunicare și de gândire, să știe să comunice oral, prin scris, prin cuvinte și imagini, să înțeleagă limba vorbită în sensul de a descifra simbolurile verbale, de a reacționa corect față de acestea, să reproducă semnele vocale cu intenția de a le comunica, limbajul presupunând recunoaștere, înțelegere și transmitere, să înțeleagă limba prin recunoașterea semnelor grafice (scriere). Pentru a trezi interesul elevului din ciclul primar pentru lectură, este necesară utilizarea metodelor interactive capabile a-l transforma în participant activ al lecturii. E bine să urmărim transformarea lectorului inocent în lector competent, avizat, însetat de lectură și de cunoaștere.

1. *Lista de lecturi* – este metoda ce pornește de la întrebarea Care e cartea pe care aș dori să o citesc/ să o recitesc și de ce tocmai pe aceasta? Se notează titlurile sugerate de elevi pe foi de

flipchart și se constituie o listă de lecturi. Lista de cărți e o metodă utilă în stârnirea interesului pentru lectură suplimentară, elevul având posibilitatea să aleagă pentru sine și pentru colegi cărți pe care el le consideră captivante, motivându-și alegerea în funcție de elementele paratextuale oferite de listă și de experiența proprie.

2. *Semnul de carte* - după lectura interiorizată a textului, li se cere elevilor să completeze un semn de carte care să conțină 5 sarcini de lucru : notația primei reacții la lectură , notarea ideii reținute, a unei nedumeriri sau a unei întrebări stârnite de text, a unui titlu de carte de care își amintesc în timpul lecturii, a cărții pe care ar fi ales-o ei pentru a ieși din labirint.

3. *Copacul valorilor* - se desenează un copac al eroilor , pe frunze se scrie numele eroului, iar pe fructe , valorile după care se manifestă. Este o metodă care îi ajută să descopere și să conștientizeze valorile personajelor.

4. *Anticipări* - reprezintă o metodă la care elevii lucrează pe grupe sau individual. Pornind de la titlul textului, elevii fac predicții în legătură cu tema textului, folosind jumătăți de pagini ce vor fi revăzute după parcurgerea textului. Cei ce au dat răspunsuri apropiate de tema textului își vor motiva opțiunea. Rolul profesorului este de îndrumător, încurajând pluralitatea răspunsurilor, creând o atmosferă propice discuției, respectând autonomia și opiniile elevilor etc.

5. *Metoda cadranelor* - se împarte tabla în 4 părți și se dau elevilor următoarele cerințe : în primul cadran să realizeze un desen al personajului , în cadranul al doilea sa noteze sentimentele trezite de personaj, în al treilea cadran , să dea un sfat personajului, iar în ultimul, să dea un alt nume personajului, pornind de la trăsăturile acestuia.

6. *Posterul* - copiii au sarcina de a realiza un poster cu prezentarea figurată a conținutului desprins din text.

În final, aş putea spune că lectura trebuie să realizeze și ea un deziderat formulat din vechime: ” Să nu îi educăm pe copii pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari. Și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să îi învățăm să se adapteze”. (Maria Montessori)

Bibliografie:

- 1.Valeriu Marinescu - *Predarea, învățarea limbii și literaturii române în gimnaziu*, Editura Fundației România de Mâine, București, 2007
2. Corneliu Crăciun - *Metodica predării limbii și literaturii române în gimnaziu și liceu*, Editura Emia, 2004
3. Nicolae Eftemie - *Introducere în metodica studierii limbii și literaturii române*, Editura Paralela 45, 2008

STRATEGII EFICIENTE DE STIMULARE A INTERESULUI PENTRU LECTURĂ LA ELEVI

Prof. înv. primar Simona-Elena ANDREI
Școala Gimnazială „Emil Racoviță”, Onești, jud. Bacău

Școala este cea care trebuie să dezvolte gustul și interesul copiilor de a citi, să dezvăluie frumusețile din scrierile naționale și universale.

În ultimii ani, în educația copiilor și a tinerilor, un loc important îl ocupă computerul și televiziunea. Acestea sunt tot mai solicitate în detrimentul lecturii individuale. Într-o lume guvernată de computere se formează tot mai des întrebarea: „De ce trebuie să-l pregătim pe elev pentru a citi din cărțile la fel prezentate de la descoperirea tiparului? De ce să atingă foile de hârtie și să urmărească cu privirea rândurile tipărite când, după accesarea unor adrese pe site, poate urmări tot ce-și dorește?”

Răspunsul este că, oricât de uluitoare sunt posibilitățile unei mașinării din ce în ce mai acaparatoare cum este computerul, acesta nu poate asigura atmosfera emoțională generată de citirea pe „nerăsuflăte” a unei cărți incitante. Totuși, nu este suficientă această citire. Numai atunci când noi, învățătorii sau părinții, ne vom găsi timp să ascultăm părerile copiilor despre ce au citit, să trăim alături de ei traiectoria personajului favorit, numai atunci se poate realiza „puntea” între imaginile din cărți și realitate.

Chemarea în lumea cărților nu vine doar din interior, ci deseori din afară, fiind generată și urmărită de familie și școală. Astfel, mai târziu, ea devine o parte din viață, un pas esențial în formarea gustului pentru lectură, în generarea „iubirii de carte”. Cărțile sunt în măsură să-i inițieze pe elevi în lectură și înțelegerea unor opere literare inspirate din universul vârstei lor, totodată contribuind la dezvoltarea inteligenței, sensibilității și imaginației. Acestea au rolul de a stârni bucuria, plăcerea și necesitatea lecturii, sentimente descoperite de fiecare dată când deschidem o carte. Mesajul artistic al operei, înțeles în varietatea semnificațiilor sale de către micii cititori, contribuie la educarea acestora în spiritul unor virtuți morale alese (cinste, demnitate, adevăr, curaj etc.). Interferența dintre categoriile estetice și extraestetice (frumosul, urâtul, ludicul, grațiosul, miniaturalul, duiosul, binele, dreptatea, munca, umanismul etc.), valorificarea lor creatoare conferă operei un spor de afectivitate și prin aceasta, implicit, un caracter formativ.

Copilul trebuie permanent îndrumat către lectură. Cartea este cel mai la îndemână, mai comod instrument de învățare. Primele povești ascultate, pe urmă citite, fac să nască în spiritul copiilor, mai întâi într-o stare latentă, apoi din ce în ce mai intens, perceperea unor sentimente care semnifică umanul și actele sale definitorii: dreptatea, curajul, dragostea, generozitatea, loialitatea. Se pot stabili legături afective între copii și carte. Dacă vrem să-i facem pe elevi să iubească lectura, trebuie să le căutăm cărți construite în jurul polilor de atracție ai acțiunii și imaginației.

Având în vedere că se citește tot mai puțin, în activitatea didactică, am încercat să utilizez diferite *strategii ale muncii cu cartea*, care să-i facă pe copii să îndrăgească eroii din povești, povestiri și basme, dar în același timp și să-și dezvolte gustul pentru lectură.

- Confectionarea unor cărți, pe diferite teme. Elevii au fost autorii textelor, pe care le-am strâns într-o carte. Cititorii au fost tot elevii, având posibilitatea să citească compozițiile ale colegilor.

- Vizionarea unor filme realizate după basme sau povești. Citind acele povești, basme, după care au fost realizate filmele, elevii au sesizat că există diferențe între textul operei literare și conținutul filmului. În momentul în care au vizionat singuri alt film, au citit și textul, după care s-a realizat filmul, pentru a descoperi dacă există o diferență.

- Selectarea unor fragmente dintr-o lectură, până la punctul culminant. Răspunsul la modul în care s-a sfârșit întâmplarea, sunt nevoiți să îl afle citind întreaga lectură.

- Scurte rezumate, a unor texte citite, care să fie prezentate colegilor.

- „Cuvintele zilei”- fiecare elev este nevoit să prezinte, când îi vine rândul, cuvinte necunoscute sau expresii deosebite, descoperite în textul pe care l-a citit, în ultima săptămână.

- Concursuri: „Recunoaște personajul !”, „Recunoaște autorul și titlul !”, „Cine a spus ?”, „Cărei povești aparține imaginea?”, „Cel mai bun cititor sau recitator!”.

- Șezătorile literare au avut influență pozitivă asupra elevilor. Au fost impulsionați să caute materiale, texte în versuri sau proză, ghicitori sau proverbe și zicători, pentru a putea fi prezentate în cadrul activităților.

Deoarece și familia are un rol important în formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură, am încercat să implic și părinții elevilor în anumite acțiuni. Au fost invitați să participe la concursurile, șezătorile organizate. Fiind prezenți, au avut ocazia de a observa cum se prezintă fiecare copil. Au fost îndrumați cum să acționeze, pentru a-i obișnui pe copii să citească. Am recomandat părinților, să povestească copilului, în fiecare zi câte o poveste, ținând cont și de dorința lui de a reasculta o poveste foarte îndrăgită. Să roage copilul să povestească pentru a-i îmbunătăți capacitatea de concentrare și de redare a informațiilor.

Orice plimbare poate fi un motiv pentru lectură, dar un alt fel de lectură - cea a semnelor de circulație, a comportamentului, a culorilor, a reacțiilor celorlalți. Orice călătorie prin și în afara localității, este, de asemenea, un prilej pentru a povesti istoricul locurilor, pentru amintiri și impresii.

Am sugerat părinților, ca în momentele lecturii, copilul să fie încurajat să redea prin desen ceea ce a înțeles, sau să asculte muzică potrivită textului audiat. Ținând cont de faptul că dezvoltarea cognitivă și emoțională a copiilor este diferită, părinții trebuie să fie atenți la dezvoltarea armonioasă, evitând comparațiile cu alți copii și observațiile care îi pot inhiba.

- Acțiunile întreprinse cu biblioteca școlii, au dat roade. Încă din clasa pregătitoare, când am vizitat întreaga școală, am intrat și la bibliotecă. Elevii au avut posibilitatea de a vedea rafturile cu cărți, fișele cu evidența cititorilor, registrul în care sunt trecute cărțile existente în bibliotecă. Deși au putut citi abia la sfârșitul clasei pregătitoare, elevii au împrumutat diferite reviste sau albume cu imagini, pe care le-au „citit”.

- “Minibiblioteca clasei”- fiecare elev a adus câte o carte și am realizat o mică bibliotecă. Am notat toate cărțile într-un „registru”. S-a făcut un instructaj, despre rolul bibliotecii din clasă, despre cum trebuie să se păstreze aceste cărți, despre modul cum trebuie să fie citite, fără a fi rupte,

pătate sau pierdute. Elevii au posibilitatea să împrumute cărți, dar trebuie să noteze titlul cărții luate în „registru” de evidență, data când a luat-o și când a adus-o.

- Realizarea unui catalog al cărților din biblioteca personală și selectarea acestora după conținut. Dacă la început, unii au notat un număr mic de cărți, la anumite intervale de timp, au mai apărut și altele.

- Popularizarea cărților este o formă esențială de stimulare a interesului pentru alcătuirea unei biblioteci personale, de formare a dragostei pentru carte, pentru citit. Aceasta se face prin: vizitarea bibliotecii; organizarea de întâlniri cu scriitori; organizarea de expoziții de cărți; medalioane literare; participarea la spectacole de teatru; vizitarea librăriilor.

Acțiunile prezentate au contribuit atât la formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură, îmbogățirea și activizarea vocabularului, precum și la dezvoltarea capacității de exprimare orală și scrisă, a elevilor.

Să nu uităm că, scopul lecturii este acela de a forma progresiv un tânăr cu o cultură comunicatională și literară de bază, capabil să înțeleagă lumea din jurul său, să comunice și să interacționeze cu semenii, exprimându-și gânduri, stări, sentimente, opinii, să fie sensibil la frumosul din natură și la cel creat de om. Iubirea pentru carte se formează în mod sistematic, cu multă răbdare și îndrumare. Este cea mai frumoasă achiziție a elevului care se exprimă, ca aleasă satisfacție, pentru întreaga viață. Cititul cărților devine o utilă formă de recuperare a timpului și un excelent prilej de fascinație.

Bibliografie:

1. Bărbulescu, Gabriela, *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, Ed. Corint, 2009;
2. Ionel, Viorel, *Pedagogia situațiilor educative*, Ed. Polirom, 2002;
3. Șerdean, Ioan, *Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar*, Ed. Teora, 2008.

METODE ȘI TEHNICI MODERNE DE STUDIERE A LECTURII

Prof. înv. primar Violeta ANDREI
Liceul Teologic Tg-Jiu, jud. Gorj

Evoluția societății românești (integrarea într-o epocă a “culturii imaginii”¹) a marcat și “modul de organizare și derulare a învățământului, de la nivelul macroeducațional până la ora de curs”².

Disciplină de frontieră (așezată în zona de intersecție a științelor limbii și literaturii cu științele educației și psihologia educațională), „...orientată... teoretic și practic”³, limba și literatura

¹ Emanuela Ilie, *Didactica limbii române” Iași, Ed. Polirom, 2008, p.9.*

² Marilena Pavelescu, *Metodica predării limbii și literaturii române, București, Ed. Corint, 2010, p.15.*

³ Alina Pamfil, *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise, Pitești, Ed. Paralela 45, 2003, p.7.*

română face să pară efecte colaterale privind celelalte discipline, evaluate datorită formării și dezvoltării la elevi a competenței comunicaționale și a performanței lor de comunicare.

Studierea literaturii în școală are ca scop formarea unor competențe/ abilități pentru cele trei tipuri de lectură (lectură de informare, de plăcere și “instituționalizată”), cu accent pe ultimul tip. Școala are menirea de a forma un lector competent, dar și un cititor care să își formeze gustul propriu de lectură, astfel încât să devină un cititor activ pe tot parcursul vieții, de a-i ajuta pe elevi să înțeleagă mai bine lumea și să se înțeleagă pe ei înșiși în mod diferit, de a-și forma repere culturale și estetice și de a valoriza arta ca pe o formă de comunicare și de cunoaștere care le dezvoltă propria personalitate.

Un deziderat al educației contemporane îl constituie “construirea unei personalități autonome, capabile de gândire critică și creativă”⁴ prin echilibrarea elementelor care compun personalitatea elevului. Conținuturile programei trebuie să aibă în obiectiv comunicarea culturală, spirituală, interumană etc., valorificarea tuturor tipurilor de limbaj (colocvial, poetic, familial, științific, administrativ), a experiențelor culturale provenite din mediile sociolingvistice ale beneficiarului de educație: comunitatea, mediul rural/urban, amorf/cultivat, național/mixt, monocultural/policultural, familial, școlar, cultural-artistic⁵.

În vederea atingerii obiectivelor propuse, în selectarea conținuturilor trebuie să se țină cont de interesele elevilor, de accesibilitatea/ adecvarea conținuturilor cu structurile cognitive și de comunicare ale educabililor, de asigurarea coerenței cu conținuturile educației lingvistice în cadrul studiului limbii materne. Textele literare alese trebuie “să satisfacă... criteriul estetic, să includă diferite genuri și specii literare, opere din creația populară și cultă, aparținând literaturii naționale și universale, cărora timpul le-a dat girul valorii”⁶.

Eficiența actului educațional depinde de “conjugarea metodei cu obiectivul, conținutul procesului educațional și forma de organizare a învățământului (implicând raportul profesor-elev, elev-elev), care este un element al tehnologiei educaționale”⁷.

În vederea receptării textelor literare, practica a demonstrat existența a numeroase metode și procedee de instruire, tradiționale și interactive: expunerea, prelegerea școlară, prelegerea intensificată, conversația, dezbateră, controversa academică, discuția Panel, procesul literar, reuniunea Phillips 6/6, brainstormingul, explozia stelară, exercițiul, jocul didactic, demonstrația, modelarea, observația algoritmul, strategii didactice centrate pe elev (teoria inteligențelor multiple a lui H. Gardner), instruirea asistată de calculator ș.a.

“În condițiile creșterii exponențiale a informației, este absolut indispensabil să li se formeze elevilor deprinderea de a utiliza diverse surse de documentare în vederea creșterii autonomiei și a independenței în actul de învățare”⁸.

Instrument al educației intelectuale, *lectura* trebuie să îl ajute pe elev să studieze tematic o carte pentru documentare sau relaxare, folosind *METODA RICAR*⁹: “R-răsfoirea cărții pentru

⁴ Marilena Pavelescu, op.cit., p.26.

⁵ Apud Marilena Pavelescu, op.cit., p.27.

⁶ Idem, p.27.

⁷ Ibidem, p.67.

⁸ Idem, p.159.

⁹ Ibidem, pp.158-159.

formarea unei idei generale; I-formularea unor întrebări la care se așteaptă să afle răspunsul după citirea cărții; C-citirea cărții; A-amintirea punctelor principale; R-recapitularea pentru a vedea cât de bine a depistat punctele principale.”

Lectura școlară este “un proces complex, în care se întrepătrund competențe și deprinderi ale recunoașterii și ale înțelegerii simbolurilor literare și literale ce aparțin nivelurilor de percepție, de decodare, de experiență, de fond lingvistic, de capacitate de stocare (de memorie), de a stabili conexiuni, în așa fel încât cititorul să se poată autoproiecta prin anticipație sau retrospecție pe baza lecturii făcute”¹⁰.

“Lectura este condiționată de specificitatea textului (roman clasic/ modern/ poem etc.) și de motivația și scopul cititorului (plăcere, studiu informațional, cronică literară etc.)”¹¹.

Societatea postmodernă urmărește lectura orientată spre elevi, valorifică reacțiile personale ale elevilor față de textul citit, favorizează sistematizarea anumitor concepte specifice despre textul literar și argumentarea unor puncte de vedere referitoare la operele studiate.

Tehnica VAS(văd, aud, simt) implică trei acțiuni psihice de achiziționare a informației vizuale, auditive și cinetice/ tactile. După lectura textului, elevii răspund la întrebările profesorului folosind enunțuri scurte care includ verbele “văd”, “aud”, “simt”.

Harta subiectivă a lecturii constituie o tehnică de parcurgere secvențială a unui text liric, descriptiv și narativ. După fiecare secvență a textului, elevii vor desena sau vor face comentarii referitoare la experiența de lectură (imagini/ cuvinte care i-au șocat, sentimente și gânduri trezite de lectură). În finalul activității, elevii reflectează asupra pașilor parcurși și evidențiază asemănările și deosebirile în lecturile lor.

Anticipări reprezintă o metodă la care elevii lucrează pe grupe/ individual. Pornind de la titlul textului, fac predicții în legătură cu tema aceasta, folosind jumătăți de pagini ce vor fi revăzute după parcurgerea textului. Cei ce au dat răspunsuri apropiate de tema textului își vor motiva opțiunea. Rolul profesorului este de îndrumător (încurajează pluralitatea răspunsurilor, creează o atmosferă propice discuției, respectă autonomia și opiniile elevilor etc).

Lista de cărți este o metodă de trezire a interesului pentru lectura suplimentară. Ea oferă scurte informații despre unele cărți cuprinse într-o listă. Elevul are de ales pentru sine și pentru ceilalți colegi câte o carte, motivându-și alegerea în funcție de elementele paratextuale oferite de listă și de experiența proprie.

Prezentarea de carte constituie o strategie polivalentă, deoarece dezvoltă atât competențe de lectură, cât și de comunicare scrisă/ orală. Marilena Pavelescu¹² propune o serie de *reper*e de care trebuie să țină cont elevii: *titlul, spațiul; acțiunea; personajele principale (nume, câteva detalii inedite); conținutul de idei, incipitul sau relatarea incompletă a unei secvențe incitante; precizarea motivelor pentru care ar recomanda lectura textului.*

Termenii-cheie dați inițial reprezintă o metodă ce stimulează elevii să își reactualizeze cunoștințele anterioare ce au legătură cu subiectul lecției, solicită imaginația și creativitatea,

¹⁰ Octavia Costea, Didactica lecturii-O abordare funcțională, Iași, Institutul European, 2006, p.9.

¹¹ Marilena Pavelescu, Op. cit., p.260.

¹² Idem., p.199.

favorizează învățarea activă. Profesorul notează pe tablă 4-5 concepte din textul ce urmează a fi studiat (de exemplu, *scrisoare, parlament, candidatură, răsturnare* pentru “O scrisoare pierdută” aparținând lui I.L. Caragiale) și elevii stabilesc în perechi legătura dintre termeni.

Învățarea prin descoperire îl pune pe elev să refacă traseul cercetării științifice prin imitarea comportamentului marilor cercetători, stimulându-i capacitățile mentale. Rolurile profesorului sunt de îndrumător al activității elevilor ce lucrează frontal independent, individual sau pe grupe, dar și de consultant permanent al acestora. Modalitățile de învățare prin descoperire corespund principalelor forme de raționament: inductiv (în lecții de predare-învățare a teoriei literare, comentarii de text), deductiv (în demonstrații ca un text aparține sau nu aparține unui gen/specii/ curent), prin analogie (în lecții de literatură). De exemplu, la clasa a XII-a, clasa de filologie, se poate propune *Diaristica după 1989*.

Strategiile și metodele specifice gândirii critice formează și dezvoltă gândirea divergentă și creatoare, definită prin producția de soluții multiple pentru aceeași problemă. Metodele gândirii critice sunt interesate de *produsul* și de *procesul* învățării. O serie de *condiții* trebuie respectate pentru o învățare eficientă: o pregătire minuțioasă din partea profesorului; timp mare pentru căutarea, formularea și exprimarea ideilor, a observațiilor; încurajarea gândirii independente, a speculației, a elaborării cât mai multor ipoteze; respectarea diversității de opinii; crearea unui climat destins; dezvoltarea capacității de ascultare activă. *Gândește-Perechi-Prezintă (G. P. P.), Cubul, Ciorchinele, Horoscopul* sunt doar câteva exemple de strategii de acest tip.

Utilizarea metodelor sus-menționate optimizează procesul instructiv-educativ prin contribuția la dezvoltarea personalității elevilor sub aspect **cognitiv** (îmbogățește orizontul de lectură al elevilor prin prezentarea evenimentelor din univers, a comunităților umane și a indivizilor), **educativ** (le oferă modele de conduită morală superioară, le-a prezentat cazuri de comportament ce pot să îi îndemne la reflecții) **formativ** (le dezvoltă gândirea, imaginația, competența de comunicare). Scopurile principale ale activităților de lectură au fost dezvoltarea gustului pentru citit și stimularea interesului pentru cunoașterea realității, sporirea volumului de informații, îmbogățirea vieții sufletești, cultivarea trăsăturilor morale pozitive.

Bibliografie:

1. Costea, Octavia, *Didactica lecturii. O abordare funcțională*, Iași, Ed. Institutul European, 2006
2. Crăciun, Corneliu, *Metodica predării limbii și literaturii române în gimnaziu și liceu*, ediția a treia, Deva, Ed. Emia, 2009
3. Ilie, Emanuela, *Didactica limbii române*, Iași, Ed. Polirom, 2008
4. Pamfil, Alina, *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, Pitești, Ed. Paralela 45, 2003
5. Pavelescu, Marilena, *Metodica predării limbii și literaturii române*, București, Ed. Corint, 2010

ROLUL ȘI IMPORTANȚA PARTENERIATELOR EDUCAȚIONALE ÎN PROMOVAREA LECTURII DE PLĂCERE ȘI A BIBLIOTECII ȘCOLARE

Prof. dr. Andreea-Oana ANDRUȘCĂ
Colegiul Tehnic „Ion Creangă”, Târgu-Neamț, jud. Neamț

Sistemul de învățământ actual începe, cu pași mărunți, și, de ce să nu recunoaștem, uneori cam nesiguri, să își schimbe modul în care a fost structurat și să devină unul interactiv. Astfel, elevul (în particular) și societatea sau comunitatea (în general) devin veritabili actori pe scena învățământului contemporan. Dacă înainte elevul era privit ca simplu depozitar al tezaurului informațional transmis de către profesor, astăzi putem vorbi despre un veritabil activism al elevului, în contextul dezvoltării tot mai evidente a rolului parteneriatelor educaționale, acestea devenind un element-cheie al actualului sistem de învățământ.

Parteneriatul educațional a devenit punctul central al dezvoltării sistemului de învățământ românesc, în contextul globalizării, precum și în cel al plasării accentului pe individul școlarizat/școlarizabil ca entitate de sine stătătoare, cu personalitate proprie, cu o perspectivă individualizată în ceea ce privește o viitoare integrare pe piața competitivă a muncii și cu un set de valori ce pot deveni maleabile prin intermediul educației. Conceptul de bibliotecă a suferit, de-a lungul timpului, o serie de metamorfoze în ceea ce privește importanța și utilizarea sa. Astfel, de la simplă dimensiune fizică de depozitare a cărților, biblioteca a ajuns să fie nu numai un spațiu al distribuirii informației, ci și unul al creației, întrucât, așa cum teoreticienii literari au spus deja, lectura și interpretarea sunt două procese conexe, unii susținând chiar faptul că nu există lectură naivă, primară, ci doar una asumată din punct de vedere conceptual și ideatic, deoarece chiar prima lectură a unui text aduce cu sine o sumă de interpretări în funcție de istoricul personal și cognitiv al lectorului. Mai mult, spațiul bibliotecii se dovedește a fi propice trăirii emoției estetice în legătură indisolubilă cu realitatea practică: ”experiența estetică tinde să se constituie într-o lume pentru sine, fără însă a tăia firele ce o leagă de universul practic cotidian sau de unul din domeniile sale de sens. Cu atât mai mult, experiența estetică poate stabili un raport comunicativ cu lumea cotidiană sau cu orice altă realitate”¹³. Astfel, se poate lesne observa o evoluție a acestui spațiu de la simplu depozit la un soi de agora, actualizând și permanentizând funcția socială a actului lecturii și apoi al actului comunicării, pentru ca în final să devină loc al devenirii ființiale a celui ce-i trece pragul. Această transformare a toposului pe care îl analizăm este una extrem de necesară în zilele noastre, întrucât, dincolo de informațiile pe care le transmite elevului, sistemul de învățământ (nu numai românesc, ci și cel european, spre care cel dintâi dorește să acceadă) are ca finalitate construirea unui individ a cărui inteligență socială îi va permite nu numai supraviețuirea într-o comunitate, ci și tinderea către cel mai bun eu social care există, în stare latentă, în fiecare ființă. Chiar dacă nu pare așa la prima vedere, considerăm biblioteca a poseda o dimensiune socială

¹³ Jauss, Hans Robert, *Experiență estetică și hermeneutică literară*. Traducere și prefață de Andrei Corbea, editura Univers, București, 1983, p.206;

superioară oricărei alte subdiviziuni a sistemului educațional, întrucât posedă toate atu-urile necesare unei bune implicări în comunitate a elevilor și dezvoltări a inteligenței nu numai cognitive, ci și emoționale și practice ale acestora. Aplicând teoria în practică, un mediu de afaceri reprezentat de o editură poate ajuta într-un mod eficient și real promovarea bibliotecii școlare și a lecturii de plăcere, prin implicarea elevilor din respectivul mediu educațional în activități ce au ca finalitate prețuirea cărții, prin intermediul înțelegerii modului complex de ”construire” a acesteia (alegerea subiectului de către autor, munca de cercetare, procesul scrierii/rescrierii/corectării/ajustării modului de livrare a informațiilor, predarea manuscrisului în timp util, respectând parametrii impuși de editură sau de beneficiar, editarea, vânzarea etc.). O activitate extrem de interesantă și de generoasă în ceea ce privește dezvoltarea diverselor abilități și competențe la elevi ar fi scrierea, editarea și comercializarea (atât în interiorul instituțiilor de învățământ, cât și în alte instituții culturale, cu diverse ocazii prilejuite de anumite manifestări educaționale) unei reviste școlare, ca rezultat vizibil al activităților derulate în cadrul unui club de lectură. Astfel, elevii vor lucra împreună cu profesorii și cu bibliotecarul, învățând să delege și să-și asume responsabilități, lucrând ca o echipă, luând decizii, venind cu opțiuni, discutând, ajungând la un consens. În plus, un alt avantaj este acela al implicării active, conștiente și asumate a elevilor în astfel de activități circumscrise domeniului școlar și extrașcolar, nu atât în scopul maturizării lor, ci în vederea unei înțelegeri minuțioase a ceea ce înseamnă cu adevărat educație și posibilități reale de viitoare dezvoltare personală și profesională.

Dacă elevul devine actor principal în piesa de teatru scrisă pentru el, atunci bibliotecarul se metamorfozează și el în actor secundar care contribuie în mod activ și real la devenirea educațională și ființială a școlarului. Credința noastră sinceră este că lectura nu și-a epuizat încă toate resursele pentru a cuceri terenul pierdut, dacă bibliotecarul găsește strategia adecvată și puntea de comunicare cu elevul, asumându-și din ce în ce mai conștient rolul de liant al celor două coordonate fără de care literatura nu ar exista: lectorul, fie el în ipostaza de *lecteur lisant* sau *lecteur lu*, și materialul literar tangibil. Mai mult decât profesorul de limba română, bibliotecarul ar trebui să dețină șablonul după care să modeleze personalitate de lector a fiecărui elev în parte. Astfel, bibliotecarul trebuie să fie un magician – dacă nu al lui Fowles, cel puțin cunoscător al acestuia – care să aibă ca obiectiv de maximă prioritate cultivarea în rândul lectorului a *plăcerii lecturii*, având scopul suprem al unei bune aprofundări a fenomenului literar și a formării conștiinței literare a cititorului. Mai mult decât oricât, parteneriatul educațional presupune aplicarea într-un mod eficient a conceptului de cooperare și de comunicare între toți participanții, deoarece, la nivel central, actul parteneriatului, în general, și cel al parteneriatului educațional, în special, înglobează în mod holistic ideea de multiculturalitate și de interacțiune cu alte domenii culturale, precum biserica, poliția, sistemul sanitar ș.a. Cu toate acestea, putem constata, la o analiză mai detaliată, faptul că bibliotecarului îi revine unul dintre cele mai importante roluri în cadrul acestui proces (inter)activ. Realitatea sistemului educațional actual transformă de multe ori biblioteca într-un veritabil spațiu al procesului instructiv-educativ datorită lecțiilor deschise care se pot desfășura aici. De asemenea, biblioteca poate deveni și un loc al dezbaterilor, în contextul comparării cărților cu diferitele variante regizorale propuse. Există însă

și cazuri în care spațiul bibliotecii nu poate găzdui întreaga echipă a cercului literar, alături de invitații acesteia. În această situație, soluțiile pe care echipa de proiect trebuie să le găsească pot fi dintre cele mai ingenioase și atractive pentru elevi, fie că sunt din școala inițitoare a parteneriatului, fie că fac parte din instituții partenere. Astfel, soluția uzuală a găsirii unui alt spațiu destinat activităților poate fi înlocuită cu organizarea unei videoconferințe. Bineînțeles că această soluție nu trebuie să fie una permanentă, ci ocazională, tocmai pentru a-i scoate pe învățăceii din rutina unui program zilnic sau săptămânal. Elevii nu se vor simți îndepărtați total de lumea tehnologiei, dar vor învăța cum să utilizeze internetul într-o manieră rațională și în folosul lor. Dacă aceste potențialități sunt încadrate în rama unui proiect educațional, atunci finalitățile acestuia vor fi dintre cele mai eficiente nu numai pentru beneficiarii direcți, adică pentru elevi, ci și pentru cei indirecti, adică pentru profesori și bibliotecari. Implicarea acestora din urmă indică interesul viu nu atât pentru dezvoltarea profesională continuă, ci și pentru transformarea bibliotecii într-un spațiu cultural-educativ capabil să ofere elevilor răspunsuri valide întrebărilor pe care le au. Astfel, elaborarea unui proiect educativ de tipul cercului literar sau al clubului de lectură oferă o reală șansă de afirmare atât elevilor și profesorilor, cât și bibliotecarului. S-a observat că, în ultimul timp, atât televiziunile, cât și presa scrisă au inițiat – chiar dacă timid – o serie de proiecte ce vizează întoarcerea atenției tinerilor spre literatură, în general. Și dacă aceste surse de informare extrașcolară au binevoit a-și materializa gândurile în campanii mai mult sau mai puțin valoroase și pertinente din punct de vedere formator, atunci de ce nu ar putea și bibliotecarul să pună punctul pe i și să atragă atenția asupra lacunelor din sistem, lacune ce l-au îndepărtat pe elev de la stadiul de participant activ în procesul de formare a propriei personalități educațional-creatoare la rolul de simplă prelungire fizică a calculatorului?

Fără a minimaliza, și chiar fără a exclude dintre sursele de lectură calculatorul, bibliotecarul poate uza în mod inteligent un proiect educativ de tipul celui menționat mai sus pentru a determina o mai bună și lipsită de reticență apropiere a elevului de carte, creând o atmosferă de emulație și competiție, dar fără ”trauma” produsă de notare. Trebuie să subliniem faptul că menirea bibliotecarului nu se rezumă doar la împrumutul de cărți, ci se extinde și în sfera managerierii materialului informativ, prelucrându-l astfel încât să devină accesibil. În acest mod se poate ajunge la o lectură automotivantă¹⁴ pentru elevi, determinându-i pe aceștia să se transforme în co-autori ai textului, în generatori de sens, în matrici în care înțelesurile cărții încep să ia formă în funcție de experiența și personalitatea lectorului. Astfel, una dintre finalitățile principale ale proiectelor de acest tip este aceea de a-l transforma pe elev într-un adevărat și pasionat consumator de lectură, conștient de valoarea și importanța cărții în desăvârșirea personalității lui, de rolul pe care ocupă cartea în relaționarea cu lumea din jur, cu restul universului. Lumea virtuală este una dintre liniile directoare ale comportamentului adolescentului contemporan și credem cu tărie că preferințele acestuia nu trebuie neglijate, tocmai pentru a nu-l îndepărta și mai mult de ”spațiul sacru” al bibliotecii. Folosind termenii eliadești, în acest context, lectura devine un fel de hierofanie, adică

¹⁴ Alina Petri, articolul ”Cercurile de lectură – activitate extracurriculară de promovare a lecturii de plăcere în CDI”, p. 2,

<http://www.ccdcluj.ro/vechi/Preuniversitaria/v2,nr1/Articole%20Preuniversitaria%20online/2.Abordari%20didactice%20ale%20lecturii/Alina%20Petri.pdf>, accesat în data de 10.08.2016;

o modalitate de manifestare a sacralului (a unor universuri paralele cuprinse de cărți) în profan (într-o lume a griului, a fadului și a lipsei de comunicare). Cel mai interesant aspect al unui proiect educativ/parteneriat educațional care implică și participarea activă a bibliotecarului este faptul că scopurile celui dintâi sunt și cele care îl promovează pe cel din urmă. Astfel, ”școlirea” în ale lecturii a elevilor chiar în cadrul bibliotecii și cu ajutorul bibliotecarului, cu rezultate vizibile și remarcabile pentru întregul mediu educațional și, de ce nu, pentru comunitatea din care aceștia fac parte, reprezintă cea mai bună carte de vizită pentru cel care se ocupă în mod real de promovarea cărții. Dintre cele mai importante scopuri ale unui astfel de parteneriat educațional, scopuri care își găsesc finalitatea în rezultate dintre cele mai vizibile, se numără:

- ✓ Formarea gustului pentru lectură a elevului – lucru care se va vedea nu numai într-o fișă de bibliotecă plină de titluri interesante și conținuturi din ce în ce mai complexe, ci și într-o îmbunătățire sistematică a abilității de comunicare eficientă și conștientă;
- ✓ Încurajarea sistematică a elevilor din mai multe comunități școlare în vederea prezentării propriilor creații literare în cadrul unui cerc literar – activitate care promovează atât libera exprimare, cât și devenirea emoțională a acestora;
- ✓ Formarea unor criterii axiologice proprii prin care să distingă singur ce și când să citească – având la dispoziție un întreg tezaur de cărți și fiind la curent cu toate aparițiile editoriale din cele mai vaste domenii, bibliotecarul reprezintă sursa cea mai pertinentă de recomandări de lectură;
- ✓ Formarea unui inventar de instrumente de analiză a operei literare care să îl ajute pe elev să comunice mai bine cu el însuși și cu cei din jur – cu rezultate vizibile în performanțele atinse la orele de limbă și literatură română;
- ✓ Dezvoltarea valențelor morale, religioase, sociale și artistice – biblioteca școlară poate deveni arena unor dezbateri extrem de interesante, cu posibilitatea extragerii unor argumente pertinente din texte alese în prealabil de către bibliotecar;
- ✓ Educarea sentimentelor – scopul ultim este acela de a-l ajuta pe elev să își dezvăluie sinele creator și să traseze liniile ființialității sale, urmând ca anii de liceu și apoi cei de facultate să o înscrie pe un traseu al definitivării.

Parteneriatele educaționale care înglobează și conceptul de bibliotecă în corpul lor câștigă prin complexitate și prin inedit, deoarece reușesc să transforme cartea într-un punct de interes, mutând accentul de la obligativitatea lecturii spre plăcerea actului de a descoperi alte lumi ascunse printre pagini. Astfel de parteneriate au avantajul de a preda elevilor o lecție de maturitate: aceea de a descoperi vestigii în spatele unor noțiuni seci, abstracte. Este vorba despre o lecție pe care profesorii se străduiesc să o predea, învățând elevii că a fi om cu adevărat transcende limitele biologicului sau ale palpabilului. Deoarece parteneriatul educațional presupune aducerea la un loc a elevilor aparținând școlilor partener, atunci putem spune că unul dintre țelurile unei activități de acest gen este facilitarea conexiunilor intelectuale și comuniunii afective între copii care, într-o primă fază, nu se cunosc (nici între ei și, adăugăm noi, de cele mai multe ori nici pe ei înșiși, așa cum am menționat anterior). Elevilor li se oferă șansă reală de a-și descoperi și manifesta

unicitatea, eliminându-se în acest mod dorința mai veche a sistemului educațional de uniformizare a beneficiarului actului educațional. La o privire mai profundă, însă, se promovează stabilirea unei legături intime cu ceea ce numim generic carte, prin intermediul unor activități dintre cele mai diverse: clubul de lectură sau cenaclul literar, atelierul de creație/workshop-urile atât de des menționate de noile pedagogii, concursurile de creație literară are pot avea ca finalitate redactarea unei reviste literare, prezentarea de carte, lectura propriu-zisă a unor cărți fie stabilite de comun acord, fie alese de fiecare participant în parte (dezvăluindu-și astfel nu numai preferințele literare, ci și un oarecare orgoliu intelectual), expoziție de carte pe diverse teme (autorul săptămânii/lunii, femeia în literatură, bildungsromanul etc.), listă bibliografică/recomandări de lectură, concurs de cultură literară etc..

Așadar, pentru că biblioteca nu poate fi promovată decât prin intermediul cărții, un parteneriat educațional centrat pe această idee trebuie să fie fundamentat pe un concept care să atragă interesul educabililor. Am enumerat mai sus câteva dintre activitățile care au menirea de a promova biblioteca, însă considerăm că succesul unei astfel de activități este direct proporțional cu insolitul ei. Astfel, trebuie să se realizeze tranziția de la solitudinea implicată de actul lecturii la o activitate care să aducă în prim plan conceptul de mulțime (de lectori, de idei, de concepte, de cărți dezbătute etc.). Se poate, de asemenea, depăși stadiul discuțiilor pe marginea unei cărți pe care toți membrii cercului de lectură au citit-o ca pe un soi de "temă pentru acasă" și se poate face saltul către o lectură proaspătă a unei cărți necunoscute acestora, vorbindu-se în acest caz de o lectură în direct netrecută prin filtrul unor preconcepții individuale.

Bibliografie:

1. www.education.ro, "6 Ways to Promote Your Library";
2. Jauss, Hans Robert, *Experiență estetică și hermeneutică literară*. Traducere și prefață de Andrei Corbea, editura Univers, București, 1983;
3. Petri, Alina, articolul "Cercurile de lectură – activitate extracurriculară de promovare a lecturii de plăcere în CDI", p. 2,
<http://www.ccdcluj.ro/vechi/Preuniversitaria/v2,nr1/Articole%20Preuniversitaria%20online/2.Abordari%20didactice%20ale%20lecturii/Alina%20Petri.pdf>.

STRATEGII DE RECEPTARE A PERSONAJULUI LITERAR – TRADIȚIE ȘI MODERNITATE

**Prof. înv. primar Cristina ANTOCHI
Școala Gimnazială Tămășeni, jud. Neamț**

Pentru ca receptarea literară în general și a personajului în special să fie optimă este necesară crearea din timp a unor condiții și cultivarea acestora, astfel încât să nu aibă caracter ocazional. Dintre acestea, interesante ni se par următoarele, poate pentru că nu sunt intens mediatizate în cadrul activităților metodice și, deci, ar putea fi în pericol de a nu li se acorda atenția

cuvinită: cultivarea empatiei, comunicarea cu textul, apelul la imaginație, cultivarea simbolului, diferențierea în activitatea didactică. Ideea de empatie în pedagogie este tot mai importantă datorită agravării conflictului școală/elev. Acesta se poate intensifica în timp, dacă elevul uzează de capacitatea sa de a simula adaptarea școlară, sau poate fi rezolvat dacă învățătorul dispune de capacitatea de a empatiza cu elevul, intervenind și modificând traseul didactic în paralel cu curriculum oficial. Practicarea empatiei poate avea loc din clasa pregătitoare, prin păstrarea și perfecționarea statutului de ascultător al copilului, pentru că a asculta este o decizie care previne blocajul comunicării și creează un climat afectiv pozitiv în clasă. Treptat, prin exercițiu și joc, copilul va trece de la recunoașterea stărilor emoționale la posibilitatea de a face anticipări, câștigând comportament simpatetic. Copilul va accepta să empatizeze și va înțelege personajul literar cu atât mai mult cu cât eroul însuși oferă un exemplu în acest sens: mai ales în basme eroul ascultă și respectă indicațiile înțelepte, ceea ce duce la obținerea succesului în tot ceea ce întreprinde.

Se pot propune exerciții-joc de dezvoltare a empatiei, cum ar fi:

- “Mimează...” activitatea presupune ca un elev să transmită colegilor un cuvânt șoptit lui de către coordonatorul de joc fără a rosti nici un sunet, ci folosindu-și posibilitățile de expresie corporală (mimică, gestică, atitudine corporală, mișcare);
- “Imaginează-ți!...” – elevii sunt invitați să-și imagineze că sunt păsări și că zboară spre casă, apoi să povestească ce văd.
- Întrebări de felul ”Cum ai fi procedat dacă ai fi fost în locul personajului “X”? sau cerințe ca: ”Imaginează-ți că ești mama lui Ionel, personajul lui Ion Luca Caragiale din schița Vizită, și că băiatul se apucă de pozne. Ce faci ?” contribuie, de asemenea, la dezvoltarea abilităților empatice, a mecanismelor de transpunere în psihologia celuilalt. Cultivarea și încurajarea unei atitudini empatice în demersurile de cunoaștere a personajului se oglindesc ulterior în comportamentul copilului și favorizează apariția următoarelor atitudini: răbdarea de a asculta, schimbarea temporară a punctului de vedere propriu cu al celuilalt, disponibilitatea de cunoaștere interpersonală, reacționarea față de mesaj nu față de emitent, dorința de aplanare/rezolvare a conflictelor.

Problema comunicării cu textul apare la întâlnirea propriu-zisă, dintre elev și text, prin lectură. Chiar dacă învățătorul stabilește o atmosferă propice comunicării cu elevul, copilul trebuie pus în contact cu texte care-i spun ceva, care-l interesează, cu care poate comunica. De exemplu, unele scrieri istorice ale lui Grigore Alexandrescu sau Vasile Alecsandri nu ajung la sufletul copilului decât cu greu, chiar dacă au eroi interesanți, deoarece textele în cauză au amprenta istorică și pe cea a unei ideologii despre a căror sferă semantică copilul nu are reprezentări. Pe de altă parte sunt scrieri predispuse la comunicarea cu școlarul mic: Fram, ursul polar, Aventurile lui Oliver Twist, Robinson Crusoe, Toate pânzele sus; amploarea textului prea curând recomandat poate determina pierderea atenției și instituirea unei nervozități determinate de frustrarea de-a nu se mai termina odată! Trebuie să avem în vedere că școlarul mic poate comunica doar cu anumite feluri de texte:

- textul care este încărcat cu valori eterne, cu eroi aflați dincolo de timp și spațiu, ancorați într-un prezent etern.

- textul care corespunde unei tematici generale, dar racordat la valorile sociale valabile oricând, care dezvoltă o simbolistică (copilul nu poate pătrunde înțelesurile unui text care impune o realitate pe care nu și-o poate reprezenta, cu eroi care sunt purtători ai unor valori nepermanente). Sunt recomandate pentru școlarul mic, deci, acele opere literare epice ale căror personaje reprezintă valori eterne, aducându-i rezolvarea simbolică a dorinței de integrare și adaptare; mai exact, este vorba despre: aventura simbolică (basmul), literatura de aventuri, cu caracter explorativ, scrierea cu finalitate instructivă, care dezvoltă o morală implicită sau explicită, fabule (a căror sinceritate cuceritoare convine copilului), texte instructiv-distractive (snoave). Alegând texte cu care școlarul poate comunica, se asigură pentru viitor recuperarea literaturii din școală ca valoare acceptată. La reîntâlnirea cu acestea în afara școlii, vor relua lectura cu sentimentul că redescoperă o lume la care au fost ajutați să aibă acces, nu că sunt supuși iar calvarului de a nu putea pătrunde înțelesuri străine de experiența și imaginația lor. Neluarea în seamă a acestor aspecte poate împinge copilul să respingă aderarea la text și să-și epuizeze energiile prin alte practici de compensare socială.

Considerăm important în demersul didactic apelul la imaginație. Chiar în epistemologia kantiană, imaginația este prezentată ca o condiție sine-qua-non a oricărei cunoașteri pentru că are o putere uluitoare de sintetizare a conținuturilor mentale primare. “Facultățile sufletului a căror îmbinare (într-o anumită proporție) constituie geniul sunt deci imaginația și intelectul” (Kant). Imaginația asigură transcendența gândirii, poate face trecerea în alte realități, cea a personajului, de exemplu iar școlarul mic trăiește în plan imaginar mult mai puternic. În acest plan se implică afectiv și conferă personajului semnificații, pentru că imaginația facilitează empatia cu acesta. Pentru a putea desfășura o hermeneutică a acestui tip de narațiune, este absolut necesar să apelăm la imaginație. Codul textului, simbolurile, ritualurile inițiatice nu pot fi acceptate direct în rațional, ci ajung la acesta filtrate de imaginație. Aceasta facilitează actul prin care se oferă sens și semnificație logică experiențelor din categoria miraculosului. Imaginația face posibilă conectarea noilor elemente întâlnite la categorii deja stabilite, favorizând pe această cale transformarea necunoscutului și inexplicabilului în familiar. Imaginația și imaginarul se situează la un nivel supradeterminat în raport cu rațiunea. Imaginarul poate fi considerat un concept pereche al imaginației, înfățișând aventurile unei realități imposibile și construite artificial și conștient. Ca termen imaginarul a fost consacrat de Jean Paul Sartre cu sensul de „produs al imaginației”.

Școlarul mic, abia coborât din lumea poveștilor audiate în lumea poveștilor citite, se află prin specificul vârstei sale la stadiul de moralitate convențională ; de aceea disocierea real-imaginar este conștientizată firesc, fără a fi considerată ruptură, și școlarul mic recunoaște atât realul cât și imaginarul dovedind că, deși este ancorat în concret, este capabil să-l depășească pe acesta. La această vârstă nu există pericolul pierderii în fantastic și miraculos (decât în cazuri patologice), ci de o aderare la imaginar printr-o implicare pleneră. Este vorba de o evadare controlată în necunoscut în dorința de a-și satisface curiozitatea epistemică, în căutarea de modele, răspunzând la provocarea oferită de toate acestea. Rezonanța afectivă conferă semnificație

cunoștințelor, ceea ce înseamnă că opoziția cunoaștere - afectivitate reprezintă o prejudecată în anumite concepții didactice. Referindu-se la rolul imaginației în educație, G. Durand afirma: “Se impune o educație estetică pe deplin umană și o educație fantastică la scara tuturor fantasmelor umanității...se impune și o pedagogie a imaginației. “ Personajul însuși este un simbol, tot ce spune și face este simbolic – iar copilul este receptiv la simboluri, le pătrunde misterul, înțelesul ascuns fără multă greutate. Preșcolarul folosește deja modalități de figurare simbolică (desen, pictură, jocuri jucării) și forme de sugestie lingvistică

În actul receptării literare personajul este locul de întâlnire a metaforei cu simbolul, cu ludicul și imaginația. De exemplu, Ileana Cosânzeana se instituie ca o metaforă a frumuseții; prin repetiția în toate basmele, ea devine simbolul frumuseții. Exprimarea unui personaj din basmul Fata din dafin cu formula metaforică “blânda somnului aripă” devine un posibil model lingvistic: copilul o înțelege și apoi o folosește, spunând că noaptea îl atinge aripa cea blândă a somnului. Lucian Blaga sublinia originalitatea limbajului celor mici astfel: “copilul e silit, din sărăcie de cuvinte să se exprime la fiecare pas prin metafore”.

Bibliografie:

1. Crețu, Carmen, *Curriculum diferențiat și personalizat. Ghid metodologic pentru învățătorii, profesorii și părinții copiilor cu disponibilități aptitudinale înalte*, Ed.Polirom Iași, 1998.
2. Durand, Gilbert, *Structurile antropologice ale imaginarului*, Ed.Univers Enciclopedic București, 2000.
3. MECT-*Instruirea diferențiată-Aplicații ale teoriei inteligențelor multiple*, București 2000.

ACTIVITĂȚI SPECIFICE PRIVIND STIMULAREA INTERESULUI PENTRU LECTURĂ A ELEVILOR DE LICEU

Prof. Genoveva ANTOCI
Bibl. prof. Iuliana POPA
Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri”, Săbăoani, jud. Neamț

„Fiecare carte pare că închide în ea un suflet. Și, cum o atingi cu ochii și mintea, sufletul ți se deschide ca un prieten bun.” (Maxim Gorki)

Marea răspundere ce revine școlii și implicit bibliotecii școlare în opera de formare a elevilor, cu profilul spiritual adecvat, impune o ancorare din ce în ce mai deplină în realitățile vieții, odată cu oferta corespunzătoare de răspunsuri la cerințele acesteia.

Sarcina oricărei biblioteci este de a satisface nevoile de lectură și de informație ale cititorilor săi. Pentru a stabili o relație normală între nevoile de lectură, biblioteca va porni de la cunoașterea cu precizie a sarcinilor sale și a categoriilor de cititori cărora li se adresează (în cazul de față elevilor de liceu). Biblioteca școlară va avea în vedere cerințele programelor școlare, nivelul de pregătire al elevilor și nu în ultimul rând, puterea lor de înțelegere. Întregul fond de carte va fi axat pe satisfacerea lecturilor școlare, dar și pe stimularea interesului pentru lectura de plăcere.

Bibliotecarii școlari sunt aceia care trebuie să învețe elevul că lectura este o școală, dar nu o școală cu catalog și recreație mare, ci o școală în care nu se predă, însă se creează stări de spirit.

În studiul individual, elevii sunt îndrumați de către bibliotecar la: o lectură atentă; să nu citească grăbit; să nu sară cuvinte sau rânduri; sensul cuvintelor (termenilor) necunoscute să- l căute în dicționare; să nu ocolească lectura prefetelor și (sau) a postfetelor, care oferă întotdeauna valoroase informații despre autor și creația sa. Pentru ca deprinderea să devină o obișnuință, este necesară fundamentarea acțiunii educative pe cunoașterea trăsăturilor de personalitate a elevilor.

Consider că toți elevii trebuie atrași la lectură, motivându-i și stimulându-le interesele latente. Constatăm că unii elevi pot fi atrași mai ușor la lectură, datorită predispoziției lor pentru cunoaștere, alții vor fi mai puțin receptivi, fapt ce va necesita găsirea unor metode ingenioase care să vizeze anumite sensibilități și înclinații întru nevoia de lectură.

Importanța lecturii în procesul de învățământ constă în aceea că ea oferă suportul activităților intelectuale și în același timp, dezvoltă comportamentul necesar orientării școlare și profesionale, urmată de integrarea în societate.

Deoarece în învățământul contemporan elevul este transformat din obiect în subiect al informației în cadrul activizării elevului un loc important îi revine descoperirii independente a informațiilor. Consecința firească a acestui fapt este înlăturarea monopolului deținut de omul de la catedră, ca unică sursă de informare, bibliotecii revenindu-i un rol activizator. În cadrul educației intelectuale, bibliotecii școlare îi revine o funcție metodologică. O adevărată bibliotecă nu se rezumă la organizarea și vehicularea publicațiilor și colecțiilor de documente, ci se va ocupa și de modalitățile de folosire a acestora. Elevul va fi îndrumat cu competență spre aplicarea tehnicilor de lectură, astfel încât să poată interpreta cu eficiență sursele de informare și documentare.

În ansamblul modalităților de popularizare, ”propaganda “ vizuală are o importanță deosebită. Indicatoarele, cum ar fi: anunțuri privind fondul de carte nou achiziționată, proiectele viitoare de completare a colecțiilor, serviciile pe care le poate realiza biblioteca în folosul cititorilor săi, manifestările culturale – educative pe care și le propune, afișarea listelor bibliografice obligatorii nu numai pentru limba și literatura română, ci și pentru celelalte discipline (pentru clasele terminale cu precădere la disciplinele la care vor susține examenul de bacalaureat și mai apoi de admitere în învățământul superior), au un impact important în stimularea interesului pentru lectură a elevilor de liceu.

Prospectarea programelor școlare în vederea achiziționării cărților adecvate studiului, activități cu cartea de genul: expoziții tematice; medalioane literare; diverse concursuri; implicarea în activitățile specifice biblioteconomice; întâlniri cu personalități marcante ale vieții culturale și artistice; lansarea de carte, sunt câteva din modalitățile de atragere și îndrumare a elevilor spre lectură.

Nu întotdeauna elevul își poate desfășura munca intelectuală acasă, din diverse motive, fapt ce-l determină să-și stabilească locul de studiu în bibliotecă. Astfel sala de lectură își are rolul său primordial în atragerea acestuia la lectură, la îndrumarea lecturii lui, aceasta devenind parte componentă a muncii lui de informare și studiu. Ea, biblioteca, va exercita o pluralitate de funcții:

informativă, educativă, creativă și recreativă, integrându-se astfel scopului urmărit de întreg ansamblul de principii pedagogice din școală.

În același timp, această conviețuire civilizată pe care o oferă biblioteca școlară exercită asupra elevului o puternică influență formativă deoarece îl obișnuiește să mănuiască cu grijă cărțile, să nu facă adnotări pe ele și să nu-și deranjeze colegul, cunoscând că în acest loc se impune în mod firesc liniștea, că este locul unde te aduni ca să te cufunzi în liniște și să ascuți din paginile cărților destăinuirea atâtor generații.

Funcția educativă, recreativ culturală a bibliotecii, îndrumarea și dirijarea elevilor la lectură se realizează în colaborare cu corpul profesoral, prin acțiuni organizate în strânsă legătură cu personalitatea comportamentul elevilor în diferite ocazii, în virtutea respectului față de înaintași sau în legătură cu aparițiile editoriale. Aceste acțiuni duc la educarea caracterului, a voinței și a sentimentelor care, la rândul lor, măresc capacitatea de cunoștere, îi dau bază și trăinicie, iar ceea ce face azi biblioteca școlară se va repercuta pozitiv în deprinderile cu care elevii vor frecventa în viitorul apropiat bibliotecile de specialitate.

Prin intermediul bibliotecii, școala are menirea de a îndruma elevii spre o lectură eficientă și adecvată vârstei lor. Din multitudinea de motive și justificări privind neaderența la lectură, unele au un suport obiectiv datorat unor mecanisme sociale, iar altele un suport mai mult sau mai puțin obiectiv în capul listei fiind diversitatea și tentația canalelor TV, facilitățile oferite de calculator, care subjugă pe elevii lipsiți de capacitatea de a discerne “valorile de finalitate” de valorile efemere, actul lecturii sistematice și profunde este afectat sub imperiul audio-vizualului.

Pentru combaterea acestor fenomene și atragerea elevilor utilizatori față de bibliotecă, în speță față de lectură este imperios necesară respectarea anumitor aspecte privind dotarea bibliotecii și a facilităților oferite de acesta: primul aspect îl reprezintă dotarea bibliotecii școlare cu un fond de carte just raportat pe domenii și bineînțeles ținând cont de profilul unității școlare. În acest sens, înzestrarea bibliotecii școlare cu publicațiile necesare este un proces continuu dar azi posibilitățile de achiziție sunt reduse fapt ce duce la imposibilitatea onorării tuturor cererilor. Pentru noi aceasta este o problemă serioasă, însă prin mijloacele biblioteconomice oferite de legislația în vigoare și anume schimbul interbibliotecar de publicații, atragerea de donații din partea celor cu suflet față de actul de învățământ, încercăm să suplinim toate neajunsurile și astfel să netezim calea elevilor spre lectură. Al doilea aspect ar fi dotarea bibliotecii școlare cu aparatură audio-video și mijloace multimedia care în mod normal va duce la fluidizarea procesului instructiv-educativ și implicit, o nouă modalitate de atragere a elevilor către bibliotecă și lectură.

Trecând peste aceste impedimente, bibliotecarul școlar obișnuit dintotdeauna cu greutatea, pasionat căutător de comori și modelator de suflete, merge mai departe căutând noi căi de educație și instruire a tinerei generații, de atragere a acestora către carte și studiu, către lectură. În condițiile în care activitatea umană devine bipolară în raport cu manifestările de cultura (ca necesitate și inutilitate), e firesc să ne punem întrebări spre care reforma își poate focaliza atenția, privind școala din perspectiva existenței și ca factor principal de cultură, civilizație și educație, care să asigure

insertia viitoare a educatiei in societate si cum sa raspunda la intrebari ca: „Spre ce tip de societate si civilizatie tindem?”; „Care este statutul lecturii in viata elevului?”;etc.

In absenta culturii umaniste (cuprinse in paginile cartilor) oare omul nu risca sa iasa din regnul sau si sa devina o curiozitate jalnica a naturii, iar dragostea, prietenia, mila, iertarea, altruismul sa-si piarda dimensiunea si profunzimea, binele, frumosul, adevarul, utilul sa devina notiuni anacronice si ridicole in mileniul al treilea, in care ar trebui sa gasim mai multa speranta si incredere in puterea omului de a fi el insusi? In acest context ne reamintim cuvintele marelui scriitor rus Lev Nikolaevici Tolstoi care afirma: „Cartea este o inventie ca si lingura. Pana acum nu i s-a gasit inlocuitor”.

Bibliografie:

1. A. Chircev, R. Dăscălescu „*Contribuții la orientarea școlară și profesională*”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1989
2. A.Cosmovici, M.Caluschi „*Adolescentul și timpul său liber*”, Editura Junimea, București, 1995
3. R. Escarpit „*De la sociologia literaturii la teoria comunicării*”, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1990
4. G. Munteanu, E. Bolog „*Literatura pentru copii*”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992
5. Revista Biblioteca nr.11-12, București, 2002

BIBLIOTECA VIE – O METODĂ NONFORMALĂ PENTRU STIMULAREA LECTURII LA ELEVI

Prof. Carmen Elena APOSTOL
Liceul Teoretic „Miron Costin”, Pașcani, jud. Iași

Biblioteca vie este o metoda de educație non formală care își propune să promoveze diversitatea umană și să încurajeze dialogul între oameni. Biblioteca vie funcționează ca o bibliotecă normală. Pășești într-un asemenea loc, îți iei un permis de intrare, găsești rafturi cu volume pe care să le răsfoiești, bibliotecari care îți recomandă cărți ce îți pot schimba viața. Aici poți să fii doar tu și cartea aleasă. Între o bibliotecă adevărată și una vie, există o singură diferență - CĂRȚILE sunt OAMENI care intră în dialog cu cititorii. Aceștia împrumută cărțile pe o perioadă limitată de timp, le citesc și le returnează bibliotecarului, pentru a fi răsfoite și de alți cititori.

Biblioteca vie dezvoltă empatia și în același timp abilitatea de a recunoaște și înțelege propriile sentimente, emoții, păreri, motivații, precum și efectele acestora asupra celorlalți. Metoda dezvoltă abilitățile de comunicare și relaționare cu cei din jur și încurajează atitudinile deschise, non-discriminatorii și dialogul intercultural prin faptul că valorifică diferențele și particularitățile oamenilor.

În cadrul programului “Școala altfel” din anul școlar 2017-2018, împreună cu clasa a IX-a A, am organizat activitatea “Altfel de bibliotecă, altfel de cărți!”, care a avut ca obiectiv stimularea lecturii de plăcere înafara școlii.

În săptămânile anterioare activității, s-au parcurs etapele pregătitoare. S-a prezentat metoda de educație nonformală de către profesor, s-au parcurs etapele de desfășurare a acesteia, s-au selectat elevii-cărți, elevii-bibliotecari, s-au ales cărțile ce vor fi prezentate. Fiecare a citit cartea preferată și a desenat coperta cărții. Elevii-bibliotecari au realizat catalogul pentru bibliotecă și au ales sediul desfășurării activității. Ei au realizat un afiș, care a fost publicat în presa locală, la intrarea liceului, a Bibliotecii municipale “Leonard Gavriliu”.

Elevii-cărți s-au pregătit pentru acest rol. Ei trebuiau să fie “convinși” de cartea pe care o reprezintă, să fie ei înșiși, cinstiți, să vorbească deschis și să asculte. Elevii - bibliotecari au parcurs instrucțiunile referitoare la sarcinile bibliotecarului.

Activitatea s-a desfășurat la Biblioteca Municipală “Leonard Gavriliu” Pașcani. Cărțile au fost amplasate în sala de împrumut a bibliotecii. Cititorii au parcurs catalogul bibliotecii, au ales cartea pe care să o citească. Bibliotecarii au adus cartea solicitată și au condus cititorii în sala de lectură. Elevii -cărți s-au prezentat, au răspuns la întrebările cititorilor, au împărtășit din experiențele proprii, au oferit informații. Cărțile care nu erau solicitate, așteptau în sala de împrumut a bibliotecii, dialogând între ele. În urma desfășurării activității, participanții s-au arătat încântați. Elevii-cărți au reușit să își exprime părerile despre cartea prezentată, au dialogat cu cititori de diferite vârste, împărtășindu-le gânduri, idei, preocupări. Elevii-bibliotecari au fost încântați să afle mai multe despre munca de bibliotecar. Cititorii, copii, adulți, persoane ce au vizitat biblioteca în ziua respectivă, au fost uimiți de “cărțile” citite, precizând că nu au mai participat la o astfel de activitate. Și-au exprimat admirația pentru profesionalismul elevilor spunând că au avut o experiență plăcută.

În anul școlar prezent am repetat activitatea cu clasa a VI-a A. La elevii din clasele gimnaziale, metoda a funcționat mult mai bine, elevii fiind foarte încântați de cititorii mai în vârstă care i-au ascultat.

Metoda biblioteca vie, sub această formă, îi stimulează pe elevi să citească și să își dezvolte competențele de comunicare.

Bibliografie:

1. www.nonformalii.ro (Turcu Roxana, Asociația A.R.T. Fusion, Educația nonformală, 2012)
2. www.prof.21.ro
3. www.sladeshare.net

STIMULAREA INTERESULUI PENTRU LECTURĂ

Prof. Gabriela-Cristina BĂDESCU

Școala Gimnazială „Ilie Murgulescu”, Vela, jud. Dolj

„Ca și scrisul, cititul este un mod de a protesta împotriva insuficiențelor vieții, un mod de a trăi viețile multiple pe care am fi dorit să le avem, când de fapt nu dispunem decât și abia de una sigură.” (Mario Vargas Llosa – *Elogiul lecturii și ficțiunii* – discursul de acceptare a premiului Nobel pentru Literatură, 2010).

Literatura presupune cunoaștere și autocunoaștere, empatie, introspecție, trăire, explorare, având un extraordinar potențial formativ. Lectura literaturii presupune cunoașterea celor două realități esențiale: realitatea primă – lumea altora și lumea proprie, cea exterioară și cea interioară; realitatea secundă – epocile culturale, tehnicile discursive, specificul textelor.

Comunicarea elevilor cu beletristica este afectată de concepțiile despre literatură din programele școlare și de preconcepțiile profesorilor și ale autorilor de manuale. Adrian Marino preciza în *Biografia ideii de literatură*: „recunoaștem, definim, studiem literatura în măsura în care stabilim, recunoaștem, definim un grup de texte că sunt «literatură», le considerăm ca «literatură», acceptăm o teorie care decide ce este și ce nu este «literatură».” (vol. 6, pag. 41).

În studiul literaturii există patru modele curriculare. În modelul cultural, plasat în prima jumătate a secolului al XX-lea, literatura este considerată fenomen cultural național (cunoașterea culturii naționale, dezvoltarea patriotismului, a mândriei naționale), iar învățarea este centrată pe profesor (metoda socratică și metoda dogmatică). În modelul social, anii '50-'60, literatura este văzută ca fenomen social și discurs despre societate (alcătuirea socială a realității cotidiene), iar învățarea se centrează pe profesor/ elev (metoda socratică și metoda dogmatică). În anii '80 se regăsește modelul estetic, în care literatura este discurs estetic: formarea gustului estetic, învățarea axându-se pe profesor și pe elev (metoda socratică). Începutul secolului al XXI-lea este al

modelului dezvoltării personale, în care literatura este considerată discurs despre condiția și natura omului (dezvoltarea personală a școlarului), iar învățarea este centrată pe elev (metode active).

În *Didactica literaturii. Reorientări*, Alina Pamfil definește lectura ca „întâlnire între orizontul de așteptare al cărții și cel al cititorului” (pag. 152) și propune trei etape în receptarea operei literare: prelectura – atenuarea granițelor dintre lumea cititorului și cea a textului literar; lecturile succesive – amestecul celor două lumi (înțelegere, analiză, interpretare); postlectura – reconturarea granițelor dintre cele două lumi (efectele lecturii asupra cititorului).

Lectura unui text literar are o latură statică (a așteptării) și una dinamică (a lecturii propriuzise). Orizontul de așteptare presupune existența așteptărilor lectorului și a așteptărilor cărții.

Alegerea lecturii de către elevi sau de către profesori pentru elevi presupune anumite criterii: formativ (stimularea gustului pentru lectură, formarea capacităților proprii de înțelegere, dezvoltarea vocabularului), valoric-estetic (texte ale anumitor perioade culturale/ literare, scriitori reprezentativi), tematic (teme interesante pentru elevi), stilistic (diferite tehnici literare).

La elevi, lectura de plăcere poate fi stimulată prin diferite strategii, tradiționale și moderne, dintre care le prezentăm pe cele mai atractive.

Popularizarea unei cărți este un proces destul de amplu ce presupune promovare, prezentare, cronici literare, răspândire. Se poate realiza prin: participarea la diferite expoziții; lectura incitantă a unor pasaje reprezentative pentru preocupările elevilor; accesarea blogurilor, a site-urilor de specialitate și a unor pagini de Facebook; vizualizarea unor video-trailere – idei haioase despre cărțile respective; accesarea rețelei Goodreads etc.

O altă metodă o reprezintă **întâlnirile cu scriitori contemporani**, care pot marca existența unui elev, îi pot stârni curiozitatea literară. Printr-un dialog real, deschis, sincer, elevii reușesc să înțeleagă mai bine lumea unui scriitor și se pot apropia de literatură.

Lucrul cu cartea/ manualul este o metodă tradițională ce presupune „un ansamblu de acțiuni prin care se urmărește formarea priceperilor și deprinderilor necesare în vederea utilizării corecte și eficiente a manualelor și a altor cărți ca sursă de informare” (Ioan Nicola). Deși în epoca modernă digitalizarea este omniprezentă și cărțile electronice tind să înlocuiască total cărțile fizice, pe hârtie, studierea literaturii nu se poate debarasa de această metodă clasică. Însă, pentru a-și atinge scopul, strategia aceasta trebuie îmbinată cu metode activ-participative („jurnalismul-cameleon”, „schimbă perechea”, „blazonul”, „ghidul de anticipație”, „brainstorming” etc.).

Învățarea prin descoperire sau, așa cum a numit-o Célestin Freinet, „metoda experienței prin încercare”, își propune aflarea adevărului antrenând elevii în raționamente deductive sau inductive. Descoperirea deductivă presupune un parcurs de la aspectele generale la cele particulare (de ex.: demonstrarea apartenenței unui text la o anumită specie literară sau la un curent literar). Prin descoperirea inductivă se parcurge traseul de la aspectele particulare la cele generale (de ex.: evidențierea particularităților de expresie și de viziune ale unor opere literare). Descoperirea prin analogie se folosește în studiul noțiunilor de teorie literară, de exemplu pentru a compara caracteristicile diferitelor opere pentru a identifica trăsăturile altor specii literare.

Predarea/ învățarea reciprocă este o metodă ce dezvoltă interacțiunea elev-elev, având ca etape: expunerea conținutului reprezentativ (din ce s-a citit), formularea de întrebări (pe baza

informațiilor citite), clarificarea datelor, prognosticarea (ce cred elevii că se va întâmpla). Spre exemplu, elevii își pot preda unii altora evoluția dramaturgiei românești.

Șezătoarea literară este un program educativ, o activitate transdisciplinară prin care elevii își pot descoperi sau consolida gustul pentru lectură și la care, cu excepția elevilor și a cadrelor didactice, pot participa și alți invitați.

Participarea la campanii de promovare a cărților. În ultima perioadă, la noi în țară s-au desfășurat diferite campanii interesante de promovare a lecturii, dintre care mai mediatizate au fost: *Cărțile pe față* – gratuități pentru cititori (intrări la diferite instituții, cărți), recomandări prin book-selfie-uri cu operele preferate; *România, citește-mă!* – lecturi publice, concursuri, lansări de carte; *Împreună creștem cititori* – ateliere de lectură și de scriere creativă; *Tramvaiul literaturii* – *Cartea din tramvai* – proiect lansat de Regia Autonomă de Transport Public Iași și Asociația Pasionaților de Transport Public Tramclub Iași, cu scopul de a încuraja lectura, mai ales în rândul copiilor și adolescenților.

Participarea la festivaluri și târguri de carte – organizată de profesori/ școală/ familie: Gaudeamus – târg internațional de carte; FILIT – Festivalul Internațional de Literatură și Traducere Iași; Bookfest – salon de carte; FICT – Festivalul Internațional de Carte Transilvania; Librex – târg de carte etc.

Bibliografie:

1. Eftenie, Nicolae – *Introducere în metodică studierii limbii și literaturii române*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008
2. Ilie, Emanuela – *Didactica limbii și literaturii române*, Editura Polirom, Iași, 2014
3. Marino, Adrian – *Biografia ideii de literatură*, vol. 6, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2000
4. Nicola, Ioan – *Tratat de pedagogie școlară*, Editura Aramis, București, 2000
5. Pamfil, Alina – *Didactica literaturii. Reorientări*, Editura Art, București, 2016

CREȘTEREA INTERESULUI PENTRU LECTURĂ PRIN LITERATURA CONTEMPORANĂ PENTRU COPII

Bibl. Mariana BĂDESCU
Colegiul Național „Mircea Eliade”, Reșița, jud. Caraș-Severin

*„Te lași de carte o săptămână, ea se lasă de tine o lună.
Te lași de carte o lună-două, ea te lasă pentru un an,
te lași un an-doi, te-ai lăsat de ea pentru totdeauna.”*
(Dimitrie Gusti)

Literatura pentru copii este acea parte din literatura generală care e mai potrivită pentru educația copiilor în general și pentru fiecare vârstă în special. Ceea ce determină calitatea literaturii pentru copii este caracterul său educativ adecvat. Oricine vrea să aleagă o carte pentru copilul său,

orice educator care ar vrea să alcătuiască o bibliotecă pentru copiii care-i sunt încredințați, la acest lucru se gândește.

Este însă oare suficient să proclamăm rostul educativ al literaturii și apoi să lăsăm lucrurile să se facă de la sine? Desigur că nu. În vastitatea producției literare, copilul trebuie introdus treptat și metodic. Facem acest lucru și prin procesul de învățământ.

Studiul Literaturii pentru copii contribuie la formarea unei personalități autonome a elevilor, capabile de discernământ și de spirit critic, apte să-și argumenteze propriile opțiuni, dotate cu sensibilitate estetică, având conștiința propriei identități culturale și manifestând interes pentru varietatea formelor de expresie artistică.

Literatura copilăriei trebuie făcută cu artă, evidențiind ideea că ea nu trebuie să-l vizeze doar pe copil, pentru a nu conduce la alterarea gustului său estetic. Cartea pentru copii trebuie să aibă un rol formativ și o mare ținută artistică.

Marele nostru cronicar Miron Costin afirma: „... că nu iaste alta și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”

Cartea îi oferă celui ce o parcurge, pe lângă satisfacțiile pe care le aduce orice fapt de lectură, prilejuri unice de reflecție și de trăiri spirituale. Ea îndeamnă la introspecție, contribuie substanțial la formarea și modelarea personalității și comportamentului cititorului. Poate de aceea cartea este mereu prezentă în viața omului modern. Cu toată „concuranța” televizorului sau a calculatorului cu acces la diverse rețele de Internet, lectura rămâne una din cele mai intense, mai educative și mai răspândite activități. Cu cât apropierea copilului de carte se face mai devreme, cu atât mai importante și mai durabile sunt efectele ei în domeniul limbajului, al comunicării, precum și cel al comportamentului și al socializării.

Cartea reprezintă cel mai complet depozit al inteligenței omenești, înmagazinând în filele ei cunoștințe, sensibilitate, fapte pe care le păstrează intacte un timp nedefinit. Uitate între file de sute de ani, par moarte, dar noi le putem învia dezvăluind o lume nebănuită. O carte o citești când vrei, cum vrei și ori de câte ori vrei. Acest prieten tăcut îți oferă ori de câte ori ai nevoie același răspuns fidel la fiecare întrebare și- l repetă cu nesfârșită răbdare până ce l- ai înțeles. Cartea este atât de înțelegătoare, încât atunci când n-ai înțeles-o nu se supără, nu jignește, te așteaptă să revii. Cartea este învățătorul care te conduce la bine, te face să te bucuri, să râzi și să plângi. O carte te trimite la alte cărți și toate împreună formează baza trainică a culturii noastre. Toate celelalte mijloace de răspândire a cunoștințelor rămân subordonate cărții și subordonate vor rămâne oricât de mult se vor înmulți și perfecționa procedeele tehnice.

Cartea ne conduce spre definitivarea unei soluții căutate la locul de muncă, ne învață cum să muncim mai bine și mai ușor, ne îndrumă pe căi frumoase atunci când am abandonat un drum luminos, ne conduce spre noi idei și teoreme în știință, ne face să ne bucurăm sau să ne întristăm atunci când o citim, pentru că de multe ori ne recunoaștem în personajele unei cărți.

Lectura literară pune la dispoziția copilului cunoștințe despre mediul înconjurător, despre viața oamenilor și a animalelor, despre trecutul istoric al poporului, despre muncă și profesii, educație cultural-artistică și moral-religioasă. Prin textele studiate ea determină și comportamentul

viitor al copilului. De aceea, încă din clasele primare, este necesar să cunoaștem ce și cât citesc copiii, respectând particularitățile lor de vârstă.

În timpul lecturii se întinde între cititor și autor o punte; ei se întâlnesc în atmosfera și conflictul povestirii. Cititorul se emoționează o dată cu autorul, iubește și urăște împreună cu el, autorul îi devine pe nesimțite un prieten intim, căruia i-ar putea dezvălui gândurile cele mai ascunse. Cititorul se regăsește în întâmplările din carte, se recunoaște în personajele ei, descoperă gânduri și pasiuni pe care și el le-a avut, probleme de viață care și lui i s-au pus.

Se citește din ce în ce mai puțin și cele mai severe critici sunt adresate școlii. Deși exigențele vieții față de om au crescut, în acest iureș trepidant al vieții moderne, educația prin și pentru carte a rămas undeva în urmă. Evoluția mijloacelor de comunicație și informare favorizează punerea și disponibilizarea informațiilor în rețeaua virtuală. Cititul trebuie înțeles de elevi ca odihnă activă, de recreere, nu ca o povară.

Pentru a transforma elevii în cititori mai buni este nevoie de o viziune integratoare, de o regie, de „o punere în scenă”, regizorul așteptat fiind profesorul. Un prim pas al acestei puneri în scenă este clarificarea ținutelor lecturii în școală, a competențelor și atitudinilor pe care profesorul își propune, conform programei, să le formeze prin studiul literaturii. Scopul studiului literaturii în școală este formarea unor abilități (competențe) pentru diverse tipuri de lectură: lectura de informare, lectura de plăcere, lectura instituționalizată.

Odată format gustul pentru lectură se poate transforma în pasiune. Pasiunea pentru lectură trebuie să se împletească armonios, organic, cu pasiunea pentru studiu, astfel lectura suplimentară atingându-și scopul instructiv. A citi lectură înseamnă a te instrui fără eforturi prea mari, adesea delectându-te.

Cum? Activități prin care se încearcă deschiderea gustului lecturii pentru copii pot fi:

- ◆ constituirea unei minibiblioteci a clasei;
- ◆ organizarea „clubului” micilor cititori;
- ◆ vizită la tipografie cu titlul „Locul în care prinde viață cartea”;
- ◆ vizitarea unei librării sub tema „Cum alegem o carte”;
- ◆ vizita la o bibliotecă sau un anticariat;
- ◆ întâlnire cu autorii unor cărți pentru copii;
- ◆ „Cartea veselă” – o zi în care citim texte amuzante, ghicitori, anecdote, etc
- ◆ „Astăzi citim...reviste” ;
- ◆ dramatizarea unor texte studiate;
- ◆ refacerea unor cărți deteriorate din minibiblioteca clasei.

Stărnirea interesului pentru lectură se poate realiza cu mai multă ușurință dacă activitățile desfășurate în acest sens depășesc spațiul sălii de clasă sau al camerei copilului, bibliotecile sau unele case memoriale fiind mediile cele mai potrivite ce oferă posibilitatea familiarizării cu ambientul ce păstrează atmosfera de lucru și parfumul celor care au așternut pe hârtie creațiile lor.

Cu ocazia șezătorilor literare vor fi invitați și părinții elevilor ; cu această ocazie se va demonstra părinților ce valoare au cărțile citite de copiii lor. Vom folosi, tot pentru stimularea interesului pentru lectură, și jocurile literare în diferite forme: jocuri de rol, jocuri de stimulare,

jocuri de povestire prin desen, jocuri de creație, jocuri de competiție pentru memorare și recitare ale unor versuri sau replici și descrieri din diferite locuri.

Introducerea elementului de concurs în activitățile de lectură stimulează dorința elevilor de a câștiga întrecerea, determinându-i să citească cât mai mult.

În concluzie, dascălul trebuie să rămână un etern creator și să inventeze mereu metode prin care să convingă elevii de utilitatea lecturii. Elevii care în timp dau dovadă că citesc cu plăcere se exprimă mai ușor, au un vocabular mai bogat decât alți colegi și devin mai siguri de sine, participând activ la propria-i formare în cadrul lecțiilor. Ei se transformă, devin mai buni, se obligă să gândească, să-și imagineze, să analizeze, să se dezvolte, să descopere lumea și pe ei înșiși.

Având în vedere situația existentă—faptul că sunt din ce în ce mai puțini copii care citesc—singurele lecturi sunt cele din bibliografia școlară impusă. Rezultatele cercetării relevă faptul că lectura lipsește sau este percepută ca având caracter obligatoriu în viața copiilor, dar și faptul că toți copiii au o disponibilitate pentru lectură, dar aceasta nu este valorificată de adulți.

Deși recunosc importanța lecturii pentru informare, pentru îmbogățirea culturii generale, pentru dezvoltarea vocabularului, pentru cunoașterea altor culturi, totuși unor elevi nu le place să citească.

În materie de preferință de lectură, cercetarea scoate la iveală faptul că elevii cuprinși în cercetare menționează ca scriitori preferați doar scriitorii studiați la școală. Între primii pe lista preferințelor nu se află niciun scriitor contemporan. Se observă că elevii refuză lectura textului liric.

Observăm că în ierarhia cărților preferate ocupă locuri centrale cărțile care au ca personaj principal un copil, cu un profil comportamental aparte, bine conturat, indicator al evaluării obiective pe care le realizează cititorul de vârstă școlară mică.

Pornind de la puterea modelului, putem lansa ca temă de reflecție selecția atentă a lecturilor, în raport cu personajele și mesajul pe care îl transmit. Cărțile citite fac parte, în cazul a 75% din cei chestionați, din bibliografia obligatorie indicată de învățător pentru pregătirea curentă.

Este interesant de observat că elevii din cele două spații comunitare au indicat ca așteptări ale lor, cu diferențe de procent ne semnificative, „aventura” și „caracterul”. Rezultă responsabilitatea adultului în realizarea selecției lecturilor care urmează a fi parcurse de elevi, pornind tocmai de la „puterea modelului”, de la faptul că elevii au tendința de a se identifica cu personajele. Iată deci, cum modelarea personalității copilului, „construcția” lui morală, poate fi realizată prin puterea cuvântului scris.

A nu ține seama de preferințele literare ale elevilor e un act negativ din partea adultului.

Se poate observa că lipsa de interes pentru lectură a elevilor, și nu doar a celor din ciclul primar, se acutizează. O explicație posibilă ar putea fi dată de modificarea vechilor programe de învățământ care includeau și liste de lectură suplimentară, pentru fiecare an de studiu în parte, de la clasa a II-a până în ultimul an de liceu. Din 1998, aceste liste au fost excluse, lectura devenind un material auxiliar pe care doar unii învățători și profesori îl mai folosesc. Accentul se pune acum strict pe textele cuprinse în manualele școlare. Până și numărul de ore destinate limbii și literaturii române scade, lucru care nu face altceva decât să agraveze situația.

Îmbinând metodele tradiționale cu cele moderne, dascălul trebuie să găsească modalități de stimulare a interesului pentru lectură, să aprindă în elevii lui făclii care mai târziu să lumineze cu lumină proprie.

Cu toții simțim nevoia să mai schimbăm din când în când „cărările” pe care le-am bătut ani de-a rândul (sau poate nu). Lucrând cu cei mici, mai devreme sau mai târziu, pornim în călătoria spre centrul inimii și realizăm că avem datoria morală de „a-i citi” și de a-i ajuta să-și găsească locul și rostul în viață.

Bibliografie:

1. Berce, Carmen, *Evaluarea și autoevaluarea școlară*, în *Învățarea școlară*, coord. Bonchiș, Elena, Editura Universității Emanuel, Oradea, 2002;
2. Crăciun, Corneliu, *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, Editura EMIA, Deva, 2001;
3. Ionescu, M. Radu *Didactica modernă*, Cluj-Napoca, 2004;
4. www.didactic.ro

IMPORTANȚA STIMULĂRII INTERESULUI PENTRU LECTURA DE PLĂCERE LA ELEVI

Prof. Ileana BAICU
Liceul Tehnologic „Dacia” București

*„Cel care citește, trăiește o mie de vieți, înainte să moară, spuse Jojen.
Cel care nu citește, trăiește doar una.” („Dansul dragonilor”, George R.R. Martin)*

În zilele noastre, cartea și-a pierdut importanța și impactul asupra noii generații. Alternativele, aparent mult mai atractive, dar și mult mai comode, au captat atenția copiilor. Elevii preferă să vadă un film, realizat după o anumită carte solicitată de profesor, decât să citească cartea. Explicația ar fi și noul stil de viață, în care mass-media și internetul oferă foarte multe informații, într-un timp scurt, astfel încât nu mai există suficient timp de reflecție personală asupra celor receptate. Drept consecință, indisciplina înfloresce, cresc dificultățile de receptare și de interpretare a cărților citite, apar dificultăți în exprimarea unor opinii și a unor judecăți. Conceptele teoretice și greoaie transformă cititul într-o corvoadă.

Lectura și dezvoltarea creierului

Referitor la importanța pe care o are cititul asupra dezvoltării creierului copiilor, studiul realizat de Asociația Americană de Pediatrie (2014) pune în evidență faptul că, obiceiul părinților de-a le citi copiilor, încă din primele luni de viață, este vital pentru dezvoltarea creierului, contribuind la dezvoltarea vocabularului, a comunicării, a empatiei, implicit și impactul asupra succesului școlar, de mai târziu, al copilului.

Lectura și dezvoltarea socio-emoțională

Studiul realizat de National Literacy Trust din Marea Britanie dovedește că, obiceiul copiilor de a citi îi ajută să-și dezvolte abilitățile de exprimare orală și, datorită acestora, și abilitățile sociale. Aceasta se reflectă pe mai departe în interacțiunile sociale și în integrarea socială, contribuind semnificativ la sporirea încrederii în sine și a stării de bine, în general. De asemenea, lectura și plăcerea de a citi sunt influențate, puternic, de relația copiilor cu cadrele didactice și cu propriii părinți. Cadrele didactice implicate, entuziaste vor ști să le stimuleze copiilor interesul și curiozitatea, recomandându-le cărți potrivite vârstei lor. **Părinții pot vizita, împreună cu propriul copil, bibliotecile din localitate.** Părinții trebuie să reprezinte un model pentru copil, ei trebuie să citească împreună cu copilul.

Exemplul personal și, mai ales, acțiunile în comun, desfășurate împreună cu copilul, sunt cele mai bune metode de a stimula gustul pentru lectură al copilului.

Alte studii recente au demonstrat faptul că lectura cărților de ficțiune duce la creșterea empatiei, contribuind mai departe la dezvoltarea relațiilor sociale. Lectura ne ajută să ne înțelegem mai bine, atât pe noi înșine, cât și pe ceilalți.

Astfel, doi cercetători olandezi, P. Matthijs Bal și Martijn Veltkamp (2013) au arătat că, pe măsură ce ne lăsăm captivați de lectură, ne angajăm emoțional, tot mai mult, în viața personajelor și experimentăm o serie de stări emoționale și de trăiri într-o „zonă sigură”, fără ca noi înșine să fim afectați. Ficțiunea este altfel procesată la nivelul creierului, comparativ cu mesajele comerciale, producând o impresie mult mai puternică. De exemplu, un articol care prezintă nocivitatea alcoolului nu schimbă decât temporar percepția cititorului despre alcool, în timp ce un roman despre o persoană dependentă de alcool și problemele cauzate de consumul de alcool, va produce impresii atât de puternice, încât ar putea schimba permanent atitudinea cititorului față de respectiva dependență. Așa cum spunea Theodore Roosevelt: “Sunt o parte a tot ceea ce citesc”.

Lectura și succesul școlar al copiilor

Faptul că lectura facilitează succesul școlar al copiilor este dovedit și științific, așa cum ne arată rezultatele unui studiu întreprins la Institutul de Educație al Universității din Londra, pe un număr de 6000 de copii și adolescenți, cu vârste până în 16 ani, și publicat în 2013.

Lectura – soluție anti-stres și anti-îmbătrânire

În privința impactului pe care-l are asupra noastră lectura, ca formă de petrecere a timpului liber, cercetările efectuate de Mindlab International, Univ. Sussex, au subliniat faptul că, pe lângă stimularea empatiei și ajustarea noastră socială, cititul reduce stresul, liniștește ritmul cardiac și reduce tensiunea musculară, chiar și numai după șase minute de lectură captivantă și plăcută. Lectura poate reduce stresul cu până la 68%, fiind mai eficientă decât ascultarea muzicii (care reduce stresul cu până la 61%). De asemenea, lectura stimulează empatia și permite o mai bună ajustare socială, în plus reducând simptomele de depresie și de demență senilă și îmbunătățind starea de bine a organismului.

Factorii care influențează lectura copiilor sunt următorii: particularitățile psihice, preferințele, climatul familial, vârsta. Dacă gustul pentru lectură s-a format din primii ani de școală, acesta devine o obișnuință utilă pentru toată viața.

Lectura propriu-zisă începe după ce copilul reușește, singur, să citească cu ușurință.

Cum să le dezvoltăm copiilor noștri obiceiul de a citi

- Să le citim zilnic, încă din primii doi ani de viață, timp de câteva minute.
- Să le alcătuim mica lor bibliotecă, încă de dinainte de-a merge la școală
- Să reducem numărul de *gadget*-uri, la care copilul are acces și să limităm timpul de ecran al copiilor.
- Să discutăm cu copiii noștri despre cărțile pe care le citesc și să purtăm conversații în familie despre lecturile noastre.
- Ghicitorile literare sunt mijloace atractive, care îi invită pe copii la lectură.
- Diafilmele, benzile audio și video cu povești reprezintă un alt mijloc de îndrumare a lecturii. Acestea prezintă operele literare în imagini vizuale și auditive.
- Șezătorile stimulează gustul pentru lectură la elevi. De asemenea, piesele de teatru, jucate de elevi cu ocazia serbărilor școlare, i-au ajutat pe elevi să citească mai mult din dramaturgia românească.

„Odată ce înveți să citești, vei fi pentru totdeauna liber”, spunea Frederick Douglas.

„Fiecare carte pare că închide în ea un suflet. Și, cum o atingi cu ochii și cu mintea, sufletul ți se deschide ca un prieten bun.”- Maxim Gorki

Bibliografie:

1. Alexandru, Gheorghe, Șincan, Eugenia, *Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi*, Editura „M. Duțescu”, 1993.
2. Crăciun, Corneliu: *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, Ed. Emia, Deva, 2001.
3. Goia, Vistian: *Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2000.
4. Nuță, Silvia: *Metodica predării limbii române în clasele primare*, vol. I și II, Ed. Aramis, 2000, București.
5. citatopedia.ro
6. <https://edict.ro>
7. <https://www.concursurilecomper.ro>
8. <https://iteach.ro>
9. www.opr.ro
1. <https://sibiu100.ro>

ROLUL EDUCAȚIEI NONFORMALE

prof. Iadranca-Ionela BAICU

Colegiul Național „Mircea Eliade”, Reșița, jud. Caraș-Severin

Educația nonformală a primit de-a lungul timpului o serie de definiții, dintre care reținem că ea constituie ”ansamblul acțiunilor pedagogice proiectate și realizate într-un cadru

instituționalizat extradidactic sau/ și extrașcolar” văzut ca “o punte între cunoștințele asimilate la lecții și informațiile acumulate informal”.

Există patru opțiuni metodologice generale în ceea ce privește activitățile nonformale: centrată pe conținuturi (sănătate, planning familial, formare agricolă), pe probleme de viață, pe conștientizare (pentru respectarea drepturilor și libertăților individuale), pe educația umanistă (cultivarea unei imagini corecte despre sine, a încrederii în capacitățile de creație, de inițiativă, de decizie).

Trebuie să precizăm că este utilă respectarea unor reguli și principii pentru a desfășura activități nonformale de calitate. Acestea au la bază competențele și conținuturile educației formale și oferă diverse posibilități de aplicare a cunoștințelor dobândite în cadrul educației oficiale. Nu exclud efortul elevilor și sunt atractive datorită formelor lor variate (cercuri de lectură, sportive, cultural-științifice, întâlniri cu scriitori, cluburi de știință, serbări școlare, drumetii, excursii, tabere, expediții, concursuri, vizionări de spectacole, vizite la muzee, biblioteci etc.). De regulă, activitățile au loc în școală și sunt constituite din cercuri pe discipline cu caracter tematic sau pluridisciplinar, competiții culturale/ sportive, sesiuni de comunicări științifice, comemorări sau festivități, olimpiade etc. Au caracter formativ-educativ, sunt facultative sau opționale, cunosc modalități diferite de finanțare, nu presupun acordarea de note și evaluarea riguroasă, promovează munca în echipă, presupun un demers cross-/trans-/interdisciplinar, sunt dirijate de personal specializat, aflat în strânsă legătură cu părinții, elevii, organizațiile socio-culturale sau politice. Conținutul este organizat pe arii de interes, nu pe ani de studiu sau pe discipline academice.

Valențele educative ale activităților nonformale reliefează relația mai destinsă, mai apropiată dintre educator și educat. Chiar dacă profesorul conduce întregul demers didactic, elevii se pot manifesta spontan și liber. Adultul nu își impune punctual de vedere, cel mult sugerează, cooperează și îi sprijină să devină buni organizatori ai propriei activități. În prim-plan se află educabilul, în plan secund rămânând cadrul didactic, tocmai pentru ca elevul să își poată valorifica abilitățile organizatorice, de cooperare, de colaborare, de asumare a responsabilității. Paleta de strategii didactice variate oferă elevului șansa de a acumula experiențe de viață prin contactul nemijlocit cu oamenii, cu fenomenele de cultură materială și spirituală. Educatul devine resursă, producător, lider de opinie, cu alte cuvinte participant activ la propria învățare.

În vederea creșterii interesului școlărilor pentru cunoaștere și a dezvoltării unor trăiri emoționale autentice, activitățile nonformale trebuie să țină cont de interesele, înclinațiile, preocupările, preferințele elevilor.

Nu putem nega valențele psihologice ale educației nonformale: individul se adaptează mai ușor cerințelor ulterioare ale societății, observându-se schimbări la nivelul vieții de familie, a pieței forței de muncă, a comunității, a societății multiculturale și a globalizării.

Școala din zilele noastre nu poate ignora experiențele acumulate de elevi în cadrul acestor activități. Ca și educația formală, cea nonformală urmărește formarea unor comportamente propice învățării continue, chiar și prin mijloace proprii, achiziționarea unui volum de informații și transferarea lui în diverse domenii ale cunoașterii, dezvoltarea gândirii critice, multiplicarea experiențelor pozitive.

În ultimul timp, constatăm o tendință de apropiere între educația formală și cea nonformală: prima tinde să devină tot mai flexibilă, mai adaptată nevoilor și motivațiilor specifice educabililor, în vreme ce a doua se organizează din ce în ce mai riguros, urmărește o cât mai explicată recunoaștere publică, folosește metode deja probate și recunoscute de specialiști, urmărește asigurarea unei anumite calități.

Cu toate acestea, educația nonformală își are rolul ei, sprijinind eforturile celor care doresc sporirea coerenței procesului instruitiv-educativ: educația permanentă și orientarea prospectivă a educației.

Educația nonformală sprijină, direct și indirect, acțiunile și influențele sistemului de învățământ, pe două circuite pedagogice principale:

a) un circuit pedagogic situat în afara clasei: cercuri pe discipline de învățământ, cercuri interdisciplinare, ateliere tematice / transdisciplinare; ansambluri sportive, artistice, culturale etc.; întreceri, competiții, concursuri, olimpiade școlare/universitare;

b) un circuit pedagogic situat în afara școlii:

- activități perișcolare, organizate pentru valorificarea educativă a timpului liber: cu resurse tradiționale: excursii, vizite, tabere, cluburi ale elevilor, vizionări de spectacole (teatru, cinema etc.) expoziții etc; cu resurse moderne: videotecă, radio, televiziune școlară; instruire asistată pe calculator, cu rețele de programe nonformale etc.;

- activități parașcolare, organizate în mediul socioprofesional, ca "soluții alternative" de perfecționare, reciclare, instruire permanentă, instituționalizate special la nivel de: presă pedagogică, radio-televiziune școlară; cursuri, conferințe tematice - cu programe speciale de educație permanentă etc.

Activitățile de educație nonformală nu au un caracter instituțional. Ele probează - în comparație cu activitățile de educație formală - câteva note specifice:

- proiectarea pedagogică neformalizată, cu programe deschise spre interdisciplinaritate și educație permanentă - la nivel general-uman, profesional, sportiv, estetic civic, etc.;

- organizarea facultativă, neformalizată cu profilare dependentă de opțiunile elevilor și ale comunităților școlare și locale, cu deschideri speciale spre experiment și inovație;

- evaluarea facultativă, neformalizată, cu accente psihologice, prioritar stimulative, fără note sau calificative oficiale.

Structura acțiunii educaționale de tip nonformal are un plus de flexibilitate și de deschidere în raport cu influențele câmpului psihosocial care concentrează și multiplică numeroase efecte centrale și secundare, dependente de stilul activității de formare-dezvoltare a personalității, proiectat și realizat în timp și spațiu.

Această structură parcurge două coordonate funcționale specifice educației nonformale, coordonate prezentate uneori ca obiective generale "de vocație": sprijinirea elevilor și chiar a adulților cu șanse reduse de acces la o școlaritate normală; stimularea dezvoltării socioeconomice și culturale a personalității umane și a comunităților locale.

Pe acest fond sunt relevate și obiectivele specifice educației nonformale: dezvoltarea unor sectoare socioeconomice particulare; valorificarea adecvată a resurselor locale; alfabetizarea

funcțională, în special a grupurilor sociale defavorizate; formarea și perfecționarea profesională; educarea generațiilor pentru o existență sănătoasă în plan moral, intelectual, tehnologic, estetic și fizic.

Dezvoltarea educației nonformale angajează "noile mass-media" care intervin din ce în ce mai eficient, urmare a unor progrese tehnologice permanente: presa scrisă, radio-televiziunea, sistemele de rețele video și de calculatoare – cu profil școlar(ALL).

Educația nonformală oferă un set de experiențe sociale necesare, utile pentru fiecare copil, tânăr sau adult, complementarizând celelalte forme de educație prin:

- * valorificarea timpului liber al elevilor, din punct de vedere educațional;
- * oportunități pentru valorificarea experiențelor de viață ale elevilor, prin cadrul mai flexibil, mai deschis și prin diversificarea mediilor de învățare cotidiene;
- * participare voluntară, individuală sau colectivă;
- * modalități flexibile de a răspunde intereselor elevilor prin gama largă de activități pe care le propune și posibilitatea fiecărui elev de a decide la ce activități să participe;
- * dezvoltarea competențelor pentru viață și pregătirea tinerilor pentru a deveni cetățeni activi;
- * formarea capacității organizatorice, de autogospodărire, de management al timpului, de gândire critică, de adoptare a unor decizii sau rezolvare de probleme;
- * un cadru de exersare și de cultivare a diferitelor înclinații, aptitudini și capacități, de manifestare a talentelor în artă, cultură, muzică, sport, pictură, IT etc.

Educația nonformală reprezintă un proces educațional mai puțin formalizat; este o activitate educațională organizată, care operează în afara structurilor și rutinelor sistemului educațional formal. Ea valorifică activitatea educativă organizată în afara sistemului de învățământ, dar în interiorul acestuia, sub îndrumarea cadrelor didactice specializate în proiectarea unor acțiuni educaționale, ce asigură realizarea unei corelații între educator și educat, la niveluri de flexibilitate complementare în raport cu resursele pedagogice formale.

Activitățile nonformale vin direct sau indirect în sprijinul instuirii și educării elevilor, contribuind la formarea și autoformarea continuă.

Bibliografie:

1. Octavia Costea, Matei Cerkez, Ligia Sarivan, - București: Editura Didactică și Pedagogică, 2009, *Educația nonformală și informală: realități și perspective în școala românească*
2. *European Guidelines for the Validation of Non Formal and Informal Learning*, document pregătit pentru conferința „Valuing Learning: European experiences in validating non-formal and informal learning“. Lisboa, 26 and 27 November 2007, CEDEFOP (doc. PDF)

STIMULAREA LECTURII DE PLĂCERE PRIN ACTIVITĂȚI EXTRAȘCOLARE

Prof. înv. primar Margareta BĂJAN
Liceul Teoretic „Virgil Ierunca”, Lădești, jud. Vâlcea

Lectura are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit, să-i facă să iubească cartea, să le satisfacă interesul pentru a cunoaște viața, oamenii și faptele lor. Lectura contribuie într-o măsură însemnată la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular bogat, la dezvoltarea dragostei față de țară și la educația estetică.

Din cărți copiii află multe lucruri despre viața animalelor și a plantelor, despre descoperirile geografice, despre evenimentele istorice, despre frumusețile și bogățiile patriei. În același timp, cărțile le vorbesc despre sentimentele omenești, despre dragoste și ură, prietenie, cinste, omenie. Citirea unor cărți îi face pe școlari să fie curajoși și fermi, iar eroii cărților – prin viața lor – devin exemple de fapte înalte, de viață și caracter și lasă urme adânci în conștiința elevilor.

Cartea îi atrage pe elevi prin conținutul ei artistic. De îndată ce începe să citească, copilul cunoaște o lume nouă, interesantă. El are impresia că participă la fapte vitejești și la evenimentele din cuprinsul cărții. Pe unii eroi îi iubesc, îi simpatizează, pe alții îi urăsc. Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează asupra dezvoltării ulterioare a personalității. Lectura oferă copilului posibilitatea de a-și completa singur cunoștințele, de a le lărgi, de a le adânci.

În primii ani de școală, învățătorul este cel care declanșează dragostea pentru lectură cu acordul și implicarea părinților. Lectura- activitate intelectuală dezvoltă personalitatea copilului din punct de vedere cognitiv, educativ, formativ.

Ca să-și îndeplinească rolul său formator, lectura cere muncă organizată de îndrumare și evaluare. Folosind caracterul divers al lecturii, învățătorul trebuie să dezvolte gusturile și înclinațiile, să-i atenționeze pe elevi asupra operelor cu importanță deosebită și să coreleze lectura cu celelalte obiecte de învățământ și cu evenimentele curente. Îndrumarea lecturii este o necesitate care izvorăște din importanța acestui act, din caracterul permanent al lecturii, pe tot parcursul vieții, derivă din necesitatea de a găsi pe toate treptele dezvoltării individului căile cele mai potrivite cu scopul de a-l apropia de carte.

Școala trebuie să organizeze cât mai multe activități extrașcolare de cultivare a lecturii suplimentare, activități la care poate fi antrenată și familia, comunitatea locală, instituțiile și organizațiile de educație și cultură. Dacă elevul face parte dintr-o familie mai elevată, atunci se poate recomanda părinților să poarte discuții întâmplătoare cu copilul, despre cărțile citite, ce l-ar interesa, discuții despre opere și diverși autori. În excursii trebuie i propus vizitarea unor case memoriale, muzee, biblioteci și alte obiective culturale, prin care vor cultiva în mod implicit dorința de a ști mai multe despre un lucru, despre un sciitor, despre o carte.

Educația extracurriculară este realizată dincolo de procesul de învățământ și își are rolul și locul bine stabilit în formarea personalității tinerilor. Activitățile extrașcolare contribuie

la gândirea și completarea procesului de învățare, la organizarea rațională și plăcută a timpului lor liber. Având un caracter atractiv, copiii participă într-o atmosferă relaxantă, cu însuflețire și dăruire, la astfel de activități.

Scopul activităților extracurriculare este dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în proiecte cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudini caracteriale. Activitățile extracurriculare au menirea de a valorifica timpul liber al elevilor într-un mod plăcut și util și de a-l transforma într-o sursă educațională. Este necesar ca în activitățile extracurriculare obiectivele instructiv-educative să primeze, dar trebuie să fie integrate în mod echilibrat și momente recreative.

Îndrumarea lecturii este o necesitate care izvorăște din importanța acestui act, din caracterul permanent al lecturii, pe tot parcursul vieții, derivă din necesitatea de a găsi pe toate treptele dezvoltării individului căile cele mai potrivite cu scopul de a-l apropia de carte.

Bibliografie:

1. Alexandru, Gheorghe, Șincan, Eugenia, *Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi*, 1993, Editura „M. Dușescu” București
2. Cernea, Maria, *Contribuția activităților extrașcolare la optimizarea procesului de învățământ în învățământul primar*, nr.1/2000, Editura Discipol, București
3. Costea Octavia, *Didactica lecturii, o abordare funcțională*, 2007, Ed. Institutul European, Iași.

STIMULAREA INTERESULUI PENTRU LECTURĂ LA ELEVII DIN CICLUL PRIMAR

Prof. înv. primar Vasilica BALABAN
Școala Gimnazială Nr. 1, Răucești, jud. Neamț

*„Citește! Citind mereu, creierul tău va deveni un laborator
de idei și imagini, din care vei întocmi înțeleșul și filosofia vieții.”*
(Mihai Eminescu)

Îndată ce școlarul mic a învățat să citească și să scrie, cartea devine un bun pe care acesta îl poate accesa ori de câte ori dorește, un cadou care poate fi oricând redeschis. Lectura îi dă posibilitatea copilului de a-și completa singur cunoștințele, de a le lărgi, de a le adânci, îl ajută la formarea unui vocabular bogat, să-și exprime cu claritate și precizie ideile proprii.

Interesul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă a familiei și școlii, o muncă ce presupune răbdare, perseverență, voință. Familia reprezintă primul mediu de viață, social și cultural, al copilului și, prin valorile pe care aceasta le transmite, pune bazele dezvoltării sale intelectuale, morale și estetice. Trezirea și educarea interesului pentru lectură se realizează numai în cazul în care, acea carte răspunde necesităților intelectuale și afective ale copilului.

Pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică, iar plăcerea de a citi - o necesitate dorită și trăită, e potrivit ca familia să se implice activ în apropierea copilului de miracolul cărții, încă înainte de învățarea alfabetului.

Există factori care determină lectura copiilor : particularitățile de vârstă și psihice, preferințele lor, climatul familial, factori care pot transforma lectura într-o necesitate, „o foame de carte”, o delectare sau nu. Când gustul pentru lectură, cultul pentru carte s-au format din primii ani de școală, acestea rămân pentru toată viața o obișnuință utilă.

Lectura propriu-zisă nu începe însă decât după ce copilul reușește singur să descifreze cu ușurință ideile ascunse în spatele semnelor grafice. Învățătorul sau părintele trebuie să sesizeze acest moment dificil din viața micuțului, pe jumătate înspăimântat de tainele scrisului, pe jumătate crispat de efortul făcut de descifrarea acestor semne curioase și pline de mister.

Se știe că la ora actuală se citește din ce în ce mai puțin. Cauzele care au condus la schimbări majore în gustul tinerilor, care ignoră din ce în ce mai mult cartea, sunt cele bine-cunoscute. Accesul la tehnologia actuală este facil tuturor și la îndemâna celor tineri, ale căror abilități în ale PC-ului le depășesc pe ale celor vârstnici, „... lectura foilor de hârtie, mirosind încă a cerneală tipografică sau, după caz, a specificul praf de bibliotecă, este percepută ca fiind perimată (...)

Un rol esențial în atragerea elevilor spre lectură, spre cartea apărută de mult în această lume, dar părăsită într-un colț al casei, îl are învățătorul, mai târziu profesorii, cei care îi inițiază pe elevi în tainele textului literar. Pentru ca secretele ascunse în paginile cărților să fie descoperite, cadrul didactic trebuie să aibă anumite calități : imaginație, o cultură generală și de specialitate solidă, deschidere către multiplicitatea interpretativă și, bineînțeles, o imensă dragoste de carieră didactică, talent și tact didactic, spontaneitate, înclinație spre comunicarea interpersonală ,etc.

Lectura în afara clasei are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit , să-i apropie de creațiile literare, să le satisfacă interesul de a cunoaște viața, oamenii și faptele lor

Cine nu știe a citi, nu se poate instrui, nu poate avea acces la cuceririle geniului uman transmise prin cuvântul scris.. Învățătorului îi revine sarcina de a-i învăța pe elevi tehnica lecturii eficiente, a conștientizării și valorificării celor citite. Prima condiție a lecturării corecte o constituie cunoașterea tuturor cuvintelor, înțelegerea sensului lor în contextul dat, îndeosebi a cuvintelor necunoscute.

Formele de stimulare și îndrumare a lecturii sunt bine cunoscute: povestirea, citirea expresivă a învățătorului, lecțiile de popularizare a cărții .

Povestirea se utilizează în primele clase , când învățătorul alege povești, povestiri, în care personajele sunt înfățișate viu, iar succesiunea acțiunilor este clară . Astfel, copiii vor fi stimulați să citească ei înșiși opera, pe măsură ce asimilează cunoștințele necesare .Apoi , singuri, să povestească în clasă cele citite, fiecare povestestind aspecte din cărțile care i-au placut. Se înfiripă discuții între elevi în legătură cu cărțile citite sau povestite. Efectul educativ al discuției îl constituie schimbul viu de păreri, în dezvăluirea mai largă și mai adâncă a conținutului cărții. Desigur, este recomandabil ca aceste discuții să fie mediate de către învățător .

Citirea expresivă de către învățător se folosește atât la clasele mici, cât și la cele următoare. Se pot citi povestiri mai lungi care nu se termină într-o singură oră. Întreruperea citirii într-un moment interesant al desfășurării acțiunii îi determină pe elevi să continue în mod independent lectura. Claritatea și expresivitatea citirii, alegerea tonului just, folosirea corectă a pauzelor logice și gramaticale constituie atribute de seamă ale modelului oferit de către cadrul didactic.

Lețiile de popularizare a cărților, a unor scriitori, reprezintă, de asemenea, un mijloc de îndrumare a lecturii particulare. O carte pentru copii nou apărută se citește mai întâi de către învățător, apoi se prezintă elevilor.

Lectura independentă a elevilor trebuie organizată și stimulată prin informări și recomandări de cărți, dezbateri tematice pe marginea lecturii independente. Dezvoltarea gustului pentru citit mai poate fi sprijinită și de alte forme de activități, cum ar fi: vizionarea spectacolelor de copii și tineret, vizionarea unor filme documentare și artistice accesibile copiilor. Trebuie mobilizați în vederea canalizării lor spre o lectură plăcută și interesantă și copiii care ascultă cu mult interes lectura frumoasă citită de părinți sau învățător, dar care preferă să-și piardă timpul în modul cel mai neașteptat, fără a fi tentați săptămâni de-a rândul să mai citească ceva.

Învățătorul le va sugera părinților ca în fiecare seară să-i aducă lângă ei și să le citească un basm sau o schiță umoristică pentru a-i face pe copii să se simtă bine, să râdă, să glumească pe seama dialogului dintre personaje .

Pentru a-i determina pe elevii mei să devină cititori pasionați, mi-am propus să le formez cu răbdare și stăruință, gustul pentru lectură.

Câteva modalități de stimulare a interesului pentru lectură:

În clasa I, după studierea textelor din abecedar, pe care le-am analizat , am recomandat lecturi potrivite vârstei, pe marginea cărora s-au purtat discuții. După ce textele au fost parcurse am lansat următoarele cerințe: să formuleze întrebări pe care să le adreseze colegilor; să folosească cuvintele noi și expresiile artistice în contexte variate; să redea prin cuvinte proprii conținutul textelor citite; să recunoască ilustrațiile care înfățișează personaje sau scene din poveștile citite; să le așeze în ordinea desfășurării faptelor.

Începând cu clasa a II-a, o altă formă de îndrumare a lecturii o constituie formarea bibliotecii de clasă, precum și a bibliotecii personale. Prima se compune din cărți aduse de copii și învățător, se stabilește un bibliotecar al clasei și se apoi se trece la împrumutarea cărților.

La clasele a III-a și a IV-a interesul elevilor pentru lectură se amplifică. La studierea unor autori am căutat să îi stimulez pe elevi să citească și alte opere scrise de aceștia. Am întocmit cu elevii portofolii pentru fiecare scriitor cunoscut, cuprinzând portretul, date biografice și aspecte esențiale din opera lor, prilej cu care am stârnit curiozitatea și interesul pentru lectură. Turnirul cărților are ca finalitate educarea capacității de lectură activă, care să stimuleze creativitatea și dezvoltarea competențelor de argumentare.

Elevii învață să argumenteze folosind motive precise, să realizeze un material de promovare a poveștii/personajului preferat, să repovestească pe baza imaginilor ajutătoare. Activitatea stimulează interesul pentru lectură pornind de la ideea de întrecere care motivează elevii. Cărțile selectate sunt incluse într-o competiție ce se va desfășura pe parcursul a câtorva

săptămâni, în urma căreia va fi aleasă cartea câștigătoare. Ghicitorile literare sunt mijloace pasionante ce-i invită pe copii la lectură. Foarte apreciat de elevi este și jocul cu versurile: învățătorul recită unu-două versuri dintr-o poezie, iar elevii continuă. Șezătorile și medalioanele literare invită din nou elevii la lectură. Dramatizările făcute cu școlarii după unele texte literare i-au stimulat pe elevi să citească mai mult din dramaturgia românească.

O altă modalitate de stimulare a lecturii o reprezintă și participarea elevilor în cadrul proiectului „Ora să știm”, în parteneriat cu Biblioteca comunală Răucești, care promovează literatura pentru cei mici prin activități practice care imbină lectura și experimentul (după cartea „Autobuzul magic”), lectura și desenul („Prietenie ...pe o ..sfoară.. –după opera lui Carlo Collodi) etc.

Lectura necesită nu numai îndrumare, dar și control. Procedeele de efectuare a controlului sunt variate și depind de scopul urmărit imediat: anchetele, controlul fișelor de cititor de la bibliotecă, convorbiri cu elevii, fișe de lectură.

Este important de știut nu numai ce și cât citesc elevii, ci și cum înțeleg ei să citească o carte. Am considerat important ca elevii mei să înțeleagă ceea ce citesc, să fie în măsură să deosebească ceea ce este bun, util, constructiv și educativ, de ceea ce poate fi dăunător și, în sfârșit, să-și poată formula clar o opinie despre cartea citită.

Pentru a verifica lectura particulară a elevilor și pentru a-i descoperi pe acei elevi care citesc lectura superficial se pot organiza cu aceștia „jocuri literare”, cum ar fi povestirea în lanț a unei cărți cunoscute de toți elevii. Pentru copilul care nu poate continua povestire se pot găsi „pedepse literare”: recitarea unei poezii, ghicitori, proverbe, zicători etc.

Prin lectură elevii sunt conduși să-și formeze capacitatea de a surprinde, de a descoperi, conținuturi și forme ale realității exprimate printr-o multitudine de modalități, să-și extindă astfel aria cunoașterii. Pătrunzând în diversitatea textelor literare, elevii vor parcurge căi specifice de expresie, asocierea cu altele, ceea ce le permite trecerea de la cunoașterea concretă la cea abstractă.

Bibliografie:

1. Costea Octavia, *Didactica lecturii, o abordare funcțională*, Ed. Institutul European, Iași, 2007.
2. Parfene Constantin, *Literatura în școală*, E.D.P., București, 1977.

IMPORTANȚA STIMULĂRII INTERESULUI PENTRU LECTURA DE PLACERE LA ELEVI

Prof. învă. preșcolar Alina BĂLĂBĂNEANU
Prof. învă. preșcolar Simona Florența Boboc
Grădinița cu Program Special nr. 49 Brăila

„Că nu iaste alta mai frumoasă și mai de folos în viața omului decât cetitul cărților“ spunea marele cronicar român Miron Costin într-o caracterizare metaforică a lecturii în viața omului.

Cartea reprezintă cel mai complet depozit al inteligenței omenești, înmagazinând în filele ei cunoștințe, sensibilitate, fapte pe care le păstrează intacte un timp nedefinit. Uitate între file de sute de ani, par moarte, dar noi le putem învia dezvăluind o lume nebănuită. O carte o citești când vrei, cum vrei și de câte ori vrei. Acest prieten tăcut îți oferă ori de câte ori ai nevoie același răspuns fidel la fiecare întrebare și-l repetă cu nesfârșită răbdare până ce l-ai înțeles. Cartea este atât de înțelegătoare, încât atunci când n-ai înțeles-o nu se supără, nu jighește, te așteaptă să revii. Cartea este învățătorul care te conduce la bine, te face să te bucuri, să râzi și să plângi. O carte te trimite la alte cărți și toate împreună formează baza trainică a culturii noastre. Toate celelalte mijloace de răspândire a cunoștințelor rămân subordonate cărții și subordonate vor rămâne oricât de mult se vor înmulți și perfecționa procedeele tehnice.

Prin toate compartimentele ei, lectura își aduce contribuția la dezvoltarea gândirii și la modelarea sentimentelor, asigurând școlarului suportul evoluției intelectuale, precum și posibilitatea integrării în viața socială.

Cu toată amploarea pe care au luat-o mijloacele audio-vizuale în difuzarea culturii, cartea a rămas și va rămâne unul dintre cele mai frecvente mijloace de autoinstruire. Lectura cărții oferă celui care o parcurge, pe lângă satisfacțiile pe care le aduce orice fapt inedit, prilejuri unice de reflecție, de meditație. Ea îndeamnă la introspecție, angajează valori formativ-educative, care își pun amprenta pe întregul comportament al cititorului. Tocmai de aceea se consideră că cititul reprezintă unul dintre cele mai de preț instrumente ale activității intelectuale.

Formarea și cultivarea gustului pentru lectură reprezintă unul dintre obiectivele fundamentale ale orelor de limba și literatura română. A înțelege literatura înseamnă a avea puterea de a raporta impresiile, trăirile autorului la propria experiență de viață, a stabili legături cu simțămintele și emoțiile pe care le generează lectura cărții. Succesul în lectura particulară a elevilor este asigurată în mod deosebit de capacitatea elevilor de a înțelege, prin efort propriu, mesajul celor citite.

Lectura are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit, să-i facă să iubească cartea, să le satisfacă interesul pentru a cunoaște viața, oamenii și faptele lor. Lectura contribuie într-o măsură însemnată la îmbogățirea cunoștințelor, la formarea unui vocabular activ, bogat și nuanțat, la dezvoltarea gustului estetic. Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează asupra dezvoltării ulterioare a personalității. Lectura oferă copilului posibilitatea de a-și completa singur cunoștințele, de a le lărgi, de a le adânci. Ca să-și îndeplinească rolul său formativ, lectura cere muncă organizată de îndrumare, control și evaluare. Folosind caracterul divers al lecturii, învățătorul trebuie să dezvolte gusturile și înclinațiile, să direcționeze pe elevi asupra operelor cu importanță deosebită și să coreleze lecturacul celelalte obiecte de învățământ și cu evenimentele curente.

Motivarea elevilor pentru lectură depinde, în primul rând, de efortul pe care îl face fiecare învățător în parte, clarificându-și el însuși anumite aspecte privind punerea în scenă a lecturii în școală. Rolul învățătorului este de a urmări nu numai „cât”, ci și „ce” și „cum” citesc elevii săi. Nu numărul mare de cărți citite contează, ci valoarea artistică și educativă a acestora. Un obiectiv important pentru fiecare clasă, este trezirea interesului elevilor pentru lectură. Odată format, gustul

pentru lectură se poate transforma într-o adevărată pasiune, care se poate resimți toată viața. Îndrumarea lecturii elevilor este o acțiune dificilă și de durată. În ciclul primar se pot folosi diverse forme de îndrumare a lecturii, cum ar fi:

- expunerea prin povestire;
- conversația sau dezbateră;
- activitatea cu cartea prin citirea expresivă a învățătorului;
- recenzia unei cărți;
- lecțiile de popularizare a cărții;
- metoda demonstrației;
- excursia literară;
- întâlniri cu scriitori;
- șezătoarea literară;
- medalion literar consacrat aniversării unui scriitor;
- simpozion literar;
- concursurile.

Aceste forme contribuie atât la formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură, îmbogățirea și activizarea vocabularului, precum și la dezvoltarea capacității de exprimare orală și scrisă a elevilor. Îndrumarea lecturii se realizează și prin organizarea unei biblioteci a clasei, a tabelului de consemnare a lecturilor citite și colțul produselor elevilor, adunate în portofoliul de lectură. Acesta poate conține:

- jurnalul de lectură, liste de întrebări și răspunsuri pe marginea unui text, citate din texte preferate;
- fișe de identitate a personajelor, scurte caracterizări ale acestora, interviuri imaginare cu personaje, scrisori adresate personajelor literare;
- fișe de lectură, fișe de lucru, repovestiri, eseuri;
- ilustrații pentru texte, un proiect de copertă a unui text;
- recomandările pentru lectura suplimentară.

Pentru realizarea justă a organizării și îndrumării lecturii elevilor se impune o colaborare strânsă între școală și familie. Este necesar să se ia în discuție problema lecturii elevilor și să se scoată în evidență imensul rol al lecturii în formarea personalității copilului, să se dea îndrumări despre ce și cum trebuie să citească copiii, spre a-i ajuta să înțeleagă ceea ce citesc și a le dezvolta interesul pentru lectură. În toate demersurile pe care le întreprindem pentru îmbunătățirea competențelor de lectură, trebuie avută în vedere necesitatea nu atât cantitativă a lecturii, cât calitatea receptării, câștigul înce privește simțul și gustul estetic, universul intelectual, dragostea pentru lectură. Școala aremenirea de a forma un lector competent, dar și un cititor care să-și formeze gustul propriu pentru lectură, astfel încât să devină un cititor activ pe tot parcursul vieții.

Bibliografie:

1.Șincan, E., Alexandru, Gh., - Lecturi literare pentru ciclul primar - Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi, Ed. „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1993

CUM VINDEM LECTURĂ?

Prof. Daniela BALAN
Școala Gimnazială Nr. 12, Brașov

Un rol esențial în reconfigurarea aspectelor teoretice în spațiul românesc, privind relația lectură-lector-competență lectorială, îl are Paul Cornea în lucrarea *Introducere în teoria literaturii*. Plecând de la noțiunea de *competență*, introdusă în lingvistică de Chomsky, Paul Cornea definea noțiunea de *competență lectorală* ca totalizare a cunoștințelor necesare citirii și înțelegerii textelor. Astfel nu se poate vorbi de lectură în afara cunoșterii și parcurgerii etapelor: *prelectura, percepția, comprehensiunea la nivel propozițional și frastic, comprehensiunea textuală și performare cu aspectele ei central, negocierea sensului, utilizarea cheilor de lectură, recodificarea sensului și memorizarea, investirea imaginativă, interpretarea*.

Odată ce stăpânește instrumentarul teoretic necesar oricărui demers didactic centrat pe stimularea interesului pentru valorificarea lecturii școlare, *profesorul de lectură* poate să își configureze un scenariu echilibrat, coerent, pliat pe nevoile și abilitățile concrete ale noilor elevi-cititori reali. În fiecare etapă a comprehensiunii, el are libertatea de a-și alege strategia didactică pe care o găsește oportună. Spre exemplu, în etapa de prelectură, s-ar putea utiliza:

- conversația euristică, plecând de la interogații precum: *La ce vă gândiți când parcurgeți pagina de gardă a cărții...? Care credeți că este principala temă a unui text intitulat...? Ce vă sugerează discursurile de escortă ale operei...?*
- brainstormingul, pornind de la sugestiile pe care le provoacă titlul;
- explozia stelară, prin care să se reprezinte aceleași aspecte;
- explicarea contextului socio-istoric/ideologic în care a apărut textul etc;

În etapa interpretării de adâncime a textelor lecturate, scenariul unei lecții moderne poate cuprinde: exerciții de redactare, variate forme de dezbateri (Philips6/6, mozaicul), jurnalismul cameleon, Frisco. Și evaluarea trebuie să fie nouă: chestionare, eseu de 5 minute, afișul etc.

În vremuri noi, profesorii de lectură trebuie să se raporteze la cititorii noi. Se vorbește azi de inovație în toate domeniile și suntem aproape copleșiți de ritmul alert în care evoluează societatea zilelor noastre. Mai mult, meseria de dascăl reprezintă o provocare mai mare ca oricând, deoarece cu fiecare generație constăți că ceea ce știai sau ceea ce făceai bine și plăcut e învechit sau nepotrivit. Elevul cititor e pe cale de dispariție sau, mai optimist vorbind, e unul cu gusturi diferite de ale cititorului de altădată. Profesorul de lectură devine formator de opinie cu răbdare și cu talent.

Cei doi actori ai acestui proces - profesorul și elevul - au roluri bine definite, cel puțin teoretic, în cadrul acestuia. Dascălul are sarcina de a insufla elevilor săi nevoia și dorința de educare și autoeducare permanentă și în acest demers e necesar ca el să devină un fel de „partener de învățare”, care să descopere adevăruri împreună cu elevii săi. De aceea avem datoria de a face din fiecare oră de curs un act de creație, în care să încercăm să respectăm câteva reguli:

1. Să redescoperim totul alături de elevi. „Cu cât suntem mai uniți sufletește cu elevii noștri – spunea Sfântul Augustin -, cu atât și nouă ni se prefac lucrurile vechi în lucruri noi”. Și, într-adevăr,

profesorul este un adevărat artist care urmărește satisfacerea curiozității auditoriului său, stimularea și menținerea trează a atenției și a interesului, dezvoltarea capacității de autoeducare.

2. Să încurajăm partenerul mai mic, creându-i sentimentul că poate orice. Elevul trebuie receptat de către dascăl ca pe un „ucenic în ale gândirii” (B. Rugoff), să fie învățat să gândească, să colaboreze, să comunice. Dascălul adevărat este cel care reușește a „construi punți”.

3. Să stabilim conexiuni permanente cu informațiile precedente sau de la alte discipline. Cum ar fi să citim Scrisoarea III, de Mihai Eminescu, la clasa VII fără să amintim lecția de istorie de care se leagă?

4. Să stabilim cu partenerul o relație de egalitate, de parteneriat, în care fiecare are drepturi și responsabilități. De relațiile care se stabilesc în timp între profesor și elevii săi, dar și între elevii aceleiași clase, depinde obținerea unui act educativ calitativ și performant. Relația educațională trebuie să fie destinsă, democratică, să favorizeze comunicarea.

5. Să revizuim permanent instrumentele de lucru. Strategiile didactice sunt chemate să urmărească stimularea și dezvoltarea creativității elevilor, care va deveni cu timpul o modalitate de învățare. Pot fi cultivate astfel la elevi flexibilitatea și originalitatea gândirii, găsirea unor soluții noi, personale și satisfacția oferită de găsirea acestora.

6. Să acceptăm criticile, observațiile elevilor, fără să ne fie teamă că ne pierdem autoritatea. Profesorul are azi de luptat cu puternicul simț critic și autocritic al elevilor, cu neîncrederea lor în sine, cu teama acestora de a fi ridiculizați de colegi.

7. Să-i ajutăm pe toți să reușească. Celor capabili de performanță le vom oferi libertatea de a gândi și crea, iar celorlalți le vom asigura suportul de care au nevoie.

8. Să evaluăm reușitele și nu eșecul. Nu ne vom grăbi niciodată să notăm la sfârșitul orei momentul de slăbiciune sau comoditatea. Dacă așteptăm cu răbdare și reușim să surprindem progresul fiecăruia, numai atunci elevii vor avea încredere și ne vor respecta.

Noi, profesorii, suntem responsabili a dezvolta la elevii noștri o gândire și o atitudine sănătoase și creative. Condiția realizării învățării inovatoare este restrângerea rolului profesorului în cadrul demersului educativ și centrarea activității pe elev.

La fel de utilă poate fi ora opțională care să presupună literatură, film, teatru, desen. Ideea a prins la mulți elevi de gimnaziu, pentru că cei mai mulți dintre copii nu mai citeau cartea, ci vedeau filmul. Așa am găsit o cale de a ajunge la carte prin film, imagine, joc. Mai mult, viața fiecăruia dintre noi este un film- un desen. Pentru fiecare poveste citită încercăm să ne făurim propriul film, propria imagine. În mijlocul acestora ne aflăm noi, lectorii, pentru că pătrundem în lumea ficțională citind. Astfel fiecare carte devine propria poveste. Pentru fiecare text putem asocia propria imagine, iar opționalul își propune să desprindă din mintea fiecărui lector imaginea creată. Evident că pentru fiecare text asociem imagini diferite sau pentru același text găsim imagini diferite. Modul de preluare a mesajului – vizual, auditiv sau audio-vizual – impus de tipul de imagine artistică, se definește în funcție de relația cu dimensiunea temporală a receptării. Lessing făcea o clasificare a artelor, în studiul *Laocoon*, publicat în 1765, în arte ale succesiunii și arte ale simultaneității. Mesajul poetic, realizat în cod verbal, poate fi receptat auditiv, atunci când este formulat oral, sau vizual, atunci când este transmis scriptural, cum se întâmplă în cazul literaturii.

Corelat unei imagini plastice, ca în cazul caligramei, mesajul poetic este destinat exclusiv unei receptări vizuale; corelat cu un mesaj melodic, ca în situația cântecului, este destinat receptării auditive. Trecând la teatru, mesajul poetic, ca urmare a sincretismului de coduri, capătă o structură complexă, complicând totodată problema receptării: dacă mesajul poetic propriu-zis, realizat în cod verbal, este receptat auditiv, mesajele complementare, care intervin prin codurile non-verbale, cum ar fi cel mimic sau kinetic, sunt destinate receptării vizuale.

În egală măsură, urmărim cultivarea și dezvoltarea imaginației audio-vizuale a copiilor prin oferirea unor proiecții audio-vizuale ale unor opere literare pe care aceștia vor trebui să le lectureze în prealabil. Vom citi, vom juca teatru, vom desena povestea cărții, vom realiza benzi desenate.

Dincolo de aspectul cultural și de divertisment, filmul și teatrul sunt utilizate de către profesorul de limbă și literatură română, în scop pedagogic. Profesorul va decide dacă proiecțiile vor fi utilizate integral sau parțial, cu sau fără întreruperi. În cazul **vizionării integrale**, profesorul poate cere elevilor să facă un rezumat al proiecției vizionate, să dezbată tema proiecției, să imagineze o continuare a poveștii, să-și imagineze viața unuia dintre personaje etc. Cadrul didactic poate segmenta vizionarea, oprind-o în momente strategice, pentru a verifica înțelegerea (printr-un chestionar cu alegere multiplă, spre exemplu, sau printr-o serie de întrebări deschise). Dar o proiecție poate fi **exploatăată** și **secvențial** pentru explicarea unui aspect gramatical precis sau ca element declanșator al unei activități de redactare creativă (scrisoare, mesaj electronic, articol de presă, povestire etc).

În cadrul orelor de limbă și literatură română, de opțional, plictiseala, comoditatea, inerția, refuzul pot fi înlocuite de acceptare și chiar plăcere prin modernitate. Elevul cititor se poate forma încă în școală.

Domeniul lecturii ridică multe dificultăți astăzi, când tableta, iPhone-ul, televizorul cuceresc tot mai mult teren. Poate că termenul cheie devine noțiunea de text, care trebuie să fie în acord cu realitățile pluriforme din lumea actuală. Elevul de azi e interesat de cu totul alte texte decât cele canonice.

Ideile elevilor trebuie acceptate și nu ironizate. Profesorul trebuie să gestioneze cu tact și răbdare toate situațiile apărute la clasă, ținând în permanență cont de particularitățile psiho-individuale ale partenerilor. Un sistem educațional în care accentul cade cu precădere pe elev, pe critica constructivă, pe explorare, pe înțelegere și apoi pe aprofundare nu poate să creeze decât indivizi perfect capabili să se adapteze societății aflate în continuă schimbare.

Bibliografie:

1. Botkin, J., Elmandjira M., Malița M., *Orizontul fără limite al învățării*, Ed. Politică, București, 1981
2. Cucuș, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2000
3. Ionescu, M., Radu, I., *Didactica modernă*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2004
4. Cornea, Paul, *Introducere în teoria lecturii*, Editura Minerva, București, 1988

LECTURA DE PLĂCERE ÎN ȘI DINCOLO DE SPAȚIUL ȘCOLII CLUBUL MEU DE LECTURĂ – ”VOCEA CĂRȚILOR”

Prof. Ana-Mirela BĂNCILĂ
Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi”, Onești, jud. Bacău

„Școlile să fie nimic altceva, decât ateliere pline de activitate. Numai astfel vor putea să probeze toți, în propria lor practică, adevărul că: învățând pe alții ne învățăm pe noi înșine.”

(Jan Amos Comenius)

Realitatea contemporană impune o schimbare reală și radicală a opticii asupra procesului educativ, având în vedere faptul că educația are ca scop formarea elevilor pentru a se putea integra activ în viața socială și pentru a putea face față cerințelor viitorului. În această perioadă în care elevii se simt poate ignorați, poate izolați, când schimbările se succed cu repeziciune, este nevoie de a le arăta elevilor exemple concrete de relații autentice, dominate de respect în ceea ce privește relația profesor-elev, dar și de o implicare activă a elevilor în proiecte educaționale. Proiectele educaționale, în special cele realizate sub formă de parteneriate, oferă o reală schimbare în cunoașterea și dezvoltarea emoțională și profesională atât a cadrelor didactice, dar mai ales a elevilor. Se identifică nevoia cunoașterii, a respectării și valorizării deversității ce presupune unicitatea fiecărui elev implicat. Plus că proiectele educaționale oferă o perspectivă mai bună în ceea ce privește responsabilitățile participanților, o atenție sporită asupra calității activităților realizate, o perspectivă nouă aducătoare de valoare adăugată pentru situațiile educative.

În contextul realităților oferite de societatea actuală și de faptul că elevii au tot mai mare nevoie de redescoperirea și cultivarea pasiunii pentru lectură, am dat naștere unui proiect educațional în colaborare cu biblioteca municipală, proiect intitulat „Clubul meu de lectură - Vocea cărților”. Ne-am gândit că este necesar ca acest instrument, cartea, să rămână profesorul elevilor, partenerul lor de studiu nu numai în anii de școală, ci și după absolvirea acesteia. Pasiunea pentru lectură nu este un accident, ea trebuie cultivată, proces ce presupune formarea și dezvoltarea deprinderilor de muncă intelectuală.

Când am pornit pe acest drum, statisticile nu erau prea încurajatoare, în sensul în care numărul celor care citesc de plăcere este în cădere liberă de ceva timp. Ne-am gândit să abordăm problema printr-un chestionar pe care l-am împărțit elevilor noștri și care a demonstrat că mai mult de jumătate nu citesc niciodată de plăcere sau foarte rar. Și de aici provocarea: cum am putea readuce plăcerea de a citi și altceva în afara operelor din programa școlară sau din programa pentru examenul de bacalaureat. În opinia noastră este important ca alegerea cărților să fie influențată în mică măsură și de experiența anterioară, căci literatura este plină de opere ce se vor descoperite și care se găsesc cu ușurință pe rafturile bibliotecii școlare sau pe cele ale bibliotecii municipale. Mai apoi ne-am gândit și la cărțile care ne-au marcat pe noi, profesorii îndrumători, cărți care îi pot motiva pe elevi să citească de plăcere și să își demonstreze pasiunea pentru lectură.

Având specializări diferite, atât elevii, cât și profesorii coordonatori ai proiectului, s-a mers pe interdisciplinaritate și pe un traseu al activităților de formare a elevilor prin lectură, activități cu caracter lunar și repetitiv dintre care amintim:

- ”Autorul lunii” – în fiecare lună se decide autorul, care poate fi sau nu în lista autorilor de bacalaureat, și cartea care va fi citită de membrii clubului de lectură, ca mai apoi să fie citit la radioul școlii un fragment din cartea respectivă,
- ”Citesc, gândesc, deci exist” – activitate individuală a elevilor la biblioteca școlii sau la biblioteca municipală, urmată de discuțiile pe baza celor citite, discuții cu profesorii îndrumători și discuții cu ceilalți elevi membri ai clubului de lectură,
- ”Reflecția personală-antidotul învățării superficiale” – în urma orelor de lectură, elevii sunt coordonați pentru ca notele lor personale de lectură să devină articole pentru revista școlii sau eseuri pentru diferite concursuri.

Prin intermediul acestor activități am încercat să depășim problema statistică care spune că doar cinci procente din totalul elevilor de 15 ani citesc. Un îndrumător bun poate face întotdeauna posibilă dezvoltarea abilităților și gustul citirii. E nevoie de descoperirea dificultăților de descifrare și înțelegere a unui text. Părinții ar trebui și ei să promoveze lectura și să-și încurajeze copiii să citească cât mai des posibil și cât mai mult, începând cu benzi desenate, reviste, articole de ziar, literatură pentru tineret, dându-le timp pentru a deveni conștienți de rolul lecturii în viața cotidiană.

Lectura este primordială în viața tinerilor deoarece îi formează așa cum cum nimic altceva nu reușește, pornind de la îmbogățirea vocabularului și a culturii generale, lărgirea orizontului, până la autodisciplină. Elevii noștri au remarcat, în urma participării la acest proiect, că au devenit unii mai ambițioși, alții mai relaxați, o parte au ajuns să dezbată probleme pentru a se cunoaște pe ei înșiși, înfruntând cu optimism riscurile, eșecurile, împlinirile și reușitele. Lectura le-a adus unora pacea interioară de care aveau nevoie, deconectându-i de la zbuciumul cotidian și vindecându-i de timiditate, frustrare sau nevoia de a fi plăcut de către toată lumea. Prin refugiul în lectură, elevii au reușit, pe lângă hrănirea spiritului, să descopere în ei părți necunoscute.

Activitățile prinse în proiectul „Clubul meu de lectură - Vocea cărților” au avut și au ca punct de pornire tânărul și nevoia acestuia de a se descoperi sau de a se identifica total sau parțial cu personajele sau întâmplările descoperite în cărțile citite, încercarea de a-l face să înțeleagă că lectura este una dintre cele mai plăcute activități și că biblioteca reprezintă locul unde poate atinge un echilibru optim între pregătirea pentru școală și nevoia de recreere.

În paralel cu acest proiect am dat naștere unui al doilea proiect educațional ce a urmărit redescoperirea și cultivarea pasiunii pentru teatru, dezvoltarea complexă a aptitudinilor creatoare și de interpretare ale elevilor, aceștia fiind puși în situația de a scrie efectiv textul piesei și de a o pune în scenă, deci de a fi în același timp autori și actori. Este vorba de trupa de teatru a școlii, proiect care a permis elevilor noștri să se cunoască pe sine și să conștientizeze potențialul pe care proiectele educaționale o au asupra formării tinerei generații.

IMPORTANȚA LECTURII SUPLIMENTARE ÎN VIAȚA COPIILOR

Prof. înv. primar Gabriela BĂNICA
Liceul de Arte „Ionel Perlea”, Slobozia, jud. Ialomița

Cartea este o comoară fără de preț, în care unii își adună cele mai frumoase gânduri, ca alții să le poată folosi în voie. Cartea reflectă ca o oglindă lungul șir secole ale vieții omenirii, istoria luptei sale pentru existență, pentru un viitor mai luminos, suferințele, bucuriile, înfrângerile și biruințele sale toate. Cartea ne este prieten credincios de nădejde. O carte te trimite la alte cărți și toate împreună formează baza trainică a culturii noastre. Toate celelalte mijloace de răspândire a cunoștințelor rămân subordonate cărții și subordonate vor rămâne oricât de mult se vor înmulți și perfecționa procedeele lor tehnice.

Fără a minimaliza importanța celorlalte mijloace moderne de informare și culturalizare, trebuie spus că nimic nu poate înlocui cartea. În afara cărții nu poate fi concepută o cultură sistematică a individului și a societății.

Lectura are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit și să-i facă să iubească cartea, să le satisfacă interesul pentru a cunoaște viața, oamenii și faptele lor. Din cărți, copiii află multe lucruri despre anotimpuri, viața animalelor și a plantelor, despre descoperiri geografice, despre evenimente și personalități literare, artistice, istorice, despre frumusețile și bogățiile patriei. Cărțile le vorbesc și despre sentimentele omenești, despre prietenie, cinste, omenie. Citirea cărților contribuie la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular bogat, la dezvoltarea exprimării. Eroi cărților devin modele pentru elevi. Copiii au impresia că participă direct la fapte și evenimente din cuprinsul cărții. Pe unii eroi îi iubesc, pe alții îi urăsc. Ceea ce citesc în copilărie se întipărește în amintirea lor pentru toată viața și influențează dezvoltarea personalității. Lectura oferă copilului posibilitatea de a-și completa singur cunoștințele, de a le îmbogăți.

Lectura este un proces complex și cu cât este exersat mai mult cu atât efectele lui sunt mai spectaculoase. Cu cât ne deprindem cu cititul, cu atât în creier se petrec procese tot mai complexe, care duc la înțelegerea sensului celor citite făcând să sporească încet, încet interesul pentru lectură și pentru descoperirea unor lucruri necunoscute anterior. Astfel se ajunge la preocupări intense de pătrundere tot mai adâncă în tainele înțelegerii sensului celor citite prin utilizarea dicționarelor, a enciclopediilor sau a unor tratate care să facă posibilă înțelegerea. Astfel în timpul lecturii, cititorul gândește, compară, apelează la cunoștințe dobândite anterior chiar și din alte domenii, descoperă, și sintetizează, judecă, apreciază în ce măsură i-a plăcut sau nu ce a citit și dacă l-a emoționat sau nu. Cu alte cuvinte el trebuie nu numai să înțeleagă, ci să și facă aprecieri, să ia o atitudine față de cele citite, să descopere valori, să emită judecăți. Astfel când cititorul caută să pătrundă înțelesul fiecărui cuvânt, al fiecărei fraze, să descopere profunzimea ideilor și frumusețea stilului, el face o lectură activă.

Cel care “aleargă” cu ochii pentru a parcurge cât mai multe texte, fără să pătrundă sensul și valoarea lor, întreprinde o lectură superficială. Așa se întâmplă că acești cititori adesea nu se opresc pentru a înțelege, niciodată nu se întreabă dacă poate fi adevărat ceea ce citesc. Ei gonesc în lectură

ca maniacii vitezei pe o șosea; cititorii pasivi –cei ce recunosc semnele, dar nu și sensul cuvintelor- înghit paginile ca și automobilistii kilometri. Așa se întâmplă ca la finalul lecturării unei cărți ei vor confunda nume, acțiuni, conflicte și, de cele mai multe ori, nu vor putea da nici un răspuns coerent asupra celor citite în grabă.

Cititorii grabiți, n-au timp să guste toată frumusețea unei povestiri, să-și imagineze minunate locuri din ținuturi îndepărtate, să lase fantezia să zboare, refăcând în mintea lor aventurile fermecătoare, momentele palpitate, să trăiască, împreună cu eroii povestirilor bucuria sau tristețea, dezamăgirea sau speranța.

Spre a preîntâmpina astfel de *accidente* ale lecturii, se poate propune micilor școlari să însoțească fiecare pagină a caietului de lectură cu câte un desen (personaj îndrăgit, momente ale povestirii, frumusețea naturii etc.). Tot în acest scop le putem sugera elevilor să povestească un mic fragment din povestirea citită sau să-și exprime părerea despre ceea ce le-a plăcut sau nu în povestire.

Un rol deosebit de important în formarea deprinderilor de citire conștientă și în cultivarea dragostei pentru lectură îl au activitățile în colaborare cu bibliotecarul școlii. Aș enumera câteva exemple de astfel de activități:

- discuții pe marginea unei povestiri;
- desfășurarea unor concursuri de povestire sau recitare;
- carnaval cu personaje din povestiri.

De obicei, când se vorbește de lectură, micii școlari se gândesc imediat la basme, aventuri, povestiri sau legende istorice. Este adevărat că aceasta este lectura cea mai atrăgătoare în timpul liber, dar e bine să le lărgim orizontul indicându-le jurnale de călătorie ale exploratorilor celebri, bibliografiile oamenilor de seamă, amintirile acestora, ca și cărțile în care se prezintă cele mai noi descoperiri ale științei și tehnicii, și care solicită o lectură mai aprofundată, *de studiu*.

Când copiii învață să citească, ei nu pot citi decât cu glas tare. Rostind litere, silabe cuvinte, asociază imaginea grafică cu sunetul și cu rostirea, controlându-se dacă au citit bine sau nu. În următoarea etapă, copiii încep să citească și în gând, dar cum dau de un cuvânt mai lung sau mai greu, îl rostesc tare pentru a nu greși. Chiar și când citesc în gând, dacă ne uităm bine la gura lor, vedem cum își mișcă buzele, la fel cum ar face în lectura cu glas tare.

Cu toată amploarea pe care au luat-o mijloacele audio-vizuale în difuzarea culturii, cartea a rămas și va rămâne unul dintre cele mai frecvente mijloace de autoinstruire, de formare a omului modern. Mai mult decât oricare din tehnicile audio- vizuale, lectura cărții oferă celui care o parcurge, pe lângă satisfacțiile ce le aduce orice fapt inedit, prilejuri unice de reflecție, de meditație; ea îndeamnă la introspecție, angajează valori formativ-educative, care își pun amprenta în întregul comportament al cititorului. Tocmai de aceea se consideră că cititul reprezintă unul din cele mai de preț instrumente ale activității intelectuale. El se află printre cele mai răspândite și intense activități ale omului contemporan. Aceasta cu atât mai mult cu cât, pe piață există un volum tot mai mare și mai variat de material pentru lectură sub formă de cărți, reviste, ziare și mai nou în format electronic.

De felul în care elevii și-au însușit deprinderile de citit încă din ciclul primar, depinde în cel mai înalt grad randamentul școlar și prevenirea rămânerii în urmă la învățătură. Este bine știut

faptul că încă de mici, cititorii buni sunt în cele mai multe cazuri , buni și la celelalte obiecte de învățământ, iar elevii care nu realizează actul cititului la nivel corespunzător sunt predispuși insucceselor.

Una din formele de lectură care contribuie în mare măsură la dezvoltarea intelectuală a cititorului indiferent de vârstă este *lectura creativă*. Termenul de lectură creativă poate părea pleonastic, pentru că lectura este un proces care implică în cel mai înalt grad creativitatea. Acest tip de lectură ne permite să abordăm prin investiție personală un text, participând cu mintea, cu sufletul, cu imaginația, cu propriile experiențe de viață sau de lectură la construirea sensurilor unui text. Lectura creativă înseamnă să descoperim diferite perspective despre lume și viață, să ne descoperim citind, să avem o relație intimă cu textul, căruia îi putem da astfel viață și sensuri noi, să aducem în lectură întreaga noastră ființă, cu experiențele, ideile, stările și sentimentele pe care textul ni le provoacă. Lectura creativă presupune construirea relațiilor dintre idei, evenimente și contexte, care cunosc implicite într-un text și conduce spre o mai bună înțelegere a propriilor idei, în măsura în care le relaționăm cu ideile altora. Lectura creativă mai înseamnă, de asemenea, convocarea propriilor experiențe și cunoștințe despre lume în examinarea critică a ideilor și structurii textelor.

Lectura creativă implică fără rezerve , scrierea creativă în măsura în care dorim să scriem despre propriile experiențe aduse în memorie de textul pe care-l citim, despre impresiile, stările sau gândurile pe care textul ni le-a trezit, în măsura în care vrem să le împărtășim celorlalți sau să fim noi înșine creatori de lumi posibile. Cu alte cuvinte, scrierea creativă mizează în primul rând pe funcția emotivă sau expresivă a limbajului, care dă posibilitate cititorilor să se arate lumii/ celorlalți, cu preocupările sau pasiunile proprii, cu punctele de vedere prin care este evidențiată capacitatea de a imagina noi lumi sau de a schimba perspectivele oferite de text. Ea se realizează prin scrierea unor compoziții originale, funcționale sau nonfuncționale, situații în care creativitatea și imaginația devin la fel de importante ca plăcerea de a scrie sau citi.

Atitudinile elevilor față de lectură pot fi observate pe parcursul anilor de studiu, printr-o activitate de investigare a intereselor și atitudinilor, care să-l ajute pe dascăl să-și regleze în permanență demersurile și strategiile, să aleagă textele cele mai potrivite pentru studiu în clasă sau pentru recomandările de lectură suplimentară. În concluzie o bună îndrumare în alegerea a ceea ce vor citi, poate face ca elevii să se descopere pe sine, să-și formeze gustul și interesul pentru a citi, să câștige autonomie în folosirea strategiilor de lectură și să scrie cu plăcere. Lectura și scrierea creativă pot deschide o cale spre bucuria lecturii, spre cultivarea creativității și spre formarea gândirii critice a elevilor, spre dezvoltarea personală.

Bibliografie:

1. Eugen Blideanu, *Metodologii noi în studierea limbii române*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004
2. Maria Horincar, *Să învățăm să scriem și să citim*, Editura CCD, Baia Mare, 2009.

FORMAREA ȘI DEZVOLTAREA INTERESULUI PENTRU LECTURĂ LA ȘCOLARII MICI

Prof. Olga BARBU

Școala Gimnazială Nr. 6, Râmnicu Sărat, jud. Buzău

Importanța lecturii pentru copii

„Cartea este un ospaț al gândurilor la care oricine este poftit”¹⁵ De altfel, cartea este o comoară fără de preț, în care își adună cele mai frumoase gânduri, ca alții să le poată folosi în voie.

Alegerea cărților potrivite este doar un prim pas. Al doilea pas și tot atât de important este deprinderea lecturii, obținerea eficienței ei maxime în urma citirii unei cărți.

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie.

Importanța lecturii este dată de aspectele educative pe care le implică¹⁶:

- **aspectul cognitiv:** prin lectură elevii își îmbogățesc cunoștințele despre lume, despre realitate;
- **aspectul educativ:** lectura contribuie esențial la educarea copiilor în dimensiunile etice și estetice;
- **aspectul formativ** constă în faptul că lectura are drept consecință formarea și consolidarea deprinderilor de muncă intelectuală, dezvoltarea gândirii, a imaginației, a capacității de exprimare corectă și expresivă.

Criterii generale în selectarea și indicarea titlurilor pentru lectură:

Titlurile lecturilor vor fi indicate copiilor în funcție de următoarele criterii¹⁷:

- gradul dezvoltării psihice a elevilor: gândire, limbaj, imaginație, emoții, sentimente etice și estetice;
- sfera de interese și preocupări ale elevilor;
- posibilitățile de înțelegere a mesajului conținut în opera literară;
- calitățile educative și estetice ale cărții indicate;
- calitățile stilului - simplitate, naturalețe, proprietate - să permită elevului o înțelegere ușoară a mesajului lecturii.

Stimularea interesului pentru lectură

Interesul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă a factorilor educaționali (familia și școala), o muncă ce presupune răbdare, perseverență, voință.

Pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică, iar plăcerea de a citi - o necesitate dorită și trăită, e potrivit ca și familia să se implice activ în apropierea copilului de miracolul cărții, încă înainte de învățarea alfabetului. Familia constituie primul mediu de viață

¹⁵ Eugenia Șincan, *Îndrumător pentru învățători, părinți și copii*, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1993, p. 9

^{2,3} Silvia Nuță, *Metodica predării limbii române în clasele primare*, Editura Aramis, București, 2000, p.233-234

socială și culturală, iar prin valorile pe care le transmite copilului asigură premisele dezvoltării intelectuale, morale și estetice ale acestuia.

Există factori care determină lectura copiilor: particularitățile de vârstă și psihice, preferințele lor, climatul familial, factori care pot transforma lectura într-o necesitate, „o foame de carte”, o delectare sau nu. Când gustul pentru lectură, cultul pentru carte s-au format din primii ani de școală, acestea rămân pentru toată viața o obișnuință utilă.

Lectura propriu-zisă nu începe însă decât după ce copilul reușește singur să descifreze cu ușurință ideile ascunse în spatele semnelor grafice. Învățătorul sau părintele trebuie să sesizeze acest moment dificil din viața micuțului, pe jumătate înspăimântat de tainele scrisului, pe jumătate crispat de efortul făcut de descifrarea acestor semne curioase și pline de mister.

Pentru a-i determina pe elevi să devină cititori pasionați, trebuie să le formăm cu răbdare și stăruință, gustul pentru lectură.

Am întâlnit adesea copii care ascultă cu mult interes o poveste frumoasă, citită de altcineva, însă preferă să-și piardă vremea în modul cel mai neașteptat, fără să fie tentați să citească ei înșiși altceva decât ceea ce li se cere la orele de curs. Chiar și la cei care au învins greutățile începutului, gustul pentru lectură nu este format. Uneori, nu au la îndemână cărțile potrivite, alteori, indiferența pentru lectură a persoanelor apropiate determină aceeași atitudine copiilor. În astfel de cazuri intervenția învățătorului este absolut necesară.

Voi prezenta în continuare câteva modalități de stimulare a interesului pentru lectură începând din clasa I. Știm că micii școlari sunt vrăjiți de carte, sunt purtați de aceasta în universul minunat al cunoașterii. Învățătorul este dator să îndrume pașii tinerelor mlădițe pe acest nou drum, plin de neprevăzut.

În clasa I un rol important îl are **conversația problematizată**, care menține vie relația dascăl- elev. După studierea textelor din abecedar, pe care le-am analizat și comentat în mod amănunțit le recomandăm lecturi potrivite vârstei, pe marginea cărora se poartă discuții.

Începând cu clasa a II-a, o altă formă de îndrumare a lecturii o constituie **formarea bibliotecii de clasă**, precum și a **bibliotecii personale**. Prima se compune din cărți aduse de copii și învățător, se stabilește un bibliotecar al clasei și se apoi se trece la împrumutarea cărților.

La clasele a III-a și a IV-a interesul elevilor pentru lectură se amplifică. Se pot întocmi cu elevii **portofolii pentru fiecare scriitor cunoscut**, cuprinzând portretul, date biografice și aspecte esențiale din opera lor, prilej cu care am stârnit curiozitatea și interesul pentru lectură.

Ghicitorile literare sunt mijloace pasionante ce-i invită pe copii la lectură. Acestea se pot desfășura astfel : se citește un fragment și se cere elevilor să indice opera și autorul, sau să recunoască lectura în care erau principal este Nică etc.

Foarte apreciat de elevi este și **jocul cu versurile**: învățătorul recită unu-două versuri dintr-o poezie, iar elevii continuă.

Diafilmele, benzile audio și video cu povești constituie un alt important mijloc de îndrumare a lecturii. Ele prezintă operele literare în imagini vizuale și auditive. După lectură elevii pot face comparații, stabilind asemănări și deosebiri între întâmplările prezentate.

Lecțiile de popularizare a cărților, a unor scriitori, reprezintă, de asemenea, un mijloc de îndrumare a lecturii particulare. O carte pentru copii nou apărută se citește mai întâi de către învățător, apoi se prezintă elevilor. Aceștia își notează titlul și autorul, pentru a o putea procura.

Expozițiile de carte se pot organiza în clasă și cuprind cărți despre o temă anume ce pot fi lecturate de elevi- ex. *Din viața plantelor, Trecutul glorios al patriei, Povestiri despre animale*.

Șezătorile și medalioanele literare invită din nou elevii la lectură.

Dramatizările făcute cu școlarii după unele texte literare i-au stimulat pe elevi să citească mai mult din dramaturgia românească.

Lectura necesită nu numai îndrumare, dar și control. Procedeele de efectuare a controlului sunt variate și depind de scopul urmărit imediat: anchetele, controlul fișelor de cititor de la bibliotecă, convorbiri cu elevii, fișe de lectură.

Pentru învățător este important de știut nu numai ce și cât citesc elevii, ci și cum înțeleg ei să citească o carte. Este considerat important ca elevii să înțeleagă ceea ce citesc, să fie în măsură să deosebească ceea ce este bun, util, constructiv și educativ, de ceea ce poate fi dăunător și, în sfârșit, să-și poată formula clar o opinie despre cartea citită.

Formarea gustului pentru lectură în cadrul familiei

Formarea deprinderilor intelectuale reprezintă o caracteristică de bază în primii ani de școală, iar familiei îi revine un rol extrem de important. Implicarea activă și pozitivă a părintelui este recunoscută ca fiind benefică în educația copilului. Gustul pentru lectură poate fi stimulat și cultivat încă de la aceste vârste, astfel încât cartea să devină un prieten constant al copilului, izvor de înțelegere și cunoaștere.

Exemplul personal și mai ales acțiunile în comun, desfășurate împreună cu copilul sunt recunoscute de specialiști ca fiind cele mai bune metode de a stimula gustul pentru lectură al copilului. Astfel, cititul în fața copilului și în special cititul cu voce tare dau rezultate deosebite.

Printr-o strânsă colaborare între școală și familie, micii școlari vor reuși să descopere bucuria lecturii și să aleagă din fiecare text citit ceea ce este esențial și util.

Bibliografie:

1. Eugenia Șincan, Îndrumător pentru învățători, părinți și copii, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1993,
2. Silvia Nuță, Metodica predării limbii române în clasele primare, Editura Aramis, București, 2000,
3. Balotă Nicolae, (1978), Arta lecturii, Ed. „Cartea românească”, București,
4. Stancu Ilie, (1970), Călătorie în lumea cărții, E.D.P. București

MODALITĂȚI DE CULTIVAREA INTERESULUI PENTRU LECTURĂ ÎN CICLUL PRIMAR

Prof. înv. primar Cosmin BECHERU
Școala Gimnazială Dăești, jud. Vâlcea

Cartea ar trebui să devină prietenul nedespărțit al copilului, căci ea îi va furniza cele mai neașteptate experiențe de viață, îl va ajuta să parcurgă căile cunoașterii și îl va pune în posesia instrumentelor cu care va descoperi realitatea înconjurătoare. Mulți dintre eroii cărților citite devin modele pentru copilul curios, care sesizează binele și răul și alege personajele pozitive cu care ar dori să se asemene. Personajele negative conturează în mintea copiilor modele negative pe care aceștia le critică și le resping. Noi, cadrele didactice, trebuie să deținem capacitatea de a prezenta elevilor noștri cartea ca pe un obiectiv care merită să fie cucerit, căci ne va deveni cel mai de nădejde prieten.

Orientarea elevilor spre cartea citită trebuie făcută în funcție de vârsta, de particularitățile individuale ale fiecăruia și de nivelul la care și-au însușit cititul. Unui elev de clasa I, ar trebui să i se recomande cărți cu poezii pentru copii, cu literele asemănătoare cu cele din abecedar ca mărime, cu ilustrații adecvate care să îl ajute să înțeleagă mai bine textul. Unui elev cu tendințe de nepăsare față de lumea vie, i se vor recomanda lecturi cu personaje din lumea necuvântătoarelor, pentru a înțelege că orice ființă are trăiri, dureri, suferințe și de aceea merită ocrotită. Unui elev care citește mai greu și nu conștientizează ceea ce a citit, i se vor recomanda lecturi scurte, care să-l mobilizeze să citească din ce în ce mai bine.

Finalitățile urmărite îi privesc atât pe copii, cât și pe părinți și pe cadrele didactice. Cadrele didactice să proiecteze activități care să trezească interesul copiilor pentru lectură. În sălile de clasă să se amenajeze minibiblioteci. Să urmărească implicarea copiilor în activitățile bibliotecilor și ritmicitatea împrumutării cărților.

Știm că e important ca elevii să citească, dar când încercăm să îi ajutăm să descopere bucuria lecturii, de multe ori avem dificultăți. Așa că poate este momentul să trecem la acțiune pentru a promova lectura în școli, organizând proiecte sau activități mai complexe.

Strategii: **Lectura independentă zilnică.** Timp de 5-10 minute, în fiecare zi, copiii din clasă deschid o carte și citesc independent, fiecare ce îi place. Ideea poate fi pusă în aplicare în orele de comunicare în limba română/limba și literatura română, dar și la alte discipline.

Colțul lecturii este un spațiu din clasă amenajat pentru lectură ce cuprinde un raft cu câteva cărți, coli albe lipite pe perete și niște instrumente de scris. În pauze, copiii pot scrie citatele care i-au impresionat cel mai mult pe foile albe. Pe una dintre coli, ei pot scrie și cuvintele pe care le-au întâlnit, dar nu le înțeleg, iar la sfârșit de zi învățătorul scrie sinonimele alături.

Biblioteca online este o opțiune modernă pentru a promova lectura în rândul copiilor. Unele școli sunt abonate la reviste și biblioteci online și au amenajat un spațiu în incinta școlii, unde elevii pot accesa informațiile care îi interesează de pe calculatoare.

“**Lectura in imagini**” este numele unei campanii de promovare a cititului în școală prin afișe în care apar fotografii cu profesorii din școală citind. Lângă fotografie, sunt trecute titlurile

cărților preferate ale profesorilor, recomandările lor pentru elevi sau cartea pe care o citesc în prezent.

Schimburi de cărți. Fiecare elev din clasă aduce câte o carte pe care o oferă unui alt coleg, în schimbul cărții aduse de acesta. Pentru încurajarea schimbului, învățătorul poate intra în acest joc oferind el însuși cărți elevilor.

Cercurile de lectură gândite ca întâlniri de discuții provocatoare având ca temă câteva cărți ce au fost date ca lectură cu câteva săptămâni înainte. Condușe de un cadru didactic avizat, aceste întâlniri pot fi foarte productive, mai ales dacă sunt gândite și exerciții creative pentru descifrarea mesajelor.

“Cărțile surpriză”. Potrivită atât pentru copiii nehotărâți, care încă nu știu ce vor să citească, dar și pentru cititorii pasionați care vor anticipa cu bucurie și nerăbdare titlul cărții primite, această idee îi poate încuraja pe copii să citească și alte genuri literare decât cele preferate. În interiorul bibliotecii de la școală, se aranjează câteva mese pe care se pun cărți ale căror coperte și prime pagini să fie învelite în hârtie maro. Fiecare elev alege o carte fără să îi cunoască titlul, doar răsfoind-o puțin.

Vizite și activități în cadrul bibliotecii școlii, desfășurate încă de la clasa pregătitoare

Realizarea unor proiecte educaționale ce au ca scop încurajarea lecturii (*Prietenii cărților*) finalizate cu activitatea *Carnavalul personajelor din povești*

Stimularea permanentă a elevilor, oferirea de mici recompense pentru citirea unor povești, înmânarea unor diplome pentru finalizarea unei cărți.

Crearea cu ajutorul elevilor a unei scene, a unor marionete și **desfășurarea de dramatizări ale unor povești** cunoscute sau **crearea de povești noi.**

Odată format gustul pentru lectură se poate transforma într-o adevărată pasiune. Influența pasiunii pentru citit, formată din anii copilăriei sau ai adolescenței poate să se resimtă toată viața. Marile personalități culturale ale omenirii au fost cititori pasionați. La elevi, această pasiune este bine să fie încurajată în măsura în care ea nu dăunează instrucției. Pasiunea pentru lecturile extrașcolare nu trebuie să ducă la subaprecierea manualelor școlare și a pregătirii temeinice a lecțiilor. Dorința de a citi este constructivă numai în măsura în care se împletește organic cu însușirea elementelor de bază ale științei și culturii cu asimilarea noțiunilor fundamentale ale acestora. Cunoștințele dobândite din lecturile particulare trebuie să se greveze pe un ton sigur și bogat de noțiuni studiate de-a lungul ariilor în școala primară. Raportul dintre lectura extrașcolară și studierea materiei prevăzută de programele școlare să fie unul de consolidare și clarificare reciprocă a unor probleme, nu de excludere sau de accentuare a unuia în detrimentul celuilalt. Atâta vreme cât elevul nu este conștient de rolul studiului și lecturii extrașcolare, învățătorul și familia au datoria să vegheze asupra timpului petrecut de acesta în afara clasei.

Bibliografie:

1. Cornea, Paul, - *Introducere în teoria lecturii*, Ed. Minerva, București, 1988;
2. Popescu, Ion, - *Lectura elevilor*, - Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983
3. Șerdean, Ioan, - *Didactica limbii române în școala primară*, Editura Teora, București, 1998.

LECTURA CA INSTRUMENT PERFORMANT DE INSTRUIRE, COMUNICARE ȘI INFORMARE

Prof. Ramona Florentina BECHERU
Liceul Tehnologic Forestier Rm. Vâlcea, jud. Vâlcea

Cadrul educațional, moral și cultural în care cititorul adult s-a format, domeniul în care-și desfășoară activitatea și, nu în ultimul rând, anturajul, prietenii pe care-i frecventează ne ajută să stabilim sfera preferințelor unui individ pentru o capodoperă literară sau alta. Cititorul începe să aprecieze o carte când manifestă dorința de a și-o însuși. Acesta renunță pentru o clipă la prejudecățile sale culturale, la problemele sale subiective, cu scopul de a experimenta cât mai exact lumea interioară a celui care scrie sau a celui despre care se scrie. Atunci când lectorul ajunge să aprecieze efortul creator al autorului își dăruiește, prin scris, ideile, sentimentele și reacțiile față de realitatea înconjurătoare și de lume, cititul intră, dacă îmi este permis să folosesc o expresie împrumutată de la Liiceanu, în registrul actului iubirii necesitând concentrare totală și totală implicare. Bineînțeles, renunțarea de sine a lectorului este parțială și efemeră. Este o condiție necesară a împlinirii proceselor lecturii, este un “sacrificiu” impus de voința realizării de sine. Renunțarea la sine cufundarea aproape totală în actul lecturii nu este desigur un act gratuit deoarece determină îmbogățirea sinelui cu o nouă cunoaștere, cu un mod absolut nou de receptare a lumii interioare și exterioare.

Cercetările sociologice din domeniul lecturii demonstrează că tinerii, solicită cărți pentru a se instrui, unii cititori întocmesc bibliografii, alții adună notițe în vederea cercetării unui domeniu științific sau cultural. O categorie numeroasă de lectori parcurge opere literare pentru a afla acolo răspuns la varii probleme sufletești sau existențe sufletești. Cărțile se adresează unor categorii diferite de cititori. Se scriu cărți pentru copii, manuale, cărți polițiste sau de aventuri. Unele cărți se adresează specialiștilor, altele sunt destinate lecturii de vacanță numită Titu Maiorescu, “lectura care asigură un repaos al inteligenței”.

Dintre toate categoriile de lectori care se pot afla în situația de a accesa un text, cel mai important pare să fie lectorul prezumtiv, format din publicul cititor pe care autorul nu îl cunoaște, dar poate oricând să joace rolul de receptor. În studiile sale Umberto Eco aduce în discuție modelul cititorului ideal, care poate ajunge la un nivel de receptare superior, fidel ideilor pe care autorul a încercat să le cuprindă în cartea sa. Eficiența fenomenelor de receptare, crede Umberto Eco, este cel mai clar dovedită în situația operelor deschise. Contrar așteptărilor noastre operele deschise sunt creațiile literare cu cel mai dificil grad de receptare, deoarece ele dau naștere unei multitudini de interpretări și ascund multiple semnificații. Operele deschise reprezintă o delectare intelectuală pentru cititorii care nu fug din calea dificultăților lecturii și care își folosesc înclinației hermeneutice în scopul detectorii sensurilor oculte de text. Apariția unei cărți valoroase este un eveniment cultural important ale cărui ecouri nu dispar odată cu finalizarea procesului creației, ci continuă în mințile și visele cititorilor.

Forma cea mai elevată a comunicării umane este lectura. Informațiile transmise prin cărți sunt exprimate uneori prin cuvinte cu semnificații ascunse, capodoperele literare ne vorbesc pe ocolite și fac apel la capacitatea intuitivă a cititorilor. Lectura ne introduce într-o stare de așteptare continuă, fiindcă nu putem ști ce se ascunde în spatele paginii următoare ale unei cărți.

Filosofia lecturii ne ajută să vedem în lectură mai mult de cât o simplă parcurgere a paginilor unei cărți. Lectura înseamnă receptare și se împlinește în urma unor serioase procese de interpretare. Cititul este implicat în procesele complexe de formare a personalităților umane. Cititul stă la baza proceselor creatoare de discursuri textuale. Cititul ne permite accesul la cultură și este formator de cultură. Prin intermediul lecturii cititorii își construiesc grile personale de decantare a valorilor și de evaluare a produțiilor literare, istorice, științifice sau filosofice. Lectura unește sau dezbină generații, fiindcă, după cum bine știm fiecare epocă și-a creat un registru de receptare și interpretare specific. Gustul pentru lectură se schimbă continuu, după cum se universul informațiilor care ne înconjoară se extinde din ce în ce mai mult și mai rapid. Asupra cititorului acționează o serie de factori obiectivi și subiectivi care îi ghidează interesul spre o carte sau alta.

Nivelurile diferite de receptare diferă în funcție de conținutul mesajelor comunicate. Într-un anumit fel procesăm textele informative, altfel receptăm textele din categoria lecturii de plăcere. Diferențe se înregistrează și la nivelul receptării diferitelor genuri literare. Dată fiind varietatea textelor literare nu poate fi practică o singură procedură de receptare. Scrierile poetice, romanele, eseurile, volumele din domeniul corespondenței sau publicisticii se adresează unor grupuri diferite de cititori.

Comprehensiunea psihologică atinge nivelul cel mai înalt în cazul lecturii estetice a capodoperelor epice de mare întindere. Relația dintre cititorul romanului, de exemplu, și autorul ei devine tot mai apropiată pe măsură ce primul, lăsându-se vrăjit de cadrul estetic al relatării, ajunge confident, empatizează, fie cu personajele ficțiunii, fie cu scriitorul. Lectura este atunci o chestiune intimă, cartea se interpune între realitate și viață, revelând-o pe prima, îmbogățind-o pe a doua.

Din perspectiva unei tipologii diferite o altă categorie importantă a publicului interesat de cărți este reprezentată de copii și de tinerii cititori. Pentru tineri, lectura este instrument de instruire și cunoaștere. Lectura le dezvoltă copiilor creativitatea, le îmbogățește vocabularul, îi pregătește pentru viață și le creează un solid fundament cultural.

Alături de educație, lectura ar trebuie să fie o modalitate de formare profesională și împlinire culturală. În realitate, cercetările legate de măsurarea efectelor lecturii asupra dezvoltării intelectuale a populației relevă o situație îngrijorătoare referitoare la scăderea indicelui de lectură în rândul contemporanilor. În Statele Unite, spre exemplu, interesul pentru lectură a scăzut dramatic iar influențele lecturii la nivel psiho-social s-au diminuat în favoarea unor mijloace moderne de informare precum televiziunea și Internetul. Dezvoltarea fără precedent a industriei calculatoarelor a avut ca efect scăderea interesului populației pentru lectură.

La aceasta se adaugă și fenomenul poluării informaționale creat de mijloacele de comunicare la distanță, care nu dispun de grile de evaluare a mesajelor transmise publicului receptor. În trecut nivelul de cultură și inteligență a unei națiuni putea fi măsurat în funcție de

interesul pentru lectură a membrilor ei. Astăzi, când raportul dintre valoare și succes este inversat, când competențele de lectură și capacitatea populației de a percepe și structura informațiile valoroase este în scădere, un rol important ar trebui să revină bibliotecilor, prin punerea la dispoziția publicului a unor servicii de lectură performante.

Prin serviciile moderne oferite beneficiarilor, bibliotecile românești au posibilitatea de a influența creșterea interesului pentru lectură a comunității, pot să sprijine lectura activă și competență, prin selectarea, colectarea și comunicarea unor informații și documente valoroase, indiferent dacă ele circulă pe suport tradițional sau în format electronic.

Bibliografie:

1. Craia, Sultana, *Teoria comunicării*, Editura Fundației România de Măine, 2000;
2. Miller, Hillis J., *Etica lecturii*, Grupul Editorial Art, București, 2007;
3. Ruști, Doina, *Mesajul subliminal în comunicarea actuală*, Editura Tritonic, București, 2005;
4. O'sullivan, Tim, Hartley, John, Saunders, Dany..., *Concepte fundamentale din științele comunicării și studiile culturale*, Editura Polirom, Iași, 2002;
5. Sârghie, Anca, *Lectura și studiul*, Editura "Alma Mater", Sibiu, 2002.

STIMULAREA LECTURII PRIN INTERMEDIUL ARTEI DRAMATICE

Prof. Elena Camelia BELEI

Liceul Tehnologic „Stefan Hell”, Sântana, jud. Arad

Educația nonformală este realizată de toți cei care reușesc să identifice nevoile unui grup țintă și să realizeze niște activități prin care să atingă aceste nevoi. Totodată se va urmări ca prin participarea la acestea, beneficiarii să-și dezvolte anumite atitudini, aptitudini și cunoștințe pe care să le folosească atât în viața personală cât și în cea profesională. Tocmai de aceea, lista instituțiilor care pot realiza activități în context nonformal este lungă și diversificată: organizații neguvernamentale sau guvernamentale, unități și instituții de învățământ preuniversitar și superior, centre de educație și formare profesională, palate și cluburi ale elevilor, instituții precum muzee, teatre, centre culturale, biblioteci, cinematografe, case de cultură și multe altele.

Educația nonformală cuprinde totalitatea acțiunilor organizate în mod sistematic, dar în afara sistemului formal al educației. Această formă de educație este considerată complementară cu educația formală sub raportul finalităților conținutului și a modalităților concrete de realizare.

Principalele trăsături ale acestui tip de educație sunt următoarele: este variată și flexibilă, opțională și facultativă; diferențiază conținutul, metodele și instrumentele de lucru în funcție de interesele și capacitățile elevilor; valorifică întreaga experiență de învățare a participanților.

Printre avantajele utilizării educației nonformale, enumerăm: este centrată pe procesul de învățare, nu pe cel de predare, solicitând în mod diferențiat participanții; dispune de un curriculum la alegere, flexibil și variat, propunându-le participanților activități diverse și atractive, în funcție

de interesele acestora, de aptitudinile speciale și de aspirațiile lor; contribuie la îmbogățirea culturii generale și de specialitate a elevilor, oferind activități de completare a studiilor; asigură o rapidă actualizare a informațiilor din diferite domenii, fiind interesată să mențină interesul publicului larg, oferind alternative flexibile tuturor categoriilor de vârstă și pregătirii profesionale, punând accentul pe aplicabilitatea imediată a cunoștințelor și nu memorarea lor; antrenează noile tehnologii comunicaționale, ținând cont de progresul societății; răspunde cerințelor și necesităților educației permanente.

Principalele metode și instrumente specifice educației nonformale sunt: *Flash Mob, Dezbateri, Animația socio-culturală, Improvizatia, Cafeneaua publică, Open Space, Biblioteca vie, Photovoice, Inside- Outside, Animația socio-educativă – jocul și activitatea ludică, Activități de educație prin aventură, Învățarea prin experiență, Teatrul educațional, Teatrul celor opresați, Mentorat, Life Coaching, Strategia Disney, Animație stradală* etc.

Lectura dezvoltă vocabularul elevilor, apelează la imaginația acestora, mobilizează procesele intelectuale și duce la creșterea capacității de participare emoțională la propria acțiune de creație. Lectura duce la dezvoltarea proceselor intelectuale superioare celor de tip reproductiv, în mod deosebit a proceselor memorial-logice, a imaginației și a gândirii creatoare. Dezvoltarea gustului pentru lectură sau, altfel spus, de trezire și educare a interesului, se realizează, prin acționarea asupra raportului dintre obiect și necesitate, astfel încât obiectul – în cazul nostru cartea – să răspundă unei necesități intelectuale și afective a educabilului.

O modalitate prin care se poate stimula lectura de plăcere în rândul elevilor este crearea unui cerc de artă dramatică pentru că, pe lângă cultivarea plăcerii de a citi, contribuie și la formarea gustului estetic în domeniul literaturii.

Ipoteza de la care am plecat în realizarea acestei activități nonformale de lungă durată, a fost următoarea: Dacă în procesul de dezvoltare a gustului pentru lectură și implicit a competențelor de comunicare expresivă utilizăm strategii didactice interactive în cadrul metodologiei de studiere a textelor dramatice, atunci se constată o creștere a performanței elevilor în ceea ce privește exprimarea corectă, expresivă, fiind optimizat atât nivelul lexical, sintactic cât și cel retoric. Așadar, în cazul în care competențele de comunicare, de exprimare orală la elevii de liceu sunt dezvoltate prin metode și mijloace noi care să includă participarea la un curs opțional de studiere a artei dramatice, reușita cadrului didactic de a-i motiva să-și optimizeze aceste abilități este mult mai mare deoarece gradul de implicare și atracția față de nou îi determină pe elevi să învețe din plăcere fără să depună un efort considerabil, contribuind în acest sens la propria perfecționare.

Principalele obiective ale acestui curs opțional, vizează următoarele: cultivarea interesului pentru lectură și a plăcerii de a citi, a gustului estetic în domeniul literaturii; stimularea gândirii autonome, reflexive și critice în raport cu diversele mesaje receptate; formarea unor reprezentări culturale privind evoluția și valorile literaturii române; cultivarea unei atitudini pozitive față de lectură, comunicare și a încrederii în propriile abilități de comunicare; abordarea flexibilă și tolerantă a opiniilor și a argumentelor celorlalți; cultivarea unei atitudini pozitive față de limba

română și recunoașterea rolului acesteia pentru dezvoltarea personală și îmbogățirea orizontului cultural; dezvoltarea interesului față de comunicarea interculturală.

Educația prin teatru are drept scop dezvoltarea intelectului și a personalității elevului. Astfel, teatrul poate fi o modalitate de educație care poate interveni în formarea unui tânăr, completând metodele învățământului alternativ.

Învățarea prin teatru se bazează pe jocul de rol iar strategia educațională prin joc presupune inventivitate și ingeniozitate, dezvoltarea imaginației, atenției, a spiritului de observație dar și a comunicării și creativității, asta pe lângă faptul că elevii citesc de plăcere.

Cursul opțional de artă dramatică are în vedere dezvoltarea volumului de memorare verbală și vizuală, dezvoltarea comunicării și a creativității, creșterea nivelului de focalizare a atenției, promptitudinea reacției, capacitatea de concentrare, dezvoltarea abilității de a exprima propriile emoții. Jocul pe scenă oferă libertate și dezvoltă încrederea în sine, facilitând capacitatea de a comunica, creând posibilitatea în același timp ca elevul să își descopere și să își folosească cele mai bune abilități, fiind cel mai bun stimulent pentru capacitatea de expresie a acestuia.

Contactul aprofundat al elevilor cu marile opere literare îi ajută să își dezvolte gustul estetic, să iubească și să respecte atât literatura română cât și cea universală. Studiarea arteri dramatice nu numai că îmbogățește orizontul cultural al elevului, dar în același timp îi pune în valoare dicția, plăcerea de a rosti în fața publicului, prezența scenică, siguranța de sine, toate acestea constituind de fapt strategii de dezvoltare a creativității lingvistice.

Operele lecturate de către elevi, unele adaptate și mai apoi transpuse pe scenă, aparțin unor autori precum: Ion Luca Caragiale, Mihai Eminescu, Lucian Blaga, Ion Minulescu, Adrian Păunescu, Radu Stanca, Ștefan Augustin Doinaș, William Shakespeare, Lloyd Douglas.

Temele cursului de artă dramatică au fost stabilite în urma constatării că elevii prezintă dificultăți în exprimarea orală iar comunicarea în cadrul unui grup este de multe ori defectuoasă. Am considerat că participarea la un curs opțional de teatru îi va ajuta pe aceștia să renunțe la emoții și teama de a se exprima în fața celorlalți, întărindu-le astfel stima de sine și capacitatea de a fi creativi. Pe de altă parte, am dorit ca aceștia să conștientizeze importanța exprimării corecte în public dar și rolul pe care îl are capacitatea de convingere atunci când comunică în fața celorlalți, aceste lucruri putând fi îmbunătățite în primul rând prin lectură.

Rezultatele obținute în urma participării la cursul opțional de teatru s-au putut observa și în cadrul orelor de limba și literatura română. Am constatat așadar, că în urma participării la această activitate, elevii nu numai că au deprins gustul pentru lectură, ci și-au îmbunătățit și exprimarea orală, perfecționdu-și nivelul lexical, sintactic sau cel retoric.

Imagini din timpul scenetei *Patimile și învierea lui Iisus*; dramatizarea operei *Luceafărul* de Mihai Eminescu; Concursul de recitare *Eminescu și poezia secolului al XIX-lea*.

Bibliografie:

1. Călinescu, M., *A citi, a reciti*, Ed. Polirom, Iași, 2003.
2. Cerghit, Ioan, *Sisteme de instruire alternative și complementare*, Ed. Polirom, Iași, 2008
3. Rodari, Giovanni, *Gramatica fanteziei. Introducere în arta de a inventa povești*, Ed. Humanitas, 2010
4. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/54_56_Educatia%20pentru%20lectura.pdf
5. <http://med-hub.ro/educatia-nonformala/>

STRATEGII DE STIMULARE A INTERESULUI PENTRU LECTURĂ

Prof. înv. primar Alexandra Elena BEREA
Școala Gimnazială Nr.5, Piatra-Neamț, jud. Neamț

Cartea îi oferă celui ce o parcurge, pe lângă satisfacțiile pe care le aduce orice fapt de cultură, prilejuri unice de reflexie și de trăiri spirituale. Ea îndeamnă la introspecție, contribuie substanțial la formarea și modelarea personalității și comportamentului cititorului. Poate de aceea cartea este prezentă mereu în viața omului modern cu toată „conurența” televizorului sau a calculatorului. Lectura rămâne una dintre cele mai intense, mai educative și mai răspândite activități. Cu cât apropierea copilului de carte se face mai devreme, cu atât mai importante și mai durabile sunt efectele ei în domeniul limbajului, al comunicării, precum și în cel al comportamentului și al socializării.

Importanța lecturii este dată de aspectele educative pe care le implică. Sub aspect cognitiv, lectura contribuie la îmbogățirea cunoștințelor despre lume și viață. Sub aspect educativ, lectura are o contribuție majoră la educarea elevilor în dimensiunile etice și estetice. Aspectul formativ constă în faptul că lectura are drept consecință formarea și validarea tehnicilor de muncă intelectuală, dezvoltarea gândirii, a imaginației, a capacității de exprimare corectă și expresivă.

Este un adevăr trist faptul că în ultimii ani, a scăzut interesul elevilor față de lectură.

Televizorul, jocurile video și calculatorul sunt cele care au “furat” interesul copiilor și chiar al adulților pentru a citi o carte. De fapt, unii părinți un mai reprezintă un model pentru copil, din acest punct de vedere, pentru că nici ei un citesc.

Sunt elevi care nu au o bibliotecă acasă, probabil din cauza prețului din ce în ce mai mare al cărților sau din lipsa de interes a părinților față de acest domeniu.

Instituțiile de învățământ sunt cele care trebuie să trezească interesul și dragostea pentru citit a copiilor atât prin activitățile formale din sala de clasă cât și prin intermediul activităților extracurriculare.

Una dintre modalitățile prin care putem spori interesul elevilor pentru lectură o reprezintă activitățile extracurriculare.

Prin intermediul acestora avem posibilitatea de a oferi elevilor o altă modalitate de învățare care să faciliteze performarea capacităților de citire-lectură: estomparea granițelor dintre obiecte și centrarea conținutului pe interesele, motivația și dorințele acestora, în funcție de cerințele vieții.

În acest sens, se pot realiza activități în parteneriat cu biblioteca școlară, comunală, județeană, etc. Rolul acestora este multiplu: stimulează lectura în rândul elevilor, utilizarea resurselor de carte ale bibliotecii școlare în activitatea de învățare, crearea respectului față de carte și cultivarea dorinței de a o păstra în bună stare, pentru ca ea să poată fi citită de câți mai mulți copii, apropierea școlărilor de carte și de cuvântul scris, reorientarea activității de documentare pentru diversele proiecte spre informațiile obținute din cărți (enciclopedii, beletristică, tratate), etc.

În cadrul activităților extracurriculare pot fi organizate șezători literare, se pot desfășura jocuri literare și diferite concursuri, care îi va face pe copii ca și în afara orelor de curs să imite aceste lucruri, în special copiii mai mari. Din nefericire, internetul oferă o gamă variată de povești, expuse și în format video, încât elevii nu-și mai fac abonamente la bibliotecă, nu-și mai achiziționează cărți. Partea bună constă în faptul că unele cărți, având costuri ridicate, unii elevi nu ar avea posibilitate să le cumpere, drept urmare au șansa să le citească online.

„ Să ne întindem la citit ” - o altă modalitate de a încuraja elevii să citească în timpul liber. În sala de clasă, va fi amenajat un loc în care elvii vor „întinde” , prinzând cu cârlige, pe o sfoară, fișe în formă de „tricou” care reprezintă defapt fișa de lectură a cărții pe care au citit-o într-un anumit interval de timp. Prin această joc elevii sunt stimulați să citească în timpul liber, să schimbe păreri referitoare la ceea ce citesc. Este stimulată lectura și prin faptul că tot mai mulți elevi din clasă vor dori să facă parte din rândul cititorilor activi.

O secvență foarte importantă în stimularea interesului pentru lectură și formarea de cititori pasionați este legată de felul în care se recomandă ce să citească și cum să citească. Pentru a preveni receptarea ca obligativitate a lecturii particulare se va stârni curiozitatea elevilor în diferite feluri: nu se va da lista anuală la începutul semestrului I , ci se vor stabili titluri pe 2-3 săptămâni; cadrul didactic va face prezentarea unor cărți în asa fel încât sa ambitioneze elevii în achizionarea și lecturarea lor; va povesti incomplet momente ale unor narațiuni, lasând elevilor un semn de curiozitate în finalizarea întâmplărilor; va caracteriza unele personaje, îndemnând elevii la cautarea independentă, prin lectura integrala, a locului acestora în narațiune, a relațiilor cu alte personaje; va recita una sau doua strofe dintr-o lirică sau poem liric, îndemnând elevii la realizarea integralității textului; va controla fișele de bibliotecă ale copiilor și va vedea bibliotecile lor personale. Popularizarea cartilor este o forma esentiala de stimulare a interesului pentru alcătuirea unei biblioteci personale, de formare a dragostei pentru carte, pentru citit. Popularizarea cărților se face prin: vizitarea bibliotecii; organizarea de întâlniri cu scriitori; organizarea de expozitii de cărți; medalioane literare; participarea la spectacole de teatru; vizitarea librăriilor. Publicarea creațiilor artistice ale elevilor la gazeta de perete a clasei, în reviste pentru copii, în revista scolii este o alta metoda în stimularea interesului pentru lectura.Lectura suplimentara a elevilor este un excelent suport pentru realizarea obiectivelor citirii. Iubirea pentru carte se formează în mod sistematic, cu

multă răbdare și îndrumare. Este cea mai frumoasă achiziție a elevului care se exprimă, ca aleasă satisfacție, pentru întreaga viață. Cititul cărților devine o utilă formă de recuperare a timpului și un excelent prilej de fascinație.

De asemenea, tot pentru educarea gustului pentru lectură, aș mai propune concursuri cum sunt: „Cel mai bun recitator”, „Cine a citit cele mai multe povești?”, „Răspunde repede și bine... Ce poveste-ți place ?” etc.

De asemenea, important este ca și cadre didactice să se uite în ochii copiilor când le recomandă listele acelea de lecturi suplimentare din secolul trecut. Lecturi de care copiii noștri nu sunt deloc atrași. Știu, e comod să aplici aceeași rețetă, dar când încerci ingrediente noi, gustul s-ar putea să te surprindă. Așadar, este important să alegem cărți potrivite spiritului generației pe care o educăm. Nu putem recomanda niciodată o carte pe care nu am citit-o.

O altă metodă cu șanse mari de reușită pe care am aplicat-o în cadrul orelor de lectură este „să citim o carte pe săptămână”. O discutăm, apoi comentăm acțiunea, ne împărțim în tabere care susțin cutare sau cutare personaj, realizăm fișe de lectură, rezumate, etc.

Un copil cărui părinții i-au citit încă din perioada vârstei preșcolare are mai multe șanse să îndrăgească lectura decât un copil care nu a beneficiat de o asemenea “atenție”. Mai târziu, interesul față de carte pe care-l manifesta părinții e de asemenea important în stabilirea unui model. Plimbările în care sunt incluse vizite în librării, cadourile care conțin cărți, entuziasmul față de lecturile copilului, răbdarea și interesul de a-l asculta când acesta povestește ceva, înscrierea părinților la o bibliotecă, weekend-urile dedicate (măcar parțial, lecturii) sunt atuuri ale părinților în determinarea adolescentului să îndrăgească cititul. Expertiza de care pomeneam în randurile de mai sus se poate obține într-un cadru profesionalizat sau prin intermediul unor campanii de informare care să ducă o activitate susținută de instruire a publicului, privind valoarea cărții și folosul lecturii. În America s-a desfășurat vreme de mulți ani o campanie intitulată “Citiți-le copiilor”. Li s-a explicat părinților ce procese psihice de maxima importanță se dezvoltă la copiii de trei, patru, cinci ani carora li se citește. În Norvegia, întreaga populație a fost invitată la lectură, în urma unei campanii declanșate la nivel național. S-au tipărit milioane de exemplare din 10 cărți, cu un conținut și un stil care se poate de divers (romane complexe, romane mai simple). Fiecare cetățean, fie tânăr, fie bătrân, primea gratuit una dintre cărțile pe care le solicita (din lista celor zece tipărite în acel tiraj uriaș). Săptămânal erau difuzate tot felul de emisiuni interesante pe marginea acelor cărți: informații despre autor, comentarii și discuții despre personaje, dramatizări ale romanelor, concursuri privind buna cunoaștere a operelor. Au fost deschise forumuri de discuție asupra acestor opere, s-au publicat eseuri și recenzii sau scurte comentarii pe marginea lor. Succesul acestei operațiuni de dimensiuni gigantice a fost asigurat de caracterul popular al acțiunilor, în sensul că fiecare cetățean se considera “apt” și îndreptățit să-și exprime parerea, în discuția “națională”, despre cartea lui preferată.

În concluzie, putem afirma că școala dirijează după principii științifice lectura, supraveghează efectuarea ei, dar deprinderea lecturii se formează nu numai în școală, ci și în familie. Povestirea de către adult a conținutului unei cărți, nu neapărat în întregime, comentarea

cu mijloace modeste, fără pretenții critice, în mediul familial, reprezintă un foarte bun mijloc de stimulare și dezvoltare a gustului copilului pentru lectură.

Prin lectură, elevii sunt conduși să-și formeze capacitatea de a surprinde, de a descoperi conținuturi și forme ale realității exprimate printr-o multitudine de modalități, să-și extindă astfel aria cunoașterii, pătrunzând în diversitatea textelor literare, elevii vor parcurge căi specifice de expresie, asocierea cu altele, ceea ce le permite trecerea de la cunoașterea concretă la cea abstractă, de la intuiție la reprezentare și fantezie, ajungând în posesia unor instrumente utile descoperirii realității înconjurătoare. A înțelege literatura înseamnă a avea puterea de a raporta impresiile, trăirile autorului la propria ta experiență de viață, a stabili legături nu numai cu acele cunoștințe cunoscute, ci și cu emoțiile, simțămintele pe care le-ai trăit.

Bibliografie:

1. Cartaleanu, Tatiana; Cosovan, Olga. *O oră pentru lectură: Ghid pentru învățători*. Chișinău: Centrul Educațional Pro Didactica, 2006.
2. Otilia Păcurari, *Strategii didactice inovative*, Editura Sigma, 2003
3. Pamfil, Alina. *Limba și literatura română în școala primară. Perspective complementare*. Pitești: Paralela 45, 2009.
4. Revista *Tribuna învățământului*, ianuarie 2016

IMPORTANȚA LECTURII

Prof. înv. preșcolar Andreea BLÎNDĂ
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 12, Iași

Mulți copii preferă poveștile ecranizate ale unor cărți care merită savurată pagina cu pagina deoarece este mult mai ușor de a privi o oră sau chiar doua un ecran plin cu personaje care transmit și ilustrează în mod real acțiunea poveștii. Aceste personaje devin exemple și îi pot influența negativ sau pozitiv.

Rolul cărții în viața unui elev este de a dezvolta gândirea, imaginația și chiar comportamentul său. Acesta, pe viitor, vă ști să gândească corect și capacitatea sa va fi una mai dezvoltată.

În momentul de față, unii părinți își arată neimplicarea activă în educația corectă a copilului, oferindu-i totul de-a gata, neștiind cât rău îi pot face în viitor.

La început, copilul trebuie introdus în lumea poveștilor încă de la o vârstă fragedă, ajutat de părinți sau chiar de educatorii din grădiniță. El va trebui să-și vadă cadrul didactic și părinții citind deoarece are nevoie de exemple. Atunci când va observa că cei din jurul său au o carte în mână, va dori și el una. Chiar dacă la început nu va ști să citească, va fi atras de imagini.

Întrebarea când începem să le citim copiilor este extrem de bine corelată cu întrebarea când începem să le vorbim copiilor. **Nu este niciodată prea devreme.** Numeroase studii arată că bebelușii între 0 și 2 luni sunt mai receptivi la ritmurile și poveștile pe care le-au auzit înainte de naștere. Asta înseamnă că încă de când este în burtica mamei, copilul aude fiecare sunet și vibrație din jurul lui. *Legătura dintre copil și mamă se formează, întâi de toate, prin intermediul intonației și vibrației vocii.* După naștere, aceasta este prima voce pe care o identifică și o asociază cu ideea de maternitate, de acasă, de siguranță. La fel se întâmplă și dacă vocea tatălui este auzită chiar înainte ca el să vină pe lume.

Educatorul are un rol foarte important în viața copilului deoarece are obligația de a-l introduce în lumea lecturii prin diferite jocuri, filmulețe și povești. Totuși, este greu să-i convingi pe elevi să citească deoarece au preocupări care, după părerea lor, sunt un mult mai atractive.

Astăzi, în lume, copiii depind de lucruri mult prea tehnologizate pentru vârsta fragedă pe care o au; cum ar fi tablete, telefoane etc. Internetul și activitățile întreprinse prin intermediul acestuia sunt cele mai dăunătoare. Acesta conturează în educație frici sau chiar un comportament nedorit. De aceasta, trebuie să fim atenți ce le dăm copiilor să se joace sau să privească.

Grădinița este, pentru un elev, „o rampă de lansare” în viața. Aceasta îl modelează pentru a merge mai departe într-o etapă esențială a vieții sale- școala.

Lectura cu voce tare, încă de la vârste foarte fragede, oferă o mulțime de beneficii pentru dezvoltarea psihomotorie a copilului, precum:

- le formează copiilor abilitățile de a asculta, de a acorda atenție, de a se concentra și de a memora;
- îi ajută să înțeleagă sensul cuvintelor, familiarizându-i cu sunetele și limba, construindu-le, în timp, vocabularul;
- le transmite copiilor dragostea pentru lectură și învățat;
- le îmbunătățește abilitățile de comunicare prin dezvoltarea simțurilor;
- le stimulează imaginația și creativitatea;
- le facilitează înțelesul unor concepte precum povești, numere, litere, culori, forme și le oferă informații despre lumea din jurul lor;
- îi ajută să deprindă abilități de gândire încă de la vârste fragede. Atunci când îi citești, copilul învață să înțeleagă cauza și efectul, învață să exerseze logica, dar și să gândească în termeni abstracti;
- lectura îi ajută pe copii să depășească stările de anxietate și stres.

Uneori, controlul excesiv pe care vrea să îl dețină cadrul didactic sau părintele, dăunează copilului. Acesta va suferi tulburări psihice și de comportament. Niciodată nu trebuie limitat în procesul cunoașterii, el va fi curios să încerce lucruri noi, iar adulții din jurul lui trebuie doar să-i asigure siguranța de care are nevoie pentru a-și desfășura acțiunile.

Poate mulți se întreabă „Ce importanță are lectura în toată povestea asta?”. Răspunsul vine chiar acum: un copil agitat va căuta mereu ceva nou de descoperit, atunci- o carte este bine venită. Creează-i un strop de curiozitate față de acea carte! Citește-i! Are nevoie de acțiune, pe care, desigur, o va descoperi din întâmplările poveștii.

Lectura este ESENȚIALĂ în creșterea corectă a unui copil. O carte pe săptămână îl va ajuta enorm. Ele îl vor face mai cult și mai sociabil. Niciodată o carte n-a provocat tulburări și deficiențe unui om.

Cu cât începe mai devreme, cu atât lectura este mai benefică și va avea efecte uluitoare asupra dezvoltării psihomotorii a celui mic, contribuind la formarea lui ca individ responsabil de propria lui învățare și ca un cetățean autonom cu un set autentic de valori ce va da un sens important lumii lui.

Bibliografie:

1. Parfene, Constantin, *Teorie și analiză literară*, Editura Științifică, București, 1993.
2. Norel, Mariana, *Literatura română și literatura pentru copii*, Editura Universității Transilvania, Brașov, 2012.
3. Cucuș, Constantin, *Pedagogie*-ediția a III-a revăzută și adăugită, Iași, Editura Polirom, 2014.

POVESTEA CUVINTELOR SCRISE

Prof. Lavinia BLÎNDU

Prof. Carmen MĂRGULESCU

Colegiul Tehnic „General Gheorghe Magheru”, Tg-Jiu, jud. Gorj

Omul este definit prin preferința sa pentru ludic, jocul *de-a v-ați ascuns* ilustrând tentativa noastră de a cunoaște și de a ascunde lumea, de a înțelege totul, căutarea fiind fundamentul acestui spectacol al omenescului. Jocul sacru al cuvintelor relevă nevoia de a da sens unei existențe sau lumii, lectura devenind canalul prin care omul intră în contact cu spiritul, scriitorii dobândind statutul de „agenți ai lumii”. Actul lecturii înalță ființa umană și conferă viață cărții, nevoia de a citi fiind rezultatul unei *domesticiri* care în mod surprinzător, pentru cei mulți și ignoranți, a determinat evoluția umanității. Prin lectură deprindem obiceiul de a *gândi cu mintea noastră*, devenit o excepție în epoca în care trăim. Fără îndoială una dintre cele mai frumoase definiții ale lecturii îi aparține lui Gabriel Liiceanu, „dans cu o carte”, întâlnire cu frumosul și depășire a granițelor temporale și spațiale, modelare spirituală prin intermediul „scrierilor groase”(Gabriel Liiceanu).

Educația nonformală trebuie să găsească acele modalități de satisfacere a celor zece nevoi umane inventariate de Solomon Marcus: nevoia de a da un sens vieții, la nivel elementar; nevoia de împlinire; nevoia de întrebare și de mirare; nevoia de îndoială și de suspiciune; nevoia de greșală și de eșec; nevoia de joc; nevoia de identitate; nevoia de omenesc și de omenie; nevoia de cultură și nevoia de transcendență – lectura răspunde acestor nevoi, ceea ce explică demersul nostru ce implică organizarea unui concurs de creație care abordează adolescența, tema corespunde orizontului de interes al grupului-țintă vizat de proiectul nostru.

Povestea proiectului care poartă numele profesorului de limba și literatură română Titu Rădoi a început la finalul anului școlar 2015-2016, când ne-am hotărât să inițiem un concurs de creație literară prin care doream să promovăm lectura și creația, știut fiind faptul că elevii liceelor cu profil tehnologic citesc din ce în ce mai puțin. Concursul s-a adresat elevilor din clasele IX-XI și a urmărit promovarea actului cultural în rândul tinerei generații, aceasta fiind asociată ideii de pasivitate față de cultură, ceea ce nu corespunde în totalitate realității, deoarece adolescenții contemporani sunt receptori și creatori de formă artistică. Având în vedere faptul că activitățile nonformale se completează cu activitățile informale/formale, acest proiect a pornit de la necesitatea optimizării activităților extrașcolare corelate procesului de învățământ din dorința de a promova și de a pune în valoare cultura contemporană și creativitatea adolescenților. Activitățile realizate în cadrul acestui proiect ne-au oferit posibilitatea să subliniem creativitatea celor implicați în proiect, elevi și profesori.

Primul capitol al poveștii noastre s-a încheiat cu redactarea proiectului și obținerea acordului din partea inspectoratului școlar județean, acesta fiind susținut de inspectorul școlar de specialitate, respectiv doamna profesoară Popescu Georgeta, care a contribuit la promovarea acestuia la nivel județean – proiectul nostru reprezenta la începutul anului școlar 2016-2017 o noutate, noi având parte de susținerea financiară a unui fost profesor al liceului care a devenit un antreprenor de succes care sprijină învățământul gorjean. A urmat perioada de promovare a concursului, insistând asupra etapelor acestuia și asupra secțiunilor și temei alese.

Etapetele concursului au fost stabilite de echipa de proiect, după cum urmează: *Încheierea de parteneriate* - februarie-aprilie 2017/ *Trimiterea lucrărilor* - termen-limită 31 mai 2017/ *Întrunirea comisiei de jurizare* pentru stabilirea ierarhiei la Colegiul Tehnic „General Gheorghe Magheru”, Tg-Jiu (1 iunie - 10 iunie 2017)/ *Festivitatea de premiere*, organizată pe data 13.06.2017. Secțiunile Concursului Județean de Creație Titu Rădoi au fost următoarele: Secțiunea Creație literară (subsecțiunea Poezie; subsecțiunea Proză; subsecțiunea Dramaturgie; subsecțiunea Eseu – tema *România mea*); Secțiunea Arte vizuale (Pictură/Desen)

De asemenea, importante au fost și precizările specifice secțiunilor, dintre care menționăm:

Tema generală a secțiunii este următoarea: *ADOLESCENȚA*

Pot participa *elevii claselor IX-XI*. Textele trimise nu trebuie să mai fi fost participante la vreun concurs, premiate la vreo manifestare sau publicate (inclusiv pe internet). Redactarea lucrărilor/ a creațiilor pentru concursul de creație se va face conform următoarelor cerințe: Lucrările vor avea între 2-4 pagini, format A4, Font Times New Roman, dimensiune font -12, spațiere la un rând și jumătate, cu margini egale de 20 mm jos și dreapta și 25 mm în partea stângă;

Titlul lucrării va fi scris cu majuscule, centrat, la două rânduri față de marginea de sus, Font Times New Roman, dimensiune font 14. La două rânduri de titlu se scrie autorul/autorii (cel mult doi) și instituția de proveniență. La două rânduri de autor/autori se începe scrierea textului cu Font Times New Roman, dimensiune font 12 .

Pentru subsecțiunea Poezie se va trimite un text într-un singur fișier Word. Adresa pe care vor fi expediate lucrările este următoarea: liceumagheru@yahoo.com. Autorii vor *scrie* un poem, având ca titlu *Scrisoare către adolescenți*. Pentru subsecțiunea *Proză* se va trimite un text într-un

singur fișier Word. Adresa pe care se vor expedia lucrările este următoarea: liceumagheru@yahoo.com. Lucrarea va fi rezultatul scrierii creative pornind de la următorul pasaj:

„Printre alte lucruri, o să îți dai seama că nu ești prima persoană care a fost vreodată nesigură sau speriată de comportamentul uman. Nu ești sub nicio formă singurul care trece prin acele situații. O mulțime de oameni au fost în egală măsură tulburați din punct de vedere moral și spiritual cum ești tu acum. Din fericire, unii dețin recorduri ale acestor stări....“

(J. D. Salinger, *De veghe în lanul de seară*)

Pentru subsecțiunea *Dramaturgie*, autorii vor trimite o lucrare originală de cinci-zece pagini, pe tema dată. Pentru subsecțiunea *Eseu* se va trimite un text într-un singur fișier Word. Adresa pe care se vor expedia lucrările este următoarea: liceumagheru@yahoo.com. Autorii vor trimite o lucrare originală de maximum patru pagini, cuprinzând un eseu liber pe tema dată. Tema generală a secțiunii ARTE VIZUALE este ADOLESCENȚA.

Cel de-al doilea capitol al poveștii acestui proiect a presupus îndrumarea elevilor școlii noastre care au dorit să participe la acest concurs conștienți fiind de nivelul lor în raport cu elevii liceelor teoretice, fapt ce denotă spiritul de competiție și interesul acestora pentru actul cultural, implicit pentru lectură, deoarece prima secțiune a concursului implică raportarea la modele literare care abodează tema generală – ADOLESCENȚA. Am așteptat cu nerăbdare încheierea perioadei aferente trimiterii lucrărilor deoarece ne temeam de un potențial eșec al proiectului, dar am avut de parte de o participare surprinzătoare pentru prima ediție a concursului – am primit lucrări din zone diferite ale județului, ceea ce dovedește eficiența demersului nostru de promovare și interesul adolescenților pentru literatură și arte vizuale.

Al treilea capitol al aventurii noastre pe tărâmul creației literare și vizuale a fost cel al evaluării lucrărilor participanților, această misiune revenind unui juriu alcătuit din cadre didactice de specialitate din învățământul preuniversitar gorjean.

Ultimul capitol al poveștii noastre a fost prilejuit de întâlnirea cu cei care au obținut premii și mențiuni în cadrul concursului, ei fiind în prealabil anunțați de cei din echipa de proiect – laureații au fost elevi ai liceelor teoretice și tehnologice, ei fiind însoțiți de profesorii coordonatori. La festivitatea de premiere a fost prezent și sponsorul acestui concurs care în intervenția sa a subliniat rolul lecturii și al creativității în evoluția spirituală a fiecăruia dintre noi, menționând totodată susținerea concursului în anul școlar următor. Lucrările premiate au fost publicate în revista școlii – *Cuget liber*.

Aceasta a fost povestea proiectului inițiat de noi care a avut ca scop stimularea potențialului artistic al elevilor și a lecturii de plăcere/critice, care a demonstrat că adolescenții devin *povești/creatori de frumos/ cititori de cursă lungă* având alături umbra profesorului Titu Rădoi, promotor al literaturii și creativității pe meleagurile Gorjului.

STRATEGII DIDACTICE INOVATIVE CARE STIMULEAZĂ LECTURA DE PLĂCERE

Prof. Lavinia BLÎNDU

Colegiul Tehnic „General Gheorghe Magheru” Tg-Jiu, jud. Gorj

REZUMAT: Educația nonformală vizează dezvoltarea gândirii critice și implicarea tinerilor în activități cu rol formativ, profesorul îndeplinind rolul de îndrumător în aceste activități. Eficiența demersului formativ este determinată de cunoașterea nivelului elevilor, de valorizarea reciprocității, care devine ferment al învățării. Lectura este stimulată prin activități nonformale, actul lecturii presupunând întâlnirea a două lumi, a două subiectivități, raportare la cotidianul elevului, înțelegerea și interpretarea textului fiind etape esențiale în contactul cu literatura, cu lumea în care trăiește.

Cuvinte-cheie: educație, literatură, plăcere, critică, cerc, scriere.

Cartea de literatură propune un univers imaginar, de cele mai multe ori, de unde și posibilitatea de a recurge la forme diferite ale lecturii. Cea participativă presupune complicitate cu subiectivitatea creatoare, scufundare în universul imaginar, *plăcerea textului*, în felul acesta întâlnirea cu textul devenind un mod de explorare a lumii, dialogul cu departele nostru fiind mai mult decât apropiere, ceea ce înseamnă, în termenii lui Starobinski, „participare pasionată la experiența sensibilă și intelectuală care se desfășoară prin operă”¹⁸. Cel de-al doilea tip de lectură, cel reflexiv, presupune prezența „privirii de deasupra”, o privire ce poate cuprinde textul din punct de vedere estetic, ca verb și formă. Acest tip de privire nu se reduce la componenta lingvistică, ci vizează și componenta textuală a operei, arhitectura de ansamblu. Domeniul actual al didacticii literaturii se caracterizează prin coexistența a două orientări: una influențată de teoriile imanentiste ce descriu „textul”, iar cea de-a doua este reprezentată de teoriile lecturii, teorii care se raportează la orizontul de așteptare al cititorului. Alina Pamfil, în *Literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, propune un model didactic focalizat asupra cititorului și textului, trăsăturile distinctive ale acestuia constând în caracterul explicit și procesual al scenariilor didactice. Dimensiunea explicită mizează pe evidențierea pașilor învățării, iar cea procesuală se concretizează în desfășurarea tuturor etapelor actului lecturii și interpretării. Etapele pe care le implică cea din urmă sunt următoarele: etapa întâlnirii cu paratextul și a proiecției sensului pornind de la acesta; etapa lecturii inocente; etapa lecturii critice a textelor, structurile narrative, descriptive și argumentative. Lectura inocentă este acea formă a lecturii, care oferă elemente de trăire afectivă, de plăcere, cititorul lăsându-se stăpânit de instanțele textului. Lectura înlocuiește jocul simbolic imitativ al primilor ani. Este faza cititorului-erou (7-11 ani), care nu se îndură să lase cartea din mână¹⁹. Lectura interpretativă este un mod de a produce text despre text, prin relectură și prin reflecție asupra aspectelor de natură lingvistică și textuală. Profesorul trebuie să cultive curajul unor interpretări diferite și personale, atrăgându-le atenția elevilor că nu pot să meargă prea departe cu această libertate; sunt necesare limitări în interpretare, deoarece există lecturi pe care

¹⁸ J. Starobinski, *Vălul Popeei, în Textul și interpretul*, Ed. Univers, București, 1985, p. 42.

¹⁹ Matei Călinescu, *A citi, a reciti. Către o poetică a (re)lecturii*, Ed. Polirom, Iași, 2003, p. 109.

textul nu le admite²⁰. *Lectura critică* trebuie privită ca un mod de a produce text *împotriva*, cu orientare spre instituirea unei perspective critice, a unei *vederi de deasupra*, o distanțare față de text. O lectură critică trebuie să includă și una participativă, idee identificabilă în discursul mai multor critici literari. Vorbind despre acest tip de lectură, Matei Călinescu a afirmat: „Adevărata problemă ce i se pune criticului literar este cum să includă, nu să excludă diferitele tipuri de lectură de plăcere”²¹. Lectura de plăcere este definitorie în cazul lectorului inocent sau pasionat de actul lecturii, care percepe întâlnirea cu textul ca o întâlnire cu sine sau cu lumea, act de cunoaștere prin excelență. Această formă a lecturii contribuie la instaurarea lecturii critice, ce implică abordări ale lumilor imaginare în raport cu criteriile de natură obiectivă – estetice, sociologice, psihologice sau istorice. Elevul contemporan se raportează într-un mod critic la canonul literar actual, ceea ce explică numărul redus al celor care citesc texte ale unor autori canonici, invocând faptul că orizontul de așteptare al cititorului nu corespunde lumii ficționale. Acest demers relevă faptul că lectura nu implică plăcerea întâlnirii cu textul, ci o abordare critică, de suprafață a textului supus atenției elevilor – de cele mai multe ori, lectura propriu-zisă a textului este substituită de lectura textului despre text, fapt ce relevă formalismul abordării. Literatura autentică, element ce contribuie la igiena spirituală a fiecăruia dintre noi, este învinsă în bătălia cu literatura comercială, care se bucură de succes în rândul elevilor și care propune lumi și viziuni asupra omului idealizante sau false. Mereu literatura a fost considerată un refugiu, un univers compensatoriu, un univers ideal în raport cu realul, însă în contextul „civilizației spectacolului” ea dobândește o dimensiune dezumanizată, degradată. Asta nu înseamnă că trebuie să respingem lectura unor cărți comerciale, care s-au bucurat de ecranizări ce au sporit numărul cititorilor – autorii acestor cărți au devenit *solomonarii* acestei lumi, *poveștii* care transmit adevăruri despre lume și om într-o manieră accesibilă lectorului, plăcerea fiind asociată lecturii acestora.

Marea provocare a profesorului de limba și literatura română constă în renunțarea la prejudecăți și la abordarea tradițională a literaturii, ceea ce presupune căutarea și găsirea unor modalități de apropiere elevul de literatură, ceea ce implică organizarea unor activități nonformale care să stimuleze lectura de plăcere și pe cea critică, în cazul lectorului inițiat. Demersul cadrului didactic trebuie susținut de familie și de instituțiile culturale care au misiunea de a promova lectura, precum și de marile librării - un exemplu în acest sens este o campanie organizată în urmă cu 10 ani, intitulată *Instigare la lectură. Cartea care seduce, lectura de plăcere*, prin intermediul căreia librăria devine un spațiu al întâlnirii cu cartea, cu oamenii care scriu, un loc al dialogului dintre generații. Educația nonformală se individualizează prin flexibilitatea activităților pe care le implică, promovând munca în echipă, creativitatea, originalitatea, interdisciplinaritatea, relevantă fiind deopotrivă relația profesor/formator-elev. Consider că cele mai eficiente metode de stimulare a lecturii de plăcere sunt următoarele activități: cercurile de lectură și de scriere creativă, redactarea revistelor școlare, concursurile școlare (*Lectura ca Abilitate de Viață, Lecturiada elevilor, Bătălia Cărților*), concursuri de creație literară, cercuri dramatice, vizionări de filme, excursii, târgul de carte. Cercurile de lectură și de scriere creativă sunt în contextul actual cea mai eficientă modalitate

²⁰ U. Eco, *Limitele interpretării*, Editura Pontica, Constanța, 1996, p. 123.

²¹ M. Călinescu, *op. cit.*, p. 143

de stimulare a lecturii de plăcere, deoarece textele abordate sunt propuse sau scrise de tinerii lectori, selecția aparținându-le în totalitate, profesorului revenindu-i misiunea de observator sau mediator/îndrumător – o condiție a reușitei acestor activități este atmosfera, ce presupune renunțarea la statutul superior al profesorului, posesor al adevărului absolut și încurajarea libertății de expresie. Activitățile din cadrul acestora pot fi promovate în mediul virtual - forumuri sau blog-uri literare.

Redactarea revistelor școlare reprezintă o activitate interesantă pentru elevi, încurajând atât lectura de plăcere, cât și pe cea critică, deoarece cei care fac parte din redacții devin lectori critici în cele din urmă, exemplu în acest sens fiind cei care redactează cronici literare/recenzii, care prin textele lor pot determina lectura acelor texte. O astfel de activitate îi învață pe elevi cât de necesară este cooperarea, cât de important este să asculte părerea celorlalți și să fie convingători în transmiterea unui mesaj, instigând la lectură. Revista on-line poate fi o altă variantă eficientă care necesită competențe tehnice dezvoltate, mai ales la nivel liceal. Există la nivel național o competiție care vizează revistele școlare (de tip magazin sau specializate) care demonstrează rolul acestora în stimularea lecturii și a creativității elevilor, exemplu în acest sens fiind revista *Alecart*, revistă de atitudine culturală în redactarea căreia sunt implicați elevii mai multor licee din Iași.

Concursurile care promovează lectura la nivel național demonstrează interesul față de carte, schimbarea paradigmei în ceea ce privește lectura, cele mai bune exemple fiind următoarele: *Lecturiada elevilor*, *Bătălia Cărților* și *Lectura ca Abilitate de Viață*. *Lecturiada* promovează o cunoaștere din interior a literaturii, ediția din 2016 presupunând următoarele activități bazate pe joc: *Căutăm autorul*, *Sfânta Vineri ne ajută să găsim personajul*, *Cum se naște o poveste*, *Povestea plutește în aer*, *Vocea spune povestea*. Cel de-al doilea exemplu oferit dovedește rolul bibliotecii în susținerea și valorizarea lecturii, acest concurs implicând lectura unor texte din literatura contemporană care corespund intereselor elevului sau lumii în care acesta trăiește. Competiția cuprinde două secțiuni – una este dedicată copiilor, iar cea de-a doua este adresată adolescenților; ea presupune redactarea unor fișe de lectură și a unor portofolii, iar etapa finală constă în dezbaterea *Convinge-mă să citesc!*

Un ultim exemplu în acest sens este concursul pe care l-am organizat la nivel județean *Cititul dăunează grav inculturii*, care vizează stimularea lecturii și a creativității în rândul elevilor de liceu, acesta presupunând patru secțiuni: *Poezie*, *Proză* (scriere creativă pornind de la un pasaj din romanul Ludmillei Ulițkaia, *Imago*), *Dramaturgie*, *Eseu* (*Cărțile care ne-au făcut oameni*). Am constatat, din păcate, o scădere a interesului pentru lectură în rândul elevilor și implicit pentru actul scrierii literaturii, ceea ce determină o permanentă căutare a formelor de stimulare a întâlnirii cu textul literar, care corespunde principiului *dez-depărtării*, menționat de Gabriel Liiceanu în *Dans cu o carte*. Lectura, de plăcere sau critică, rămâne una din activitățile umane ce corespunde nevoii de cultură menționate de Solomon Marcus care contribuie la păstrarea umanității noastre.

Bibliografie:

1. Călinescu, Matei, *A citi, a reciti. Către o poetică a (re)lecturii*, Editura Polirom, Iași, 2003.
2. Eco, Umberto, *Limitele interpretării*, Editura Pontica, Constanța, 1996.
3. Starobinski, Jean, *Vălul Popeei*, în *Textul și interpretul*, Editura Univers, București, 1985.

PASIUNEA CITITULUI

Prof. înv. primar Maria Daniela BOCA
Școala Gimnazială „Ioan Vlăduțiu”, Luduș, jud. Mureș

*„Să aibi vreme și cu cetitul cărților /.../,că nu e alta mai frumoasă și
mai de folos în toată viața omului zăbavă /.../.”*

(Miron Costin)

Punctul de plecare și în același timp condiția succesului în activitatea școlară a fiecărui învățător și a elevilor săi este trezirea interesului pentru lectură.

Lectura propriu-zisă nu începe decât atunci când copilul reușește să descifreze singur, cu ușurință, ideile ascunse în spatele semnelor grafice, a literelor. Învățătorul, dar și părintele, trebuie să sesizeze acest moment dificil din viața psihică a micuțului, pe jumătate înspăimântat de tainele scrisului, pe jumătatea crispat de efortul depus pentru descifrarea unor semne atât de curioase și pline de mister. Mulți copii se luptă adesea ani de-a rândul, cu descifrarea unui text, rămânând la imposibilitatea de a urmări conținutul micilor lecturi. Cu aceștia munca este cu atât mai grea, dar plină de satisfacții. Ochii în care se aprinde lumina înțelegerii sunt răsplata tuturor eforturilor depuse. Acești elevi care manifestă dificultăți în înțelegerea textului citit au nevoie de urmărirea atentă a lecturii, exersarea cu voce tare. Învățătorul trebuie să încurajeze intenția elevului de a se lupta cu descifrarea textului, prin laude constante.

La copiii care au învins greutatea începutului problema îmbracă alt aspect. Uneori acești elevi nu au la îndemână cărțile cele mai potrivite vârstei, preocupărilor și preferințelor lui, alții indiferența față de lectură a familiei determină aceeași atitudine și la elevi. Dacă părinții, frații mai mari sau rudele nu citesc, el de ce să citească? În aceste cazuri intervenția învățătorului este absolut necesară în vederea formării gustului pentru lectură, iar mai apoi a pasiunii pentru citit.

Numai formarea interesului pentru lectură nu este suficient pentru a face din orice copil zburdalnic, dornic de joc și de voie bună, un cititor liniștit, care se cufundă ore întregi în lectura unei cărți. Pentru a-i determina pe copii să devină cititori pasionați este necesar să se formeze, cu răbdare și stăruință gustul pentru lectură. Întâlnim, adesea, copii care ascultă cu mult interes lectura frumoasă citită de părinți sau de învățător, dar preferă să se joace, să hoinărească sau să își piardă timpul în modul cel mai neașteptat, fără a fi tentați săptămâni de-a rândul să mai citească și altceva decât ceea ce au citit în clasă. Cu aceștia trebuie să fim foarte atenți și să-i mobilizăm în vederea canalizării lor spre o lectură plăcută și interesantă. Problema care se pune este cum putem face ca acești copii să îndrăgească cartea? Pentru a reuși e nevoie de efort comun părinte- cadru didactic. Seara, înainte de culcare unul dintre părinți îl poate atrage pe micul cititor citindu-i cu voce tare un basm, o povestire hazlie pentru a-l face să se simtă bine. Este indicat ca citirea să se oprească în momentul cel mai interesant, astfel încât curiozitatea copilului să îl determine să dorească să afle continuarea povestirii. Părintele poate motiva că nu are timp să termine lectura și îi spune copilului să termine singur. Copilul va încerca singur să afle ce s-a întâmplat mai departe.

Lecturile în comun fac să încolțească de timpuriu în mintea copilului întrebări referitoare la eroul povestirii. Copilul se identifică cu eroul în așa măsură încât succesele acestuia îl bucură,

iar insuccesele îl mâhnesc de parcă ar fi ale lui. Adultul știe să se detașeze de eroul cărții. El raționează, se ridică deasupra operei, o apreciază obiectiv. Copilul însă trăiește și acționează împreună cu eroul, se contopește cu el, iar în gând chiar i se substituie.

În sprijinul părinților organizez la școală, de câțiva ani, Ziua Cititului Împreună. În clasa pregătitoare am citit împreună povestea Punguța cu doi bani, de Ion Creangă. După lecturarea poveștii am realizat, tot împreună un lapbook cu exerciții diverse aplicate pe lectură:

- Personajele principale;
- Momentele acțiunii;
- Bogățiile aduse de cocoș moșului;
- Cântecul cocoșului;
- Drumul cocoșului.

Toate acestea au fost îmbinate într-un pliant mare cu buzunărașe în formă de punguță, iar în mijloc se afla cocoșul, mândru nevoie mare, cântând în gura mare. Copiii au fost foarte încântați de activitatea desfășurată la școală, mai ales că au fost implicați și părinții lor.

În anul următor, în clasa I, am realizat împreună o mare carte de povești. Părinții au citit povestea preferată a copilului, iar elevii au realizat un desen în care au ilustrat scena care le-a plăcut cel mai mult. Am legat lucrările elevilor într-o carte, obținând o culegere de povești.

În acest fel, încerc să formez al elevii mei gustul pentru lectură. Odată format, gustul pentru lectură se poate transforma într-o adevărată pasiune. Această dragoste de carte și lectură ei reprezintă un mare avantaj pentru cititor. Cartea te răsplătește generos pentru dragostea pe care i-o porți -te instruieste chiar și fără i-o ceri și, poate, când nici n-o dorești. A învăța înseamnă a studia sistematic pentru a ști, adesea depunând eforturi mari și susținute. A citi literatură înseamnă a te instrui fără eforturi prea mari, adesea delectându-te. Pasiunea pentru lectură, astfel, se împletește cu pasiunea pentru studiu.

Important este ca din lectura oricărei cărți să putem învăța ceva. Cu cât mai mult, cu atât mai bine. Acest lucru nu se poate obține decât printr-o lectură atentă, prin deosebirea esențialului de neesențial, prin notarea anumitor idei și impresii, prin pătrunderea adevăratului sens al cuvintelor, prin extragerea de expresii și cuvinte mai puțin uzuale.

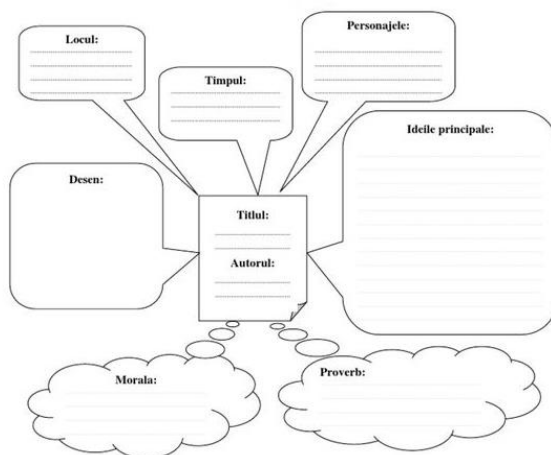
Pentru un școlar mic nu este întâmplător faptul că poate parcurge în circa o jumătate de zi o carte cu câteva zeci de pagini. Dar, atunci când este întrebat despre ce este vorba în cartea citită, frecvent să nu știe să redea pe scurt esențialul. De cele mai multe ori se oprește la câteva episoade. Pentru a-i ajuta să înțeleagă mai bine ceea ce citesc am folosit mult Scheletul de recenzie. Acestă cuprinde:

- ✚ Scrie într-o propoziție informația esențială a textului.
- ✚ Scrie informația esențială într-o expresie.
- ✚ Rezumă într-un cuvânt esența textului.
- ✚ Alege culoarea sentimental a textului.
- ✚ Completează propoziția: „Cel mai bun/ mai interesant lucru din acest text este...”
- ✚ Găsește un simbol (desen) pentru text.

Scheletul de recenzie este o metodă care se aplică pentru fixarea cunoștințelor asigurând astfel feed-back-ul textului citit. Metoda este valoroasă, deoarece îmbină cititul, scrisul, comunicarea orală și gândirea critică, flexibilă.

O altă modalitate prin care elevii își pot sistematiza informațiile aflate dintr-un text citit este Harta poveștii.

Harta poveștii reprezintă un exercițiu de fixare a cronologiei evenimentelor din poveste, dar și un prilej de a stimula copilul să repovestescă și să comunice opinii și impresii legate de personajele poveștii și valorile morale pe care acestea le ilustrează.

Astfel, treptat, elevii vor ajunge la citirea curentă, corectă, conștientă, coerentă. Lectura va trece bariera obligativității și va deveni o plăcere în măsura în care învățătorul, bibliotecarul, părinții reușesc să îndrume lecturile școlare și extrașcolare spre acele opere care răspund preferințelor copiilor. Aceasta este o acțiune dificilă și de durată. Ea reclamă de la toți cei implicați nu numai o temeinică documentare pedagogică, dar și o bogată cultură generală. Necesitatea îndrumării lecturii elevilor este indiscutabilă. Nu se poate contesta incapacitatea elevului de a se ghida fără greș în mulțimea de opere literare și nevoia călăuzirii lui în anii de formare intelectuală. Eficiența îndrumării lecturii depinde de cunoașterea preferințelor elevilor, care variază în funcție de vârstă, temperament, mediu social, colectivul școlar.

Alegerea cărților potrivite este primul pas în formarea gustului pentru lectură, stimularea interesului pentru carte. Lectura contribuie într-o măsură însemnată la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular bogat, activ, la satisfacerea dorinței de a cunoaște viața, oamenii și faptele lor.

Bibliografie:

1. Alexandru, Gheorghe, Șincan, Eugenia- *Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi, Lecturi literare pentru ciclul primar-* vol I, II, III, Editura „M. Duțescu”, Craiova, 1993
2. Szekely, Eva- *Literatura pentru copii și tineret-* Editura Universității „Petru Maior”, Tg. Mureș, 2006

EDUCAȚIA – UN PAS SPRE PERFORMANȚĂ

Prof. Mihaela BREBAN

Prof. Corina BODEA

Liceul Teoretic „Emil Racoviță”, Baia Mare, jud. Maramureș

Ne aflăm în fața unei probleme îndelung discutate și controversate, însă deloc epuizate: lipsa lecturii în rândul adolescenților, nevoia de lectură, riscurile pe care le reprezintă dezinteresul pentru carte, am putea-o numi mai scurt „criza lecturii”.

Care sunt motivele care au provocat lipsa apetitului pentru lectură? Considerăm că este o întrebare retorică, deoarece cunoaștem cu toții care sunt aceste motive. Trăind într-o societate dominată de dorința de acaparare de lucruri materiale în detrimentul celor spirituale, adolescentul contemporan s-a îndepărtat, din păcate, de plăcerea lecturii, găsind alte lucruri care să-i aducă suficient confort cotidian: *butonatul* cu frenezie pe așa-zisele rețele de socializare (în viziunea noastră, de înstrăinare), răscolitul printre *țoale* de firmă, care să le sporească prestigiul în fața colegilor etc. O vină destul de mare îi revine și programei școlare, care nu-i oferă adolescentului lecturi atrăgătoare, în conformitate cu vârsta, nevoile, epoca în care trăiește. Textele-suport oferite de manualele școlare sunt învechite, neatrăgătoare. Dacă programa ar adăuga câteva scrieri contemporane cu subiecte capabile să le stârnească dorința de a le explora, numărul tinerilor care citesc ar crește simțitor.

Din fericire, există și o categorie de adolescenți (ce-i drept, mai puțin numeroasă decât precedentă) preocupată de lectură, care *devorează* capodoperele literare mai vechi sau contemporane. Este o adevărată plăcere pentru un profesor când recomandă o carte și află că a fost citită și elevul îi cere ajutorul pentru a-i orienta lectura. Este adevărat că lectura copiilor trebuie orientată, inițial de familie, apoi de dascăli, pentru că fiecare persoană are preferințe pentru un anumit gen de lectură, în funcție de vârstă, personalitate, sensibilitate. Dacă știe să-și aleagă genul potrivit sau dacă este ajutat să și-l descopere, nu-și va putea potoli niciodată pofta de a citi. Dimpotrivă, se poate întâmpla și reversul, să nu-și descopere genul potrivit și să-și piardă interesul pentru lectură.

Se impune, ca o necesitate primordială, revigorarea acestei pasiuni. Ține de mediul în care trăiește copilul: familie, prieteni, școală, ca adolescentul să poată descoperi această *aventură*.

Un rol esențial îi revine școlii, astfel că, în calitate de profesori-diriginți la clase de a IX-a, am încercat să utilizăm strategii eficiente pentru a veni în sprijinul elevilor și a contribui la stimularea interesului pentru lectură a acestora. De aceea, în cadrul proiectului „Împreună printre ani”, desfășurat la nivelul școlii cu ocazia evenimentului-tradiție „Zilele Racoviță”, am derulat un miniproiect în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, Baia Mare, în perioada 13-16.11.2018, fiind profesori coordonatori, intitulat „Educația – un pas spre performanță”, oferind exemple de bună practică, dar și metode și strategii, care s-au dovedit eficiente. Valorile europene, promovate prin acest proiect, sunt: promovarea calității în educație, educația pentru dezvoltare durabilă și egalitatea de șanse, solidaritatea și echitatea socială prin voluntariat.

Scopul acestui miniproiect a fost: familiarizarea elevilor cu modalitățile de a intra în contact cu lumea cărților, de stimulare a capacității de analiză și critică, implicarea elevilor în promovarea valorilor și principiilor culturale, asigurarea egalității de șansă și promovarea incluziunii sociale, cunoașterea și respectarea valorilor democratice.

Obiectivele propuse au fost: dezvoltarea competențelor culturale și interculturale, consolidarea relației elev-cadru didactic, lărgirea viziunii asupra lumii și a orizontului cultural, promovarea tinerilor prin activități culturale, dezvoltarea creativității și a personalității acestora, formarea unor abilități de comunicare și relaționare socială, manifestarea, în rândul elevilor, a interesului pentru lectură, cultură, valorile literaturii universale, dezvoltarea aptitudinilor și talentului elevilor, cunoașterea valorilor naționale, creșterea calității educației prin exemple de bună practică și realizarea de parteneriate.

Grup țintă au fost elevi din două clase de a IX-a, care provin din școli și medii sociale și culturale diferite, o mare parte provenind din mediul rural, așadar nu au avut acces la o sursă de cultură de nivelul unei biblioteci județene, limitându-se la propriile biblioteci și la cele școlare, astfel că prima activitate s-a numit „Biblioteca – sursă culturală și spirituală”, lecție Outdoor și care s-a desfășurat la Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, Baia Mare, fiind implicate ariile curriculare: limba română și științe. Urmărindu-se familiarizarea elevilor cu acest loc, activitatea a început cu vizualizarea spațiului bibliotecii, înscrierea elevilor pentru obținerea permisului de utilizator, vizionarea unei expoziții dedicate savantului Emil Racoviță, fiind an aniversar și prezentarea modului de accesare a site-ului bibliotecii.

Produsele finale au constat în fotografii, obținerea permiselor de utilizator, iar rezultatele în faptul că desfășurarea activităților-vizită scot în evidență competențele dobândite în cadrul diferitelor discipline de studiu și formează abilități de comunicare și relaționare socială.

Metodele de evaluare și diseminare folosite au constat în dezbateri la clasă și prezentare pe platforma Adservio (catalog electronic).

Impactul pe care l-a avut a fost: stimularea interesului pentru lectură și cultură, familiarizare cu valorile culturii, implicarea activă a elevilor și a profesorilor, dezvoltarea parteneriatelor cu unele instituții publice, crearea unor premise pentru inițierea altor activități.

A doua activitate desfășurată a fost un atelier de creație literară: „Patriotism și spirit civic”, desfășurat în același cadru, cu ocazia sărbătoririi Centenarului.

Scopul acestei activități a fost cunoașterea, respectarea valorilor democratice și conștientizarea necesității aprofundării valorilor europene. Obiectivele urmărite au fost: sublinierea importanței educației și creșterea nivelului calității educației, sporirea creativității elevilor, dezvoltarea parteneriatelor, promovarea educației complementare prin cultură. Au fost implicate aceleași arii curriculare, iar activitatea a constat în constituirea unor grupe de câte șase elevi pentru crearea unui minidicționar de termeni patriotici și civici, având la dispoziție materialele necesare confecționării: carton, hârtie, markere, sfoară, panglici tricolore etc. Fiecare grupă a avut pregătite surse de informare, puse la dispoziție de bibliotecari: *DEX*, *DLRM*, *Dicționar de termeni istorici pentru uz școlar*; *Mic Dicționar: listă de termeni civici*.

Produsele finale au constat în fotografii, realizarea minidicționarelor și a unei expoziții cu produse realizate, expoziție cu cărți și fotografii din viața și activitatea savantului Emil Racoviță. Rezultatele au dovedit preocuparea pentru cunoașterea valorilor istoriei naționale, posibilitatea unei altfel de lecturi. Activitatea a fost urmată de o dezbatere la clasă, articole în presa locală, pe site-ul bibliotecii și pe platforma Adservio.

A treia activitate din cadrul proiectului a avut caracter interdisciplinar. „Dimitri Mendeleev, părintele tabelului periodic al elementelor”, pentru a marca 150 de ani de la înființarea tabelului periodic, desfășurată în 07.03.2019, la secția „Împrumut carte pentru adulți” a Bibliotecii Județene „Petre Dulfu”, Baia Mare, sub forma unei lecții Outdoor, sub coordonarea aceluiași profesori și în colaborare cu bibliotecarii.

Scopul activității a fost: cunoașterea și respectarea valorilor științei, familiarizarea elevilor cu modalități de a intra în contact cu lumea științei, implicarea elevilor în promovarea valorilor și principiilor științei. Obiectivele propuse au fost: promovarea tinerilor prin activități științifice și dezvoltarea personalității acestora, creșterea calității educației prin exemple de bună practică, lărgirea viziunii asupra lumii și a orizontului științific.

La activitate s-au prezentat informații despre sistemul periodic al elementelor, s-au descris elemente din sistemul periodic, elevii au avut la dispoziție surse de informare furnizate de bibliotecari, s-a vizionat o prezentare power-point despre viața și activitatea lui Mendeleev, realizată de către o bibliotecară și s-a finalizat cu o expoziție cu semne de carte și portrete ale savantului, realizate de către elevi. Va urma realizarea unei broșuri cu elementele chimice studiate și descrise de către elevi. Activitatea a fost prezentată pe site-ul bibliotecii și pe platforma Adservio.

Caracterul inovator a constat în faptul că educația prin cultură, ca premisă a învățării, satisface autenticitatea învățării, competențe de ordin superior, transdisciplinaritatea.

În urma activităților, desfășurate în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, Baia Mare, s-a constatat creșterea numărului de elevi care s-au întors în spațiul bibliotecii în calitate de cititori, un impact major asupra elevilor care au apreciat acest gen de activități, sporirea interesului pentru lectură de orice tip, inclusiv cu caracter științific. Considerăm că miniproiectul a avut succes, interesul pentru lectură al elevilor a înregistrat un vizibil progres.

BIBLIOTECA-SURSĂ DE INFORMARE ȘI PARTENER ÎN EDUCAȚIE

Bibl. Dochia Maria BONTAȘ

Liceul Tehnologic „Liviu Rebreanu”, Maieru, jud. Bistrița Năsăud

Trăim într-un secol al culturii digitale, un secol în care mass-media este un factor al societății care își pune amprenta asupra dezvoltării individului, cartea pierzând deseori teren în fața mijloacelor moderne de informare și comunicare.

În calitatea mea de bibliotecar, consider cartea ca fiind cel mai complet depozit de informații, care conservă în filele sale multe cunoștințe, multă sensibilitate și multe întâmplări care rămân intacte pentru totdeauna. Tot ceea ce s-a petrecut și consemnat, cu zeci, sute de ani în urmă, toate faptele

și întâmplările ar putea părea moarte, ar dispărea, însă cititorul le readuce la viață ori de câte ori răsfoiește o carte. Cartea este adevăratul prieten care încearcă să ne ofere răspuns la toate problemele ce ne frământă, ne face să râdem și să plângem deopotrivă. Atunci când răsfoim o carte inițiem de fapt o călătorie, o călătorie prin care descoperim sau ne descoperim, raportându-ne la ceilalți sau la un ideal. Cartea este cea care înlesnește tainele comunicării, ne permite să analizăm, să comparăm și să ne înțelegem mai bine pe noi înșine și pe cei din jur. O carte nu este un obiect oarecare, ci este un camarad care ne stă alături. Dacă înțelegem asta, atunci o vom apăra, o vom îngriji, o vom prețui. Comportarea cu cartea reflectă trăsăturile celui ce o are în grijă! Cartea ne dezvăluie tainele naturii, istoria neamului, calități și defecte umane și multe, multe altele, motiv pentru care este considerată un model, mai ales pentru copiii și tinerii aflați pe drumul cunoașterii și al formării lor ca viitori membri ai unei societăți. Cartea înmagazinează în filele ei șirul de secole al omenirii, lupta sa pentru existență, speranța într-un viitor mai luminos, suferința și bucuria. O carte bună ne stârnește interesul pentru lectură, ne trimite la altele și ne invită la studiu, la cercetare pentru descoperirea de noi adevăruri.

Lectura facilitează accesul la informație, dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni și îi ajută astfel să-și formeze capacități de gândire și limbaj. Însă gustul pentru lectură nu vine de la sine, ci se formează printr-o strânsă legătură și cooperare a tuturor factorilor educaționali. Un important rol în acest sens îl are și biblioteca, iar crearea centrelor de documentare și informare vine să întregască activitatea din bibliotecă și să o valorifice mult mai bine prin diferitele activități organizate de către bibliotecar sau profesorul documentarist, astfel încât să sprijine și să întărească actul educațional.

Biblioteca nu este doar un depozit de valori nebănuite și nici o comoară înghețată cu mii de exemplare, ci este un templu al lecturii, o punte de legătură între cititor și scriitor. Ea deține un rol important în activitatea de colecționare, păstrare și conservare a valorilor spirituale, materializate sub formă de documente purtătoare de informații, puse în slujba cunoașterii, descoperirii și dezvoltării. O mare responsabilitate, în acest sens, revine bibliotecilor școlare care trebuie să fie surse de informare permanentă, prezență activă în viața elevilor, iar cadrele didactice și bibliotecarii să aibe în vedere găsirea unor noi metode de muncă cu cartea, care să corespundă cât mai bine procesului de modernizare a învățământului și să fie cât mai atractive pentru elevi. Bibliotecarul trebuie să fie un element stimulator care nu se mulțumește numai să îngrijească cărțile, ci trebuie să fie un difuzor al culturii. Contrar unor păreri mai puțin avizate, bibliotecarul nu este un funcționar pasiv, ci un factor stimulator care încearcă mereu să “pună în mișcare” cartea și informația. El este un îndrumător al cititorului și îl poate modela pe acesta în procesul evolutiv al lecturii, prin sfaturile sale.

Biblioteca este și o instituție a procesului educativ, un instrument de utilizare a cărții în scopuri instructiv-educative. În cuprinsul ei poți să strângi și să organizezi chintesența tezaurului de gândire și de sensibilitate ale unui popor și ale umanității în ansamblul ei. Aceasta se afla - toată în carti. Cărțile te imbie, te caută, dar știi să și aștepte, modeste, ore în șir, zile și ani. Omul găsește în bibliotecă un adevărat „sanctuar”, un loc în care poate reflecta în liniște asupra problemelor sale. Acest locaș destinat instruirii umane permite nu numai o bogată informare și o educare spirituală,

ci creează, în mod organizat depozitarea experienței și inteligenței omenesti, aducându-i nemurirea pe care o caută cu atâta încapeanare înca de la începuturile sale. Cititorul este sau încearca să devină, un căutator nesățios de comori ale culturii; el sta de vorbă cu cele mai mari genii ale omenirii, cu cele mai ascuțite minți, cu autorii celor mai mari descoperiri ale tuturor timpurilor.

În bibliotecă cartea, prietena noastră, nedespartită la bine și la rău, cea care nu trădează niciodată, fiind cel mai bun prieten și tovarăș de viață, traiește o nouă și înalțătoare existență. În căutările sale, omul a găsit în ea una dintre cele mai bune metode nu numai de a-și arhiva experiența și spiritualitatea, dar și de comunicare cu trecutul, prezentul și viitorul semenilor săi.

Astfel, copiii trebuie învățați încă de mici cu deprinderea de a citi. Un copil neîndrumat foarte rar va face o astfel de activitate din propria inițiativă, de aceea este bine să le insuflăm copiilor noștri iubirea pentru carte și lectură. Dacă sportul menține sănătatea fizică și ne ajută să fim disciplinați, lectura are și ea numeroase beneficii precum: îmbogățirea vocabularului, face bine psihicului, ajută la îmbogățirea culturii generale, ne educă, ne face cunoscută iubirea, neîmbogățește spiritual și ne formează ca oameni.

Bibliografie:

1. Orga, V., (2004), *Introducere în biblioteconomie*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca.
2. Albușescu, I., (2003), *Educația și mass media. Comunicarea și învățarea în societatea informațională*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
3. Graur, E., (2011), *Tehnici de comunicare*, Editura Mediamina, Cluj-Napoca.
4. Dumitrescu, V., *O nouă paradigmă pentru biblioteca publică: Servicii, Priorități, Organizare*, Caietele bibliotecarului-11, MINISTERUL CULTURII- Centrul de Pregătire și Formare a Personalului din Instituțiile de cultură
5. http://library.utm.md/Editat/BIBLIOTECA/Conferinte/2010/Lectura_poarta_de_acces_ca_tre_cultura_si_educatie_DS.pdf

ÎN PAȘI DE ALFABET

Prof. Emilia Borza
Prof. Nicolae Berindeiu
Liceul Teoretic „Nicolae Bălcescu”, Cluj-Napoca

*Asociația Learn&Vision Cluj-Napoca, desfășoară de la 1 octombrie 2016, în calitate de coordonator, implementarea proiectului **FAMILY LITERACY WORKS!** Este un proiect ERASMUS+, acțiunea-cheie 2, proiect strategic de educație a adulților, care se va derula pe parcursul a 30 de luni.*

Prin proiect, partenerii își propun să realizeze următoarele activități și produse intelectuale:

- *analiza comparativă a preocupărilor și practicilor de literație pentru familie în cele 5 țări participante;*
- *profilul ocupațional al facilitatorului de literație pentru familie, pornind de la **European***

Qualifications Framework și ținând cont de specificul și particularitățile fiecărei țări;

- curriculum și materiale de învățare, luând în considerare profilul ocupațional și specificul fiecărei țări;

- pilotarea curriculum-ului și a materialelor de învățare în cele 5 țări;
- formarea unui nucleu de facilitatori de literație pentru familie în fiecare dintre țările membre ale parteneriatului care să asigure apoi sustenabilitatea națională a proiectului.

Pe parcursul perioadei de implementare vor fi organizate întâlniri internaționale de proiect, un eveniment de formare și activități naționale de diseminare.

(preluat de pe [www.http://www.asociatialearnandvision.ro/.](http://www.asociatialearnandvision.ro/))

Deși prezentarea aceasta sună foarte oficial și termenii folosiți pot inhiba, cursul de formare la care am participat ne-a oferit șansa de a privi literația dintr-o perspectivă inedită. Dincolo de abuzul evident la care a fost supus acest termen (există până și o literație economică sau a alimentației), proiectul inițiat de Asociația Learn&Vision lansează două provocări. Pe de o parte, este vorba, despre introducerea unei noi ocupații în nomenclator – facilitatorul de literație (știm, nu sună deloc prietenos), derivând de aici o serie de probleme legate de competențele pe care trebuie să le aibă acest individ, și, pe de altă parte, de organizarea unor ateliere pentru părinți și copii. Pentru noi, însă, adevărata provocare a fost conceperea unui suport de curs pentru un atelier în care membrii familiei să citească împreună un text. În acest sens, am imaginat o serie de activități pe care părintele și copilul le pot realiza împreună sau individual, având ca punct de plecare o carte. Pornind de la *Val și Cetatea sufletelor*, o carte de Ana Alfianu, noi propunem o abordare ludică. Ea reprezintă etapa de seducere atât a elevului, cât și a familiei, astfel că am imaginat un alfabet, structurat pe trei paliere (prelectura, lectura și postlectura), ce redă sarcinile de lucru, pornindu-se, însă, de la o literă din alfabet (trebuie menționat, chiar dacă pare redundant, că activitățile propuse vizează cele trei componente: prelectura, lectura și postlectura).

Iată cum arată acest *Alfabet al sufletului*:

A: Autoarea - Citiți împreună cu fiul/fiica dvs. câteva date despre autoare. Poate vă veți regăsi în viziunea despre lume pe care o are, poate vă va intriga, poate vă va atrage prin subiectele propuse. De fapt, întâlnirea nu trebuie să dureze mult, ci doar atât cât să nu vă plictisească sau să vă împovăreze.

B: Biletul de intrare - În orice text, biletul de intrare este titlul. Pornind de la el, faceți împreună cu copilul predicții.

C: Coperta - Priviți coperta și ilustrațiile; apoi faceți predicții pornind de la titlu.

D: Decalogul călătorului - În prezentarea de pe coperta a IV-a, vi s-a dezvăluit puțin din conținutul cărții. Cum călătoria este marea temă a poveștii, scrieți un decalog pe care ar trebui să îl respecte orice călător.

E: Eroii - Ați citit primul capitol. Realizați potretul-robot al eroilor, Vlad și Malila. Dacă vreți, puteți să îi desenați.

F: Familia - Înainte de a pleca la drum, Vlad vrea să se asigure că părinții nu se vor îngrijora din cauza subitei sale dispariții, căci, pentru el, familia este foarte importantă. Realizați împreună un arbore genealogic în care să redați imaginea familiei voastre.

G: Ghidușa - Eroii nu știu unde să-și înceapă căutarea. Pitica-ghidușa, ocrotitoare, este cea care le oferă soluția, sfătuindu-i să o găsească pe caracatița Ela. Creați împreună o pitică dintr-un con de brad.

H: Hartă - Ca să ajungă la Ela, cei doi prieteni trebuie să străbată lumea subacvatică. Imaginați o hartă a acestui teritoriu.

I: Iubirea - Povestea spusă de Malila se bazează pe puterea iubirii. Rememorați împreună un eveniment în care soluția salvatoare s-a dovedit a fi iubirea.

Î: Închipuiri - Răsfoiți cartea, privind atent la imagini. Închipuiți(-vă) o continuare a poveștii.

L: Labirint - Din labirint, Tezeu reușește să se întoarcă datorită ghemului dat de Ariadna. Vlad și Malila trebuie să se scufunde în marea-labirint a disperării. Imaginați-vă alte forme ale labirintului pe care să le desenați împreună pe pietre.

M: Muzică/Melodie - Ca să poată ieși din Orașul schimbător, Vlad, Malila și bătrânul trebuie să cânte o piesă care să îi determine pe locuitori să tacă. Ce melodie/cântec ați alege? De ce? Fiecare membru al familiei vine cu o propunere. După audiții, câștigă piesa care întrunește cele mai multe voturi.

N: Norori și Târgușorul pe roți - Dovediți-vă creativitatea și desenați Târgușorul pe roți (un fel de rulotă), pe care-l plimba Norori.

O: O, balaurul poet - O, balaurul-poet vorbește numai în versuri. Scrieți un poem despre această carte în care fiecare membru al familie să compună, pe rând, câte un vers. Atenție la rime!

P: Pădurea tăcerilor - În Pădurea tăcerilor, piticii își construiesc cuvintele din aer. Imaginați un dialog între pitici, mimând în fața celorlalți membri ai familiei. Lăsați-i să ghicească care a fost tema discuției.

R: Realizări - Val și Malila îi ajută pe pitici să construiască podețe care să lege casele din Pădurea Tăcerii. Realizează împreună cu ceilalți membri ai familie o căsuță din turtă dulce sau biscuiți în care ar putea locui un pitic.

S: Sufletul, Cetatea sufletelor - Realizați fiecare câte un tricou pe care să redați culoarea sufletului. Din ele, încercați să faceți o cetate a sufletelor.

Ș: Șoapta finală - Întâlnirea cu bunicul, chiar dacă se întâmplă în visul băiatului, este cel mai emoționant moment al cărții. Care credeți că este șoapta finală a bunicului?

T: Tia și Insula de pe ape - Imaginați-vă locul unde se află Insula de pe ape a Tiei. Gândiți-vă la vecini, suprafață, relief, floră și faună, locuitori etc. Realizați din frunțe sau legume o astfel de insulă comestibilă.

Ț: Ținta finală a lui Val și a Malilei este Cetatea Sufletelor. Ați călătorit alături de ei, realizați împreună o hartă pe care să marcați locurile pe unde au ajuns cei doi prieteni.

U: Unitest - Ați ajuns la finalul acestei călătorii. Ați terminat de citit împreună această carte. Felicitări!!!!!!! Fiecare membru al familiei propune câte o întrebare sau două pentru un posibil test de lectură. Câștigă cel care reușește să răspundă corect la cât mai multe dintre ele.

V: Visul - La final, Val se întâlnește cu bunicul său în vis. Ajutați-l să păstreze pentru totdeauna această amintire, construind împreună un prinzător de vise.

Z: Zece – Zero - E timpul să evaluați cartea. Dați o notă, totuși, de la zero la zece și justificați. Faceți media și realizați o filmare în care să recomandați cartea.

Notă: Dacă vă ispitește gândul de a realiza un astfel de atelier în care să implicați părinții și copiii, atunci puteți face o selecție a activităților propuse. Cartea este minunată, permite abordări multiple, astfel că poate fi folosită la cercurile de lectură sau chiar la clasele a V-a și a VI-a.

ROLUL FORMATIV AL ACTIVITĂȚILOR NONFORMALE ÎN STIMULAREA INTERESULUI PENTRU LECTURA DE PLĂCERE LA ELEVI

Prof. înv. primar Cristina Elena BOSTAN
Școala Gimnazială Nr. 179, București

Conceptul de educație nonformală a apărut la sfârșitul anilor '60, ca o completare a educației predate în școli și universități. UNESCO a definit-o în anul 1997 drept „activități educaționale organizate și susținute, care nu corespund exact cu ceea ce numim educație formală. Aceasta poate fi realizată în cadrul sau în afara instituțiilor de educație și se adresează persoanelor de toate vârstele (...) Educația nonformală nu urmează un sistem ierarhizat și poate diferi ca durată, fără a implica în mod obligatoriu certificarea rezultatelor învățării”²².

Obiectivele educației nonformale nu urmăresc să excludă modul tradițional de educație, ci să completeze instruirea pur teoretică prin activități atractive, la care să aibă acces un număr cât mai mare de tineri. Acestea sunt:

- completarea orizontului de cultură din diverse domenii;
- crearea de condiții pentru formarea profesională;
- sprijinul alfabetizării grupurilor sociale defavorizate;
- asigurarea unui mediu propice exersării și cultivării diferitelor înclinații, aptitudini și capacități.

Din multitudinea de metode de educație nonformală care se pot utiliza pentru lectură, am optat să descriu metoda biblioteca vie.

Biblioteca Vie / Human Library / Living Library

Metoda construiește un cadru pozitiv pentru conversații provocatoare care pot schimba stereotipuri și prejudecăți prin dialog. Biblioteca vie este locul în care oamenii sunt cărțile “de închiriat”; ei sunt povestea. Biblioteca vie crează, de asemenea, oportunitatea de a promova și încuraja relațiile interpersonale între grupuri și persoane care nu interacționau în mod normal. Concret, este vorba despre un grup al cititorilor și unul al oamenilor-cărți. Aceștia din urmă vor

1. ²² <https://psihologiesieducatie.wordpress.com/2014/05/17/educatia-non-formala-si-avantajele-sale/>

spune o poveste, iar cititorii o vor asculta, putând să adreseze întrebări dacă doresc. La final, cititorii pot relata povestea ascultată, pe scurt, celorlalți cititori.

Metoda se poate adapta pentru activitatea cu elevii, fie că vom desfășura activitatea în clasă sau în alt spațiu mai puțin formal, precum o bibliotecă, un parc etc.:

Pasul 1: se numesc elevii-cărți

Pasul 2: se numesc cititorii

Pasul 3: fiecare cititor își alege o "carte" și începe "lecturarea" acesteia într-un timp prestabilit.

Pasul 4: fiecare cititor împărtășește informațiile noi în plen.

Variante ale metodei:

1. Clasa se împarte în jumătate, iar fiecare grup primește câte un fragment de text de citit; dacă activitatea se desfășoară într-o singură oră, fragmentul poate fi citit timp de 15-20 de minute. Dacă se optează pentru pregătirea în prealabil a activității, elevii pot primi lecturi de mari dimensiuni, pentru care au răgaz câteva zile sau chiar săptămâni, în funcție de lungimea și complexitatea textului. După finalizarea timpului alocat lecturii, elevii revin la activitate, se formează perechi (un elev cititor- un elev carte) și împrumută pe rând cele două roluri, de "cărți" sau "cititori" în biblioteca vie. În acest moment, fiecare „carte” prinde glas și își relatează „povestea”. După scurgerea timpului destinat discuțiilor ("lecturii"), fiecare participant împărtășește întregii clase ce "a citit".

2. Clasa se împarte în două grupuri, în mod egal (cărți și cititori). Elevii care fac parte din grupul cărților își aleg singuri opera literară pe care o vor avea de lecturat, dintr-o listă de lecturi recomandate de învățător/profesor. După timpul alocat de lectură, elevii confecționează coperta 1 a cărții citite, care va fi expusă pe rafturile bibliotecii. În acest moment apar elevii-cititori, observă ce cărți sunt disponibile pe raft și aleg ceea ce doresc să lectureze. Poate exista și un "bibliotecar", care să ofere cărți copiilor după ce aceștia i-au înmănat "permisele". După scurgerea timpului destinat discuțiilor ("lecturii"), fiecare participant împărtășește grupului ce "a citit", iar rolurile se schimbă și se reia activitatea.

Avantaje:

- Elevii se implică în activitate cu ușurință, fără a se simți presați;
- Lecturează textele de plăcere, pentru că sunt interesați în a deveni „cărți” bune de citit de către colegi;
- Fiecare elev se îmbogățește: împărtășește/află informații noi, își dezvoltă abilitățile de comunicare pentru că intră în dialog direct cu un coleg care poate nu face parte din cercul lui de prieteni apropiați;
- Elevii exersează ascultarea activă și discursul;
- Copiii-cititori văd o anumită poveste cu alți ochi și prin alți ochi, ai partenerului de dialog.

Recomandări pentru organizarea spațiului Bibliotecii Vii:

- obiectivele și regulile bibliotecii trebuie enunțate înainte de începerea activității;
- spațiul în care organizăm biblioteca este extrem de important – dacă optăm pentru realizarea activității în școală, spațiul clasei poate fi amenajat special, prin reconfigurarea băncilor/meselor, aducerea unui balansoar sau a unor fotolii-puf (pentru o atmosferă mai relaxată). Dacă se poate

ieși în afara unității de învățământ, elevii își pot lua păturici și pernuțe, pentru un spațiu verde sau numai cartea pentru o ceainărie; de asemenea, postere cu mesaje motivaționale pot apărea în „bibliotecă”, se poate servi un ceai sau biscuiți, orice se consideră potrivit pentru a-i ajuta pe elevi să citească de plăcere;

- modalitatea de recrutare a cărților;
- modalitatea de promovare a bibliotecii;
- modul de evaluare a impactului bibliotecii asupra cititorilor și asupra cărților etc.

La finalul activității, elevii pot fi recompensați cu o insignă, o diplomă sau cu organizarea unui panou de onoare pe care să se regăsească fotografiile din timpul activității, eventual copertele realizate de elevi sau orice material care le poate recunoaște efortul de a se implica într-o activitate nonformală. Consider că promovarea activității în școală, dar și în afara acesteia va fi benefică și pentru elevi, aceștia primind validare din partea mai multor persoane, din diverse medii, că ceea ce fac ei este bine, le dezvoltă creativitatea și imaginația.

Bibliografie:

1. <https://psihologiesieducatie.wordpress.com/2014/05/17/educatia-non-formala-si-avantajele-sale/>
2. www.humanlibrary.com
3. <http://libguides.usu.edu/HumanLibrary>
4. <http://www.t4uth.ro/carnaval/livinglibrary/>
5. *** *Managementul activităților extracurriculare și nonformale*, suport de curs realizat de Centrul de Proiecte și Programe Educaționale și Sportive pentru Copii și Tineret București, București, 2014.

CULTIVAREA LECTURII DE PLĂCERE ÎN ȘI DINCOLO DE SPAȚIUL ȘCOLII

Prof. Daniela BOSTĂNICĂ
Școala Gimnazială „Raluca Iurașcu”, Joldești, jud. Botoșani

Dintotdeauna lectura a fost un factor care a contribuit decisiv la devenirea umană și în formarea personalității. Dezideratul școlii moderne este acela de a oferi societății tineri valoroși, altruști, cu o conștiință de sine și o gândire critică bine dezvoltate. Prin intermediul metodelor activ-participative, moderne, învățământul poate asigura viitorilor cetățeni aceste atribute.

În cadrul orelor de literatură, parcurgerea și interpretarea operelor literare susțin o cunoaștere mai adâncă a vieții căci mesajul lor ajunge la inima cititorului.

Societatea modernă, prin dezvoltarea tehnologiei, oferă multiple avantaje, dar are și tendința de a îndepărta tinerii de carte, așa cum este ea cunoscută în formatul ei classic. Migrarea în exces către formatul multimedia, rareori estetic, de cele mai multe ori periculos și cu o gravă criză de stil, poate fi o cauză a îndepărtării copiilor de lectură, aceștia neavând încă formată

deprinderea de a discerne între valoare și nonvaloare. Dacă mesajul media nu se ridică la valoarea operei literare, riscăm să încurajăm semidoctismul și îndepărtarea de lectură, îndepărtarea de sens.

Și atunci, cum putem noi, cadrele didactice, să construim circumstanțele favorabile în care elevii să descopere plăcerea și necesitatea lecturii? Iată marea provocare în fața căreia căutăm de ceva vreme soluții.

În perioada gimnazială, tinerii se află în plin proces de descoperire a identității ca persoană, își pun întrebări, experimentează noi emoții, nereușind adesea să înțeleagă ceea ce simt. Aici trebuie să intervină lectura, știut fiind că aceasta, dintre toate activitățile și procesele de învățare, ocupă locul central ca activitate intelectuală și spirituală de formare a personalității, îndeplinind mai multe funcții: de informare, de învățare, de cunoaștere, de înțelegere, de culturalizare, de socializare, etc. Toate acestea asigură dezvoltarea competenței de comunicare, ceea ce duce nu doar la o mai bună implicare în procesul instructiv-educativ, ci și la o integrare deplină în realitatea noii societăți bazate pe comunicare liberă, corectă și argumentată.

Dacă reușim să aducem elevul între copertile cărții, aceasta îl va putea ajuta să cunoască și să experimenteze realități care să îl ajute să-și înțeleagă mai bine propriile trăiri.

Ilie Stanciu afirmă că adeseori „cititorul se emoționează o dată cu autorul, iubește și urăște împreună cu el, autorul îi devine pe nesimțite un prieten intim, căruia i-ar putea dezvălui gândurile cele mai ascunse. Cititorul se regăsește în întâmplările din carte, se recunoaște în personajele ei, descoperă gânduri și pasiuni pe care și el le-a avut, probleme de viață care și lui i s-au pus”.

Deci, cum putem proceda? Programele școlare actuale vizează formarea competențelor de comunicare. Așadar, în primul rând, este indicat ca, în timpul orelor, lectura să se realizeze pe fragmente, pentru a lăsa timp elevilor să formuleze întrebări, să găsească răspunsuri și să emită concluzii. Copiii sunt acum obișnuiți cu citirea unor texte scurte, întrerupte, formate atât din cuvinte cât și din simboluri, imagini sau emoticoane, așa cum putem observa fie în mediul virtual, fie studiind noile modele de literatură preferate de ei. Dacă le vom propune un tip de lectură similar cu cea care li se potrivește, atunci apropierea față de operele literare va fi una firească, fără să le producă temeri, frustrări sau plictis.

Émile Faguet consideră că „a citi încet este primul principiu și se aplică oricărei lecturi. Este arta de a citi, în esența ei”. Un ritm încet al lecturii permite copilului să realizeze conexiuni între ideile anterioare, pe care le deține, și cele cu care abia ia contact. Astfel de analogii ajută elevul să învețe să gândească independent, coerent, logic, ceea ce îl va ajuta să construiască o comunicare bazată pe aceleași atribute.

În al doilea rând, deoarece elevii își caută, pentru orice activitate, modele, este necesar ca noi înșine să fim, după învățători și, eventual, părinți, modelul de lector cu o atitudine pozitivă și deschisă.

În privința tehnicilor care ne sunt la îndemână pentru a-i determina să citească în întregime textele propuse în programă sau alte texte ale aceluiași scriitor, literatura de specialitate ne vine în ajutor propunându-ne o serie de metode utile în abordarea textelor literare.

Astfel, un loc important îl ocupă “jocul”. Emanuela Ilie este de părere că „jocul poate deveni un adevărat instrument educativ și didactic, o bază a metodelor de instruire și educație, nu

doar în învățământul preșcolar și primar; cercetări numeroase arată că jocul poate căpăta aplicabilitate pedagogică și un conținut instructiv bine determinat, chiar dacă cel care se joacă nu are această intenție sau nu este conștient de ea”.

Dar, pentru ca jocul să producă efecte pozitive, el trebuie “să stimuleze interesul elevilor pentru citit; să corespundă particularităților lor de vârstă, orizontului de cunoaștere și de preocupări; să se adreseze tuturor elevilor; să nu repete conținutul altor activități; să se desfășoare în forme dinamice, antrenante și să dezvolte spiritul de competiție loial, colegial”. (Corneliu Crăciun)

Metoda „medalionului literar” este, de asemenea, utilă în trezirea interesului față de textul literar, deoarece elevul va face mai întâi cunoștință cu autorul și cu opera acestuia. Prin urmare, informațiile achiziționate în acest fel îl pot determina să abordeze cu mai multă curiozitate textul literar.

Metoda cvintetului este o altă metodă utilizată de către mine la ore și care atrage atenția elevilor prin ludicul pe care îl presupune. Ilie Emanuela o descrie ca fiind „elaborarea unui text scurt versificat prin intermediul căruia se reflectează, se sintetizează / se rezumă un concept, o idee, o noțiune învățată anterior”. Elevii trebuie să elaboreze o poezie din cinci versuri în care să dovedească faptul că au înțeles și și-au însușit noile cunoștințe, fiind capabili să le transmită sau să le folosească în scop propriu. Fiecare vers trebuie să îndeplinească anumite criterii: “versul 1: precizează, printr-un substantiv, subiectul; versul 2: utilizează două adjective pentru a descrie subiectul; versul 3: scrie trei verbe referitoare la acțiuni proprii subiectului; versul 4: notează patru cuvinte care să îți exprime starea afectivă față de subiect; versul 5: redă, într-un singur cuvânt, esența subiectului”.

Vizionarea de spectacole sau de filme reprezintă o altă cale de a apropia elevul de opera literară propusă spre studiu. O analiză comparativă a textului și a ecranizării, pentru identificarea detaliilor prin care cele două diferă, mi-au dovedit că elevii demonstrează o lectură activă, această abordare incitându-i și provocându-i.

Dar apropierea educabilului de textul literar nu trebuie să aibă loc doar în timpul orelor de curs. Activitățile extracurriculare și extrașcolare vin în sprijinul acestui demers. Desfășurându-se în afara programului școlar obligatoriu, acestea nu au doar rolul de relaxare a copiilor ci, în primul rând, de formare a deprinderii de muncă în echipă, de dezvoltare a autocontrolului și a încrederii în forțele proprii.

Proiectele educative elaborate la nivel de unitate școlară mi-au relevat faptul că elevii dovedesc că sunt atrași de astfel de activități, fiind întotdeauna deschiși și manifestând disponibilitate fizică, intelectuală și afectivă. Aceste aspecte duc automat spre îmbunătățirea competenței de comunicare. În demersurile pe care le desfășoară, învață să comunice interpersonal, cooperând pentru atingerea rezultatelor dorite, iar spiritul de competiție îi susține în dezvoltarea comunicării intrapersonale.

Cercul de lectură, în măsura în care se poate realiza în funcție de resursele de timp ale elevilor, reprezintă o altă formă de aprofundare a deprinderii de a citi. Pornind chiar și de la fișe cu citate din opere literare pe care aceștia să le citească acasă și să-și schițeze în scris câteva idei,

reprezintă punctul de plecare în dezbateri care determină elevul să comunice oral, să compare impresiile personale cu cele ale colegilor, toată această activitate ajutându-l să-și dezvolte gândirea critică.

În cele ce urmează voi descrie cea mai complexă activitate literară pe care am organizat-o și la care au participat elevi din clasele a VII-a și a VIII-a. Le-am propus să realizăm o scenetă intitulată “Dialoguri imposibile”, un dialog imaginar între personaje din texte literare românești. Astfel, activitatea s-a desfășurat pe mai multe etape: alegerea personajelor, identificarea trăsăturilor de caracter reprezentative ale acestora, realizarea dialogurilor rimate între acestea pe baza informațiilor colectate. Dacă pare cuiva imposibil ca Harap-Alb, D-I Goe, Nică, Coana Chirița, Lizuca, Sfânta Vineri, Dănilă Prepeleac și Păcală să se reunească sub umbrela aceluiași dialog, ei bine, elevilor mei li s-a părut perfect realizabil. Cu ajutorul meu, nu doar că au obținut un text inedit și atractiv, dar l-au și interpretat, talentul lor actoricesc reflectându-se și în căutarea ținutelor adecvate. Admirația celorlalți colegi din școală și a cadrelor didactice le-a sporit stima de sine și nevoia de a surprinde în continuare. Deși a necesitat timp și efort suplimentar, consider că a meritat, atât timp cât am descoperit în concluziile copiilor schimbări majore de mentalitate. Sunt convinsă că lectura lor va fi considerabil mai activă și îi va susține în dezvoltarea competențelor de comunicare.

Dacă vrem cu adevărat să-i atragem pe tineri spre lectură, este necesar să găsim acel spațiu favorabil, situat între nevoia lor de utilizare a tehnologiei și cartea în formatul ei clasic, să îi plasăm la granița dintre dinamic și reflexiv, dificil, uneori, de identificat, dar cu rezultate pozitive pentru ei și satisfacții inegalabile pentru dascăl.

Bibliografie:

1. Crăciun, Corneliu, *Metodica predării limbii și literaturii române în gimnaziu și în liceu*, Editura Emia, Deva, 2004.
2. Ilie, Emanuela, *Didactica limbii și literaturii române*, Editura Polirom, Iași, 2014.
3. Faguet, Émile, *Arta de a citi*, Editura Albatros, București, 1973.
4. Stanciu, Ilie, *Copilul și cartea*, Editura de Stat Didactică și Pedagogică, București, 1958.

MODALITĂȚI DE DEZVOLTARE A GUSTULUI PENTRU LECTURĂ

Prof. înv. primar Mihaela BOTOȘARU
Liceul de Arte „Ionel Perlea”, Slobozia, jud. Ialomița

Lectura are un rol foarte important în viața copiilor cu impact profund pentru anii următori. Miron Costin, marele nostru cronicar definește metaforic actul intelectual al lecturii. Cartea reprezintă cel mai complet depozit al inteligenței omenești dobândit de lungul existenței noastre, un prieten de necontestat, care nu ar trebui înlocuită de calculator, radio sau televizor-adevărate surse informaționale și culturalizatoare de altfel. Oameni de cultură, precum Mircea Eliade își aminteste impactul pe care l-au avut asupra lui lecturile la vârsta copilăriei.

În primii ani de școală, învățătorul este cel care declanșează dragostea pentru lectură cu acordul și implicarea părinților. Lectura- activitate intelectuală dezvoltă personalitatea copilului din punct de vedere cognitiv, educativ, formativ. În vederea dezvoltării gustului pentru lectură exista diverse modalități, cum ar fi: expunerea prin povestire, conversația sau dezbateră literară, convorbirea sau dialogul, munca cu cartea, recenzia unei cărți, lecții de popularitate a unor cărți, organizarea expozițiilor de carte, șezători literare, medalion literar, concursuri, lectura pe parcursul vacanței, întâlniri cu scriitorii, biblioteca familiei și altele. Cuvinte-cheie: referat lectura ciclul primar.

Cuvintele marelui nostru cronicar Miron Costin definesc metaforic actul intelectual al lecturii astfel: „...că nu iaste alta și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”. Nici o definiție propriu-zisă nu poate fi atât de exactă și cuprinzătoare încât să înglobeze în granițele ei această complexă misiune de fiecare zi: cartea și lectura ei.

Cartea reprezintă cel mai complet depozit al inteligenței omenеști, înmagazinând în filele ei cunoștințe, sensibilitate, fapte pe care le păstrează intacte un timp nedefinit. Uitate între file de sute de ani, par moarte, dar ele reprezintă de fapt o stare cataliptică a istoriei omului, pe care fiecare dintre noi o poate risipi, înviind o lume nebănuită.

Nu ignorăm radioul sau televiziunea, calculatorul, dar spre deosebire de aceste surse informaționale și de culturalizare trebuie să spunem că nimic nu poate înlocui cartea. Acast prieten tăcut îți oferă de fiecare dată același răspuns fidel la fiecare întrebare și- l repetă cu nesfârșită răbdare până ce l- ai înțeles. Cartea nu se supără, nu jighește, te așteaptă să revii. O regăsești oricând la fel de credincioasă și discretă.

Există nenumărate mărturii ale oamenilor de cultură care relatează impactul extraordinar pe care l- au avut asupra lor lecturile la vârsta copilăriei. Sub influența cărților citite și, mai ales, recitate, ei nu numai că evocau momente extraordinare de noblețe, vitejie, aventură ale altora, dar se imaginau ca participanți activi ai acțiunilor din acele cărți. La întrebarea despre amintirile păstrate din vremea când frecventa cursurile școlii de pe strada Mântuleasa din București, Mircea Eliade a răspuns: „Îndeosebi, amintirea lecturii. Când aveam vreo zece ani, am început să citesc romane, romane polițiste, povestiri, în sfârșit, tot ce se citește la zece ani, chiar ceva mai mult. Alexandre Dumas, de exemplu, tradus românește.”

Lectura elevilor din învățământul primar se desfășoară sub îndrumarea învățătorului. În această activitate se angajează, uneori din proprie inițiativă, familiile elevilor, care pot avea un rol determinant în constituirea bibliotecii personale și în alegerea unui tip de carte pentru citit. Rolul important deținut de lectură- ca activitate intelectuală- este determinat de contribuția sa la dezvoltarea personalității copilului din mai multe puncte de vedere:

- a) Sub aspect cognitiv: îmbogățește orizontul de cultură al elevilor, mișcându- i pe verticale temporale și orizontale spațiale distincte, prezentându- le evenimente din existența universului, a comunităților umane și a indivizilor.
- b) Sub aspect educativ: le oferă exemple de conduită morală superioară, le prezintă cazuri de comportamente care-i îndeamnă la reflexii, pentru a distinge binele de rău și a urma binele.
- c) Sub aspect formativ: le dezvoltă gândirea, imaginația, capacitatea de comunicare.

Scopul principal al activităților de lectură este dezvoltarea gustului pentru citit, căruia i se adaugă și alte deziderate: stimularea interesului pentru cunoașterea realității, sporirea volumului de informații, îmbogățirea vieții sufletești, cultivarea unor trăsături morale pozitive.

În vederea dezvoltării gustului pentru lectură amintesc câteva modalități de realizare a acestui lucru:

Expunerea prin povestire

Se folosește îndeosebi la clasele mici (I și aII-a). Acaste ore se pot desfășura pe baza povestirii model, expresiv, nuanțat, de către învățător sau elevi a cuprinsului unei cărți, al unei lecturi pusă în discuție în ora respectivă. Povestirea poate fi însoțită de imagini, fotografii sau film. Aceasta presupune lecturarea textului înainte de oră, pentru a putea povesti în clasă.

Conversația sau dezbaterea literară

În clasa a II-a este recomandat ca învățătorul să înceapă o conversație verbală despre o carte, despre noile apariții editoriale etc. Această dezbateră se organizează cu succes în ora de lectură, care constă în schimbul viu de păreri, în dezvoltarea mai largă și mai adâncă a conținutului cărții în creșterea emotivității percepției ei. Cei care cunosc subiectul lecturii completează sau corectează unele inadvertențe făcute de povestitor.

Un alt mod de folosire a dezbaterii literare îl constituie redarea într-o formă încheiată a unor episoade din creațiile citite puse în discuție pe o temă dată. Aceasta presupune ca învățătorul să stabilească episoadele înrudite prin tematica dată. Elevii vizați din ora precedentă redau conținutul episoadelor respective (o faptă eroică, un act de curaj, o întâmplare petrecută în pădure, la munte, la mare, la pescuit etc. Ceilalți elevi din clasă sunt antrenați să-și amintească și să povestească episoade analoage, din alte opere. Pornind de la aceste episoade, elevii sunt stimulați să citească lucrarea respectivă în întregime.

Convorbirea sau dialogul

În clasa a II-a această metodă este utilizată în scopul dezvoltării vorbirii și conversației. Convorbirea nu trebuie confundată cu conversația, deși în esența ei se bazează pe același principiu fundamental: circulația informației între doi sau mai mulți interlocutori.

Convorbirea este mai ușor de realizat, dar are efecte pedagogice mai scăzute; tema este prestabilită de către învățători. De obicei, toți elevii din clasă primesc aceeași cantitate de informații și sunt solicitați la sarcini comune, de nivel mediu stabilite în ordinea dificultăților la un nivel mediu. Tematica convorbirilor frontale se stabilește conform cerințelor formulate în programa școlară.

Convorbirea cu grupuri mici vizează stimularea unor elevi cu reticențe, timizi, sau cu un anumit deficit verbal-logic. Atunci când constituirea grupurilor se face după norme pedagogice dialogul duce la rezultate pozitive.

Convorbirea individuală este mai greu de realizat, mai ales în clasele cu un număr mare de elevi. Convorbirile își justifică valoarea lor în măsura în care sunt corelate cu celelalte forme de activitate, deoarece succesul unui dialog depinde de nivelul de dezvoltare al participanților. Elevii trebuie să dispună de suficiente cunoștințe pentru a participa la dialog și, totodată, trebuie să aibă și deprinderile de exprimare prin care să poată participa efectiv.

Munca cu cartea

O modalitate de formare a deprinderii de citire cursivă și expresivă o constituie citirea cu voce tare începând chiar din semestrul I al clasei a II-a. Trebuie acordată o deosebită atenție alegerii cărților care se citesc cu voce tare. Pentru școlarii de clasa a II- a citirea expresivă a învățătorului constituie un puternic imbold în perfecționarea deprinderilor citirii la elevi. Acum se pun bazele dragostei pentru lectură; acum apare la copii dorința de a încerca o citire mai nuanțată respectând punctuația și expresivitatea cuvintelor din propoziție.

Învățătorul trebuie să pună bazele formării deprinderilor de citire cursivă printr-un exercițiu continuu atât la orele de lectură, cât mai ales prin muncă independentă.

Recenzia unor cărți

Recenzia unor cărți prezentată de învățător sau de elevi constituie un mijloc de îndrumare a lecturii particulare. Recenzia în clasa a II-a se prezintă oral de către elevi, nefiind altceva decât rezumatul pe scurt al propriilor păreri despre creațiile citite. Elevii pot fi solicitați să- și formeze păreri asupra carte, după un plan dat de învățător care poate cuprinde:

1. Autorul și titlul cărții;
2. Conținutul foarte pe scurt
3. Fragmentul sau episodul care ți- a atras atenția în mod deosebit. De ce?

Planul „recenziei” poate fi diferit; important este ca prin această activitate să se cultive interesul pentru citit și capacitatea de a comenta, într- o manieră originală, accesibilă o carte.

Lecții de popularizare a cărții

O carte nou apărută în librării și mai ales cele care se adresează elevilor mici trebuie popularizate de către învățător și bibliotecarul școlii. Aceasta presupune ca învățătorul să fie un cititor pasionat și să urmărească în permanență noutățile editoriale. Acestea se pot populariza în lecțiile de lectură organizate și desfășurate de învățător. Curiozitatea îi îndeamnă pe elevi la actul citirii.

Organizarea expozițiilor de carte

Periodic, învățătorul și bibliotecarul școlii pot să organizeze asemenea manifestări cu cartea. Expozițiile se organizează în clasa respectivă, pe culuarul școlii sau în cadrul bibliotecii. Ele se organizează pe baza unei tematici. Vitrina se ornează cu ilustrații atrăgătoare. Concursurile pe temă literară se organizează în cadrul clasei sau cu elevi din serii paralele în cadrul școlilor mai mari, sau cu elevi din clasele apropiate în școli cu predare simultană. Se fixează bibliografia ce trebuie studiată de elevi pe un timp mai îndelungat. Concursul e bine să fie dotat cu premii pentru stimularea câștigătorilor.

În organizarea concursurilor pe temă literară este condus de un juriu din care fac parte: intelectuali și elevi, părinți sau alte categorii de persoane. Juriul are menirea să decerneze premiile acordate celor care se situează pe locul I, II, III.

Lectura pe parcursul vacanței

Vacanța este timpul cel mai prielnic lecturii efectuate de elev. Lecturile conform programei școlare sunt recomandate de învățător la sfârșitul anului școlar. Controlul trebuie să fie mai mult

stimulator și imediat după deschiderea cursurilor. Când se recomandă lectura pentru vacanță este bine să se aleagă nu numai ceea ce este util și necesar, ci și ceea ce poate să antreneze pe elevi la lectură, ceea ce este accesibil.

Întâlniri cu scriitori

În condițiile actuale, când autorii sunt din ce în ce mai numeroși, este bine ca în momentul promovării cărții să participe scriitorul însuși. În felul acesta, elevii cunosc persoana, având impact mai mare asupra lor. Este indicat să ofere copiilor și autografe, având un motiv în plus să citească cartea.

Biblioteca familiei

Într- un articol publicat în revista „Semănătorul”, Alexandru Vlahuță spunea: „...în casa în care nu intră o carte, acolo este întuneric”, iar despre neglijența lecturii susținea: „, ce de lucruri bune și frumoase dorm uitate în cărți pe care nu le mai deschide nimeni!”

O bibliotecă nu înseamnă unul sau mai multe rafturi cu cărți, ea reprezintă gustul, interesele, concepțiile posesorului, atât în privința selecționării, cât și în organizarea propriu- zisă a cărților.

Din biblioteca fiecărei familii nu trebuie să lipsească cărțile de căpătâi ale omenirii și ale culturii noastre naționale, pe care trebuie să le citim și să le recitim, căci ele sunt limanul spiritualității noastre comune.

Bibliografie:

1. Crăciun, Corneliu, *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, Editura Emia, Deva, 2002
2. Alexandru, Gheorghe, Șincan, Eugenia, *Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi*, Editura „M. Dușescu”, 1993

ÎN LUMEA CĂRȚILOR

Prof. Teodora BRADEA
Liceul Teoretic nr. 1 Bratca, jud. Bihor

Vârsta școlară este perioada care se caracterizează printr-un remarcabil potențial creativ. Acum copiii dobândesc deprinderea de a-și exprima ideile, impresiile, gândurile, dorințele într-o formă nouă, inteligentă, cursivă, creatoare. Limbajul reprezintă modul cel mai direct și adesea cel mai la îndemâna preșcolarilor, de exprimare a creativității. De aceea, cartea trebuie să devină prietena copilului de la cea mai fragedă vârstă. Cu ajutorul acesteia, copiii intră în lumea cunoașterii, a curiozităților, descoperă realitatea înconjurătoare, descoperă lumea.

În ultimii ani se observă însă o scădere a interesului față de lectură. Televizorul, jocurile video și calculatorul sunt cele care au „furat” interesul copiilor și chiar al părinților, pentru a citi o carte.

Cartea oferă celui care o parcurge, pe lângă satisfacțiile aduse de orice fapt inedit, prilejuri unice de reflecție, de meditație, contribuie substanțial la formarea și modelarea personalității și comportamentului celui care ascultă sau citește.

Lectura rămâne una din cele mai intense, mai educative și mai răspândite activități pentru copilul preșcolar sau din ciclul primar. Cu cât copilul se apropie mai devreme de lectură cu atât mai importante și mai durabile vor fi efectele ei în domeniul limbajului, al comunicării, al comportamentului și al socializării lui. Prin activitățile acestui proiect, dorim să le formăm copiilor un vocabular bogat în conținuturi pentru vârsta acestora, să le îndrumăm pașii spre tainele cărților, copiii să se poată exprima liber, să își exprime propriile idei, sentimente, trăiri, să poată interrelaționa mai ușor.

Școala, are menirea de a forma un ascultător competent, dar și un cititor care să-și formeze gustul propriu pentru lectură, astfel încât să fie un cititor activ pe tot parcursul vieții. Sunt elevi care nu au o bibliotecă acasă, probabil din cauza prețului din ce în ce mai mare al cărților sau din cauza lipsei de interes a părinților față de acest domeniu. Instituțiile de învățământ sunt cele care trebuie să trezească în copii interesul și dragostea pentru citit, să insuflă copiilor, încă de la vârsta preșcolară, dorința și plăcerea de a se afla în preajma cărților.

Prin activitățile ce vor fi desfășurate pe parcursul unui an școlar, proiectul educativ „**În lumea cărților**” urmărește să îndrepte atenția copiilor, părinților, dar și a cadrelor didactice spre importanța pe care o au cărțile în formarea și educarea copiilor. Lucrurile aflate din cărți îi îmbogățesc copilului mintea și sufletul, îl ajută să se înțeleagă pe sine și pe ceilalți. Copiii se vor familiariza cu lumea minunată a cărților, iar părinții se vor reîntâlni cu atmosfera de tihnă și liniște pe care o poți descoperi doar între cărți, împărtășind această bucurie cu proprii copii.

Principalele texte care formează gustul pentru citit aparțin literaturii pentru copii, texte ce formează dragostea pentru limba maternă, gustul pentru frumos, sensibilitatea și discernământul în selecția valorilor, imaginația creatoare. Cu cât preșcolarul se apropie mai devreme de carte, cu atât mai durabile sunt efectele ei în ceea ce privește comunicarea comportamentului și socializarea lui. Cartea va deveni una din preferințele elevilor numai dacă vom redescoperi valențele acestui minunat instrument de lucru și-l vom pune la îndemâna lor.

Proiectul a avut drept scop Stimularea interesului pentru lectură individuală și colectivă în perioada preșcolară și școlară, în vederea dezvoltării și activizării vocabularului și a dobândirii tehnicilor de muncă intelectuală; Realizarea unui parteneriat între instituții diferite (școală, Biblioteca Universității Oradea, CDI Bratca) având ca scop educarea unei personalități armonioase, în concordanță cu cerințele și provocările mileniului

În cadrul proiectului coordonat în anul școlar anterior, împreună cu întreaga clasă, grupe de copii din clasa mea dar și din alte clase, în colaborare cu celelalte cadre didactice implicate în proiect, am desfășurat următoarele activități literar artistice:

am sărbătorit prin texte literare, dramatizări, program artistic Ziua cărții pentru copii, nașterea lui Mihai Eminescu, nașterea lui Ion Creangă, 1 Decembrie, sf. Nicolae, sărbătoarea Crăciunului, Ziua internațională a femeii, 1 Martie, Unirea cea Mică, Unirea cu Basarabia, Ziua internațională a educației, Ziua bibliotecarului român, Sărbătorea Paștelui, Ziua soarelui. Aici copiii au intrat în pielea personajelor îndrăgite din poveștile din literatură română dar și cea universală, au memorat și recitat versuri, și-au construit castele, au realizat lucrări plastice inspirate din poveștile îndrăgite, au răspuns la ghicitori, au citit, au vizitat Centrul Culturat Bratca, CDI

Bratca, Biblioteca Universității din Oradea. Am adus lacrimi de fericire și zâmbete pe fețele bătrânilor de Centrul de Persoane Vârstnice Dumbrava, Suncuiuș unde am desfășurat program artistic cu ocazia sărbătorilor de iarnă. Copiii au fost înscriși pe parcursul anului școlar la diferite concursuri literare: Poveștile Cangurului, Concurs internațional Formidabilii, C. național Comunicare.ortografie.ro, C regional Miracolul Crăciunului, C național Din suflet pentru mama, C regional Suflet de copil în prag de primăvară, concursuri unde au obținut premii, diplome, medalii, cărți și chiar unele poezii compuse de ei au fost publicate în volume cu ISSN. Activitățile desfășurate au fost promovate pe site-ul școlii noastre, pe site-ul Centrului Cultural Bratca, AleșdOnline-100 de ani de la Unirea Basarabiei cu România sărbătoriți în Parohia Bratca.

CĂLĂTORIE ÎN LUMEA POVEȘTELOR PROIECT DE PARTENERIAT EDUCATIONAL ȘCOALĂ-BIBLIOTECĂ

Prof. înv. primar Rodica-Cornelia BRĂILOIU
Liceul Teologic Tg-Jiu, jud. Gorj

Metoda proiectelor este o strategie didactică bazată pe interese, necesitate și posibilități de dezvoltare. Ea presupune lucrul în echipă, interacțiunea directă, dar și brainstorming-ul, care devin mijloace de bază ale procesului educativ. Prin metoda proiectului se lasă elevului mai multă libertate de exprimare și acțiune și se oferă ocazii reale de a lua decizii și de a-și asuma responsabilități. Toate acestea duc, implicit, la crearea unei motivații puternice și la o implicare deopotrivă efectivă și afectivă a elevilor. Simplul fapt că sunt consultați în alegerea temelor și se ține cont de părerea lor îi face pe elevi să aibă mai multă încredere în forțele proprii.

Învățătorul încetează să mai fie un transmițător de cunoștințe, devenind un facilitator, un sfătuitor (consilier) al învățării. Învățătorul provoacă, organizează și stimulează situațiile de învățare. Elevii sunt conduși către autoînvățare și sunt motivați să planifice independent și colectiv, să implementeze și să evalueze procesul de învățare.

Literatura, ca artă a cuvântului, prin intermediul căreia realitatea este recreată în toată complexitatea ei, oferă copilului de vârstă școlară mică un întreg univers de gânduri și sentimente, de aspirații și îndrăzneli, de înaripare entuziastă și idealuri înalte.

Sugerat printr-o tematică variată, ca și prin prototipuri umane surprinse în ipostaze dintre cele mai felurite, acest univers se va putea constitui într-o zestre spirituală importantă, cu condiția ca opera literară în ansamblul ei să răspundă sarcinilor multiple pe care le ridică educația estetică,

intelectuală, morală, patriotică. Prin valorificarea creatoare a mesajului artistic, etic și estetic al fiecărei creații în parte se stimulează interesul, pasiunea copilului pentru literatură, setea de cunoaștere, se formează totodată premisele concepției despre lume și viață.

Formarea și modelarea caracterelor, deprinderea copiilor cu normele de comportare civilizată, cultivarea sentimentelor morale sunt sarcini la realizarea cărora opera literară, prin specificul ei, aduce o contribuție majoră.

Funcția formativă a literaturii pentru copii nu trebuie confundată cu unele intenții moralizatoare aride, stereotipe, fără acoperire artistică. Dar a nega existența unei strategii, a unei legi interioare specifice, de care trebuie să ținem seama toți cei care ne adresăm copiilor, ar fi o eroare cu consecințe grave.

“Nu voi înțelege de pildă de ce să refuzi acestei literaturi dreptul de a fi moralizatoare, să o stigmatizezi pentru infantilismul ei necesar, să o ostracizezi fără nici o nuanță, pentru trezismul ei intrinsec, obligat? Nu cred în ruptul capului că puiul de om ar fi mai bine servit de o literatură narcisistă, scăpărând la nesfârșit în gratuitatea sa, ca pietricelele mișcate ale unui caleidoscop... Ceea ce cu siguranță nu ține de literatura pentru copii este trezismul plicticos, uscăciunea de suflet, frigiditatea (s. n.), mimarea zaharistă, apa-n-piuă a versificației, graforeea simplistă, cabotinajul...” (Mircea Sântimbreanu, “Literatura pentru copii, o problemă majoră”)

Dacă școala are ca obiectiv major formarea și dezvoltarea personalității copilului, capabil să înțeleagă și să aprecieze frumosul din mediul înconjurător, atunci aceasta se leagă în primul rând de cultivarea pasiunii pentru lectură.

Cunoașterea treptelor de dezvoltare a psihologiei vârstei de către cadrul didactic, respectarea principiului accesibilității în vederea îndrumării permanente a lecturii copilului constituie o sarcină importantă. Literatura pentru copii se adresează celor mai diferite vârste. Distanța este foarte mare de la cartea cu poze însoțită de versuri sau proză, din clasele mici, când caracterul concret-intuitiv al gândirii impune ilustrația ca auxiliar prețios în înțelegerea semnificației operei, la cărțile în care primatul îl deține textul literar, din clasele a III-a și a IV-a, când gândirea trece spre o mai accentuată fază de abstractizare și generalizare.

Iată de ce este nevoie de cărți diferite care să se adreseze nivelului de înțelegere al copilului, în funcție de particularitățile de vârstă și preferințele individuale.

Literatura pentru copii trebuie să investigheze universul propriu de cunoaștere al copilului, năzuințele, aspirațiile lui cele mai înalte, printr-o ingenioasă transfigurare artistică.

“Copilul, scria George Călinescu, se naște curios de lume și nerăbdător de a se orienta în ea. Literatura care îi satisface această pornire îl încântă.”

Scopul parteneriatului este educarea elevilor în sensul receptării valorilor culturale, stimularea interesului pentru lectură, formarea competențelor de lectură în vederea asigurării succesului școlar și se adresează elevilor din ciclul primar.

În vederea realizării obiectivelor au fost implicate cadrele didactice și personalul bibliotecii, care organizează și desfășoară activități diverse și asigură necesarul de carte și amenajează spațiul bibliotecii corespunzător desfășurării acestora, dar și părinții elevilor care participă la unele

activități, în calitate de însoțitori sau resursa care monitorizează timpul liber al elevului, în sensul realizării educației pentru receptarea valorilor culturale.

Acvitițiile propuse urmăresc realizarea unor obiective specifice adresate elevilor precum: formarea unei atitudini de grijă și respect față de carte; cunoașterea instituțiilor care se ocupă de apariția, distribuirea și păstrarea cărților; formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură; lărgirea ariei de informație a elevilor; creșterea interesului pentru cunoașterea realității, în general; cultivarea sentimentelor, convingerilor, comportamentelor morale; cunoașterea și înțelegerea valorilor etice; definirea și aprecierea valorilor morale; formarea discernământului etic; dezvoltarea gustului estetic, cultivarea faptelor estetice; îmbogățirea și activizarea vocabularului, dezvoltarea capacității de exprimare; consolidarea deprinderilor de citire corectă, fluentă, conștientă și expresivă; stimularea capacității creatoare; formarea idealurilor etice și estetice; dezvoltarea capacității de a gândi și de a se exprima în conexiuni interdisciplinare; lărgirea orizontului imaginativ, al capacității de imaginare a unor universuri posibile, ca o anticipare a lumii viitorului; familiarizarea elevilor cu diferite tipuri de scriere; împărtășirea experiențelor personale, dar și pentru părinți: conștientizarea rolului pe care îl au în dezvoltarea și educarea propriilor copii; implicarea în activitatea școlii și în crearea unui mediu cald și sigur pentru copil.

Realizarea acestui proiect a cuprins trei faze, după cum urmează:

debutul proiectului, fază preparatorie, de inițiere atât pentru învățător cât și pentru elevi în care a fost aleasă tema, s-au stabilit scopul și obiectivele specifice, s-au analizat resursele materiale, umane și de timp necesare derulării proiectului de către învățătoare în colaborare cu elevii și s-au purtat discuții despre ceea ce știu elevii deja și ceea ce nu știu și ar trebui să afle despre această temă dar și discuții cu persoanele implicate.

Odată ce elevii sunt familiarizați cu rutina derulării unui proiect s-a trecut la fazele a doua și a treia când au fost stabilite conținutul proiectului și evaluarea temei abordate.

Programul activităților periodice din cadrul bibliotecii: "În lumea cărților", "Vă colindam!", "Mihai Eminescu-cel mai mare poet român", "Ziua scriitorului (3 martie)", "Ziua poeziei (21 martie)", "Scriitori gorjeni", "Lumea cărților – lumea mea", "Ion Creangă- prietenul copiilor", "În lumea copiilor..." , "Cine suntem noi?", derulate din noiembrie până în iunie, au avut variate modalități de desfășurare. Printre cele mai atractive au fost prezentarea bibliotecii cu importanța și organizarea cărților, modalitatea de împrumutare a cărților, sala de lectură, urările tradiționale locale de Crăciun, medalioanele literare, concursurile de recitari, expoziția de lucrări de arte vizuale inspirate de poezia lui Eminescu, expoziția de carte; prezentarea unor lucrări reprezentative ale scriitorilor gorjeni, șezătorile literare, concursul de creație literară, carnavalul copiilor – parada personajelor din povești, concursul de cărți/reviste realizate de grupuri de copii (pe secțiuni).

Monitorizarea s-a efectuat prin completarea lunară a unor fișe de monitorizare/evaluare în care s-a urmărit desfășurarea activităților programate la bibliotecă, participanți, produse ale activităților.

Performanțele obținute pot fi valorizate prin desfășurarea unui simpozion interjudetean în vederea realizării unui schimb de experiență a cadrelor didactice cu privire la modalitățile de

formare și dezvoltare a competențelor de lectură la elevii mici și mari; derularea, în cadrul simpozionului, a unei secțiuni în care elevii să-și prezinte produse ale activităților de lectură care constituie exemple de bună practică; realizarea de expoziții cu lucrări ale copiilor rezultate din activitățile la biblioteca județeană; prezentarea unor serbări cu recitări, scenete/dramatizări; organizarea de concursuri de creație literară.

Bibliografie:

1. Ana, A., Cioflica, S.M., *Proiecte tematice orientative*, Ed. Tehno-Art, 2004
2. Breben, S. Gongea, E., *Metode interactive de grup*—ghid metodic, Editura Arves, 2002
3. Cerghit, I. Neacșu, I., *Prelegeri pedagogice*, Editura Polirom, Iași, 2001
4. Cerghit, I., *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri, strategii*, Editura Aramis, București, 2001
5. Ciolan, L., *Învățarea integrată*, Editura Polirom, Iași, 2008
6. Ciobotaru, M. et.co., *Aplicații ale metodei proiectelor*, Editura CD PRESS, București, 2008
7. Preda, V., *Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2005
8. Preda, V. et. co., *Ghid pentru proiecte tematice*, Editura Humanitas Educațional, București, 2005
9. ****Programa școlară pentru clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a*, aprobată prin ordin al ministrului Nr. 3418/19.03.2013

DESPRE LECTURĂ ÎN CICLUL PRIMAR

Prof. învă. primar Rodica-Cornelia BRĂILOIU
Liceul Teologic Tg-Jiu, jud. Gorj

„A citi înseamnă a învăța. E o formă de experiență, sau mai bine zis, un multiplicator pentru experiențele noastre : căci, dacă ne-am mărgini la ceea ce putem trăi sau vedea în jurul nostru într-o viață de om, am fi foarte săraci”. (Manolescu, 2004)

În societatea actuală, în care informatizarea pune stăpânire pe un număr tot mai mare de activități și oameni, se poate observa că se citește din ce în ce mai puțină literatură. Principalul motiv invocat este lipsa timpului liber, care există totuși atunci când este vorba despre televizor, jocul pe calculator, navigare pe internet etc. Lectura este pusă adesea la colț și pe motiv că nu aduce mari beneficii, că este pierdere de timp.

Lucrurile nu stau tocmai așa și, la o simplă analiză, se pot evidenția numeroase argumente în favoarea lecturii. Pe lângă faptul că dezvoltă gustul elevilor pentru citit, lectura le satisface dorința de a cunoaște viața, oamenii și faptele lor, contribuie într-o măsură însemnată la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular activ, bogat și colorat, la educarea sentimentelor morale și estetice.

Încă de la sfârșitul clasei I, este bine ca elevii să afle despre carte că este o comoară fără de preț, în care unii oameni își adună cele mai frumoase gânduri pentru ca alții să le poată folosi în voie; cartea este învățătorul care te conduce la bine, te face să te bucuri, să râzi și să plângi.

De-a lungul vremii mulți scriitori au definit și arătat cu multă prisosință influența pe care o exercită asupra educării omului, cartea. Astfel, Miron Costin spunea despre cititul cărții „...că nu este alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cititul cărților”, iar Alexandru Vlahuță că este un fel de S.O.S. al sufletului.

Drumul citirii unei cărți nu are sfârșit. Cartea îți oferă posibilitatea să te oprești mai multă vreme asupra unui pasaj, să te întorci la altul pe lângă care ai trecut în grabă, dar la care simți nevoia să revii după ce ai terminat-o, să reiei cartea oricând dorești.

Cartea este o comoară fără de preț, în care unii își adună cele mai frumoase gânduri, ca alții să le poată folosi în voie. Ea reflectă ca o oglindă lungul șir de secole ale vieții omenirii, istoria luptei sale pentru existență, pentru un viitor mai luminos, suferințele, bucuriile, înfrângerile și biruințele sale toate.

„Iubiți cartea, îngrijiți-o și citiți cât mai mult!” ne îndeamnă G.F.Morozov în lucrarea sa „Cărți prietene”, arătând importanța cărții pentru cititor. Tot el a afirmat că în compania personajelor nu i se urăște niciodată. „Personajele sunt gata să-mi răspundă la orice întrebare. Unii îmi povestesc despre lucruri de demult, alții îmi dezvăluie tainele naturii, mă învață cum să trăiesc, alții, cum să mor...Acești prieteni sunt cărțile mele...”

Alegerea cărților potrivite este doar un prim pas. Al doilea pas și tot atât de important este deprinderea lecturii, obținerea eficienței ei maxime în urma citirii unei cărți.

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie, date fiind aspectele educative pe care le implică:

-aspectul cognitiv: prin lectură elevii își îmbogățesc cunoștințele despre lume, despre realitate;

-aspectul educativ: lectura contribuie esențial la educarea copiilor în dimensiunile etice și estetice;

-aspectul formativ: constă în faptul că lectura are drept consecință formarea și consolidarea deprinderilor de muncă intelectuală, dezvoltarea gândirii, a imaginației, a capacității de exprimare corectă și expresivă.

Prin lectura elevilor la clasele primare se urmăresc finalitățile: consolidarea deprinderii de citire corectă, fluentă, conștientă și expresivă, formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură, lărgirea ariei de informație a elevilor, creșterea interesului pentru cunoașterea realității, îmbogățirea și dezvoltarea sentimentelor într-o gamă complexă, cunoașterea și înțelegerea valorilor etice, cultivarea sentimentelor, convingerilor, comportamentelor morale, dezvoltarea gustului estetic, îmbogățirea și activizarea vocabularului, dezvoltarea capacității creative, formarea idealurilor etice și estetice, dezvoltarea capacității de a gândi, și de a se exprima în conexiuni

interdisciplinare, lărgirea orizontului imaginativ, al capacității de imaginare a unor universuri posibile, ca o anticipare a lumii viitorului.

Obiectivul lecturii îl constituie consolidarea deprinderilor de citire corectă, fluentă, conștientă și expresivă. Fluența înseamnă citire aparent lipsită de efort, cu expresivitate și inflexiuni relevante ale vocii. Ea poate fi dezvoltată prin instruire direct, folosind cititul repetat sau prin incorporarea cititului repetat într-un context care este interesant și are sens.

Metodele și tehnicile didactice aplicabile în scopul dezvoltării fluentei sunt: citirea repetată, citirea în gând, cititul cu un prieten, teatrul cititorilor, cititul în cor și repetarea.

Trezirea interesului pentru lectură este punctul de plecare pe tărâmul cunoașterii și în același timp chează succesului în activitatea școlară pentru fiecare învățător cât și pentru elevii săi. Copilul în general este lipsit de încredere în forțele lui. Efortul pe care îl face în primele clase pentru a parcurge câteva pagini este uriaș. Adulții uită de obicei acest lucru, de aceea nici nu-i acordă la timp atenția cuvenită.

Lectura propriu zisă nu începe însă decât după ce copilul reușește singur să descifreze cu ușurință ideile ascunse în spatele semnelor grafice, odată cu descifrarea enigmei acestor hieroglife care adesea îi înspăimântă pe copii. Învățătorul și părinții trebuie să sesizeze acest moment dificil din viața psihică a micuțului, pe jumătate înspăimântat de tainele scrisului, pe jumătate crispat de efortul făcut pentru descifrarea unor semne atât de curioase și pline de mister. Numai formarea interesului pentru lectură nu este suficient pentru a face din orice copil zburdalnic, dornic de joc și voie bună, un cititor liniștit, care se cufundă ore întregi în lectura unei cărți.

Pentru a-i determina pe copii să devină cititori pasionați este necesar să se formeze cu răbdare și stăruință gustul pentru lectură. Întâlnim adesea copii care ascultă cu mult interes o lectură frumoasă citită de părinți sau de învățător, dar preferă să se joace, să hoinărească sau să-și piardă vremea în modul cel mai neașteptat, fără a fi tentați săptămâni de-a rândul să mai citească și altceva decât ceea ce li se cere către învățător în orele de curs. La acești elevi care au învins deja greutățile începutului, nu mai poate fi vorba de lipsa de interes, ci problema îmbracă alt aspect, gustul pentru lectură nu este încă format.

Uneori elevul nu are la îndemână cărțile cele mai potrivite cu vârsta, preocupările și preferințele lui, alteleori indiferența mediului înconjurător față de lectură determină această atitudine. În astfel de cazuri intervenția învățătorului este necesară, el va indica lista lecturilor pe care elevul le va citi mobilizându-l în vederea canalizării sale spre o lectură plăcută și interesantă. De asemenea va lua legătura cu părinții acestuia cerându-le să-l aducă lângă ei, de câte ori au posibilitatea și să îi citească ei până la un punct, iar de acolo să-l lase singur pe copil să observe ce s-a întâmplat mai departe în povestea respectivă. Să-l pună să citească cu voce tare, pentru a ști despre ce este vorba în fragmentul citit de acesta, iar după aceea să poarte discuții despre conținutul povestirii, să scoată în evidență calitățile personajului pozitiv, să scitice personajul negativ.

Este deosebit de important ca elevul să înțeleagă bine ceea ce citește, apoi să fie în măsură să analizeze, să deosebească ceea ce este bun, util, instructiv și educativ de ceea ce este rău, inutil, dăunător, ca în final să-și poată formula clar o opinie despre cartea citită.

Cartea bine aleasă poate fi un bun tovarăș într-o călătorie, într-o zi de odihnă la munte sau la mare, sau în orele de destindere petrecute la bunici. Cartea este un prieten care nu deranjează pe nimeni, nici nu plictisește, nici nu cere condiții speciale pentru a fi citită. Este suficient să avem dragoste de carte, s-o avem la noi, s-o deschidem și s-o citim.

Un lucru este extrem de important: acela de a-i învăța pe elevi cum trebuie citită o carte. Mai întâi trebuie să respectăm cartea, să nu-i îndoim filele atunci când întrerupem lectura, să nu-murdărim făcând tot felul de însemnări pe paginile ei.

O carte nu trebuie citită la voia întâmplării și nici în grabă, să pozăm că suntem cititori pasionați. O carte se citește într-un anumit fel, după natura cărții, după scopul în vederea căruia se face lectura, după obiectivul urmărit. O carte citită numai pentru destindere nu ridică de obicei probleme. Cu totul altfel stau lucrurile cu lecturile făcute cu un anumit scop. În cazul acestor lecturi este necesar ca elevul să facă anumite însemnări: numele personajelor, citate, să caracterizeze personajele principale, să formuleze câteva concluzii.

Odată format, gustul pentru lectură se poate transforma în clasa a IV –a într-o adevărată pasiune. Această dragoste de carte și lectura ei este nespus de benefică oricărui cititor. Cartea răsplătește generos dragostea ce i-o purtăm, ea te instruește chiar și fără să i-o ceri și, poate când nici n-o dorești.

Nicolae Iorga spunea: „Lectura joacă un rol mare în viața copiilor, un rol mult mai mare decât în viața celor vârstnici. Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața. Din cărțile pe care le citesc, copiii își formează o anumită concepție asupra lumii, cărțile formează la ei anumite norme de conduită”.

Bibliografie:

1. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, 2006
2. Cucuș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2000
3. Ezechil, L., *Comunicarea educațională în context școlar*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2002
4. Oprea, C.L., *Strategii didactice interactive*, EDP R.A., București, 2009
5. Popescu, G., *Psihologia creativității*, ediția a-III-a, Editura Fundației „România de Mâine”, 2007
6. Șerban, Ion Gr., *Învățătorul și copiii*, E.D.P., București, 1975
7. www.didactic.ro

LECTURA, PRIMUL PAS SPRE CULTURĂ

Prof. înv. primar Cornelia Mirela BRIBETE
Colegiul Național „Mircea Eliade”, Reșița, jud. Caraș-Severin

Lectura, dintr-o perspectivă culturală și socială, este un prilej de evoluție umană, de cunoaștere a voinței, a sinelui, de acces spre un tărâm în care ne transformăm simțirea nativă în gândire rațională, bazată pe realitatea vieții, reflectată în dezvoltarea intuitivă, semnificația și

exprimarea credinței pentru cultivarea valorilor ce rețin împlinirea umană, satisfacția spirituală: familia, patria, binele opus răului, rânduiala bisericească, milostenia, nepărtinirea etc.

Din păcate, România se plasează în acest moment în subsolul clasamentului în privința numărului de cărți citite pe cap de locuitor. Peste 53 dintre cetățeni au dificultăți de a înțelege ceea ce citesc, România fiind plasată pe ultimul loc în Europa la acest capitol, conform Raportului Comisiei Europene, iar peste 50% din absolvenții de studii liceale, nu promovează examenul de bacalaureat. În același timp, suma medie anuală cheltuită de un român pentru cumpărarea de carte este de sub 5 euro. În acest context, rolul profesorului este esențial și, de asemenea, implicarea instituțională este determinantă. Dascălul este cel care inițiază formarea culturală a elevului prin sugestionarea lecturii în toate domeniile de activitate: literatură, istorie, matematică, fizică, geografie etc.

Cultivarea interesului pentru lectură, a descoperirii vocației pentru aceasta, distingerea nuanțelor estetice în universalitatea literaturii, deschid premisele spre autonomia gândirii, perspectivele meditative, predilecția către critica, în legătură cu varietatea conținutului lecturii și cu specificitatea ei.

Lectura, astfel, este caracterizată și ca act cognitiv și ca act al comunicării între subiectul angajat în stare de dialog cu textul respectiv.

Profesorul este cel chemat să fie la curent cu dinamica schimbărilor informaționale, pentru a putea fi în măsură de a recomanda lecturile adaptate nevoilor de informare a elevilor și pentru a evita suprapunerie noutăților editoriale, uneori generatoare de confuzii.

Sigur, recomandarea unor cărți nu se poate asimila cu obligativitatea achiziționărilor sau lecturării acestora.

În afara lecturilor suplimentare, cuprinse în programa școlară, rolul profesorului în promovarea și cultivarea interesului pentru literatură, este acela de a convinge prin argumentele logicii importanța inițierii și desăvârșirii culturale a elevului interesat să cunoască, să-și formeze abilități și competențe care să-l ajute să se autoevalueze, să-și îmbogățească fondul de cuvinte, să se integreze, cât mai facil, din punct de vedere socio-profesional, să se performeze.

Ca realizare instituțională, alături de dascăl, biblioteca școlară are un rol la fel de important, completând strădania dascălului, care ține de inițiere, formare, coordonare și convingere, biblioteca oferind forma de întreținere stimulativă și locativă pentru lectură, liniștea de desfășurare a acestui act cultural, vital în formarea elevului a cărei personalitate se află în curs de transformare și evoluție.

Un rol important îl are bibliotecarul documentarist care, pe lângă funcția administrativă pe care o deține, trebuie să fie un bun cunoscător al lucrărilor de specialitate, atributele sale fiind acelea de a realiza o comunicare eficientă cu elevii, pentru a putea fi în măsură de a recomanda acestora lecturi accesibile cu caracter educativ-formativ, și, nu în ultimul rând, cele care sunt utile în demersurile de interes momentan sau de interes general.

Dascălul împreună cu bibliotecarul au misiunea supravegherii sufletelor copiilor, cunoscându-i și apropiindu-se de aceștia, îi pot îndruma spre lecturarea unor cărți care să le

deschidă și să le lărgescă universul cultural, angrenându-i în discuții ulterioare, după ce elevii le vor fi citit.

Un alt aspect îl constituie colaborarea dascălului cu familia. Elevul, în mod firesc, își petrece mai mult timp cu familia, în raport cu timpul petrecut în școală. Familia este pentru elev modelul care devine prilej de imitație, prin ținută, limbaj, comportament, gusturi. Și de aceea este de dorit ca și părinții să devină promotori în procesul instructiv educativ, alături de profesori.

Sediul destinat documentării și informării, în special în școli și, în general, în comunitate, este structurat, în concret, prin funcția de „bibliotecă” și funcția de cercetare și prelucrare a materialelor informative.

În acest context este creat cadrul propice pentru deprinderea și formarea unor reprezentări culturale evolutive și pentru identificarea patrimoniului valorilor literaturii.

Scopul constituirii centrului de documentare și informare, caracterizat prin funcția de „bibliotecă” și funcția de cercetare și prelucrare a materialelor informative, este de a pune bazele unei civilizații culturale care să vină în întâmpinarea nevoii de cunoaștere a elevului, a dezlegării răspunsurilor din realitatea percepțiilor și intereselor lui. Totodată, acest centru de documentare și informare asigură accesul la documentarea și culegerea informației școlare, este locul unde se însușesc tehnicile de căutare a informației, cultivarea unor abilități de documentare, cum ar fi utilizarea enciclopediilor, conceperea de diverse lucrări pentru portofolii.

Perfecționarea centrelor de documentare și informare au devenit obiectul unei politici culturale, care legitimează importanța actului lecturii.

Teza demersului realizat, prin acest organism, este aceea de a convinge pe elevi de a concilia relația lor cu cartea și, pe această cale, de a se media cultural pentru aprofundarea legăturii dintre elev și informație.

Prin centrele de documentare și informare se dezvoltă pedagogia în interesul succesului școlar, elevul este proiectat în centrul procesului educativ prin oferta inițierii în utilizarea metodelor progresiste de lucru, ca de pildă munca în echipă, abordarea interdisciplinară care are ca scop didactic dobândirea și formarea deprinderilor de căutare și prelucrare a informației, stimularea spiritului de inițiativă.

Prin aprecierea interesului pentru lectură se umărește, concret, dezvoltarea abilităților și formarea competențelor elevilor în funcție de oferta de cunoaștere și particularitățile acesteia prin: lectura de plăcere, lectura de informare, lectura instituționalizată. Lectura de plăcere, este exprimată pe animațiile de lectură, dascălului revenindu-i rolul de catalizator al acestei acțiuni.

Se dezbate în mod curent tema ofertei unui gen de lectură automotivantă pentru elevi. Pentru aceasta profesorii au prilejul și misiunea de a descoperi particularitatea documentară a realității fiecărui subiect (elev) în parte, încercând, la început să ofere și să stimuleze interesul pentru lectură în raport cu varietatea personalității elevilor, cu interesul cultural și perceptiv al acestora, mizând ulterior pe un câștig corectiv și evolutiv, dezbaterea temelor lecturate care conduc spre o mai bună comunicare, luând în calcul dezvoltarea imaginației, îmbunătățirea fondului de cuvinte, însușirea unor juste reguli de conviețuire socială, sudarea relațiilor de grup.

În orientarea profesorului documentarist trebuie avute în vedere următoarele recomandări pentru lectura cititorului la debut spre cititorul în curs de formare, sfârșind cu cititorul în drum spre elaborare:

- * scopul lecturii să fie acela de a citi pentru a înțelege;
- * lectura trebuie să fie stimulativă, prin poziția profesorului documentarist de gratificații, manifestări laudative, discuții care să promoveze interesul pentru lectură și care să suscite dezbaterile;
- * lectura trebuie să aibă identitate pentru elevi, definită prin descoperirea particularităților textuale, premisa autocunoașterii etc.;
- * lectura trebuie să ofere posibilitatea elevilor de a ieși din stereotipie, din clișeele care nu conțin originalitatea și nu stârnesc interesul cunoașterii.

În calitate de profesor pentru învățământ primar:

- * am inițiat, organizat și coordonat activități de promovare a lecturii în acord cu evoluția elevilor de la vârste mici spre vârste mai mari, în ciclul primar, în cadrul mai multor proiecte educaționale locale, județene și naționale, urmărind predilect alcătuirea unor liste cu cărți ce se propun a fi citite în vacanțele școlare;
- * am supus analizei oportunitatea lecturării cărților ,în debaterile cu colegii, cu comitetul de părinți și cu reprezentantul bibliotecii locale;
- * am luat în calcul beneficiile culturale oferite de conținutul educativ al acestora;
- * am militat pentru conceptul provocării elevilor către lectură, propunându-le teme și realizând asocieri în legătură cu specificul zonal, evenimentele istorice legate de comunitate, de particularitățile geografice ale locului natal, de obiceiuri și sărbători etc.;
- * am expus elevilor momente, fragmente sau secvențe din universul literaturii, pentru a le stimula curiozitatea de a deschide cartea, de a citi și a cunoaște epilogul lecturii propuse;
- * am propus elevilor tema abordării unei lecturi, urmând a le dezbate ulterior, în sensul identificării personalității personajelor din lectură, a compatibilității micilor cititori cu acestea, discutarea întregii lecturi din viziunea percepției fiecărui elev.

Cronicarul român Miron Costin spunea despre cititul cărților „nu este alta și mai frumoasă, și mai de folos în viața omului zăbavă decât cetitul cărților”, iar Nicolae Iorga, istoric, literat, profesor și om politic reflecta „O, sfintele mele cărți (...) pe care soarta prielnică mi le-a scos înainte, cât vă dătoresc că sunt un om adevărat, ca oamenii din țările unde nu s-a întrerupt niciodată cultura“.

Bibliografie:

1. Simonescu, Dan și Buluță, Gheorghe, *Scurtă istorie a cărții românești*, București, Editura Demiurg, 1994.

ROLUL ACTIVITĂȚILOR NONFORMALE ÎN STIMULAREA LECTURII DE PLĂCERE

Prof. Reli Iuliana AL QEISI

Școala Gimnazială Nr.1, Dobrotești, jud. Teleorman

Motto: „*Cartea este o fâgăduință, o bucurie, o călătorie
prin suflete, gânduri și frumuseți.*”

(Tudor Arghezi)

Cartea și lectura trebuie să ocupe un loc deosebit în viața fiecărui elev, iar profesorului de limba română îi revine datoria de a apropia sufletul inocent al elevului de paginile cărților. Dacă o lectură plăcută este tot așa de folositoare sănătății noastre ca și exercițiile fizice (Kant, sec. al XVII-lea), atunci trebuie să găsim o cale pentru a ne antrena zilnic.

Citirea unei cărți reprezintă o dovadă de mare responsabilitate, deoarece lectura este principalul instrument în însușirea unei limbi mai bogate, a unei exprimări elevate, nuanțate și este un mijloc de a ne concretiza ideile, gândurile și trăirile. Din păcate, elevii generației actuale manifestă un tot mai vizibil dezinteres față de lectură, cartea făcând parte din ce în ce mai puțin din viața omului modern. Lipsa interesului față de lectură nu este un fenomen ivit pe neașteptate, fiind explicabilă prin coordonate ce țin de natura evidenței. Astăzi, computerul și televizorul reușesc să ofere mult mai mult decât o făcea până acum lucrarea tipărită, realitatea virtuală cucerind și îndepărtând tot mai mult de filele cărților.

Pentru reducerea acestui fenomen, școala ca instituție- cheie joacă un rol important în apropierea copilului de lumea cărților și, implicit, de lectură. Cartea trebuie să devină părtașă în viața copilului de la cea mai fragedă vârstă. Ea îi ajută pe copii să parcurgă drumul cunoașterii de la concret la abstract, de la intuiție la reprezentare și fantezie. Cu ajutorul cărții, copilul descoperă instrumente care îi pot satisface dorința de a descoperi realitatea inconjurătoare, ea însăși o lume.

Educatorii trebuie să le dezvolte elevilor „gustul pentru lectură”, o cerință didactică importantă fiind preocuparea permanentă a cadrelor didactice pentru realizarea contactului direct al copiilor cu lumea operelor literare. Problema îndrumării lecturii școlare este extrem de importantă, deoarece în anii de formare intelectuală, tânărul cititor trebuie orientat în mulțimea de opere literare care îi stau la îndemână, căci unele cărți sunt contraindicate din cauza inaccesibilității la o anumită vârstă, iar contactul eșuat cu o carte își poate pune amprenta în viitor pe calitatea lecturii. Absența unei lecturi susținute e evidentă în vocabularul lacunar, în comportament, în gândire și chiar într-o înclinație spre violența limbajului. Tocmai de aceea e nevoie, mai mult ca oricând, să ridicăm bariera dintre copil și carte, iar îndepărtarea elevului de lectură trebuie să fie un semnal de alarmă.

Mijloacele pentru cunoașterea preferințelor elevilor sunt diverse și variate, de la cele generale (ancheta, sondajul) până la cele individuale (convorbiri cu elevii, cu profesorii clasei sau cu părinții, examinarea fișei de cititor de la biblioteca școlii etc.).

La orele de limba și literatura română, elevul nu citește pentru a ști să citească, ci pentru a

descoperi informațiile necesare unei bune comunicări, unei culturi generale, dar mai ales realizării spirituale. Observarea sistematică a activității elevilor oferă cadrului didactic posibilitatea de a culege informații relevante asupra performanțelor elevilor din perspectiva capacității lor de acțiune și relaționare, a competențelor și abilităților de care dispun aceștia.

Paradoxal, în aceste vremuri agitate, în care *timpul nu mai are răbdare* cu noi, există și elevi care găsesc în interiorul lor dorința de a citi. De aceea, profesorul de limba română are un rol important în a-i stimula, a găsi în permanență noi metode de a-i incita la lectură; desigur, totul trebuie să pară un joc, destindere și relaxare: **a citi de dragul de a citi** .

Formarea unei atitudini pozitive față de lectură reprezintă unul dintre obiectivele cele mai importante și mai grele ale disciplinei limba și literatura română. În vederea trezirii interesului elevilor pentru lectură se impun diferite activități și metode: alegerea textelor în concordanță cu orizontul de așteptare al elevilor; valorificarea lecturii inocente; transpunerea textelor literare în alt limbaj: mimă, joc de rol, pantomimă, dramatizare; parteneriate și activități comune cu biblioteca; întâlnirea cu scriitori și critici literari; organizarea unor cenacluri literare, a unor șezători și concursuri etc;

Competența măsoară cunoștințe și abilități însușite în procesul de învățare, aplicare a materiei curriculare la limba și literatura română și în acest sens se impune utilizarea metodelor interactive capabile a transforma elevul în participant activ al lecturii. E bine să urmărim transformarea lectorului inocent în lector competent, avizat, însetat de lectură și de cunoaștere.

Lista de lecturi – este metoda ce pornește de la întrebarea *Care e cartea pe care aș și de cunoaștere.dori să o citesc/ să o recitesc și de ce tocmai pe aceasta?* Se notează titlurile sugerate de elevi pe foi de flipchart și se constituie o listă de lecturi. Lista de cărți e o metodă utilă în stârnirea interesului pentru lectură suplimentară, elevul având posibilitatea să aleagă pentru sine și pentru colegi cărți pe care el le consideră captivante, motivându-și alegerea în funcție de elementele paratextuale oferite de listă și de experiența proprie.

Semnul de carte- după lectura interiorizată a textului, li se cere elevilor să completeze un semn de carte care să conțină 5 sarcini de lucru : notația primei reacții la lectură , notarea ideii reținute, a unei nedumeriri sau a unei întrebări stârnite de text, a unui titlu de carte de care își amintesc în timpul lecturii, a cărții pe care ar fi ales- o ei pentru a ieși din labirint.

Copacul valorilor- se desenează un copac al eroilor, pe frunze se scrie numele eroului, iar pe fructe , valorile după care se manifestă. Este o metodă care îi ajută să descopere și să conștientizeze valorile personajelor.

În final, elevii pot primi teme de casă, cum ar fi: *Imaginați-vă că întâmplările nu se termină aici, ci continuă cu alte fapte. Redactați o scrisoare pe care ați adresa-o unui personaj.*

După toate aceste considerații, mi-aș permite câteva propuneri menite să stimuleze interesul elevilor pentru lectură, să relizeze o punte între elevi și cărți, o transformare a lecturii din constrângere în pasiune: ar fi util ca autorii manualelor alternative să aleagă texte adecvate nivelurilor de dezvoltare emoțională și intelectuală a elevilor, este necesar ca fiecare profesor să își fundamenteze activitatea pe lectură aprofundată(obligatoria), suplimentară și particulară. Independent de tipul de lectura, profesorul va avea în vedere declanșarea unor activități necesare

oricărui mod de lectură.

Pentru realizarea sarcinii de apropiere de lumea literaturii, de a- i ajuta să deprindă gustul cititului este recomandabil alegerea textelor literare atractive, accesibile, variate , texte care produc curiozitatea și stârnesc idei, îmbogățesc experiența de viață și cea culturală.

Miron Costin sublinia că nu există un ideal nobil la fel ca “cیتitul cărților”, de aceea elevii trebuie să înțelegă că a citi o carte înseamnă a pătrunde într- un univers de gânduri , idei și sentimente ce îmbogățesc mintea și sufletul.

În final, aș putea spune că lectura trebuie să realizeze și ea un deziderat formulat din vechime:” Să nu îi educăm pe copii pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari. Și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să îi învățăm să se adapteze”. (Maria Montessori). O doză mare de perseverență și un ocean de dragoste vor putea modela munca dascălului, deoarece prin dragoste, el este chemat să crească și să educe Omul, iar lectura este și ea o fărâamă din tot ce reprezintă munca dascălului, vizibilă și capabilă să străbată berierele timpului.

Bibliografie:

1. Valeriu Marinescu, *Predarea, învățarea limbii și literaturii române în gimnaziu*, Editura Fundației România de Măine, București, 2007
2. Corneliu Crăciun, *Metodica predării limbii și literaturii române în gimnaziu și liceu*, Editura Emia, 2004
3. Nicolae Eftemie, *Introducere în metodica studierii limbii și literaturii române*, Editura Paralela 45, 2008

LECTURA DE PLĂCERE ÎN ȘI DINCOLO DE SPAȚIUL ȘCOLII

Prof. înv. primar Florica BRÎNZAN
Școala Gimnazială Nr.1, Dobrotești, jud. Teleorman

Lectura are un rol important în viața copiilor cu impact profund pentru anii următori.

Acțiunea educațională se desfășoară prin implicarea unor elemente de construcție fundamentale care valorifică o serie de influențe ce determină și duc la bun sfârșit procesul educațional. Cercul de lectură și atelierile de scriere creativă pe care am ales să le desfășor în cadrul Școlii Gimnaziale nr.1 Dobrotești, loc. Dobroești, au oferit elevilor posibilitatea de a descifra și de a aprofunda modul în care sunt construite textele literare, dar și mijloacele prin care ei înșiși pot redacta diverse texte, aceste activități constituind practic o deschidere spre spațiul miraculos al literaturii, ajutându-i să înțelegă această lume, descoperindu-se pe ei înșiși într-o ipostază poate necunoscută încă, după cum afirmă Alina Pamfil. Pornind de la aceste premise, am înțeles că a valorifica însușirile pozitive ale elevilor, respectându-se ritmurile de lucru personale, menținând un climat de încredere, dar și de cultivare a încrederii în părerile celorlalți – adică a așeza elevul în centrul activității de învățare – este și trebuie să fie o prioritate pentru orice cadru didactic.

Obiectivele pe care ni le-am fixat au fost acelea de a identifica abilitățile creative ale elevilor din clasele primare, de a elabora și implementa programe individuale de stimulare a creativității, de a adopta un program de promovare a lecturii prin realizarea recenziilor unor cărți citite în cadrul Cercului, dar și instituirea unor ateliere de scriere creativă pe diverse teme. Pe baza cunoașterii particularităților psihoindividuale ale elevilor, dar având în vedere și tratarea diferențiată a acestora, am luat în considerare sarcini de învățare care au fost proiectate/ realizate în zona dezvoltării proxime, adică puțin peste posibilitățile de moment ale elevului. Altfel spus, s-a dorit realizarea unei instruirii personalizate deoarece am urmărit consecvent valorizarea însușirilor pozitive ale tuturor participanților la activitățile desfășurate, iar valorizarea potențialului fiecăruia și încurajarea reflecției la elevi a fost unul dintre dezideratele propuse, prin activități în care elevul a devenit subiect al propriei formări, fiind motivat astfel pentru învățare.

Prin acest demers, aplicând metode moderne, dar și metode clasice de stimulare a creativității elevilor, considerăm că am reușit să demonstrăm că fiecare elev are un potențial creativ latent care poate fi valorificat cu succes atât în cadrul unor cercuri de lectură, cât și la clasă, prin adaptarea unor strategii potrivite fiecărui grup de elevi în parte. Expresivitatea emoțională afișată de elevi pe parcursul desfășurării activităților propuse a constituit, fără îndoială, un indiciu pentru cadrul didactic coordonator în decodificarea gradului de înțelegere a sarcinilor de învățare, în aprecierea dificultății acestora și, nu în ultimul rând, asupra faptului că ne aflăm pe drumul cel bun, existând șanse optime de a obține randamentul scontat.

Principalele instrumente de stimulare a creativității aplicate în cadrul cercului de lectură, au fost următoarele: tehnica bilețelului, Eu sunt..., cvintetul, metoda proiectului, povestea de 5 minute, metoda GROWTH (Building trust), Poezie... în mișcare, cartonașele Dixit, compunere puzzle. Climatul în care s-au desfășurat activitățile în cadrul Cercului a fost unul prietenos, favorabil, creându-se o atmosferă afectivă optimă care să ofere elevilor posibilitatea de a-și expune opiniile într-o atmosferă neautoritară, unde ideile valoroase ale elevilor au fost apreciate constant, iar nereușitele nu au fost ridiculizate. Elevii au fost încurajați să pună cât mai multe întrebări, comunicarea fiind stimulată prin dezbateri între profesor și elevi. Ipostazele în care cadrul didactic s-a aflat în cadrul activităților au fost – în afara celei de pedagog-, de proiectant, de moderator, de organizator, de mediator, de animator, de partener, oferind elevilor sprijin în situații de nesiguranță, eșec sau frustrare. Copiii au fost încurajați să caute alternative la problemele expuse, fiind stimulați să aibă o atitudine reflexivă față de actul lecturii, încurajându-i permanent pe aceștia să-și aducă propriile idei, uneori nonconformiste, să fie originali, ingenioși, creativi.

Literatura de specialitate consideră că dacă acele condiții necesare sunt îndeplinite, elevii își vor dezvolta spiritul investigativ, gândirea divergentă și atitudinea creativă. Toate activitățile propuse au stimulat spiritul critic constructiv al participanților, provocându-i permanent pe aceștia să emită noi variante posibile ale problemelor sesizate.

Vom exemplifica în continuare una dintre metodele folosite în cadrul Cercului, cea care s-a bucurat de cel mai mare succes în rândul elevilor, și-anume *Poezie... în mișcare*. Am pornit de la ipoteza că dacă se utilizează o astfel de tehnică de lucru, atunci elevii vor fi puși în situația de a crea un text nou, schimbând structura textului, de la un text în proză la un text în versuri, de a

aplica cunoștințele teoretice legate de rima și măsura versului, de a încorpora elementele știute (citite) cu cele trăite/ simțite/ dorite și de a-și perfecționa propria activitate, din perspectiva *empowerment*-ului, adică una dintre potențialitățile evaluării interactive care înseamnă a da cuiva mai mult control pentru a întreprinde ceva; situație în care profesorul-evaluator este mai mult un facilitator care contribuie la formarea elevilor, iar elevul, individual sau grupul, deține rolul fundamental în evaluare. Obiectivele propuse în desfășurarea activității menționate au fost următoarele: dorința de schimbare și îmbunătățire a tehnicilor de scriere creativă; obținerea unor rezultate superioare în interpretarea unui text lecturat; învățarea noilor abilități prin muncă individuală și de grup; acceptarea sarcinilor de învățare mai dificile și de mai mare complexitate.

Demersul a avut drept scop observarea și înregistrarea comportamentului elevilor, a modului în care aceștia pot obține rezultatele excepționale, urmărindu-se îndeosebi gândirea reflexivă, autonomă și critică a acestora în raport cu un text literar citit, modul de transformare a structurii unui text, respectând cronologia faptelor relatate în textul lecturat. Elevii erau deja familiarizați cu noțiunile specifice de teorie a literaturii, dar nu și cu acest tip de activitate. Volumul care a făcut obiectul activității menționate a fost *Marile speranțe* de Charles Dickens (re povestit pe înțelesul copiilor).

Fiecare elev a primit o coală de hârtie pe care erau scrise deja două strofe din poezia pe care trebuiau să o creeze împreună cu ceilalți participanți la activitățile Cercului. Cele două strofe au fost concepute de profesorul coordonator al activității, iar acestea reprezentau punctul de plecare în sarcina de lucru trasată pentru activitatea în cauză. Li s-a comunicat elevilor că în redactarea acestei poezii este necesar să se țină cont de anumite instrucțiuni. Înainte de a trece la scrierea strofei care urmează, se discută (fiind implicat tot grupul de elevi în discuție) care sunt întâmplările care urmează și care sunt aspectele cele mai relevante care se desprind din acestea. De îndată ce s-a stabilit acest aspect, ne vom focaliza atenția asupra faptului că poezia va fi alcătuită (în mod obligatoriu) din catrene, respectându-se totodată rima impusă și, pe cât posibil, măsura versurilor.

Înainte de a trece la scrierea strofei următoare, se va da citire strofelor anterioare create și din toate variantele propuse de fiecare grup se va alege, prin vot, cea mai reușită strofă produsă de elevi, iar aceasta va fi inserată în poezie. Timpul afectat creării fiecărei strofe în parte va fi de 8-10 minute. Elevii au avut libertatea de a se grupa în echipe, cu condiția să facă echipă cu elevi din aceeași clasă, iar fiecare strofă nou creată trebuia supusă votului celorlalte echipe. Se adăugau astfel poeziei catrenele cele mai reușite, însă nu aveau drept de vot elevii care făceau parte din echipa care a creat strofa respectivă. A pune elevul în centrul activității de învățare devine evident un demers obligatoriu în școală indiferent de disciplina predată. Cel care învață are nevoie de exercițiu, are nevoie de timp pentru a reflecta la ceea ce învață și, de asemenea, are nevoie să își dezvolte deprinderea de a-și pune întrebări cu privire la ceea ce a învățat. Pe măsură ce elevii citesc, ei învață, își îmbogățesc cunoștințele în mod natural, își dezvoltă competențele de lectură. Încurajarea elevilor înspre a citi mai mult ar trebui să fie combinată cu alte activități, și-anume acelea de a compune, de a scrie deoarece activitatea de învățare presupune și o activitate de gândire. Elevii trebuie ajutați să își dezvolte în mod firesc curiozitatea și să ajungă să își pună

întrebări disciplinate – ceea ce reprezintă fundamentul gândirii critice și creative – contribuind astfel la viața lor personală.

Bibliografie:

1. Adams, Marilee, *Învățăături care schimbă vieți. 12 instrumente mentale de autoperfecționare*, Editura Amalteea, București, 2014.
2. Anderson, Chris, *TED Talks. Ghidul oficial TED pentru vorbit în public*, Editura Publica, București, 2016.
3. Gordon, Thomas. Burch, Noel, *Profesorul eficient. Programul Gordon pentru îmbunătățirea relației cu elevii*, Editura Trei, București, 2011.
4. Oprea, Crenguța-Lăcrămioara, *Strategii didactice interactive*, Editura didactică și pedagogică, București, 2007.
5. Pamfil, Alina, *Didactica literaturii. Reorientări*, Editura Art, București, 2016.
6. Robinson, Ken, Arnica Lou, *Descoperă-ți elementul. Cum să-ți afli talentele și pasiunile și cum să-ți transformi viața*, Editura Publica, București, 2014.
7. Robinson, Ken, Arnica Lou, *Școli creative. Revoluția de la bază a învățământului*, Editura Publica, București, 2015.
8. Roco, Mihaela, *Creativitate și inteligență emoțională*, Iași, Editura Polirom, 2001.
9. Stoica, Ana, *Creativitatea elevilor. Posibilități de cunoaștere și educare*, Editura didactică și pedagogică, București, 1983.

IMPORTANȚA LECTURII PENTRU DEZVOLTAREA PERSONALĂ A ȘCOLARULUI MIC

Prof. înv. primar Mirela-Maria BUGNER
Colegiul Național „Octavian Goga”, Sibiu

*„Citește! Numai citind mereu, creierul tău va deveni
un laborator nesfârșit de idei și imaginații.”*

(Mihai Eminescu)

Cartea simbolizează un izvor nesecat de informații, de inspirație, de căutări și de răspunsuri la întrebările existențiale, pe care și le formulează omul de-a lungul vieții. Deoarece numărul iubitorilor de carte e în scădere vertiginoasă, lectura din cartea tipărită pierzând teren în favoarea mediului online, am luat decizia de a le insufla elevilor din ciclul primar importanța cărții. Am pornit de la premisa că omul are nevoie să evolueze, să se dezvolte, iar cea mai îndemână metodă este lectura, fie că vorbim de cărți de beletristică sau profesionale, de reviste de cultură, mai ales acum, când toate acestea ne sunt extrem de accesibile.

Așadar, la nivel cognitiv, cititul contribuie la realizarea unor reprezentări de o calitate superioară, atât dinamice, cât și statice oferind creierului o gamă largă de informații din care să selecteze.

Cât despre limbaj, nu cred că mai este cazul să menționăm faptul că lectura este vitală în dezvoltarea acestuia și susținerea lui la un anumit nivel calitativ, atât sub aspectul numărului de cuvinte intrate în vocabularul activ al cititorului, cât și asupra vitezei de emisie a unor judecăți, a capacității de descifrare de mesaje atât orale, cât și scrise.

Referitor la memorie, s-a demonstrat o corespondență între gradul de activare a acesteia și posibilitatea de diagnosticare a unor boli, precum Alzheimer, deoarece prin lectură, memoria pune în funcțiune mecanismele specifice, perfecționând selectivitatea, activismul sau procesualitatea ei. Deasemenea, citind se dezvoltă procesele superioare ale gândirii, precum analiza, sinteza, analogia, oferind capacitatea individului de a apela și a instrumenta strategii euristice în rezolvarea de problem și identificarea de soluții proximale.

Imaginația are conexiune bine ancorată în lectură, deoarece, pornind de la informațiile obținute în baza lecturii, ea le prelucrează și le include în gândirea noastră având menirea de a îmbogăți viața noastră interioară și exterioară. Spre deosebire de un fîm vizionat, unde imaginea vine să estompeze imaginația și gândirea individului de a-și transpune cu “ochii minții” o scenă sau un personaj, în cazul textului citit, fiecare are la îndemână posibilitatea de a-și realiza propria percepție asupra realității expuse.

La nivel motivațional, contribuția lecturii este una majoră, vorbind astfel despre ambiția de a duce la bun sfârșit un lucru început, dorința manifestă de a afla finalul acțiunii, la care se adaugă și modalitatea de interrelaționare socială, având ca subiect de dezbateră cartea citită, personajul preferat, secvența care te-a marcat sau morala desprinsă.

„Lectura – spunea istoricul N. Iorga – joacă un rol important în viața copiilor, un rol mai mare decât în viața celor vârstnici. Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează dezvoltarea ulterioară a copiilor. Din cărțile pe care le citesc, copiii își formează o anumită concepție asupra lumii, cărțile formează la ei anumite norme de conduită.”

Îndrumarea lecturii elevilor este o acțiune dificilă și de durată. Totodată, ea implică o temeinică documentare pedagogică și o bogată cultură generală.

Toate acestea fiind enunțate, am propus elevilor derularea pe parcursul unui an școlar a unui proiect intitulat “Borcănașul cu lecturi”. Fiecare elev din clasă a primit un borcănaș cu numele scris pe el, unde, pe durata unui semestru urma să introducă fișele de lectură completate pe baza cărților citite. Inițial, am propus eu o listă de titluri ca START al concursului; ulterior, pe măsură ce descopereau minunata lume a cărților, fiecare elev completa “COPĂCELUL CĂRȚILOR” cu acele titluri și autori ce l-au impresionat și dorea să recomande și colegilor.

În urma lecturării unei cărți, elevii completau o fișă de lectură ce le-am pus-o la dispoziție (și pe care o verificam sub aspectul completării integrale și corecte), apoi o introduceau în “borcănelul cu lecturi”. Așadar, câștigul era dublu: plăcerea de a citi și dorința de a împărtăși celorlalți acele cărți considerate de ei ca având valoare și care “erau demne” de a fi recomandate și celorlalți.

Inițial, elevii au fost „stângaci” în completarea fișei, cu greu reușind să identifice datele solicitate (harta textului, expresii frumoase, corespondența cu alte opere literare, identificarea de asemănări cu alte personaje din opere literare citite anterior). Pe măsură ce timpul trecea și elevii

adăugau tot mai multe titluri citite, fișele deveneau o „normalitate”, aceștia formându-și competența de muncă cu textul, de extragere a informațiilor și a detaliilor din text, de a consemna pe parcursul lecturării, de a realiza conexiuni, analize și sinteze, precum și capacitatea de exprimare liberă, de mărire a vocabularului activ, de argumentare a propriilor idei; întărirea motivației intrinseci; socializarea și schimbul de păreri.

La sfârșitul fiecărui semestru, s-a procedat la numărarea fișelor de lectură completate de fiecare copil, „marele cititor” fiind premiat evident cu o carte pentru copii din literatura română (numărul mare de elevi din clasă m-a determinat să premiez o fetiță și un băiat).

Menținând interesul pentru lectură, elevii au ajuns involuntar în a-și crea propria rețea de cititori, împărtășind impresii, făcând schimb de cărți, frecventând periodic Biblioteca Județeană, secția pentru copii și, nu în ultimul rând, transpunând în artă ceea ce i-a marcat (desen, pictură, modelaj). S-a înregistrat o creștere vizibilă la nivelul clasei a copiilor interesați de carte, ca sursă de informare, ca modalitate de petrecere a timpului liber, ca alternativă demnă de a fi luată în seamă la jocurile online, la emisiunile TV.

Feed back pozitiv s-a primit și din partea părinților care au împărtășit interesul copiilor către lectură, și, intrând în “jocul copiilor”, au stabilit un tip de activitate a familiei “Ora de lectură”.

Este absolut necesar de menționat faptul că nu orice exercițiu în sine este suficient pentru ca elevii să-și însușească instrumentele muncii cu cartea. Astfel, se pornește de la simpla exersare a actului citirii (ciclul de achiziții fundamentale), ulterior fiind necesară realizarea automatizării cititului, obținerea unei lecturi conștiente prin extragerea mesajului transmis pe această cale, formarea capacității elevilor de a se orienta într-un text, toate acestea realizându-se pe baza analizei multiple și a sintezei.

De aici, importanța dascălului în formarea acelor abilități de viață ale elevilor, prin inserarea dragostei față de carte, a plăcerii de a descoperi lumea prin intermediul literelor, de a deschide perspective noi ale lumii vechi și actuale.

În concluzie, așa cita din scriitorul român I.L. Caragiale, care afirma acum aproape un secol: „O carte bună de citire, în vârstă fragedă, este, poate, una din împrejurările cele mai hotărâtoare ale vieții unui om. Multe cariere intelectuale nu se datoresc altei împrejurări decât unei cărți căzute la vreme bună în mâinile unui copil, tot așa precum umbrele multor stejari seculari se datoresc căderii unei ghinde pe pământ prielnic.”

Bibliografie

1. Bărbulescu, Gabriela, *Metodica predării limbii și literaturii române în învățământul primar*, Ed. Corint, 2009
2. Popescu, Ion, *Lectura elevilor*, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1983
3. <https://cognosisnews.wordpress.com/2012/02/20/rolul-lecturii-in-dezvoltarea-personala/>
4. <https://iteach.ro/pg/blog/daniela.tresina/read/38134/importanta-lecturii-in-viata-copiilor>

IDENTITATE ȘI LIMBAJ ÎN JURNALUL ADOLESCENȚILOR

Prof. Ramona Nicoleta BUHAI
Colegiul Tehnic „C.D.Nenițescu”, Baia Mare, jud. Maramureș

Acestă lucrare își găsește motivația atât în viața mea personală cât și în cea profesională: pe de o parte, una din fiicele mele este adolescentă; iar pe de altă parte sunt profesoară de limba română la un liceu. Eu, care am crescut cu filmul “Liceenii”, contribui acum la formarea a sute de adolescenți; dacă sunt formată să analizez texte scrise de elevii mei pe criterii de corectitudine, de respectare a normei, de respectare a cerinței, etc., mi se pare important să ascult și să înțeleg mai bine omul, persoana, adolescentul, fiul, fiica, etc. din clasă, pe lângă elevul, eleva din clasă.

Într-o discuție față în față, adolescenții sunt adesea ezitanți să împărtășească informații despre lumea lor, această relație ar fi probabil și greu de gestionat căci nu sunt psiholog și rolul meu e, în primul rând, didactic. De aceea, textul, ca artefact, e un foarte bun intermediar căci ne dau informații de conținut, dar și reprezentări ale felului în care acest conținut este perceput. Lingvistica vârstei mici ne arată că, uneori, în perioada de construcție a limbajului, copiii produc altceva decât inputul ce le-a fost dat, deși ei cred că producția lor e identică cu inputul dat: la acel moment există un decalaj între ceea ce percep și ceea ce produc. Decalajul este însă conștientizat numai de adult, deseori copiii devenind supărați când adultul le cere să repete. Am putea spune că adolescenții sunt în perioada de construcție a limbajului adult, iar viziunea lor asupra lumii, redată în texte este importantă atât din punct de vedere didactic cât și personal, individual. Din punct de vedere didactic, vom putea analiza diversele niveluri de discurs pe care adolescenții le au: discurs social (prietenii, activități, familie), discurs școlar (atitudinea față de școală, rutina școlară), discurs literar (construcția unui text), și discursul adolescent (practici).

Un element important este că am cerut adolescenților să scrie textele “de mână”; tehnologia din ce în ce mai prezentă în viața noastră, iar odată cu creșterea capacității de stocare a informațiilor, balanța se înclină spre producțiile orale. Scrisul rămâne însă o modalitate care permite un discurs regulator (în sensul lui Lev Vygotsky), cel care scrie își poate vorbi în același timp, ceea ce permite existența a mai multe elemente de reprezentare a gândului.

Adolescenții sunt și rămân întâlnirea mea de fiecare zi; orice abordare în a-i cunoaște mai bine contribuie la dezvoltarea mea de profesor și formator.

În această lucrare vom exemplifica analiza unei pagini de jurnal : ne concentrăm pe “cum spun”, “cum vorbesc” adolescenții, care sunt caracteristicile limbajului pe care-l folosesc. Primul document pe care îl vom analiza este cel al lui Tudor, elev de 16 ani (numele sunt anonimizate). Redăm mai jos documentul în forma lui originală (scris de mână, document numit Tudor 1). Pentru realizarea analizei, documentul a fost transcris la calculator; “greșelile” (înțelese ca raportare la limba română normă) sunt păstrate în realizarea acestei înscrisuri.

O zi obișnuită (normală) din viața
unui adolescent

Totul începe cu mormărea de a mă trezi dimineața, aprind
ceasul, ridicându-mă. Breacă din pat pentru a-mi trece somnul și a, cum
adorăm la loc Obidul, mă îmbrac și cobor în bucătărie pentru a lua
micul dejun. Pentru ca să știți mă trezesc la ora 6:00, dimineața. După
lucru mersi, merg și îmi fac igiena, mai albi îmi fac „freza”. Terminând
toate acestea, îmi pun prânzul pentru a merge împreună la autobuz.
Autobuzul merge la ora 6:45 dimineața, împreună cu toți elevii
din sat. Suntem un fel de bog pentru ceilalți: osumi din autobuz, deși
îi mai tragem cu răștile noastre din fazaș și, în timp ce suntem în autobuz
Ajung la liceu la ora 7:30 după o jumătate de ora de drum.
Schimbăm 3 autobuze. Mă întâlnesc cu prânzii și colegii, școlarul și
răsărit pentru a începe ziua în formă. La ora nu prea facem mare
harmă, fiind puțin atenți la lecție. Căle trec foarte greu. Am
marea cu păștile care ne necăresc. Căle și-au terminat și nu mai putem
de, mersul să ajungem acasă. Ca în fiecare zi, autobuzul este
plin și nu ai loc nici să stai în el. După o oră de drum, fiind
stăruind și călător ajung acasă epuizat, gândindu-mă ce bine e să
dorm lăsa credem, dar după ce beuam o cafea și luăm prânzul
merge îmi revinca la normal, arșul bateriile încărcate.
După vreo oră de socializat pe Facebook, mă ambiționez și e
ajut pe mama știind că are multe pe cap, fac ce pot și e ajut
pentru a mă putea liniștii mai bine, să îmi dau voia afară.
De fiecare dată îmi dau voia dar e ajut pentru că îmi place.
Pe săptămână nu prea ies, doar în week-end.
Sora ne apropiere, ieri muncă sa terminat. I-au prânzul în
familie și mi s-au putin pe calculator. La ora 22:00 mă ridic
și mă pun la culcare, gândindu-mă că o noapte îi de începe.

Ce spune Tudor:

- Tudor vorbește despre relațiile apropiate pe care le are cu colegii: îi sună să meargă împreună la autobuz (7-9), petrece timp cu ei la școală (13-14)
- Tudor este un adolescent vesel (10)
- Tudor este cuminte la ore (14-15)
- Tudor are o relație apropiată de mama lui, pe care o ajută (23-24)
- mama lui Tudor îi permite să iasă sa se amuze
- Tudor menționează că masa de seară are loc “în familie” (28-29)

Cum spune Tudor:

- repetiția: din fiecare zi (10-11), ca în fiecare zii (18), de fiecare dată (26)
- marcheri de timp: 6:00 (5), 6:45 (8), 7:30 (12), 22:00 (29). Se remarcă consistența în felul în care timpul este notat de maniera electronică.
- pronume: utilizarea persoanei I sg și a persoanei I pl separă spațiul individual al lui Tudor (casa, familia) de spațiul colectiv (autobuzul, școala)
- elemente de plurilingvism: Facebook (23), week-end (27). Putem argumenta o anumită constiență vis-a vis de acești termeni care, multimodal sunt marcați prin scrierea cu litera mare (Facebook) și folosirea cratimei (week-end). Cuvântul “weekend” nu se scrie cu cratimă în limba engleză, însănu este neobișnuit ca neologismele articulate hotărât să aibă articolul atașat prin cratimă.
- folosirea cuvintelor din același câmp lexical: utilizarea elementului “socializare” în apropierea și în relație cu elementul “Facebook”
- marcarea limbajului non-științific: “freza” (6) e scris între ghilimele
- marcheri de structură a discursului: începe (1), după (5, 19, 23), dimineața (5), seara (28)

- elemente de stil științific: paragrafele sunt marcate, titlul e subliniat, numele e scris în colțul stâng sus
- elemente de oralitate: pentru că trebuie să știți (4) e utilizat pentru a stabili o relație cu cititorul

Cum scrie Tudor (elemente multimodale):

- folosirea ghilimelelor pentru a marca schimbarea registrului (științific / nonștiințific)
- reprezentarea orelor în format electronic
- folosirea întregului spațiu (întregii pagini).

Concluzii: dacă ar fi să privim textul doar cu ochi de profesor și să corectăm greșelile de ortografie, am trece cu vederea toate celelate competențe pe care Tudor le are: Tudor face diferența între stilul științific și nonștiințific și între cuvintele românești și neologisme; își organizează discursul în pagină prin folosirea markerilor de discurs și prin reprezentarea vizuală a paragrafelor; dă dovadă de consistență în felul în care reprezintă ora, dă dovada de capacitate de integrare în grup prin folosirea persoanei I plural, dă dovadă de capacități auctoriale când se adresează cititorului etc.

Se impune o concluzie în care să subliniem că nu am analizat “greșelile” existente în discurs (de ortografie, construcție a discursului, etc.). Am privit discursul “adolescenților”, și nu discursul “elevilor”, am căutat a identifica capacitatea lor de meta-discurs, de analiză, de exprimare a emoției, etc. Conștientizarea poziției și identității lor, capacitatea de a utiliza o voce alta decât “eu” ne arată că acești adolescenți sunt capabili de abstractizare și de organizarea discursului pe mai multe planuri (circular, discurs în discurs, dialog, etc.) și deci capabili de a percepe și de a reflecta asupra realității complexe în care trăiesc. Am putea spune ca exercițiul “vârstei adulte” le reușește foarte bine.

Bibliografie:

1. Eckert, P. (2004). Adolescent Language. In Finegan, E. & Rickford, J.R. [eds.] *Language in the USA. Themes for the Twenty-first century*. 361-374.
2. Kress, G. (2001). Genres and the multimodal production of ‘Scientificness’. In Kress, G., Jewitt, C., Ogborn, J. & Tsatsarelis, C. [eds] *Multimodal teaching and Learning: The Rhetorics of the Science Classroom*. London: Continuum press.
3. Kress, G. & Van de Leeuwen, T. (2001). *Multimodal Discourse. The modes of media of contemporary communication*. London: Hodder Education.
4. Koch, P. et W. Oesterreicher (2001). *Gesprochene Sprache und geschriebene Sprache* Language parlé et language écrit. In G. Holtus, M. Metzeltin et C. Schmitt (éds.), *Lexikon der Romanistischen Linguistik* (vol. I, 2). Tübingen: Niemeyer, pages 584-627.
5. Maynard, S.K. (1996). *Multivoicedness in speech and thought representation" The case of self-quotation in Japanese*. *Journal of Pragmatics* 25, 207-226.

CĂRȚI ȘI VISE

Prof. Maria BURCĂ
Școala Gimnazială Ungureni, jud. Bacău

Din ce în ce mai mult emisiunile televizate, rețelele de socializare promovează o latură a vieții mai puțin calitativă. Se pierde un timp valoros observând nonvalori, nesentimente și foarte mult senzațional negativ. Ne înconjurăm de negativism și inactivitate. Se naște în felul acesta un alt om social, omul pasiv din toate punctele de vedere și se creează o lume ciudată în care simplitatea și oamenii liberi sunt pe cale de dispariție. Omul de astăzi e un om evoluat din punct de vedere al informațiilor, al legăturilor virtuale dar slab din punct de vedere fizic.

Dinamica oamenilor din zilele noastre este în scădere, la propriu. Există o dinamică a oricărui ins dar aceasta nu este fizică. Este o dinamică spirituală, dezvoltată pe o latură diferită pe rețelele de socializare. Suntem în pragul unor mari schimbări mintale. Se pare că omul vechi nu mai există, ori dacă există acesta e minimalist, ușor înclinat spre lucrul cu noile tehnologii, un căutător al textelor și invariabil al cărților. La ora actuală există diverse categorii de oameni dezvoltați spiritual: cei în vârstă pentru care informația putea fi găsită doar în cărți și care sunt încă fideli acestui tip de informare, din păcate aceștia sunt pe cale de dispariție, ei pot fi întâlniți în mănăstiri, cei de vârstă medie care utilizează informațiile preluate din cărți dar și din mediul online și ultima categorie în care îi putem include fără rezerve pe cei mai tineri: elevii și studenții care utilizează cu precădere orice informație virtuală. În perioada aceasta a tranziției societății spre o altă existență bazată pe tehnologie și pasivitate, dascălii sunt cei care vor să păstreze categoria de mijloc a semenilor noștri, demonstrând mereu că o legătură fizică cu un lucru sau un fenomen din jurul nostru este mult mai prielnică și mai impresionantă decât informația digitală. Se nasc senzații și sentimente pe care nu le vei întâlni niciodată în mediul online. Munca fizică îl face pe om mai sănătos, mai vesel și mai relaxat susțin cercetătorii, la fel și munca directă cu hârtia, cu textul te face mai bun observator, mai bun analist. Gândirea, critica, creativitatea sunt elementele utilizate la maximum atunci când se lucrează cu textul, așa cum sunt utilizate în ziua de azi tableta, telefonul smart, calculatorul, programele și soft-urile.

Într-o astfel de dinamică a existenței noastre profesorul de limbă și literatură română și bibliotecarul sunt cei care doresc să fie conservatori, lumea să nu se piardă sau cel puțin oamenii să nu se transforme în ființe ciudate. Munca acestora este recompensată doar prin identificarea a cât mai mulți dintre elevi care doresc să continue ceea ce strămoșii au găsit cu mii de ani în urmă, să-i îndrume, să le înnaripeze visurile și să le domolească setea de cunoaștere oferindu-le cărțile dorite, îndrumându-le lectura și apreciindu-i pentru ideile, criticile ce se nasc după lecturarea unui text.

Profesorii de limbă și literatură română sunt primii care identifică copiii ce vor să păstreze tradiția, sunt primii care îi apreciază și îi îndrumă. Pentru aceasta ei se luptă prin diverse activități, proiecte, parteneriate, lecții distractive să atragă cât mai mulți copii în pasiunea cititului, în lucrul cu textul.

În urma unui sondaj sau a unor chestionare un profesor de limba și literatura română sau un bibliotecar poate identifica cu ușurință elevii cu dorința de a citi și pe cei care nu doresc să aibă de-a face cu cititul. Un profesor de limba română va încerca să găsească răspunsuri pentru întrebări esențiale. De ce nu iubesc elevii cititul? De ce nu le plac cărțile elevilor? Cum ar trebui să fie cărțile ca să fie citite? Personal am încercat să găsesc răspunsuri la aceste întrebări printr-o modalitate care inițial nu părea să fie satisfăcătoare, însă a fost de ajutor pentru a contura un răspuns.

În urma realizării unui proiect educațional prin care s-a dotat o bibliotecă din localitate, au fost cooptați o parte dintre elevii școlii din localitate. Cu ajutorul lor au fost mutate de la mașina care le-a transportat, sortate pe ediții și domenii informaționale și așezate pe rafturile bibliotecii. Impactul cu toate acele cărți frumoase și diverse, cu titlurile de pe copertele acestora i-a captivat pe elevi. Le-au mutat cu grijă, le-au sortat cu atenție citind fiecare titlu și răsfoindu-le, le-au așezat cu grijă și atenție pe rafturi și au concluzionat că nu e atât de rău să le răsfoiești, să le atingi. În urma muncii lor au fost răsplătiți cu mici atenții și alegerea a trei cărți dintre cele răsfoite, sortate și așezate pe rafturi. Alegerea lor m-a impresionat și am putut răspunde la una dintre întrebări: cum ar trebui să fie cărțile ca să fie citite? Și-au ales cărți cu coperte viu colorate, cu pagini lucioase, cu titluri interesante în care se putea ghici lesne o lume cu elemente supranaturale, ireale sau care le prezenta viața de școlar: Jurnalul unui puști, Jurnalul unei puștoaice, Cele trei fețe ale lunii, Marele Nate, Supnormal, Clanul Hienelor, Iluzii, Farmece etc. Aproximativ o treime dintre cărțile alese cuprindeau imagini și câteva idei. S-a înțeles lesne de care fel de cărți sunt atrași: de cele cu mai multe imagini și cu informația concentrată în trei-patru fraze. Pentru celelalte întrebări răspunsul a venit după discuțiile realzate cu elevii. De ce nu le place să citească? Pentru că sunt interesați de tehnologie, pentru că sunt curioși de ceea ce se întâmplă atunci când atingi ceva, pentru că doresc rezultate palpabile, adevărate, reale, observabile într-un timp scurt și foarte scurt. Pentru că nu le place să dureze mult ceea ce fac, pentru că nu se simt antrenați, curioși atunci când citesc.

Nu le plac cărțile pentru că nu sunt interesante, nu au ceea ce regăsesc cu plăcere în filmulețele de pe youtube, în emisiunile televizate, în postările de pe facebook. Există o diferență între cărți și emisiunile de la televizor, între cărți și filmulețele de pe youtube, între cărți și facebook. Acestea nu pot fi strălucitoare, nu vin cu sunete, cu un ritm muzical. Cărțile cer un alt mediu de lucru, de atenție, diferit total de cel menționat anterior. Mediul de lucru cu cărțile cere două culori- alb și negru, un singur mod de reprezentare- cuvinte. Apelează la toate cunoștințele pe care le deținem și cer liniște. Ceea ce le atrage pe elevi și ne atrage și pe noi adulții din ce în ce mai mult este diferit total de modul de lucru cu cărțile. Mijloacele media vin cu o gamă variată de combinații artistice: ne încântă cu luminozitate, strălucire, fond muzical și multă relaxare. Ne simțim relaxați atunci când vizionăm un film, vizualizăm pagini de facebook sau filmuțe scurte pe youtube. Nu ni se cere să gândim, ci doar să observăm, simțul cel mai utilizat fiind vizualul și auditivul. Nu ne putem pune în pielea niciunui personaj, nu putem gândi în perspectivă și nu suntem capabili să fim eroi odată cu eroii din filme. În felul acesta am răspuns și celei de-a treia întrebări de ce copiii nu le mai place să citească?

Proiectul educațional care a antrenat elevii în povestea cărților și în amenajarea bibliotecii a dus la un mic apetit pentru citit. Au citit cărțile luate din bibliotecă și le-au povestit în cadrul orelor de limbă și literatură

română. O parte dintre ei au continuat apoi să citească în pauze.

Modalități de a-i face să citească au fost numeroase însă roade au dat doar câteva. Astfel am propus elevilor să citească doar pasajele care li se par interesante dintr-o carte apoi să le povestească în cadrul orelor de literatură, în fața celorlalți elevi. Aceștia după ascultarea rezumatului realizat de colegul lor vor pune întrebări cărora cel care le-a prezentat fragmentul să le dea răspunsul, nu pe loc ci în următoarea oră.

O altă modalitate de citit de plăcere a constat în citirea doar a unui fragment dintr-o carte pe care să-l prezinte la oră în cadrul prezentării orale a textului. Fiecare elev trebuind să aibă un fragment diferit dintr-o singură operă literară propusă de profesor.

Idei pot apărea în decursul unei ore sau a unui semestru școlar, important este să se reușească a convinge elevul că a citi este mult mai benefic și mai eficient pentru mintea și corpul uman decât a sta atent în fața unui calculator sau a unui televizor.

Bibliografie:

1. <https://1cartepesaptamana.ro/10-beneficii-reale-ale-cititului/>

ROLUL ACTIVITĂȚILOR NONFORMALE ÎN STIMULAREA LECTURII DE PLĂCERE

Prof. Mariana-Luminița BURULEAN
Grădinița Nr. 35, Sector 5, București

Educația nonformală își are începuturile încă din timpul fondării educației și conține majoritatea influențelor educative care au loc în afara clasei, fiind activități extrașcolare sau activități opționale. Are un caracter mai puțin formal, dar cu același rezultat formativ. Acțiunile educative plasate în cadrul acestui tip de educație sunt flexibile și vin în întâmpinarea diferitelor interese, în mod particular pentru fiecare persoană.

Activitățile extrașcolare contribuie la gândirea și completarea procesului de învățare, la dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor elevilor, la organizarea rațională și plăcută a timpului lor liber. Având un caracter atractiv, copiii participă într-o atmosferă relaxantă, cu însuflețire și dăruire, la astfel de activități.

Scopul activităților extracurriculare este dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în proiecte cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudini caracteriale.

Activitățile extrașcolare se desfășoară într-un cadru informal, ce permite elevilor cu dificultăți de afirmare în mediul școlar să reducă nivelul anxietății și să-și maximizeze potențialul

intelect Atragerea elevilor spre lectură este un proces permanent care se face cu multă grijă prin aplicarea unor chestionare care să ofere informații privind preferințele copiilor, privind biblioteca personală: cine cumpără cărți în familie, cine citește mai mult și ce?. Pătrunderea în universul cărții se face încet și cu grijă pentru a nu-i bloca pe elevi, profesorul îi va învăța pe elevii săi cum să citească, ce să citească, ce să rețină, ritmul cititului, ce să sublinieze, întocmirea și utilizarea fișelor de lectură sau a jurnalului de lectură, consemnarea elementelor de vocabular.

Îndrumarea lecturii este o necesitate care izvorăște din importanța acestui act, din caracterul permanent al lecturii, pe tot parcursul vieții, derivă din necesitatea de a găsi pe toate treptele dezvoltării individului căile cele mai potrivite cu scopul de a-l apropia de carte. Experiența didactică în această privință a selectat unele asemenea forme de îndrumare a elevilor pentru stimularea lecturii, care pot fi folosite în mod orientativ. Câteva din aceste forme sunt următoarele:

Povestirea se folosește îndeosebi pentru elevii claselor mici (II-II), cadrul didactic alege pentru povestire basme sau povești în care personajele sunt înfățișate viu, iar succesiunea acțiunilor este clară. Captivați și stimulați de astfel de povestiri, copiii vor reciti cu plăcere în mod independent basmele sau povestirile a căror lectură s-a făcut în clasă sau care le sunt recomandate pentru acasă, stimulați de povestirile model, elevii încep ei înșiși să povestească în clasă cele citite. Organizarea povestirii elevilor se face de obicei în cadrul orei săptămânale de lectură, în care fiecare copil povestește fragmente din cărțile citite, ceilalți elevi ascultă cu plăcere.

Organizarea unor expoziții de cărți se pot organiza pe baza unei tematici sau se expun cărțile nou apărute. Pentru astfel de expoziții se împrumută pe termen scurt cărți de la biblioteca școlară, cărțile expuse sunt însoțite de scurte prezentări sau se extrag scurte fragmente mai interesante, vitrina se ornează cu poze ale autorului și ilustrații atrăgătoare.

Șezătorile literare măresc de asemenea, prin conținutul lor, interesul elevilor pentru lectură și contribuie la educarea gustului cititorilor. Ele se organizează pe școală sau pe clasă, în program se pot înscrie lecturi ale unor fragmente din operele diversilor scriitori citite acasă, se pot realiza și scenarii pe baza acestora.

Jocurile literare se folosesc mai ales pentru memorarea numelui autorului și a titlurilor cărților. Există diverse variante: se citește un fragment din operă și se cere să se spună din ce operă face parte și de cine este scrisă, se arată ilustrațiile cerându-le elevilor să răspundă în ce carte au mai văzut. Câștigătorul este cel care a numit cel mai mare număr de opere și autori.

Serbările și festivitățile au un caracter stimulator atât pentru micii artiști, cât și pentru părinții lor. Punerea serbărilor în scenă aduc satisfacții atât “artiștilor“, cât și “spectatorilor“, elevi și părinți, contribuind la socializarea copiilor de la o vârstă fragedă.

Excursiile, drumețiile, vizitele ajută la dezvoltarea intelectuală și fizică a copiilor, la educarea lor cetățenească și patriotică. Excursia îl reconfortează pe copil, îi prilejuiește însușirea unei experiențe sociale importante, dar și îmbogățirea orizontului cultural-științific. Excursia este o formă de activitate cu caracter atractiv și mobilizator. Este o modalitate deosebită de educație completă deoarece permite o abordare interdisciplinară a cunoștințelor. Cunoștințele de limba și literatura română sunt valorificate prin recitarea unor poezii, povestirea unor întâmplări, citire, răsfoirea unor pliante, scrierea impresiilor, alegerea unor cărți sau reviste. O

excursie în natură îi ajută pe elevi să înțeleagă legătura dintre cunoștințele dobândite la diferitele discipline de studiu și lumea din afara școlii, le oferă posibilitatea de a se implica active în propriul proces de educație, îi pune în contact cu comunitatea și le creează posibilitatea de a-și susține în mod public opiniile.

Un rol important îl au **vizitele la bibliotecă**. În actualul context educațional, cea mai mare parte a elevilor nu mai citesc suficient de mult din cauza informațiilor pe care le obțin mult mai ușor prin intermediul mass-media sau computerului. Lectura este cea care îl ajută să își dezvolte vocabularul, să își îmbogățească cunoștințele și să își formeze o cultură literară și comunicațională de bază.

Vizionarea în grup de filme, spectacole de teatru sau circ specifice vârstei lor, poate constitui o sursă de informații, dar în același timp și un punct de plecare în realizarea de către elevi a unor activități interesante. Copilul face astfel cunostință cu lumea artei, învață să o descifreze și să o îndrăgească.

Aceste activități vor pune elevul în rol de spectator și vor reprezenta pentru el o sursă de impresii puternice: stimularea afectivității copilului și cultivarea dragostei pentru artă (cărți, teatru, muzică).

Activitățile extrașcolare sunt atractive la orice vârstă. Ele stârnesc interes, produc bucurie, facilitează acumularea de cunoștințe. Copiii li se dezvoltă spiritul practic, fiecare dintre ei având posibilitatea să se afirme conform naturii sale.

Activitățile extracurriculare mai sus enumerate și analizate sunt apreciate atât de către copii, cât și de cadrele didactice în măsura în care:

- valorifică și dezvoltă interesele și aptitudinile copiilor;
- optimizarea procesului de învățământ;
- formele de organizare sunt din cele mai ingenioase, cu caracter recreativ;
- au un efect pozitiv pentru munca desfășurată în grup;

În concluzie, putem spune că activitatea extracurriculară este o componentă educațională valoroasă și eficientă căreia orice cadru didactic trebuie să îi acorde atenție, adoptând o atitudine creatoare atât în modul de realizare a activității, cât și în relațiile cu elevii, asigurând astfel o atmosferă relaxantă care să permită stimularea creativă a elevilor.

Bibliografie:

1. Cernea, Maria, *Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ*, în „Învățământul primar“ nr. 1/2000, Ed. Discipol, București;
2. Costea Octavia, *Didactica lecturii, o abordare funcțională*, Ed. Institutul European, Iași, 2007.
3. Crăciunescu, Nedelea, *Forme de activități extracurriculare desfășurate cu elevii ciclului primar*, în „Învățământul primar“ nr. 2, 3 / 2000, Ed. Discipol, București;
4. Pamfil Alina, *Limba și literatura română, perspective complementare*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
5. Parfene Constantin, *Literatura în școală*, E.D.P., București, 1977.

LECTURA DE PLĂCERE ORIUNDE, ORICÂND

Prof. înv. primar Violeta Elena CÂMPEAN
Școala Gimnazială „Avram Iancu”, Târnăveni, jud. Mureș

Moto: *„Unele cărți se citesc în bucătărie, altele, în salon.
O carte bună se citește oriunde.”*
(Thomas Chandler Haliburton)

Acum, în această perioadă pe care o trăim, cu atâtea tentații aflate la un clic distanță, elevii sunt din ce în ce mai puțin atrași de lectură. Preferă să obțină informațiile care îi interesează de pe internet iar în timpul liber preferă jocurile pe calculator, în detrimentul lecturii.

De-a lungul carierei mele de dascăl am încercat mai multe metode de a determina elevii să citească din plăcere. Anul trecut școlar, elevii mei fiind în clasa pegătitoare, am încheiat un parteneriat real cu părinții, explicându-le importanța lecturii din plăcere. Să mă ajute să-i determin pe elevi să-și dorească să citească. În primul rând, elevul fiind o ființă socială, la vârstă mica, el învață prin imitație. Familia trebuie să fie un model în ochii copilului, școala la fel, iar pentru aceasta este nevoie de o comunicare reală și permanentă. Trebuie să fim optimiști, lucrăm cu generații noi de părinți, interesați de a oferi chiar mai mult decât e firesc copiilor lor. Doar noi trebuie să-i convingem, să pledăm foarte bine pentru lectură. Vom observa cu plăcere că părinții au chiar bune inițiative, depășind norma prin originalitate. Doresc să se întâmple ceva, altceva, iar școala trebuie să profite de aceasta. I-am rugat pe părinți să citească și ei. Să pună la dispoziția copiilor multe cărți, cât mai diverse, mai colorate, cu imagini mari, captivante. Să-i lase pe ei să aleagă cartea pe care să le-o citească. Să-i determinăm să-și dorească să citească ei singuri. Să citească din plăcere, nu din obligație. În acest mod s-ar asimila doar cunoștințe noi, fără ca cititorii să fie cu adevărat afectați de lectură. Prin urmare, este absolut necesar să-i învățăm pe elevi cum să citească de plăcere, cum să se relaționeze cu textul și cum să acționeze ca răspuns la ceea ce au citit, cum să treacă de la reproducerea naivă la analiza complexă a textului.

Cea mai importantă parte mentală pentru copii este abilitatea de a-și imagina.

Cărțile îmbunătățesc imaginația copilului, imaginație care se va transforma în creație mai încolo în viață. Copilul trebuie să perceapă cartea ca pe un domeniu care merită să fie cucerit, ca pe un prieten mereu alături de el, un prieten care îi vorbește, îi dă sfaturi bune și care nu-l trădează niciodată. La vârsta copilăriei, dorința de cunoaștere este evidentă, întrebările despre mediul din jurul lor și nu numai se regăsesc pe buzele lor și în acea sclipire din ochi care nu poate fi trecută ușor cu vederea. Cărțile se vor prezenta astfel ca adevărați îndrumători în încercarea de a oferi răspunsuri dilemelor copilăriei, ajutându-i astfel pe cei mici să înțeleagă treptat că există o ordine a lucrurilor.

Lectura dezvoltă vocabularul elevilor, apelează la imaginația copiilor, mobilizează procesele intelectuale și duce la creșterea capacității de participare emoțională la propria acțiune de creație. Lectura duce la dezvoltarea proceselor intelectuale superioare celor de tipreproductiv, în mod deosebit a proceselor memorial-logice, a imaginației și a gândirii creatoare. Dezvoltarea

gustului pentru lectură sau, altfel spus, de trezire și educarea interesului, se realizează, prin acționarea asupra raportului dintre obiect și necesitate, astfel încât obiectul – în cazul nostru cartea – să răspundă unei necesități intelectuale și afective a copilului. Această acționare nu impune existența unui anumit nivel de instruire din partea părinților, dar solicită tuturor conștiința clară asupra importanței lecturii în dezvoltarea deplină a copilului și preocuparea de a-i trezi interesul pentru această activitate. Că este așa, este suficient să ne gândim la modelul Smarandei Creangă, mama marelui nostru scriitor care, în inegalabilele sale *Amintiri din copilărie* notează: “și când învățam eu la școală, mama învăța cu mine acasă și citea acum la ceaslov, la psaltire și *Alexandria* mai bine decât mine și se bucura grozav când vedea că mă trag la carte. Odată cu învățarea scris-cititului, cartea devine un bun accesibil copilului. Efortului stimulativ pentru lectură pe care-l cultivă părinții i se adaugă efortul sistematic al școlii, din acest moment, lectura devine calea directă și sigură pentru însușirea formelor și nuanțelor gândirii ca și pentru exprimarea cu claritate și precizie a ideilor proprii. La vârsta primei școlarități, părintele va urmări lecturile recomandate de învățător. Lectura făcută de părinte, discutarea cărților citite, dotarea bibliotecii personale constituie câțiva pașii unei campanii pedagogice a familiei pentru a cultiva în copil gustul pentru lectură.

În clasa pregătitoare am derulat un proiect împreună cu părinții „Ție ce povești îți plac?”. În fiecare săptămână citeam o poveste și o dramatizam. Elevii erau foarte încântați. Își rugau părinții, bunicii, frații mai mari să le mai citească povestea și acasă. Erau foarte nerăbdători să-și prezinte rolurile. Mulți își repetau rolurile cu părinții.

În clasa I am continuat să-i îndrum pe elevi pe drumul lecturii. Am alocat o oră pe săptămână pentru lectură. Am încercat să introduc ceva nou, să ies din tiparul obișnuit al orelor, ceva ce le face plăcere: i-am servit cu ceai aromat și biscuiți. Voiam să asociez lectura cu plăcerea savurării ceaiului. Am denumit această oră „Lectura la ceainărie.” Acest proiect a fost și este un real succes. Sunt tare entuziasmați când avem ora de lectură și citesc cu mare plăcere.

Un alt proiect drag copiilor a fost „Citesc oriunde și oricând”. Elevii au citit în parc, în aeroport, în balansoare, pe terasă, la birou, în fotolii, pe iarbă. Le-au citit fraților mai mici, ba chiar și cățelușilor. Au făcut fotografii și le-au postat pe grupul clasei. Am fost foarte bucuroasă iar ei foarte încântați.

Dragostea de lectură este cultivată și de d-na director a Bibliotecii Municipale Târnăveni care ne primește cu mult drag, de câte ori dorim, punând în scenă povești minunate pe care elevii le ascultă cu mare plăcere.

“Pe urmele lui Eminescu” - activitate dedicată marelui poet. L-am descoperit pe Eminescu și operele sale din mulțimea cărților aduse de către copii. “Ion Creangă are povești nemaipomenite, doamna!” le-am citit cu amuzament în proiectul “Creangă, măștișorul literaturii române”.

Din experiența la catedră, am observat că sunt eficienți următorii pași:

1. Încă din clasele pregătitoare și întâi, activitățile de învățare propuse pentru receptarea textului formează la elev comportamentul de ascultător.
2. Activitățile de învățare adăugate pentru receptarea textului în clasa întâi îl învață pe elev să se exprime în diferite moduri: prin cuvânt, prin imagine.

3. În clasa a doua, se adaugă activități de învățare care îl obișnuiesc pe elev să se orienteze corect în fluxul de informații pe care îl oferă textul.
4. În clasa a III-a, învață să reacționeze corect la stimulii oferți te text: să ofere opinii pertinente, să aleagă, să expună, să argumenteze alegeri.
5. În clasa a IV-a, activitățile de învățare adăugate în programă îl învață pe elev să schimbe realitatea/ imaginea/ informația oferită de text. Astfel elevul învață să construiască o nouă lume: să dezbată, să (re)organizeze situații și informații, să rezolve dileme, să preia inițiativa în proiecte, să-i inspire pe alții, să reflecteze la sine raportându-se la alții (adulti sau copii) și la viitor.
6. Ne exprimăm bucuria când familia alege pentru copil (mai apoi copilul) o lectură de valoare, neprevăzută de norma școlară / nenumită de profesor.
7. Încurajăm elevul să se raporteze la lecturile citite, în vederea șlefuirii caracterului său.

Copilul trebuie să fie participant activ la devenirea sa, nu un dezavuator al cărții. Lectura de plăcere nu va mai fi doar preocuparea școlii, va deveni o nevoie a elevului.

Trebuie să investim în biblioteci, să fie primitive, să aibă cărți diverse, cărți cognitive și distractive, de plăcere, de actualitate, să devină niște centre spirituale. Locuri în care elevii să se refugieze din calea plictiselii, să facă schimb de impresii.

Lectura rămâne una dintre cele mai importante activități ce ajută la dezvoltarea ta ca persoană, ce te va face să îți dezvolți imaginația, cunoștințele generale și de specialitate și, în cele din urmă, să petreci un timp de calitate. Nimic nu se compară însă cu plăcerea ținerii în mână a unei cărți, cu dorința de a o citi. Lectura bună te face beneficiarul progresului în spiritualitate pe care l-a reprezentat tiparul: lectura contează pe judecată, pe înțeles, stimulează aceste însușiri ale intelectului, superioare percepției mai întâi (dar poate și până la urmă doar) senzoriale, auz, văz, spre care ne-au îndreptat, simplificator, radioul și televiziunea.

Cartea este un mister după care se ascund mii și mii de cunoștințe ce le destăinuie pe zi ce trece. Cartea ghidează tinerii cititori să găsească, să înțeleagă și să aprecieze frumusețea limbii române și a creațiilor literare, dobândind cunoștințe generale pentru a înțelege și descifra “misterele” vieții făcând conexiuni între aspecte ale vieții și creații scrise.

Pe lângă satisfacțiile ce le aduce orice fapt inedit, a citi o carte înseamnă un prilej unic de reflectivitate; ea îndeamnă la introspecție, angajează valori formative-educative care-și pun amprenta asupra întregului comportament al cititorului. Din aceste motive, cititul reprezintă unul dintre cele mai de preț instrumente ale activității intelectuale. El ar trebui să figureze printre cele mai răspândite și intense activități ale omului contemporan, nevoit să facă față unei adaptări dinamice la cerințele mereu noi ale societății. Prin aspectele cognitive, educative și formative, lectura devine un mecanism esențial care pune în mișcare creativitatea gândirii, interesul și dragostea pentru cunoaștere, spiritul de observație și investigație, latura sensibilă a personalității copilului.

Trebuie să cultivăm pasiunea pentru lectură a elevilor noștri! Numai cel cărui i s-a insuflat în copilărie gustul pentru lumea minunată a cărții va căuta și își va găsi timp pentru această activitate de minte și suflet. „Căci nu e alta, mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă, decât cetitul cărților” (Miron Costin).

REPERE TEORETICE PRIVIND SPECIFICUL FORMĂRII COMUNICĂRII ORALE ȘI SCRISE A ELEVILOR PRIN INTERMEDIUL ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE ȘI EXTRAȘCOLARE DE PROMOVARE A LECTURII DE PLĂCERE

Prof. înv. primar Antoneta CANDREA
Școala Gimnazială „Principesa Elena Bibescu”, Bârlad, jud. Vaslui

Omul civilizației moderne, cu o gândire complexă și cu necesități de exprimare variată, are nevoie de un vocabular diversificat care să corespundă cerințelor comunicării interumane.

Limbajul are o importanță deosebită în formarea, educarea și dezvoltarea copilului. În același timp, limbajul este un mijloc de comunicare și un mijloc de cunoaștere. Prin limbaj el comunică: își prezintă gândurile, formulează întrebări și construiește răspunsuri, dezvoltă idei, argumentează afirmații, trăiește emoții, își manifestă sentimentele, realizează relații cu ceilalți, își dezvoltă vocabularul. Un vocabular bogat are influență și asupra comportamentului lui. Acesta își poate impune să se exprime frumos pentru că are cuvinte, deține un vocabular bogat pe care să-l folosească. Într-o eventuală neînțelegere cu o persoană, caută să o lămurească, folosind cuvintele pe care le stăpânește, pe când, cel care nu are un vocabular bogat dezvoltă un alt comportament, uneori agresiv.

Realizarea caracterului formativ al instruirii, determinarea condițiilor și formelor învățării, aplicarea metodelor active, proiectarea în variante a activităților extracurriculare și extrașcolare, realizarea evaluării, asigurarea progresului școlar, cercetarea pedagogică sunt aspecte concrete ale muncii profesorului.

Procesul instruirii trebuie văzut ca un tot, dar și în dinamica sa, pornind de la obiective, cu antrenarea condițiilor, factorilor, situațiilor într-un mod adecvat, care solicită capacități științifice de proiectare, conducere, desfășurare și evaluare a acestor tipuri de activități.

Se impune ca în studiul limbii române, să se utilizeze modelul comunicativ-funcțional, conform căruia comunicarea este un domeniu complex. Este clar faptul că, definirea domeniilor disciplinei se face, exclusiv, în termeni de capacități privind comunicarea orală și scrisă. Comunicarea este prezentă în calitatea sa de competență fundamentală, vizând deprinderi de receptare și de exprimare orală și scrisă. Se urmărește reechilibrarea ponderii acordate exprimării orale față de cea scrisă, precum și a proceselor de producere a unor mesaje proprii față de cele de receptare a mesajelor.

Stimularea lecturii de plăcere se realizează prin centrarea obiectivelor pe formarea de capacități proprii de folosire a limbii în contexte concrete de comunicare. Pentru dezvoltarea limbajului și sporirea calitativă a vocabularului, interesează nu atât numai cuvintele noi învățate ci, mai ales, numărul de cuvinte cu mare frecvență în vorbirea curentă.

Exercițiile care le cer școlărilor să întrebuițeze unele cuvinte-reper în cele mai multe combinații sporesc fluiditatea și flexibilitatea limbajului, dezvoltă capacitățile lingvistice

creatoare, dar și creativitatea, în general. Deși fiecare copil nu creează limba, ci o învață de la colectivitatea în care se formează, el o poate utiliza, în anumite limite, într-o întrebuințare care îi aparține.

În limbă există un număr mare de cuvinte cu multiple posibilități de îmbinare a acestora. Ele se asimilează doar lecturând. Elevul își poate alege nu numai cuvintele, ci și modul de combinare a lor. Capacitățile creatoare depind și de zestrea genetică, dar țin mai ales de rezultatul exercițiului efectuat pentru a combina elementele cunoscute în structuri noi, obținând produse încărcate cu noi valori funcționale.

A ști să citească logic, cursiv și expresiv este una din atribuțiile esențiale ale unui om trecut prin școală. Acesta trebuie să găsească în lectură o motivație intelectuală, artistică și afectivă. Trebuie să descopere universul de gânduri și sentimente al textului, lumea creată de autor, să adopte față de ea o poziție critică, să stabilească o punte între modul lui de a gândi și de a simți și cel oferit de textul literar. Lectura are menirea de a îmbogăți cunoașterea și experiența de viață a școlarului, contribuie la înnobilitarea sufletească a acestuia, la formarea caracterului său.

Elevii trebuie să cunoască importanța limbajului pentru om și faptul că limbajul este exersabil, progresul fiind proporțional cu exercițiul constant și variabil pentru fixarea unor termeni și structuri de enunțuri și pentru întrebuințarea lor activă în variate combinații, după efectuarea lecturii textului.

Odată formată preocuparea pentru corectitudinea, bogăția și frumusețea exprimării, activitățile extrașcolare de lectură devin interesante, atractive și eficiente. Trebuie să se țină seama că o persoană nu poate avea o exprimare adecvată, bogată și corectă cu un vocabular sărac. Carențele de vocabular la elevi au următoarele aspecte:

- vocabularul limitat cunoscut de către ei;
- decalajul mare între vocabularul pasiv și cel activ;
- tendința de a folosi termeni fără a le pătrunde corect semnificația.

Cercetările experimentale au condus la concluzia că învățarea corectă și temeinică a cuvintelor și dezvoltarea calitativă, funcțională a vocabularului și implicit a limbajului se asigură prin parcurgerea unui drum metodic ce cuprinde următoarele secvențe:

- întrebuințarea cuvântului nou într-o comunicare, într-un context în care el își precizează înțelesul propriu;
- desprinderea termenului nou din context și explicarea lui mai ales prin seria sinonimică pe care o are și prin antonimie (dacă are);
- folosirea cuvântului de către profesor în mai multe contexte, tot cu sensul lui propriu;
- executarea unor exerciții de utilizare a cuvântului în enunțuri noi, variate și de înlocuire a termenului cu sinonime sau cu îmbinări de cuvinte care au sens foarte apropiat.

Pentru dezvoltarea limbajului și sporirea calitativă a vocabularului, interesează nu atât numai cuvintele noi învățate ci, mai ales, numărul de cuvinte cu mare frecvență în vorbirea curentă. Exercițiile care le cer subiecților să întrebuințeze unele cuvinte-reper în cele mai multe combinații sporesc fluiditatea și flexibilitatea limbajului, dezvoltă capacitățile lingvistice creatoare, dar și

creativitatea în general. Deși fiecare copil nu creează limba, ci o învață de la colectivitatea în care se formează, el o poate utiliza, în anumite limite, într-o întrebuințare care îi aparține.

În limbă există un număr mare de cuvinte cu multiple posibilități de îmbinare a acestora. Elevul își poate alege nu numai cuvintele, ci și modul de combinare a lor. Capacitățile creatoare depind și de zestrea genetică, dar țin mai ales de rezultatul exercițiului efectuat pentru a combina elementele cunoscute în structuri noi, obținând produse încărcate cu noi valori funcționale.

A ști să citească expresiv, logic și cursiv reprezintă una din atribuțiile esențiale ale unui om trecut prin școală.

Școlarul trebuie să găsească în lectură o motivație intelectuală, artistică și afectivă. El trebuie să descopere universul de gânduri și sentimente al textului, lumea creată de autor, să adopte față de ea o poziție critică, să stabilească o punte între modul lui de a gândi și de a simți și cel oferit de textul literar. Lectura are menirea de a îmbogăți cunoașterea și experiența de viață a lui, contribuie la înnobilarea sufletească, la formarea caracterului său.

Metodele trebuie privite din perspectiva situațională a instruirii, pe fondul deciziilor strategice, ca mijloc de optimizare a acțiunii de lectură, în sens praxiologic, dar și în planul demersului didactic acțional și operativ.

În diferite situații de instruire, potrivit obiectivelor urmărite, trebuie găsite soluțiile optime de aplicare a ansamblului de metode prin anumite procedee, prin combinarea și alegerea lor în așa fel încât să stabilească metode adecvate lecturării unor texte pentru:

- categoriile de obiective;
- etapele învățării;
- rezolvarea tipurilor de sarcini formulate;
- specificul elementelor de conținut;
- raportarea la nivelul anterior al formării capacităților elevilor;
- posibilitățile de activizare diferențiată a lor;
- modalități de organizare.

Însușirea vocabularului se realizează prin citire, mergând concomitent cu îmbogățirea vocabularului. Profesorul are rolul hotărâtor în a păstra limba, de a cultiva vorbirea îngrijită și corectă, este factorul dinamizator în influențarea exprimării elevilor determinată de componenta cu care acționează în această direcție, stăpânirea mijloacelor de fixare și activizare a cuvintelor însușite.

Metodele alternative care le dau posibilitatea elevilor să-și valorifice mai bine competențele sunt:

- observarea sistemică a activității și a comportamentului;
- investigația;
- proiectul;
- portofoliul;
- autoevaluarea.

Dezvoltarea limbajului este condiționată de lărgirea sferei lor de activitate extracurriculară și extrașcolară, de îmbogățirea limbajului din procesul de comunicare cu ceilalți. Pe măsură ce își

însușește limba și formele gramaticale de vorbire, elevul începe treptat să se elibereze de legătura nemijlocită cu acțiunea externă, transformându-se tot mai mult într-o acțiune internă, independent, de reflectare generalizată, de cunoașterea nemijlocită a realității, sub formă de noțiuni, judecăți, raționamente.

Bibliografie:

1. Alexandru Gheorghe, Melania Sârbu, *Metodica predării teoriei literare la ciclul primar*, Editura Gheorghe Alexandru, Craiova, 2004.
2. Constantin Cucos, *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 2005.
3. Ioan Cerghit, *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006.
4. Silvia Breben, *Metode interactive de grup –ghid metodic*, Editura Arves, Craiova, 2007.

DE LA LECTURĂ LA EXISTENȚĂ

Bibliotecar Alina CĂRPINIȘAN
Colegiul Tehnic „Ion D. Lăzărescu”, Cugir, jud. Alba

Moto: „Nu e alta mai frumoasă și mai de folos
în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”.

(Miron Costin)

Formarea deprinderii de lectură este motivată de rolul pe care aceasta îl are în formarea personalității copilului și adolescentului, în principal, și a spiritului uman de-a lungul întregii vieți, iar cei care își asumă rolul de modelatori ai acestei deprinderi (dascălii, bibliotecarii, părinții) trebuie să țină seamă de faptul că succesul demersurilor lor depinde de caracteristicile personalității umane, în special de influența unor factori psihici cum sunt: memoria, gândirea, imaginația și de laturile afectiv-motivațională, volitivă și de control.

Ca orice activitate, LECTURA solicită OMUL în totalitatea dimensiunilor sale bio-psiho-sociale. Cititorul este incitat ca prin lectură să-și construiască în plan mental imagini pe care nu le-a întâlnit niciodată și să anticipeze imagini pe care le va întâlni în cărți sau realitate. Bibliotecarul care se ocupă de îndrumarea lecturii tinerilor, trebuie să fie preocupat de însușirea corectă a stereotipului dinamic al procesului lecturii. El știe că nici o activitate, deci nici cea de lectură, nu se poate desfășura cu randament optim dacă nu se apelează la funcțiile gândirii și ale imaginației, la procesele afective, motivaționale și volitive. Practic, fiecare gen de carte și fiecare tip de lectură antrenează anumite componente ale personalității în formare. Astfel, lectura este alcătuită: din ce cunoaștem, din ce aflăm, din ce nu mai e nevoie să aflăm pentru că știm, din ce știm acum mai bine pentru că am învățat din nou.

Trecem, în felul acesta, de la realitate la ficțiune, iar ficțiunea are importanță pentru noi numai dacă este pătrunsă de realitate, iar realitatea este mai importantă când revenim la ea, după ce am trecut prin ficțiunea impregnată de ea.

Lectura impune obișnuința examenului de conștiință și, în același timp, ne-o și dă. Din momentul în care ne vine ideea să comparăm personajele unei ficțiuni nu cu oamnei cunoscuți de noi, ci cu noi înșine, dobândim această obișnuință și citim în noi ca într-o carte sau ca într-un manuscris dificil, cu atenție adică și cu sârguință, iar când ne întoarcem la cărți vedem că am dobândit o aptitudine și mai mare de a înțelege și a le judeca.

Este cunoscut faptul că fiecare cititor are tendința de a se proiecta în lumea simbolică a cărților și de a se identifica cu personajele compatibile, cu aspirațiile și înclinațiile sale. O dată deprinderea de lectură formată, cititorii vor căuta acele cărți și acei autori care le satisfac trebuința de a ști, de a învăța, de a iubi frumosul, de a se raporta la cei din jur conform normelor morale socialmente dezirabile.

Lectura este magia atrăgătoare în timpul liber, descoperiri despre călătoriile oamenilor, biografiile oamenilor celebri, a științei și tehnicii. Lectura nu cere prea mult de la cititor decât atenție și dăruire. În acest mod ea are rolul de a forma și educa tânăra generație. Ea este un mijloc de obținere a informației, păstrarea capacității de a gândi, judeca, de a căuta soluții în rezolvarea unei probleme. Ea este și o motivație umană, o necesitate zilnică de a cunoaște, de a ne informa.

Chiar și invazia tehnologiei informaționale nu va afecta foarte mult lectura. Acestea deși educă și informează, are și tendința de a degrada cititorul. Internetul deși pare o necesitate indispensabilă el numai distrează mintea și dă o stare de euforie, pe când lectura are rolul de a relaxa și de a oferi cititorului o stare de plăcere și satisfacție mintală. O lectură plăcută și confortabilă oriunde te-ai afla îți oferă numai cartea, o lectură la care te reîntorci ori de câte ori simți necesitatea de a evada în altă lume, spațiu, univers.

Interesele intelectuale, în general, *interesul pentru lectură* în speță, se formează în procesul activității continue, pe baza experienței dobândite sub influența directă a mediului (inclusiv cel specific bibliotecii) motivând toate lecturile. Cu timpul elevii vor veni spre carte și spre bibliotecă din propria inițiativă, deoarece motivația internă este cea care îi călăuzește, devenind totodată mai atenți la selectarea operelor semnificative, a cărților care le sunt cu adevărat utile și a autorilor care răspund la trebuințele lor spirituale.

Puterea cărții nu stă în formele ei, ci în esența pe care o îmbracă. O esență biruitoare asupra marilor primejdii: *trecerea, depărtarea, haosul, tăcerea și singurătatea*. În relație cu fiecare dintre aceste vrăjmeșii, CARTEA e sfetnic și lumină, tezaur și unealtă, alter ego și obște, o alcătuire fără de care n-am ști să închipuim lumea de azi. Ea conferă noblețe și forță, sens și temeinicie celorlalte puteri. Fără carte, adică fără cunoaștere, exercițiul puterilor în societate s-ar întoarce la stadii primare, la drumul scurt și amintirea săracă. Adevărata putere este cunoașterea, iar cartea este una din uneltele ei cele mai productive, de fapt, cea mai productivă, prin locul câștigat în structura noastră intelectuală, prin afinitățile milenare cu visul mâinii și al ochilor, prin nebănuita ei identitate simbiotică și paralelă.

Cândva nu era atât de necesar cum e astăzi să ne întrebăm în mod repetat și grav, despre rosturile cărții; ea trona suverană peste imperiile cunoașterii. Cuvântul spunea totul cu magia lui neînțeleasă, cu forța lui de a conține toate tipurile de mesaje, de la sunete la imagini, la alte

orizonturi ale simțurilor și dincolo de ele, într-o incertitudine mereu creatoare de reprezentări diferite, de la cititor la cititor.

Cartea nu poate să dispară, esența ei e biruitoare. Formele de mâine vor păstra cu necesitate ergonomia rafinată, legătura spiritual-materială unică și împlinitoare cu cel care o folosește. Cartea și cititorul formează un cuplu discret, frumos și trainic.

În mod evident cartea rămâne mașina cu cele mai mari însușiri integratoare, pentru că integrarea se împlinește în etajul și cu forțele receptării. Cartea propune și realizează integrări mai aleatorii, mai flexibile, mai puțin exacte dar cu certitudine mai adânc împlinite și cu simultaneități perfecte. Considerată în pluralitățile ei revelatoare pentru mișcările gândului, în diferitele câmpuri ale cunoașterii, cartea acoperă toate dimensiunile temporale, în deplin acord cu receptorul. *Pe foile cărților se aud, în același timp, murmurele valurilor memoriei, furtunile prezentului și țipetele de pescăruș ale viitorului.*

Puterea cărții într-o țară se împlinește prin calitatea actului lecturii. Nu există inapți pentru lectură, există doar trepte și condiții ale procesului și mai ales, există o filosofie a relației cu lumea și cu sine, o filosofie a participării din care absența cărții echivalează cu superficialitatea și neîmplinirea. Poziția cărții în stat ne trimite profund, nu atât la viitorul cărții cât la sărăcia unei umanități fără cărți. Cititul începe din copilărie, din școală și este legat de existența unei colaborări tacite între școală și bibliotecă.

Lectura este privită, într-un mileniu al schimbărilor năucitoare, mai mult din perspectiva tehnicistă a dezvoltării mijloacelor de comunicare – aura ei intimă a apus oare? Ce mai reprezintă, de fapt, lectura unei cărți într-un moment în care Internetul este omniprezent? A apus timpul lecturii în intimitate, noaptea? Nu cred, cu toate că odată cu apariția Internetului și într-o lume în care timpul devine o valoare comprimată, schimbările la nivelul lecturii sunt observabile, în sensul că lectura obiectivă, pragmatică a câștigat teren în fața celei subiective, cea pentru sufletul tău. Citim, în special, pentru pregătirea unui examen, pentru a câștiga un loc de muncă, deci pentru interese imediate sau de perspectivă, în sensul racordării la nou în profesia pe care o avem.

Lectura subiectivă, literară, este cea care deschide granițele pentru fantezia noastră, ea este o aventură intimă, singulară, desfășurată pe baza unei relații absolut personale cu o carte, solicitându-ne în mod autentic intelectul, sensibilitatea și imaginația.

Cartea este un obiect cultural care ne luminează mintea și ne călăuzește sufletul. Ea este un univers magic în care marii visători își lăsau zestrea lor de gânduri și de sentimente. Cititul este acțiunea prin care se descoperă produsul creației, „E actul fundamental al contemplației”²³. Prin el creația își împlinește menirea de a pune în circulație mesajul autorului. Când citim pare *efectul de catharsis* pe care cartea îl are asupra cititorilor. Cu alte cuvinte, o carte bună ne provoacă să întoarcem spatele realității și să rămânem cu ochii larg deschiși spre ușile-perspective din fața noastră. După spusele filosofului Constantin Noica, nu doar trupul omenesc poate fi nespălat, ci și mintea, spiritul. În acest caz, cartea se presupune a fi un soi de săpun spiritual. De asemenea, ea nu există doar în raport cu noi înșine, ea ne permite să stăm de vorbă cu departele fiecăruia dintre noi și să fim contemporani cu Aristotel sau Picasso (dacă vrem). Cititul **te face să visezi**, să evadezi

²³ STANCA, Radu. *Problema cititului. Cluj Napoca: Clusium, 1997, p.37.*

în orice lume vrei tu. Călătorești cu mintea peste tot în lume, dar și în alte locuri imaginare. Cititul îți dezvoltă **imaginația**, despre care Einstein spunea că ”*este mai importantă decât cunoașterea. Cunoașterea este limitată. Imaginația face ocolul lumii.*” Tot el spunea că ”*logica te va duce din punctul A în punctul B. Imaginația te va duce oriunde...*”

În primul rând, cărțile ne ajută să dobândim anumite cunoștințe din diverse domenii, astfel încât, fără a fi neapărat experți, putem purta o discuție în orice situație, despre lucruri diverse. Ne stimulează imaginația, ne dezvoltă vocabularul și ne ajută să înțelegem importanța folosirii corecte a limbii române, nu ca un aspect cu care ne putem considera superiori față de cei ce nu vorbesc corect, ci ca o trăsătură a bunului simț.

Există cărți de căpătâi, care ne influențează întreaga evoluție și cu care adormim în fiecare noapte, după cum există cărți despre cărțile de căpătâi. Aceste cărți și-au demonstrat valoarea de-a lungul timpului și nu au fost niște lecturi de conjunctură, datorate unor mode culturale. Sunt cărțile pe care le recitim, sunt cărțile cruciale în evoluția noastră spirituală. După unii specialiști, cartea de căpătâi este „cartea care se integrează ca element structurant al spiritualității cititorului, este cartea fără de care uneori nici nu știm cum ar fi dacă nu am realiza ceea ce suntem, este cartea având numeroase poziții – de la lectura preferată, până la cartea, răspântie în existența umană”²⁴.

Importanța lecturii este mereu actuală, ea fiind un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni. Cartea este un adevărat dascăl care te îndrumă, te sprijină, te bucură și care mereu te așteaptă să te întorci pentru a cunoaște alte tăine nedescoperite.

Bibliografie:

1. Faguet, Emile. *Arta de a citi*. București: Albatros, 1973
2. Moldoveanu, Maria. *Educație și lectură: studii și anchete sociologice*. București: Biblioteca Centrală de Stat a României, 1980
3. Sachelarie, Octavian Mihail. *Lectura – o experiență fără sfârșit*. În: *Biblioteca: revistă de bibliologie și știința informării*, XXIII, 2012, Nr. 1, p. 4
4. Stanca, Radu. *Problema cititului*. Cluj Napoca: Clusium, 1997

SĂ ÎNVĂȚĂM COPIII SĂ CITEASCĂ!

Institutor Georgiana CHATZIDIMITRIU
Grădinița Nr. 35, București

Cititul este o aptitudine dobândită - trebuie neapărat că părinții să înțeleagă asta! De fapt, dacă nu am fi avut nevoie de instrucțiuni, nu ar mai fi existat atât de mulți oameni analfabeți. Persoanele analfabete sunt inteligente - doar că nu au fost învățate niciodată să citească.

Un lucru important care consolidează dragostea de cărți este chiar legătură pozitivă pe care părintele o are față de cărți! Cel mai bun mod de a învăța un copil ceva/orice este să faci tu în prezența lui acel lucru pe care vrei că el să-l facă, e aproape inutil să-i spui sau nu ce să facă. E suficient doar să-i arăți sau să faci împreună cu el.

²⁴ Moldoveanu, Maria.. *Educație și lectură: studii și anchete sociologice*. București: Biblioteca Centrală de Stat a României, 1980, p.21

Cititul îi ajută pe copiii nu doar să își dezvolte vocabularul, ci și să înțeleagă ceea ce citesc și să facă conexiuni cu ceea ce deja știu sau au auzit. Analfabetismul funcțional este estimat în țara noastră la procentul de 42%, un procent extrem de ridicat față de alte țări europene. Lectură cărților potrivite vârstei copilului îi va forma și exercita abilitatea de a înțelege, de a face asocieri și de a explica legături dintre diverse informații.

Cititul dezvoltă abilități lingvistice vitale și implicit ajută la dezvoltarea cerebrală și formarea de noi conexiuni neuronale. Toate informațiile noi pe care copiii le află generează activitate cerebrală, care constă în crearea de legături noi neuronale, susținând astfel dezvoltarea cerebrală a copilului tău. Pentru că informațiile citite să rămână în memoria copilului, este important să vorbești cu el despre lecturile sale, să îl încurajezi să folosească aceste informații în jocurile sale și să țină un jurnal al lecturii. Pe măsură ce copilul se atașează de personajele favorite din cărți, acestea îl vor ajuta să empatizeze mai mult cu cei din jur și, în consecință, se va dezvolta mai armonios atât pe plan personal, cât și în ceea ce privește relațiile sale cu ceilalți. În plus, reportarea copilului la eroii din povești, l-ar putea ajuta să depășească schimbările fizice și emoționale din viața sa: când personajul unei cărți trăiește o experiență cu care micuțul tău se poate identifica, evenimentul sau trăirea respectivă devin parte din cotidian, remediind orice formă de anxietate pe care copilul tău poate să o trăiască.

Este bine de știut pentru orice părinte sau adult care interacționează cu copiii că lectură poate influența în bine comportamentul școlar al copilului mai mult decât o fac alți factori semnificativi, cum ar fi mediul social sau economic. Iar atunci când cei mici ajung să citească din plăcere, în mod regulat, aceștia nu doar că vor obține performanțe mai bune la teste, dar vor deține și un vocabular mai bine dezvoltat, dar și un nivel mai crescut de cunoștințe generale-lucru care-i va ajuta să dezvolte o mai bună imagine de sine și să dețină o mai clară înțelegere asupra lumii.

Cititul este esențial pentru a crea o bază solidă de cunoștințe, necesare pentru înțelegerea și interpretarea textelor, pentru a deprinde noi modalități de exprimare, dar și pentru a empatiza mai bine cu emoțiile și situațiile prin care trec personajele. În plus, citind, copilul tău se va familiariza cu noi culturi și experiențe.

Ca în orice situație, exemplul personal are o importanță extraordinară. Cunoșc părinți care au început să citească doar pentru a-și încuraja copiii. Puteți citi înainte de culcare, și puteți servi un ceai sau o cană de lapte cald. E un moment minunat și un timp de calitate petrecut împreună iar copiii cu siguranță și-l vor aduce aminte. Dacă îi citești copilului tău acasă, acesta se va descurca mai bine și la școală. De exemplu, copiii care mi-au spus că au ore de lectură cu părinții acasă par să aibă o putere de concentrare de durată mai mare. Cititul dezvoltă creativitatea și abilitățile de comunicare, astfel încât copilul se va exprima cu claritate și încredere.

Copiii deprind abilitatea de a comunica observându-i pe cei din jur, iar lectura este un mod excelent de a o face. Citind, copiii descoperă personaje care intră în contact, relaționează unele cu altele și își exprimă gândurile, iar cei mici învață să facă același lucru. Copiii învață prin imitație: ei imită acțiunile eroilor din desenele animate preferate și împart jucării, precum personajele favorite din cărți.

Copiii care citesc și cărora li se citesc povești au un vocabular mai bogat și abilități mai bune de scriere. În calitate de educatoare, observ acest lucru în timpul orelor de lectură, atunci când copiii ascultă povești și mă corectează atunci când nu urmez firul narativ: „Doamna profesoară, în poveste vrăjitoarea nu este bună, așa scrie!”

Cu cât începe mai devreme, cu atât lectura este mai benefică și va avea efecte uluitoare asupra dezvoltării psihomotorii a celui mic, contribuind la formarea lui ca individ responsabil de propria lui învățare și ca un cetățean autonom cu un set autentic de valori ce va da un sens important lumii lui.

„Un copil care citește devine un adult care gândește” spune o vorbă înțeleaptă și pe bună dreptate. Obiceiul de a citi zilnic este unul dintre cele mai bune și mai de impact obiceiuri pe care le poate avea un om. Indiferent de domeniul de activitate pe care și-l va alege în viața de adult, cititul va reprezenta avantajul care va face diferența!

Bibliografie:

1. Costea Octavia, *Didactica lecturii, o abordare funcțională*, Ed. Institutul European, Iași, 2007

MIRAJUL CĂRȚILOR

Prof. Lucia CHERȚIȚE

Școala Gimnazială Cernești, jud. Maramureș

„Suntem călători grăbiți: uităm adesea de copaci și de cer, nu avem vreme să ne oprim, ne pierdem în noianul obligativităților zilnice. Ne grăbim să ajungem la serviciu, schițăm zâmbete de complezență, bem în fugă o cafea, încercăm să păcălim traficul, să plătim facturile, să facem cumpărăturile. O goană nebună ne guvernează viața : viteza comunicării electronice, a rotațiilor mașinii de spălat, a cuptorului cu microunde. Aceasta viteză ne sărăcește. Inventăm tot felul de tehnici prin care să economisim timp. Schilodim cuvintele pentru a le face loc în ritmul nostru alert. Dar dacă am spune STOP ? Dacă am opri pentru o secundă această agitație și ne-am întoarce cu adevărat la cărți? Cum ar fi să ne avântăm în lumea cuvintelor și să descoperim alte universuri? ...”
(Negru pe alb la Bookfest, www. Bookfest)

Vă invit să citiți două cărți pentru suflet și minte, deoarece prin lectură regăsim o parte din noi, avem prilejul de a corespunde cu noi înșine și de a ne corespunde în „povestea” care ni se potrivește, de a trăi în prezentul scriiturii și în prezența ei. Lectura e un mijloc optim al cunoșterii de sine, dar în același timp este și o sursă privilegiată de socializare, o modalitate de prelungi realul în virtual, hrănind setea de povești a oricărei ființe.

Trei cărți care m-au impresionat sunt „**Pădurea norvegiană**” de Haruki Murakami, apărută în 2004, la Editura Polirom „**Mănâncă, roagă-te, iubește**”, de Elizabeth Gilbert, apărută la Editura Humanitas în 2008 și „**Femei care aleargă cu lupii**” de Clarissa Pinkola Estes apărută la Editura Niculescu în 2017.

Cartea lui Murakami este una fascinantă care te ține cu sufletul la gură prin nota de mister, aventurile personajelor, poveștile de viață ale eroilor ieșite din tiparele obișnuite și felul de a povesti a tânărului Watanabe. Romanul debutează cu descrierea unei păduri, care, la fel ca madlena lui Proust, îi declanșează naratorului – personaj fluxul memoriei involuntare. Watanabe, personajul - narator, în urma sinuciderii prietenului său apropiat Kizuki, încearcă o detașare de elementele care produc suferință ale vieții și hotărăște începerea unei noi vieți. Acesta se înscrie la Facultatea din Tokio, unde o reîntâlnește pe iubita lui Watanabe, Naoko , care era extrem de marcată de pierderea suferită. Cei doi încearcă o eliberare de suferință prin lungile peregrinări prin oraș: „, Plimbările noastre semănau cu un ritual religios menit să ne vindece spiritele bolnave.”

„Pădurea norvegiană” face o radiografie exactă a vieții de student, cu ieșirile lui Watanabe alături de Nagasawa, aventurile lor erotice, viața mizeră din căminul studentesc, obiceiurile stranii ale unor studenți cum ar fi „Cavaleristul”, prima noapte de dragoste a lui Naoko.

Un spațiu care atrage atenția în acest roman este sanatoriul unde s-a internat Naoko pentru recuperare psihică. Acesta este extrem de izolat și observăm că relațiile doctor-pacient sunt diferite : „, Aici ne ajutam unii pe alții și sufletele noastre se reflectă în ale semenilor ca într-o oglindă”. Acest sanatoriu poate fi asemănat cu ashramul din India întâlnit în cartea lui Gilbert: ”Oricine este liber să părăsească locul acesta, dar odată plecat nu se mai poate întoarce aici. E ca și cum ai da foc podurilor peste care ai trecut și la întoarcere nu le mai găsești.” Naoko seamănă rătăcirea sufletească cu pierderea într-o pădure întunecată și rece din care nu vine nimeni să o salveze. Păcat că nu s-a găsit și pentru ea un „Felipe” care să o rasfețe și să-i ofere dragoste necondiționată.

Reiko este un personaj fascinant, colega de camera a lui Naoko , pacientă și doctor în același timp, care i se destăinuie lui Watanabe mărturisindu-i talentul irosit de pianistă, căsnicia ratată, fetița pierdută și totul din cauza unei clipe „când mintea i s-a întunecat”. Acum ea este liantul între mințile rătăcite și realitatea înconjurătoare, este barca de salvare pentru Naoko , până când va renunța la ea.

Moartea este des întâlnită în roman, însă acest fapt nu dă cărții un caracter tragic, ci mai degrabă de mister. Personajele care nu-și mai găsesc locul în lumea reală hotărăsc să se sinucidă, la fel cum face sora lui Naoko și Kizyku, ambii la vârsta de șaptesprezece ani, prag greu de surmontat. Acestea o marchează profund pe iubita lui Watanabe , ea trăind astfel între cele două lumi, Watanabe și Reiko fiind cei care o ajută să rămână ancorată în realitate.

Între timp Watanabe o cunoaște pe Midori, o tânără energică, cu simțul umorului , îndrăzneță, care începe să-l îndrăgească , chiar mărturisindu-i la un moment dat acest lucru. El nu poate să renunțe la Naoko, să o trădeze, deși o vedea foarte rar, fiind internată în sanatoriu. Midori era pentru el liantul cu lumea reală care-l înveselea prin ținuta nonconformistă, glumele și optimismul debordant , deși avusese o viață extrem de grea. În inima acestuia era loc doar pentru „fata cu ochii ciudat de transparenți, cu forme perfecte”, obiceiuri stranie și mintea rătăcită, era enigmaticul feminin de care se simțea legat.

Odată cu pierderea lui Naoko, Watanabe pleacă într-o călătorie pentru a-și vindeca sufletul sfâșiat. Degradarea sufletească este urmată de cea fizică prin faptul că acesta ajunge să rătăcească

o lună de zile prin diferite locuri, fără hrană, fără adăpost, într-un total dezinteres de viață și de sine. Unda de speranță care i-o oferea Midori dispare, deoarece acesta rupe legătura cu lumea, și inclusiv cu ea. Finalul este unul misterios la fel ca enigmaticele personaje pe care vă las să-l descoperiți singuri.

Dacă romanul lui Murakami este unul tulburător, profund, care-ți răscolește sufletul, cartea lui Elizabeth Gilbert este una atrăgătoare, amuzantă care-ți oferă alinare inimii. Elizabeth trece printr-o criză existențială și încearcă o refacere spirituală prin intermediul călătoriei, des întâlnită și în romanul prezentat anterior. Experiențele de viață ale acesteia sunt redată extrem de autentic, făcându-te și pe tine, cititorul, să participi la convertirea religioasă a lui Liz.

Călătorind în Italia, Elizabeth descoperă bucuria de a mânca, „frumusețea de a nu face nimic”, se lasă pradă plăcerilor pure ale vieții. După viața tumultuoasă cu iubiri pierdute, divorț târăgănat și un iubit indecis, aceasta încearcă să-și reorganizeze prioritățile, prezentându-ne modul de viață care a dus-o la extenuare fizică și psihică: „ Dacă te iubesc, poți obține orice de la mine, timpul meu, dragostea mea, banii mei, familia mea....Dacă te iubesc, voi îndura eu durerea ta, îți voi plăti datoriile, te voi proteja de temerile tale, voi proiecta asupra ta tot felul de calități....Am să-ți dau soarele și ploaia și, dacă nu sunt disponibile imediat, am să stau la rând pentru ele.”

Experimentul plăcerilor pure se referă la deliciul culinar pe care-l trăiește Liz în Italia (pizza din Napoli cu mozzarella dublă, gelato, spaghetti, bruschette, risotto , funghi), afirmând că „ Doar excelența în arta e incoruptibilă . Plăcerea nu poate fi înșelată” în Italia.

Stilul beletristic a lui Gilbert este extrem de captivant , ea făcându-te părtaș la experiențele ei inedite, invitându-te parcă să colinzi alături de Linda – „colega ei spirituală”- să descoperi străzile înguste și întunecoase ale Veneției presărate la fiecare colț cu fructe proaspete și gellaterii. Află de la amicul ei Giulio că fiecare oraș are un cuvânt care-l reprezintă, la fel ca și oamenii , pentru Roma , spunea el , cuvântul este *sex*, Vaticanul – *putere*, New York - *a realiza*, Los Angeles – *a reuși*. Liz are o nedumerire, nu știe care este cuvântul ei.

De la „festinul culinar” din Italia , Elizabeth ne călăuzește pașii în India, prezentându-ne ashramul, regulile acestuia, mantrele care te ajută la regăsirea echilibrului interior : „ Scopul yogăi e să descopere unirea dintre minte și corp, dintre individ și Dumnezeu, dintre gândurile noastre și sursa lor... ***Caută-l pe Dumnezeu, așa cum un om cu capul în flăcări caută apa.***”

Un personaj interesant pe care Liz îl întâlnește aici și care care o ajută să se regăsească , să se elibereze de gândurile negative este Richard din Texas , pe lângă imnul Gurugita care era, la început, un calvar.

Chiar dacă ea va locui într-un ashram, ajunge să cunoască crâmpete din viața indienilor, mai ales datorită lui Tulsi , colega ei de lustruit podele, care îi spune cum se căsătoresc tinerii în India și cât de tragic privește aceasta căsătoria.

Spre finalul pelerinajului spiritual în India, Elizabeth reușește să atingă beatitudinea, să stea „ în mijlocul palmei lui Dumnezeu”, după o încrâncenată luptă cu demonii lăuntrici. „Galopăm prin viață ca niște acrobați de circ, cu picioarele sprijinite pe spinările a doi cai care aleargă unul lângă celălalt – un picior pe cel numit „destin”- celălalt pe calul numit „ liber – arbitru”. Descoperă cuvântul care o definește *Antevasin*, „ cel care trăiește la hotar”, desemnând

persoana care părăsește tumultul vieții din oraș pentru a trăi la marginea pădurii unde locuiesc maștri spiritali - „Elizabeth, prinsă la mijloc între cuvinte italiene și vise balineze”.

Ajunsa în Indonezia, Elizabeth, descoperă ca nu și-a pregătit un itinerariu, nu știe unde o să locuiască sau cum o să-l găsească pe bătrânul vraci Ketut Liyer , care i-a prezis în urmă cu doi ani că va reveni la Bali unde va sta trei-patru luni și-l va învăța engleza. Ea se lasă în voia destinului, iar acesta va fi unul favorabil.

Liz este uimită de sistemul social și religios cel mai minuțios organizat de pe fața pământului: „Esența insulei Bali e o matrice, o masivă rețea invizibilă alcătuită din spirite, călăuze, căi și cutume. Fiecare își știe exact locul în rețea, orientându-se cu ușurință pe această mare hartă imaterială”, „maștri modiali ai armoniei”.

Ketut Liyer sau „lumină strălucitoare” este bătrânul vraci căutat de Liz, un personaj extrem de jovial, un înger al păcii și al armoniei aflat în Indonezia pentru a o învăța pe Liz cum să mediteze: „ Ca să meditezi , trebuie doar să zâmbești, zâmbești cu fața, zâmbești cu mintea și energie bună vine la tine și curăță energie murdară”. Tot el îi dezvăluie meditația celor patru frați protectori, pe care fiecare persoană îi primește la naștere . Elizabeth vrea să afle de ce viața e atât de nebună, iar Ketut îi răspunde : Nebunia din lume e în mare parte rezultatul dificultății oamenilor de a-și găsi echilibrul moral interior”, omul fiind format în egală măsură din elementele luminii și ale întunericului, sarcina noastră fiind aceea de a decide ce va prevala – virtutea sau viciul.

Scriitoarea din America descoperă în Bali un adevărat eden terestru asemănător cu cel descoperit de personajul lui Murakami în călătoriile la munte la sanatoriu : „, Norii rozalii de pe cer se reflectă în apa nemișcată a orezăriilor, dându-ți senzația că există două ceruri – unul sus, cu raiul și zeii lui, celălalt jos, în mlaștinile cu orez, dat nouă muritorilor.”

Întâlnim în acest roman varianta masculină a lui Reiko din romanul japonez , pe Yudhi, un tânăr chitarist extrem de talentat, cu o poveste de viață impresionantă. Visul lui era să se reîntoarcă la New York și la soția care-l aștepta acolo , de unde fusese expulzat pentru simplul motiv că era indonezian , în urma atacului terorist din 11 septembrie 2011.

Asistăm în cartea lui Gilbert la un fapt de generozitate și altruism care devine posibil datorită rugăciunilor unei fetițe de opt ani , Tutti. Aceasta locuia în chirie împreună cu mama ei și cu cele două fete orfane găsite într-o piață, dorindu-și cu ardoare o casă cu gresie albastră, pentru a nu fi nevoită să se mute în fiecare an. Elizabeth își mobilizează toți prietenii, rudele și cunoștințele din întreaga lume care donează împreună pentru casa lui Tutti 15 000 de dolari.

Cartea are valoare de documentar, aflând din paginile acestuia că balinezii nu-și lasă copiii să atingă pământul până la vârsta de șase luni, de asemenea toți își botează copiii cu cifre până la patru (Wayan, Made, Nyoman , Ketut) și mama lui Tutti amână cumpărarea unui teren pentru casă datorită taksu-ului (spiritului) nepotrivit.

O carte emoționantă, care te amuză , dar în același timp te face să plângi este și cartea ***Femei care aleargă cu lupii*** de Dr. Clarissa Pinkola Estes. Autoarea este analist jungian, poet și a scris această care ce se adresează sufletului, Sinelui și Psihicului. Mai mult sunt convinsă că orice femeie se regăsește sigur în personajul vreunei povestiri, cel puțin, dacă nu în mai multe, cum mi s-a întâmplat și mie. Emoțiile și stările interioare simțite citind această carte mă fac să

spun din suflet: mulțumesc frumos dr. Clarissa Pinkola Estes pentru această carte profundă. Tot ce mai pot să spun este că, atunci când va fi momentul, această carte vă va găsi sau o veți găsi dumneavoastră și vă va ajuta și îndruma pe calea voastră proprie și unică, spre a descoperi sau redescoperi femeia din voi, cea puternică, iubitoare, autentică, minunată, creativă, apoi ne va conduce spre singura întrebare care merită să fie pusă: „unde e sufletul meu?”

Înțelepții yoghini spun că toată durerea vieții omenești e provocată de cuvinte, iar bucuria la fel. A te opri o vreme din vorbit echivalează cu eliberarea de influența lor sufocantă. Eu vă invit să vă eliberați de problemele sufocante ale existenței și să pășiți cu încredere în universul cărților. „Pădurea norvegiană”, „Mănâncă, roagă-te, iubește” și „Femei care aleargă cu lupii” vă vor deschide porțile sufletului și ale minții, îndemnându-vă la o călătorie înspre sine și la o apropiere de ceilalți.

Bibliografie:

2. Gilbert, Elizabeth, *Mănâncă, roagă-te, iubește*, Editura Humanitas, București, 2008
3. Murakami, Haruki, *Pădurea norvegiană*, Editura Polirom, București, 2004
4. Pinkola, Clarissa Estes, *Femei care aleargă cu lupii*, Editura Niculescu, 2017
5. *Negru pe alb la Bookfest*, www.Bookfest.ro, 5 iunie 2010

LECTURA ELEVILOR

Prof. înv. primar Maria-Carmen CHIOREAN
Școala Gimnazială „Avram Iancu”, Târnăveni, jud. Mureș

Sunt unii oameni la care lectura a devenit o deprindere de viață, oameni care renunță la orice altă desfătare pentru un colț liniștit în care să poată citi o carte. Aceștia sunt oamenii de cultură, adevărații intelectuali, indiferent dacă au absolvit școli superioare sau dacă și-au format singuri cultura. Experiența lor de viață este temeinică, gama sentimentelor pe care le trăiesc este variată, posibilitatea de a înțelege bucuriile și suferințele altora este mai mare decât a celorlalți. Când stai de vorbă cu un om care a citit mult, bogăția lui de idei și de imagini te farmecă.

În timpul lecturii se întinde între cititor și autor o punte; ei se întâlnesc în atmosfera și conflictul povestirii. Cititorul se emoționează odată cu autorul, iubește și urăște împreună cu el, autorul îi devine prieten intim căruia i-ar putea dezvălui gândurile cele mai ascunse. El se regăsește în întâmplările din carte, se recunoaște în personajele ei, descoperă gânduri și pasiuni pe care și el le-a avut, probleme de viață cu care și el s-a confruntat. De aceea mijloacele moderne de răspândire a cunoștințelor nu pot înlocui calea cea mai sigură către cultură, care este lectura atentă, harnică și îndelungată. Această deprindere de cititor nu se capătă la naștere, ci numai prin educație.

Cartea este cea care le deschide copiilor larg porțile lumii; în ea găsesc răspuns la miile de probleme care le frământă mintea. Citind, copiii își îmbogățesc mintea și sufletul, devin mai înțelepți și mai pasionați pentru bine și frumos. Opera literară scoate pretutindeni la lumină amănunte, fapte episodice, colțuri uitate, vremi de mult apuse. Ea este oglinda vie a vieții de ieri, de azi, de totdeauna.

Dar îndrumarea lecturii copiilor este una dintre cele mai complicate probleme educative. O carte valoroasă citită la vârsta când poate fi înțeleasă are o influență bună asupra formării copilului. O carte prea grea pentru puterea de înțelegere a micului cititor nu aduce niciun folos sau poate fi chiar dăunătoare. Pentru ca profesorul să poată îndruma lectura elevului în afara clasei, el însuși trebuie să cunoască operele pe care le recomandă.

Programele de limba și literatura română urmăresc stabilirea unui contact cu diverse creații literare și deprinderea de a analiza cuprinsul unei opere literare, de obicei de întindere mică, educarea la elevi a unor sentimente nobile, cunoașterea progresivă a literaturii române. Un accent special se pune pe însușirea limbii literare, pe educația estetică și pe formarea interesului și a gustului pentru lectura extrașcolară, fără de care, însușirea culturii generale ar fi exclusă. Familiarizarea elevilor cu cele mai bune opere din creația populară, din literatura română clasică și contemporană, cultivarea gustului și interesului pentru lecturile de calitate, a dragostei pentru limba și literatura maternă, însușirea limbii literare române, vor ajuta elevii să-și poată exprima gândurile oral și scris.

Acest scop poate fi atins prin citirea expresivă și emoționantă a profesorului, prin analiza convingătoare, prin prezentarea realistă a personajelor. Elevii trebuie să înțeleagă că opera oglindește realitatea și exprimă atitudinea scriitorului față de realitate. Acest scop multiplu va fi atins de cadru didactic, doar dacă el va fi pe deplin convins de importanța instructiv-educativă a orei de lectură literară. G. Văideanu arăta că: „Lectura care traduce fidel textul literar, lectura nuanțată, făcută cu o voce caldă și bogată în inflexiuni are o mare putere de a dezvălui atmosfera și semnificația operei literare. Când lectura este nu numai expresivă, ci și artistică, înțelegerea operei citite este mult înlesnită; uneori, la auzul unei lecturi artistice valoroase, elevii descoperă semnificații numeroase și noi într-o operă deja cunoscută.” Dar citirea de formă, neexpresivă și monotona, duce la dezinteres și plictiseală, la indiferență și pasivitate din partea elevilor. „dacă nu știi să povestești copiilor naiv și simplu - spune George Coșbuc – atunci ești în rolul aceluia care predică flămânzilor despre binefacerile postului.”

În clasele primare, poveștile joacă rolul esențial în formarea cititorului de mâine. Atrăși la început de imagini, copiii descoperă încet-încet minunile pe care cărțile le conțin și rămân legați de ele pe viață. Micuții se transpun în eroi și își doresc să afle cât mai multe fapte mărețe săvârșite de aceștia .

Între 5 și 7 ani copiii se află în perioada întrebărilor nenumărate, este perioada lui „de ce?”. Ei sunt curioși și vor să afle de ce plouă, de ce ninge, de ce se face zi, de ce tună, de ce se mișcă mașinile, de ce zboară avioanele etc. În această perioadă ascultă cu plăcere povestiri realiste sau povestiri despre fenomenele naturii, despre viața oamenilor etc. De aceea, încă din clasa pregătitoare le citesc zilnic câte o povestire. Dimineața, după ce fac prezența și întâlnirea de dimineață, introduc „eroul zilei” și le citesc din cărți diferite povestiri scurte, conform vârstei și gustului literar al micilor „ascultători”, căutând metode care să ajute pe viitor la îndrumarea și valorificarea lecturii lor. Le pun la dispoziție 15 minute pentru a realiza un desen care ilustrează scena preferată din poveste. Desenele se pun la expoziție, apoi în portofoliu personal. Am grijă să apară lângă fiecare desen titlul și autorul povestirii, iar în timp, când răsfoim portofoliile ne

reamintim detaliile și scenele care ne-au emoționat. Pe parcursul zilei, în anumite secvențe din lecții mai fac aluzie la povestea citită în prima oră. Această activitate „fură” timp, mai ales la început, până se deprind copiii cu stilul de muncă, dar este foarte benefică, deoarece atrage elevii spre lectură.

De la 7 la 10 ani, dezvoltarea gândirii copilului continuă cu o intensitate din ce în ce mai mare. Pe lângă basmele care le încântă copilăria și le stimulează imaginația, copiii încep să guste din ce în ce mai mult povestirile istorice, descrierea călătoriilor celebre, povestirile cu caracter științific sau fantastic, povestiri cu teme actuale, poezii etc. Având mai multă putere de asimilare, la această vârstă copiii încep să se pasioneze după schițe, nuvele și chiar romane scrise pe înțelesul lor. În această perioadă se formează gustul pentru citit al copilului.

Pentru că este exclusă posibilitatea parcurgerii unei povești pe zi, în clasele I-IV, câtă vreme elevii au de studiat mult și la alte discipline, începând cu clasa I continuăm și chiar începem să citim povești mai lungi, dar stabilim doar două zile în care le citesc eu (luni și vineri), iar în zilele de marți, miercuri și joi implic părinții să le citească acasă câte o lectură suplimentară și copiii aduc la școală desenele făcute în urma ascultării. Lista lecturilor suplimentare o primesc părinții la ultima ședință din anul precedent, pentru a avea timp să-și procure cărțile necesare.

Încă din clasa a II-a începem să citim scurte povestiri oferite lunar de un club de lectură, povestiri care sunt adaptate nivelului lor de înțelegere și care îi captează de la prima pagină. Nu neglijăm nici ora de lectură prevăzută de programa școlară, oră în care începem să ne deprindem cu completarea unei fișe de lectură în urma citirii acesteia.

Nimeni și nimic nu poate înlocui studiul sistematic oferit de școală, dar limitându-ne la el, obținem numai o cantitate minimă de cunoștințe generale, numai un punct de plecare pentru formarea unei adevărate culturi. Școala creează condițiile pentru asimilarea acestei culturi, biblioteca oferă posibilitățile pentru atingerea ei. Din acest considerent, biblioteca orașului ne este familiară. Desfășurăm activități lunare inițiate de doamnele bibliotecare, participăm la concursurile pe teme literare, împrumutăm cărți și realizăm diferite expoziții de desene.

A nu citi cel puțin operele literare cele mai reprezentative ar însemna superficialitate și formalism. Singura soluție eficace rămâne îndrumarea judicioasă a lecturii elevilor pe tot parcursul ciclului școlar, de aceea mă preocupă lectura independentă a elevilor mei, începând cu clasa a III-a, când sunt deja deprinși cu tainele cititului. Controlez periodic ce s-a citit din lectura recomandată și în ce măsură elevii și-au făcut notările necesare pentru a-și reînprospăta ideile la momentul oportun. Mă preocupă și să descopăr cititorii „sportivi”, care nu citesc, ci răsfoiesc cărțile, oprindu-se la dialoguri sau la episoade mai palpitate și care sar zeci de pagini când e vorba de descrieri, de conflicte sufletești, de tot ceea ce formează frumusețea și valoarea unei opere literare. Nu numărul de cărți citite este important, ci felul în care sunt citite și ce rămâne după parcurgerea lor, de aceea copiii nu vor fi obligați să citească toată lista lecturilor recomandate ca lectură independentă, însă toți care pretind că au citit o carte trebuie să facă și dovada.

Comparând rezultatele la învățatură a copiilor cu o bogată lectură extrașcolară cu cele ale copiilor care se rezumă numai la manual, se constată o mare diferență în favoarea primilor. De

aceea cred într-o susținută îndrumare a lecturii în afara școlii printr-o strânsă colaborare între părinți, cadre didactice și bibliotecarii din școală și din oraș.

Bibliografie:

1. Parfene, C., (1977), *Literatura în școală*, Editura Didactică și Pedagogică, București
2. Raicu, M., (2013), *Cuvântul care construiește*, Editura Tiparg, Pitești
3. Stanciu, I., (1978), *Copilul și cartea*, Editura de Stat Didactică și Pedagogică, București
4. Șerdean, I., (2008), *Didactica limbii și literaturii române*, Editura Corint, București

STIMULAREA LECTURII DE PLĂCERE LA ȘCOLARUL MIC

Prof. Sabina CIOBANU

Prof. Roxana NEDELUCU

Școala Gimnazială „I.L.Caragiale”, Pitești, jud. Argeș

A-i determina pe elevi să citească de plăcere este una din marile provocări ale unui dascăl. Cartea și lectura trebuie să ocupe un loc deosebit în viața fiecărui elev, iar profesorului îi revine datoria de a apropia sufletul inocent al elevului de paginile cărților. La vârsta școlară, lectura are un rol hotărâtor în îmbogățirea și dezvoltarea cunoștințelor elevilor, în formarea gustului pentru citit, în cultivarea și îmbogățirea limbajului prin formarea și dezvoltarea unui vocabular adecvat. Din păcate, elevii generației actuale manifestă un tot mai vizibil dezinteres față de lectură, cartea făcând parte din ce în ce mai puțin din viața omului modern. Lipsa interesului față de lectură nu este un fenomen ivit pe neașteptate. Astăzi, computerul și televizorul reușesc să ofere mult mai mult decât o făcea până acum lucrarea tipărită, realitatea virtuală cucerind și îndepărtând tot mai mult de filele cărților. Elevii care nu citesc sunt prinși într-un cerc vicios: citesc cu greutate, nu le place să citească, nu citesc mult, nu înțeleg ceea ce citesc.

Pentru reducerea acestui fenomen, școala ca instituție- cheie joacă un rol important în apropierea copilului de lumea cărților și, implicit, de lectură. Cartea trebuie să devină părtașă în viața copilului de la cea mai fragedă vârstă. Ea îi ajută pe copii să parcurgă drumul cunoașterii de la concret la abstract, de la intuiție la reprezentare și fantezie. Cu ajutorul cărții, copilul descoperă instrumente care îi pot satisface dorința de a descoperi realitatea inconjurătoare, ea însăși o lume.

Întrucât lectura este „un eveniment al cunoașterii”, studiul cărților de către elevi impune organizarea, îndrumarea și supravegherea de către profesori, întocmirea listelor bibliografice, controlul cititului, al lecturii, folosirea acestora etc. Pentru a transforma elevii în cititori mai buni este nevoie de o viziune integratoare, de o regie, de „o punere în scenă”, regizorul așteptat fiind profesorul. Un prim pas al acestei puneri în scenă este clarificarea ținutelor lecturii în școală, a competențelor și atitudinilor pe care profesorul își propune, conform programei, să le formeze prin studiul literaturii. Scopul studiului literaturii în școală este formarea unor abilități (competențe) pentru diverse tipuri de lectură: lectura de informare, lectura de plăcere, lectura instituționalizată.

Școala are menirea de a forma un lector competent, dar și un cititor care să-și formeze gustul propriu pentru lectură, astfel încât să fie un cititor activ pe tot parcursul vieții.

Trezirea interesului și a gustului pentru lectură reprezintă pentru școală o responsabilitate incontestabilă. Lectura literară pune la dispoziția copilului cunoștințe despre mediul înconjurător, despre viața oamenilor și a animalelor, despre trecutul istoric al poporului, despre muncă și profesii, educație cultural-artistică și moral-religioasă.

Prin lectură, elevul este condus să-și formeze capacitatea de a surprinde, de a descoperi conținuturi și forme ale realității, exprimate într-o multitudine de modalități de expresie, de a le asocia unele cu altele, ceea ce le permite să își extindă astfel aria cunoașterii. Lecturile contribuie la formarea și modelarea caracterelor, la stimularea dorinței de cunoaștere, a aspirației spre a fi mai buni, mai îndrăzneți.

Rolul educatorului este de a urmări nu numai „cât”, ci și „ce” și „cum” citesc elevii săi. Nu numărul mare de cărți citite contează, ci valoarea artistică și educativă a acestora. Odată format, gustul pentru lectură se poate transforma într-o adevărată pasiune, care se poate resimți toată viața. Încă din clasele primare este necesar să cunoaștem ce și cât citesc copiii, respectând particularitățile lor de vârstă. Micii cititori trebuie inițiați și deprinși cât mai de timpuriu cu utilizarea concomitentă a cărții și a mijloacelor moderne audiovizuale ca premisă esențială a unei învățături eficiente.

Pentru a-l determina pe elev să iubească să citească, nu sunt suficiente acțiunile și modelul dascălului. În primul rând, modelul fiecăruia îl reprezintă părintele. Familia reprezintă deci, primul mediu de viață, social și cultural, al copilului și, prin valorile pe care aceasta le transmite, pune bazele dezvoltării sale intelectuale, morale și estetice.

Dezvoltarea gustului pentru lectură sau, altfel spus, trezirea și educarea interesului, se realizează, prin acționarea asupra raportului dintre obiect și necesitate, astfel încât obiectul – în cazul acesta cartea – să răspundă unei necesități intelectuale și afective a copilului. Această acționare nu impune existența unui anumit nivel de instruire din partea părinților, dar solicită tuturor conștiința clară asupra importanței lecturii în dezvoltarea deplină a copilului și preocuparea de a-i trezi interesul pentru această activitate.

Din partea factorilor educativi este nevoie de răbdare, perseverență, voință, de modelul propriu, dar și de multă imaginație și implicare.

Profesorul trebuie să găsească acele căi care să trezească interesul micilor cititori. În cadrul clasei se pot realiza diferite activități menite să-l facă pe elev să citească de plăcere. Organizarea unor sezoane literare, invitarea în clasă a unor scriitori contemporani sau a unor actori care să le citească povești atractive, expunerea la panou a operelor citite de anumiți copii, sau chiar existența unei biblioteci în clasă unde elevii pot aduce sau pot împrumuta cărți pe parcursul unui semestru sau chiar an școlar.

Este știut faptul că activitățile extrașcolare și extracurriculare îi atrag foarte tare pe elevi. Pornind de la această premiză, profesorul trebuie să vină cu elemente de noutate pentru a capta atenția elevilor asupra importanței lecturii. Vizitele la bibliotecă și/sau tipografii, activități susținute împreună cu bibliotecari, organizarea de picnicuri în aer liber în cadrul cărora se pot

lectura pasaje sau chiar opere în întregime, sunt câteva exemple de activități prin care profesorul poate reuși să trezească la elevi plăcerea de a lectura.

Este clar că trebuie găsite acele metode prin care elevul să nu se simtă constrâns, ci să participe cu drag, astfel încât, în timp, să ajungă să citească de plăcere. Acest lucru ține pe de o parte de măiestria și dăruirea fiecărui cadru didactic, iar pe de altă parte de implicarea și dorința elevilor.

Bibliografie:

1. Cornea, Paul: *Introducere în teoria lecturii*, Ed. Minerva, Bucuresti, 1988
2. Șincan, E., Alexandru, Gh., - *Lecturi literare pentru ciclul primar - Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi*, Ed. „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1993
3. Stancu, Adriana – *Aspecte metodice ale predării literaturii în ciclul primar*, Ed. Sfântul Ierarh Nicolae, 2010
4. Aniela Mancau, Daniela Stoicescu, Ligia Sarivan-*Provocarea lecturii-ghid metodologic pentru dezvoltarea competenței de receptare a mesajului scris*, EDP, 2013
5. Șincan, E., Alexandru, Gh., - *Lecturi literare pentru ciclul primar - Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi*, Ed. „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1993
6. Șerdean, Ioan - *Metodica predării limbii române la clasele I-IV*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1988
7. Stancu, Adriana – *Aspecte metodice ale predării literaturii în ciclul primar*, Ed. Sfântul Ierarh Nicolae, 2010
8. *Interferențe didactice - Periodic pentru inițiativă și dezvoltare profesională în educație*, anul IV, Nr. 1/2007 și anul V. Nr. 3/2008, Ed. Corgal Press, Bacău

ROLUL FORMATIV AL ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE ȘI EXTRAȘCOLARE DE PROMOVARE A LECTURII DE PLĂCERE

Prof. înv. primar Felicia CIOPLOIU
Școala Gimnazială Nr.1, Țicleni, jud. Gorj

Educația extracurriculară își are rolul și locul bine stabilit în formarea personalității elevilor. Educația prin activitățile extracurriculare urmărește identificarea și cultivarea corespondenței optime dintre aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viață civilizată, precum și stimularea comportamentului creativ în diferite domenii.

Modernizarea și perfecționarea procesului instructiv-educativ impun îmbinarea activității școlare cu activități extracurriculare ce au numeroase valențe formative. Desfășurarea activităților școlare și extrașcolare permite și manifestarea creativității de grup, a relațiilor creative. În acest cadru și educatorul își poate afirma spiritul novator, creativitatea didactică.

În cadrul acestor activități elevii se deprind să folosească surse informaționale diverse, să întocmească colecții, să sistematizeze date, învață să învețe. Prin faptul că în asemenea activități

se supun de bună voie regulilor, asumându-și responsabilități, copiii se autodisciplinează. Cadrul didactic are, prin acest tip de activități, posibilități deosebite să-și cunoască elevii, să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să realizeze mai ușor și mai frumos obiectivul principal al școlii și al învățământului primar – pregătirea copilului pentru viață.

Activitățile extrașcolare se desfășoară într-un cadru informal, ce permite elevilor cu dificultăți de afirmare în mediul școlar să reducă nivelul anxietății și să-și maximizeze potențialul intelectual.

Concursurile organizate de către cadrele didactice în clasă. Dacă sunt organizate într-o atmosferă plăcută vor stimula spiritul de inițiativitate al copilului, îi va oferi ocazia să se integreze în diferite grupuri pentru a duce la bun sfârșit exercițiile și va asimila mult mai ușor toate cunoștințele.

Elevii trebuie să fie îndrumați să dobândească: o gândire independentă, nedeterminată de grup, toleranță față de ideile noi, capacitatea de a descoperi probleme noi și de a găsi modul de rezolvare a lor și posibilitatea de a critica constructiv. Elevii sunt atrași de activitățile artistice, recreative, distractive, care ajută la dezvoltarea creativității, gândirii critice și stimulează implicarea în actul decizional privind respectarea drepturilor omului, conștientizarea urmărilor poluării, educația rutieră, educația pentru păstrarea valorilor etc.

Cititul de plăcere este unul dintre factorii care prezic succesul în viață, alături de educație. Copiii care citesc de plăcere tind să aibă ambiții mari și să reușească în viață. Iar modalitatea cea mai simplă prin care îl putem încuraja pe copil să citească este să îi oferim cărți despre subiectele care îl interesează, oferindu-i apoi ocazia să își aleagă singur și alte cărți.

Cititul deschide uși noi prin informațiile pe care le oferă despre orice subiect existent, făcând lumea mai vastă, dar în același timp, mai accesibilă oricărei persoane. Lectura poate să îl orienteze pe copil către pasiuni și interese noi. **Cititul** oferă copiilor distracție și ocupație. Lectura de plăcere aduce copiilor nu doar beneficii intelectuale, ci și emotionale. Lectura poate crește empatia și compasiunea copiilor, arătându-le perspective diferite asupra unei situații, dar poate și să scadă nivelul de stres, fiind o modalitate de relaxare. **Cititul** dezvoltă abilități lingvistice vitale și implicit ajută la dezvoltarea cerebrală și formarea de noi conexiuni neuronale. Toate informațiile noi pe care copiii le află generează activitate cerebrală, care constă în crearea de legături noi neuronale, susținând astfel dezvoltarea cerebrală a copilului tău.

Printre activitățile extracurriculare desfășurate cu succes împreună cu elevii mei se află:

Activitatea literară-artistică „**Cartea – universul fanteziei și al creației**”, unde elevii au avut posibilitatea să dovedească aptitudinile literare impuse de selectarea textelor adecvate precum și de adaptarea acestora în vederea dramatizării.

Atelierul de lucru „**Să dăm viață păpușilor**” a urmărit familiarizarea copiilor cu tehnicele de lucru privind crearea păpușilor de teatru, stimulând fantezia creatoare a elevilor prin jocuri de creație. „Să dăm viață păpușilor Sub aripa ocrotitoare a profesorului coordonator, 20 de elevi ai grupului țintă au participat la sesiunea de repetiții organizată cu prilejul pregătirii spectacolului „Lumea poveștilor în sărbătoare”, spectacol care are ca scop promovarea creațiilor artistice ale literaturii române și universale prin arta mânăririi păpușilor.

Proiectului educațional „Să dăm viață personajelor de poveste”, unde toți elevii clasei a III-a au avut posibilitatea de a se implica în organizarea și desfășurarea activităților extracurriculare și extrașcolare, de a-și petrece timpul liber în compania cărților și a personajelor din poveste, de a-și valorifica creativitatea, aptitudinile și talentul artistic. Acești elevi și-au dezvoltat aptitudinile de comunicare în limbaj oral și scris prin tehnici dramaturgice, capacitățile de transmitere a gândurilor, sentimentelor prin limbaj artistic, literar și plastic, și-au însușit cunoștințe necesare creării și confecționării păpușilor precum și tehnici de mânăuire a păpușilor. Cadrele didactice care s-au implicat în proiect au trăit satisfacția muncii împlinite de a promova și de a organiza activități extracurriculare, de a derula proiecte menite să ofere elevilor alternative pentru petrecerea timpului liber și contexte favorabile dezvoltării personalității lor.

Proiectul realizat se va concretiza prin derularea spectacolului pregătit cu ocazia zilei de 1 Iunie, zi de sărbătoare pentru toți copiii. Se va redacta desfășurătorul spectacolului, având în vedere ca această activitate a proiectului se va desfășura în parteneriat cu alt proiect al școlii. Părinții elevilor vor pregăti ținuta copiilor, în funcție de rolurile distribuite.

Spectacolul „Lumea poveștilor în sărbătoare” va avea ca obiectiv formarea gustului estetic, cultivarea plăcerii de a participa la organizarea și desfășurarea unui spectacol unde muzica și teatrul să fie oaspeți de cinste. Această activitate se vrea a fi rodul muncii creatoare și a talentului artistic al copiilor îndrumați spre bine, adevăr și frumos de către toți dascălii acestui. Ne propunem folosirea produselor finale și la alte activități extrașcolare întreprinse la nivelul unității școlare, dar și la nivelul întregii comunități, fiind considerate materiale didactice și pentru celelalte cadre didactice.

Câteva trucuri pentru a obișnui copilul să citească:

1. **Să facem jurnalul clasei.** Utilizăm un caiet în care notăm evenimentele zilei, evenimente care ne-au bucurat sau care ne-au întristat. Fiecare elev va scrie în acest caiet și toți au dreptul să-l citească. La sfârșitul săptămânii, putem să stăm de vorbă despre ce a fost scris în caiet și ne putem distra împreună pe seama „boacănelor” zilnice.
2. **Descoperiți un nou cuvânt în fiecare zi.** Un joc care îl va face pe copil să „scotocească” după cuvinte noi. Competiția care se va naște între el și noi trebuie să fie egalizată. De aceea, putem să ne propunem ca într-o săptămână să știm cât mai multe flori sau animale. Să le recunoaștem în realitate (în piață sau în parcuri) sau în poze. În următoarele săptămâni se va stabili ce cuvinte să știm. Fiecare cuvânt nou poate fi echivalentul unui punct. Fiecare punct „câștigat” de fiecare elev, îl trecem într-un tabel. La 7 puncte câștigate, ne oferim o surpriză.
3. **Să scriem o scrisoare cuiva drag.** În fiecare zi, scriem câteva rânduri unui om drag: mama, tata, copilului nostru, fratelui, lui Moș Nicolae, lui Moș Crăciun, iepurașului ...etc. Fiecare scrisoare o punem într-un dosar și, la ora de lectură vă fi citită.
4. **Îi lăsăm la îndemână cărți amuzante, cu poze mari și colorate și text mai puțin.** Dacă îl surprindem citindu-le, ne oprim puțin din ceea ce facem și vorbim cu el despre ce îi place în cartea respectivă.

În concluzie, putem menționa faptul că, activitățile extracurriculare desfășurate la nivelul învățământului primar, oferă oportunități pentru dezvoltarea unor competențe, în raport cu anumite obiective ce inspiră și provoacă educabilul, atât pentru succesul lui educațional, cât și pentru cel din viața de zi cu zi. Acestea au o valoare importantă atât pentru dezvoltarea socială a educabilului, cât și pentru cea personală, prin demersuri specifice și particulare. Prin intrarea în lumea cărților, devenim mai buni, mai încrezători în puterile noastre, mai atașați de familie, de prietenii adevărați, de animalele mici și neajutorate. Universul nostru interior este mai bogat, lumea să devine mai frumoasă și mai bună.

Bibliografie:

1. Cernea, Maria, *Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ*, în „Învățământul primar“ nr. 1 / 2000, Ed. Discipol, București;
2. Ionesc, M., Chiș, V., *Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001;

HAI LA ȘCOALA...NONFORMALĂ!

Prof. Laura Carmen CÎRNU
Bibliotecar Elena CONSTANTIN
Liceul Teoretic „Paul Georgescu” Țândărei, jud. Ialomița

„Omul lipsit de educație nu știe să se folosească de libertatea sa.”
(Kant)

Nu de foarte mult timp, educația nonformală a început să fie în vogă și la noi în țară. Acest concept a apărut pentru prima dată prin anii '60 și venea ca o completare pentru educația formală, adică aceea predată în institutele de învățământ.

Educația este umbra ce te urmărește toată viața, este un act permanent ce se realizează în familie, școală și societate, este ceva continuu, fără vârstă și fără bariere !

Un om educat este cel ce deține o educație informală, formală și nonformală. Rolul școlii este de a ”îmbrăca” pe tineri cu cele trei ”haine” ale educației – ceea ce îi va permite o integrare în viața reală, o orientare lejeră și eficientă în carieră, o adaptare la condiții materiale, socio-profesionale variate, o înțelegere a schimbărilor din jurul său, a transformărilor din viața de zi cu zi.

Educația nonformală este un act complementar al educației formale și informale. Aceasta se realizează în familie, școală, prin activități de parteneriat cu societatea civilă, comunitatea locală sau cu diferite instituții sociale și culturale. Educația nonformală este imboldul ce motivează și mobilizează actul învățării! Responsabilizează, angajează elevul în acțiuni atractive, eficiente, diversificate ce contribuie la dezvoltarea sa personală. Acțiunile-activitățile sunt cuprinse în

planuri și programe flexibile, diferite de „încorsetările” educației formale, permit creșterea gradului de individualizare a educației cât și formarea unor competențe complementare.

Educația nonformală ajută elevul ”a se descoperi”, a se manifesta liber, a se ”refugia” în propriile aspirații, aptitudini, a se exprima liber, a-și exprima părerile, a judeca, a se manifesta dezinvolt fără teama – stresul notei sau a întrebărilor din conținuturi teoretice mai puțin învățate sau înțelese.....

Competențele complementare urmăresc dezvoltarea-formarea de aptitudini și atitudini, de conștientizarea rolului ”tău” ca persoană, a nevoilor ”tale” sociale, formarea capacităților de intervenție, de acțiune în diferite momente și situații prin educație sanitară, civică, rutieră, estetică, artistică etc..

Aceste competențe complementare se formează –dezvoltă prin activități, aparent lejere, cu un scenariu bine pregătit, de profesor, ce cuprinde :dezbatere liberă –pe o temă /eveniment de actualitate, auto-prezentare în fața clasei prin enumerarea a trei defecte și trei calități recunoscute , prin dialog deschis adulți(părinți)-copii, expoziții, concursuri tematice- individual sau în echipă, spectacole artistice urmărite sau prin participare directă la acestea, excursii, activități de antreprenariat, de voluntariat, de ajutorare,etc..

Astfel, se desprinde ideea de a se pune accentual în educația nonformală pe stimularea elevilor prin programe alternative, diferențiate, diversificate, aplicative, cu tipuri active de comunicare, prin solicitarea creativității și stimulării dezvoltării vocaționale.

Educația nonformală înseamnă orice acțiune organizată în afara sistemului școlar, prin care se formează o punte între cunoștințele predate de profesori și punerea lor în practică.

Acest tip modern de instruire elimină stresul notelor din catalog, al disciplinei impuse și al temelor obligatorii. Înseamnă plăcerea de a cunoaște și de a te dezvolta.

Valențele educative ale activităților nonformale reliefează relația mai destinsă, mai apropiată dintre educator și educat. Chiar dacă profesorul conduce întregul demers didactic, elevii se pot manifesta spontan și liber.

În ultimul timp, constatăm o tendință de apropiere între educația formală și cea nonformală: prima tinde să devină tot mai flexibilă, mai adaptată nevoilor și motivațiilor specific educabililor, în vreme ce a doua se organizează din ce în ce mai riguros, urmărește o cât mai explicată recunoaștere publică, folosește metode deja probate și recunoscute de specialiști, urmărește asigurarea unei anumite calități.

În vederea promovării educației nonformale a fost implementat și proiectul ”Hai la școală...nonformală”, implementat de Asociația Expert-In, proiect finanțat de Consiliul Județean Ialomița.Scopul proiectului a constat în stimularea participării școlare a tinerilor (aparținând grupurilor vulnerabile) din liceele ialomițene, folosind metode și tehnici de educație nonformală.

Principalele obiective ale proiectului au fost pregătirea și formarea cu metode și tehnici de educație nonformală a șase cadre didactice de liceu, a șase adulți, responsabili de tinerii aflați în sistemul public de asistență socială, a douăzeci de tineri de liceu, zece dintre aceștia aparținând grupurilor vulnerabile, astfel: cinci aflați în sistemul public de asistență socială și cinci tineri aparținând minorității rome (prin organizarea unui curs dedicate în luna octombrie 2017), dar și realizarea a două evenimente publice de promovare a educației nonformale, în Slobozia și Țândărei, județul Ialomița.

Grupul țintă a fost reprezentat de tineri liceeni din județul Ialomița, tineri aparținând grupurilor defavorizate, aflați în sistemul public de asistență socială, tineri aparținând minorității rome, cadre didactice de liceu, adulți angajați ai DGASPC, responsabili de tinerii aflați în sistemul public de asistență socială.

După încheierea de protocoale și parteneriate între asociația Expert-in și Inspectoratul Școlar Județean și Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Ialomița, a urmat formarea cu metode și tehnici de educație nonformală a șase cadre didactice de liceu și a șase adulți angajați ai DGASPC, responsabili de tinerii aflați în sistemul public de asistență socială, la jumătatea lunii octombrie 2017 și apoi formarea a douăzeci de tineri de liceu, zece dintre aceștia aparținând grupurilor vulnerabile, astfel: cinci aflați în sistemul public de asistență socială și cinci tineri aparținând minorității rome. Activitățile din cadrul proiectului, la care am participat ca reprezentante a cadrelor didactice de liceu, au fost antrenante, atractive și mobilizatoare în vederea implementării și diseminării proiectului și în cadrul grupului din care facem parte.

Diseminarea a avut loc atât între membrii comisiilor metodice, cât și în cadrul unei activități organizate de liceu în parteneriat cu Asociația Expert-IN.

Astfel, într-una din după-amiezile lunii noiembrie, elevii liceului nostru, au devenit cărți în "Biblioteca vie". În cadrul proiectului "Hai la școala...nonformală!", implementat de Asociația Expert-In, s-a desfășurat activitatea „Biblioteca vie”. Biblioteca vie este o metodă de lucru non-formală. Este asemănătoare unei biblioteci normale. Elevii au primit un permis de cititor, diferența constând în forma cărților – acestea sunt de fapt oameni, care își spun povestea și intră în dialog cu cititorul. Biblioteca Vie încurajează participanții să reflecteze asupra prejudecăților și stereotipurilor. Fiecare elev și-a adus propria experiență pentru a fi "închiriată" „Împrumuturile” au luat forma unor conversații, iar rezultatele acestei acțiuni au fost pozitive: toți participanții s-au bucurat de această experiență, au putut comunica liber, dezinvolt, dar, totodată, tratând cu maximă seriozitate tema propusă în cadrul întâlnirii...nonformale. La finalul acțiunii, elevii au organizat o dezbatere cu argumente pro și contra operațiilor estetice, o temă de actualitate care a născut păreri constructive și care a determinat modificarea sau întărirea anumitor convingeri preconcepute.

"Hai la școala...nonformală!" este un proiect al cărui scop îl reprezintă stimularea participării școlare a tinerilor din liceele ialomițene, folosind metode și tehnici de educație nonformală. Acest tip modern de instruire îl ajută pe elev să își poată valorifica abilitățile și are ca obiectiv principal dezvoltarea gândirii critice, multiplicarea experiențelor pozitive. Este un proiect care se bucură de continuitate prin simplul fapt că în cadrul grupului de adulți am creat o pagină a

proiectului unde împărtășim din exemplele noastre de bune practice și, astfel, punem în aplicare și ideile celorlalți colegi ai noștri, în vederea realizării unui act educativ de calitate.

Prin urmare, având la bază experiența anterioară, putem afirma că educația nonformală este accesibilă tuturor, este caracterizată de adaptabilitate, nu impune restricții sau condiționări, dar nici nu oferă recompense de genul celor pe care le ofera educația formal tradițională (note, medii, burse etc.) Ea, pur și simplu, oferă noi perspective și oportunități atât pe plan personal, cât și profesional, pe de o parte educatorului, pe de altă parte educabilului. Este utilă în nenumărate domenii și ajută la completarea golurilor din programa școlară, dar și la formarea particularităților personalității individului și la pregătirea temeinică pentru viață.

Considerăm că aceste tipuri de activități-provocări reprezintă pașii de început spre cunoaștere a elevilor, spre apropierea de școală, spre educația "fără notă", eliminarea "barierelor" elev-profesor-elev, spre luminarea cu zâmbet a chipului de copil!

Bibliografie:

1. Mîtuțescu, Sorin, Simache, Daniela - *Experiențe educaționale nonformale în viața tinerilor*, iunie 2008
2. ***[http://www.nonformalii.ro/concepte/ caracteristicile-educatiei-nonformale](http://www.nonformalii.ro/concepte/caracteristicile-educatiei-nonformale).
3. ***Tribuna Învățământului – revistă națională de educație și cultură

CERCUL DE LECTURĂ- RĂDĂCINI DE GÂNDURI

Prof. învă. primar Nicoleta CIUBOTĂ

Prof. învă. primar Cristina PETREA

Liceul „Mihail Sadoveanu”, Borca, jud. Neamț

*„Ia aminte la tine însuși și la învățătură ; stăruie în acestea,
căci, făcând aceasta, și pe tine te vei mântui și pe cei care te ascultă”
(Timotei, Cap. 4, verset 11)*

Auzim și folosim frecvent sintagme precum "copiii sunt darul lui Dumnezeu" și "o binecuvântare în viața noastră"; acțiunile noastre sunt îndreptate în mod direct asupra acestora și am fi dispuși să facem orice pentru binele copiilor noștri. Copiii nu sunt doar expresia ieșirii noastre din propriul egoism ci și o adevărată lecție practică și zilnică de dăruire, autojertfire și răbdare nelimitată. Cum ar trebui totuși să-i creștem, astfel încât să reprezinte expresia binecuvântării și bunătății?

Antrenați de curentele vremii, fiecare se luptă să țină pas cu schimbările tumultuoase, fiecare încearcă să țină pasul cu noutatea, se străduie din răspuțeri să se alinieze la noua imagine despre lume, imagine ce se furnizează prin diverse modalități, cu o viteză amețitoare. Sistemul nervos al omului, adult sau nu, pentru a supraviețui acestor bombardamente de stimuli, spun specialiștii neurologi că intră într-un proces de „economie”. Această economie de energie se manifestă și la nivelul activităților cognitive cum ar fi LECTURA sau ÎNVĂȚAREA. Dacă lipsa de energie este

de fapt lipsa unei forțe motivaționale, atunci soluția ar trebui căutată în aflarea sinelui, în conturarea personalității cu ajutorul unor modele cu rădăcinile într-un sistem de valori.

Avem cu toții în sertarele generoase ale inimii de copil sau adolescent chipuri, atitudini, speranțe, bucurii, împliniri, dorințe... cu care am pornit fiecare în călătoria noastră prin lume. În fiecare zi din viață am spus și spunem „Bun venit!” și „Rămas bun”. Fiecare clipă e unică, dar nu pe toate le ținem minte. Noi toți ne amintim doar acele momente în care sufletul nostru a vibrat într-un fel anume. Ce deosebește acele momente de nu le putem uita? EMOTIA...Așadar nu ne rămâne decât să căutăm emoția, să o conturăm în idei și fapte, să-i dăm un sens în devenirea noastră, a tuturor, adulți sau copii.

„Indiferent de gen, toate romanele de succes au un lucru în comun: EMOȚIA. Aceasta se află la baza deciziilor, acțiunilor și cuvintelor tuturor personajelor și determină mersul povestirii. Fără emoție, călătoria personajului este lipsită de scop. Mizele încetează să existe. Intriga devine o albie de râu secată, cu evenimente lipsite de sens, pe care niciun cititor nu-și va face timp să o parcurgă. De ce? Pentru că, mai presus de orice, cititorii aleg o carte pentru a trăi o experiență emoțională. Citesc pentru a stabili legături cu personaje care le oferă o modalitate plăcută de petrecere a timpului și ale căror încercări pot da un sens suplimentar propriilor lor călătorii prin viață.” (Angela Ackerman și Becca Puglisi , membre ale organizației internaționale SCBWI - Societatea Scriitorilor și Ilustratorilor de Cărți pentru Copii).

Lansarea proiectului „Rădăcini de gânduri”. Alături de noi, poetul Vasile Găină, un recitator de excepție.

Am hotărât astfel, să transform o oră școlară într- o stare de spirit. Aceasta nu poate fi uitată, pe când cunoștințele, da. Totul depinde de dăruirea noastră ! Am învățat să-i ajut pe elevii mei să aibă amintiri...Amintirile sunt cărămizile pe care se conturează caracterul. Ori nu asta ținim noi, în orizontul cel mai înalt al crezului nostru pedagogic ? Formarea caracterului este de fapt scopul Cercului de Lectura- „ Rădăcini de gânduri” care, prin încercarea de revigorare a interesului pentru lectură, trezește în elevi sentimente și valori ce hrănesc ființa. Hrana ființială dă întotdeauna o stare de bine. Iată că „lectura de plăcere” este un concept explicabil chiar în cele mai adânci înțelesuri. Prin munca noastră, în care ia formă caracterul nostru, ființa noastră... să fim exemple pentru învățăceii noștri !

Brioșe și surprize pentru cititori

Desigur că proiectul „Rădăcini de gânduri” pe care l-am desfășurat începând din septembrie 2019 nu s-ar fi derulat cu ușurință fără ajutorul unor edituri, fără o ofertă generoasă de volume, fără scriitori care-și iubesc cititorii ! Voi aminti doar câteva dintre titlurile îndrăgite de elevii mei și trăsăturile de caracter pe care aceste cărți le-au transmis.

În „Elefantul Filimon”, spre exemplu, Michael Ende își învață micii cititori, într-un mod deloc plictisitor , despre atât de necesara și prețuita Răbdare. Andrew Clements, în cartea sa „Povestea frindelului”, îi încurajează pe copii să fie creativi, să aibă inițiativă, să respecte valoarea. După lectura primelor pagini, toți din clasă doreau acest volum „să-și distreze și părinții”. Despre puterea cuvintelor, despre iubirea adevărului, despre respectarea valorilor, Gianni Rodari îi familiarizează pe cititori în cartea „Gelsomino în țara Mincinoșilor.

Multe întrebări și-au pus elevii mei citind cartea lui Alex Moldovan, „Băiețelul care se putea mușca de nas”, despre dorința părinților lui de a arăta lumii întregi talentul fiului lor, despre refuzul băiatului asaltat de jurnaliști, despre nevoia oamenilor de ceva „iesit din comun”... Copiii au apreciat totodată grafica acestei cărți, desenele deosebite realizate de Irina Georgescu.

De asemenea, volumele de poezii semnate de Marin Sorescu, Todor Arghezi, Elena Farago, George Topârceanu, Shel Silverstein (în traducerea lui Florin Bican), cu imagini realizate de mari ilustratori, au fost foarte apreciate de copii.

Exemplele pot continua, pentru că nu sunt puține...dar și mai multe sunt emoțiile, gândurile, ideile, faptele copiilor care au călătorit cu întrebările lor în această frumoasă aventură : Cercul de lectură-„Rădăcini de gânduri”!

Bibliografie:

1. Mehedinți-Soveja, Simion, *Alta crestere - Scoala muncii*, Editura Rotonda, 2008
2. Bernea, E., *Indemn la simplitate - Mărturisiri pentru un om nou*, Ed. Cugetarea-Georgescu Delafras, Bucuresti, 1939;
3. Goldberg, Sally, *50 de activități interactive pentru dezvoltarea copilului*, Iași, Editura Polirom, 2009
4. Burns, George, *101 Healing Stories for Kids and Teens*, John Wiley & Sons, New Jersey, 2005
5. Barna, Maria, *Din vorbă-n vorbă – Litera mică*, București, Editura Junior Compania, 1998
6. Crăciun, Boris, *Umor școlar*, Iași, Editura Porțile Orientului, 2004
7. Isailă, Ana Ștefania, *Relația dorință - rugăciune la copiii de 5-7 ani*, în *Studia Theologica* IV, 3/2006
8. Schiopu, Ursula, *Psihologia copilului*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1967
9. Popescu, Aurel, *Ființa spirituală a copilului*, Ed. Oltenia, Craiova, 1993
10. Maurice Debesse, *Psihologia copilului de la naștere până la adolescență*, trad. de C. Botez și M. Mamali, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1970

LECTURA- CĂLĂTORIE SPRE INIMĂ ȘI MINTE

Prof. Gabriela CIUBOTARIU

Liceul Tehnologic „Arhimandrit Chiriac Nicolau”, Vânători, jud. Neamț

Lectura reprezintă un fenomen, deopotrivă social și psihologic, atingând categorii diverse ale populației, cu niveluri diferite de posibilități și pregătire profesională, de cultură. În orice caz, lectura înseamnă, în primul rând, un proces de comunicare în toate sensurile termenului de lectură includ semnificația de transmite și comunicare. Consider că lectura ocupă un rol important în educarea și cultivarea bunului gust, în îmbogățirea bagajului de cunoștințe și dezvoltarea personalității tinerilor, tocmai datorită diversității ei. În primul rând, lectura are un rol educativ atât la școlarii mici, cât și la adolescenți. Dacă în clasele mici orele de lectură au drept scop îmbogățirea vocabularului și îmbunătățirea cititului, la clasele mari lectura devine un mijloc de

acumulare a cunoștințelor, elevul căpătând astfel o bogată cultură generală. Poate fi de asemenea o porțiță de evadare către o lume a poveștii, o lume ficțională, propice visării și delectării de tip estetic.

Lucrând cu copii de diferite vârste, mai devreme sau mai târziu, mai greu sau mai ușor, se pornește în călătoria spre centrul inimii. Realizăm că, noi, dascălii, avem datoria morală de “a-i citi” și de a-i îndruma, de a-i ajuta spre a-și găsi locul și rolul în viață: trebuie să pornim la drum spre copii și alături de copii. Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie. Lectura dezvoltă vocabularul elevilor, apelează la imaginația copiilor, mobilizează procesele intelectuale și duce la creșterea capacității de participare emoțională la propria acțiune de creație. Lectura duce la dezvoltarea proceselor intelectuale superioare celor de tip reproductiv, în mod deosebit a proceselor memorial-logice, a imaginației și a gândirii creatoare. Dezvoltarea gustului pentru lectură sau, altfel spus, de trezire și educare a interesului, se realizează, prin acționarea asupra raportului dintre obiect și necesitate, astfel încât obiectul – în cazul nostru cartea – să răspundă unei necesități intelectuale și afective a copilului. Când gustul pentru lectură este format din primii ani de școală, acesta rămâne pentru toată viața, o obișnuință utilă. Plăcerea pentru lectură nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă a factorilor educaționali -familia și școala-, o muncă caracterizată prin răbdare, perseverență, continuitate, voință. Există factori care determină lectura elevilor: particularitățile de vârstă și psihice, preferințele lor, climatul familial, care pot transforma lectura într-o necesitate, o delectare sau nu. Când gustul pentru lectură este format din primii ani de școală, acesta rămâne pentru toată viața, o obișnuință utilă. Gustul pentru lectură nu vine de la sine ci se formează printr-o muncă a factorilor educaționali (familia și școala), o muncă caracterizată prin răbdare, perseverență, continuitate, voință. Este cunoscut faptul că de la vârsta preșcolară atât familia cât și grădinița depun eforturi pentru a influența universul copilăriei prin basme, povești și poezii. Această dificilă muncă e situată la nivelul superior, în primele clase ale școlii. Perioada de formare a gustului pentru citit coincide cu cea când se pun bazele acestuia, în clasele I-IV. Elevului mic trebuie să i se trezească curiozitatea spre lecturi, să i se cultive interesul spre cunoaștere.

Lectura în afara clasei lărgeste orizontul cunoștințelor primite în clasă. Este foarte important ca învățătorul să știe care sunt formele de îndrumare a lecturii în afara clasei. Forma cea mai cunoscută și cea mai des folosită în această activitate este *povestirea*. Cei care au citit, povestesc în clasă lectura citită. Se completează conținutul povestirii de către mai mulți copii. În ora de lectură elevii se întrec în a povesti cât mai mult și mai frumos, fapt care antrenează și pe cei mai puțini dornici de lectură. Tot ca o activitate atractivă care se poate desfășura pe marginea unui text citit este completarea unei *fișe de lectură*. Acesta poate cuprinde mai multe aplicații pe textul citit, cum ar fi: numirea titlului textului, a autorului, a personajelor principale/secundare, pozitive/negative etc., morala textului (dacă e cazul), realizarea unui desen reprezentativ, extragerea unor expresii frumoase, caracterizarea personajului preferat și multe altele.

Fara lectură se ajunge fie la tăcere , fie la a vorbi mult și prost. Fără un dram de lectură nu prea ai de unde să primești unele idei, cuvinte, de care să te poti folosi în vorbirea curentă. E bine să citești, nu doar pentru că vei avea un vocabular mai dezvoltat sau mult cautata cultură generala, ci și datorită faptului că prin sentimentele pe care le desprinzi de la un autor, iti lărgești propria « paletă »de sentimente și, în plus, contribui la experiența de viață teoretică. Cartea este comoară fără pret,este învățătorul care te conduce la bine, te face să te bucuri, să râzi și să plângi. O carte te trimite la alte cărți și toate împreună formează baza trainică a culturii noastre. Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. E un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj.Gustul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă a factorilor educaționali (familia și scoala), o muncă caracterizată prin răbdare, perseverență, continuitate, voință. Lectura necesită nu numai îndrumare, ci și control.

Scopul lecturii în perioada școlarității primare, gimnaziale și liceale este acela de a forma progresiv un tânăr cu o cultură comunicațională și literară de bază, capabil să înțeleagă lumea din jurul său, să comunice și să interacționeze cu semenii, exprimându-și gânduri, stări, sentimente, opinii, să fie sensibil la frumosul din natură și la cel creat de om și, în viitor, să poată continua procesul de învățare în orice fază a existenței sale. Lectura ajută la observarea mediului înconjurător, îi învață pe elevi să gândească, îmbogățește cunoștințele despre natură , lume și viață, cultivă sensibilitatea și imaginația, modelează caracterele, contribuie la educarea moral-cetățenească, ajută omul în aspirațiile sale spre autodepășire. În timpul lecturii se întinde între cititor și autor o punte; ei se întâlnesc în atmosfera și conflictul povestirii. Cititorul trăiește sentimentele autorului; iubește, se teme, urăște cu el. Se regăsește în personajele din carte, se recunoaște în personajele ei, descoperă gânduri și pasiuni pe care le-a avut, probleme de viață care și lui i s-au pus. Mai mult decât oricare din tehnicile audio-vizualului prin care sunt vehiculate valorile culturii, lectura cărții oferă celui care o parcurge, pe lângă satisfacțiile ce le aduce orice fapt inedit, prilejuri unice de reflecție, de meditație. Ea îndeamnă la introspecție, angajează valori formative care își pun amprenta pe întregul comportament al cititorului. Tocmai de aceea se apreciază ca lectura (carti , reviste, ziare, diverse publicații), ar trebui să fie una dintre cele mai răspândite și intense activități ale omului modern.

Bibliografie:

1. Silvia Nuță, *Metodica predării limbii române în clasele primare*, Editura Aramis, București, 2000.
2. Ioan Șerdean, *Didactica limbii române în școala primară*, Editura Teora, București 1998.
3. Stanciu Ilie, *Copilul și cartea*, Editura Didactica și Pedagogică, București, 1958.

METODE ȘI PROCEDEE UTILIZATE ÎN ÎNȚELEGEREA TEXTELOR LITERARE LA ȘCOLARII MICI

Prof. înv. primar Gina CIUBOTARU
Școala Gimnazială Bogdănești, jud. Bacău

*Carte frumoasă, cinste cui te-a scris/ Încet gândită, gingaș cumpănită;
Ești ca o floare, anume înflorită/ Mâinile mele, care te-au deschis”*
(Tudor Arghezi)

Aș începe acest material, prin formularea câtorva întrebări retorice, întrucât răspunsul îl știm și-l anticipăm deja:

-Mai citesc elevii noștri în ziua de azi?... Răspunsul este: „Foarte puțini”

-Cei care mai și citesc, de ce o fac?... Răspunsul este: „Fie că sunt obligați de cadrele didactice, fie de către părinți”

Un procent foarte mic dintre elevi citesc din propria inițiativă, curiozitate sau plăcere. Care ar fi principalele cauze ale lipsei apetitului pentru lectură? Fenomenul se datorează multiplelor cauze:

- excesul de informatizare (radio, televizor, calculator);
- slaba pregătire pedagogică a profesorilor de a realiza, permanent, legătura profundă dintre aspectele formativ-educative și cele informative;
- incapacitatea lor de a stârni interesul și de a incita imaginația, de a trezi nevoia de participare printr-o lecție inteligentă, bine ritmată, atrăgătoare, bazată pe „noutăți” rezumându-se doar la activități monotone;
- pierderea din vedere a faptului că orice lecție cu atât mai mult lecțiile de lectură trebuie să formeze reflexe și deprinderi de muncă intelectuală absolut necesare în viața de zi cu zi, sau în orice domeniu de producție;
- elevul trebuie, de mic, pregătit să „asculte” o explicație, să ia notițe sistematice și inteligente; să elaboreze o comunicare scurtă, o compunere literară după o schemă logică, să înțeleagă semnificația unor texte (prospecte, instrucțiuni, etc.)
- conținuturile inadecvate, greoaie și neinteresante, recomandate, adesea de programele școlare și auxiliare sau manuale;

J.J. Rousseau mergea mai departe cu recomandările sale didactice: „*Apropie-l de probleme și lasă-l să răspundă singur. Să-și întemeieze ceea ce știe nu pe ceea ce i-ai spus tu, ci pe ceea ce a înțeles el, să nu învețe știința, ci s-o găsească.*”

O bună și eficientă îndrumare a elevilor înspre lectură îi poate forma pentru viitor încât să fie capabili să dezvolte unitatea și intercondiționarea următoarelor elemente necesare în dezvoltarea personalității: informare, acțiune, decizie.

Lectura poate fi și trebuie să creeze virtuți formative, capabile să contribuie la transformarea elevilor dintr-un element care contemplă, într-un factor dinamic și activ, capabil să re-creeze o lume nouă, mai bună și mai dreaptă.

Întreținerea unui adevărat cult pentru marile valori ale umanității nu trebuie să fie numai un mijloc important de îndrumare a lecturii, ci un prilej de educare a virtuților morale ale personalității. *Munca – prin aspirația către autodepășire și desăvârșire, din creațiile literare poate deveni un model de muncă intelectuală. Există o serie de personaje care prin calitățile lor le-ar putea mobiliza și le-ar putea forma atitudini elevilor.*

Ca orice sistem de comunicare, literatura își transmite mesajul codificat, printr-un sistem de semne estetice, descifrate, mai mult sau mai puțin, în câmpul lecturii, cu ajutorul dascălului. Chiar dacă nu există „o teorie a explicațiilor de text”, pentru că fiecare text comportă interesul său propriu, „există tehnici” de interpretare și valorificare a textului. Cuvântul din literatură este un „semn artistic” ce se referă la „un sens ascuns” plin de semnificații, ceea ce nu se întâmplă în actul comunicării obișnuite.

Opera literară, prin caracterul său formativ, contribuie la formarea și dezvoltarea conștiințelor, a convingerilor și atitudinilor, la dezvoltarea sensibilității, a gustului estetic. Așadar, trebuie să fim foarte atenți cum implicăm elevii în procesul decodificării mesajului știut fiind faptul că receptarea devine un act de recreare a operei literare, fiecare cititor descoperind textul literar, prin el însuși.

Există tehnici speciale de studiu, de organizare a lecturii, de asimilare a informației și de valorificare a cunoștințelor dobândite. Tehnicile variază în funcție de scopul pe care ni-l propunem:

- tehnici de documentare și selectare a informațiilor;
- tehnici de prelucrare și transmiterea datelor;
- tehnici cu caracter de cercetare;

La ciclul primar nu putem vorbi despre nici una din tehnicile enumerate. La ciclul primar avem de-a face cu „familiarizarea cu cartea, ca instrument al muncii intelectuale”, fiind etapa sensibilizării. Abia din ciclul gimnazial putem vorbi de lectura-studiu.

Lectura trebuie concepută ca un proces de cunoaștere, prin care descoperim și selectăm în formații, le analizăm și le interpretăm, le organizăm în noi sisteme și le transformăm în acte operaționale comportamentale.

Ce trebuie să urmărim pe parcursul lecturilor:

- sensibilitatea elevilor la probleme;
- facultatea de a rămâne în stare de receptivitate;
- mobilitatea (capacitatea de adaptare rapidă la noi situații);
- originalitatea (ca o componentă a gândirii divergente);
- aptitudinea de a transforma și a redimensiona (adică de a recombina faptele în structuri noi, prin asociere și disociere);
- analiza (capacitatea de a observa și cerceta fenomenele unui întreg);
- sinteza (reansamblarea detaliilor);
- organizarea coerentă a gândirii;

Situațiile de învățare create au dus la dezvoltarea gândirii critice, au dat posibilitatea elevilor să interpreteze textele, să-și motiveze păririle, să accepte alte păreri, să coopereze, să caute, să descopere, să interiorizeze, să interpreteze, elaborând judecăți pe care le vor valorifica în viitor.

Folosind tehnici ale gândirii critice pe un suport emoțional și motivațional, am creat situații de învățare „incitative”, „reflexive”, care i-a pus pe gânduri pe elevi, formând la aceștia deprinderi proprii de muncă intelectuală, independență de învățare și încredere în sine.

Concret, cum procedez, în decursul celor patru ani, pentru ca fenomenul să se producă? În primul rând am avut în vedere, mereu, ca textele sugerate pentru lectură să fie nu doar texte literare, ci și din reviste, ziare, publicații cu texte științifice, pornind, bineînțeles, de la cele care aparțin literaturii pentru copii care formează cel mai adecvat gustul pentru citit, universul construit în cadrul acestor texte fiind specific vârstei mici, năzuințelor, aspirațiilor și viselor copiilor. În al doilea rând am încercat, ca, din punct de vedere psihologic impactul să fie unul pozitiv, la recomandările despre „ce”, și „cum” să citească „stărnindu-le” curiozitatea și evitând, pe cât posibil, sentimentul obligativității, al „poverii”:

- încerc prezentarea unor cărți, în așa fel încât să ambiționez elevii în lecturarea lor;
- povestesc incomplet momente ale unor narațiuni, lăsând elevilor curiozitatea descoperirii finalizării întâmplărilor;
- caracterizez unele personaje, îndemnând elevii la căutarea independentă, prin lectura integrală a locului acestor personaje în galeria personajelor narațiunii (principale, secundare, pozitive, negative, etc.);
- recit una sau două strofe dintr-un poem liric, îndemnând elevii la realizarea integralității lui;
- controlez dacă elevii au lecturat un text prin enunțarea unor cerințe de verificare:
 - „Povestește momentul în care:

Pentru dezvoltarea creativității și imaginației, adesea le cer ca anumite rezumate a unor texte să fie însoțite și de anumite desene, mai schematice sau mai complexe, care să sugereze scene din povestiri, pe care apoi le expun și le analizez cu clasa; cele mai reușite păstrându-le în portofoliu colectiv al clasei. Cartea reprezintă mai întâi cel mai complet depozit al inteligenței omenești înmagazinând în filele ei cunoștințe, sensibilitate, fapte pe care le păstrează intacte un timp nedefinit. În afara cărții nu poate fi concepută azi o cultură sistematică a individului și implicit a societății. În rândurile poporului care îi înțelege necesitatea practică, socială, devine lapidară axioma: „Ai carte, ai parte”.

Bibliografie:

1. Stoica Ana, 1983, „Creativitatea elevilor”, E.D.P. București
2. Șchiopu U. și Verza E. ,1995, „Psihologia vârstelor, E.D.P. București
3. Șoitu L. ,1997, „Pedagogia comunicării”, E.D.P. București
4. Didactic.ro

DE LA AUDIȚIA DE TEXTE LITERARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR LA LECTURA DE PLĂCERE

Prof. înv. primar Tatiana CLEȘIU
Școala Gimnazială Turcoaia, jud. Tulcea

Interesul și gustul pentru lectură este unul dintre cele mai de preț cadouri pe care le putem transmite elevilor noștri. Din acest punct de vedere, am considerat că momentul hotărâtor când declanșăm elevilor interesul și dragostea pentru citit este clasa a II-a. Odată format, gustul pentru lectură nu va mai putea fi oprit, transformându-se în etapele viitoare într-o adevărată pasiune. Rolul învățătorului este de a găsi cele mai bune căi și a celor mai potrivite mijloace pentru a face înțeleasă măiestria artistică a cuvântului la primul contact cu opera literară.

Apelând la audiția de texte literare în lectura profesionistă, mai ales în etapa de cunoaștere directă a textului literar, în cadrul lecturii expresive a textului, am ajuns la concluzia că aceasta are marele avantaj de a capta în mai mare măsură interesul și atenția elevilor, obișnuiți „a vedea” și „a auzi” mereu numai de la învățător. Prin contactul direct cu opera literară, audiția devine o invitație discretă la lectură. Contactul nemijlocit cu opera literară este de mare importanță în receptarea textului literar, iar textul scris și cuvântul învățătorului sunt uneori insuficiente pentru o cunoaștere și o înțelegere în profunzime a mesajului artistic.

În cazul audiției, cuvântul ca material de expresie a imaginii literar-artistice rămâne pe prim plan în receptarea operei literare, valoarea audiției constând dintr-o mai mare solicitare a auzului, și din surpriza noutății. Orice înregistrare pe CD, ca și orice audiție radiofonică, având la bază opera literară, înseamnă o valorificare a puterii de sugestie a cuvântului, a laturii celei mai apropiate de realitatea obiectivă a textului literar respectiv.

Audiția este valoroasă, tocmai pentru limbajul specific, cu o mare putere de sugestie, transferând din planul abstract imaginea concretă. Audiția, prin intermediul unei lecturi de mare calitate artistică, vine în sprijinul învățătorului, talentul artistului mărinind forța de expresie și, implicit, emoția estetică. O interpretare artistică, expresivă, înlocuiește cu succes lectura model a învățătorului, care nu găsește totdeauna tonul potrivit pentru lectura unor pasteluri de Vasile Alecsandri, George Coșbuc sau pentru „Amintirile din copilărie ale lui Creangă”. Înregistrările sonore au avantajul că aduc în clasă vocea unor mari actori sau a marilor scriitori, stimulând spiritul creator al elevilor, în sensul realizării și de către ei a unor interpretări frumoase, după modelele audiate. Astfel, audiția stimulează imaginația și creativitatea elevilor, devenind un model de comunicare expresivă.

Lumea basmelor oferă copiilor o complexitate de personaje, de aceea poveștile lui Ion Creangă aduc, cu limbajul său specific, exemple concrete de manifestare a minciunii, a necinstei, a falsității, a îngâmării. Copiii reușesc în conversație să facă distincție între „bine” și „rău”. Dramatizarea poveștilor lui Ion Creangă aduce în fața copiilor manifestări concrete prin limbajul personajelor, alături de gestică și mimică. Expresiile folosite în limbaj dau copiilor libertatea de a râde, de a prețui sau disprețui faptele ale personajelor.

În cadrul opționalului *Micii artiști*, la clasa a II-a, am studiat basmul românesc „Fata babei și fata moșneagului” de Ion Creangă. După audierea textului în lectura profesionistă, urmată de lectura explicativă a acestuia din punct de vedere al conținutului, am folosit metoda *Ghidul de studiu* în scopul caracterizării sumare a personajelor. Această metodă permite selectarea informațiilor dintr-un text pe baza unor criterii specifice și îi ajută pe elevi să-și formeze o părere personală în legătură cu aspectul studiat. Elevii au primit individual fișe și prin activitate frontală am realizat *rețeaua* fiecărui *personaj* principal. Am ghidat lectura elevilor pe baza unui set de întrebări: “Care sunt personajele care apar în text?”, “Ce însușiri are fiecare personaj?”, “Care sunt cele mai importante acțiuni ale fiecărui personaj?”. Prin convorbiri cu elevii, am dedus împreună trăsăturile personajelor, acțiunile acestora în ordinea desfășurării lor, completând rețeaua pe un poster, iar elevii în fișele lor.

În săptămâna următoare, am realizat o activitate de dramatizare după un scenariu versificat al basmului românesc “Fata babei și fata moșneagului” de Ion Creangă, prin care am urmărit îndeosebi dezvoltarea capacității de receptare a mesajului oral, dezvoltarea capacității de exprimare orală, precum și dezvoltarea capacității de exprimare nonverbală. Pregătirea pentru dramatizare a constat într-o serie de activități premergătoare: audierea dramatizării, memorarea replicilor și explicarea modului de interpretare a rolurilor. Prin exerciții repetate, elevii au reușit să se exprime prin limbajul verbal redat de rol, dar și prin limbajul nonverbal, exteriorizat prin mimică și gesturi. Această activitate a ajutat la dezvoltarea limbajului copiilor, care au reținut expresii din limba vie, populară, precum și proverbe și zicători (*Când o face plopul pere și răchita micșunele; Omul, după plată, primește răsplată; Vorba dulce mult aduce; Bine faci, bine găsești*). *Micii actori*, identificați imaginar cu eroii basmului, au participat afectiv la peripețiile acestora, jocul provocându-le încântare și cucerindu-i, ca orice joc. Dincolo de acestea, copiii au fost impresionați de frumusețea morală a unor personaje, formându-și noțiuni despre hărnicie, cinste, modestie, dar și despre consecințele nefaste ale minciunii, lăcomiei și îngâmfmării. Totodată, dramatizarea cu toate activitățile pregătitoare acesteia s-a dovedit a fi o modalitate excelentă de stimulare a interesului și gustului pentru lectură, elevii manifestându-și dorința de a citi independent textul.

Valoarea audiției decurge din însăși introducerea unei variații capabile să stârnească și să captiveze interesul elevilor pentru lectură, ceea ce permite dezvoltarea limbajului, care devine mai bogat, mai expresiv și mai nuanțat, putând fi valorificat în contexte diferite.

Consider astfel, că mijloacele didactice audiovizuale nu s-au dezvoltat și perfecționat pentru înlăturarea lecturii, ci ca mijloace complementare, care favorizează limbajul și comunicarea. Rolul învățătorului este de a integra mijloacele audiovizuale în lecțiile de Limba și literatura română tocmai pentru a face lecțiile mai atractive, pentru a le dezvolta elevilor interesul și gustul pentru lectură.

Precizez că prin intermediul audiției se realizează dezvoltarea limbajului elevilor dar și stimularea interesului, a pasiunii, a setei de cunoaștere și a dorinței de studiu. În urma audiției de texte literare, elevii au valorificat noile achiziții ale limbajului lor în diferite contexte de comunicare: compuneri, lucrări artistice-plastice, articole, care au fost expuse pe panourile

existentente în clasă, pe holul școlii, precum și în revista clasei și în revista școlii. Șezătorile literare, medalioanele literare dedicate unor scriitori, scenetele după opere literare, carnavalul personajelor din povești, sunt activități educative care s-au dovedit a fi cadrul de dezvoltare și valorificare a limbajului și comunicării, dar și modalități de stimulare a interesului și gustului pentru lectură a elevilor. Consider aceste activități de valorificare a lecturii experiențe benefice pentru calitatea procesului instructiv-educativ, deoarece prin ele se reflectă performanțele elevilor și în același timp se valorifică talentul, munca și priceperea lor. Ele vorbesc tuturor – elevilor, cadrelor didactice, părinților – despre activitatea literar -artistică care se desfășoară în școală și reprezintă un mesaj: lectura este apreciată și importantă.

Apreciez că aceste activități generează atracție, curiozitate, satisfacții și presupun o nouă relație cadru didactic-elevi. Învățătorul trebuie să fie un bun organizator, îndrumător, moderator, să stimuleze imaginația și creativitatea elevilor care se vor obișnui să recepteze textul literar, să comunice, să învețe și să aplice creator cele învățate.

În activitatea de inițiere în domeniul lecturii nu există rețete; există însă o permanentă descoperire a sufletului copilului. Legat de aceasta, să nu uităm că datorăm creațiilor literare respect și admirație, să avem în vedere că lectura cărții oferă celui care o parcurge, pe lângă satisfacțiile ce le aduce orice fapt inedit, prilejuri unice de reflecție, de meditație, îndeamnă la introspecție, angajează valori formativ-educative, care își pun amprenta pe întregul comportament al cititorului. Tocmai de aceea, lectura reprezintă unul dintre cele mai de preț instrumente ale activității intelectuale. Aceasta se află printre cele mai răspândite și intense activități ale omului contemporan.

Stă în puterea noastră, a dascălilor, să le cultivăm elevilor dorința de a fi informați, de a dori să știe cât mai mult. Lectura propriu-zisă nu începe decât după ce copilul reușește singur să descifreze, cu ușurință, ideile ascunse în spatele semnelor grafice. Doar atunci, micii școlari, vrăjiți de carte, vor fi purtați de aceasta în universul minunat al cunoașterii. Odată formată, dragostea pentru carte nu se va încheia niciodată, iar cei ce dau curs lecturii cresc constant în înțelepciune, rafinament și noblețe a sufletului, fiind astfel pregătiți pentru a intra în școala mai înaltă, în care creșterea va continua de-a lungul vieții.

ȘEZĂTOAREA LITERARĂ – MODALITATE DE DEZVOLTARE A LECTURII DE PLĂCERE

Prof. înv. primar Doina CRIȘCOV
Școala Gimnazială Turcoaia, jud. Tulcea

Șezătoarea literară reprezintă o formă atractivă, recreativă și dinamizatoare, foarte potrivită pentru valorificarea lecturii prin realizarea cu succes a competențelor propuse pentru dezvoltarea limbajului și a comunicării. Este cadrul cel mai adecvat manifestării libere a elevilor, un mijloc eficient de dezvoltare a limbajului și de exersare a comunicării. Vom evidenția câteva din valențele formative ale acestui tip de activitate:

- Este o modalitate eficientă de îmbogățire a cunoștințelor și, implicit, de dezvoltare a limbajului și comunicării. Prin conținutul informațional vehiculat în cadrul șezătorii prin intermediul celor mai accesibile texte literare - poezii, snoave, ghicitori, povești, povestiri, basme, proverbe, zicători etc. – elevii află, culeg o bogăție de idei, impresii, trăiesc autentic, spontan și sincer situațiile redată.
- Stimularea proceselor memoriei reprezintă o altă funcție formativă a șezătorii, experiențele dobândite într-un astfel de cadru se fixează puternic în memorie cunoscându-se faptul că memorarea se realizează mai puternic atunci când fondul afectiv-positiv este mai mare. Învățarea de tip afectiv, la vârsta școlară mică, este mai puternică. Ceea ce s-a fixat într-un cadru plăcut, cu stimulări variate devine mai temeinic prin conexiunile multiple în care intră cunoștințele și păstrarea devine mai sigură, durează o perioadă mai îndelungată și se actualizează mult mai ușor.
- Stimularea și educarea atenției este o latură importantă care se realizează prin intermediul șezătorii. Varietatea întrebărilor și răspunsurilor ce trebuie urmărite pe parcursul derulării conținutului, intervenția la momentul oportun, cu rolul pe care îl are de îndeplinit fiecare elev, susținute de suportul afectiv-motivațional, contribuie la mărirea stabilității atenției, fără a resimți efort și, în felul acesta, se cultivă, încetul cu încetul, atenția postvoluntară.
- Șezătoarea contribuie într-o măsură însemnată la realizarea laturii estetice și morale a personalității. Lectura artistică, recitarea, dramatizarea, cântecul, dansul sunt puternice stimulări ale sensibilității estetice. Elevii manifestă un interes deosebit față de producțiile literar-artistice, emoțiile și sentimentele devin puternice și ceea ce este deosebit de important este faptul că elevii își exersează capacitatea de a se exprima, dezvoltându-se astfel funcția expresiv-emoțională a limbajului.
- Această activitate solicită, cu precădere, funcția de comunicare a limbajului, atât în formă monologată cât și în formă dialogată. Datorită cadrului festiv și având o anumită notă distractivă, dispune la comunicare chiar și pe acei elevi care, în cadrul activităților obișnuite manifestă rețineri, care dețin un vocabular nesatisfăcător sau manifestă unele tulburări de limbaj cum ar fi dislalia, rinolalia, logofobia.

Ca modalitate didactică ce vizează dezvoltarea limbajului și implicit a comunicării, șezătoarea implică respectarea unor condiții:

- Stabilirea tematicii, alegerea din timp a materialului și ordonarea acestuia într-un repertoriu cu o temă centrală este o cerință foarte importantă. Conținutul șezătorii trebuie să servească, în mod explicit, obiectivelor lecturii, prin îmbogățirea vocabularului, formarea capacității de prelucrare semantică, fixarea vorbirii gramaticale, modelarea expresivității, coerenței și fluentei, și totodată formarea trăsăturilor de personalitate, aptitudinilor, voinței și caracterului.
- Pregătirea elevilor pentru șezătoare trebuie să cuprindă mai multe momente:
 - comunicarea din timp a datei când va avea loc șezătoarea;
 - comunicarea temei, cunoașterea din timp a tematicii contribuind la orientarea interesului și menținerea acestuia, ceea ce favorizează receptarea conținuturilor ce se prelucrează în cadrul lecțiilor, sporind astfel eficiența învățării;

- pregătirea cadrului corespunzător într-o ambianță festivă, schimbarea decorului creând disponibilități psihice în plus, accentuând trăirile estetice și orientând astfel dispoziția copilului spre comunicare;
 - amenajarea unei mici expoziții (cărți, desene, lucrări ale copiilor) care dă o valoare în plus ambianței.
- Desfășurarea propriu-zisă cuprinde, de asemenea, mai multe momente:
- deschiderea șezătorii printr-un cuvânt scurt al învățătorului, care precizează scopul șezătorii subliniind importanța momentului și orientând atenția elevilor printr-o motivație succintă;
 - participarea efectivă a elevilor conform rolului pe care îl are de îndeplinit fiecare în prezentarea materialului cultural pregătit;
 - încheierea șezătorii, moment în care învățătorul trebuie să aprecieze comportarea elevilor, contribuția fiecăruia, eventual, distribuind anumite recompense, premii.

Ca oricare activitate educativă, șezătoarea poartă amprenta și nota de originalitate a învățătorului. Important este ca atât conținutul cât și forma organizatorică să fie rezultatul unei pregătiri prealabile, cu stabilirea unor obiective clare, cu implicații metodologice adecvate. Șezătoarea literară, cu toate activitățile pregătitoare din cadrul acesteia reprezintă un cadru adecvat al manifestării libere, creatoare a elevilor, devenind astfel una din modalitățile cele mai eficiente de dezvoltare a limbajului și de exersare a comunicării.

ELEVUL, ȘCOALA ȘI LECTURA

Prof. înv. primar Ecaterina COCA
Școala Gimnazială Grumăzești, jud. Neamț

Moto: „Cetim ca să trecem examene (deci lectura studiu), ca să omorâm timpul (deci lectura de loisir) sau cetim din profesiune (deci lectura informativă). Lectura ar putea fi un mijloc de alimentare spirituală continuă, nu numai un instrument de informație sau de contemplație”.

(Mircea Eliade)

Cartea reprezintă cel mai complet depozit al inteligenței omenеști, înmagazinând în filele ei cunoștințe, sensibilitate, fapte pe care le păstrează intacte un timp nedefinit. Uitate între file de sute de ani, par moarte, dar noi le putem învia dezvăluind o lume nebănuită. O carte o citești când vrei, cum vrei și de câte ori vrei. Acest prieten tăcut îți oferă ori de câte ori ai nevoie același răspuns fidel la fiecare întrebare și-l repetă cu nesfârșită răbdare până ce l-ai înțeles. Cartea este atât de înțelegătoare, încât atunci când n-ai înțeles-o nu se supără, nu jignește, te așteaptă să revii. Cartea este învățătorul care te conduce la bine, te face să te bucuri, să râzi și să plângi. O carte te trimite la alte cărți și toate împreună formează baza trainică a culturii noastre. Toate celelalte mijloace de răspândire a cunoștințelor rămân subordonate cărții și subordonate vor rămâne oricât de mult se vor înmulți și perfecționa procedeele tehnice.

Există factori care determină lectura copiilor: particularitățile de vârstă și psihice, preferințele lor, climatul familial, factori care pot transforma lectura într-o necesitate, „o foame de

carte”, o delectare sau nu. Când gustul pentru lectură, cultul pentru carte s-au format din primii ani de școală, acestea rămân pentru toată viața o obișnuință utilă.

În condițiile educației permanente, școlii îi revine misiunea de a-i înarma pe elevii cu deprinderi temeinice de autoinstruire și autoperfecționare prin intermediul tuturor mijloacelor și, nu în ultimul rând, prin mijlocirea cărții. La vârsta școlară, lectura are un rol hotărâtor în îmbogățirea și dezvoltarea cunoștințelor elevilor, în formarea gustului pentru citit, în cultivarea și îmbogățirea limbajului prin formarea și dezvoltarea unui vocabular adecvat.

Una dintre cerințele învățământului modern este aceea a formării la elevi a deprinderilor de studiu individual și de muncă independentă, a capacității de a gândi creator, de a soluționa individual sau prin conlucrare multitudinea de probleme cu care se confruntă în anii de școală. Trezirea interesului și a gustului pentru lectură implică pentru școală o responsabilitate incontestabilă. Lectura literară pune la dispoziția copilului cunoștințe despre mediul înconjurător, despre viața oamenilor și a animalelor, despre trecutul istoric al poporului, despre muncă și profesioni, educație cultural-artistică și moral-religioasă.

De aceea, încă din clasele primare este necesar să cunoaștem ce și cât citesc copiii, respectând particularitățile lor de vârstă. Micii cititori trebuie inițiați și deprinși cât mai de timpuriu cu utilizarea concomitentă a cărții și a mijloacelor moderne audiovizuale ca premisă esențială a unei învățături eficiente. Din partea factorilor educativi este nevoie de răbdare, perseverență, voință, precum și de modelul propriu.

Copiii pot citi atât creațiile literare dedicate lor, cât și altele care, prin problematică, frumusețea limbii și mesaj, interesează deopotrivă și pe adulți. Marea varietate a creațiilor artistice aparținând unor genuri și specii literare diferite, care se integrează în sfera literaturii pentru copii, evidențiază receptivitatea copiilor față de frumos, dorința lor de cunoaștere.

Dintre creațiile literare în proză, basmele și poveștile au rămas de-a lungul veacurilor operele cele mai îndrăgite de copii, începând din primii ani ai copilăriei și până aproape de adolescență. Valoarea instructiv-educativă a basmelor este deosebită. Ele aduc o prețioasă contribuție la dezvoltarea proceselor de cunoaștere, a proceselor afective, la formarea trăsăturilor de voință și caracter, la formarea personalității copiilor.

Alegerea cărților potrivite este doar un prim pas. Al doilea pas și tot atât de important este deprinderea lecturii, obținerea eficienței ei maxime în urma citirii unei cărți.

Criza lecturii în rândul elevilor, scăderea apetitului pentru carte în favoarea TIC și dificultățile în abordarea liricului m-au determinat să caut noi modalități prin care să readuc elevul în bibliotecă și în contact direct cu textul, paradoxal prin materiale/aplicații din zona media.

Lectura ne dezvoltă imaginația și creativitatea, trezește în noi sentimente diverse și profunde, ne arată experiențe variate, personaje cu care uneori ne identificăm și de care ne legăm sufletește, crâmpie din vieți trecute, dar care ne fac să înțelegem cine suntem, de unde ne tragem. Mai mult decât atât, prin lectură, învățăm să gândim, dobândim curajul de a hotărî ce și cum vrem să fim, să evoluăm. „Omul nu poate descoperi noi oceane, câtă vreme nu are curajul de a pierde din vedere țărnuțul.” (Andre Gide).

Lectura necesită nu numai îndrumare, ci și control. Sondajul în lectura particulară trebuie să constituie o cerință obligatorie, manifestată în cadrul verificării cunoștințelor elevilor. Controlul lecturii elevilor trebuie să fie o activitate permanentă a învățătoarei/ profesorului de limba și literatura română, spre a preveni comoditatea, efectuarea unei lecturi facile, superficialitatea, neglijarea cărților.

Dascălul are astfel dificila misiune de a-l întoarce pe cititor la carte folosind diverse metode, cât mai active, mai antrenante și mai atractive. Pentru învățător este important de știut nu numai ce și cât citesc elevii, ci și cum înțeleg ei să citească o carte. Am considerat important ca elevii mei să înțeleagă ceea ce citesc, să fie în măsură să deosebească ceea ce este bun, util, constructiv și educativ, de ceea ce poate fi dăunător. Formarea deprinderilor intelectuale reprezintă o caracteristică de bază în primii ani de școală, iar familiei îi revine un rol extrem de important. Implicarea activă și pozitivă a părintelui este recunoscută ca fiind benefică în educația copilului. Gustul pentru lectură poate fi stimulat și cultivat încă de la aceste vârste, astfel încât cartea să devină un prieten constant al copilului, izvor de înțelegere și cunoaștere

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie.

Atât timp cât mai cred în carte, în acest miracol nesfârșit – cuvântul – continui să îndrum lectura elevilor, străduindu-mă să-i conving de necesitatea cărții în formarea personalității lor. „Cartea este un ospăț al gândurilor la care oricine este poftit.” Dacă vom ști să trezim interesul elevilor noștri pentru citit, dacă vom îndruma, verifica și stimula în acest scop, vom crește generații care vor simți o „sete” permanentă pentru citit, pentru cunoaștere, pentru lărgirea orizontului lor cultural, ceea ce se va răsfrânge pozitiv asupra vieții și activității lor, căci, așa cum spunea Miron Costin: „Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”.

Bibliografie:

1. Alexandru, Gheorghe, Șincan, Eugenia, 1993, *Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi*, Editura „M. Duțescu”.
2. Crăciun, Corneliu, 2001, *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, Ed. Emia, Deva.
3. Goia, Vistian, 2000, *Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca.
4. Nuță, Silvia, 2000, *Metodica predării limbii române în clasele primare*, vol. I și II, Ed. Aramis, București.
5. Selejan, Ana. 1992, *Carte rară și prețioasă : Catalog*. Vol 2 : Sec. XVIII. Sibiu : Biblioteca "Astra".
6. Șincan, E., Alexandru, Gh., 1993 - *Lecturi literare pentru ciclul primar - Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi*, Ed. „Gheorghe Alexandru”, Craiova.

REVISTA ȘCOLII, ACTIVITATEA CARE OFERĂ PULS BIBLIOTECII

Prof. Raluca-Elena COCOLAN

Școala Gimnazială „I.D. Sîrbu” Petrila, jud. Hunedoara

„Cărțile considerate ‘lecturi liniare’ și ‘repressive’ nu vor putea fi eliminate de biblioteca virtuală și Internet pentru că se vor citi și la lumânare, și în pat, și pe o insulă pustie; intervenția în textul unei opere literare stimulează creativitatea, dar povestirile nemodificabile ne arată că, împotriva dorinței noastre de a schimba destinul, ele ne fac să atingem cu mâna imposibilitatea schimbării, avem nevoie de lecția lor ‘represivă’, de aceea iubim cărțile, că sînt așa și nu altfel; narațiunea hipertextuală ne poate educa în spiritul libertății și al creativității, dar povestirile deja scrise ne educă și în a recunoaște Necesitatea” - spunea Umberto Eco în discursul său intitulat *Instruire în noile tehnologii comunicaționale* (Educare alle nuove tecnologie comunicative).

Am ales acest citat ca incipit al lucrării mele deoarece integrează metaforic, nu numai profunde dileme legate de apariția noilor modalități de lectură, ci și un răspuns liniștitor pentru oricare lector, dar și bibliotecar...poziția din care observ și eu aceste procese. Cititul este acțiunea de descoperire a oricărei creații literare, științifice sau culturale. Este modalitatea de actualizare a operei tipărite și menținere a nemuririi ei. Înainte de a trece la lecturarea oricărui text, cititorul modern trebuie să accepte ideea că textul este un univers parțial deschis cu infinite conexiuni ideatice, unele fiind revelate imediat, altele ascunzându-se în spatele univocității cuvântului scris. O lectură activă necesită o rescriere a textului tipărit, o regândire a lui.

Nu trebuie să trecem cu vederea faptul că citim purtând cu noi un anumit cod cultural. În virtutea lui identificăm, mai întâi noțiunile cunoscute, noțiunile familiare nouă, încercăm apoi să surprindem sensul conceptelor dintr-un text străin înțelegerii noastre, explicându-l prin ceea ce cunoaștem deja ca, în cele din urmă, reconstruind raporturile dintre idei, să desprindem sensul sau sensurile fragmentului lecturat.

Bibliotecile sunt instituții cu ușile permanent deschise. Destinul lor istoric a cunoscut momente de glorie și clipe de poticnire. Unele biblioteci au avut o trainică evoluție, altele au dispărut ori au renăscut din cenușă. În perioada actuală se constată o revigorare a funcțiilor acestor instituții, în situația în care asistăm la o scădere a interesului cetățenilor pentru carte și lectură. Trăim într-o lume puternic informatizată și tehnicizată, unde idealurile culturale sunt în aparență ocultate de mărunte griji cu caracter pragmatic - pe fondul promovării unei libertăți de exprimare aproape nemărginite. Într-o realitate, suborbonate legilor supraviețuirii economice și sufocate de sterile lupte politice, bibliotecile continuă să fluture stindardul dreptului la liberă informare și comunicare și reușesc să se adapteze provocărilor secolului actual.

Există o sumedenie de idei care pot fi puse în aplicare spre a atrage copiii către lumea cărților iar una dintre ele este: REVISTA ȘCOLARĂ. Aceasta reprezintă cea mai complexă formă de activitate culturală ce se desfășoară în școli. Editarea unei reviste este oglinda universului vârstei, a vieții școlii și a prezentului în care elevii cresc și se formează. Revista surprinde pulsul vieții

școlare, ecoul unor manifestări tradiționale, cultivă interesele, dezvoltă aptitudinile, încurajează talentele. Contribuția ei la educarea tinerei generații este unanim recunoscută.

Cultivarea limbii reprezintă obiectivul esențial în formarea copiilor cu o cultură comunicațională și literară de bază capabili să înțeleagă lumea în care trăiesc și să o transforme, să se cunoască pe sine și să se transforme, să recepteze și să transmită mesaje, exprimându-și gândurile și sentimentele într-un limbaj suplu, bogat, nuanțat. Redactarea unei reviste al cărui colectiv de redacție să fie format din copii reprezintă o motivație pentru încurajarea și sprijinirea lor în exersarea limbii române.

Sociologul francez Joffre Dumazodier distinge trei funcții fundamentale ale timpului liber: de odihnă, de distracție, de dezvoltare a personalității. Prin revista școlară asigurăm toate cele trei funcții, iar activitățile educative, bine motivate și mai ales bine organizate, pot avea ecou în sufletul elevului toată viața, contribuind la formarea personalității sale. Creativitatea presupune o dispoziție generală a personalității spre nou, o anumită organizare a proceselor psihice în sistem de personalitate. Caracterul sistematic al editării unei reviste, ca activitate extracurriculară duce la antrenarea elevilor, la dorința lor de a continua elaborarea și redactarea unei reviste. Prin realizarea acestui proiect nu vom face altceva decât să respectăm dreptul copiilor de a se exprima liber, tratându-i ca pe niște egali.

Realizarea revistei școlii presupune un act de creație care va stimula valorificarea aptitudinilor, a vocației, a talentului, va încuraja competiția, asumarea de responsabilități, comunicarea, abordările bazate pe inițiativă și imaginație, dându-le elevilor sentimentul realizărilor împlinite. Revista poate conține o gama variată de subiecte, interviuri, jocuri educative, concursuri, creații literare, curiozități, idei de pus în practică, este elaborată de către elevi sub îndrumarea cadrelor didactice. Realizarea unei reviste va conduce spre formarea și dezvoltarea comportamentului liberei exprimări, crearea unui spațiu de exprimare și de exersare a înclinațiilor elevilor specifice unei reviste școlare, contribuții la dezvoltarea unei culturi democratice în școală.

Obiectivele proiectului sunt: crearea unui mecanism de informare a elevilor și comunității cu privire la evenimente și aspecte generale legate de școală și comunitate; dezvoltarea capacităților de comunicare publică la nivelul elevilor; identificarea și dezvoltarea unor aptitudini jurnalistice și literare ale elevilor; dezvoltarea capacității de a lucra în echipă; dezvoltarea spiritului de inițiativă la nivelul elevilor și cadrelor didactice; dezvoltarea capacităților de prelucrare a informației, de exprimare scrisă și de argumentare a opiniilor; dezvoltarea unei culturi democratice în școală prin participarea elevilor la luarea deciziilor, prin informare și responsabilizare; asumarea de responsabilități în organizarea unor activități extrașcolare.

De asemenea, elevii vor participa direct la planificarea tuturor activităților: crearea grupului de elevi și de cadre didactice care vor constitui „nucleul” revistei; stabilirea colectivului de redacție; delimitarea responsabilităților; identificarea sponsorilor; întâlniri și discuții; elaborarea planului revistei; structurarea pe domenii și teme; redactarea articolelor și a materialelor (studiu la bibliotecă, interviuri); selectarea articolelor și a materialelor pe domenii și secțiuni; ilustrarea revistei; tehnoredactarea; stabilirea formatului revistei; tipărirea revistei; lansarea și promovarea revistei; evaluarea proiectului.

Am implementat acest proiect încă din primul meu an de activitate la Școala Gimnazială Nr. 6 din Petrila iar rezultatele au fost peste așteptări. Elevi de toate vârstele au dorit să se implice, au căutat informații, au citit un număr semnificativ de cărți pentru a cunoaște cât mai multe informații despre subiectele propuse, au avut multe întâlniri în care discutau ca niște adevărați jurnaliști, au purtat discuții cu diverse personalități locale, au imprimat și legat revista, toate aceste activități petrecându-se în cadrulul centrului de documentare și informare al școlii, care a devenit un loc primitiv, călduros, plin de copii stând pe la mese cu cărți deschise și căutând care mai de care informații corecte pentru viitorii cititori.

Biblioteca și bibliotecarul trebuie să-și unească forțele, la modul responsabil, determinant, spre a oferi cititorului servicii de informare în concordanță cu nevoile acestuia, cu tradiția și cu valorile noastre perene. Aproximarea bibliotecii de potențialii utilizatori și modalitățile de atragere a acestora sunt politici care se practică prioritar.

Însumând realizările și evaluând critic greșelile, bibliotecarii profesioniști români își stabilesc priorități în structurarea viitorului, fie el mai apropiat sau mai îndepărtat. Prin urmare, lectura va face parte din modul de a fi al omului contemporan iar bibliotecile vor fi receptate ca centre eficiente de comunicare culturală și socială. Ele vor fi răspunzătoare de calitatea informațiilor și cunoștințelor oferite comunității, vor avea un rol accentuat în gestionarea resurselor informaționale universale, vor fi factor decisiv de revigorare a schimbului național și internațional de idei iar despre carte...va rămâne în definitiv, element component al culturii unei națiuni, indiferent de precesele de informatizare existente sau care vor urma.

Bibliografie:

1. Gheorghiu, Adriana- *Libraria. Studii și cercetări de bibliologie*, Editura Biblioteca Județeană Mureș, Tîrgu-Mureș, 2002
2. Manguel, Alberto- *Istoria lecturii*, Editura Nemira, București, 2011
3. Orga, Valentin- *Introducere în biblioteconomie*, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2004

STIMULAREA INTERESULUI PENTRU LECTURĂ PRIN PROIECTE EDUCAȚIONALE

Prof. Daniela Georgeta Coman
Liceul de Arte „Margareta Sterian”, Buzău

Sistemul educațional este cel care își propune să dea societății oameni care să își asume un anumit sistem de valori, care să le permită împlinirea personală, dezvoltarea liberă, autonomă și creativă și incluziunea socială și pe piața muncii. Atingerea acestui deziderat nu se poate realiza numai prin intermediul activităților de învățare propuse de programa școlară. O educație de calitate trece dincolo de acest „pat al lui Procust” și urmărește formarea la elevii noștri de atitudini, convingeri și comportamente morale și intelectuale, care îi vor ghida întreaga viață în a distinge binele de rău, valoarea de nonvaloare, autenticul de fals. O cale de atinge acest deziderat este atragerea elevilor către lectură, o lectură autentică și realizată cu spirit critic.

La început de mileniu trei, din păcate, se observă din ce în ce mai mult refuzul elevilor de a citi, dezinteresul lor față de textul tipărit, locul lecturii fiind luat în preocupările lor de jocurile video, de comunicarea on-line și de desene animate difuzate pe unele canale chiar non-stop (!). Acest fenomen nu s-a lăsat însă fără urmări: copiii noștri au o exprimare orală, dar mai ales scrisă, din ce în ce mai greoaie, cu un vocabular de cele mai multe ori sărac, lipsit de expresivitate, claritate și uneori chiar de logică. De asemenea, înțeleg din ce în ce mai greu sarcinile unui exercițiu ori informațiile esențiale/ de detaliu dintr-un text citit.

Modalitatea clasică de a impune o anumită listă de lecturi elevilor și-a dovedit ineficiența, în ciuda calității operelor propuse. A mai rămas însă o cale pentru atragerea copiilor către lectură: seducerea. Implicarea în acest proiect educațional oferă prilejul cadrului didactic să acționeze creativ, să identifice metode și procedee variate de trezire a interesului elevilor pentru textul scris, pentru carte, pentru reflectarea asupra conținutului ei, oferind prilejuri unice de reflecție, introspecție, de angajare a valorilor formativ-educative ce își pun amprenta asupra întregului comportament al cititorului.

Scopul propus prin acest proiect a fost atragerea elevilor către lectură, în vederea formării lor estetice, morale și intelectuale.

Obiective proiectului au vizat: stimularea interesului pentru literatura română și universală, specifică vârstei; cultivarea creativității, a imaginației artistice și plastice; dezvoltarea gândirii critice și a spiritului de observație; dezvoltarea competențelor de căutare, selectare și prelucrare a informațiilor; formarea unei atitudini de grijă, responsabilitate și respect față de carte;

În rândurile următoare voi prezenta, pe scurt, activitățile propuse spre a fi derulate prin acest proiect educațional.

Taina cărților

Scop: Argumentarea importanței activității de lectură

Pornind de la textul „Cărțile”, se pornește o discuție despre importanța cărților. Elevii vor fi împărțiți în echipe și vor nota pe bilețelele date cât mai multe argumente, într-un timp dat. Se face o centralizare a bilețelelor pe câte un panou și fiecare echipă prezintă rezultatele muncii sale. Se discută argumentele aduse și se aduc completări de către celelalte echipe. Se derulează apoi jocul „Cufărul cu comori”. Fiecare echipă extrage din cufăr câte un bilețel pe care se află un citat despre importanța lecturii, pe care ei îl vor comenta. Se prezintă obiectivele și activitățile proiectului, apoi grupele vor fi invitate să realizeze câte un afiș al proiectului.

Veniți alături de noi în lumea cărților!

Scop: înțelegerea importanței activității de lectură și sprijinirea activităților proiectului de către părinți.

Anterior întâlnirii cu părinții li se distribuie acestora chestionare cu privire la atitudinea familiei față de lectură. După analiza acestora, se realizează o prezentare ppt a problemelor identificate, a importanței lecturii, precum și a acțiunilor de stimulare a lecturii, în care se pot implica și părinții. În cadrul întâlnirii cu părinții li se prezintă acestora atât analiza chestionarelor, cât și obiectivele și activitățile proiectului și modul concret în care ei se pot implica în realizarea

acestora. Se vor purta discuții cu privire la modul în care se pot implica în desfășurarea activităților. Întâlnirea se încheie prin completarea unui chestionar de evaluare.

Drumul cărții

Scop: cunoașterea etapelor de realizare a unei cărți și formarea unei atitudini de respect față de aceasta.

Această activitate se desfășoară fie direct la o editură, fie prin urmărirea unei prezentări ppt a procesului de editare și de tipărire a unei cărți. Elevii vor urmări explicațiile gazdei de la editură sau ale profesorului și vor formula întrebări atunci când vor avea nelămuriri. Se fixează etapele realizării unei cărți printr-o schemă afișată pe un flipchart, apoi se derulează jocuri didactice, ce urmăresc același scop, precum „Mingea călătoare” și „Ghici la cine m-am gândit!”. Jocul „Mingea călătoare” reia drumul pe care îl parcurge o carte de la conceperea sa, până la distribuirea către librării sau biblioteci. Jocul „Ghici la cine m-am gândit!” urmărește fixarea rolului pe care îl are fiecare participant la procesul de creare a unei cărți. De exemplu, cel care are mingea spune: „Eu concep conținutul cărții și trimit manuscrisul către editură.”, apoi aruncă mingea către copilul care trebuie să-i răspundă: „Scriitorul”. Dacă celălalt copil a greșit, iese din joc și acesta va fi reluat de la cel care a formulat ghicitoarea. Dacă va răspunde corect, va formula o altă ghicitoare și se va continua astfel jocul până când sunt epuizate meseriile implicate în realizarea unei cărți. Vom realiza apoi o carte intitulată „Jurnalul proiectului”, confecționând copertele și filele, pe care le vom capsă. Scriem apoi pe copertă și pe prima pagină titlul, autorul și realizăm ilustrații potrivite, apoi vom completa jurnalul pe parcursul derulării proiectului.

Știați că și cărțile au o casă a lor?

Scop: cunoașterea cărților din biblioteca școlii/județeană, recunoașterea elementelor unei cărți și cultivarea respectului față de carte

Se pornește de la o dezbatere pe tema rolului pe care îl are biblioteca. Doamna bibliotecară va face o prezentare a istoricului bibliotecii, a secțiunilor, a organizării cărților, a fișei de cititor și a condițiilor de împrumut al cărților. Fiecare elev își va alege o carte din bibliotecă, o va studia timp de 2 minute, apoi vom recunoaște elemente unei cărți (coperte, file, cotor, pagină, filă, pagina de titlu, pagina de cuprins). Vor face în perechi exerciții de căutare a unui text într-o carte. Se derulează apoi jocul „Lectura DOMINO”. Pentru această activitate vom selecta cărți pe care le vom ordona într-un careu, astfel încât fiecare carte să aibă un element comun cu următoarea (autorul, editura, anul apariției, un desen de pe copertă). Li se solicită elevilor ca, plecând de la o anumită carte, să identifice elementele comune a două cărți vecine și să parcurgă întregul careu. Pe o fișă de lucru grupele de elevi vor nota titlul celor două cărți și elementele comune. Pentru a lăsa o amintire bibliotecii, elevii vor confecționa semne de carte care vor fi dăruite cititorilor.

Pe fir de poveste

Scop: trezirea interesului față de literatura română și universală pentru copii

Activitatea se va desfășura sub forma unui joc la care sunt invitați să participe de către două personaje de poveste: Păcală și soția lui. Jocul va presupune parcurgerea mai multor probe de genul: recunoaște personajul (sau povestea), dialoguri improvizate cu diferite personaje de basm,

poveste încurcată sau continuă povestea. Elevii vor fi răsplătiți atât prin urmărirea unui teatru de păpuși pregătit de către unii dintre colegii lor, cât și prin diplome de iubitori ai poveștilor.

In lumea Micului Prinț

Scop: trezirea interesului față de literatura română și universală pentru copii și ilustrarea unor cazuri de respectare/încălcare a drepturilor copilului prin fragmente din operele literare citite și prin desen.

Prezentarea unei expoziții cu tema „Drepturile copilului” ce are drept scop ilustrarea unor cazuri de respectare/încălcare a drepturilor copilului prin fragmente din operele literare citite și prin desen. Scurtă prezentare a operei scriitorului francez Antoine de Saint-Exupery și adresarea invitației către toți spectatorii, mari sau mici, la pătrunderea înțelesurilor adânci ale poveștii Micului Prinț, căci „toți oamenii mari au fost mai întâi copii.” Prezentarea dramatizării basmului modern „Micul Prinț” de Antoine de Saint-Exupery. Dezbateri pe baza unor fragmente din basm și adresarea invitației de a împrumuta basmul original de la bibliotecă.

Rezultate așteptate ca urmare a implementării proiectului: atitudini pozitive ale elevilor față de carte; dezvoltarea gustului față de activitatea de lectură; realizarea unui jurnal al proiectului; implicarea benevolă a părinților în activitățile proiectului și acordarea sprijinului material necesar; realizarea unui album cu fotografii din timpul derulării activităților proiectului; realizarea unor filmulețe în Movie Maker.

MODALITĂȚI DE STIMULARE A INTERESULUI PENTRU LECTURĂ LA VÂRSTA ȘCOLARĂ MICĂ

Prof. dr. Andreea CONDURACHE,
Colegiul Național „Garabet Ibrăileanu”, Iași

Interesul pentru lectură trebuie cultivat de la o vârstă fragedă, rolul învățătorului sau al educatorului, în genere, fiind esențial în acest sens. Am conștientizat această necesitate, atât ca experiență personală (am urmat liceul cu profil Pedagogic, apoi Facultatea de Litere, finalizând cursurile universitare cu doctoratul în Limba română), cât mai ales în momentul în care am început să lucrez în învățământ, în 2008. Consider că una dintre cele mai importante competențe pe care omul o poate dobândi este cea de lectură, activă, conștientă, funcțională, întrucât aceasta este o valoare pe care o folosim toată viața. Fără a minimiza importanța altor discipline, cred că studiul limbii și al literaturii române este esențial în devenirea unui om, deoarece îi oferă instrumente de comunicare necesare adaptării lui ca individ.

Profesia de învățătoare mi-a oferit șansa de a lucra cu elevii și de a cultiva interesul lor pentru lectură, încă din primii ani de școlaritate. Am încercat să dezvolt această nevoie spirituală atât prin activități desfășurate în cadrul formal al sălii de clasă, cât și prin derularea de activități de lectură în aer liber și în sala de lectură a bibliotecii. Chiar dacă planul-cadru nu este foarte generos cu orele de Comunicare în limba română, un învățător are unele portite prin care reușește să aloce lecturii un moment important în programul elevilor. Una dintre modalitățile pe care profesorul le are la îndemână este *alocarea unei ore de lectură* în programul săptămânal, cuprinsă în planul-

cadru obligatoriu sau sub forma unui *opțional*. Ora de lectură este ideală pentru un învățător pentru că îi oferă libertatea de a selecta operele literare pe care le propune elevilor săi, de a alege modul cel mai potrivit de expunere a fiecărui text, de a pune în evidență aportul fiecărui elev la analiza textelor etc. Atunci când am avut posibilitatea de a propune un opțional, prima mea alegere (și a părinților) a fost unul de lectură. Din fericire, și părinții resimt apropierea prea mare a copiilor de așa-zisele *gadgeturi* și timpul tot mai redus pe care îl alocă lecturii. Recomandările mele de lectură sunt respectate de cele mai multe ori și mă bucură enorm sprijinul pe care îl găsesc în familie pentru cultivarea gustului pentru citit.

În anul școlar 2018-2019 sunt învățătoare la clasa I, cu o serie de 35 de elevi cu care am început și clasa pregătitoare. În anul precedent am învățat împreună alfabetul și încă de atunci cei mai mulți dintre ei deja reușeau să citească texte scurte. Clasa I a consolidat deprinderile formate în clasa pregătitoare, efortul meu constând mai ales în a selecta texte accesibile nivelului lor de înțelegere și de a-și forma o citire conștientă. În acest sens, studiul fiecărei litere în parte s-a făcut pe un text suport ales de mine (am preferat să nu lucrez pe manualul primit de la școală), pe care, în timp, am reușit să realizez exerciții de lectură dintre cele mai diverse (citire selectivă, în lanț, pe roluri, formulare de întrebări și de răspunsuri din partea mea și a elevilor, dramatizare etc.). În plus, în semestrul al II-lea, atunci când toți elevii aveau un ritm bun de citire, am introdus în programul zilei de vineri o oră de lectură, cu texte pe care le propun eu.

Ora de lectură de vineri a devenit o obișnuință a clasei mele, întrucât folosim orice prilej să citim (o sărbătoare cu o anumită temă, un concurs la care ne-am înscris, proximitatea unei vacanțe etc.). Elevii au la dispoziție o săptămână sau două pentru a citi un text sau mai multe aparținând aceluiași autor, iar la finalul săptămânii împărtășim impresii de lectură. În afară de sarcina de a citi, ei au ca temă să se documenteze și să prezinte câteva date importante despre autor și despre specia cărora textele aparțin. Este un lucru extraordinar să vezi că elevi de 8 ani reușesc să descrie, în felul lor, trăsăturile unor specii literare sau recunosc dintr-o serie de fragmente de text stilul unor autori consacrați. De asemenea, este minunat să surprinzi plăcerea de lectură a unor elevi. Unii dintre ei au o competență lingvistică remarcabilă pentru vârsta lor. Le place să expună oral cele mai importante momente ale narațiunii, să descrie personaje, să le înscrie în categorii, să le pună în antiteză, să surprindă mesajul textului, să găsească un alt final sau să-și exprime un punct de vedere argumentat pe baza celor citite. Acestea sunt semne că lectura lor este conștientă și funcțională.

În același timp, încerc să pun în valoare și talentul altor copii de a-și exprima impresiile de lectură prin desen, ora de lectură fiind succedată de cea de arte vizuale. Îmbinând literatura cu artele vizuale, putem exprima o imagine de ansamblu asupra textelor citite de noi. Pentru a înregistra toate acțiunile noastre, am realizat și *un jurnal de lectură al clasei* în care am adăugat fișe de lectură sumare, cuvinte cheie descoperite în texte, citate semnificative, descrieri succinte de personaje, desene și alte impresii de lectură.

Activități care valorifică potențialul de lectură al elevilor am desfășurat și în sala de lectură a bibliotecii noastre. O prima acțiune a fost vizita la biblioteca școlii și o prezentare a doamnei

bibliotecare care a trezit interesul nostru. Vizita s-a finalizat cu întocmirea de permise de împrumut și cu promisiunea de a reveni.

În școala noastră a devenit o tradiție a învățământului primar să realizăm activități în bibliotecă. Acolo ne bucurăm de o resursă generoasă de carte, îmbogățită permanent, de îngăduință și deschidere spre activități nonformale. Cu sprijinul doamnei bibliotecare am reușit să realizăm, spre exemplu, o activitate cu ocazia *Zilei Internaționale a Cărții pentru copii* (2 aprilie). Fiecare elev a citit un text la alegere (multe dintre ele împrumutate de la bibliotecă) și a avut ca temă prezentarea lui. Unii dintre copii au sintetizat firul întâmplărilor, alții au realizat desene potrivite poeziilor citite. Unii elevi au preferat să-și prezinte textul citit prin prezentarea personajului principal în jurul căruia s-au organizat toate trăsăturile textului ales (îndeosebi în cazul fabulelor). De asemenea, fiecare elev a selectat citate semnificative din text și le-a citit colegilor. Toate prezentările copiilor au fost cuprinse într-o altă carte a clasei noastre, la care am adăugat fotografii făcute în timpul activității.

O altă acțiune demnă de povestit este cea pe care am organizat-o tot la biblioteca școlii cu ocazia *Zilei Internaționale a Cititului Împreună*, sărbătorită pe 1 februarie. Am ales un text ținând cont și de dorințele copiilor (*Clasa domnului Cecil*, de Valeria Costișanu), un text plăcut care valorifică teoria inteligențelor multiple. Astfel, copiii s-au identificat cu personajele (În text personajele sunt animale. Fiecare are de realizat o temă, dar niciunul nu se descurcă. Domnul Cecil, învățătorul, le explică la final că fiecare este inteligent în felul lui și că rezultatele slabe pe care le putem obține la un moment dat nu înseamnă că nu putem excela în alt domeniu.). Cea mai provocatoare sarcină pe care elevii au avut-o de realizat pe baza acestui text a fost aceea de a enumera exemple de situații în care s-au simțit asemenea personajelor din text. Astfel, au înțeles că nu este corect să etichetăm sau să desconsiderăm pe cineva atunci când acesta nu rezolvă cu succes o sarcină, pentru că fiecare dintre noi are un tip de inteligență, deosebindu-ne, în acest fel, unii de alții.

Fiecare text citit e un succes atât pentru elev, cât și pentru învățătorul care l-a ghidat către el. De aceea, obișnuiesc să recompensez cititorii activi, folosind mijloace pe care le am la îndemână (un Foarte bine la Comunicare, o diplomă pentru cel mai activ cititor, o medalie etc.). Unii specialiști sunt de părere că a premia un copil pentru faptul de a citi o carte este greșit, copiii așteptând mereu o recompensă după fiecare text citit. Părerea mea este că la această vârstă motivația copiilor este extrinsecă încă și că micile premii îi stimulează să citească un nou text. Sper că la un moment dat plăcerea lecturii va înlocui satisfacțiile materiale.

Aceste obișnuințe ale noastre demonstrează faptul că putem folosi orice prilej (orele propriu-zise de comunicare, posibilitatea introducerii unui opțional de lectură, activități nonformale în biblioteca școlii, momente specifice: Ziua Internațională a Cititului Împreună, Ziua Internațională a Cărții pentru copii, sărbătorile de Crăciun și de Paște, ziua poetului Mihai Eminescu-15 ianuarie, ziua lui I. L. Caragiale-1 februarie, diverse concursuri care presupun lectura-noi am participat la concursuri precum *Lectură și scriere creativă* și *Lectura în cuvânt și imagine*) ca să citim și să cultivăm gustul pentru lectură.

Fiecare activitate de lectură pe care o desfășurăm îmi întărește convingerea că elevii încă citesc, iar gustul pentru lectură mai poate fi cultivat, chiar dacă în jurul nostru lumea preferă să-și folosească timpul liber pe telefon, tabletă etc. Rolul nostru, al cadrelor didactice, este să recomandăm texte și să căutăm mereu modalități interesante de a le valorifica. În plus, trebuie să căutăm sprijinul părinților care trebuie să continue acasă munca începută de noi la școală. Însă, cel mai important lucru este să oferim noi înșine exemple pozitive, cunoscut fiind faptul că un copil va citi doar dacă îi va vedea citind pe adulții semnificativi de lângă el. De aceea, părinții trebuie să conștientizeze faptul că sunt primele modele în viața copiilor lor și că plăcerea lecturii se dezvoltă, în primul rând, acasă.

IMPORTANȚA STIMULĂRII INTERESULUI PENTRU LECTURĂ

Prof. Luminița COPĂCEA

Liceul Teoretic „Paul Georgescu”, Țăndărei, jud. Ialomița

Conceptul de valoare devine unul fundamental pentru filosofia modernă, îndeplinind cel puțin două funcții teoretice: una critică (pentru a stabili în interiorul unei culturi criterii de performanță, delimitând valorile de nonvalori) și una de indicator al identității globale (pentru a arăta care sunt idealurile și criteriile specifice ce operează în spațiul diverselor epoci și culturi ale umanității).

O disciplină de studiu precum limba și literatura română urmărește, pe lângă cultivarea interesului pentru lectură, a plăcerii de a citi, a gustului estetic în domeniul literaturii, și stimularea gândirii autonome, reflexive, critice, precum și formarea unor reprezentări culturale privind evoluția și valorile literaturii române și universale.

Profesorului de limba și literatura română îi revine, cu precădere, rolul de „consilier de lectură”, acesta preocupându-se constant să îi conecteze pe elevi, prin carte (indiferent de natura acesteia: beletristică, științifică, memorialistică, epistolară), la un univers al valorilor perene, valori teoretice: estetice, morale, religioase, culturale. Metodele pe care profesorul le poate utiliza în acest scop sunt variate, aplicabile atât în cadrul formal, al orelor de curs, cât și în cel nonformal, în afara acestora. În activitatea mea didactică, aceea de profesoară de limba și literatura română, atât la ciclul gimnazial, cât și la cel liceal, ofer elevilor, la sfârșitul anului școlar, o bibliogarfie obligatorie, dar și una facultativă, solicitându-le, pentru titlurile obligatorii, redactarea unor rezumate pentru care elevii sunt notați la începutul anului școlar următor. De asemenea, în prima ora în care studiem o operă literară pe care elevii au avut obligația de a o citi, aplic teste de verificare a lecturii, elevii primind note, acestea fiind, de cele mai multe ori, resortul acțiunii de a citi. O altă sarcină pe care elevii de gimnaziu o primesc în vederea formării unor competențe specifice disciplinei, dar și cultivării valorilor naționale este un portofoliu de autor. Realizarea acestuia îi provoacă pe elevi să caute informații despre viața și activitatea autorului respectiv, să selecteze imagini reprezentative pentru tema portofoliului, să citească și alte opere literare scrise

de către autor, în afara celor studiate la școală, să reflecteze asupra unor episoade din viața personajelor create de către scriitor, să justifice anumite fapte, atitudini, comportamente ale protagoniștilor, să pătrundă în viața socială, culturală, politică a oamenilor de altădată.

În semestrul al II-lea, la clasele liceale, fiecare elev are sarcina de a prezenta colegilor o recenzie a unei cărți (de beletristică) pe care a citit-o din proprie inițiativă. Acest demers mi-a oferit ocazia de a descoperi genurile preferate de către adolescenți, titlurile în vogă în universul lor real sau virtual și, nu în ultimul rând, am înțeles că, în ciuda aparențelor, cărțile sunt căutate, cumpărate și citite cu încântare. Valorile morale sunt cele pe care elevii le prețuiesc în cărțile citite, ei subliniind, în recenziile realizate, integritatea, demnitatea, onoarea, spiritul de sacrificiu, altruismul, calități către care ei înșiși năzuiesc.

Elevilor de clasa a X-a și a XI-a le cer să realizeze un proiect multimedia, în care să creeze o prezentare Power Point a unei opere literare studiate, urmărind anumite repere importante pentru tema și viziunea despre lume a autorului în opera respectivă și un videoclip în care ei să interpreteze o scenă/secvență narativă semnificativă din opera literară prezentată, apoi să opteze pentru un personaj din operele literare studiate, justificând alegerea. Pentru realizarea acestui proiect elevii vizionează ecranizările operelor respective, reconstituie, prin costume, obiecte, atitudini, epoca în care este plasată acțiunea operei, descoperind, astfel, valori ale cinematografului naționale, elemente de cultură și civilizație, mentalități, căpătând conștiința identității naționale.

În afara orelor de curs, în cadrul proiectului educațional „Dar de lectură”, am coordonat *Cercul de lectură* “Îmblânzitorii de cărți”, unde am facilitat întâlnirea elevilor din ciclurile gimnazial și liceal, cu literatura, arta, știința. Aici, elevii, într-un cadru relaxant, au citit poezie, proză, dramaturgie, au ascultat muzică, au desenat, au vizionat filme documentare, au dezbătut, au creat, au descoperit prin cultură lumea. Lectura textelor nonliterare i-a informat, le-a deschis orizontul infinit al cunoașterii, i-a ajutat să înțeleagă mai bine evoluția umanității de-a lungul timpului, ajungând să-i prețuiescă atât valorile materiale, cât și pe cele imateriale. Prin contactul cu scrierile istorice au descoperit popoare, națiuni, civilizații, personalități care au influențat cursul istoriei naționale și universale, conștientizând importanța valorilor politice, economice, sociale, construite în timp și conservate prin voință, determinare, demnitate, asumare, sacrificiu. Operele literare au adus în prim-plan existența umană în complexitatea ei, poveștile de viață ale protagoniștilor impresionând, revoltând, inspirând lectorul. Valorile morale sunt cele care primează în operele literare, acestea putând avea un rol foarte important în modelarea personalității copilului.

Lectura rămâne, fără îndoială, un proces complex, care necesită răbdare, revenire, curiozitate, fidelitate, cel mai mare beneficiu pe care aceasta îl aduce omului, indiferent de vârstă, fiind accesul la marile valori ale umanității.

ROLUL ACTORIEI ÎN STIMULAREA LECTURII DE PLĂCERE

Prof. dr. Laura CORPODEAN
Liceul de Coregrafie și Artă Dramatică „O. Stroia” Cluj-Napoca

Istoria teatrului românesc este legată de teatrul școlar. În România teatrul s-a născut în școală, dar nu ca activitate formală ci una non-formală. Cea mai veche informație privind organizarea unui spectacol în limba română provine din anul 1755 cu titlul „Comedia ambulatória alumnorum”(Turneul de comedie al elevilor), elevii din Blaj au organizat sub această titulatură reprezentații de inspirație folclorică, la care poporul se îngrămădea, privea și asculta cu cea mai mare admirație. Evenimentul acesta nu este singular în istoria teatrului românesc.

Prima reprezentație teatrală în limba română a avut loc în Moldova, la Iași, la 28 decembrie 1816, iar în 1819, elevii lui Gheorghe Lazăr de la Liceul „Sfântul Sava” au jucat și ei în limba română „Ecuba” de Euripide.

Elevi...școlari...actori...lectură de plăcere iată începuturile teatrului la români!

Teatrul este la început lectură de plăcere iar mai apoi lectură cu voce tare și în ultima fază, lectură reprezentată, lectura căreia îi dăm viață, căci „arta dramatică este o artă de perfecție: astfel ea are un scop special – reprezentarea, reprezentarea frumoasă. Voi trebuie să conciliați acest scop cu al dramaturgului, nu trebuie niciodată să i-l subordonați. Numai cu această condiție puteți să vă împliniți misiunea voastră artistică și să desăvârșiți intenția artei. Alegeți piesele cu care puteți să vă produceți voi mai bine, și nu stați un moment la îndoială”.

Cu ce începem? Cu pasiunea, cu pasiunea elevilor pentru citit, apoi cu pasiunea elevilor pentru arta actorului, pentru imaginarea „poveștii” citite, apoi cu întruparea personajelor „poveștii” și prezentarea acestora pe scenă, prin prezența vie a actorilor-elevi. Transmiterea mesajului „poveștii” către public se face ulterior printr-o lectură cu voce tare.

Ca să ajungi să captivezi o sală, să convingi un public de toate vârstele, inclusiv colegii de toate vârstele, mai întâi e importantă alegerea textului, să citești cât mai multe texte. Textul trebuie ales cu grijă, un text trebuie să placă în primul rând elevului, dacă vorbim de repertoriul personal și grupului de elevi, dacă vorbim de repertoriul unei trupe de teatru. Elevul sau grupul de elevi când vor alege să reprezinte textul ales vor fi siguri că au înțeles mesajul poetului sau autorului dramatic sau scriitorului și că ceea ce doresc aceștia să transmită prin scris poți reda de la nivelul scenei, ca de la cea mai fascinantă tribună, tuturor celor care îi privesc sau ascultă.

Textul dramatic reprezentat pe scenă poate fi și o dramatizare a unui roman, nuvelă, povestire, schiță etc.

Elevii nu vor uita o clipă că verbul, cel care arată acțiunea și sentimentul, te duce singur la sublinierea ideii de bază a textului, a „poveștii”, pe care elevul actor e chemat să o scoată din textul pe care îl spune pe scenă, altfel spus, îl citește cu voce tare pe scenă. Pe scenă, elevii-actori se vor călăuzi după 3 repere de bază în arta actorului, arta de a spune cu voce tare, de a vorbi publicului și anume:

- CE FAC? CE SPUN?
- DE CE FAC? DE CE SPUN?
- CUM FAC? CUM SPUN?

La aceste repere se adaugă acțiunea scenică, dar întotdeauna se începe cu lectura piesei/nuvelei/poveștii/romanului, cu atenta ei studiere. Se va analiza asemeni oricărui text literar:

- Care este tema piesei nuvelei/povestirii/romanului?
- Care este mesajul piesei nuvelei/povestirii/romanului?
- Care este gândul autorului nuvelei/povestirii/romanului?
- Care este firul principal al piesei nuvelei/povestirii/romanului?
- Care sunt personajele piesei nuvelei/povestirii/romanului?
- Cine sunt personajele, cu ce se ocupă, cum arată, cum se comportă etc.?
- Care sunt relațiile dintre personajele piesei/nuvelei/povestirii/romanului?

Întrebările acestea sunt puse și la orele de limba și literatura română dar răspunsurile au ca finalitate, în cazul artei actorului, reprezentarea pe scenă.

Textul „citit” cu voce tare pe scenă trebuie să fie asumat și redat ca fiind al elevilor-actori. Actoria este „un atelier de experimentare și de recuperare a celor 5 simțuri, a tuturor tipurilor de memorie și imaginație, precum și a tuturor proceselor psihice de prelucrare efectivă prin respectarea strictă a temelor și a regulilor stabilite”.

Arta actorului, pe lângă faptul că stimulează lectura de plăcere, deschide elevului-actor un câmp vast de descoperire, de cunoaștere, de autocunoaștere, de experimentare și interrelaționare umană, printr-o activitate de dezvoltare liberă, integrală, armonioasă, a individualității umane, pentru afirmarea autonomă și creativă a personalității sale, conform idealului stabilit, „actorul trebuie să pătrundă adânc nu numai în spiritul poetului și al rolului pe care-l joacă și să-și potrivească cu acesta pe deplin propria sa individualitate în interior și în exterior, ci el trebuie în multe puncte să se întrească, să umple goluri, să găsească tranziții, recurgând la propria sa creație și, în general, el trebuie să limpezească prin jocul său opera poetului, scoțând în lumină vie și prezentă toate intențiile secrete ale acestuia și făcând să fie vizibile trăsăturile lui de maestru ce se găsesc la mare adâncime”.

În opinia lui Caragiale teatrul, scrierea dramatică nu este literatură deoarece „teatrul și literatura sunt două arte cu totul deosebite și prin intenție și prin modul de manifestare al acestora. Teatrul e o artă independentă, care ca să existe în adevăr cu dignitate, trebuie să pună la serviciul său pe toate celelalte arte, fără să acorde vreunui dreptul de egalitate pe propriul teren”. Cu toate acestea arta actorului stimulează atât lectura textului dramatic dar și a altor tipuri de texte care pot deveni texte dramatice, prin explorarea creativității actorilor elevi. Finalitatea atelierului de arta actorului este complexă: dezvoltă creativitatea, pune în lumină virtualități latente, modelează personalitatea elevului ca viitor consumator de artă sau viitor artist și, nu în ultimul rând stimulează lectura de plăcere.

Bibliografie:

1. Ion Luca Caragiale, „Ceva despre teatru”, în vol. „Opere”, Editura Univers Enciclopedic, București, 2000. Ion Luca Caragiale, „Oare teatrul e literatură?” în vol. „Opere”, Editura Univers Enciclopedic, București, 2000.
2. Ion Cojar, „O poetică a artei actorului”, Editura Unitext, București, 1996.
3. Friedrich Hegel, „Prelegeri de estetică”, Editura Academiei R.S.R., vol. 2, București, 1966.
4. Programa școlară de Artă Actorului, cls. a IX- a, București, 2004.

PROMOVAREA LECTURII DE PLĂCERE PRIN INTERMEDIUL LITERATURII DESPRE VIEȚUITOARE

Prof. Gabriela Vanda CORTEZ
Liceul Tehnologic „Nicolai Nanu”, Broșteni , jud. Suceava

Multiplicarea surselor învățământului și acumulările cognitive din diferitele domenii ale cunoașterii impun noi strategii de dimensionare și de structurare a conținuturilor. În învățământ, interdisciplinaritatea implică stabilirea și exploatarea unor conexiuni între limbaje explicative sau operații, în scopul diminuării diferențelor care apar între disciplinele de învățământ clasice.

Un conținut școlar structurat în chip interdisciplinar este mai adecvat realității descrise și asigură o percepere unitară, coerentă a fenomenologiei existențiale.

Transformarea elevilor în cititori buni este rezultatul unei puneri în scenă unde regizor este profesorul. „Regizorul” va trezi curiozitatea și va doza fiecărui elev lectura potrivită intereselor, nevoilor sau preocupărilor sale. Va monitoriza apoi, „ce”, „cât ” și „cum” citesc elevii, având ca principal criteriu valoarea artistică și educativă a cărților lecturate.

Pentru trezirea , educarea și dezvoltarea interesului pentru lectură, interes din ce în ce mai scăzut din cauza tentației spațiului virtual care invadează viața copiilor, se pot utiliza cu succes metode și strategii didactice bazate pe evidențierea conexiunilor dintre materiile de învățământ și aspectele ilustrate în literatură.

Între literatura și celelalte materii de învățământ se pot face conexiuni numeroase, care pot incita elevii la lectura de plăcere, dincolo de spațiul școlii.

Chiar dacă par domenii fără legătură, matematica și literatura se pot “întâlni” prin probleme de logică (joc didactic) în cadrul orei de matematică sau pentru stimularea atenției în cadrul orei de limba și literatură română.

Exemple:

1. Un melc aflat la o adâncime de 20 m într-o fântână dorește să iasă. În câte zile va ieși dacă ziua el urcă 2 m, iar noaptea alunecă în jos 1 m?

2. Un țăran are un lup, o capră și o varză. El trebuie să treacă un râu, dar în barca sa nu încap decât ori lupul, ori capra ori varza.

Cum s-a descurcat țăranul, așa încât lupul să nu mănânce capra și nici aceasta să mănânce varza?

3. Prepețița-mamă a zburat să caute mâncare cu 70 km./h. Dacă zborul ei a durat o ora și jumătate, aflați câți kilometri a parcurs.

Conexiunile literaturii cu geografia sunt mult mai numeroase: la temele care privesc flora și fauna țării noastre pot fi de folos: *Căprioara* de Emil Gârleanu pentru exemplificarea florei și faunei din zona de munte, *În pădurea Petrișorului* pentru flora și fauna din zona de deal, și *Rapsodii de toamnă* pentru flora și fauna din zona Deltei Dunării.

Numeroase legături se pot face între literatura despre viețuitoare și “Științe”, mai ales în cadrul capitolului *Plante, animale, mediu* se încadrează majoritatea creațiilor literare despre viețuitoare: *Fricosul*, *Căprioara*, *Călătoare*, *Hoinar*, *Vulturul* se pot constitui în momente de

captare a atenției sau completare a cunoștințelor lecturate integral sau fragmentar. Capitolul “Omul cunoaște și prețuiește natura” este cel mai susceptibil de o mare apropiere între literatură și “Științe”: *Gândăcelul* de Elena Farago, *În pădurea Petrișorului*, *Dumbrava Minunată* de Mihail Sadoveanu, *Căprioara*, *Călătoare* de Emil Gârleanu, *Acceleratul* de George Topârceanu sunt câteva exemple de paralele făcute între comportamentul adecvat sau inadecvat al omului în raport cu mediul.

Conexiunile literaturii cu educația civică sunt numeroase datorită mesajului moralizator al majorității scrierilor, din care copiii pot înțelege ușor necesitatea respectării unor valori morale ca: prietenia (*Prietenii*, *Calul* – Emil Gârleanu), toleranța și acceptarea celor proveniți din alte medii (*Inimă de câine* – Tudor Arghezi), colaborarea și ajutorul dat celui slab (*Calul* – Emil Gârleanu), respectul datorat părinților și celor mai vârstnici (*Puiul* – I. Al. Brătescu-Voinești).

În cadrul educației ecologice literatura despre viețuitoare își va găsi numeroase aplicații în privința creării și educării comportamentului ecologist la copiii de vârstă școlară mică. *Gândăcelul* de E. Farago, *Nedespărțite* și *Părăsită* de E. Gârleanu, *În pădurea petrișorului* de M. Sadoveanu sunt texte suport pentru modelarea în sens pozitiv a atitudinii față de mediu și de viețuitoare. Responsabilitatea omului de a îngriji și ocroti mediul natural este mesajul evident al textelor mai sus menționate.

În cadrul ariilor curriculare „Arte” și „Tehnologii”, literatura poate fi valorificată prin crearea unor lucrări care să ilustreze un fragment sau personajul preferat dintr-o lectură, crearea unor afișe cu tematică ecologică, a unor machete care să reprezinte cadrul natural lectură preferată. În ceea ce privește activitățile extrașcolare, literatura despre vietuitoare poate fi utilizată pentru dezvoltarea interesului pentru lectură în cadrul unor cercuri de lectură sau completarea cunoștințelor: în cadrul cercurilor de științe naturale sau a celor necesare pentru adecvata înțelegere și realul folos al unor excursii, drumeții.

Tot acest tip de lectură poate duce la implicarea elevilor în acțiuni social-utile: colectarea de plante medicinale, ocrotirea unor specii de animale, plante, insecte rare, curățirea parcurilor, a spațiilor verzi etc.

Datorită numeroaselor valențe pedagogice pe care literatura despre viețuitoare le posedă, cred cu tărie în necesitatea folosirii ei atât în cadrul orelor de curs cât și ca lectură particulară.

Aventura existenței necuvântătoarelor, urmând aceleași coordonate majore (naștere, viață, moarte), ca și aventura existenței umane, devine o purtătoare de mesaj pentru elevii de vârstă mică (și nu numai) o enciclopedie în miniatură care îi ajută să înțeleagă că omul nu numai că este supus acelorași ritmuri cosmice ca și orice plantă, gâză sau animal, dar și faptul că omul face parte integrantă din acest univers. Numai comportamentul său inadecvat față de natură îl îndepărtează de natură și-l însingurează, însingurare pe care o plătește greu.

Majoritatea textelor reușesc să trezească elevilor interesul pentru frumos, contribuind chiar la formarea capacității de a înțelege unele din elementele care concură la realizarea frumosului. Expresiile figurate, cuvintele cu coloratură afectivă, termenii plastici, comparațiile, metaforele sunt elemente care sunt folosite cu succes în opera de educare a simțului și gustului pentru frumos.

Multitudinea valențelor pedagogice, numeroasele conexiuni posibile între literatura despre viețuitoare și alte discipline de învățământ, posibilitatea ca aceasta să fie folosită și în activități extrașcolare, se constituie într-o pledoarie în favoarea utilizării sale pentru stimularea interesului pentru lectură.

Bibliografie:

1. Goia, Vistian, *Literatura pentru copii și tineret pentru instructori, învățători și educatoare*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2008
2. Logel, Dumitru, Popescu, Elena, Stroescu-Logel, Elena, *Sinteze de metodică a predării limbii și literaturii române în învățământul primar*, Editura Carminis, Pitești, 2012
3. Stoica, Dumitru, Stoica, Marin, *Psihopedagogie școlară*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 2002

STIMULAREA LECTURII DE PLĂCERE ÎN CADRUL ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE

Înv. Elena COVALCIUC

Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Ungheni, Republica Moldova

Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează asupra dezvoltării ulterioare a personalității. Cartea este învățătorul care te conduce la bine, te face să te bucuri, să râzi și să plângi.

Lectura este un proces complex care începe în clasa I cu formarea deprinderii de a citi corect, conștient, cursiv și expresiv, continuând apoi cu deprinderea de interpretare a textului citit. Pentru îmbunătățirea competențelor de lectură, învățătorul nu trebuie să angajeze elevii în învățarea mecanică, pasivă, ci va conștientiza actul citirii, a cărui tehnică o va consolida și stabiliza în scopul dobândirii unor instrumente de lucru cu cartea, prin **suscitarea, încurajarea și dezvoltarea dorinței de lectură**, recurgerea la texte literare accesibile vârstei și ritmului de achiziție al fiecărui copil.

Deși nu pot fi date rețete, scheme, șabloane, având în vedere specificul:-asigurarea unei permanente interferențe între toate componentele studiului limbii române la clasele I-IV;
- corelarea conținuturilor cu obiectivele psihopedagogice și cu cele specifice;

- selectarea și dezvoltarea volumului de informații;
- definirea clară a obiectivelor generale și operaționale;
- utilizarea celor mai potrivite metode și procedee în realizarea obiectivelor propuse;
- concordanța deplină dintre obiective, conținuturi, strategii didactice și posibilitățile de învățare proprii elevilor de această vârstă.

În îmbunătățirea competențelor disciplinei, ca formă de cunoaștere prin mijlocirea imaginii artistice, nu trebuie ignorate cerințele psiho-pedagogice care determină eficiența în dirijarea procesului de însușire a tehnicii lecturii.

Dacă orele de citire au o tehnică deja stabilită de desfășurare, a cărei respectare este indispensabilă eficienței lor, în orele extracurriculare, învățătorul are o mai mare libertate în alegerea conținuturilor și mai ales a strategiilor adoptate. În aceste ore, accentul este pus pe trezirea interesului pentru lectură. Stimularea interesului pentru lectură începe încă din clasa I, contribuind nemijlocit la însușirea și exersarea unei citiri corecte și expresive.

Fiind conducătoarea cercului etnofolcloric „La gura sobei”, mă strădui să altoiesc la elevi dragostea pentru lectură. Inițial, citesc elevilor din **folclorul copiilor**.

Folclor de dădăcire: „Copăcel, Copăcel, Copăcel,/ Că ți-oi da carne de miel, /Și-o costiță de purcel!/ Hop, țup, țupu, țup, hop./ Hai, hai, copăcel!”

Degetele- Pentru a-l liniști pe copilul care s-a lovit și plânge, unul dintre adulți îi ia o mână și, arătându-i pe rând toate degetele, spune: „Aista-i urs,/ Aista-i ursoaică/Aista-i lup, / Aista-i lupoaică,/ Aista-i vulpoaică,/ / Are coadă lungă,/ Vine să te-mpungă!”

Formule de invocatie către fenomenele naturii- **Către nori**. Când vor să se împrăștie norii și să iasă soarele, copiii zic: „Fugi, nour, fugi, Că te-ajunge soarele Și-ți taie picioarele C-un mai, C-un pai, Cu trei fire de susai!”

Poeziile despre animale, păsări, plante (*S-a suit mița-n taxi, Iepurașul. Către melc*) trezesc interesul copilului de a cunoaște mai mult.

Aceste poezii și jocuri le citesc eu, căci cititul este cel mai bun drum spre cunoaștere. **Memorarea, jocul de rol, dramatizarea** sunt metodele eficiente care îi motivează pe elevi să citească independent. Le demonstrez cărțile din care am citit.

Și acum este momentul unei **excursii** la bibliotecă! Acolo, minune: multe cărți, mari și mici, cu ilustrații, cu diferite personaje... Cartea reprezintă cel mai complet depozit al inteligenței omenesti, înmagazinând în filele ei cunoștințe, sensibilitate, fapte pe care le păstrează intacte un timp nedefinit. Uitate între file desute de ani, par moarte, dar noi le putem învia dezvăluind o lume nebănuită. O carte o vrei, cum vrei și de câte ori vrei. Acest prieten tăcut îți oferă ori de câte ori ai nevoie același răspuns fidel la fiecare întrebare și-l repetă cu nesfârșită răbdare până ce l-ai înțeles. Toate acestea, zi cu zi,, trebuie să ajungă și la sufletul copilului.

Fiecare copil are acasă o bibliotecă personală. Copiii aduc cartea preferată, o prezintă colegilor. Organizez **momentele** lecturii, povestirea celor citite, dramatizarea.

Secvențe din activitatea cercului „La gura sobei”

Am citit, am îmbrăcat măștile. Povestim, ne jucăm, descoperim talente, dramatizăm, ne împrietenim.

Poveștile au un rol deosebit în educarea valorilor umane la elevi. Prin lectura poveștilor, altoim la elevi dragostea de adevăr, de muncă, de frumos. În clasa i-a, încep cu lectura poveștilor populare „Turțița”, „Povestea unui om leneș”. Recurg la citirea cu intonație, pentru a face lectura mai captivantă, pentru a sprijini înțelegerea textului, dar și pentru a sprijini elevul în a-și aminti acțiunea și rolul personajelor.

Pentru a dramatiza, desigur, copilul trebuie să memoreze. Pentru a memora, trebuie să citească. Astfel este motivat să citească, pentru a juca rolul ce i se potrivește.

Discutăm despre tradiții și obiceiuri. Citim și memorăm urături, colinde, sorcova. Dramatizăm fragmente din povești. Astfel, fiecare copil este motivat spre lectură. Căci avem serbare, vom fi artiști, vom îmbrăca costume. Vom avea oaspeți-părinții, bunicii.

„Ursul păcălit de vulpe”

Urătorii au revenit în clasă

Sunt preocupată ca elevii să se servească eficient de limbă, ca mijloc de comunicare și de gândire, să știe să comunice oral. Apare necesitatea pentru exersarea unei citiri corecte și expresive. Învățăm frământări de limbă. Recomand părinților să organizeze **lecturi în familie**. Acasă, copiii citesc povești, snoave, ghicitori. Lectura contribuie la îmbogățirea cunoștințelor, la formarea unui vocabular activ, bogat și nuanțat, la dezvoltarea gustului estetic. Citind, copilul învață să-și exprime atitudinea față de eroi și evenimentele descrise în ele.

Am organizat șezători „La sfat cu bunica”, „La sfat cu bunelul”, „Povești la gura sobei”, **Povestea pâinii**”

Fiecare elev a dorit să interpreteze un rol, să se evidențieze prin prezentarea rolului, a costumului, trăirea emoțiilor împreună cu personajul pe care îl reprezintă

Povestea pâinii

La sfat cu bunica

Povești la gura sobei

Lectura ajută la modelarea sentimentelor, asigurând școlarului suportul evoluției intelectuale, precum și posibilitatea integrării în viața socială. Cu toată amploarea pe care au luat-o mijloacele audio-vizuale în difuzarea culturii, cartea a rămas și va rămâne unul dintre cele mai frecvente mijloace de autoinstruire. Lectura cărții oferă celui care o parcurge, pe lângă satisfacțiile pe care le aduce orice fapt inedit, prilejuri unice de reflecție, de meditație. Ea îndeamnă la introspecție, angajează valori formativ- educative, care își pun amprenta pe întregul comportament al cititorului.

Bibliografie:

1. Ghid de implementare a Curriculumului Național. Chișinău. MECC R. Moldova. 201
2. Ghidul învățătorului. Limba Română. M. Marin. 2008
3. Managementul activităților extrașcolare. Ghid metodologic. Lidia Cebanu. 2015
4. Repere metodologice de organizare a procesului educațional în învățământul primar, anul de studii 2018 – 2019. .MECC

IMPORTANȚA LECTURII ÎN DEZVOLTAREA PERSONALĂ

Prof. înv. primar Mihaela COZMA
Școala Gimnazială „Toma Caragiu”, Ploiești, jud. Prahova

Lectura cărților reprezintă în zilele noastre o activitate la îndemâna tuturor, și după cum cerințele societății o impun, ea trebuie să se constituie o activitate fundamentală, deoarece contribuie la îmbogățirea vieții fiecăruia dintre noi. Dar, pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică și, mai mult, ca plăcerea de a citi să devină o necesitate dorită și trăită, ea trebuie cultivată înainte chiar de învățarea alfabetului, prin preocuparea permanentă a părinților de a-i obișnui pe copii cu frumusețea inegalabilă a lecturilor de basme și povestiri.

La vârsta copilăriei, dorința de cunoaștere este evidentă, întrebările despre mediul din jurul lor și nu numai se regăsesc pe buzele lor și în acea sclipire din ochi care nu poate fi trecută ușor cu vederea. Cărțile se vor prezenta astfel ca adevărați îndrumători în încercarea de a oferi dilemelor copilăriei, ajutându-i astfel pe cei mici să înțeleagă treptat că există o ordine a lucrurilor.

Interesul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă a factorilor educaționali (familia și școala), o muncă ce presupune răbdare, perseverență și voință.

Pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică, iar plăcerea de a citi - o necesitate dorită și trăită, e potrivit ca și familia să se implice activ în apropierea copilului de miracolul cărții, încă înainte de învățarea alfabetului. Familia constituie primul mediu de viață socială și culturală, iar prin valorile pe care le transmite copilului asigură premisele dezvoltării intelectuale, morale și estetice ale acestuia.

La vârsta școlară lectura are un rol hotărâtor în îmbogățirea și dezvoltarea cunoștințelor elevilor, în formarea gustului pentru citit, în cultivarea și îmbogățirea limbajului prin formarea și dezvoltarea unui vocabular adecvat.

Lectura literară pune la dispoziția copilului cunoștințe interesante despre mediul înconjurător, despre viața oamenilor și a animalelor, despre trecutul istoric al poporului, despre muncă și profesii, educație cultural-artistică și moral-religioasă. Prin textele studiate ea determină atitudinea și comportamentul viitor al copilului.

De-a lungul carierei mele didactice, am observat că mulți copii se luptă ani de-a rândul cu lectura cursivă a unui text, rămânând în imposibilitatea de a savura propriile lecturi. Pentru a-i determina pe elevii mei să devină cititori pasionați, mi-am propus să le formez cu răbdare și stăruință, gustul pentru lectură.

Am întâlnit adesea copii care ascultă cu mult interes o poveste frumoasă, citită de altcineva, însă preferă să-și piardă vremea în modul cel mai neașteptat, fără să fie tentați să citească ei înșiși altceva decât ceea ce li se cere la orele de curs. Chiar și la cei care au învins greutățile începutului, gustul pentru lectură nu este format. Uneori, nu au la îndemână cărțile potrivite, alteori, indiferența pentru lectură a persoanelor apropiate determină aceeași atitudine copiilor. În astfel de cazuri intervenția învățătorului este absolut necesară.

Voi prezenta în continuare câteva modalități de stimulare a interesului pentru lectură începând din clasa I. Știm că micii școlari sunt vrăjiți de carte, sunt purtați de aceasta în universul minunat al cunoașterii. Învățătorul este dator să îndrume pașii tinerelor mlădițe pe acest nou drum, plin de neprevăzut.

În clasa I un rol important îl are conversația problematizată, care menține vie relația dascăl-elev. După studierea textelor din abecedar, pe care le-am analizat și comentat în mod amănunțit am recomandat lecturi potrivite vârstei, pe marginea cărora s-au purtat discuții. După ce textele au fost parcurse am lansat următoarele cerințe: să formuleze întrebări pe care să le adreseze colegilor; să folosească cuvintele noi și expresiile artistice în contexte variate; să redea prin cuvinte proprii conținutul textelor citite; să recunoască ilustrațiile care înfățișează personaje sau scene din poveștile citite; să le așeze în ordinea desfășurării faptelor.

Începând cu clasa a II-a, o altă formă de îndrumare a lecturii o constituie formarea bibliotecii de clasă, precum și a bibliotecii personale. Prima se compune din cărți aduse de copii și învățător, se stabilește un bibliotecar al clasei și apoi se trece la împrumutarea cărților.

La clasele a III-a și a IV-a interesul elevilor pentru lectură se amplifică. La studierea unor autori am căutat să îi stimulez pe elevi să citească și alte opere scrise de aceștia. Am întocmit cu elevii portofolii pentru fiecare scriitor cunoscut, cuprinzând portretul, date biografice și aspecte esențiale din opera lor, prilej cu care am stârnit curiozitatea și interesul pentru lectură.

Ghicitorile literare sunt mijloace pasionante ce-i invită pe copii la lectură. Acestea se pot desfășura astfel: se citește un fragment și se cere elevilor să indice opera și autorul, sau să recunoască lectura în care erou principal este Nică etc.

Foarte apreciat de elevi este și jocul cu versurile: învățătorul recită unu-două versuri dintr-o poezie, iar elevii continuă.

Diafilmele, benzile audio și video cu povești constituie un alt important mijloc de îndrumare a lecturii. Ele prezintă operele literare în imagini vizuale și auditive. După lectură elevii pot face comparații, stabilind asemănări și deosebiri între întâmplările prezentate.

Lecțiile de popularizare a cărților, a unor scriitori, reprezintă, de asemenea, un mijloc de îndrumare a lecturii particulare. O carte pentru copii nou apărută se citește mai întâi de către învățător, apoi se prezintă elevilor. Aceștia își notează titlul și autorul, pentru a o putea procura. Expozițiile de carte se pot organiza în clasă și cuprind cărți despre o temă anume ce pot fi lecturate de elevi - ex. „Din viața plantelor”, „Povestiri despre animale”.

Șezătorile și medalioanele literare invită din nou elevii la lectură.

Dramatizările făcute cu școlarii după unele texte literare i-au stimulat pe elevi să citească mai mult din dramaturgia românească.

Vacanța este momentul cel mai prielnic lecturii efectuate de elev, dar din păcate vacanța este perioada cea mai dificilă pentru învățător care se preocupă de îndrumarea lecturii elevilor. Am observat din activitatea la catedră că lecturile recomandate conform programei școlare la sfârșitul anului sau înaintea celor două vacanțe mai scurte sunt prea puțin numeroase și de aceea sunt lăsate cât mai aproape de perioada reluării cursurilor.

De aceea am încercat printr-o consultare minuțioasă a programelor școlare din anii precedenți și a celor din anii următori să întocmesc liste bogate cu cărțile utile și necesare pentru a fi citite în fiecare perioadă de vacanță. La întocmirea listelor am avut în vedere, în primul rând, operele care se vor studia în școală în anul următor și, după accesibilitatea acestora, am recomandat și alte cărți bune scrise anume pentru vârsta elevilor din clasa pe care o conduc.

În alegerea cărților pentru vacanță le-am avut în vedere pe acelea care să antreneze elevii la lectură, ceea ce este accesibil și indicat să se citească pentru a nu dauna educației morale a acestora.

Cartea bine aleasă este un bun tovarăș pentru călătorie, într-o zi de odihnă, la munte sau la mare, la club sau acasă, în orele de destindere și de răgaz. Ea nici nu obosește, nici nu pictesește, nici nu cere anumite condiții speciale pentru a fi citită.

Pentru învățător este important de știut nu numai ce și cât citesc elevii, ci și cum înțeleg ei să citească o carte. Am considerat important ca elevii mei să înțeleagă ceea ce citesc, să fie în măsură să deosebească ceea ce este bun, util, constructiv și educativ, de ceea ce poate fi dăunător și, în sfârșit, să-și poată formula clar o opinie despre cartea citită.

Desigur, sunt multe de adăugat în ceea ce privește lectura, ca mijloc de educare a școlarilor, dar aș concluziona faptul că, noi, învățătorii, avem dificila misiune de a-l apropia pe copil de carte, de a-l convinge că cartea nu trebuie înlocuită cu nici o altă formă sau mijloc de informare, indiferent de evoluția societății, de cuceririle științifice.

Bibliografie:

1. Casangiu, Larisa Ileana, *Repere în organizarea procesului didactic la disciplina Limba și literatura română în învățământul primar*, Ed.Nautica, 2008.
2. Matei, N. C., *Educarea capacităților creatoare în procesul de învățământ*, E. D. P., București, 1992.
3. Oprea, Crenguța-Lăcrămioara, *Strategii didactice interactive: repere teoretice și practice*, E. D. P., București, 2007.

ACTIVITĂȚI EXTRACURRICULARE CARE SPRIJINĂ LECTURA DE PLĂCERE

Prof. înv. primar Bogdan CUCIUREAN
Școala Gimnazială Nr.4, Bistrița, jud. Bistrița Năsăud

„O carte adevărată nu este una pe care o citim, ci una care ne citește.” (Wystan Hugh Auden)

Activitățile extrașcolare au devenit o necesitate a școlii contemporane. Diversitatea acestor activități sporesc interesul copiilor pentru procesul educativ, dar și pentru oferta educațională.

Împletirea activității educative cu activitățile extrașcolare permite oarecum realizarea unui transfer între conținuturile acestora precum și aplicabilitatea cunoștințelor. Școlarii devin astfel

atrași de activitățile artistice, recreative, distractive, care ajută la dezvoltarea creativității, gândirii critice și stimulează implicarea în actul decizional privind respectarea drepturilor omului, educația rutieră, toleranța, îi ajută să conștientizeze urmările poluării.

La nivel național cadrele didactice manifestă un interes tot mai mare și o variată disponibilitate pentru realizarea acestor activități extracurriculare, în special cu prilejul unor sărbători precum: Săptămâna Educației Globale, Ziua Națională a României, Unirea Principatelor Române, 1 Martie, 8 Martie, 9 Mai, Ziua Europei, Ziua Eroilor, 1 Iunie, Săptămâna "Școala Altfel", etc.

Activitățile extracurriculare pe gustul copiilor pot fi desfășurate și în biblioteca școlii, dacă sunt create în relație cu aptitudinile și necesitățile lor, pentru a le stârni acestora curiozitatea și pentru a-i stimula să aprecieze lectura. Scopul major al acestor activități ar trebui să tindă spre diminuarea interesului pentru jocurile pe calculator sau telefoane mobile sau alte atracții dăunătoare dezvoltării intelectuale ale celor mici.

Stimularea interesului pentru carte și lectură, educarea unei exprimări frumoase, studiul pentru literatură precum și dezvoltarea gustului artistic sunt sprijinite în cele din urmă cu ajutorul activităților nonformale. Din aceste punct de vedere cadrul didactic trebuie să aibă în vedere : psihologia vârstei, trăsăturile individuale ale elevilor, dar și cunoașterea treptelor de dezvoltare psihosomatică. Necesitatea de carte se resimte în permanență din privința tinerei generații, care pare să fie în pas cu realitatea, cu progresul științei și a tehnologiei.

Am constatat în întreaga experiență la clasă că lectura contribuie efectiv într-o mare măsură la dezvoltarea limbajului, a trăsăturilor de caracter ale copiilor și favorizează întregul registru explicativ-emoțional al vârstei micilor școlari. Este necesară deasemenea mult discernământ, creativitate și finețe pedagogică din partea propunătorului. Principala formă de organizare a procesului instructiv-educativ limitează uneori posibilitatea de a respecta pe deplin particularitățile individuale ale elevilor. De aceea este necesară introducerea diferitelor forme de activitate care să întregască acest proces și să-l completeze. Acest rol este îndeplinit tocmai de activitățile extracurriculare, în cadrul cărora elevii au posibilitatea să-și activeze cunoștințele către care se simt atrași, să își manifeste creativitatea, spiritul de observație, imaginația, gândirea, precum și să-și valorifice în practică cunoștințele învățate în cadrul lecțiilor obișnuite.

De-a lungul timpului am desfășurat la clasă diverse forme de activități extracurriculare care au sprijinit lectura. Printe ele se numără:

- ✓ vizionarea de spectacole, teatre și filme;
- ✓ vizite la case memoriale ale unor scriitori renumiți;
- ✓ cercuri de lectură și recompensarea elevilor pentru împărtășirea poveștilor cu ceilalți colegi;

Pentru ca obiectivele propuse să aibă șanse mari de a fi atinse am ținut cont în organizarea activităților de:

- ✓ popularizarea formei de activitate;
- ✓ stârnirea curiozității elevilor prin discuții introductive care să lămurească obiectivele urmărite prin vizionare, vizite;

- ✓ recompensarea celor care și-au etalat plăcerea de a citi (alte excursii, cărți sau jucării);
- ✓ conversații de încheiere pentru sublinierea importanței activităților desfășurate și împărtășirea momentelor care i-au impresionat;

Discuțiile introductive au cuprins recomandări făcute copiilor pentru a se documenta și informa asupra unor scriitori precum Ion Creangă ("Amintiri din copilărie"), Mihail Sadoveanu ("Dumbrava minunată"), Andrei Mureșanu ("Deșteaptă-te române"), Mihai Eminescu ("Lucefărul", "Lacul", "La mijloc de codru", etc.). Fiind la curent cu tehnologia informatizată, elevii s-au documentat, accesând pagini de internet și au realizat fișe de autor pentru toate personalitățile literaturii aduse în prim plan în aceste discuții.

Un pas foarte important în stârnirea curiozității copiilor au fost discuțiile despre personajele-actori precum: Lizuca, Patrocle, Nică, realizarea spectacolelor și amintirea momentelor principale sau peripețiile acestora. Vizionarea unor piese de teatru sau spectacole accesibile vârstei copiilor, corespunzătoare educației pe care trebuie să o primească copiii de această vârstă și prezentarea într-o formă artistică îngrijită constituie în primul rând un prețios mijloc de cunoaștere a relațiilor dintre oameni, îmbogățește gândirea copilului, dându-i posibilitatea să cunoască trecutul, să înțeleagă prezentul și să năzuiască spre viitor, pregătindu-l pentru viață. Participând la spectacol, micul școlar are în față eroii vii, care-l entuziasmează și i se impun ca exemple de urmat, care îi trezesc dorința de a deveni mai bun, corect și cinstit în comportare, de a citi el însuși cartea respectivă.

Vizitele la casele memoriale ale scriitorilor amintiti (Andrei Mureșanu, Ion Creangă, Mihai Eminescu sau Mihail Sadoveanu) le-a trezit elevilor interesul pentru lectura operelor acestor scriitori, dar și apetitul pentru aflarea diferitelor curiozități despre modul de viață al acestora și alte date personale.

Momentele care i-au impresionat pe copii s-au analizat apoi la școală în cadrul orelor de lectură unde aceștia au povestit cele văzute, au adresat întrebări și au primit răspunsuri, și-au expus părerile, au notat ceea ce au vizionat și ascultat cu plăcere în expunerile ghidului, au colecționat ilustrate, broșuri sau cărți pentru biblioteca personală.

Evaluarea tuturor acestor activități a fost transpusă sub forma unui Carnaval al Poveștilor. Elevii au folosit costume la alegere, au contribuit la realizarea decorului îmbogățit cu scene pictate din povești cunoscute sau citite de ei, cu eroi întâlniți în acestea. Momentul cel mai deosebit al activității a fost de departe prezentarea personajelor costumate.

Sala festivă a cuprins și o expoziție cu desene și ilustrații din cărți destinate copiilor, precum și diferite cărți citite sau nu de către elevi cu scopul de a provoca la întâlnire și alte discuții legate de lectură.

Un alt moment deosebit a fost jocul "cartonașele amestecate", unde participanții la joc primeau cartonașe cu titluri de cărți sau autori și trebuiau să găsească în cel mai scurt timp perechea care li se potrivea. Pe tot parcursul activității fundalul a fost acoperit cu muzica pentru copii, iar elevii au fost însoțiți de către părinți sau frați mai mari. Fiecare dintre ei au putut la finalul activității să aleagă o "recompensă", asta semnificând orice obiect care le-a atras atenția în mod special la carnaval (măști, cărți, jucării, etc.)

Frumusețea activităților extracurriculare este tocmai faptul că ele nu trezesc în mintea elevilor ideea de obligativitate și au o doză importantă de spontaneitate, joacă, relaxare dezvoltând astfel un interes deosebit din partea celor implicați în desfășurarea lor. Activitățile prezentate mai sus nu epuizează nici pe departe gama ce poate fi utilizată în stimularea lecturii de plăcere. Inițiativa și pasiunea dascălilor pot scoate în evidență o sumedenie de forme și metode prin care copiii să-și dea frâu liber interesului pentru a citi. Lucrul cel mai relevant e ca organizarea activităților să nu depășească posibilitățile de înțelegere ale elevilor și evitarea supraîncărcării acestora.

LECTURA DE PLĂCERE

Prof. Elena DAN

Școala Gimnazială Romuli, jud. Bistrița-Năsăud

Lectura a fost și a rămas una dintre cele mai plăcute activități umane, mai ales dacă această plăcere este descoperită în copilărie, ca în cazul meu, unde s-a constatat că în timp a devenit un hobby. Îmi amintesc că le rugam pe surorile mele să-mi citească lecții sau cărți ale căror imagini îmi plăceau și plângeam când se terminau prea repede sau nu aveau timp să se ocupe de mine. Mai târziu, la școală eram de-a dreptul fascinată de frumusețea basmelor sau a povestirilor cu tâlc.

Foarte puțini indivizi și-au descoperit singuri această pasiune care treptat-treptat, a devenit o abilitate de viață, cei mai mulți au avut un model parental, un frate, un prieten sau un educator, dar indiferent cum ajungi să îndrăgești lectura, efectele acesteia se vor regăsi în modelarea personalității tale.

Desigur că, este foarte frumos dacă copilul descoperă de mic plăcerea cititului, dar e bine când îl putem ajuta ca un copil sau elev să ajungă un cititor sau chiar un scriitor bun, de care să fim mândri atunci când observăm reala evoluție și desăvârșire a acestuia.

Cartea are acum mai puțină căutare, de aceea școala încearcă să-i redea drepturile pe care le merită. De cele mai multe ori, lectorul nu este conștient de beneficiile aduse de lectura unei cărți, acesta citește mai întâi pentru că-i place tema sau subiectul cărții alese, se identifică cu unul dintre personaje, găsește soluții la anumite probleme sociale...

Dacă aș fi medic, le-aș spune pacienților diagnosticați cu insuficiență lecturală, să citească zilnic texte frumoase pentru că, acest medicament (lectura) își va arăta eficiența în timp, dezvoltându-le limbajul, creativitatea, pofta de a trăi frumos și bine.

Din fericire, sunt profesor și am la îndemână mai multe posibilități de a convinge elevul să iubească lectura. La începutul unei ore se poate selecta un fragment interesant ca moment organizatoric al lectiei pe care doresc s-o predau /de exemplu, când predau la dirigenție lecții despre calități umane, le strecor un fragment din *Banul muncit* de Al. Mitru („A plecat Iliuță. Era trist că își necăjise părinții. S-a apucat de muncă. Pe la sfârșitul lunii se întoarce acasă. —Te uită, tată! zice Iliuță, și îi intinde un galben cu zimții noi. Tata îl cântărește în palmă și îl azvârle în foc.

—Nu, tată, începu să strige Iliuță, nu-l arunca! E galben muncit! Se repede cu mâinile în flăcări, se frige, dar scoate galbenul. Se luminează fața tatălui.

— Vezi, Iliuță? Așa e banul muncit. Îl prețuiești cu adevărat! "

Îi întreb dacă au înțeles mesajul, vor fi curioși să cunoască conținutul întregii povești, le spun unde o pot găsi și le recomand alte cărți pe aceeași temă.

În fiecare clasă, cât și la biblioteca școlară se afișează liste cu lecturi potrivite vârstei și interesului elevilor.

De asemenea, se pot organiza ateliere de lectură sau cercuri literare dar și activități prin care să-și arate contribuția la proiecte tematice, biblioteci vii sau povestiri digitale.

O inițiativă deosebită a venit din partea ministerului educației, preluată din învățământul olandez, ce din 2012/2013, a oferit un opțional *Lectura și abilitățile de viață*, care prin oferta sa, ajută la formarea și dezvoltarea abilităților de lectură și de viață în rândul elevilor noștri.

Printre abilitățile de viață vizate, se regăsesc următoarele : abilitățile de comunicare, dar și abilități cognitive și practice, cele de management al învățării, abilitățile sociale, și de autocunoaștere, cele de autoîngrijire dar și cele profesionale.

Scopul principal al acestui opțional dar, și al societății în care trăim este de a îndruma tinerii să utilizeze lectura de plăcere în vederea dezvoltării personale.

Se știe că, tinerii de azi sunt mai preocupați de tehnologie decât de lectură, tocmai de aceea cred că se poate atinge coarda sensibilă a acestora prin recomandarea ebook-urilor sau a lecturilor reflexive (de tip jurnal sau hărți mentale).

Valorile și atitudinile vizate sunt multe, printre care asumarea unui set de valori personale ce conferă o identitate persoanei, cultivarea interesului pentru o învățare pe tot parcursul vieții, acceptarea dialogului și a comunicării interculturale...

Sfatul meu pentru toți cei ce se respectă, într-o lume confuză, în care se promovează mai mult nonvaloarea decât valoarea, este inspirat din citatul marelui nostru poet național, Mihai Eminescu *Citește! Citind mereu, creierul tău va deveni un laborator de idei și imagini, din care vei întocmi înțelesul și filosofia vieții!*

TREZIREA INTERESULUI PENTRU LECTURĂ LA ELEVI

Înv. Lenuța DEGAN

Școala Gimnazială Șeulia de Mureș, jud. Mureș

Cartea, cândva principală sursă de inspirație, e depășită acum de televizor, de calculator, de internet. Nevoia de ritm, zgomot, melodie, de ambianță sonoră tinde să reducă lectura la un minimum impus de obligațiile școlare. Cu toate acestea importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie. Auzim adesea afirmația „Copiii nu citesc.” Nu poți să-i spui unui copil: „Citește!”. Trebuie să-și dorească singuri asta. Trebuie să înțeleagă lectura ca pe o necesitate, ca pe un act de libertate a gândirii. Interesul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă a factorilor educaționali (familia și școala), o muncă ce presupune răbdare, perseverență, voință. Există factori care determină lectura copiilor: particularitățile de vârstă și psihice,

preferințele lor, climatul familial, factori care pot transforma lectura într-o necesitate, „o foame de carte”, o delectare sau nu. Când gustul pentru lectură s-a format din primii ani de școală, acesta rămâne pentru toată viața o obișnuință utilă.

Pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică, iar plăcerea de a citi - o necesitate dorită și trăită, e bine ca și familia să se implice activ în apropierea copilului de miracolul cărții, încă înaintea de învățarea alfabetului. În ședințele cu părinții am recomandat acestora să viziteze împreună cu copiii lor bibliotecile din orașele învecinate și să ceară sfatul bibliotecarului pentru a le recomanda cărți potrivite domeniului de interes și vârstei copiilor. Exemplul personal și mai ales acțiunile în comun, desfășurate împreună cu copiii, sunt recunoscute de specialiști ca fiind cele mai bune metode de a stimula gustul pentru lectură al acestora.

Lectura propriu-zisă nu începe însă decât după ce copilul reușește singur să descifreze cu ușurință ideile ascunse în spatele semnelor grafice. Învățătorul sau părintele trebuie să sesizeze acest moment dificil din viața micuțului, pe jumătate înspăimântat de tainele scrisului, pe jumătate crispat de efortul făcut de descifrarea acestor semne curioase și pline de mister. De-a lungul carierei mele didactice, am observat că mulți copii se luptă ani de-a rândul cu lecturarea cursivă a unui text, rămânând în imposibilitatea de a savura propriile lecturi. În locul curiozității, apare efortul inhibant al descifrării semnelor grafice, dincolo de care se ascund idei atât de frumoase și interesante. Pentru a-i determina pe elevii mei să devină cititori pasionați, mi-am propus să le formez cu răbdare și stăruință, gustul pentru lectură.

Voi prezenta în continuare câteva modalități de stimulare a interesului pentru lectură începând din clasa I. Știm că micii școlari sunt vrăjiți de carte, sunt purtați de aceasta în universul minunat al cunoașterii. M-am simțit dator să îndrum pașii tinerelor mlădițe pe acest nou drum, plin de neprevăzut.

În clasa I, un rol important îl are conversația problematizată, care menține vie relația dascăl-elev. După studierea textelor din abecedar, pe care le-am analizat și comentat în mod amănunțit am recomandat lecturi potrivite vârstei, pe marginea cărora s-au purtat discuții. După ce textele au fost parcurse am lansat următoarele cerințe: să formuleze întrebări pe care să le adreseze colegilor; să folosească cuvintele noi și expresiile artistice în contexte variate; să redea prin cuvinte proprii conținutul textelor citite; să recunoască ilustrațiile care înfățișează personaje sau scene din poveștile citite; să le așeze în ordinea desfășurării faptelor. Diafilmele, benzile audio și video cu povești constituie un alt important mijloc de îndrumare a lecturii. Ele prezintă operele literare în imagini vizuale și auditive. După lectură elevii pot face comparații, stabilind asemănări și deosebiri între întâmplările prezentate.

Începând cu clasa a II-a, o altă formă de îndrumare a lecturii o constituie formarea bibliotecii de clasă, precum și a bibliotecii personale. Prima am compus-o din cărți aduse de copii și învățător, am stabilit un bibliotecar al clasei și apoi s-a trecut la împrumutarea cărților. Tot la această clasă, chiar și în acest an, după citirea textelor din manual le trezesc curiozitatea întrebându-i: Oare care este sfârșitul acestei întâmplări? Putem afla dacă citim cartea... Și la ora următoare de lectură discutăm cartea citită sau fragmentele citite. La clasele a III-a și a IV-a interesul elevilor pentru lectură se amplifică. La studierea unor autori am căutat să îi stimulez pe

elevi să citească și alte opere scrise de aceștia. Am întocmit cu elevii portofolii pentru fiecare scriitor cunoscut, cuprinzând portretul, date biografice și aspecte esențiale din opera lor, prilej cu care am stârnit curiozitatea și interesul pentru lectură.

Ghicitorile literare sunt mijloace pasionante ce-i invită pe copii la lectură. Acestea se pot desfășura astfel : se citește un fragment și se cere elevilor să indice opera și autorul, sau să recunoască lectura în care eroul principal este Niculăiță. etc

O altă modalitate de a le trezi interesul pentru lectură am folosit-o în data de 15 ianuarie, când, discutând despre Eminescu, am organizat o expoziție de carte cuprinzând cărți despre tema respectivă, cărți care au putut fi lecturate de elevi.

Șezătorile literare invită din nou elevii la lectură. Dramatizările făcute cu școlarii după unele texte literare i-au stimulat pe elevi să citească mai mult din dramaturgia românească.

Lectura necesită nu numai îndrumare, dar și control. Procedeele de efectuare a controlului sunt variate și depind de scopul urmărit imediat: anchetele, controlul fișelor de cititor de la bibliotecă, convorbiri cu elevii, fișe de lectură.

Pentru mine este important de știut nu numai ce și cât citesc elevii, ci și cum înțeleg ei să citească o carte. Am considerat important ca elevii mei să înțeleagă ceea ce citesc, să fie în măsură să deosebească ceea ce este bun, util, constructiv și educativ, de ceea ce poate fi dăunător și, în sfârșit, să-și poată formula clar o opinie despre cartea citită.

Formarea deprinderilor intelectuale reprezintă o caracteristică de bază în primii ani de școală, iar familiei îi revine un rol extrem de important. Implicarea activă și pozitivă a părintelui este recunoscută ca fiind benefică în educația copilului. Gustul pentru lectură poate fi stimulat și cultivat încă de la aceste vârste, astfel încât cartea să devină un prieten constant al copilului, izvor de înțelegere și cunoaștere. Învățătorul trebuie să își cunoască foarte bine elevii, iar activitatea de îndrumare a lecturii să devină o preocupare permanentă a întregului colectiv didactic. În realizarea acestui deziderat, rolul școlii este hotărâtor, formarea culturii generale este un proces continuu, care începe din copilărie și continuă până la bătrânețe. Profesorii și învățătorii sunt obligați să cunoască fondul de cărți al bibliotecii sau să-i dirijeze pe elevi la alte biblioteci la care au acces. Trebuie să cunoască foarte bine prevederile programei, să afișeze lucrările necesare lecturii și să alcătuiască el singur liste de lucrări în condițiile în care programa școlară nu prezintă liste pentru lectura suplimentară. Atragerea elevilor spre lectură este un proces permanent care se face cu multă grijă prin aplicarea unor chestionare care să ofere informații privind preferințele copiilor, privind biblioteca personală: cine cumpără cărți în familie, cine citește mai mult și ce?. Pătrunderea în universul cărții se face încet și cu grijă pentru a nu-i bloca pe elevi, profesorul îi va învăța pe elevii săi cum să citească, ce să citească, ce să rețină, ritmul cititului, ce să sublinieze, întocmirea și utilizarea fișelor de lectură sau a jurnalului de lectură, consemnarea elementelor de vocabular. Îndrumarea lecturii este o necesitate care izvorăște din importanța acestui act, din caracterul permanent al lecturii, pe tot parcursul vieții, derivă din necesitatea de a găsi pe toate treptele dezvoltării individului căile cele mai potrivite cu scopul de a-l apropia de carte.

Experiența didactică în această privință a selectat unele asemenea forme de îndrumare a elevilor pentru efectuarea lecturii particulare, care pot fi folosite în mod orientativ. Școala dirijează

după principii științifice lectura, supraveghează efectuarea ei, dar deprinderea lecturii se formează nu numai în școală, ci și în familie. Povestirea de către adult a conținutului unei cărți, nu neapărat în întregime, comentarea cu mijloace modeste, fără pretenții critice, în mediul familial, reprezintă un foarte bun mijloc de stimulare și dezvoltare a gustului copilului pentru lectură. Prin lectură, elevii sunt conduși să-și formeze capacitatea de a surprinde, de a descoperi conținuturi și forme ale realității exprimate printr-o multitudine de modalități, să-și extindă astfel aria cunoașterii; pătrunzând în diversitatea textelor literare, elevii vor parcurge căi specifice de expresie, asocierea cu altele, ceea ce le permite trecerea de la cunoașterea concretă la cea abstractă, de la intuiție la reprezentare și fantezie, ajungând în posesia unor instrumente utile descoperirii realității înconjurătoare. La cei care au învins greutățile începutului abia în clasele mai mari nu poate fi vorba numai de lipsa de interes. Aici, gustul pentru lectură nu este încă format. Uneori, elevul nu are la îndemână cărțile cele mai potrivite cu vârsta, preocupările și preferințele lui, alteori, indiferența mediului față de lectură determină aceeași atitudine ca și la elevi.

Nimic nu este mai puternic decât exemplul. Într-o familie unde sunt prea puține cărți și acestea aflate la întâmplare, unde părinții și frații mai mari consideră lectura o corvoadă, rareori se poate aștepta cineva ca un copil să dovedească de timpuriu pasiune pentru lectură, pentru carte, în general.

În aceste cazuri, intervenția învățătorului este absolut necesară. El trebuie să meargă în vizită la părinții copiilor, indicându-le lista de lecturi pe care trebuie să le citească elevul, cerându-le acestora să-i citească până la un punct, și de acolo să-l lase pe elev să observe ce s-a întâmplat mai departe în povestirea respectivă. Să-l pună să citească chiar cu voce tare, pentru a ști despre ce este vorba în fragmentul citit de acesta, iar după aceea să poată discuta despre conținutul povestirii, să scoată în evidență calitățile personajului pozitiv, să critice personajul negativ, să-i explice chiar sensul unor expresii literare greoaie pentru ei. Din păcate, chiar și o parte dintre părinți nu consideră cititul o activitate plăcută și interesantă, aceștia neputându-ne ajuta pe noi, învățătorii, în realizarea acestui obiectiv. Ba, mai mult, am părinți cu probleme în ale cititului. Și atunci stau și mă gândesc cât de greu reușim în unele cazuri să trezim interesul elevilor pentru lectură, dar câte satisfacții avem când observăm, unde nu aveam speranțe, că am realizat acest lucru!

CITIM ÎN FIECARE ZI...

Prof. înv. primar Felicia Elena DIACONESCU
Școala Gimnazială „Sf. Andrei”, București

Bibliotecile au existat încă de la aproximativ 2600 î.H., ca arhivă a cunoștințelor înregistrate. De la tablete și suluri la cărți legate, au catalogat resursele și au servit drept loc de cunoaștere. Astăzi, prin digitizarea conținutului și a ubicuității internetului, informațiile nu se mai limitează la materialele tipărite accesibile numai într-o singură locație fizică. Luați în considerare acest lucru: Proiectul Gutenberg și companiile sale afiliate fac peste 100.000 de lucrări publice disponibile digital, iar Google a scanat peste 30 de milioane de cărți prin proiectul său de bibliotecă.

Nevoia de lectură a cunoscut un aspect mai puțin „romantic” în ultimii ani ai secolului XX și se pare că merge într-o direcție în care, pe primul plan, se situează mai mult dorința de comunicare non-verbală. Omul citește din nevoia de perfecționare profesională, nu mai citește de plăcere.

Utilizatorul din ziua de azi se află în fața unei dileme. Din toate părțile este asaltat, de informație, care îmbracă diverse forme, suport tradițional (carte, periodice), magnetic (casete, microfilme), suport electronic (recenzii de carte, lucrări științifice, cd-uri, publicații seriale, ziare și reviste, on-line, cataloage de cărți) etc. Ce să aleagă? Fiecare dintre ele încearcă să îl atragă de partea sa prin culoare, format, grafică, simplitate etc. Informația este “supravegheată” de publicitate. Nu mai există un criteriu de selecției bine definit, și din păcate valoarea nu învinge întotdeauna. Deja cititorul din secolul al XXI-lea este influențat foarte mult în consumul său cultural de marketingul editorial. Dacă publicația respectivă a fost mediatizată intens, ea are cu un avantaj enorm în fața cărților care poate sunt mai bune, dar care nu beneficiază de o promovare adecvată.

În momentul de față utilizatorul secolului XXI-lea încă mai folosește toate aceste elemente de informare, dar le folosește haotic, fiind mereu contra cronometru, și ca atare acordă de cele mai multe ori importanță unor probleme minore, scăpând esențialul. De cele mai multe ori informația se transmite pe cale orală. Un utilizator descoperă întâmplător o carte care îi este necesară în procesul de formare profesională, carte ce nu apare în bibliografia cursului. Și imediat se pune un mecanism în funcțiune. Cartea respectivă în scurt timp urcă în topul celor mai citite (solicitate) cărți, și biblioteca este nevoită să mai achiziționeze un exemplar. Dacă încercăm să oferim utilizatorului un alt titlu care conține informații mult mai bune, sau la fel de bune, ca exemplarul solicitat, elevul ne spune că vrea „numai” cartea aceea. De cele mai multe ori nu știe nici autorul, și nici titlul, cel mult știe domeniul și știe sigur că o va găsi în biblioteca noastră, deoarece o colega i-a recomandat-o ca fiind ideală pentru referatul său.

Informația este „perisabilă”, dacă putem să spunem așa, deoarece piața de desfacere este foarte dinamică. Conținutul cărții de specialitate este efectiv „mutilat”, deoarece utilizatorul apelează de multe ori la serviciile bibliotecii în ultima clipă. Acest lucru se întâmplă cel mai adesea înainte de examen, sau când are de redactat un referat. Atunci din carte sunt xeroxate anumite părți sau sunt copiate anumite capitole, care se vor a deveni într-un final referate pe cinstă.

Calitatea studiului individual a scăzut extrem de mult. Încă de la vârste fragede utilizatorul este introdus în această lume a receptării informației, sub formula de „hei-rup”. Această metodă folosită tot mai des de către profesori are rezultate dezastruoase. Un copil nu poate să citească un roman până a doua zi. Și totuși mai există și astfel de situații care au un rol nefast, deoarece îndepărtează școlarul de lectură! În felul acesta, utilizatorul renunță din start la citit. Elevul este îndrumat spre bibliotecă, iar aici îl așteaptă o surpriză neplăcută: toate exemplarele au fost împrumutate sau cartea respectivă nici nu există în colecții, deoarece, se știe foarte bine că bibliotecile, nu dispun de fonduri suficiente pentru a răspunde în totalitate cerințelor pieței. În cazul acesta utilizatorul e nevoit să apeleze la surse adiacente: roagă un coleg să-i povestească despre ce

e vorba în cartea respectivă, sau își cumpără o ediție prescurtată din care citește introducerea sau cuvântul înainte.

Școala și biblioteca ar trebui să comunice între ele, pentru a asigura un suport informațional cât, de cât acceptabil tinerei generații. O parte din vină o poartă și sistemul actual de învățământ care propune în fiecare an o programă nouă, cu autori care nu s-au studiat până acum, și ale căror lucrări nu au intrat în colecțiile bibliotecii, sau au fost achiziționate într-un număr insuficient de exemplare.

Activitatea de împrumut nu s-a dezvoltat și nu se poate dezvolta la capacitatea maximă, datorită lipsei fondurilor financiare și insuficienței spațiului de depozitare. Dacă cititorul din trecut dispunea de informație pe suport hârtie și pe alocuri magnetic, astăzi există un nou tip de suport, cel electronic. Unele biblioteci au reușit să-și creeze „depozite” destul de complete de e-bookuri, în felul acesta se conservă cartea. Utilizatorul secolului nostru nu mai frecventează biblioteca exclusiv pentru studiu, deoarece biblioteca și-a deschis larg porțile. Activitățile ei s-au diversificat, transformându-o într-un organism viu, care își face simțită prezența din plin în societatea școlară pe care o deservește. Biblioteca prin aceste facilități s-a transformat într-un veritabil centru cultural. Biblioteca de azi e una transparentă, fără ziduri. Cartea a fost înlocuită de calculatoare, iar liniștea din sala de lectură a dispărut, de pretutindeni răsunând țăcănitul tastaturilor care au înlocuit stiloul.

Cărțile tipărite joacă încă un rol esențial în susținerea cursanților, dar tehnologiile digitale oferă căi suplimentare pentru învățare și pentru achiziționarea de conținut. Elevii și profesorii nu mai au nevoie de o bibliotecă pur și simplu pentru acces. În schimb, ei necesită un loc care să încurajeze învățarea participativă și permite co-construirea înțelegerii dintr-o varietate de surse. Cu alte cuvinte, în loc să fie o arhivă, bibliotecile devin o comunitate de învățare.

Elevii clasei noastre citesc zilnic 15 minute și cărțile au devenit adevărații lor prieteni.

Bibliografie:

1. <https://www.edutopia.org/blog/21st-century-libraries-learning-commons-beth-holland>
2. <https://prolibro.wordpress.com/2007/12/03/lectura-si-capriciile-ei-utilizatorii-m-sec-al-xxi-lea/>

METODE EFICIENTE PENTRU STIMULAREA LECTURII ACTIVE LA ȘCOLARII MICI

Prof. Mihaela DIACONU
Liceul de Arte „Margareta Sterian”, Buzău

„Poate că nu sunt zile ale copilăriei mai intens trăite decât cele pe care aveam impresia că le-am abandonat fără a le fi trăit, cele pe care le-am petrecut în compania unei cărți bune”
(Marcel Proust)

Citatul de mai sus ne amintește cât de plăcut este să citești o carte, să evadezi din rutina zilnică și să te refugiezi pentru un timp în lumea propriei imaginații. Cartea și lectura trebuie să ocupe un loc deosebit în viața fiecărui copil, iar învățătorul are puterea și datoria de a apropia

sufletul elevului de filele cărților. Acum, când tehnologizarea informațiilor este la moda, trebuie să găsim o cale pentru antrenarea zilnică a copiilor în cititul activ, conștient.

Citirea unei cărți, lectura, este principalul instrument în însușirea unei limbi mai bogate, a unei exprimări elevate, nuanțate și este un mijloc de a ne concretiza ideile, gândurile și trăirile. Din păcate, elevii generației actuale manifestă un tot mai vizibil dezinteres față de lectură, cartea făcând parte din ce în ce mai puțin din viața omului modern. Lipsa interesului față de lectură nu este un fenomen ivit pe neașteptate. Astăzi, computerul și televizorul reușesc să ofere mult mai mult decât o făcea până acum lucrarea tipărită, realitatea virtuală cucerind și îndepărtând tot mai mult de filele cărților. Ni se pare ca cititul cărților electronice este mai facil, dar înțelegerea acestuia nu este similară celui citit în format fizic.

Pentru reducerea acestui fenomen, apropierea copilului de lumea cărților și, implicit, de lectură, cade în grija școlii. Cartea trebuie să devină parte din viața copilului, de la cea mai fragedă vârstă. Ea îi ajută pe copii să parcurgă drumul cunoașterii de la concret la abstract, de la intuiție la reprezentare și fantezie. Cu ajutorul cărții, copilul descoperă instrumente care îi pot satisface dorința de a descoperi realitatea inconjurătoare, ea însăși o lume.

Învățătorii trebuie să le dezvolte elevilor „gustul pentru lectura”, o cerință didactică importantă fiind preocuparea permanentă a cadrelor didactice pentru realizarea contactului direct al copiilor cu lumea operelor literare. Absența unei lecturi susținute e evidentă în vocabularul lacunar, în comportament, în gândire și chiar într-o înclinație spre violența limbajului. Tocmai de aceea e nevoie, mai mult ca oricând, să ridicăm bariera dintre copil și carte, iar îndepărtarea elevului de lectură trebuie să fie un semnal de alarmă.

La orele de limba și literatura română, elevul nu citește pentru a ști să citească, ci pentru a descoperi informațiile necesare unei bune comunicări, unei culturi generale, dar mai ales realizării spirituale. Observarea sistematică a activității elevilor oferă cadrului didactic posibilitatea de a culege informații relevante asupra performanțelor elevilor din perspectiva capacității lor de acțiune și relaționare, a competențelor și abilităților de care dispun aceștia.

Formarea unei atitudini pozitive față de lectură reprezintă unul dintre obiectivele cele mai importante și mai grele ale disciplinei limba și literatura română. În vederea trezirii interesului elevilor pentru lectură se impun diferite activități și metode:

- Alegerea textelor în concordanță cu orizontul de așteptare al elevilor
- Valorificarea lecturii inocente;
- Transpunerea textelor literare în alt limbaj : mimă, joc de rol, pantomimă, dramatizare;
- Utilizarea metodelor interactive;
- Însotirea activităților de citire cu jocul de rol
- Parteneriate și activități comune cu biblioteca;
- Dramatizarea unor texte cunoscute;
- Organizarea unor șezători și concursuri etc;

Dintre metodele și tehnicile moderne de stimulare a plăcerii de a citi fac parte:

Lista de lecturi – este metoda ce pornește de la întrebarea *Care e cartea pe care aș și de cunoaștere.dori să o citesc/ să o recitesc și de ce tocmai pe aceasta?*

Semnul de carte- după lectura interiorizată a textului, li se cere elevilor să completeze un semn de carte care să conțină 5 sarcini de lucru : notația primei reacții la lectură , notarea ideii reținute, a unei nedumeriri sau a unei întrebări stârnite de text, a unui titlu de carte de care își amintesc în timpul lecturii, a cărții pe care ar fi ales- o ei pentru a ieși din labirint.

Copacul valorilor- se desenează un copac al eroilor , pe frunze se scrie numele eroului, iar pe fructe , valorile după care se manifestă. Este o metodă care îi ajută să descopere și să conștientizeze valorile personajelor.

Anticipări: reprezintă o metodă la care elevii lucrează pe grupe sau individual. Pornind de la titlul textului, elevii fac predicții în legătură cu tema textului, folosind jumătăți de pagini ce vor fi revăzute după parcurgerea textului. Cei ce au dat răspunsuri apropiate de tema textului își vor motiva opțiunea. Rolul profesorului este de îndrumător , încurajând pluralitatea răspunsurilor, creând o atmosferă propice discuției, respectând autonomia și opiniile elevilor etc.

Metoda cadranelor- se împarte tabla în 4 părți și se dau elevilor următoarele cerințe : în primul cadran să realizeze un desen al personajului , în cadranul al doilea sa noteze sentimentele trezite de personaj, în al treilea cadran , să dea un sfat personajului, iar în ultimul, să dea un alt nume personajului, pornind de la trăsăturile acestuia.

Posterul- copiii au sarcina de a realiza un poster cu prezentarea figurată a conținutului desprins din text.

Prelungirea prin scriere- activitatea se poate organiza pe echipe, fiecare echipă având ca sarcină de lucru să compună un text care să se inscrie în logica operei, de exemplu: să conceapă un capitol suplimentar, o scrisoare adresată de un personaj altui personaj sau chiar adresată de cititor personajului principal.

Produsul activității: după parcurgerea unui text, se poate concepe un poster, un cântec, un dans , pantomimă, planșe ilustrative , un afiș, o machetă etc.

Pentru captarea atenției, ca element de divertisment, se poate așeza o fotografie a unui pisoi ce cascade. Este elevul plictisit care trebuie convins că lectura este cea mai bună alternativă a plictiselii.

Roluri acordate cititorilor- presupune regruparea clasei în grupuri de câte 4- 5 elevi și de la care se așteaptă să citească aceeași carte , jucând mai multe roluri : **animatorul, lămuritorul, ilustratorul, regizorul, cercetătorul, magicianul cuvintelor , sintetizorul.**

Cred că, lectura trebuie să realizeze și ea un deziderat formulat din vechime:” Să nu îi educăm pe copii pentru lumea de azi. . Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari. Și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să îi învățăm să se adapteze”. (Maria Montessori).

Bibliografie:

1. Valeriu Marinescu – *Predarea, învățarea limbii și literaturii române în gimnaziu*, Editura Fundației România de Măine, București, 2007;
2. Corneliu Crăciun – *Metodica predării limbii și literaturii române în gimnaziu și liceu*, Editura Emia, 2004;
3. Nicolae Eftemie- *Introducere în metodica studierii limbii și literaturii române*, Editura Paralela 45, 2008

„LET'S READ TOGETHER” SAU CUM SĂ CITEȘTI DE PLĂCERE

Prof. Gherghina-Gina DIMOFTE
Școala Gimnazială „Sfântul Nicolae”, Vînători, jud. Galați

Luna ianuarie 2015 a debutat cu oportunitatea derulării parteneriatelor internaționale între instituțiile școlare odată cu lansarea platformei eTwinning, la inițiativa Comisiei Europene. Scopul este să încurajeze toate școlile din Europa să deruleze parteneriate de colaborare folosind diferite modalități de comunicare, bazate pe noile tehnologii. Școlile încheie parteneriate și derulează proiecte care vizează:

- să formeze echipe de lucru elevi și profesori, care să lucreze împreună;
- să construiască o identitate comună și să aprecieze ceea ce este european-totul prin prisma cunoașterii de către elevi a acestor aspecte;
- să experimenteze noi metode de predare, noi tehnologii și noi modalități de abordare a sarcinilor tradiționale în condițiile în care profesorii se luptă cu provocările unui peisaj educațional în schimbare.

eTwinning oferă personalului didactic (profesori, directori, bibliotecari etc.) ce activează în școlile din țările europene participante o platformă de comunicare, colaborare, demarare proiecte și schimb de informații, pe scurt, un spațiu în care să simtă că fac parte din cea mai palpitantă comunitate educațională din Europa

În era digitală în care trăim marea provocare a cadrului didactic este să convingă elevii să citească. Dacă ajung să o facă și cu plăcere, deja scopul este atins. Proiectul nostru și-a propus să promoveze o parte din opera îndrăgितului autor ROALD DAHL: „Matilda”, „Danny, campionul lumii”, „George și miraculosul său medicament”, „Vrăjitoarele”. Titlurile au fost alese astfel încât să corespundă particularităților de vârstă ale grupului țintă vizat, dar să și placă elevilor. Aceștia au demonstrat că au citit prin implicarea în activitățile propuse: desene pe calculator folosind aplicația PAINT, realizarea de postere în echipă, organizarea paradei personajelor, alegerea personajului și prezentarea cât mai atractivă a acestuia.

Obiectivele pedagogice urmărite au fost:

- Stimularea interesului pentru lectură la elevi;
- Dezvoltarea la elevi a competențelor digitale și de lucru în aplicația Paint;
- Promovarea cooperării și lucrului în echipă;
- Stimularea imaginației și a simțului artistic.

Printre **disciplinele școlare** implicate în proiect se numără: Limbă și literatură, informatică/TIC, arte, discipline învățământ primar. **Limba de comunicare** în cadrul activităților a fost limba engleză.

Proiectul s-a derulat timp de 6 luni și a implicat mai mult de 100 de elevi cu vârsta cuprinsă între 6-12 ani din România, Turcia, Spania, Croația, Polonia. Instrumentele TIC utilizate au fost: aplicația Paint, prezentări Power-point / video, e-mail, jurnalul Twinspace.

Procesul de lucru a presupus parcurgerea următoarelor etape:

1. Prezentarea autorului ROALD DAHL și a celor 4 titluri: „Matilda”, „Danny - campionul lunii”, „George și miraculosul său medicament”, „Vrăjitoarele”. Alegerea cărții și citirea ei. (termen: 1 lună)

Fiecare clasă participantă și-a ales cartea pe care să o citească. Fiecare elev a avut posibilitatea să își exprime propria opțiune și să o păstreze. Timp de o lună textul ales a fost citit.

2. Crearea unui desen cu tema: ”Personajul preferat” sau ”O scenă de poveste” - pe baza textului citit, folosind aplicația PAINT (acolo unde a fost posibil s-a lucrat în perechi de elevi care au ales același personaj). (termen: 1 lună)

Deși a existat posibilitatea lucrului în echipă, majoritatea elevilor a preferat să își prezinte versiunea personală. Astfel au rezultat mai multe desene / mai multe personaje / scene din cărți.

3. Realizarea posterului - în echipă, elevii care au ales aceeași carte au realizat în mod creativ un poster prin care au demonstrat înțelegerea textului și au încercat să convingă și alți colegi să o citească. (termen: 1 lună)

Lucrul în echipă a fost deviza tuturor. Elementele esențiale pentru prezentarea cărții au fost frumos ilustrate în poster.

4. Parada personajelor - elevii au prezentat succint personajul preferat folosind ținuta/ mimica/ gestică acestuia (au folosit și recuzită, ceea ce a adus un plus de frumusețe activității). (termen: 1 lună)

Acolo unde au fost mai mulți elevi care au prezentat același personaj, prezentarea s-a făcut în echipă / grup. Fiecare a avut o prezentare proprie, care a completat-o pe a colegului.

Celelalte „personaje” (din celelalte cărți) au constituit un juriu care a ales (prin deliberare în mod democratic) cea mai bună reprezentare a unui personaj.

5. Filmul proiectului (termen: 1 lună de la ultima activitate)

Elevii au selectat cele mai reprezentative momente din perioada proiectului, redată în imagini (materiale power - point, videoclipuri, fotografii, desene, impresii personale). „Filmul” fiecărui partener a devenit parte din „filmul” întregului proiect.

Rezultatele obținute în urma derulării proiectului au fost:

- perfecționarea competențelor TIC și a abilităților de comunicare în limba engleză
- dezvoltarea abilităților de lucru în echipă
- desene utilizând aplicația PAINT
- postere
- carnaval
- prezentare power - point sau video a celor mai reprezentative momente de proiect.

Pentru buna derulare a proiectului și pentru mobilizarea realizată în rândul elevilor / cadrelor didactice spre lectură, proiectul a primit Certificatul de calitate.

Reacția finală a elevilor a fost însă cea mai mare recompensă: „E chiar plăcut să citești!”

Bibliografie

1. Learning with eTwinning, Published in April 2006 by: Central Support Service for eTwinning European Schoolnet

2. <https://www.etwinning.net/ro/pub/index.htm>
3. Valorificarea pedagogică a parteneriatelor școlare eTwinning Ghid pentru cadre didactice (versiune pilot), Institutul de Științe ale Educației, Crina Bercovici, Georgeta Bădău, Irina Vasilescu
4. Educație școlară - Parteneriate strategice la adresa <http://www.erasmusplus.ro/educatie-scolara-parteneriate>

IMPORTANȚA LECTURII ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV

**Prof. Olgața DINU,
Școala Gimnazială Nr.6, Râmnicu Sărat, jud.Buzău**

Un copil care crește în lumea cărților este asemeni unei flori care crește în grădina feerică a Naturii Mamă.

În ciuda progresului rapid al științei, cartea rămâne nemuritoare în educarea și formarea personalității fiecărui om. Aflat în această lume, copilul se regăsește în lumea Jucăriilor (cartea) în care componentele ei sunt conținuturile viu colorate și atractive, ori în lumea Poveștilor, unde oricine este desprins de firul realității și atras involuntar de peripețiile distractive ale personajelor acestora. Coordonat pe acest drum, micul școlar, se obișnuiește cu gândul că, oriunde, oricând și oricum, cartea rămâne cel mai bun profesor al omului. Acest prilej deschide bobocilor din clasa I o lume nouă și plăcută. Oferă și celorlalți copii amintiri în care retrăiesc momentele frumoase din perioada debutului școlar, și nu numai. La rândul ei, biblioteca va trezi în sufletele prichindeilor curiozitatea și plăcerea de a parcurge paginile cărților, multiple, variate și pline de învățături. Copii vor deveni mai responsabili, mai atenți, mai pregătiți pentru viitor. Vor descoperi multe din micile (dar esențiale) secrete ale vieții. Mai mult, din punctul meu de vedere, lumea cărților este însăși, lumea copiilor care, cândva vor deveni adulți, asemeni nouă.

În condițiile educației permanente, școlii îi revine misiunea de a-i înarma pe elevii cu deprinderi temeinice de autoinstruire și autoperfecționare prin intermediul tuturor mijloacelor și, nu în ultimul rând, prin mijlocirea cărții. La vârsta școlară, lectura are un rol hotărâtor în îmbogățirea și dezvoltarea cunoștințelor elevilor, în formarea gustului pentru citit, în cultivarea și îmbogățirea limbajului prin formarea și dezvoltarea unui vocabular adecvat. Una dintre cerințele învățământului modern este aceea a formării la elevi a deprinderilor de studiu individual și de muncă independentă, a capacității de a gândi creator, de a soluționa individual sau prin conlucrare multitudinea de probleme cu care se confruntă în anii de școală. Trezirea interesului și a gustului pentru lectură implică pentru școală o responsabilitate incontestabilă. Lectura literară pune la dispoziția copilului cunoștințe despre mediul înconjurător, despre viața oamenilor și a animalelor, despre trecutul istoric al poporului, despre muncă și profesii, educație cultural-artistică și moral-religioasă.

De aceea, încă din clasele primare este necesar să cunoaștem ce și cât citesc copiii, respectând particularitățile lor de vârstă. Micii cititori trebuie inițiați și deprinși cât mai de timpuriu cu utilizarea concomitentă a cărții și a mijloacelor moderne audiovizuale ca premisă esențială a unei învățături eficiente. Din partea factorilor educativi este nevoie de răbdare, perseverență, voință, precum și de modelul propriu.

Copiii pot citi atât creațiile literare dedicate lor, cât și altele care, prin problematică, frumusețea limbii și mesaj, interesează deopotrivă și pe adulți. Marea varietate a creațiilor artistice aparținând unor genuri și specii literare diferite, care se integrează în sfera literaturii pentru copii, evidențiază receptivitatea copiilor față de frumos, dorința lor de cunoaștere.

Dintre creațiile literare în proză, basmele și poveștile au rămas de-a lungul veacurilor operele cele mai îndrăgite de copii, începând din primii ani ai copilăriei și până aproape de adolescență. Valoarea instructiv-educativă a basmelor este deosebită. Ele aduc o prețioasă contribuție la dezvoltarea proceselor de cunoaștere, a proceselor afective, la formarea trăsăturilor de voință și caracter, la formarea personalității copiilor. Alegerea cărților potrivite este doar un prim pas.

Al doilea pas și tot atât de important este deprinderea lecturii, obținerea eficienței ei maxime în urma citirii unei cărți. Criza lecturii în rândul elevilor, scăderea apetitului pentru carte în favoarea TIC și dificultățile în abordarea liricului m-au determinat să caut noi modalități prin care să readuc elevul în bibliotecă și în contact direct cu textul, paradoxal prin materiale/aplicații din zona media. Pragul intrării în poezie e cel mai greu de trecut dintre toate experiențele de lectură. Uneori nici nu se ajunge până acolo: sunt piedici de cuvinte, înțepeniri în stratul de suprafață al textului. Pentru ca poezia să nu fie o simplă înșiruire de cuvinte, comodă sau convențională, e nevoie ca ochiul interior să fie pus în stare de vibrație, vibrație ce trebuie să emane din și prin text. Tocmai în ajutorul textului și al elevului intimidat de liric, care dintr-o comoditate a efortului de receptare sau dintr-o dificultate de procesare a textului nu depășește bariera actului de lectură, consider că un auxiliar media (casete audio-video, prezentări PowerPoint) ajută la deblocarea canalului receptor al elevului. De aceea, consider importantă intrarea în text, care se poate face nu numai printr-o simplă lectură – realizată sau nu cu har de către dascăl –, ci și printr-o înregistrare audio sau o mărturie video a poetului însuși.

Nu întotdeauna elevul poate percepe anumite trăiri ale sufletului matur. Cum să-l apropiem de eroul liric, de simțirile acestuia? Audierea variantei muzicale a textului liric va crea o atmosferă de reflexivitate, ajutându-l pe elev să-l înțeleagă pe acel care și-a așternut sufletul în cuvinte. Cred că asocierea dintre cuvânt/text-muzică-imagie permite (re)lectura motivată a textului, altfel decât prin simpla citire a lui, și înlesnește ajungerea la miez, adică la semnificațiile operei, contribuind la formarea sensibilității estetice a elevului și trezind interesul pentru lectură. Lectura necesită nu numai îndrumare, ci și control. Sondajul în lectura particulară trebuie să constituie o cerință obligatorie, manifestată în cadrul verificării cunoștințelor elevilor. Controlul lecturii elevilor trebuie să fie o activitate permanentă a învățătoarei/ profesorului de limba și literatura română, spre a preveni comoditatea, efectuarea unei lecturi facile, superficialitatea, neglijarea cărților.

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie.

„Cartea este un ospăț al gândurilor la care oricine este poftit.” Dacă vom ști să trezim interesul elevilor pentru citit, dacă vom îndruma, verifica și stimula în acest scop, vom crește generații care vor simți o „sete” permanentă pentru citit, pentru cunoaștere, pentru lărgirea orizontului lor cultural, ceea ce se va răsfrânge pozitiv asupra vieții și activității lor, căci, așa cum spunea Miron Costin: „Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”.

Bibliografie:

1. Blideanu, E. ; Șerdean, I., *Orientări noi în metodologia studierii limbii române la ciclul primar*; E.D.P. ,București, 1981;
2. Faifer, J. ; Hazgan, A ; Laudat, D.I. ; Parfene, C., *Metodica predării limbii și literaturii române în școala generală și liceu*, E.D.P. , București, 1973;
3. Matei, N.C., *Educarea capacităților creatoare în procesul de învățământ*; E.D.P., București, 1982.

INVITAȚIE LA LECTURĂ

Prof. înv. primar Otilia Dorina DOBRĂU
Școala Gimnazială „Ioan Vlăduțiu”, Luduș, jud. Mureș

„Lectura este pentru spirit ceea ce exercitiul este pentru trup”.

(Mihai Beniuc)

În perioada în care se desfășoară o restructurare și sincronizare a învățământului românesc cu cel european, copiii sunt incluși în sistemul educațional de la o vârstă fragedă, etapa școlară debutând cu clasa pregătitoare. Micii elevii de 5-6 ani își petrec câteva ore într-un cadru instituționalizat, în care intră în contact cu valori culturale corespunzătoare sau nu valorilor promovate în cadrul familial. Responsabilitate cadrului didactic este de a-i forma pentru recunoașterea, acceptarea și însușirea acestor valori, printre care și lectura.

Oricât am fi ancorați într-o lume a tehnologiei, promovarea lecturii este o provocare pentru cadrele didactice care sunt preocupate de insuflarea interesului și plăcerii pentru citit. Activitatea didactică se situează față în față cu subiectul educabil, ceea ce este o facilitate în a transmite mesajul instructiv-educativ, învățătorul / profesorul fiind cel care selectează și decide în acest proces de predare-învățare-evaluare.

Situația este cu totul diferită în momentul în care depășești orele de curs și faci pasul spre implicarea familiilor în parteneriatul educațional, părinții urmând să susțină și acasă aceleași valori

culturale, continuând arta de a-i transforma pe cei mici în copii care apreciază lectura și apoi citesc cu plăcere.

Deseori, este necesară repetarea definiției lecturii sau a cititului, acest proces cognitiv complex de decodare a simbolurilor cu scopul de a construi sau de a deriva sens și înțelegere. Se impune și o precizare a importanței lecturii, valoare dată de aspectele educative pe care le implică: cognitiv, educativ și formativ.

Procesul de lectură este un proces complex și necesită o preocupare continuă care se dezvoltă și rafinează în timp, Pentru o lectură eficientă, conștientă, este implicată creativitatea și analiza critică, pentru a ajunge la mai mult de o interpretare a mesajului. Alte argumente care susțin necesitatea procesului de lectură sunt: dezvoltarea limbajului prin intermediul lecturii, folosirea lecturii pentru comunicare, stimularea creierului și încetinirea declinului cognitive la vârste înaintate,

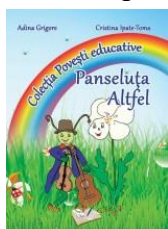
Lectura în clasele primare are un rol deosebit pentru consolidarea deprinderii de citire corectă, fluentă, conștientă și expresivă, formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură, lărgirea ariei de informație a elevilor, creșterea interesului pentru cunoașterea realității, îmbogățirea și dezvoltarea sentimentelor într-o gamă complexă, cunoașterea și înțelegerea valorilor etice, cultivarea sentimentelor, convingerilor, comportamentelor morale, dezvoltarea gustului estetic, îmbogățirea și activizarea vocabularului, dezvoltarea capacității creative, formarea idealurilor etice și estetice, dezvoltarea capacității de a gândi și de a se exprima în conexiuni interdisciplinare, lărgirea orizontului imaginativ, al capacității de imaginare a unor universuri posibile, ca o anticipare a lumii viitorului.

Aceste beneficiile cognitive ale lecturii continuă pe tot parcursul vieții. Parcurgerea celor cinci ani din ciclul primar este o oportunitate pentru invitație la lectură în fiecare zi, invitație lansată de învățător pentru micii cititori. Dacă actul citirii este anevoios, poate și dificil în primii ani, trebuie valorificat interesul copiilor pentru noutate, imagine și culoare.

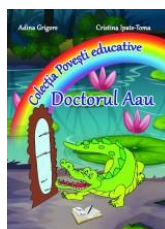
Contactul elevilor din clasa pregătitoare cu noile „Cărți uriașe”(Autoare: Grigore Adina și Ipatu-Toma Cristina) a fost o experiență interesantă, stimulativă.

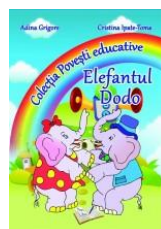
Fluturașul Ovi,

Panseluța Altfel,

Doctorul Aau,

Elefantul Dodo,

Lumea din vârful copacului;

În clasele următoare, actul lecturii devenind mai ușor, elevii mei au devenit membrii Clubului de lectură și au achiziționat cărți de un nivel calitativ ridicat și la un preț accesibil de la editura Arthur.

Performanța realizată în clasa a IV-a este implicarea lor în activitatea „Cartea lunii”. Astfel, în timpul liber, pe parcursul unei luni, erau preocupați de parcurgerea lecturii unei cărți propuse.

Din lista cărților citite de elevii mei fac parte și cărțile autorului Roald Dahl - „Vulpoiul Fox, vulpoiul fantastic”, „Charlie și marele ascensor de sticlă”, „Matilda”, precum și altele, din literatura română și universală.

Evaluarea performanței am realizat-o prin fișele de lectură - evaluare, aplicate în ora dedicată disciplinei. Nivelul de dificultate era mediu, am eliminate aspectele de detaliu, astfel încât elevii să rețină informațiile esențiale, să rămână cu imagine de ansamblu despre carte, să își reactiveze emoțiile și sentimentele și să aibă satisfacția actului lecturii finalizat și evaluat favorabil. Exemplificarea exercițiilor din fișa de lectură

Fișă de lectură
James și piersica uriașă, de Roald Dahl

Roald Dahl a fost un scriitor britanic. El a trăit 74 de ani (13 septembrie 1916 – 23 noiembrie 1990). Este unul dintre cei mai renumiți scriitori de succes pentru copii, dar și pentru adulți.

Cartea „**James și piersica uriașă**” a fost scrisă în anul 1961 și a fost ecranizată în anul 1996.

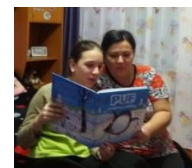
1. Realizează rezumatul lecturii (povestirea pe scurt) ordonând și numerotând enunțurile.

	Rămas orfan, băiatul trăiește groaznic, timp de patru ani, cu mătușile sale, Spiker și Sponge.
	Băiatul descoperă un tunel, apoi o cameră secretă locuită de insecte și târâtoare interesante,
	de dimensiunea unor câini mari.
	James și prietenii săi trăiesc multe peripeții când traversează întreaga lume călătorind cu piersica uriașă.
	James este un băiețel fericit, în vârstă de patru ani, care trăiește cu părinții la malul mării, undeva în sudul Angliei.
	Într-o zi, un bătrân ciudat îi oferă limbi de crocodil care pot aduce fericire.
	Limbile de crocodile dispărute în pământ au ajutat piersicul să facă un fruct mare cât casa.
	James ajunge să aibă o mulțime de prieteni în toată lumea.

Pentru a pătrunde în sfera lecturii de plăcere, pot exemplifica și activitate „Ziua Internațională a cititului împreună”, din 1 februarie 2019. Activitatea s-a desfășurat în sala de clasă, s-au utilizat cărți din biblioteca clasei și lectura -audiția s-a desfășurat în perechi.

Lectura a continuat dincolo de porțile școlii, cu sprijinul și implicarea părinților.

Tot o invitație la lectură a fost activitatea din 16 aprilie 2019, activitate desfășurată în parteneriat cu Biblioteca orașenească Luduș, în cadrul Proiectului „Ora să ȘTIM”.

Elevii au participat la promovarea cărților pentru copii „Călătorie printr ierburi și lumină”, autoare Iordan Iulia și „Luli și căsuța din copac”, autoare Iordan Iulia și Radu Cristina.

Activitățile enumerate, dar și cele desfășurate frecvent prin intermediul orelor de Limba și literatura română sunt un prim pas în a-i determina pe elevi să considere lectura „*un mod de viață sau o muncă, dar fără să devină o corvoadăși să le asigure o formare liberă*” (**Anca Călin**), astfel încât ei să își dorească să continue aventura lecturii.

Bibliografie:

1. Manolescu, N., 2004, Lectura pe înțelesul tuturor, Editura Aula, Brașov;
2. Pamfil, A., 2009 , Limba și literatura română în școala primară – perspective, Editura Paralela 45, Pitești;
3. Șerdean, I., (1993), Metodica predării limbii române la clasele I-IV, Editura Didactică și Pedagogică, București;
4. [***https://ro.wikipedia.org/wiki/Citare;](https://ro.wikipedia.org/wiki/Citare)
5. [***https://dilemaveche.ro/sectiune/tilc-show/articol/lectura-e-un-mod-de-viata](https://dilemaveche.ro/sectiune/tilc-show/articol/lectura-e-un-mod-de-viata)

LECTURA LA CLASELE PRIMARE

Prof. înv. primar Laura DOBROIU
Liceul Teologic Tg-Jiu, jud. Gorj

Lectura e un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Ea contribuie într-o mare măsură la lărgirea orizontului de cunoaștere a elevilor, la formarea unui vocabular activ, bogat și colorat, la o exprimare aleasă, corectă, literară, la educarea sentimentelor estetice.

Trezirea interesului elevilor pentru lectură în general este unul din obiectivele finale ale activității desfășurate de învățător cu elevii claselor primare. Acesta este punctul de plecare și în același timp chezașia succesului în activitatea școlară pentru învățător și pentru elevii săi.

Sunt factori care determină lectura elevilor: particularitățile de vârstă și psihice, preferințele lor, climatul familial, care pot transforma lectura într-o necesitate sau nu. Gustul pentru citit nu vine de la sine ci se formează printr-o muncă caracterizată prin răbdare,

perseverență, continuitate, voință. Orizontul cunoștințelor primite în clasă la orele de literatură română e lărgit de lectură în afara clasei. E foarte important ca învățătorul să cunoască formele de îndrumare ale acesteia. Forma cea mai des folosită în această activitate este povestirea în ajutorul căreia vin formarea bibliotecii de clasă (realizată cu cărți aduse de învățător și copii) și a celei personale. Înființarea bibliotecii clasei aduce, pe rând, rolul de bibliotecar elevilor care au obținut rezultate foarte bune la citire. Întocmirea cu elevii de albume pentru fiecare scriitor cunoscut, cuprinzând date biografice și aspecte esențiale din opera lor, e un prilej de a stârni curiozitatea și de a sădi în sufletele lor dragostea pentru carte. Interesul copiilor pentru literatură este sporit și de expoziții de cărți, filme, înregistrări audio și video. Mijloace pasionante ce-i invită pe copii la lectură sunt și ghicitorile literare și jocul cu versuri.

La vârsta preșcolară atât familia cât și grădinița depun eforturi pentru a influența universul copilăriei prin basme, povești și poezii. Această, dificilă muncă e trecută la un nivel superior, în primele clase ale școlii. Lectura propriu-zisă începe după ce copilul reușește singur să descifreze cu ușurință ideile ascunse în spatele semnelor grafice, odată cu descifrarea enigmei acestor hieroglife care adesea înspăimântă pe copii.

Încă de la venirea copilului în școală, trebuie să căutăm să-l facem să iubească „cartea”. Se vor citi povești, poezii, în așa fel încât, în urma atâtor povești și poezii, micii școlari să simtă nevoia și ei să citească. Ținând cont de particularitățile fiecărui copil, de felul cum vom recomanda lectură pentru vacanța de vară. Basmele și povestirile le sunt indicate celor cu ritm de citire rapid, iar celor cu ritm mai lent, lecturi mai scurte.

Din cauza rapidității ritmului de citire, rămânând la imposibilitatea de a urmări conținutul micilor lecturi, mulți elevi se luptă adesea cu descifrarea unui text. Acum trebuie să intervină învățătorul în urmărirea cu atenție a lecturii și exersarea acestui exercițiu cu voce tare. În locul curiozității care face abstracție de formă și se luptă pentru descifrarea ideii, apare efortul descifrării semnelor grafice. Învățătorul trebuie să încurajeze intenția elevului de a se lupta cu descifrarea textului dintr-o poveste, laudându-l în fața clasei ca pe un cititor pasionat. El trebuie să poarte discuții cu acesta pe marginea conținutului povestirilor citite de elev, să observe în ce măsură fiecare elev înțelege conținutul celor citite, știe să aprecieze o carte și aduce argumente convingătoare că lucrarea respectivă l-a interesat.

Interesul elevilor pentru lectură se amplifică începând cu clasa a-III-a. Vocabularul este mai activ și nu mai solicită explicații la tot pasul. La cei care au învins greutățile începutului abia în această clasă nu poate fi vorba numai de lipsă de interes. Aici, gustul pentru lectură nu este încă format. Uneori, elevul nu are la îndemână cărțile cele mai potrivite cu vârstă, preocupările, și preferințele lui, alteori indiferența mediului înconjurător față de lectură determină aceeași atitudine și la elevi.

Se știe foarte bine că nimic nu este mai puternic decât exemplul. Într-o familie unde sunt prea puține cărți și acestea aflate la întâmplare, unde părinții și frații mai mari consideră lectura o corvoadă, rareori, se poate aștepta ca un copil să dovedească de timpuriu pasiune pentru lectură, pentru carte în general.

În aceste cazuri, intervenția învățătorului este absolut necesară. El trebuie să meargă în vizită la părinții copiilor indicându-le lista de lecturi pe care trebuie să le citească elevul, cerându-le acestora să-i citească ei până la un punct și de acolo să-l lase pe elev să observe ce s-a întâmplat mai departe în povestirea respectivă. Să-l pună să citească chiar cu voce tare, pentru a ști despre ce este vorba în fragmentul citit de acesta, iar după aceea să poarte discuții despre conținutul povestirii, să scoată în evidență calitățile personajului pozitiv, să critice personajul negativ să-i explice chiar sensul unor expresii literare greoaie pentru ei.

La clasa a-IV-a copiii și-au însușit deja tehnica cititului și încep să se descurce singuri în lectură. Pot să citească și la libera alegere – în funcție de ce-i interesează la orele de limbă română, la cele de geografie și istorie.

Pentru a verifica lectura particulară a elevilor și pentru a-i descoperi pe acei elevi care citesc lectura superficial sau nu rețin evenimentele mai puțin importante, se pot organiza cu aceștia „jocuri literare”, cum ar fi povestirea în lanț a unei cărți cunoscute de toți elevii. Pentru copilul care nu poate continua povestirea se vor găsi pedepse literare: poezii, ghicitori, proverbe, zicale etc.

Cu elevii clasei a-IV-a se va folosi, în afară de citirea independentă a lecturii particulare, și citirea în colectiv – realizată de către învățător sau un copil care citește bine cu rol de a aprofunda discuția pe marginea lecturii citite, dar și lectura ziarelor și a revistelor. Pentru a spori încrederea în forțele proprii și dezvoltarea capacității de a expune liber cele citite, se vor da sarcini de a prezenta, după un plan, informațiile importante din ziar.

Școala dirijează după principii științifice lectura, supraveghează efectuarea ei, dar deprinderea lecturii se formează, nu numai în școală, ci și în familie. Povestirea de către adult a conținutului unei cărți, neapărat în întregime, comentarea cu mijloace modeste, fără pretenții critice, în mediul familial, reprezintă un foarte bun mijloc de stimulare și dezvoltare a gustului copilului pentru lectură. Prin lectură, elevii sunt conduși să-și formeze capacitatea de a surprinde, de a descoperi conținuturi și forme ale realității exprimate print-o multitudine de modalități, să-ți extindă astfel, aria cunoașterii; pătrunzând în diversitatea textelor literare, elevii vor parcurge căi specifice de expresie, asocierea cu altele, ceea ce le permite trecerea de la cunoașterea concretă la cea abstractă, de la intuiție la reprezentare și fantezie, ajungând în posesia unor instrumente utile descoperirii realității înconjurătoare. „A înțelege literatura – remarca Ioan Șerdean – înseamnă a avea puterea de a raporta impresiile, trăirile autorului la propria ta experiență de viață, a stabili legături nu numai cu cunoștințele cunoscute, ci și cu emoțiile, simțămintele pe care le-ai trăit.”

Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie. Importanța lecturii este dată de aspectele educative pe care le implică:

-aspectul cognitiv: prin lectură elevii își îmbogățesc cunoștințele despre lume, despre realitate;

-aspectul educativ: lectura contribuie esențial la educarea copiilor în dimensiunile etice și estetice;

-aspectul formative: constă în faptul că lectura are drept consecință formarea și consolidarea

deprinderilor de muncă intelectuală, dezvoltarea gândirii, a imaginației, a capacității de exprimare corectă și expresivă.

Prin lectura elevilor la clasele primare se urmăresc finalitățile: consolidarea deprinderii de citire corectă, fluentă, conștientă și expresivă, formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură, lărgirea ariei de informație a elevilor, creșterea interesului pentru cunoașterea realității, îmbogățirea și dezvoltarea sentimentelor într-o gamă complexă, cunoașterea și înțelegerea valorilor etice, cultivarea sentimentelor, convingerilor, comportamentelor morale, dezvoltarea gustului estetic, îmbogățirea și activizarea vocabularului, dezvoltarea capacității creative, formarea idealurilor etice și estetice, dezvoltarea capacității de a gândi, și de a se exprima în conexiuni interdisciplinare, lărgirea orizontului imaginativ, al capacității de imaginare a unor universuri posibile, ca o anticipare a lumii viitorului.

Metodele și tehnicile didactice aplicabile în scopul dezvoltării fluentei sunt: citirea repetată, citirea în gând, cititul cu un prieten, teatrul cititorilor (citirea pe roluri), cititul în cor și repetarea. Intervenția învățătorului în clasele ciclului primar este absolut necesară, în vederea formării gustului pentru lectură. Fără a i se comunica, micul școlar este purtat printre multitudinea de tipuri de lectură. Iată câteva modalități de clasificare: lectura liniară, lectura literară, lectura informativă, lectura exploratorie, lectura de cercetare, lectura obligatorie, lectura suplimentară.

Modalități de realizare a activităților de lectură: munca cu cartea, recenzia unor cărți, lecțiile de popularizare a cărților, organizarea expozițiilor de carte, șezătorile literare, medalionul literare, concursuri.

Să nu uităm că, scopul lecturii este acela de a forma progresiv un tânăr cu o cultură comunicățională și literară de bază, capabil să înțeleagă lumea din jurul său, să comunice și să interacționeze cu semenii, exprimându-și gânduri, stări, sentimente, opinii, să fie sensibil la frumosul din natură și la cel creat de om.

Bibliografie:

1. Cerghit, I. „Metode de învățământ”, Editura Polirom, (2006);
2. Cucoș, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2000;
3. Oprea, C.L., „Strategii didactice interactive”, EDP, R.A., București, (2009);
4. Popescu, G. „Psihologia creativității”, ediția a-III-a, Editura Fundației „România de Măine”, 2007
5. www.didactic.ro

LECTURA CA ACT DE LIBERTATE A GÂNDIRII

Prof. Ramona DOBROIU
Colegiul Național „Unirea” Brașov

„Nu e alta, mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă, decât cetitul cărților.”
(Miron Costin)

Lectura, înțeleasă ca activitatea verbală complexă prin care se dezvoltă competența de comunicare generală, este una dintre activitățile importante din procesul de predare-învățare. În ziua de astăzi ne confruntăm tot mai mult cu o criză a lecturii în rândul elevilor care preferă alte mijloace informaționale, cum ar fi televizorul, calculatorul sau internetul, pentru că acestea sunt mai atractive și nu cer un efort mental special. Aceste cauze sunt cel mai des invocate, atât de cadrele didactice, cât și de părinți și nu pot fi contestate, însă nu trebuie ignorate și cauzele legate de modul în care este abordată lectura în școală, pe de o parte, și în familie, pe de altă parte.

Formarea și dezvoltarea competențelor de lectură în școală se realizează printr-o serie de tipuri sau tehnici de lectură precum:

- **lectura literală** – perceperea literelor și recunoașterea cuvintelor;
- **lectura mediatoare** – familiarizarea cititorului cu tematica; stabilirea gradului de interes pe care-l prezintă un text, o carte;
- **lectura în diagonală** – oferă o perspectivă generală asupra temei, urmărindu-se punctele-cheie care trebuie fixate;
- **lectura comprehensivă** – urmărește înțelegerea corectă a textului literar sau nonliterar citit;
- **lectura esențializată** – presupune realizarea unor acțiuni de a conspecta, a rezuma, a extrage ideile principale;
- **lectura problematizată** – se urmărește sesizarea unor situații-problemă;
- **lectura creativă** – se urmărește nu doar sesizarea unor situații-problemă, ci și rezolvarea și, mai ales, inventarea unor situații-problemă;
- **lectura de explorare** – fundamental științifică, pune cititorul să revină adesea, în căutarea de noi informații, staționând asupra unor conținuturi; este cazul lecturii unor enciclopedii, dicționare, lucrări statistice, al tablourilor, al graficelor, găsirea unui număr de telefon în anuarul abonaților;
- **lectură lacunară** – metodă / tehnică prin care se examinează calitatea lecturii, a corectitudinii ei și înțelegerea structurii textului; acest tip de lectură ține de domeniul didacticii.

Încă din clasele primare și continuând cu cele gimnaziale și liceale, **obiectivele** urmărite de cadrele didactice sunt următoarele: familiarizarea copiilor cu diferite tipuri de scriere, formarea atitudinii de grijă și respect față de carte, promovarea unor idei sau practici care să contribuie la dezvoltarea interesului pentru lectură la elevi și dezvoltarea plăcerii de a citi, îmbunătățirea relației școală-biblioteca, împărtășirea experienței personale, dezvoltarea gândirii, a imaginației, a capacității de exprimare orală, spontană, expresivă și corectă, îmbogățirea și activizarea vocabularului.

Programele școlare, mult prea încărcate, propun texte literare, însă ele sunt resimțite de elevi mai degrabă ca o obligație, decât lectură de plăcere. Până în prezent, nici manualele de limbă și literatura română, deși continuu adaptate și modificate, nu oferă activități care să stimuleze motivația elevilor pentru lectură. Aici intervine măiestria profesorului, care trebuie să găsească alternative pentru a atrage elevii spre lectură.

Consider că lectura în școală nu ar trebui impusă, ci ghidată pentru că elevul singur nu știe ce se ascunde dincolo de titlul unei cărți, nu știe că poate experimenta senzații, trăiri noi sau că se poate transpune într-o altă lume, imaginară. Așadar, școala, dar și familia, trebuie să-l determine pe elev să înțeleagă actul lecturii ca o necesitate și ca un act de libertate a gândirii. În selectarea și indicarea titlurilor pentru lectură, cadrele didactice și părinții ar trebui să țină cont de criterii generale precum: gradul dezvoltării psihice a elevilor, în ceea ce privește gândirea, limbajul, imaginația, sentimentele etice și estetice; sfera de interes și de preocupări ale elevilor; capacitatea

de înțelegere a mesajului conținut în opera literară respectivă; calitățile stilului – simplitate, naturalețe, proprietate – să permită astfel elevilor o înțelegere ușoară a mesajului textului.

Ca metodă specifică disciplinei limba și literatura română și ca activitate literar-culturală, lectura presupune mai multe niveluri de înțelegere: **lectura mediatoare** prin care se urmărește pregătirea intrării în lumea textului, folosind cunoștințele anterioare; lectura care facilitează întâlnirea efectivă cu textul este **lectura inocentă**; **lectura explicativă** – urmărește dacă elevilor le sunt cunoscute cuvintele, dacă asociază sensurile corecte; urmează **lectura interpretativă**, prin care se reconstituie textul. Aceasta presupune: identificarea ideilor principale și secundare, plecând de la legături logice, deducții pe baza textului și a achizițiilor personale, sesizarea efectelor de stil și a tehnicilor folosite de autor, distingerea faptelor de opinii, elevul devine conștient de forța persuasivă a textului, rezumarea textului, formularea de concluzii, sinteze și analize. Urmează **lectura evaluativă** prin care elevul își exprimă gusturile și opiniile, experiențele de viață sau de lectură a altor texte, are loc motivarea acțiunii personajelor, a scopurilor. Ultimul tip de lectură este cea **critică** prin care elevii înțeleg că autorul oferă chei pentru înțelegerea corectă a mesajului.

Dezvoltarea competențelor de lectură și comprehensiune a textului se realizează printr-o serie de activități precum: lectura expresivă sau lectura model, realizată de cadrul didactic, încă din clasele mici, cu atât mai mult cu cât lectura se face într-un spațiu special cum ar fi biblioteca; interogarea titlului cărții înainte și după lectură, prin metoda conversației și a problematizării; comentarea copertei și recrearea ei; alegerea sau redactarea unei ilustrații sau a unui fond sonor reprezentativ pentru text; realizarea unor filme, benzi desenate, romane în fotografii; jocul de rol, punerea în scenă, redactarea de scenarii; ilustrarea într-un alt gen de artă, de exemplu dans, sculptură, muzică etc.; reintitularea și convertirea la alt gen literar, de exemplu: texte narative în dramatice și invers; parodiarea; organizarea de concursuri, șezători literare, întocmirea unor portofolii, formarea bibliotecii clasei sau a bibliotecii personale, vizionarea unor romane ecranizate; participarea la expoziții de carte.

Pe lângă activitățile enumerate anterior, există o serie de strategii pentru a-i determina pe elevi să-și exprime reacțiile, stările și sentimentele proprii legate de textele citite: încurajarea elevului să-și formeze capacitatea de a reflecta, de a-și dezvolta creativitatea și gândirea critică; dezvoltarea abilităților de comprehensiune literară, cum ar fi identificarea ideilor principale, ordonarea cronologică a evenimentelor, identificarea relației cauză-efect etc.; dezvoltarea abilității de comprehensiune prin deducții, de exemplu: identificarea ideilor principale, identificarea trăsăturilor de caracter etc.; dezvoltarea abilității de comprehensiune evaluativă: distingerea dintre fantastic și real, dintre fapte și opinii etc.

Interesul pentru lectură nu vine de la sine, este nevoie de un efort conjugat între mai mulți factori educaționali: școala și familia. Lectura în viața adolescentului este primordială pentru că îl formează așa cum nimic altceva nu cred că reușește. Din păcate tot mai puțini adolescenți citesc lectură particulară în timpul lor liber. Unii din lipsa timpului, alora pentru că nu le place această activitate, iar alții sunt atrași de calculator și nu de cărți. Dacă un tânăr nu citește este în primul rând vina părinților. Copiii trebuie învățați încă de mici cu acest obicei. Uneori chiar obligați. Pentru că un copil neîndrumat, foarte rar va face o astfel de activitate din propria inițiativă, de aceea este bine să le insuflăm de mici copiilor noștri iubirea pentru lectură.

Un copil neîndrumat de părinți foarte târziu își va cunoaște vocația și pasiunea pentru ceva, de aceea este bine să facem tot ce ne stă în putință pentru a călăuzi copilul către activități care să îl formeze frumos ca om. Dacă sportul și dansul mențin sănătatea fizică și îi fac disciplinați, lectura însă are mult mai multe beneficii. Cititul este cea mai frumoasă și mai înălțătoare îndeletnicire și poate transforma un om la 360 de grade. Prin valorile pe care le transmite copilului, familia asigură bazele dezvoltării intelectuale, morale și estetice ale acestuia. De aceea, familia trebuie să se implice activ în apropierea copilului de carte încă din primii ani de viață, înainte de învățarea alfabetului. Cea mai bună modalitate de a stabili un prim contact al copilului cu cartea este lectura înainte de culcare, realizată de părinți sau de bunici. Prin ideile, sentimentele, lumile pe care le propun poveștile și basmele, lectura este, fără îndoială, o activitate cu un potențial formativ, atât în plan cognitiv, cât și în plan afectiv și atitudinal.

Printre beneficiile pe care lectura le insuflă adolescentului amintesc: îmbogățirea vocabularului, cunoașterea sensului mai multor cuvinte, noi expresii, sintagme.

Lectura lărgeste orizontul cunoașterii, face bine sufletului și psihicului, aduce liniște interioară, aduce odihnă, deconectarea de la gândurile zilnice. Cititul vindecă. Cartea înseamnă relaxare și plăcere. Lectura îmbogățește cultura generală pe care școala nu reușește să o acopere. Cititul face viața mai frumoasă și mai ușoară. Lectura educă și disciplinează, evidențiază omul, îl face să se integreze oriunde și în orice grup, putând să poarte orice discuție și reușind să se facă plăcut și apreciat. Nu în ultimul rând, cărțile fac cunoscută iubirea, toate fețele ei, astfel va ști să gestioneze sentimentele erotice, să le prețuiască. Prin lectură cunoști viața, problemele omului, toate riscurile, eșecurile, împlinirile și reușitele și, astfel, înveți să le înfrunți cu optimism și curaj. Cărțile formează omul inteligent, romantic, respectuos, tandru, luptător, încrezător, curajos, bun, milos și îi arată care sunt adevăratele valori ale vieții.

În concluzie, lectura are un rol fundamental în descifrarea textelor literare, dar este și bază de învățare culturală, care presupune a citi și a înțelege conținutul unui produs cultural.

Bibliografie:

1. Cornea, Paul, *Introducere în teoria lecturii*, Editura Minerva, București, 1998;
2. Pamfil, Alina, *Limba și literatura română în gimnaziu Structuri didactice deschise*, Editura Paralela 45, 2003;
3. Revista *Perspective*, Nr 1/2004.

ROLUL ACTIVITĂȚILOR NONFORMALE ÎN STIMULAREA LECTURII DE PLĂCERE

Prof. Gabriela Mirela DRAGOMIR
Școala Gimnazială Gura Ocniței, jud. Dâmbovița

Lectura are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit, să-i facă să iubească cartea, să le satisfacă interesul pentru a cunoaște viața, oamenii și faptele lor. Lectura contribuie la

îmbogățirea cunoștințelor, la formarea unui vocabular activ, bogat și nuanțat, la dezvoltarea gustului estetic. De asemenea, lectura contribuie la formarea și modelarea caracterelor, la stimularea dorinței de cunoaștere, a aspirației de a fi mai buni, mai îndrăzneți. Ea oferă elevilor posibilitatea de a-și completa singuri cunoștințele, de a le lărgi și de a le adânci.

Profesorul de limba și literatura română trebuie să vină în ajutorul elevului, să-l atragă cu texte atent selectate, să găsească metodele și procedeele prin care să formeze elevilor gustul pentru lectură, respectul față de valorile morale și estetice ale operei literare, dorința de autoperfecționare.

Textele literar-artistice devin mijloace pentru formarea elevilor ca cititori avizați de literatură. Plăcerea lecturii și receptarea textului sunt repere fundamentale ale demersului didactic la lecția de literatura română.

Elevii trebuie să învețe să povestească cele citite, să-și îmbogățească vocabularul și să-și dezvolte deprinderile de exprimare corectă, să învețe să-și exprime propriile lor sentimente și impresii.

Un rol important în stimularea lecturii îl au activitățile nonformale care completează educația formală în cadrul școlii. Educația nonformală îi ajută pe elevi să-și descopere noi pasiuni, îi face să aibă mai multă încredere în forțele lor și le deschide noi orizonturi de cunoaștere. Educația nonformală se realizează prin activități educative extrașcolare, desfășurate atât în cadrul școlii, cât și în cadrul altor instituții de cultură: bibliotecă, muzeu, teatru, cinematograf, centru cultural. Formarea unei atitudini pozitive față de lectură reprezintă unul dintre obiectivele cele mai importante și mai grele ale disciplinei limba și literatura română. În vederea trezirii interesului elevilor pentru lectură se impun diferite activități nonformale:

- Transpunerea textelor literare în alt limbaj: mimă, joc de rol, pantomimă, dramatizare;
- Parteneriate și diferite activități cu biblioteca;
- Întâlnire cu scriitori și critici literari;
- Organizarea unor cenacluri, a unor șezători și concursuri;
- Vizionarea unor filme și a unor piese de teatru;

În procesul învățării formale, elevii pot valorifica propriile experiențe de învățare provenite din educația nonformală și informală. Ei pot împărtăși colegilor, la începutul unei activități / lecții, ceea ce știu în legătură cu tema respectivă și ce surse au consultat. În plus, pot prezenta propriile experiențe de învățare ori ce au învățat în alte activități nonformale (activități de voluntariat, din proiecte europene, din excursii și călătorii).

În cadrul opționalului „*Lectura și abilitățile de viață*”, realizat la clasa a VII-a, în anul școlar 2017-2018, am propus elevilor cărți și texte literare care abordau teme diferite (prietenia, familia, școala, jocul, călătoria, copilăria, adolescența), cu personaje apropiate de vârsta lor. Printre activitățile propuse în cadrul opționalului s-au regăsit : prezentări de carte (ex.: „*Minunea*”, de R.J. Palacio; „*Cititorul din peșteră*”, de Rui Zink; „*Războiul care mi-a salvat viața*”, de Kimberly Brubaker Bradley; „*Cireșarii*”, de C. Chiriță), vizionarea unor filme realizate după unele cărți, urmate de reflecții personale, vizitarea unor case memoriale ale scriitorilor cunoscuți (I. L. Caragiale, G. Topârceanu, B.P.Hasdeu) și a unor muzee.

Pentru a fi îndrăgită de elevi, lectura trebuie promovată prin strategii și mijloace specifice. Colaborarea cu biblioteca școlii și din localitate este prioritară. La biblioteca școlii, elevii au audiat înregistrări ale unor piese de teatru, voci celebre ale unor actori sau scriitori care au renăscut povești și poezii atât de îndrăgite de ei, au selectat texte care se pot dramatiza. Treptat, dialogurile dintre elevi și doamna bibliotecară au devenit mult mai dese, deschise, axate pe diverse teme pe care aceștia doreau să le aprofundeze prin cărțile împrumutate. Aceste activități au determinat modificări vizibile la elevi, atât din punct de vedere atitudinal prin dorința de a se implica activ în realizarea obiectivelor propuse, cât și aptitudinal prin căutarea și găsirea unor soluții viabile în rezolvarea sarcinilor din cadrul unor proiecte. Am utilizat *proiectul*, ca metodă complementară de evaluare, deoarece această metodă permite evaluarea reacțiilor, a învățării și a comportamentului elevilor (exemple de proiecte: *Jocuri din viața copiilor de altădată și de acum* – proiect tematic; *Prieteni celebri în literatura română și cea universală* – proiect tematic; *Călătorie pe strada ficțiunii, Cartea în care mi-ar plăcea să locuiesc*). Elevii au ales modul de prezentare a proiectului: letric, afiș sau material realizat în PowerPoint.

Activitățile de învățare realizate prin acest opțional în contexte formale și nonformale, au presupus: corelarea ofertei de educație cu nevoile grupului de elevi prin introducerea unor teme specifice vârstei, care să conducă copilul la o învățare flexibilă, interactivă și distractivă; extinderea cadrului de învățare, diversificarea și flexibilizarea spațiului de desfășurare și a timpului alocat activităților; dezvoltarea personală a elevilor prin achiziția de noi cunoștințe, abilități și atitudini, dar și valorificarea experienței anterioare prin folosirea optimă a metodelor interactive, creative; diversificarea situațiilor de învățare și stabilirea unor relații de colaborare între toți participanții; adaptarea procesului de învățare în funcție de nivelul de înțelegere al elevului și de interesele acestuia, urmărind dezvoltarea unui comportament participative care să contribuie la formarea și dezvoltarea capacităților de investigare a realității, de găsire a soluțiilor de rezolvare a situațiilor - problemă.

Beneficiile activităților nonformale sunt numeroase:

- creșterea interesului pentru lectură și pentru plăcerea de a citi;
- dezvoltarea curiozității elevilor asupra posibilităților diverse de exprimare a propriilor gânduri și sentimente despre mesajul textelor, despre valorile și ideile promovate, despre abilitățile de viață identificate la nivelul personajelor/ persoanelor din textele citite sau despre abilitățile de viață care le lipsesc acestora;
- formarea la elevi a deprinderii de a folosi internetul ca sursă de documentare și de a utiliza critic și creativ mijloacele media electronice;
- colaborarea elevilor în realizarea materialelor;
- dezvoltarea spiritului critic.

Cronicarul Miron Costin sublinia ideea că nu există un ideal nobil la fel ca „cititul cărților”, de aceea elevii trebuie să înțeleagă că a citi o carte înseamnă a pătrunde într-un univers de idei, sentimente și gânduri ce îmbogățesc mintea și sufletul.

Bibliografie:

1. ILIE, Emanuela, 2008, *Didactica literaturii române. Fundamente teoretico-aplicative*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Iași, Editura Polirom.
2. PAMFIL, Alina, 2008, *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, ediția a V-a, Colecția *Metodica activă*, Pitești, Editura Paralela 45.
4. SÂMIHĂIAN, Florentina, 2014, *O didactică a limbii și literaturii române: Provocări actuale pentru profesor și elev*, București, Editura ART.

IMPORTANȚA STIMULĂRII INTERESULUI PENTRU LECTURĂ

Bibl. Garofița Mirela DRAGOMIR

Colegiul Tehnic „C. D. Nenițescu”, Baia Mare, jud. Maramureș

„Că nu iaste alta mai frumoasă și mai de folos în viața omului decât cetitul cărților“, spunea marele cronicar român Miron Costin într-o caracterizare metaforică a lecturii în viață.

O carte o citești când vrei, cum vrei și de câte ori vrei. Acest prieten tăcut îți oferă ori de câte ori ai nevoie același răspuns fidel la fiecare întrebare și-l repetă cu nesfârșită răbdare până ce l-ai înțeles. Cartea este atât de înțelegătoare, încât atunci când n-ai înțeles-o nu se supără, nu jignește, te așteaptă să revii. Cartea este învățătorul care te conduce la bine, te face să te bucuri, să râzi și să plângi. Cu toată amploarea pe care au luat-o mijloacele audio-vizuale în difuzarea culturii, cartea a rămas și va rămâne unul dintre cele mai frecvente mijloace de autoinstruire. Lectura cărții oferă celui care o parcurge, pe lângă satisfacțiile pe care le aduce orice fapt inedit, prilejuri unice de reflecție, de meditație. Prin toate compartimentele ei, lectura își aduce contribuția la dezvoltarea gândirii și la modelarea sentimentelor, asigurând școlarului suportul evoluției intelectuale, precum și posibilitatea integrării în viața socială. Formarea și cultivarea gustului pentru lectură reprezintă unul dintre obiectivele fundamentale ale orelor de limba și literatura română. Succesul în lectura particulară a elevilor este asigurată în mod deosebit de capacitatea elevilor de a înțelege, prin efort propriu, mesajul celor citite.

Lectura particulară a elevilor se desfășoară în afara școlii, acasă, în bibliotecă, de aceea pe lângă pregătirea asigurată prin lecțiile de citire în care elevii sunt inițiați cu tehnicile generale ale muncii cu cartea, la orele speciale de lectură, dascălii sunt datori să asigure și o anumită pregătire specială, care să îi orienteze pe elevi în vederea folosirii cărții de lectură. Formarea deprinderilor de muncă independentă cu cartea este un proces complex și de durată, bazele acestor deprinderi trebuie formate din timp, prin însușirea treptată de către elevi a folosirii în mod independent a manualului. Lectura are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit, să-i facă să iubească cartea, să le satisfacă interesul pentru a cunoaște viața, oamenii și faptele lor. Lectura contribuie într-o măsură însemnată la îmbogățirea cunoștințelor, la formarea unui vocabular activ, bogat și nuanțat, la dezvoltarea gustului estetic. Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează asupra dezvoltării ulterioare a personalității. Lectura oferă copilului

posibilitatea de a-și completa singur cunoștințele, de a le lărgi, de a le adânci. Folosind caracterul divers al lecturii, bibliotecarul și dascălul trebuie să dezvolte gusturile și înclinațiile, să direcționeze pe elevi asupra operelor cu importanță deosebită și să coreleze lectura cu celelalte obiecte de învățământ și cu evenimentele curente. Prin lectură elevul este condus să-și formeze capacitatea de a surprinde, de a descoperi conținuturi și forme ale realității, exprimate într-o multitudine de modalități de expresie, de a le asocia unele cu altele, ceea ce le permite să își extindă astfel aria cunoașterii. Lecturile contribuie la formarea și modelarea caracterelor, la stimularea dorinței de cunoaștere, a aspirației spre a fi mai buni, mai îndrăzneți.

Forme de îndrumare a lecturii

Motivarea elevilor pentru lectură depinde, în primul rând, de efortul pe care îl face fiecare bibliotecar în parte, clarificându-și el însuși anumite aspecte privind punerea în scenă a lecturii în școală. Rolul bibliotecarului este de a urmări nu numai „cât”, ci și „ce” și „cum” citesc elevii săi. Nu numărul mare de cărți citite contează, ci valoarea artistică și educativă a acestora. Un obiectiv important pentru fiecare clasă, este trezirea interesului elevilor pentru lectură.

Odată format, gustul pentru lectură se poate transforma într-o adevărată pasiune, care se poate resimți toată viața. Îndrumarea lecturii elevilor este o acțiune dificilă și de durată. Îndrumarea lecturii este o necesitate care izvorăște din importanța acestui act, din caracterul permanent al lecturii, pe tot parcursul vieții, derivă din necesitatea de a găsi pe toate treptele dezvoltării individului căile cele mai potrivite cu scopul de a-l apropia de carte. Câteva din aceste forme sunt următoarele:

- **expunerea prin povestire** – dascălul, bibliotecarul sau părintele poate prezenta prin povestire de basme sau povești în care personajele sunt înfățișate viu, iar succesiunea acțiunilor este clară. Captivați și stimulați de astfel de povestiri, copiii vor recita cu plăcere în mod independent basmele sau povestirile a căror lectură s-a făcut în clasă sau acasă, elevii încep ei înșiși să povestească în clasă cele citite. Organizarea povestirii elevilor se face de obicei în cadrul orei săptămânale de lectură, în care fiecare copil povestește fragmente din cărțile citite, ceilalți elevi ascultă cu plăcere

- **conversația sau dezbaterea;**

- **activitatea cu cartea prin citirea expresivă** - Se citesc fie povestiri scurte în întregime, fie fragmente cu înțeles relativ deplin. În funcție de clasă acest procedeu variază și durata citirii, pentru clasele mai mici citirea expresivă poate dura 20-25 de minute, iar pentru cele mai mari chiar o oră întreagă. Calitatea expresivității citirii constituie o condiție esențială în folosirea acestui procedeu, alegerea cu grijă a tonului just, folosirea corectă a pauzelor trebuie să constituie o preocupare de seamă ale citirii cadrelor didactice. Trebuie acordată o atenție deosebită alegerii cărților care se citesc cu voce tare, deoarece pentru școlari, citirea expresivă a cititorului constituie un puternic imbold în perfecționarea citirii lor. Citirea expresivă a unor povestiri scurte formează o activitate de bază începând din perioada preabecedară, tocmai aici se pun bazele dragostei pentru lectură, acum apare la elevi dorința de a începe cât mai repede să citească.

- **recenzia unei cărți**- constituie un important mijloc pentru dezvoltarea interesului copiilor față de lectură, este vorba de fapt, de a cere elevilor să-și formuleze oral propriile păreri despre creațiile citite, o formă de activitate mai dificilă. La început trebuie să indice numele autorului, să se scrie

complet titlul cărții, să se indice numărul de pagini, despre ce se povestește în cartea respectivă, ce episod sau fragment a atras atenția mai mult. În clasele mai mari elevii pot să alcătuiască recenzii după un plan, acesta poate fi diferit, dar important este că prin această activitate să se cultive interesul pentru citit și capacitatea de a comenta, într-o manieră originală. Modul acesta de a proceda este valoros pentru că în acest fel cărțile sunt recomandate atât de profesor cât și de elevi.

- **lecțiile de popularizare a cărți** - constituie de asemenea un mijloc de îndrumare a lecturii particulare, în cadrul acestora se analizează o anumită creație a unui scriitor cunoscut. Elevii își reamintesc fragmente din operele lui cunoscute, fie din manual, fie din alte surse. Se prezintă cartea care este expusă, pentru a fi văzută de elevi, în final se poartă o discuție generală despre scriitorul și operele respective, iar elevii notează în caiete, pentru a le procura de la bibliotecă. Prin astfel de lecții, un scriitor sau altul devine mai cunoscut elevilor din întreaga clasă, nu numai celor care îl consideră ca autor preferat pentru lectura lor în particular.

- **Organizarea unor expoziții de cărți** - se pot organiza pe baza unei tematici sau se expun cărți nou apărute. Pentru astfel de expoziții se împrumută pe termen scurt cărți de la biblioteca școlară, cărțile expuse sunt însoțite de scurte prezentări sau se extrag scurte fragmente mai interesante, vitrina se ornează cu poze ale autorului și ilustrații atrăgătoare.

- **metoda demonstrației;**

- **excursia literară;**

- **întâlniri cu scriitorii;**

- **șezătoarea literară** - măresc de asemenea, prin conținutul lor, interesul elevilor pentru lectură și contribuie la educarea gustului cititorilor. Ele se organizează pe școală sau pe clasă.

- **medalion literar consacrat aniversării unui scriitor;**

- **simpozion literar;**

- **concurserile;**

- **Literatura suplimentară** este o activitate care trebuie să se facă din plăcere, nu din obligație, dar plăcerea pentru lectură se formează greu și într-un timp îndelungat, deoarece aceasta trebuie să aibă la bază curiozitatea, apoi interesul și în final motivația. În practica școlară activitățile de îndrumare și control al lecturii suplimentare se desfășoară într-un mod mai relaxat atât pentru elev cât și pentru cadrul didactic de aceea metodele și mijloacele folosite par să fie ușor deosebite de cele aplicate la lecțiile obișnuite de limba română.

Aceste forme contribuie atât la formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură, îmbogățirea și activizarea vocabularului precum și la dezvoltarea capacității de exprimare orală și scrisă a elevilor. Îndrumarea lecturii se realizează și prin organizarea unei biblioteci a clasei, a tabelului de consemnare a lecturilor citite și colțul produselor elevilor, adunate în portofoliul de lectură.

Pentru realizarea justă a organizării și îndrumării lecturii elevilor se impune o colaborare strânsă între școală și familie. Este necesar să se ia în discuție problema lecturii elevilor și să se scoată în evidență imensul rol al lecturii în formarea personalității copilului, să se dea îndrumări despre ce și cum trebuie să citească copiii, spre a-i ajuta să înțeleagă ceea ce citesc și a le dezvolta interesul pentru lectură. În toate demersurile pe care le întreprindem pentru îmbunătățirea competențelor de lectură, trebuie avută în vedere necesitatea nu atât cantitativă a lecturii, cât

calitatea receptării, câștigul începe să privească simțul și gustul estetic, universul intelectual, dragostea pentru lectură. Școala are menirea de a forma un lector competent, dar și un cititor.

CONCLUZII:

Lectura și înțelegerea independentă a textelor scrise are același impact asupra producerii textului propriu, cu atât mai mult faptul că lectura permite revenirea asupra textului, pentru a-l examina în profunzime. Prin lectură cultivăm dezvoltarea abilității de a produce un mesaj oral coerent, de a comunica elevat într-o discuție, respectiv, de a utiliza un vocabular adecvat, utilizarea structurilor gramaticale potrivite, respectarea normelor de ortografie și punctuație, de aranjare în pagină etc.

Lectura îmbogățește viața, facilitând educația și autodezvoltarea individului.

Nevoia de comunicare e necesară reinventării conceptului de bibliotecă din înțelesul clasic în cel de punct (poartă) de acces la cultură și informație.

Bibliografie:

1. Cornea, Paul: Introducere în teoria lecturii, Ed. Minerva, Bucuresti, 1988
2. Costea Octavia, Didactica lecturii, o abordare funcțională, Ed. Institutul European, Iași, 2007.
3. Pamfil Alina, Limba și literatura română, perspective complementare, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
4. Parfene Constantin, Literatura în școală, E.D.P., București, 1977.
5. Șincan, E., Alexandru, Gh., - Lecturi literare pentru ciclul primar - Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi, Ed. „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1993
6. Interferențe didactice - Periodic pentru inițiativă și dezvoltare profesională în educație
7. , anul IV, Nr. 1/2007 și anul V. Nr. 3/2008, Ed. Corgal Press, Bacău

ROLUL ACTIVITĂȚILOR NONFORMALE ÎN STIMULAREA LECTURII DE PLĂCERE

Prof. învă. preșcolar Diana-Anca DUMA
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 1, Ștei, jud. Bihor

Cartea este în viața noastră un element central al creării unui psihic sănătos, a culturii generale, sprijinul în cadrul unei decăderi nervoase, este uneori ceva mai mult decât un profesor, un prieten, o cunoștință. Cartea este un mod de comunicare și reprezintă o ordonare a cuvintelor la formele lor cele mai expresive. Preocuparea exprimării în acest mod este realizată încă din cele mai vechi timpuri sub mai multe forme în funcție de perioada pe care o traversau. La început se scria pe pereții pesterilor pe tablite de lut, de lemn, de fildeș, bronz, pe papirus. Din începuturi de civilizație oamenii au manifestat o mare râvnă de a învăța, de a se iniția și a patrunde în tainele existenței.

De-a lungul anilor, activitățile extrașcolare au luat forme variate, toate având ca scop învățarea nonformală și petrecerea în mod plăcut a timpului liber. Prin aceste activități, care cuprind domenii și arii foarte mari, elevii își pot dezvolta anumite competențe și abilități necesare unei bune dezvoltări armonioase pentru o integrare în societate. Când vorbim de activități extrașcolare, ne referim la acel program la care elevul participă după ore și ar trebui să facă acest fapt cu plăcere deoarece scopul este acela de a-i forma abilitățile necesare unei bune dezvoltări, formării personalității elevului care își va găsi prin acestea înclinațiile, talentul și domeniul în care ei vor fi performanți.

Elevul are nevoie să crească într-o ambianță bogată în impulsuri și stimuli în orice direcție, iar profesorul se transformă într-un animator, un promotor de creativitate, nu mai transmite o învățătura de-a gata și dresează minți, ci e un adult care stă cu elevii pentru a exprima ce e mai bun în el însuși. Problematika se impune tot mai mult cu cât elevii au ajuns în situația de a nu mai înțelege și interpreta scrieri în limba maternă, de a nu mai putea emite judecăți de specialitate. Cumva mesajul ficțional nu mai ajunge la un receptor pentru care înseși opera fusese scrisă.

Se știe că omul este liber doar prin cunoaștere, acesta fiind chiar idealul educațional. Cultivarea creativității, respectiv imaginația elevului trebuie stimulată să inventeze cuvinte pentru a aplica apoi instrumentele sale asupra tuturor aspectelor experienței care vor provoca intervenția creativă, căci, în realitate, elevul care scrie, se scrie pe el, iar stimularea și valorificarea potențialului creativ asigură șanse egale în familiarizarea cu problemele societății actuale. Funcțiile literaturii îi ajută să se cunoască pe sine, ajută elevul să-și facă provizii de optimism și de încredere pentru a înfrunta viața, fiind străine de orice ipocrizie, în general.

Limba și vocabularul sunt pline de metafore care așteaptă să fie luate în litera lor și dezvoltate într-o povestire. Mai ales pentru elevi, căci pentru urechea lor, multe alte cuvinte comune își păstrează metafora originală.

Dacă întâlnirea dintre elevi și cărți are loc într-o situație creativă, unde contează viața, nu exercițiul, va putea să izvorască acel gust pentru lectură, cu care, din păcate, nu te naști, pentru că nu e un instinct. De aceea cercurile, atelierile dau randament mai bun decât sala de clasă, însă contextul instituțional nu trebuie să oprească un profesor bun să insereze câte un exercițiu de stimulare a creativității și la ora de curs, la început sau în finalul operei studiate. Există sute de metode creative, individuale sau de grup, frontale sau interactive și multe altele ce pot fi gândite plecând de la text sau dispoziția elevilor. Pot constitui minunate strategii de activizare, de captarea atenției, de detensionare.

Cu vârsta, interesul pentru ficțiune poate nu va mai fi așa de intens, însă nu e necesar să dispară. "Omul se joacă numai atunci când este om în adevăratul sens al cuvântului, și e pe deplin om numai atunci când se joacă" (F. Schiller)

Referindu-ne la preșcolari, cartea reunește unele dintre cele mai frumoase versuri și povestiri ale scriitorilor clasici, pe care copiii așezați lângă părinții lor, cadre didactice și nu numai, să le asculte, să le „guste” muzicalitatea, atmosfera, să le descifreze imaginile. Tocmai de aceea textele se pretează lecturii, ascultării, nu învățării "pe de rost". Se pot iniția și jocuri „Ce vers îți amintești din...?"; "Ce ți-a plăcut cel mai mult...?" Ce înțelegi tu prin...?". Mintețea celor mici este

atât de scormonitoare, de insetată de curiozitate... imaginația e un miracol ce nu le da pace... Copilul se joacă cu vorbele, cu imagini din cărți, creează, fabulează. Jucați-vă cu ei cu imaginile artistice din versurile lui Eminescu, Arghezi, Coșbuc, Topârceanu. Ce alte exemple mai minunate de sensibilitate, de frumos, de vorbă românească le puteți oferi?

În grădiniță, cartea prilejuiește organizarea unor jocuri-exercițiu pentru dezvoltarea vorbirii, a auzului fonematic, pentru educație estetică, a simțului ritmului, dar și pentru cultivarea imaginației, a flexibilității gândirii.

Frumos ilustrată cartea daruiește copiilor bucuria și căldura jocului alături de cei care îi înconjoară.

Bibliografie:

1. Mitu, Florica, Antonovici, Ștefania, Metodica activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar, Ediția a -II- a, Edit. Humanitas Educațional București, 2005.
2. Stoica, Marin (2002). *Pedagogie și psihologie*. Editura Gheorghe Alexandru.

ACTIVITĂȚILE NONFORMALE ȘI LECTURA DE PLĂCERE

Prof. Gabriela-Gianina DUMITRAȘCU

Liceul Tehnologic „Eremia Grigorescu” Mărășești, jud. Vrancea

Activitățile nonformale fac parte din procesul de învățământ și, în ultimii ani, au devenit foarte importante în „mecanismul” activității didactice și a unei bune relaționări cu elevii și au drept scop învățarea nonformală și petrecerea în mod plăcut a timpului liber. Prin aceste activități, care cuprind domenii și arii foarte mari, elevii își pot dezvolta anumite competențe și abilități necesare unei bune dezvoltări armonioase pentru o integrare în societate. Astfel de activități extrașcolare presupun un program la care elevul participă după ore și ar trebui să-l facă cu plăcere, deoarece scopul este acela de a-i forma abilitățile necesare unei bune dezvoltări, formării personalității elevului, acesta putându-și găsi prin aceste forme de activitate înclinațiile, talentul și domeniul în care ei vor fi performanți. Activitățile extrașcolare sunt foarte importante pentru dezvoltarea armonioasă a copilului. Studiile de specialitate susțin că acestea ajută elevii la formarea unei atitudini pozitive față de învățare, aceștia au performanțe școlare mai ridicate, li se formează abilități practice diversificate, dar și strategii adecvate de rezolvare de probleme. Pe lângă toate acestea, activitățile extrașcolare acționează și asupra stimei de sine, iar sentimentul de împlinire este mult mai ridicat.

O altă particularitate a activităților extrașcolare, de o reală importanță, o constituie legătura acestora cu partea practică. Aplicarea cunoștințelor în cadrul activităților extrașcolare are valoarea unui exercițiu de dezvoltare a aptitudinilor elevilor. Important în derularea acestor activități este faptul că elevii pot fi antrenați atât în inițiere și organizare, cât și în modul de desfășurare a acestora.

„Oricărui copil, la orice stadiu de dezvoltare, i se poate transmite cu succes, într-o formă intelectuală adecvată, orice temă.” - afirma J. Bruner.

Activitățile extrașcolare dezvoltă gândirea critică și stimulează implicarea generației tinere în actul decizional, realizându-se astfel o simbioză între componenta cognitivă și cea comportamentală: „Să nu-i educăm pe copiii noștri pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari și nimic nu ne permite să știm cum va fi vremea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze.” (Maria Montessori)

Imaginea profesorului în școala tradițională era una de dominare a elevilor și subordonare. Într-un asemenea climat, nimic nu se face din convingere și pasiune. Este necesar să se facă trecerea de la vechiul tip de relații la o relație în care profesorul colaborează cu elevii. Principala activitate a profesorului nu va fi predarea, ci angajarea elevilor în investigații și lucrări independente. Relațiile bazate pe stimă și respect reciproc reclamă și un limbaj adecvat. Pentru o comunicare eficientă trebuie să ținem seama de câteva reguli simple și anume: dorința de a înțelege și a asculta, să știi să asculți, disponibilitate, implicare, discernământ și obiectivitate în evaluarea comportamentelor elevilor, onestitate, bunăvoință, încredere reciprocă, respect reciproc, flexibilitate în gândire, toleranță, complementaritate, sentimentul de dăruire, găsirea unui limbaj comun, altruism, interese și preocupări comune, cooperare, curaj, îndrăzneală.

Un profesor bun trebuie să știe calea pe care s-o aleagă pentru ca relația profesor-elev să fie cât mai eficientă. Profesorul trebuie să inspire încredere elevului în forțele sale, să prindă curaj, să-l facă să se implice în relația de comunicare, să reușească să-l antreneze într-o discuție constructivă. E necesar ca elevilor să li se transmită acea sete de cunoaștere, acea disponibilitate și flexibilitate în gândire, dorința de comunicare. Profesorul trebuie să țină seama de opiniile elevilor, de dorințele acestora, de personalitatea fiecăruia în parte. În relația profesor-elev trebuie avut în vedere, nu în ultimul rând, și personalitatea elevilor. Anumite cerințe influențează personalitatea fiecăruia putând deveni, cu timpul, constante ale personalității.

Un rol important în relațiile profesor-elev îl are cooperarea dată de implicarea copiilor în activitățile școlare și extrașcolare, aceasta ducând la o atmosferă plină de respect, armonie în clasa respectivă. Trebuie să existe respect reciproc între profesori și elevi. Respectul pe care îl văd ei manifestat în clasă poate constitui un factor cheie în structurarea propriului lor respect de sine și poate reprezenta o bază solidă pentru dezvoltarea unor relații stabile cu ceilalți. Când profesorul manifestă respect față de fiecare copil în parte, copiii învață și ei cum să-i respecte pe ceilalți copii. Utilizarea noilor tehnologii didactice, instruirea programată, duc în cele din urmă tocmai la selecționarea și întărirea comportamentelor adecvate, la realizarea în condiții optime a conexiunii inverse, la aprecierea performanțelor școlare ale elevilor pe baze științifice și în condițiile unei obiectivități știute.

Spre exemplu, de-a lungul anilor, am desfășurat un cerc de literatură cu elevii mei, atât cei mici, cât și cei mari, în care am făcut diverse tipuri de activități. Cu cei mici, am dramatizat schițele lui Caragiale, la școală, dar am fost și la gară, unde am filmat într-un vagon schițele „Bubico” și „Di Goe”..., activitate care i-a încântat pe cei de la clasele a cincea și a șasea. Filmulețele le-am prezentat în cadrul serbării finale, unde ceilalți copii i-au felicitat pe micii actori și au dorit să

participe și ei pe viitor la astfel de activități. Consider că elevii au legat prietenii mai puternice, iar stima de sine le-a crescut o dată cu aprecierea celorlalți.

Acum, acei mici „actori” au devenit mari, și sunt în clasa a XII-a, și facem în continuare lucruri frumoase în echipă, înscriindu-ne la un festival de booktrailere, unde au de făcut un trailer după o carte trasă la sorți de organizatori. Am filmat în aer liber, am căutat locul și unghiul propice împreună, s-au ocupat și singuri de unele aspecte, dar ideea de bază este că sunt mândră de ei, de cum colaborează și colaborăm, și consider că mai mult timpul liber ne-a apropiat, nu orele de curs în care, uneori au luat și note mai puțin bune.

Cu fiecare ocazie importantă (ziua unui scriitor, francofonia, sărbători), chiar și când avem de studiat un anumit scriitor la clasă, încerc să fac și altceva decât „clasicul”, iar ei se bucură când au ocazia de a-și demonstra talentele ascunse.

Orele de debate au asigurat fluiditatea limbajului și comunicării, învățându-i importanța oferirii argumentelor solide și susținute cu fiecare ocazie când ai ceva de spus și de susținut o opinie.

Consider că prin activitățile extrașcolare mi-am făcut elevii niște „aliați” în procesul educațional, toți având ce învăța unii de la alții.

Bibliografie:

1. Bruner, J., *Toward a Theory of Instruction*, Harvard University Press, 1966
2. Crăciun, Corneliu (2011). *Metodica predării limbii și literaturii române în gimnaziu și în liceu*. Ed.Emia.
3. Ionescu M.; Chiș V. – Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001
Lazăr V., Cărășel A., Psihopedagogia activităților extracurriculare, Ed. Arves, Craiova, 2007.
4. Mel Silberman, *Active Learning. 101 Strategies to Teach Any Subject*, Allyn & Bacon, 1996,
5. pag. 6-10.
6. Modulul „Predarea interactivă centrată pe elev” (autori: Ligia Sarivan, Iulian Leahu, Mihaela Singer, Daniela Stoicescu, Adriana Țepelea) elaborat în cadrul Proiectului pentru Învățământul Rural, 2005
7. Pavelescu, Marilena (2010). *Metodica predării limbii și literaturii române*. Editura Corint.
8. Stoica, Marin (2002). *Pedagogie și psihologie*. Editura Gheorghe Alexandru.
9. Țiru C. Maria, „Pedagogia activităților extracurriculare” – Suport de curs, Cluj-Napoca 2007

LECTURA DE PLĂCERE, O TREAPTĂ SPRE CULTURĂ

Prof. Nicoleta Cristina DUMITRU

Liceul Tehnologic „Anghel Saligny”, Ploiești, jud. Prahova

Pentru mulți adolescenți, lectura este mai mult o obligație decât o pornire voluntară, pierzându-se, în acest mod, finalitatea actului de a citi, aceea de a simți emoția estetică fără vreo constrângere școlară. Având în vedere că generația actuală tinde să fie preocupată mai mult de tehnologie și de latura practică a acesteia, se impune o aducere în atenția elevilor a beneficiilor pe care le presupune CARTEA. Se știe că lectura dezvoltă elevul la nivel cognitiv, prin cunoștințele transmise și asimilate, formativ, prin însușirea unor deprinderi de lucru, a gândirii logice și creative, dar are și un efect benefic din punct de vedere educativ, prin contribuirea la dezvoltarea personalității la nivel etic și estetic. Studiind relația autor-operă-cititor, J. Hillis Miller²⁵ evidențiază valoarea etică a lecturii, ce nu trebuie neglijată în demersul didactic de un profesor dornic să construiască și să modeleze un caracter armonios.

În acest context, este mai mult decât necesar ca profesorul de limba și literatura română să folosească strategii didactice eficiente pentru a stimula interesul elevilor pentru lectura de plăcere. Dacă actul de a citi nu devine un proces conștientizat, inițiat de elev, nu va deveni o parte integrantă a structurii lui interioare în viața de adult. Profesorul trebuie să formeze gustul pentru citit cu răbdare, perseverență, îmbinând metodele didactice tradiționale cu cele moderne și să încerce să integreze conținuturile din programă într-un context mai larg, pentru a-l ajuta pe elev să aibă o viziune de ansamblu. *Cunoașterea din lectură a altor opere decât cele analizate în clasă asigură nu numai orientarea generală în literatura română, ci și o mai bună înțelegere a capitolelor de istorie a literaturii predate în orele de curs. Pentru reușita lecțiilor de literatură din clasă trebuie desfășurată o intensă activitate în afara clasei.*²⁶

În acest sens, am inițiat proiectul educațional Cartea, o treaptă spre cultură (martie-iunie 2019) ce are drept parteneri Teatrul Toma Caragiu, Ploiești și Asociația MasterPeace RO. Prin acest proiect am urmărit dezvoltarea curiozității, imaginației și capacității elevilor de explorare a textului literar, încurajarea spiritului de echipă, creșterea interesului față de literatură și raportarea acesteia la arta cinematografică, descoperirea universului poetului Nichita Stănescu, stimularea elevilor în alegerea lecturii de plăcere. Grupul-țintă l-au reprezentat elevii ai claselor a IX-a, a X-a, a XI-a, profil tehnic și sportiv, iar în echipa de proiect au fost incluse alte colegi de limba și literatura română și bibliotecarul școlii.

Activitățile proiectului au fost gândite în așa fel încât să apropie elevii de textul literar din proprie inițiativă, dar și să le dezvolte valori și atitudini necesare pentru integrarea într-o societate cu repere axiologice, care promovează cultura: Descoperindu-l pe Nichita Stănescu (29 martie), Cartea bate filmul? (10 aprilie 2019), Lectura critică vs lectura de plăcere (10 mai 2019). Strategie

²⁵ J. Hillis Miller, Etica lecturii, Editura Art, București, 2007, p. 133

²⁶ Popescu, Ion, Lectura elevilor, Editura Didactică și Enciclopedică, București, 1963, p.18.

didactică a fost interactivă de fiecare dată, pornind de la premisa că trebuie antrenată motivația intrinsecă pentru stimularea interesului elevilor pentru a citi de plăcere. Ideea este susținută și de Marius Nica, în lucrarea "Elemente de didactica predării limbii și literaturii române": Având în vedere tendințele actuale, activitatea instructiv-educativă trebuie să se prezinte sub forma unui proces dinamic care să se plieze pe specificul nevoilor, preferințelor și rezistențelor elevilor, încurajându-se participarea acestora la construirea ei, încercându-se astfel crearea și susținerea plăcerii de a învăța, descoperind și aplicând, prin antrenarea tot mai pronunțată a motivației intrinseci²⁷.

O primă activitate, Descoperindu-l pe Nichita Stănescu, a avut loc pe 29 martie 2019, i-a implicat pe elevi ai clasei a IX-a, și a constat în: prezentarea unui material PowerPoint despre viața și activitatea poetului, lectura unor texte reprezentative pentru universul liric al poetului, identificarea și analiza principalelor teme literare, realizarea unor afișe/planșe sugestive pentru creațiile poetului. Elevii au fost împărțiți pe grupe anterior activității, având ca sarcină de lucru selectarea unui text al poetului, găsirea temei, a motivelor literare și a mijloacelor artistice. Fiecare echipă și-a personalizat planșa, recurgând la culori, imagini, desen, reușind să rezolve tema cu plăcere și entuziasm. Cele mai reușite planșe au fost expuse în holul liceului, putând fi o invitație la lectură și pentru restul elevilor. Lectura unui text liric nu este întotdeauna o sarcină pe placul elevilor deoarece limbajul poetic îi poate pune în dificultate, dar, cu imaginație și sincretism, poate deveni o activitate făcută cu plăcere. Drept urmare, o elevă a ales să participe, sub îndrumarea d-nei bibliotecar, la Concursul de recitări Sub aripa lui Nichita din cadrul Festivalului Internațional de Poezie Nichita Stănescu, organizat de Casa de Cultură Ion Luca Caragiale a Municipiului Ploiești.

O a doua activitate din cadrul proiectului a fost Cartea bate filmul?, derulată pe 10 aprilie 2019, ce a implicat elevi ai clasei a X-a și a avut mai multe obiective: analiza diferențelor dintre literatură și cinematografie privind prezentarea aceleiași teme, încurajarea exprimării opiniei personale, realizarea unei scenete, organizarea unei dezbateri privind avantajele și dezavantajele ecranizării unei opere literare. Elevii au vizionat fragmente din filmele Ion și Moromeții (scena horei, cea a sărutării pământului, respectiv scena cinei, a tăierii salcâmului), recurgându-se ulterior la joc de rol pentru a reprezenta scena cinei din romanul lui Marin Preda. Au fost lecturate fragmentele din roman, punându-se în discuție avantajele și dezavantajele ecranizării unui text literar. Elevii au fost împărțiți apoi în două echipe, afirmatoare și negatoare, realizându-se o dezbatere pornind de la tema activității. Activitatea nu a dorit să minimalizeze rolul cinematografiei, însă balanța a înclinat către echipa afirmatoare, ce a evidențiat subiectivitatea și libertatea de intervenție a regizorului, implicarea pasivă a elevului-cititor a cărui imaginație și gândire nu mai sunt antrenate atât de mult din moment ce filmul oferă deja o reprezentare a celor scrise de autor. Elevii au "vânat" diferențele dintre scenele citite și ecranizate, transformând lectura într-un moment plăcut, conștientizat.

²⁷ Nica, Marius, Elemente de didactica predării limbii și literaturii române, Editura Universității "Petrol-Gaze" din Ploiești, 2013, p. 43.

Cea de-a treia activitate, Lectura critică vs lectura de plăcere, a vizat definirea celor doi termeni, analiza unor pasaje din romanele Enigma Otiliei, de G. Călinescu, Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război, de Camil Petrescu și a nuvelei Moara cu noroc, de Ioan Slavici, antrenând elevi ai claselor a XI-a. Aceștia au realizat texte argumentative prin care și-au exprimat opinia cu privire la cele două tipuri de lectură. S-a urmărit compararea pasajelor citite cu opinii critice, elevii evidențiind limbajul specializat, uneori greoi, care diminuează plăcerea lecturii. De asemenea, ei au semnalat necesitatea acumulării unui nivel de cunoștințe de teorie literară pentru a putea evalua un text literar, dar și pierderea plăcerii de a te bucura de un roman. Când vrei să îi scoți în evidență punctele tari și slabe, deja mintea se setează către o anumită direcție, nu mai are libertatea de a recepta corespunzător mesajul scriitorului. În a doua parte a activității a fost invitat un reprezentant al asociației MasterPeace RO, care a stimulat interesul elevilor pentru lectură prin câteva metode nonformale. Elevii au fost încântați să redescopere pasaje din textele literare sub o altă formă, în afară de cea tradițională.

Concluzionând, proiectul educațional Cartea, o treaptă spre cultură a creat un context sociocultural necesar dezvoltării personalității elevilor din punct de vedere afectiv, intelectual, etic, estetic. *Cum omul, ființă socială, este concomitent ființă culturală, socioculturalizarea este dominantă existențială... Personalitățile se formează prin "modelare culturală" (transmitere-receptare-însușire de informație-valoare culturală)²⁸*. De asemenea, a contribuit la stimularea interesului elevilor pentru lectura de plăcere pentru că i-a făcut să perceapă altfel un text literar, să relaționeze cu autorul și subiectul cărții, să conștientizeze importanța dezvoltării vocabularului, a fluenței mentale, verbale și a culturii generale. Totodată, proiectul a încurajat libertatea de exprimare și alegere a elevului, necesare în stabilirea preferințelor pentru petrecerea timpului liber, ce trebuie să includă și... lectura de plăcere.

Bibliografie:

1. J. Hillis Miller, Etica lecturii, Editura Art, București, 2007.
2. Nica Marius, Elemente de didactica predării limbii și literaturii române, Editura Universității Petrol-Gaze din Ploiești, 2013.
3. Popescu, Ion, Lectura elevilor, Editura Didactică și Enciclopedică, București, 1963.
4. Potolea, Dan, Neașu, Ioan, Iucu, Romiță B., Pânișoară, Ion-Ovidiu (coordonatori), Pregătirea psihopedagogică. Manual pentru definitivat și gradul didactic II, Editura Polirom, Iași, 2008.

²⁸ Potolea, Dan, Neașu, Ioan, Iucu, Romiță B., Pânișoară, Ion-Ovidiu (coordonatori), Pregătirea psihopedagogică. Manual pentru definitivat și gradul didactic II, Editura Polirom, Iași, 2008, p. 105.

LECTURA DE PLĂCERE – O PROVOCARE A MODERNITĂȚII

Prof. Marius-Gabriel DUMITRU
Liceul Tehnologic „1 Mai”, Ploiești, jud. Prahova

Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților, spunea acum peste 300 de ani cronicarul Miron Costin. *Lectura ar putea fi un mijloc de alimentare spirituală continuă, nu numai un instrument de informație sau de contemplație,* susținea mai recent Mircea Eliade. Aceste afirmații, care au atâta greutate pentru orice profesor de limba și literatura română, nu prea mai reprezintă mare lucru pentru elevul secolului XXI. Tehnologizarea din ce în ce mai agresivă, mai rapidă impune o adaptare la fel de iute a tinerilor la valul informațional și mediatic cu care sunt confrunțați. În plus, unul dintre cele mai la îndemână argumente utilizate de noua generație este că lectura reprezintă o alternativă viabilă acum 30-40-50 de ani, deoarece mijloacele de ”distracție” de atunci erau mult mai limitate. Ce să facă bietul Nicolae Moromete sau săracul Felix Sima, lipsiți de social-media, internet de mare viteză, clipuri video și live streaming? Citeau, evident, că altceva nu aveau de făcut. Nu?

Totuși, problema nu poate fi tratată atât de simplist. Este adevărat că lectura nu este o simplă distracție senzorială, ce oferă plăcere imediată și de scurtă durată, ci este un exercițiu conștient, rațional, care presupune efort intelectual, dar răsplata acesteia este extraordinară. Modul în care modelează mintea tânără, încă necristalizată, în care o ajută să se dezvolte, să creeze noi conexiuni, să devină mai incisivă, mai capabilă să rezolve probleme este egalat de puține alte activități umane. În plus, plăcerea estetică, catharsisul provocat de contactul cu cartea, cu viața personajelor din interiorul ei este mult superioară oricărui spațiu virtual modern. Fiind des confruntat cu această problemă de-a lungul orelor de limba română, am dorit mereu să încerc să găsesc metode prin care să îmi provoc elevii să descopere bucuriile ascunse în universul cuprins între umilele coperti ale unei cărți, iar una dintre aceste metode a fost concretizată în proiectul *Șoc! Șoc! Citesc!*, desfășurat în anul școlar 2013-2014 în parteneriat cu asociația *Tinerii voluntari Valea Călugărească*, care a fost și coordonatoarea proiectului.

Principalul obiectiv al proiectului a fost apropierea elevilor de lectură prin metode non-formale, care să le suscite interesul și să le stimuleze curiozitatea de a descoperi ce se ascunde în spatele paginilor unei cărți. Astfel, am gândit prima fază a proiectului sub forma a șapte ”seri de lectură”, în care elevii să fie implicați direct în descoperirea unor lucruri noi despre autori și operele lor. Un exemplu relevant ar putea fi activitățile realizate în cadrul seriei de lectură despre poetul Mihai Eminescu. Am început cu un joc de tipul ice-breaker, numit ”Descoperiți pe cineva care...”, ce a vizat găsirea unor elevi care să aibă, printre altele, preferințe de lectură asemănătoare, dând prilejul elevilor, ce făceau parte din clase diferite, să se cunoască mai bine, să intre în atmosfera activității și totodată să stabilească și câteva puncte comune. Cu ajutorul jocului ”Spânzurătoarea” am descoperit împreună cu elevii cuvântul POEZIE, pe care mai apoi l-am analizat (Ce sentimente vă trezește cuvântul ”poezie”? , La ce vă gândiți când auziți acest termen? etc). Am aflat aici că de multe ori pentru elevi un obstacol important îl reprezintă limbajul, uneori

prea arhaic sau regional, ca la Creangă, alteori prea încifrat, ca la Ion Barbu sau prea dornic să păstreze o anumită formă, ca la Eminescu, ceea ce poate duce la dificultăți în receptarea și aprecierea, interiorizarea textului lecturat. Tot acum elevii mi-au spus că și-ar dori să studieze texte moderne, mai apropiate de viața lor, care să reflecte ceea ce simt și trăiesc ei azi. De aceea m-am hotărât să încerc să integrez în predare, unde este posibil, texte contemporane lor, un exemplu fiind versuri ale formației Carla's Dreams, utilizate cu precădere în predarea genului liric la clasa a IX-a, în paralel cu opere clasice. Revenind la proiect, în continuarea "serii de lectură" am dat citire unor poezii eminesciene cunoscute, precum *Floare albastră*, *Dorința*, *Glossă*, dar și unui fragment din basmul *Făt-Frumos din lacrimă*, texte pe care am încercat să le analizăm, folosind un limbaj adecvat copiilor, lipsit de prețiozități sau elemente prea abstracte, care pot îndepărta elevul de text, făcându-l greoi de receptat. Am dorit astfel să îi fac pe elevi să înțeleagă farmecul și frumusețea textelor lui Eminescu, dar în același timp să rețină și o serie de elemente de bază ce țin de hermeneutica literară. În finalul activității elevii au vizionat un clip video în care Florian Pitiș interpretează un fragment din *Scrisoarea a III-a* într-o manieră ludică, iar apoi au putut să își dovedească ei înșiși creativitatea, realizând, în grupuri de 2-3 persoane, un text liric, pornind de la un titlu dat și de la un set de cuvinte ce rimează.

Cea de-a doua fază a proiectului a reprezentat, în același timp, o răsplată pentru cei mai implicați elevi, constând într-o excursie în Moldova, la Iași, în special, unde au fost vizitate case memoriale, cum ar fi cea a lui Mihail Sadoveanu și Ion Creangă, sediul Junimii (casa lui Vasile Pogor) și alte puncte de interes cultural și literar. Impactul a fost vizibil asupra elevilor, care au fost impresionați să ia contact direct cu spațiul în care au trăit și creat scriitori faimoși români, pe care ei îi cunoscuseră anterior doar din cărți.

Din cum am susținut și anterior, este din ce în ce mai dificil să atragi elevii spre lectură, a cărei "magie" este, din păcate, diminuată de tehnologie. De aceea o altă metodă pe care o utilizez este vizionarea de fragmente din ecranizări ale unor romane clasice, care să stârnească interesul elevilor, să îi provoace să descopere ei înșiși destinul unor personaje sau cursul acțiunii unei opere. În plus, suportul multimedia reprezintă un adjuvant al procesului de predare-învățare, facilitând receptarea textului studiat, deoarece de multe ori elevii mărturisesc faptul că nu reușesc să înțeleagă ceea ce citesc, având probleme cu limbajul, mesajul sau chiar subiectul operei.

În concluzie, lectura de plăcere poate fi insuflată elevilor în cadrul orelor de limba și literatura română, atâta timp cât demersul didactic este adaptat nevoilor și dorințelor acestora. Profesorul trebuie să creeze un echilibru între cunoștințele teoretice și textele literare, clasice sau moderne, în așa fel încât elevul să aibă o imagine de ansamblu a fenomenului literar și să poată astfel să facă propriile alegeri în ceea ce privește viitoarele sale lecturi personale.

Bibliografie:

1. Marius Nica, *Elemente de didactica predării limbii și literaturii române*, Editura Universității Petrol-Gaze din Ploiești, 2013.

Webografie:

2. <http://www.tribunainvatamantului.ro/importanta-lecturii-in-instruirea-si-educarea-elevilor/>

LECTURA - PLĂCERE PAS CU PAS

Prof. Nicoleta ENCULESCU

Școala Gimnazială „Alexandru-Ioan Cuza”, Sector 3, București

Educația nonformală²⁹ este diferită față de educația formală, atât prin conținut, cât și prin formele de realizare. Conținutul este organizat pe arii de interes (și nu pe ani de studiu sau discipline), iar formele sunt extrem de diverse și ca durată, și ca modalitate de organizare ori de predare.

Educației nonformale îi sunt caracteristice răspunsurile concrete date cerințelor fixate, în funcție de interesele limpede stabilite; abstractizările obținute prin extragerea cunoștințelor din viața practică; reducerea la minimum a funcțiilor de predare, câștigând teren funcția de învățare.

Educația nonformală este cunoscută și sub numele de ”educație extrașcolară”.

Educația nonformală are un caracter mai puțin rigid, dar aceeași finalitate formativă ca și educația școlară sau formală.

Învățarea nonformală presupune ca elevii să participe la activitățile de învățare în mod voluntar, din proprie inițiativă, maximizând efectele procesului de învățare, minimizând constrângerea specifică educației formale, să aibă obiective pragmatice și să ducă la schimbări vizibile, pentru a-i mobiliza pe elevi spre o viitoare implicare; elevii să lucreze împreună, construind relații interumane pozitive.

Prin învățarea nonformală se ating *Pilonii educației* (Jacques Delors), și anume: *a învăța să știi, a învăța să faci, a învăța regulile conviețuirii/să trăiești împreună cu ceilalți, să fii și să devii.*

Se știe că, în actul predării-învățării, trebuie să-i dai elevului sarcini în funcție de inteligența lui dominantă. Dacă are talent la desen, trebuie să-i dai să realizeze portretul unui personaj, dacă are o inteligență predominant verbală - trebuie să rezolve în scris sarcina, apoi să comunice concluziile sale în fața clasei, dacă are o inteligență predominant logico-matematică - trebuie să îi solicităm să realizeze o schemă, un ciorchine.

După Howard Gardner, ființele umane au inteligență multiplă: vizuală, verbală, logico-matematică, muzicală, corporal-kinestezică, spațială, interpersonală, intrapersonală, naturalistă. Aceste diverse tipuri de inteligență pot fi alimentate și întărite, cu atât mai mult în activitățile nonformale. Dar toți posedă *inteligența emoțională*, adică inteligența intra- și interpersonală. Care trebuie cultivată, la orice vârstă, căci, după cum afirmă Daniel Goleman, *Școala devine un loc în care copiii sunt crescuți învățând lecțiile de bază pentru viață, pe care altfel nu ar avea unde să le primească.* Inteligența emoțională presupune conștiința de sine, auto-controlul, motivația, empatia, aptitudinile sociale. Ceea ce cultivă, în mare măsură, chiar activitățile nonformale. De

²⁹ nou2.ise.ro/wp-content/uploads/2012/08/Experiente-educationale-non_formale.pdf, pag.1-8 și *Cercetător pr. I dr. Sorin Mitulescu, cercetător pr.III Daniela Simache - Experiențe educaționale non-formale în viața tinerilor I, Agenția Națională pentru sprijinirea inițiativelor tinerilor, iunie 2008, pag.1-8*

aceea, putem afirma că educația nonformală răspunde cerințelor și necesităților educației permanente, fiind accesibilă tuturor. Ea este caracterizată de adaptabilitate, neimpunând restricții sau condiționări, dar nici oferind recompense de tipul celor pe care le oferă educația formală: note, medii, burse etc..

Educația nonformală³⁰ cuprinde activități extraclasă/extradidactice (cercuri pe discipline, interdisciplinare sau tematice, ansambluri sportive, artistice, concursuri școlare, olimpiade, competiții etc.) și activități de educație și instruire extrașcolare, activități de animație.

Metodele nonformale la care se poate recurge sunt: jocul (o activitate de învățare distractivă, ce are drept scop formarea și dezvoltarea unor atitudini și competențe sociale), povestirea (o activitate de învățare reflexivă ce are drept scop formarea și dezvoltarea unor atitudini/trăsături de caracter sau promovarea unor modele și soluții morale pentru diferite probleme de viață), cântecul, poezia, jocul de rol, călătoria (care-i duce pe elevi în diverse regiuni ale țării, unde pot învăța un cântec, un dans, un obicei - practicat și de personajul îndrăgit al unei cărți -) etc..

Jocul este activitatea care implică cel mai mare număr de elevi, conducând la formarea celor mai multe competențe-cheie, simultan. Jocul este forma educativă care asigură gradul maxim de socializare și este distractiv. El implică 100% elevii în procesul învățării.

Povestirea: - copiii învață să citească, să-și îmbogățească vocabularul, să spună - fără să dezvăluie totul -, permițându-le să-și însușească jocul subtil și dificil al distincției între privat și public.

Pentru ca învățarea nonformală să-și atingă scopul, trebuie să fie urmate patru etape, și anume: etapa experimentării, a reflecției, a generalizării și a transferului / aplicării.

În timpul experimentării se dezvoltă spiritul de observație, capacitatea de exprimare corectă și acuratețea în descrierea evenimentelor trăite, fără a le interpreta.

În momentul reflecției, elevii se interoghează asupra experienței trăite și apoi discută cu ceilalți despre experiențele specifice pe care le-au avut. Ei fac un schimb de informații cu privire la reacțiile lor cognitive și afective referitoare la activitățile în care au fost angajați și încearcă să lege aceste gânduri și sentimente pentru a trage învățăminte. Această etapă îi ajută să înțeleagă experiența și să se concentreze pe motivele pentru care au reacționat cum au reacționat. Profesorul trebuie să-i ajute pe elevi să judece critic experiența lor, să-și exprime sentimentele și percepțiile.

În etapa generalizării, elevii, pornind de la ceea ce au simțit, sunt puși să formuleze reguli, iar de la cum au acționat și gândit, să formuleze o învățătură / un sfat util și altora, astfel încât aceștia să reușească să evite eșecul. Pornind de la reacțiile pe care le-au avut, elevilor li se cere să formuleze reguli care să îmbunătățească relațiile.

În momentul transferului sau aplicării, elevii, studiind concluziile la care au ajuns în urma generalizării, vor putea integra această învățare în viața de zi cu zi.

Activitățile învățării nonformale presupun: realizarea de desene, picturi, puzzle-uri - pe teme diverse, jocuri interactive, povestiri, întâlniri cu scriitori contemporani. Prin acestea, profesorul va putea să-i facă pe elevii săi să citească. De plăcere! În cadrul întâlnirilor cu scriitorii contemporani

³⁰ <http://www.scout.ro/wp-content/uploads/2013/10/Manual-100-de-idei-de-educatie-non-formala.pdf>, pag.7

de carte pentru copii - de exemplu -, elevii le vor putea lua interviuri (exersându-se astfel jocul de rol) acestora, prin fascinația răspunsurilor date autorii motivându-i să le citească operele destinate vârstei lor. Iată, astfel, lectura nu va mai fi un chin, o obligativitate școlară, ci o plăcere, ajungându-se ca ei, cei mici, să o perceapă ca pe ”un dar pe care îl poți deschide iar și iar”, cum afirma Garrison Keillor.

Elevii vor ajunge să citească de plăcere atunci când vor conștientiza că își pot crea în minte imagini ale cărții citite, de parcă s-ar uita la televizor ori ar fi prezenți într-o sală de cinematograf; când se vor distra și se vor amuza de unele pățanii hazlii ale personajelor; când vor găsi informații pe care le nu știau și doreau să le afle mai devreme sau mai târziu; când vor conștientiza că opera literară este o cale de acces spre o altă lume, plină de aventuri.

A citi³¹ nu este o corvoadă. A citi înseamnă a trăi și a cunoaște o nouă realitate, a acumula noi informații, deschide noi orizonturi. Dacă nu vom citi, capacitatea noastră de comunicare și înțelegere va fi limitată, imaginația și vocabularul din ce în ce mai sărace...

Un proverb chinez spune că ”o carte este ca o grădină pe care oricine o poate purta în buzunarul său”.

Implicarea activă³² și interactivă a elevilor cu întregul lor potențial intelectual, fizic, afectiv-motivațional și volițional, cu creativitatea și productivitatea lor, reprezintă premisa unei instruirii eficiente, interactive, care își propune, ca rezultat, elaborarea de noi structuri cognitive-intelectuale, acționale, afective, motivaționale și voliționale operaționale. Astfel, activizarea reprezintă un rezultat al instrucției-autoinstrucției și educației-autoeducației și, deopotrivă, o premisă a unei instrucții-autoinstrucții și educației-autoeducații eficiente, de nivel superior. Dintr-un participant pasiv și docil, din obiect al învățării, elevul devine subiect activ al unei activități orientate de propriile sale nevoi și interese educaționale și, în bună măsură, propriul său educator.

Profesorul este cel care creează mediul educațional favorabil, stimulat și interesant pentru învățare în clasă, iar elevul este cel care aduce ceva din viața lui, din afara școlii, din ciclul preșcolar sau experiența lui de viață. În cadrul orelor de limba și literatura română, se pot folosi o multitudine de metode care să stârnească interesul copiilor. Printre acestea se pot utiliza și metode ale gândirii critice. Elevii citesc cu plăcere orice text dacă li se orientează atenția, curiozitatea și interesul față de acesta. De cele mai multe ori, aceste metode îi solicită pe elevi să formuleze întrebări referitoare la text, întrebări care să-i pună în dificultate pe colegii lor în căutarea răspunsurilor. Nici unii, nici ceilalți nu ar reuși să facă acest lucru, dacă nu ar citi textul cu atenție. Animația îi cuprinde și atunci când întrebarea pusă are mai multe soluții. Uneori, metodele îi antrenează în citirea pe roluri, prin dramatizări, prin organizarea și distribuția rolurilor în echipă, precum și prin folosirea unui vocabular propriu în replicile lor. Dezbaterile unor probleme care îi interesează, folosind argumente ”pro” și ”contra”, îi ajută să decidă dacă acceptă sau nu valorile și ipotezele din text.

³¹ <https://www.slideshare.net/mariad17/lectura-de-placere>

³² Mariana-Elena Bucur - <https://iteach.ro/experiencedidactice/metodele-interactive-in-activitatile-de-limba-si-literatura-romana>

Receperea mesajelor și a informațiilor se face prin comunicare elev-elev sau profesor-elev, ceea ce contribuie la învățarea de tip activ.

Un cadru didactic care folosește metode activ-participative trebuie să fie:
– un sfătuitor – care își ajută elevii în rezolvarea problemelor, îi motivează și își prezintă propriul punct de vedere;

– un animator – care inițiază metode și le explică elevilor, pregătește materialele didactice și prezintă scopurile învățării;

– un observator și un ascultător – care observă elevii în timpul activității și îi poate aprecia corect;

– un participant la învățare – care nu are impresia că este perfect și învață toată viața;

– un partener – care poate modifica “scenariul” lecției, dacă clasa o cere.

Bibliografie:

1. Bucur, Mariana-Elena, <https://iteach.ro/experiencedidactice/metodele-interactive-in-activitatile-de-limba-si-literatura-romana>
3. Cerghit, I, Metode de învățământ, Editura Polirom, Iași, 2006
4. Joița, Elena, Educația cognitivă. Fundamente. Metodologie, Editura Polirom, Iași, 2002
5. Pamfil, Alina, Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise, Editura Dacia, Cluj, 2001
6. Vasile, Cristina și Ene, Denisa, Metodica și evaluarea pentru examenele de titularizare și definitivare în învățământ, Editura Cadrelor Didactice, Bacău, 2015

IMPORTANȚA LECTURII PENTRU COPILUL PREȘCOLAR

Prof. Carmen-Monica ENE
Grădinița Nr. 35, Sector 5, București

Lectura reprezintă un fenomen, deopotrivă social și psihologic, atingând categorii diverse ale populației, cu niveluri diferite de posibilități și pregătire profesională, de cultură. În orice caz, lectura înseamnă, în primul rând, un proces de comunicare: „toate sensurile termenului de lectură includ semnificația de transmitere și comunicare”.

Prin lectură, omul încearcă să capteze și să descifreze un mesaj care, ca în orice sistem de comunicare, înseamnă determinarea unui sens, a unei semnificații. Această receptare nu se reduce numai la perceperea exactă a unui text; ea declanșează multiple procese psihice. În primul rând, un proces de actualizare a vechilor cunoștințe, dar și de noi asocieri, datorate ideilor cuprinse într-un text. În al doilea rând, lectura determină judecăți și raționamente care consolidează sau duc la descoperirea de noi adevăruri. În al treilea rând, descifrarea semnificației unui text înseamnă tot atâtea răspunsuri afective care se traduc prin sentimentul de mulțumire sau o stare de desfătare ori nemulțumire, insatisfacție, plictiseală”.

Cea mai importantă parte mentală pentru copii este abilitatea de a-și imagina. Cărțile îmbunătățesc imaginația copilului, imaginație care se va transforma în creație mai încolo în viață. Copilul trebuie să perceapă cartea ca pe un domeniu care merită să fie cucerit, ca pe un prieten mereu alături de el, un prieten care îi vorbește, îi dă sfaturi bune și care nu-l trădează niciodată.

La vârsta copilăriei, dorința de cunoaștere este evidentă, întrebările despre mediul din jurul lor și nu numai se regăsesc pe buzele lor și în acea scripă din ochi care nu poate fi trecută ușor cu vederea. Cărțile se vor prezenta astfel ca adevărați îndrumători în încercarea de a oferi răspunsuri dilemelor copilăriei, ajutându-i astfel pe cei mici să înțeleagă treptat că există o ordine a lucrurilor.

La vârsta preșcolară, lecturile mamei sau ale tatălui, în anumite momente ale zilei, îndeosebi înainte de culcare, constituie cea mai bună modalitate de a stabili primele contacte cu lumea cărților. Poveștile, povestirile din lumea păsărilor sau animalelor sau cele având ca eroi copii de vârstă apropiată, cu care deseori copilul se poate identifica, este genul de literatură menită să încante copilăria.

În acest scop toți cei implicați în educația copilului și cu precădere cadrele didactice trebuie să le stimuleze interesul pentru lectură încă de la vârsta școlară mică abordând diferite metode care să-i motiveze în procesul de apropiere față de carte, față de cuvântul scris.

Cartea este un mister după care se ascund mii și mii de cunoștințe ce le destăinuie pe zi ce trece. Cartea ghidează tinerii cititori să găsească, să înțeleagă și să aprecieze frumusețea limbii române și a creațiilor literare, dobândind cunoștințe generale pentru a înțelege și descifra « misterele » vieții făcând conexiuni între aspecte ale vieții și creații scrise.

Astfel că putem aprofunda orele de limba și literatura română prin lectură suplimentară introducându-i pe copii în lumea poveștilor, a basmelor, a legendelor, proverbelor și zicătorilor și nu în ultimul rând a poeziei, în cadrul orelor de literatura pentru copii.

Legendele și basmele au întotdeauna mult succes. Ele descriu conflicte și dificultăți care au ecou în inconștientul copiilor din toate țările și din toate epocile. Aproape întotdeauna va fi vorba de cineva sărac, amabil, micuț, care va sfârși prin a fi învingătorul unuia mult mai mare și mult mai rău, deseori prin șiretenie, vivacitate sau inteligență. Întâmplările sau evenimentele întâlnite în paginile cărților îi hrănesc copilului imaginația. Ele îl antrenează să urmărească o desfășurare logică în care anumite acțiuni ajung la consecințe așteptate sau surprinzătoare. Trezindu-i inteligența și imaginația, ele îl ajută să vadă mult mai clar în el însuși temerile sale inconștiente și conflictele sale interioare pentru că personajele trec prin aventuri în care copilul se poate încrede în el. Acesta se identifică cu personajele, în special cu cele pozitive, fiind astfel fericit pentru că cei buni triumfă.

Paul Cornea spunea în lucrarea sa *”Introducere în teoria lecturii”*, „... că nici computerul, nici televizorul nu vor duce la dispariția cărții, că lectura va continua să joace un rol cardinal în viața oamenilor, că accelerarea progresului tehnic va fi mereu însoțită de remedierea compensatoare a unui spațiu liber pentru închipuire, visare și căutare de sens... Cred, vreau să cred că vom continua să citim chiar dacă nu vor mai fi cărți. O vom face, la nevoie, pe ecrane portabile sau fixe, de buzunar ori de mari dimensiuni, dar vom continua s-o facem câtă vreme vom persevera să gândim și să producem bunuri simbolice.”

Copiii adoră poveștile și sunt oricând dornici să savureze o nouă lectură și de aceea, programul zilnic al grădiniței ar trebui să-i rezerve acesteia un loc corespunzător, fără a o transforma niciodată într-o obligație. Dar, pe cât este de bună e tradiția care fixează o oră specială pentru povești, pe atât de dăunătoare poate fi dacă nu apare o satisfacție a unei așteptări stimulate. O poveste ascultată fără să fie dorită nu poate fi receptată la nivelul scontat.

Educația, în care literatura este considerată factor de importanță majoră în dezvoltarea personalității copilului, are rolul de a menține echilibrul între limbajul convențional, principal necesar comunicării și ca atare refractar individualizării, și un limbaj individualizat, cu rădăcini în simboluri lingvistice sau non-lingvistice și ca atare necomunicabil. Mediul lingvistic este decisiv la vârsta preșcolară, iar educația prin literatură are un rol primordial.

În educația cu ajutorul literaturii pentru preșcolari, funcția poetică a limbajului are, în mod paradoxal, un rol important nu numai pentru receptarea ca atare a textului, ci și ca mijloc pentru dezvoltarea celorlalte funcții ale limbajului, adică pentru dezvoltarea generală a personalității copilului. Educația cu ajutorul literaturii ține cont și de monologul copilului, un aspect foarte important, prilejuind o “ascultare colectivă” care va favoriza o contactare reciprocă, verbalizată și apoi de stimulare a autoexprimării efective.

Poveștile sunt cele care îi dezvoltă copilului posibilitatea de a-și construi și verbaliza trăirile și proiecțiile, fără să-l pună în pericol, nici existențial, nici etic. Copilul cărui i se citește sau i se spun povești chiar înainte ca el să înceapă să vorbească, se atașează, efectiv de incantația poetică a limbajului și se obișnuiește să fie atent la ordinea sonorităților organizate. Copilul care începe să asculte povești abia când ajunge să frecventeze grădinița este foarte încântat la început, dar, neavând obișnuința de a urmări lectura, obosește repede și lasă gândul să-i zboare în altă parte, nereușind să-și mențină atenția activă mai mult de câteva minute. Astfel, receptarea textului literar este deficitară, copilul nu se poate bucura pe deplin de frumusețea lecturii și în același timp, scopul lecturii nu poate fi atins.

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Lectura copiilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de mediul școlar, dar și familie.

Copiii cărora li se citește de mici, copiii expuși lecturilor și povestilor vor crește înțelegând că lectura este un mod de destindere, de relaxare, nu o corvoadă sau o temă care trebuie bifată. Vor crește și e mult mai probabil să prefere lectura în detrimentul unor jocuri pe computer sau programe TV, iar asta e un beneficiu inestimabil pe termen lung.

„Cartea este un ospăț al gândurilor la care oricine este pofit.” Dacă vom ști să trezim interesul elevilor noștri pentru citit, dacă vom îndruma, verifica și stimula în acest scop, vom crește generații care vor simți o „sete” permanentă pentru citit, pentru cunoaștere, pentru lărgirea orizontului lor cultural, ceea ce se va răsfrânge pozitiv asupra vieții și activității lor, căci, așa cum spunea Miron Costin: „Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”.

Bibliografie:

1. Cornea, *Paul*, *Introducere în teoria lecturii*, București, Ed. Minerva, 1988
2. Robine, *Nicole*, *Lectura, în: Literar și social. Elemente pentru o sociologie a literaturii*, București, Ed. Univers, 1974
3. Angelescu, *Mircea*, Ionescu, *Cristina*, Lăzărescu, *Gheorghe*, *Dicționari de termeni literari*, București, Ed. Garamond, 1995
4. Olăreanu, *Costache*, *Lectura, în: Metode și tehnici de muncă intelectuală*, București, Ed. Didactică și Pedagogică, 1979

STIMULAREA INTERESULUI PENTRU LECTURA DE PLĂCERE LA ELEVII DE VÂRSTĂ ȘCOLARĂ MICĂ PRIN VALORIFICAREA PARTENERIATULUI ȘCOALĂ-FAMILIE-COMUNITATE

Înv. Elena ERIZANU-PÎNZARI
IP Liceul Teoretic „Al. Ioan Cuza”, Chișinău, Republica Moldova

Societatea modernă, dominată de transformări permanente și profunde, reclamă imperios idei, activități și acțiuni mereu noi. În avangarda acestor transformări stă școala, elevul, cadrul didactic și comunitatea. Esențial, în acest context, este ca elevii să învețe a învăța eficient astfel încât, ulterior, să se poată integra cât mai lejer în societate.

Cu toată amploarea pe care au luat-o mijloacele audio-vizuale în difuzarea culturii, cartea va rămâne unul dintre cele mai frecvente mijloace de autoinstruire. Lectura cărții oferă cititorului, pe lângă satisfacțiile pe care le aduce orice fapt inedit, prilejuri unice de reflecție, de meditație. Una dintre activitățile care angajează personalitatea într-o permanentă explorare a propriei persoane, a propriei conștiințe sau a lumii înconjurătoare este lectura.

Parteneriatul școală-familie-comunitate reprezintă o problemă actuală importantă, reliefată de diferite documente de politică educațională la nivel național și internațional și de cercetările în domeniul educației. Cercetările analizate arată că implicarea familiei în parteneriatul cu școala contribuie la îmbunătățirea rezultatelor, frecvenței școlare și la dezvoltarea responsabilităților elevilor pentru activitățile școlare. Pentru a implementa noile reforme în educație, școala are nevoie stridentă de a dezvolta parteneriate sociale viabile, în care să fie implicați atât părinții, cât și alți actori comunitari.

Trăim într-o societate în care interesul pentru lectură a tinerilor pe care îi formăm este din ce în ce mai scăzut din cauza avalanșei de informații provenită din mass – media, a dezvoltării fără precedent a tehnologiei care atrage tot mai mult atenția tinerilor și nu oferă întotdeauna cele mai bune soluții pentru problemele lor.

Scopul lecturii în perioada școlarității primare este de a forma progresiv un copil cu o cultură comunicațională, de a-l face capabil să înțeleagă lumea din jurul său, să comunice și să

interacționeze cu semenii, exprimându-și gânduri, stări, sentimente, opinii, să fie sensibili la frumosul din natură și, în viitor, să poată continua procesul de învățare.

Sarcina primordială a școlii este de a apropia cartea de mintea și sufletul copilului, de a-l pregăti pentru a o citi cu plăcere și a o înțelege, deoarece cartea îmbogățește cunoștințele, educă sentimentele, contribuie la formarea concepției despre lume, despre viață.

Școala e obligată să pregătească, să educe un cititor cult, cu gust estetic, capabil să gândească, să analizeze și să aprecieze cele citite, capabil să deosebească o carte bună, adevărată de una mediocră [8, p.125].

Freinert spunea: „Problema principală a educației rămâne nu atât conținutul învățământului, cum s-ar crede astăzi, cât modul de a provoca setea de cunoaștere a copilului ...” rămâne ca noi, dascălii, să găsim cele mai potrivite modalități de eficientizare a demersului didactic, astfel încât să stimulăm interesul pentru lectură al elevilor.

Experiența didactică pe care am acumulat-o până în prezent îmi permite să afirm faptul că interesul pentru lectură se formează în primii ani de școală. Stimularea interesului pentru lectură reprezintă o cerință fundamentală a ciclului primar și trebuie să se realizeze treptat. Formarea interesului pentru lectură este o mare artă, și presupune o muncă asiduă, dar merită să vedem cum micuții noștri reușesc să asimileze plăcerea de a citi. Dacă lectura elevilor este sistematic organizată și îndrumată, ținându-se cont de particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor, interesul pentru lectură crește.

Gustul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o îmbinare a factorilor educaționali (școala și familia). Familia are un rol enorm în cultivarea dragostei pentru citit. Lectura împreună cu părinții ridică prestigiul cititului în ochii copilului. Totodată, râzând împreună, mirându-se sau întristându-se, discutând cele citite, părinții oferă copilului modele unice de atitudine față de diferite situații, îi învață să concluzioneze.

Doar formarea interesului pentru lectură nu este suficient pentru a face din orice copil un cititor liniștit care să se cufunde ore întregi în lectura unei cărți. Este necesar să se formeze gustul pentru lectură, odată format, se poate transforma într-o adevărată pasiune.

Studiul teoretic și analiza experienței avansate confirmă faptul că școala primară reprezintă prima treaptă a sistemului de învățământ căreia îi revine principala sarcină de a organiza sistematic, competent experiențele copilului și ale familiei de a colabora activ nu numai cu școala, ci și cu comunitatea, iar educația ar trebui obligatoriu să se efectueze în baza principiului cunoscut, de a transforma obiectul în subiect conștient, actor al propriei formări, școala devenind una prietenoasă copilului.

În acest context pedagogii au nevoie de strategii didactice eficiente, care să asigure realizarea principiilor de stimulare a interesului pentru lectură al elevilor. Fiecare dintre strategiile descrise mai jos marchează experiența educațională și sugerează căi și mijloace de optimizare prin demersuri constructive.

În calitate de învățătoare mereu m-a interesat găsirea unor modalități de formare a interesului pentru lectura de plăcere la elevii de vârstă școlară mică. Propun în continuare *strategii didactice* prin care am format și dezvoltat interesul pentru lectura de plăcere la elevi.

Jurnalul de lectură. Elevii au avut posibilitatea să înregistreze rezultatele lecturii în fiecare zi în *Jurnalul de lectură*. Ei înregistrau în Jurnal date referitoare la volumul citit, impresiile de lectură, propriile stări postlecturale. Jurnalul este un carnet individual, ce permite efectuarea notițelor fără ca acestea să fie prezentate public, ceea ce a construit un avantaj pentru elevii timizi, dar un dezavantaj de comunicare și schimb de experiență. În cadrul acestei tehnici s-a observat depășirea obstacolelor prin interesul față de lectură. S-a atestat un interes deosebit față de cartea citită prin raportarea emoțională exprimată astfel:

„*Mi-a plăcut mult povestirea, mă văd și eu în rolul lui Ion*” (C.D.)

„*Ard de nerăbdare să văd cum s-a terminat povestirea*” (C.O.)

Aserțiunile elevilor desprinse din *Jurnalul de lectură* ne permite să constatăm o stare dominant atitudinală. Notițele zilnice dovedesc o atracție deosebită a cititorului. Elevul are un partener de comunicare - Jurnalul. Acesta este un consilier căruia cititorul își împărtășește sentimentele și meditațiile.

Calendarul de lectură și atitudine. Monitorizarea didactică a lecturii a început cu aplicarea zilnică a *Calendarului de lectură și atitudine*, fiind un instrument care orientează elevul spre o activitate creativă și sistematică în legătură cu lectura. Pe peretele clasei în format mare a fost afișat *Calendarul* care a fost structurat în 20-25 de rubrici care indică numărul de zile calendaristice școlare. Elevii în fiecare zi trebuiau să facă diverse notițe: să-și indice numele și prenumele, să fixeze ziua în care au început lectura cărții, să fixeze unele idei în legătură cu cele citite, să-și împărtășească emoțiile și sentimentele postlectorale.

Scopul principal al *Calendarului* a fost să-i provoc pe elevi spre lectură. Un moment destul de important în completarea *Calendarului* a fost înregistrarea zilnică a numărului de pagini citite. În acest sens am sesizat o concurență lectorală ce a provocat elevul să citească sistematic.

Efectele pozitive ale tehnicii *Calendarul de lectură și atitudine* sunt multiple, acestea fiind justificate de crearea posibilităților de raportare afectiv-emoțională, de stimulare a interesului pentru lectură, de organizare eficientă a lecturii.

Lansarea de carte. Este vorba de lansarea unei „cărți” create de elevi împreună cu părinții, frații, surorile sau bunicii în baza operei citite. Elevilor li s-au rezervat două luni de zile pentru a crea asemenea carte. Trebuiau să realizeze câteva sarcini în vederea alcătuirii/scrierii cărții pe care ulterior au lansat-o.

Acest proiect a presupus muncă, insistență, răbdare, a generat emoții, interes, plăcere și distracție. A fost o implicare eficientă a familiei în cadrul acestui proiect, o competiție sănătoasă de a prezenta o lucrare originală. Cărțile s-au dovedit a fi adevărate mici – cercetări. În cadrul lansării cărții elevii s-au remarcat prin spirit critic deosebit.

Ora de lectură. Am stabilit o zi în săptămână, unde le prezentăm, discutăm și citeam presa periodică pentru copii. Astfel elevii au făcut cunoștință cu revistele/ziazele *Alunelul*, *A mic*, *Felinarul*, *Spiridușii*, *Scara spre cer*, *Florile dalbe*. Mulți dintre elevi s-au abonat la reviste/ziaze.

Colaborăm și participăm în fiecare an la organizarea prezentărilor de carte la *Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret*, în scopul educării dragostei față de carte și lectură.

În fiecare vacanță de vară copiii participă în cadrul *Programului Lecturile Verii* la Biblioteca Municipală „L.Rebreanu” din or.Chișinău. Unii elevi au fost declarați cei mai buni cititori ai anului și unii dintre cei mai activi cititori în cadrul Programului Lecturile Verii.

Tot mai des contemplăm dificultatea elevilor de a ține cartea în mâini. În acest sens, putem să căutăm soluția în parteneriatul educațional. Școala are un partener sigur în ideea dezvoltării unui interes durabil pentru lectură, precum părintele care își dorește să vadă copilul citind [5, p.149-151].

Am proiectat și implementat *Proiectul de parteneriat cu familia „Citim împreună!”*. Părinții au fost încântați de ideea acestui proiect, s-au implicat activ în toate activitățile propuse.

Am inițiat *Proiectul educațional „Cartea – izvor de cunoștințe”* în parteneriat cu Biblioteca Municipală „L.Rebreanu” din or. Chișinău. Am încercat să-i conving pe elevi prin acest proiect de valoarea spirituală a cărților, de faptul că ele reprezintă moștenirea cea mai de preț. Odată format gustul pentru lectură se poate transforma într-o adevărată pasiune. Numai prin asemenea activități captivante reușim să cultivăm în sufletele copiilor noștri dorința de a citi.

În cadrul *ședințelor cu părinții* promovez importanța lecturii, le-am propus părinților câteva modalități pentru petrecerea unor momente plăcute alături de copii, pentru a-i ajuta să pătrundă în lumea magică a cărților.

Interesul pentru lectură poate fi motivat prin diverse *activități extracurriculare*. Desorganizez *întâlniri cu scriitori*. Scriitorii i-au îndrumat pe copii să persevereze, să știe că viața este în mâinile lor, că le stă în putere să-și modeleze destinul.

Vizionez cu copiii spectacole la Teatrul Municipal de Păpuși „Guguță” și Teatrul Republican de Păpuși „Licurici”, iar apoi discutăm asupra celor vizionate.

Orice *excursie* prin și în afara localității, este, de asemenea, un prilej pentru a povesti istoricul locurilor, pentru amintiri și impresii.

Prin intermediul strategiilor didactice centrate pe valorificarea parteneriatului *școală-familie-comunitate* am format și dezvoltat interesul pentru lectură; a crescut interesul pentru cunoașterea realității în general; și-au îmbogățit și activizat vocabularul; și-au dezvoltat capacitățile de exprimare; și-au dezvoltat capacitatea de a gândi și de a se exprima în conexiuni interdisciplinare; și-au lărgit orizontul imaginativ.

Bibliografie:

1. Andrei M. Introducere în literatura pentru copii. Editura Paralele 45, Pitești, 2004.
2. Antonescu S. M., Fortin S. Lectura copiilor și adolescenților. București: Editura Semn de carte, 2009.
3. Bragiș M. Parteneriatul școală-familie-comunitate în treapta învățământului primar. Ghid metodologic, Chișinău, 2013.
4. Manolescu N. Lectura pe înțelesul tuturor. Brașov: Editura Aula, 2003.
5. Marin M. Didactici aplicate în învățământul primar. Suport de curs. Selecție de materiale, 2013.

6. Pâslaru VI. Introducere în teoria educației literar-artistice. Chișinău: Editura Museum, 2001.
7. Șerban C. Forme și modalități de corelare a lecțiilor de citire și lectură în formarea deprinderii de
8. muncă cu cartea și a gustului pentru citit. Craiova: Editura Didactic Press, 2009.
9. Șeptelici A. Limba și literatura română în clasele I-IV. Ghid metodologic. Chișinău, 2009.

VREAU SĂ-MI CITEȘTI

Prof. Maria Ioana FEKETE
Colegiul „Emil Negruțiu”, Turda, jud. Cluj

Proiectul acesta reprezintă unul extrașcolar realizat în cadrul Bibliotecii Municipale Turda, pentru a răspunde unei nevoi privind lipsa lecturii la elevii din ciclul gimnazial și pentru a-i apropia de lumea cărților.

Scopul acestui proiect ”Vreau să-mi citești” îl reprezintă creșterea atarctivității pentru lectură, urmărită prin dezvoltarea unor capacități de relaționare între mai multe generații: părinți, bunici și copii.

Prin organizarea unor activități de lectură se pun bazele ununi mod diferit de a lectura cartea, de a te apropia de textul literar cât și de a crea noi povești. Conform statisticilor realizate rolul de a-i apropia pe elevi de lectură îl au părinții și bunicii. Ei sunt datori să le descopere copiilor cititul ca fiind ceva frumos, interesant și în același timp atractiv. Lectura împreună poate să apropie copilul de părinte dar și de bunic/ bunică. Lectura îi motivează pentru noi descoperiri dar reprezintă și o activitate prin care se dezvoltă creativitatea.

Obiectivele proiectului:

- ✓ Dezvoltarea plăcerii de a citi
- ✓ Cultivarea lecturii de plăcere și analiza acesteia
- ✓ Stimularea interesului elevilor pentru literatura universală și română
- ✓ Resuscitarea interesului pentru actul de lectură în sine
- ✓ Să realizeze diferite activități împreună
- ✓ Să stabilească relații de prietenie

Grupul țintă: elevii claselor a II –a din Turda însoțiți de părinți și bunici

Descrierea unei activități din proiect:

Una din activitățile realizate în cadrul bibliotecii a avut tema: **Teatrul de umbre**. Acesta poate fi considerat ca fiind prima formă de animație. Se consideră că această formă de teatru ar fi luat naștere pentru prima dată în India, iar apoi a fost utilizat și de către chinezi, care l-au dezvoltat din punct de vedere tehnic. Această formă de artă are rolul de a anima ora de elctură pentru a-i pune pe copii în fața personajelor poveștii citite. S-a lecturat textul *Maimuța fără coadă*, explicându-li-se copiilor cum se realizează figurinele necesare unei asemenea activități, ce este un teatru de umbre, la ce folosește un gong și ce presupune animarea unei lecturi. După episodul lecturii s-au căutat diverse proverbe pornind de la morala textului citit. Copiii au identificat proverbe, lipindu-

le apoi pe o formă de carte care imita primele texte scrise după cultura japoneză. Următoarea etapă a activității o reprezintă o nouă repriză de lectură, de această dată despre Mozart, deoarece activitatea s-a realizat pe muzica acestui compozitor.

Pentru fiecare dintre noi primele lecturi ne leagă de un anumit autor, o anumită carte care devine centrul lumii. Odată ce descoperi o carte, o citești și recitești de câte ori ai ocazia. Ne apropiem mereu de acea lume cu simțămintele amestecate de plăcere și angoasă. Plăcerea devine zborul fanteziei, descoperirea altor lumi, altor "tărâmurii", a unor spații ce primesc însușiri necunoscute până acum. Ne temem de personajele negative dar în același timp ne facem curaj să pătrundem din nou în lumea "interzisă", dobândim încredere în noi. Și apoi, descoperim cuvinte noi, pe care le putem împărtăși cu ceilalți.

Cuvântul, mărturisește Manolescu reprezintă pentru el o primă amintire. Acesta se leagă de cuvinte pentru a retrăi momente ale copilăriei.

Cărțile le identificăm cu iubirea, astfel că atunci când privim înapoi trebuie să ne raportăm la o poveste de dragoste frumoasă. Valorificând actul lecturii astfel le insuflăm copiilor scenarii frumoase de care își vor aduce cu drag aminte după mai mulți ani.

Copiii în acest proiect citesc cu voce tare, această formă de lectură e importantă, ei își impun vocii să lucreze, să intre în acord cu gândurile, să se înțeleagă cu ideile, să pronunțe corect și răspicat literele ce umplu pagina. Ei prind "aripi" de la o activitate la următoarea, asemeni unui tren de mare viteză, își reglează respirația, atung literele și acestea prind parcă viață prin sunet.

Activitatea descrisă este una ce valorifică rolul moralizator al poveștii. Aceasta conține o enigmă, pe care copiii o descoperă și apoi o cunosc. Cartea a devenit o formă de călătorie, i-a dus pe micii cititori spre centrul lumii, spre periferii, i-a plimbat prin zone necunoscute și interesante. Dacă le-a plăcut această călătorie în lumea cărților, nimeni nu poate să-i oblige să se întoarcă din ea.

Bibliografie:

1. *Care-i faza cu cititul*, Editura Arthur, 2018
2. Dan C. Mihăilescu, *Cărțile care ne-au făcut oameni*, Editura Humanitas, București, 2017
3. Matei Vișniec, *Iubirile de tip pantof. Iubirile de tip umbrelă...*, Editura Cartea românească, București, 2016
4. Nicolae Manolescu, *Viață și cărți. Amintirile unui cititor de cursă lungă*, Editura Paralela 45, Pitești, 2010

DESPRE TINERI ȘI LECTURĂ DIN PERSPECTIVA PĂRINȚILOR

Prof. Carmen FELHAZI
Colegiul „Emil Negruțiu”, Turda, jud. Cluj

Motto: „*Il est évident que notre temps n'est pas et ne peut pas être celui des liseurs*”.

(Émile Faguet, 1912)

Critica tradițională concepe opera literară ca un obiect dotat cu semnificație prestabilită care, „locuind” textul, va fi dezvăluită prin actul lecturii. Roland Barthes susține însă contrariul, în opinia lui, textul nu posedă semnificație, aceasta este dată de către cititor care este și producător de sens. Pentru Barthes, cititorul nu se definește, nu există decât în relație cu textul, între aceștia se stabilește astfel o relație de interdependență.

Barthes amintește că cititorul vine în contact cu universul cărții având în minte un bagaj de cunoștințe codate sau așa-numitele „competențe culturale” ale cititorului. El consideră că textul în sine este o țesătură de citate izvorâte din mii de filonuri culturale, respingând concepția tradițională a textului literar ca subordonat total autorului său.

Fiecare text se deschide, păstrându-și specificul, unei multitudini de sensuri, infinitelor posibilități de interpretare. Barthes insistă asupra rolului fundamental al cititorului, veritabil producător de sens care, prin procesul lecturii, realizează această pluralitate de semnificații a operei respective. Textul are nevoie de un cititor creativ care, „deschizând” opera spre infinit, o re-scrie prin lectura sa. Ca să ne asigurăm universalitatea operelor și eternitatea lor în memoria urmașilor noștri, trebuie să ne concentrăm asupra dificilei misiuni de a redeschide apetitul pentru lectură, în oricare formă ar apărea, fie e-book, fie variantă tipărită. Îngrijorați de lipsa de interes a tinerilor pentru citit, francezii au realizat un sondaj pe care l-am preluat și am încercat să îl aplic la scară mică, printre părinții elevilor mei din clasa a IX-a, care au fost rugați să colaboreze în ceea ce privește formularea răspunsurilor la chestionar, din dorința de a identifica nevoile, preferințele și locul pe care îl ocupă cititul și textul de orice fel în realitatea lor cotidiană.

Părinți și copii au fost de acord în unanimitate că este foarte important să citim zilnic, să apreciem lectura care are ca și consecințe instruirea, îmbogățirea culturii generale, dezvoltarea capacității de exprimare și a creativității, stimularea imaginației. Pentru majoritatea părinților, lectura reprezintă o plăcere, un moment de relaxare, numai un sfert considerând că lectura este o obligație sau o nevoie.

Întrebați ce preferințe de lectură au copiii lor, părinții au ales, majoritatea, romanele *young adult*, bestsellerurile destinate tinerilor, apoi benzile desenate, cărțile cu ilustrații, pe ultimul loc clasându-se cărțile de actualitate și ziarele.

În ceea ce privește momentele de lectură, preferate de către copiii lor, părinții au ales în ordine seara (declarând că elevii citesc cel puțin o dată pe săptămână), în week-end și în vacanțe. Ceea ce este de apreciat este faptul că majoritatea părinților și-a exprimat dorința de a vedea copiii citind mai mult.

În ceea ce privește responsabilitatea celor care trebuie să insuflă dragostea pentru carte copiilor, aceasta se împarte în mod egal între familie și școală și părinții sunt de acord că dorința pentru această activitate se poate forma și nu este înnăscută. Pe de o parte, aceștia consideră că familia, părinții sunt cei care trebuie să transmită și copiilor lor plăcerea lecturii, iar pe de altă parte, gustul pentru lectură este influențat și de anturajul copilului, de grupul social căruia acesta îi aparține și care impune moda, inclusiv la nivelul lecturii.

La întrebarea care pune accentul pe metodele și mijloacele prin care se poate stimula pasiunea pentru citit, părinții au enumerat cele pe care le-au aplicat ei înșiși copiilor: le-au citit din

copilărie povești, le-au cumpărat sau au împrumutat de la bibliotecă reviste, benzi desenate, cărți ilustrate, i-au dus la bibliotecă și la librării, lăsându-i să își aleagă cărțile despre care auzeau de la colegii sau educatorii lor. Părinții și-ar dori din partea educatorilor să insiste mai mult pentru a întări dorința de a citi a tinerilor prin indicarea unei liste cu lecturi suplimentare dar care să conțină texte vizând subiecte de actualitate din diverse domenii, bestselleruri și mai ales, să nu se limiteze doar la autorii canonici studiați la școală (și prevăzuți de o programă prăfuită și deosebit de încărcată) care trezesc adesea un sentiment contrar dragostei pentru lectură, crearea de cercuri de lectură unde elevii să aibă prilejul să citească inclusiv propriile producții, ateliere de scriere creativă care să le ofere tinerilor posibilitatea să își descopere talentele literare.

În concluzie, pasiunea pentru lectură, în opinia părinților, nu este înnăcută, poate fi cultivată cu ajutorul școlii și al familiei. Chiar dacă ni se pare uneori că generația celor tineri nu are valori pentru că nu recunoaștem valorile generației noastre printre ale lor, acest lucru nu demonstrează că noi avem dreptate și că ei nu au... valorile lor. În ceea ce privește problema îngrijorătoare a indifferenței față de carte și chiar uneori repulsia față de lectură, ar trebui să re-gândim în primul rând lista de lecturi obligatorii sau suplimentare în funcție de nevoile, interesele și valorile tinerilor: „*The simplest experience of the world proves that a work of great excellence may deeply move one person, while it leaves another untouched; and that a book which has influenced one strongly in one's youth may lose such influence over one's later years. There is practically nothing that every man can read at every time.*”(Georges Brandes)

Bibliografie:

1. Georges Brandes et alli., *Le plaisir de lire*, Pieffe Edizioni, 2017.
2. Nicolas Carpentiers, *La lecture selon Barthes*, ed. L'Harmattan, Paris, 1998.
3. «Sondage OpinionWay pour l'APEL –France Info – Mon quotidien –L'actu»; *Sondage sur la lecture chez les enfants du primaire et secondaire.*

LECTURA ȘI LUMEA CONTEMPORANĂ

Prof. Eva FENECHIU

Colegiul Tehnic „Anghel Saligny” Cluj Napoca

Tema cititului am abordat-o relativ recent și nu prea aveam de gând să o reiau dacă nu deveneam atent la un parlamentar bihorean care, la întrebarea unei jurnaliste („Care este ultima carte pe care ați citit-o?”), a răspuns că a citit o carte anul trecut (“Viața ca o pradă” de Marin Preda). Nu asta, să zicem, ar fi cea mai mare nenorocire. Ceea ce îmi pare însă, cu adevărat, o mare nenorocire pe capul nostru, este mentalitatea “alesului nostru”. Pentru întrebarea pusă, el a acuzat-o pe ziaristă de obrăznicie și, în mod vehement, a afirmat că: “cetățenii ar trebui să stea la 200 de metri de parlamentari”.

Trag concluzia că domnul în cauză crede că, cititul unei cărți pe an, îl face atât de prețios încât, oamenilor de rând nu ar trebui să li se permită să se apropie de el.

Revenind la tema ce mi-am propus-o, trebuie să o spun foarte clar că, o carte pe an mi se pare foarte puțin.

Cei a căror performanță în ale cititului de cărți se reduce doar la atât, nu mi se par defel favorizați, dacă ținem seama de faptul că știința susține ideea că lectura, și nu orice lectură ci mai ales lectura romanelor, este bună din mai multe puncte de vedere.

Conform unui studiu efectuat la *University of Toronto*, participanții la studiu care au citit scurte povestiri, resimt mult mai puțin nevoia de “închidere cognitivă” și sunt mai receptivi, în comparație cu omologii lor care au citit eseuri nonficțiune.

Autorii studiului arată că:”Deși lectura nonficțiune îi ajută pe studenți să învețe conținutul subiectului, este posibil ca aceasta să nu-i ajute întotdeauna să-și formeze și o opinie despre subiect (să cugete despre el)”.

Potrivit unor cercetători de la Yale, care au studiat 3635 de persoane cu vârsta de peste 50 de ani, persoanele care au citit cărți măcar 30 de minute pe zi, au trăit în medie cu 23 de luni mai mult decât cei care nu au citit decât reviste sau deloc.

Se pare că, practica citirii cărților creează o implicare cognitivă care îmbunătățește o mulțime de lucruri, inclusiv vocabularul, abilitățile de gândire și concentrare. De asemenea, cititul cărților poate afecta empatia, conștiința socială și inteligența emoțională, suma cărora îi ajută pe oameni să rămână pe planetă mai mult timp.

Dacă intrăm și în alte detalii privind motivele pentru care este important să citim romane, un argument ar fi și acela că ne îmbunătățește imaginația și capacitatea de vizualizare mentală. De exemplu, în timp ce urmărim un film, ecranizare după o carte, vedem o anumită scenă complet blocată în gândirea sau imaginația realizatorilor deci nu putem vedea decât ceea ce încearcă ei să ne arate. Când citim cartea, aceeași scenă, descrisă amănunțit de autor, o trecem prin propriul filtru de gândire și ne-o imaginăm, probabil, cu totul altfel. Ni se dezvoltă astfel imaginația și creativitatea.

În acest context este interesant să ne punem și întrebarea “Cum este mai bine în cazul cărților ecranizate, să citim cartea întâi și după aceea să vedem filmul sau invers?”

În lumina argumentului de mai înainte, cred că, varianta cititului mai întâi este mai bună. În acest fel, ne facem propriile păreri, ne construim propriile imagini și apoi, toate acestea le confruntăm, prin vizionarea filmului, cu cele ale scenaristului și regizorului.

Se spune că pisicile au nouă vieți. Noi oamenii, din nefericire, avem doar una. Suntem născuți în această lume frumoasă și diversă. Este lumea în care au existat și generațiile dinaintea noastră, dar și lumea al cărei viitor ni-l imaginăm în moduri mai mult sau mai puțin fantastice.

Nu există niciun fel în care să experimentăm, să vedem și să trăim toate acestea. Citatul din George R.R. Martin (autorul romanului “Urzeala tronurilor”), pe care l-am folosit ca motto, ne asigură că, dacă citim, putem avea nu numai nouă vieți ca pisicile ci chiar și o mie.

Acest lucru este de la sine înțeles. Cărțile deschid lumi noi, diferite de cea în care trăim în prezent și ne fac să trăim din nou și din nou.

Iată, prin urmare, un nou argument în favoarea cititului de romane, ele fiind cele care oferă o scurtătură către trecut, către diverse zone ale prezentului și către viitor. Ba mai mult, de multe ori, cărțile ne arată adevărul atunci când el este prea urât pentru a fi rostit cu voce tare.

Cititul este o experiență activă și subtilă. Același text, pentru diferiți cititori, generează experiențe de lectură întrucâtva diferite dar poate însemna că ai pătruns în mintea unei alte persoane, poate cineva mort de mii de ani.

Dincolo de milenii, în capul tău, un autor îți vorbește, în mod clar, direct ție. Romanul te lasă să te pui în pielea oamenilor pe care altfel nu-i înțelegi, te lasă să vezi lumea prin ochii străinilor.

În calitate de cititori, avem o perspectivă care nu se găsește în viața reală și care ne permite accesul instantaneu la ceea ce gândesc și simt personajele. Astfel cititul rupe cătușele timpului și leagă împreună oameni care nu s-au cunoscut niciodată, cetățeni ai unor epoci îndepărtate.

Cititul ajută la îmbunătățirea vocabularului, ne ajută să ne deconectăm, să vizualizăm concepte, să ne îmbunătățim competențele lingvistice, să învățăm lucruri noi și, nu în ultimul rând, ne ajută să purtăm conversații interesante cu alți oameni care au citit cărți similare. Citind cărți cunoștințele pe care le câștigăm sunt foarte vaste. Ele ne oferă o mulțime de informații din domeniul științelor, istoriei, literaturii, biografiilor unor personalități etc. De asemenea, o carte ne poate ghida spre succes (cărțile motivaționale) și ne poate stimula să ne facem bine treaba. Cunoștințele dobândite din cărți ne pot ajuta în viața de zi cu zi și pot fi, de asemenea, împărtășite cu oamenii din jurul nostru.

Un alt argument în favoarea cititului de cărți, în această lume modernă plină de gadgeturi, este că ne ține, pentru ceva timp, departe de nenumăratele gadgeturi care ne-au monopolizat viața, dacă nu cumva, cărțile citite sunt în format electronic (dar asta nu este un păcat).

După atâtea argumente înșirate poate că se iscă întrebarea “câte cărți ar trebui să citim pe an pentru ca să avem un ascendent moral asupra personajului menționat la început?”

Nu se pot da rețete. Răspunsul-glumă ar fi: **două**. Dar, cu toate că recomandarea de a citi o carte pe săptămână ar putea părea descurajantă, ea este totuși realizabilă chiar și pentru cei mai ocupați oameni.

Scriitoarea americană Stephanie Huston spune că, pentru ea, scuza lipsei de timp, s-a dovedit a fi neconvingătoare. După ce și-a stabilit ca țintă să citească 50 de cărți într-un an, a renunțat la timpul irosit pe telefon în favoarea devorării paginilor în pat, în tren, în timpul pauzelor de masă și în timpul altor așteptări. După două luni de aplicare a unui astfel de program, ea spune că are mai multă pace, satisfacție, un somn îmbunătățit și a învățat mai mult decât credea că este posibil.

Chiar dacă ritmul Dumneavoastră nu este cel al Stephaniei Huston, dar citiți multe romane, sunt convins că, fiecare vă oferă câte o picătură de fericire

Surse:

- [1. www.inc.com/christina-desmarais/why-reading-books-should-be-your-priority-according-to-science.html?utm_source=pocket&utm_medium=email&utm_campaign=pockethits](http://www.inc.com/christina-desmarais/why-reading-books-should-be-your-priority-according-to-science.html?utm_source=pocket&utm_medium=email&utm_campaign=pockethits)
- [2. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5105607/#R3](http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5105607/#R3)

„GRĂDINA CU LECTURI!”

Prof. Aurica- Maria FLORE

Școala Gimnazială „Constantin Brâncoveanu”, Satu Mare

Pornind de la argumentul că a instrui și a educa prin textul literar constituie o importantă dimensiune valorică a școlii, pe care dascălul trebuie să-o construiască prin simțiri autentice și prin esențializări menite să-i deschidă copilului universul viu al cunoașterii și al trăirilor semnificative, în urma unei discuții cu părinții clasei mele, în cadrul ședinței cu părinții, am propus inițierea unui proiect sub formă de concurs la nivel de clasă, pentru a stimula interesul copiilor pentru lectură, iar aceștia m-au asigurat de sprijinul total din partea dâșilor. Astfel, am implementat proiectul tematic „GRĂDINA CU LECTURI”, însă l-am extins și la nivelul clasei paralele, dar am implicat și elevi dintr-o clasă din ciclul gimnazial.

Grupul țintă a cuprins: elevi de 7- 9 ani, din cls. I B, părinții acestora dar și elevii claselor cu care se desfășoară activitățile comune, iar scopul acestui proiect urmărește:-dezvoltarea abilităților de comunicare verbală, stimularea interesului pentru lectură, a creativității și încrederii în forțele proprii și cultivarea gândirii proiective.

Obiectivele vizate pentru elevi sunt: să-și îmbogățească nivelul comunicării orale și scrise, să-și dezvolte imaginația și creativitatea verbală, să se apropie de carte și de cuvântul scris, să-și dezvolte gustul pentru lectură, să-și creeze o atitudine de respect și grijă față de carte, să cunoască instituții care se ocupă de apariția, distribuirea și păstrarea cărților, să împărtășească din experiența personală, iar pentru părinți : să înțeleagă rolul lecturii în formarea și dezvoltarea intelectuală a propriului copil, să cunoască cerințele învățământului actual în condițiile cerute de reforma educațională, să conștientizeze rolul lor în dezvoltarea și educarea propriilor lor copii, să creeze un mediu cald și sigur pentru elev, să se implice în activitatea școlii.

Modul de realizare: în echipă (efortul colectiv al tuturor elevilor îndrumați de învățător, sprijiniți de părinți).

Proiectul va fi finalizat prin portofoliul (dosarul tematic) care va cuprinde mostre de la fiecare activitate desfășurată (diplome, fotografii, floricele care completează “Grădina cu lecturi”, pagini din “Cartea “ scrisă de elevi etc.), iar acesta se desfășoară până la sfârșitul anului școlar. Ca metode de realizare (activități de implementare a proiectului) voi folosi activități permanente, activități periodice și activități cu părinții.

Etapile alcătuirii proiectului sunt următoarele: definirea sarcinii (ce citim? de ce citim? ce ar trebui să știm?); stabilirea surselor (biblioteca personală, a școlii, a orașului, librării, edituri, tipografii, autori de cărți pentru copii, părinți, învățător); împărțirea sarcinilor (elevul consultă sursa de informație, citește, completează “Grădina cu lecturi”, intervine în “Jurnalele de dialog”, adresează întrebări la “Colțul cititorului”, participă la activitățile întreclase, se pregătește pentru concursuri etc.); analiza datelor (elevii conștientizează necesitatea lecturii și a activităților la care participă (ce am învățat din...?)); transmiterea cunoștințelor/realizărilor (permanent activitatea

elevilor este analizată și apreciată; se aduc referiri la contribuția fiecărui elev la împodobirea grădinii, etc.

Pe parcursul evaluării se urmăresc activitățile în care elevii s-au implicat, se înregistrează frecvența cu care ei au consultat materialele scrise în vederea culegerii de informații; se urmărește calitatea exprimării orale și scrise, frecvența noilor deprinderi achiziționate și capacitatea de a le aplica în contexte variate;

Metodele folosite în evaluare sunt: înregistrarea observațiilor pe fișe, analiza lucrărilor elevilor, înregistrarea unor momente din derularea programului pe caseta video, conversația, iar pentru obiectivele care vizează părinții se vor urmări: receptivitatea acestora la solicitările copilului și ale școlii, frecvența cu care aceștia au monitorizat activitatea elevilor, au contactat unitatea de învățământ în vederea menținerii interesului pentru lectură al copilului și în familie, se vor monitoriza activitățile din cadrul programului la care părinții au participat și contribuția fiecăruia, folosindu-se ca metode: chestionarul, interviul, observația.

Totodată, am conceput activitățile în trei moduri: activități permanente: organizarea panoului "COLȚUL CITITORULUI", organizarea expoziției „GRĂDINA CU FLORI”, monitorizarea lecturii suplimentare și confruntarea ei cu "Jurnalele", monitorizarea activității desfășurată de fiecare elev la Biblioteca școlii și la Biblioteca Județeană, monitorizarea activității desfășurată de fiecare elev la Librăria Compas, constituirea minibibliotecii clasei, monitorizarea întrebărilor de pe posturi; activități periodice: activități de lectură, activități la bibliotecă, activități interclase, activități la bibliotecă și activități cu părinții: prezentarea PROIECTULUI, a obiectivelor, a activităților specifice, completarea chestionarelor, dezbateri: „Rolul lecturii în dezvoltarea intelectuală a școlarului mic”, dezbateri: "Trebuie să le citim copiilor noștri?", „Vă ascultăm povestea”-părinții citesc copiilor și „Sunteți invitații noștri”- activitate la care participă și părinții.

Bibliografie:

1. <https://www.didactic.ro/resurse-educationale>
2. <https://www.facebook.com/Didactic.ro/>

IMPORTANȚA LECTURII ÎN CONTEXTUL EDUCAȚIEI ACTUALE

Prof. înv. primar Sofia Nicoleta FLOREA
Școala Gimnazială Nr.1, Dorobanțu, jud. Constanța

Pe lângă satisfacțiile pe care le aduce orice fapt de cultură, cartea aduce celui care o citește, prilejuri neașteptate de trăiri spirituale, de reflecție, de introspecție, contribuind la modelarea personalității și comportamentului cititorului.

Cu toată concurența televizorului și a calculatorului care are acces la diversitatea internetului, cartea ar trebui să rămână una din constantele vieții noastre, lectura rămânând una dintre cele mai educative și mai răspândite activități instructiv-educative.

Cu cât trezim mai repede în sufletul copilului dorința de a citi și altceva decât manualul, cu atât mai importante sunt efectele lecturii asupra limbajului, comunicării, comportamentului, socializării și acumulării unei culturi generale complexă și durabilă.

Cartea ar trebui să devină prietenul nedespărțit al copilului, căci ea îi va furniza cele mai neașteptate experiențe de viață, îl va ajuta să parcurgă căile cunoașterii și îl va pune în posesia instrumentelor cu care va descoperi realitatea înconjurătoare. Mulți dintre eroii cărților citite devin modele pentru copilul curios, care sesizează binele și răul și alege personajele pozitive cu care ar dori să se asemene. Personajele negative conturează în mintea copiilor modele negative pe care aceștia le critică și le resping.

Cum spunea Rabelais „copilul este un foc care trebuie aprins și nu un pahar care trebuie umplut”. Noi trebuie să deținem capacitatea de a prezenta elevilor noștri cartea ca pe un obiectiv care merită să fie cucerit, căci ne va deveni cel mai de nădejde prieten.

Lectura cărților constituie o activitate fundamentală pentru întreținerea condiției intelectuale, îmbogățirea cunoștințelor și a limbajului, pentru cunoașterea indirectă a diferitelor universuri și realități.

Unul din obiectivele fundamentale ale limbii romane, ca disciplină școlară la clasele mici, o constituie formarea și cultivarea gustului pentru citit, pentru lectură, iar cartea trebuie să devină „prietenul” lor nedespărțit.

Mai mult decât oricare din tehnicile audio-vizualului prin care sunt vehiculate valorile culturii, lectura cărții oferă celui care o parcurge, pe lângă satisfacțiile ce le aduce orice fapt inedit, prilejuri unice de reflecție, de meditație. Ea îndeamnă la introspecție, angajează valori formative care își pun amprenta pe întregul comportament al cititorului. Tocmai de aceea se apreciază că lectura (cărți , reviste, ziare, diverse publicații), reprezintă una dintre cele mai răspândite și intense activități ale omului modern.

Orientarea elevilor spre cartea citită trebuie făcută în funcție de vârsta, de particularitățile individuale ale fiecăruia și de nivelul la care și-au însușit cititul. Unui elev de clasa I, ar trebui să i se recomande cărți cu poezii pentru copii, cu literele asemănătoare cu cele din abecedar ca mărime, cu ilustrații adecvate care să îl ajute să înțeleagă mai bine textul.

Unui elev cu tendințe de nepăsare față de lumea vie, i se vor recomanda lecturi cu personaje din lumea necuvântătoarelor, pentru a înțelege că orice ființă are trăiri, dureri, suferințe și de aceea merită ocrotită. Unui elev care citește mai greu și nu conștientizează ceea ce a citit, i se vor recomanda lecturi scurte, care să-l mobilizeze să citească din ce în ce mai bine.

Sunt numeroase activitățile extracurriculare care le pot trezi elevilor interesul pentru lectură. Trebuie început cu prezentarea bibliotecilor la care pot avea acces mai ușor : biblioteca școlii și biblioteca municipală.

O secvență foarte importantă în stimularea interesului pentru lectură și formarea de cititori pasionați este legată de felul în care se recomandă ce să citească și cum să citească. Pentru a preveni receptarea ca obligativitate a lecturii particulare, învățătoarea va starni curiozitatea elevilor în diferite feluri:

-nu se va da lista anuală la începutul semestrului I , ci se vor stabili titluri pe 2-3 săptămâni;

-va face prezentarea unor cărți în așa fel încât să ambiționeze elevii în achiziționarea și lecturarea lor;

-va povesti incomplet momente ale unor narațiuni, lăsând elevilor un semn de curiozitate în finalizarea întâmplărilor;

-va caracteriza unele personaje, îndemnând elevii la căutarea independentă, prin lectură integrală, a locului acestora în narațiune, a relațiilor cu alte personaje;

-va recita una sau două strofe dintr-o lirică sau poem liric, îndemnând elevii la realizarea integralității textului;

-va controla fișele de bibliotecă ale copiilor și va vedea bibliotecile lor personale.

Pentru organizarea și desfășurarea îndrumării lecturii suplimentare a elevilor, se vor putea folosi ca metode, la clasele I și a II-a, citirea expresivă și povestirea.

Începând cu clasa a III-a, elevii vor realiza într-un caiet de lecturi suplimentare, însemnări personale asupra celor citite. În acest caiet, elevii vor nota titluri, autori, citate, vor povesti, vor înregistra numele personajelor, vor caracteriza sumar unele personaje, își pot exprima părerea asupra unor fapte, personaje, expresii literare. Este important ca asemenea notații să fie verificate periodic de către învățător, făcând aprecieri stimulative, spre a determina elevii să-și formeze un stil de afișare, selectare și înregistrare a informațiilor acumulate din cărți.

Valorificarea textelor literare în serbări școlare, montaje literare, șezători literare, teatru literar, procese și jocuri literare, constituie nu numai o splendidă activitate artistică, ci și o formă de cunoaștere a cât mai multor opere literare.

Popularizarea cărților este o formă esențială de stimulare a interesului pentru alcătuirea unei biblioteci personale, de formare a dragostei pentru carte, pentru citit. Popularizarea cărților se face prin:

- vizitarea bibliotecii;
- organizarea de întâlniri cu scriitori;
- organizarea de expoziții de cărți;
- medalioane literare;
- participarea la spectacole de teatru;
- vizitarea librăriilor;

Publicarea creațiilor artistice ale elevilor la gazeta de perete a clasei, în reviste pentru copii, în revista școlii este o altă metodă în stimularea interesului pentru lectură. Efectuarea tabelului cu evidența lecturii elevilor și afișarea lui în clasă va stimula concurențial cititul cărților. Văzând ce și cât au citit colegii, elevii se vor ambiționa să aibă în dreptul numelui lor cât mai multe și variate texte lecturate.

Lectura suplimentară a elevilor este un excelent suport pentru realizarea obiectivelor citirii. Iubirea pentru carte se formează în mod sistematic, cu multă răbdare și îndrumare. Este cea mai frumoasă achiziție a elevului care se exprimă, ca aleasă satisfacție, pentru întreaga viață. Cititul cărților devine o utilă formă de recuperare a timpului și un excelent prilej de fascinație.

Finalitățile urmărite îi privesc atât pe copii, cât și pe părinți și pe cadrele didactice. Cadrele didactice să proiecteze activități care să trezească interesul copiilor pentru lectură. În sălile de clasă

să se amenajeze minibiblioteci. Să urmărească implicarea copiilor în activitățile bibliotecilor și ritmicitatea împrumutării cărților. Părinții să se implice mai mult în controlul lecturii copiilor, să le asigure fondul de lectură specific clasei în biblioteca personală și să-i îndrume spre alte biblioteci. Copiii să aibă fișe de înscriere la biblioteca școlii și la biblioteca municipală și să împrumute ritmic cărți. Să se observe din partea lor o îmbunătățire a exprimării orale și scrise și un interes crescut pentru lectură.

Din tot ceea ce întreprindem trebuie să rezulte ca școala joacă rolul cel mai important în apropierea copilului de lumea cărții și implicit de lectură.

Bibliografie:

1. Revista Învățământul primar-2002
2. Revista Învățământul primar-2006

CE URMEAZĂ DUPĂ LECTURĂ?

Prof. înv. primar Mihaela Florica FULGĂ
Școla Gimnazială Izbiceni, jud. Olt

Copilul tocmai a terminat de citit o carte. Îl întrebi dacă i-a plăcut, îl rogi să îți povestească despre ce a fost vorba și, eventual, îl întrebi dacă mai vrea să citească și altceva. Și apoi? Ce urmează după ce a închis cartea? Cum te poți asigura că povestea, personajele sau informațiile citite nu vor fi uitate sau incomplet înțelese?

Pentru a-l ajuta pe copil să transfere informațiile din lumea cărții în realitate, îi poți propune câteva activități bazate pe alte arte sau științe:

Desenul. Dacă ai citit și tu cartea, așezați-vă la o masă, cu o coală albă de hârtie în față și dați frâu liber imaginației. Desenați liber tot ceea ce vă amintește de carte, ce vă inspiră amintirile despre personaje, diverse momente din lectură.

Propune-i să realizeze ilustrații pentru pasajele din carte care i-au plăcut mult. Folosește o hârtie de mărimea paginilor din carte și lasă-l singur în fața ei. Permite-i să fie creativ. Lipici, bucăți de materiale textile, mărgelile și paiete, hârtie colorată, vată, bucăți de lemn, acuarele, toate acestea pot fi combinate în așa fel încât să se obțină ilustrația care i-ar fi plăcut copilului tău să o observe în carte. După ce și-a finalizat lectura, poate așeza între pagini și "creațiile" lui, iar când o va răsfoi din nou, va fi plăcut surprins de imaginile al cărui autor a fost chiar el.

Fotografia. Dacă aveți un aparat de fotografiat, permite-i să descopere secretele acestei arte. După ce a terminat lectura, propune-i să realizeze o expoziție cu fotografiile pe tema cărții pe care a citit-o. Arată-i copilului cum se folosește un aparat foto și, dacă este posibil, arată-i cum poate modifica pe calculator fotografiile pentru a obține efecte speciale. După realizarea fotografiilor, dezvoltați-le pe cele mai reușite, cere-i copilului să aleagă un titlu pentru fiecare și expuneți-le în casă. Roagă-l să îți arate în ce fel se leagă fiecare imagine fotografiată de tema cărții.

Muzica. În cartea pe care tocmai a citit-o copilul este menționată o anumită piesă muzicală ori un anumit artist sau compozitor? Profită de ocazie pentru a-i îmbogăți cultura muzicală. Fă rost de muzica respectivului compozitor sau artist și propune-i să o asculte. De multe ori, referințele muzicale din cărți au rolul de a creiona o anumită perioadă, un context cultural sau o trăsătură a unui personaj. Îi oferi astfel posibilitatea copilului de a înțelege ce a citit dintr-o perspectivă mai largă.

Film. Multe cărți au fost ecranizate. Este preferabil întotdeauna ca lectura cărții să nu fie înlocuită de vizionarea filmului. Dar, după finalizarea romanului, îi poți propune copilului să vizionați împreună filmul pentru a vedea care a fost viziunea regizorului, ce a fost omis, pe care aspecte a fost pus accentul. Este o ocazie pentru copil să înțeleagă povestea dintr-o altă perspectivă, dar și să își dea seama că simpla vizionare a unui film nu poate înlocui lectura cărții.

Teatru.

Mergeți împreună să vedeți piesa de teatru pe care tocmai a citit-o sau povestea care a stat la baza spectacolului de teatru.

Științe. Mulți copii sunt fascinați de experimentele științifice. Copilul tău tocmai a citit o carte de știință pentru copii? Caută experimente pentru copii pe tema respectivă și puneți-le în practică împreună. Cere-i să îți explice procesele chimice sau fizice despre care a citit și puneți în practică împreună informațiile teoretice pe care le-a acumulat din lectură. Te poți inspira de aici dacă vrei să experimentați: procesul de osmoză, proprietățile apei sărate sau despre acizi.

Istorie. Copilul tău a terminat o carte despre Roma Antică, de exemplu? Vorbește-i despre importanța acestei civilizații în propria noastră istorie și mergeți împreună la muzeu, pentru a afla mai multe. Află dacă în localitatea ta sau în orașele din vecinătate se organizează expoziții cu tematică istorică sau culturală care se leagă într-un fel de cartea citită. Dacă nu găsești nimic pe tema respectivă, mergeți oricum, este o experiență educativă.

Scrierea creativă.

- **Dacă ar fi să scrie o scrisoare autorului, ce anume i-ar transmite copilul tău?** Adresează-i întrebări despre ceea ce a citit și încearcă să te fixezi atât asupra personajelor, acțiunii, cât și a modului de expunere folosit. Ce ți-a plăcut și ce ai schimba? Transmite autorului aceste lucruri. Așa vei cunoaște și gustul copilului tău pentru lectură. Data viitoare, când te vei afla în librărie ține minte de ceea ce ți-a spus și caută-i o carte care să i se potrivească.

- **Copilului nu i-a plăcut finalul cărții? Ar fi dorit să se încheie altfel?** Propune-i să scrie el alt final! Hotărâți împreună de unde ar vrea să rescrie finalul (de exemplu, ultimul capitol, ultimele cinci pagini etc.) și atrage-i atenția că este important să încerce să respecte stilul

autorului și să aibă în vedere că noul final trebuie să fie pus în relație cauzală cu restul poveștii. După ce a terminat, citiți-l împreună și întreabă-l pe copil ce l-a determinat să aleagă acest final.

Comunicare. Ai doi copii? Atunci ar fi o idee bună să-i ceri celui mai mare ca după ce a terminat o carte de citit, să o explice sau să i-o expună și celui mai mic. Vorbim de o dezvoltare în paralel, promovarea interacțiunii dintre cei doi copii și de o activitate instructiv-educativă de care beneficiază amândoi. Cel mare își exersează abilitățile de expunere, modul în care ține un discurs și cum își formulează răspunsurile la întrebările de la final, în timp ce mezinul va avea parte de o poveste “recitată”, de pe urma căreia își va îmbogați cunoștințele și vocabularul.

În situația în care ești cadru didactic, există numeroase activități pe care le poți propune copiilor.

- Poți utiliza un cub, similar unui zar, cu cele șase fețe numerotate și cu câte o cerință pe fiecare dintre ele: **Describe, Compară, Asociază, Analizează, Aplică și Argumentează.** Gândește pentru fiecare cerință cel puțin două sarcini pentru copii. Aceștia vor trebui să arunce cubul, ca pe un zar într-un joc și să răspundă la cerința corespunzătoare laturii care a căzut în sus. Le poți cere să descrie câteva momente ale acțiunii, să compare personajele din punctul de vedere al defectelor și calităților, să compare evoluția unui personaj, să asocieze anumite obiecte cu personajele, persoane din viața reală sau mediul politic cu personajele cărții, să analizeze gândurile, sentimentele, acțiunile persoanelor din lectură sau finalul ales de către autor etc. Este o metodă utilă pentru că îmbină numeroase modalități de lucru pe text și se pot utiliza atât sarcini scrise, cât și dialogul, la nivel de grup sau individual.

- **Poți gândi un dialog** pe care aceștia să-l realizeze pentru fiecare moment important din carte. În acest fel vei obține o lectură în care predomină dialogul, nu modurile de expunere alese de autor. Poți organiza apoi un teatru de păpuși sau chiar o piesă de teatru în care fiecare copil să aibă un rol. La final de semestru, în fața părinților poți organiza pe baza lecturii o astfel de activitate.

LECTURA – DE LA CORVOADĂ SPRE PASIUNE

Prof. înv. primar Doina Norica GĂMAN

Prof. înv. primar Mitina ROȘU

Liceul Teoretic „Marin Preda” Turnu Măgurele, jud. Teleorman

*„Carte frumoasă, cinste cui te-a scris./ Încet gândită, gingaș cumpănită;
Ești ca o floare, anume înflorită/ Mâinilor mele care te-au deschis.”*

(T. Arghezi, *Ex Libiris*)

Încă de la apariția scrisului, cartea a însoțit întreaga istorie a umanității. Cartea a fost întotdeauna temeiul creșterii ei spirituale și al educației omenirii. Ea a fost mereu și este legată de dezvoltarea minții, de aprofundarea înțelegerii, de îmbogățirea și înfrumusețarea sensibilității. Cartea a stimulat mereu dezvoltarea și rafinarea limbajului, a sprijinit și întărit echilibrul nostru sufletec, maturizarea discernământului, a consolidat mereu și a întreținut sănătatea spirituală. Cartea a dat comportamentului omenesc mai multă eleganță, a generat empatie și compasiune, a deschis noi și (uneori) neașteptate continente problematice.

În toată splendoarea ei, cartea este o înflorire a spiritului, o urmă intenționat lăsată de un trecător spre a constitui o mărturisire, o zbatere lăuntrică, „dar întotdeauna o orientare și o chemare pentru cei care vor veni după el”, ne destăinuie E. Speranția în lucrarea sa „Cartea despre carte”

Din timpuri îndepărtate i s-a rezervat cărții un loc prestigios între obiectele pe care le putem întâlni în viață. Ea a apărut în lume „plină de prestigiu prin rolul ei cultural – religios”.

Valoarea noastră ca oameni este, în esență, dependentă de valoarea textelor pe care le citim. Lectura cărților ne provoacă. R. Descartes afirma că lectura tuturor cărților de valoare este conversația cu cei mai de seamă oameni ai secolelor trecute iar filosoful Fr. Bacon scria : „Dacă invenția corăbiei, care poartă dintr-un loc într-altul bogățiile și argumentele vieții, care reunește ținuturile cele mai îndepărtate în participarea lor la diversele produse, trece o atât de nobilă invenție, cu atât mai mult trebuie să fie exploatate cărțile care, ca niște corăbii, traversează vastele mări ale vremurilor și fac ca epocile cele mai îndepărtate să se împărtășească din înțelepciunea, din luminile și din descoperirile celorlalte”.

Precum viața, și cartea rămâne o lucrare deschisă, niciodată încheiată, imperfectă, dar cu aspirația de a fixa în paginile ei atât etern uman cât a putut surprinde și absorbi în saltul său dincolo de actualitățile particulare, fortuite și, deci, trecătoare.

Pe de altă parte, parcurgând o carte, cititorul are timp să se reculegă, să stea de vorbă cu sine și cu textul, „să coloreze cu propriile sentimente și gânduri o schemă narativ sumară și incompletă”. (Cornea)

Cartea îl învață coerența discursului sau cel puțin „construcția consecutivă a raționamentelor”. Scrisul îi îngăduie cititorului o anumită libertate interioară, pe care o poate specula și transmuta, după caz, în revoltă, în lașitate sau indiferență.

Timpurile nu mai par însă a fi al cărților; ele nu ne mai lasă răgaz să citim. Cărțile au din ce în ce mai puțin loc (dacă au avut vreodată) în viața noastră. S-ar spune chiar că a vorbi despre cărți și despre pasiunea lecturii înseamnă a fi împotriva acestor presante și birocratice timpuri.

Și atunci, ce facem? Cu ce opțiuni venim în fața elevilor? Intervenim în preferința lor pentru calculator în locul cărții sau lășăm lucrurile să evolueze de la sine? Nu, gustul pentru lectură nu vine așa, pur și simplu. Trezirea interesului elevilor pentru lectură în general este unul dintre obiectivele finale ale activității desfășurare de învățător cu elevii claselor primare.

Se știe că nimic nu este mai puternic decât exemplul. Într-o familie unde sunt prea puține cărți și acestea aflate la întâmplare, unde părinții și frații mai mari consideră lectura o corvoadă, rareori se poate aștepta cineva ca un copil să dovedească de timpuriu pasiune pentru lectură, pentru carte în general. În aceste cazuri, intervenția învățătorului este indispensabilă.

Împreună cu părinții clasei se va forma o bibliotecă a clasei ceea ce va duce la înființarea rolului de bibliotecar al elevilor care va veni ca o apreciere pentru copiii care citesc foarte bine, dar și ca un stimulent pentru ceilalți.

Întocmirea cu elevii a unor fișe de autor, a unor albume dedicate scriitorilor mai cunoscuți, cuprinzând date biografice și aspecte esențiale din opera lor, e un prilej de a stârni curiozitatea și de a sădi în sufletul lor dragostea pentru carte.

Trebuie mobilizați în vederea canalizării spre lectură și părinții copiilor știut fiind faptul că micuții ascultă cu mult interes lectura frumoasă citită de părinți. Învățătorul le va sugera părinților ca în fiecare seară să-i aducă lângă ei să le citească un basm sau o schiță umoristică pentru a-i face pe copii să se simtă bine, să râdă, să glumească pe seama dialogului dintre personaje, pentru ca după aceea, să-i îndemne și pe ei să lectureze altele asemănătoare.

Din cauza dificultății actului citirii, mulți elevi se „luptă” adesea cu descifrarea unui text. Acum trebuie să intervină învățătorul în urmărirea cu atenție a lecturii și exersarea acestui exercițiu cu voce tare căci, foarte ușor, curiozitatea de a citi se poate transforma în dezgust. Învățătorul trebuie să încurajeze intenția elevului de a se lupta cu descifrarea textului dintr-o poveste, laudându-l în fața clasei ca pe un cititor pasionat. El trebuie să poarte discuții cu elevul pe marginea conținutului povestioarei citite, să observe în ce măsură a înțeles cele citite și să-l ajute în acest sens.

La clasele a III a și a IV a , când dificultățile actului citirii au fost deja depășite, **recenzarea** unor cărți constituie un alt mijloc de îndrumare a lecturii suplimentare. Este vorba de prezentarea lecturilor recomandate și, mai ales, de a le cere elevilor să-și formuleze, oral, propriile păreri despre creațiile citite. Învățătorul va dirija cu atenție „comentariul” respectiv prin întrebări adecvate. Elevii vor fi solicitați să-și formuleze părerea asupra operei respective după un plan – fișă de lectură – dată de învățător. Planul „recenziei” poate fi diferit de la o lectură la alta, important fiind ca prin această activitate să se cultive interesul pentru citit și capacitatea de a comenta, într-o manieră originală, accesibilă, o creație literară.

Lectura surpriză este o formă plăcută de a veni în contact cu opera unui autor. Elevii primesc la sfârșitul unei zile de curs o carte sau copia xerox a unui text ce se dorește a fi lecturat acasă. O variantă a acestui procedeu constă în citirea unui scurt și atractiv fragment în clasă, lăsându-le elevilor plăcerea finalizării personale a lecturii. Totodată, elevii vor fi încurajați și îndrumați să alcătuiască un colț propriu în biblioteca familiei sau minibibliotecii personale.

În cadrul orelor de lectură elevii pot și trebuie să fie încurajați să **popularizeze ultima carte citită**. Se prezintă cartea, care este expusă pentru a putea fi văzută de colegi și se poartă o scurtă discuție generalizatoare despre scriitor și opera sa. La discuții pot intervenii și ceilalți colegi care au citit aceeași carte sau alte cărți ale aceluiași autor. Copiii își notează în carnetel titlul și autorul cărții pentru a o căuta eventual la librării sau la bibliotecă.

În școala românească contemporană studiul limbii și literaturii române dorește să dea elevului libertatea de expresie și de creație. În realizarea acestui deziderat major învățătorul dispune de o varietate de metode, clasice sau moderne, metode care să evite rutina sau plictiseala din partea elevilor. Cunoscute și uzitate sunt șezătorile literare, concursurile gen „**Recunoașteți**

personajul” sau „**Cine știe câștigă**”. Metodele interactive sunt foarte apreciate de elevi dar , pentru a avea un deplin succes, ele trebuie să fie bine pregătite de către propunător. O astfel de metodă este și „**Lectura guri – urechi**” , metodă care se poate aplica la orice clasă.

Pentru aplicarea acestei metode se alege un text care nu are o întindere prea mare, necunoscut, ușor de înțeles. Textul se împarte în fragmente logice, aproximativ egale ca întindere și complexitate. Se aleg „gurile” dintre bunii cititori ai clasei. Pentru a efectua o citire corectă, fără ezitări, expresivă, copiii au primit fragmentele corespunzătoare cu două zile înainte.

Pentru „guri” competențele urmărite sunt:

- să citească un text adaptat posibilităților lor, fără ezitări și fără erori;
- să utilizeze cu bună știință o intonație sugerată de situațiile întâlnite;
- să selecționeze din text informațiile utile.

Pentru „ urechi” competențele urmărite sunt:

- să știe să răspundă la întrebările de înțelegere;
- să prezinte propria opinie și să argumenteze prin ceea ce a citit.

Pentru toți elevii:

- să corecteze răspunsurile în colectiv;
- să citească răspunsurile scrise în forma finală.

Etapile desfășurării acestei metode de lucru sunt următoarele:

- „Gurile” care au primit fragmente de text le vor lectura în vederea familiarizării clasei cu acestea.
- „Urechile”, care nu au textul în față, după audiere, răspund individual la întrebările de înțelegere.

Întrebările pot fi distribuite după citirea fragmentelor (la clasele mici) sau înainte de citirea textului (la clasele mari).

„Urechile” apreciază modul cum au citit colegii lor. Se vor face aprecieri constructive referitoare la fluență, respectarea intonației potrivite, articularea cuvintelor, ezitări, etc. În grupe de câte doi elevi, „urechile” își confruntă răspunsurile scrise la întrebările de înțelegere. Se notează pe tablă toate răspunsurile primite de la copii. Pentru stabilirea celui mai bun răspuns, „gurile” citesc fragmentul sau părțile din propoziție care conțin răspunsul corect. „Gurile” sunt cele care validează răspunsurile, având în față fragmentele corespunzătoare. Se face citirea răspunsurilor în forma finală. Se lecturează din nou textul în întregime. „Urechile” fac comparații între prima și a doua citire. Apreciază dacă „gurile” au ținut cont de observațiile făcute în urma primei citiri. În final, se povestește textul integral, pe baza răspunsurilor notate pe tablă.

Folosirea unei astfel de metode îi atrage pe elevi. Ei își doresc repetarea acestei experiențe. Prin lectură elevii sunt conduși să-și formeze capacitatea de a surprinde, de a descoperi conținuturi și forme ale realității exprimate printr-o multitudine de modalități, să-și extindă astfel aria cunoașterii; pătrunzând în diversitatea textelor literare, elevii vor parcurge căi specifice de expresie, asocierea cu altele, ceea ce le permite trecerea de la cunoașterea concretă la cea abstractă, de la intuiție la reprezentare și fantezie, ajungând la posesia unor instrumente utile descoperirii realității înconjurătoare. „A înțelege literatura – remarca Ioan Șerdeal” – înseamnă a avea puterea

de a raporta impresiile, trăirile autorului la propria ta experiență de viață, a stabili legături nu numai cu experiențele , ci și cu emoțiile, simțămintele pe care le-ai trăit”

Bibliografie:

1. Cergit, Ioan, Metode de învățare, E.D.P., București
2. Corniță, Georgeta, (1993), Metodica predării și învățării limbii și literaturii române, Ed. Umbria, Cluj-Napoca;
3. Sperantia, E., (1984), Cartea despre carte sau Eflorescența spirituală, Ed. Științifică și Enciclopedică, București
4. Șerdean, Ioan, (1981), Metodica predării și învățării limbii și literaturii române la clasele I – IV, E.D.P., București

LECTURA SUPPLEMENTARĂ LA CICLUL PRIMAR - PREAMBUL AL LECTURII DE PLĂCERE

**Prof. înv. primar Simona-Maria Gârmacia
Școala Gimnazială Sascut, jud. Bacău**

Lectura este un proces complex care începe în primii ani de școală cu formarea deprinderii de a citi corect, conștient, cursiv și expresiv, continuând apoi cu deprinderea de interpretare a textului citit.

Lectura suplimentară cuprinde textele literare citite de elevi din proprie inițiativă sau din „inițiativa” părinților ori la recomandarea celor ce se ocupă de instrucția copiilor. Pentru a fi corespunzătoare vârstei, aceste texte se aleg din ceea ce numim „literatură pentru copii”. Literatura pentru copii cuprinde atât texte din literatura română, cât și din literatura universală.

O mare parte a textelor au un pronunțat caracter formativ și educativ. Literatura dezvoltă, fixează și nuanțează vocabularul copiilor, din textele literare copiii rețin cuvinte noi și observă variante de forme și folosire a lor. Pe de altă parte, în textele literare copilul descoperă modele de viață pe care ar dori să le urmeze, se identifică de multe ori cu personajele.

Și sub raport estetic, textele literare autentice influențează dezvoltarea copiilor, formarea lor pentru a aprecia frumosul din literatură.

Pentru ca cititul cărților să se transforme în deprindere, să se realizeze cu plăcere și să devină o necesitate, este nevoie ca școala să acționeze în această direcție de la vârstele corespunzătoare claselor mici. Interesul pentru citit nu vine din obligații, din frica pentru notă, ci dintr-o dorință interioară care se cultivă de către profesor și părinți. Cei doi factori trebuie să conlucreze, căci altfel nu se realizează nimic.

Lectura literară suplimentară nu trebuie să lipsescă, pentru că se realizează din inițiativa elevului și doar studiul textelor literare din manual nu este suficient pentru apropierea copilului de carte.

Îndrumarea lecturii este o sarcină nobilă pentru învățător. În primul rând este necesar să studiem cu atenție elevii și să observăm ce texte îi atrag, ce le stârnește interesul, ca să putem să le recomandăm pe cele potrivite. Cadrul didactic are datoria să-i trezească elevului interesul pentru cititul cărților, dar să-i și mențină acest interes. În recomandarea textelor, învățătorul mai are în vedere puterea de înțelegere a elevului, capacitatea lui de asimilare.

Stimularea interesului pentru lectură începe încă din clasa pregătitoare și clasa I, când învățătorul le citește anumite texte și le valorifică după puterea lor de înțelegere. La clasa a II-a, sub îndrumarea învățătorului, elevii pot fi deprinși să se orienteze în structura unei cărți (titlu, autor, capitol), ceea ce îi va ajuta la efectuarea notațiilor scrise în legătură cu cărțile citite în clasele următoare, să citească unele fragmente selectate și să răspundă la întrebările învățătorului.

În clasa a III-a, ei trebuie să se obișnuiască să noteze în caiete titlul cărților citite, numele autorului și ce le-a plăcut mai mult. Elevii vor fi deprinși să cunoască structura revistelor, să poată să redea conținutul unui articol.

În clasa a IV-a, trebuie deprinși să exprime pe scurt conținutul textelor citite și să-și exprime atitudinea față de eroi și evenimentele descrise; de asemenea, trebuie îndrumați să generalizeze conținutul mai multor texte care au aceeași temă.

În recomandarea textelor literare pentru elevi avem în vedere realizarea unui echilibru între genuri și specii. S-a dovedit că pot fi accesibile și atractive următoarele: genul liric (colinde, ghicitori, proverbe, zicători, folclorul copiilor, pastelul, oda, imnul, epigrama, cântecul), genul epic (basmul, snoava, legenda, fabula, schița, povestirea, povestea, nuvela, romanul), genul dramatic (sceneta).

Este de reținut faptul că recomandând texte care depășesc puterea de înțelegere a elevilor, de mare întindere, cu multe personaje, cu acțiuni întrerupte și reluate, nu motivăm elevii pentru cititul cărților, ci, din contră, îi îndepărtăm.

Prezentăm, în continuare cei 10 pași în motivarea elevilor pentru lectură:

1. Elevii trebuie să vă vadă citind;
2. Oferiți TIMP;
3. Invitați un autor în clasă;
4. Învățați-vă elevii strategii de lectură;
5. Creați un club de lectură;
6. Lăsați elevii să-și aleagă singuri cărțile;
7. Utilizați tehnologia pentru a crea e-book-uri;
8. Prezentați-le elevilor cărți „în serie”;
9. Permiteți elevilor să nu iubească anumite lecturi;
10. Ajutați elevii să înțeleagă importanța lecturii.

Abordarea lecturii în școală și în afara ei rămâne o provocare și este de la sine înțeles că rolul profesorului este esențial în a găsi soluții, mai mult sau mai puțin inovative, pentru a-i face pe elevi să descopere că, citind, lumea poate fi mult mai frumoasă și interesantă.

Deoarece numărul de ore alocate lecturii și compunerilor este insuficient pentru a aprofunda sau remedia anumite aspecte legate de sprijinirea elevilor cu deficiențe de scriere, dar și de lectură

și nu în ultimul rând de a stimula imaginația elevilor care au deprinderi de scriere și lectură am decis înființarea „Cercului de lectură – Lectura pe placul celor mici” la nivelul clasei, având ca perioadă de desfășurare un an școlar, o oră pe săptămână. Cu anumite ocazii speciale, de exemplu: 15 ianuarie, 1 Decembrie, Ziua Unirii sau Ziua Eroilor, activitatea cercului s-a desfășurat în alte locații, precum la biblioteca școlii sau cea comună, la Monumentul eroilor.

Așadar, aducem în discuție câteva strategii didactice moderne utilizate în vederea stimulării interesului pentru lectură, în cadrul acestui cerc de lectură:

1. Activitatea dirijată de lectură

- este o strategie care ghidează citirea în gând, urmată de întrebări de înțelegere a conținutului;
- învățătorul adresează o întrebare, iar elevii citesc textul pentru a afla răspunsul, după care discută răspunsul cu grupul;
- strategia se centrează pe comprehensiune și poate fi folosită atât cu texte narative cât și cu cele informaționale;

2. Predarea reciprocă

- este o formă de învățare prin cooperare, în care, pe lângă practica celor patru strategii de lectură: predicția, interogarea, clarificarea și rezumatul, elevii învață despre interdependența pozitivă și dezvoltă abilități interpersonale. Elevii preiau pe rând rolul învățătorului și rezumă ceea ce au citit, gândesc o întrebare, clarifică probleme.

3. Citirea și interogarea

- se citește textul pe secțiuni, se notează termenii cheie pe marginea textului. Cu ajutorul acestora se recapitulează materialul formulând întrebări, care sunt notate.

4. Procedura recăutării

- elevii vor lucra în minigrupuri: unul citește paragraful, ceilalți pun întrebări despre text și împreună găsesc răspunsul corect. Învățătorul va canaliza întrebările spre forma corectă.

5. Rezumatul în perechi

- un elev citește un paragraf, pe care îl rezumă cu voce tare, celălalt elev pune o întrebare la care trebuie să răspundă ambii, apoi schimbă rolurile.

6. Utilizarea întrebărilor de ordine superioară

- este mult mai bine să întrebăm „Cum ne-a comunicat autorul că Scufița Roșie era o fetiță neascultătoare?” decât „Cu cine s-a întâlnit în pădure?”

7. Dramatizarea

- este o modalitate eficientă de a interpreta și analiza sensurile poveștii. Elevii vor alege roluri și se vor selecta momente cu semnificație sporită pentru ca ei să se antreneze și să reflecteze.

8. Metoda contrastelor/comparațiilor

- poate fi relevant pentru elevi să studiem comparativ personajele și situațiile, să explorăm intertextualitatea dintre povești.

9. Atelierul de lectură

- activitate de grup cu roluri specifice; elevii citesc același text, fiecare trebuie să-și aducă contribuția cu idei pentru fiecare rol. (controlorul, cercetașul, cronometrul, ascultătorul activ, interogatorul, sintetizatorul, cititorul, ilustratorul, conectorul).

Îndrumarea lecturii suplimentare a copiilor de vârstă ciclului primar este o datorie de mare răspundere pentru profesori, mai ales acum, când sursele de influență sunt mult mai multe și chiar mai atractive, uneori. Copiii încă nu pot discerne și se lasă atrași de diferite jocuri pe calculator, de filme de tot felul, de desene animate cu influențe, unele dintre ele nocive pentru educația lor.

Bibliografie:

1. Leonte, Rodica (coord.) – *Îmbunătățirea competențelor de lectură utilizând metode și procedee moderne - suport de curs*, Editura Casei Corpului Didactic Bacău, 2017
2. Molan, Vasile – *Didactica disciplinelor „Comunicare în limba română” și „Limba și literatura română” din învățământul primar*, Editura MINIPED, București, 2015

STRATEGII PENTRU EDUCAREA GUSTULUI PENTRU LECTURĂ ÎN RÂNDUL ELEVILOR

Prof. Georgiana GAVRILĂ
Liceul Tehnologic Bilteni, jud. Gorj

Eveniment cultural – constituind altădată un privilegiu – lectura cărților devine în zilele noastre o activitate la îndemâna tuturor, și după cum cerințele societății o impun, ea trebuie să se constituie o activitate cotidiană fundamentală, deoarece contribuie la îmbogățirea vieții fiecăruia dintre noi. Dar, pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică și, mai mult, ca plăcerea de a citi să devină o necesitate dorită și trăită, ea trebuie cultivată înainte chiar de învățarea alfabetului, prin preocuparea permanentă a părinților de a-i obișnui cu frumusețea inegalabilă a lecturilor de basme și povestiri.

Familia reprezintă deci, primul mediu de viață, social și cultural, al copilului și, prin valorile pe care aceasta le transmite, pune bazele dezvoltării sale intelectuale, morale și estetice.

Dezvoltarea gustului pentru lectură sau, altfel spus, de trezirea și educarea interesului, se realizează, prin acționarea asupra raportului dintre obiect și necesitate, astfel încât obiectul – în cazul nostru cartea – să răspundă unei necesități intelectuale și afective a copilului. Această acționare nu impune existența unui anumit nivel de instruire din partea părinților, dar solicită tuturor conștiința clară asupra importanței lecturii în dezvoltarea deplină a copilului și preocuparea de a-i trezi interesul pentru această activitate.

Că este așa, este suficient să ne gândim la modelul Smarandei Creangă, mama marelui nostru scriitor care, în inegalabilele sale *Amintiri din copilărie* notează: „și când învățam eu la școală, mama învăța cu mine acasă și citea acum la ceaslov, la psaltire și *Alexandria* mai bine decât mine și se bucura grozav când vedea că mă trag la carte.” La vârsta preșcolară, lecturile mamei sau ale tatălui, în anumite momente ale zilei, îndeosebi înainte de culcare, constituie cea mai bună modalitate de a stabili primele contacte cu lumea cărților. Poveștile, povestirile din lumea păsărilor sau animalelor sau cele având ca eroi copii de vârstă apropiată, cu care deseori copilul se poate identifica, este genul de literatură menită să încante copilăria.

Odată cu învățarea scris-cititului, cartea devine un bun accesibil copilului. Efortului stimulativ pentru lectură pe care-l cultivă părinții i se adaugă efortul sistematic al școlii, din acest moment, lectura devine calea directă și sigură pentru însușirea formelor și nuanțelor gândirii ca și pentru exprimarea cu claritate și precizie a ideilor proprii. La vârsta primei școlarități, părintele va urmări lecturile recomandate de învățător. Lectura făcută de părinte, discutarea cărților citite, dotarea bibliotecii personale constituie câțiva pași ai unei campanii pedagogice a familiei pentru a cultiva în copil gustul pentru lectură.

În ciclurile primar și gimnazial, dar mai ales în anii de liceu, elevii dobândesc cunoștințe care pun bazele culturii către care aspiră un număr însemnat de tineri. Cultura generală nu se asigură prin simpla memorare a conținutului manualelor școlare, nici prin răsfoirea fugară a ziarelor, și cu atât mai mult, prin lecturi reconfortante.

În mediul rural, majoritatea elevilor nu aspiră să devină oameni culti, mulțumindu-se să termine învățământul obligatoriu. Mulți dintre ei vin la școală pentru ca familiile lor să beneficieze de râvnita alocație pentru copii. În astfel de școli, acțiunea de stimulare, îndrumare și control a lecturii elevilor reprezintă pentru elevi o mare provocare. Rolul cel mai important în a-i determina pe elevi să citească îi revine profesorului de limba și literatura română. Această acțiune trebuie să înceapă cu elevii nu numai în refractări la lectură, ci și în asimilarea cunoștințelor generale.

O altă categorie de elevi de care școala trebuie să se ocupe cu prioritate o formează elevii care citesc prea mult și fără discernământ, neglijând pregătirea lecțiilor, frecventarea cursurilor. În condițiile actuale ale invaziei audiovizualului și internetului în viața noastră, acești elevi devin o raritate.

Cei mai mulți dintre elevi citesc puțină literatură și, de cele mai multe ori, nu literatură bună, ci cărți de duzină, cu coperte frumos colorate și cu titluri scrise cu litere aurii, nemaivorbind de conținutul, limbajul și erotismul excesiv prezent în pagini întregi.

Lectura operelor literare, ca mijloc de instrucție și educație, are o importanță deosebită în pregătirea tinerilor la intrarea în viață, în alegerea profesiei și a modelului de urmat.

Adrian Marino stabilește următoarele modalități de lectură: lectura-informație, lectura-distracție, lectura-refugiu (formă de evadare), lectura-plăcere, lectura-cultură, lectura-existență. Lor li se pot adăuga, cu eventuale suprapuneri, lectura de întreținere, de îmbunătățire a profesiei, lectura ca recreere, divertisment, cale spre cunoașterea culturală sau științifică, lectura-curiozitate etc. Ca alte forme se pot aminti, de asemenea, lectura-drog și lectura-tranchilizant, privite ca valori terapeutice.

Cititorul poate fi pasionat, cel care străbate fără alegere tot felul de cărți și trăiește din influența și modelul lor, ocazional, dar cu formație multilaterală, cititorul cu pasiuni de etalare a cunoștințelor, cititorul analist, cititorul-filosof, cu tendințe de critic de idei, cititorul snob, cititorul la care literatura devine materie școlară etc.

Întrucât lectura este „un eveniment al cunoașterii”, studiul cărților de către elevi impune organizarea, îndrumarea și supravegherea de către profesori, întocmirea listelor bibliografice, controlul cititului, al lecturii, folosirea acestuia etc. Multi profesori, însă, se confruntă cu o realitate

care adeseori îi descumpănește: elevii lor nu citesc, nu valorizează lectura, într-un cuvânt nu se simt motivați pentru acest efort intelectual.

Elevii care nu citesc sunt prinși într-un cerc vicios: citesc cu greutate, nu le place să citească, nu citesc mult, nu înțeleg ceea ce citesc.

Pentru a transforma elevii în cititori mai buni este nevoie de o viziune integratoare, de o regie, de „o punere în scenă”, regizorul așteptat fiind profesorul. Un prim pas al acestei puneri în scenă este clarificarea ținutelor lecturii în școală, a competențelor și atitudinilor pe care profesorul își propune, conform programei, să le formeze prin studiul literaturii. Scopul studiului literaturii în școală este formarea unor abilități (competențe) pentru diverse tipuri de lectură: lectura de informare, lectura de plăcere, lectura instituționalizată.

Școala are menirea de a forma un lector competent, dar și un cititor care să-și formeze gustul propriu pentru lectură, astfel încât să fie un cititor activ pe tot parcursul vieții. Faptul că programele actuale sunt puse sub semnul comunicării are drept consecință conceperea lecturii atât ca act de cunoaștere cât și ca act de comunicare (textul devine astfel dinamic, fiind un dialog al receptorului cu textul, participare activă la procesul de reconstruire a sensurilor).

Pe de altă parte, activitățile de producere a mesajelor orale și scrise pe marginea textelor discutate în clasă au o pondere importantă în cadrul orelor de literatură pentru că ele demonstrează nivelul abilităților de înțelegere, analiză și interpretare ale fiecărui elev.

Rolul profesorului este de a urmări nu numai „cât”, ci și „ce” și „cum” citesc elevii săi. Nu numărul mare de cărți citite contează, ci valoarea artistică și educativă a acestora. Un obiectiv important pentru fiecare clasă, dar mai ales pentru profesorul de limba și literatura română, este trezirea interesului elevilor pentru lectură. Odată format, gustul pentru lectură se poate transforma într-o adevărată pasiune, care se poate resimți toată viața.

Îndrumarea lecturii elevilor este o acțiune dificilă și de durată. Misiunea de a se ocupa de lecturile școlarelor o au toate cadrele didactice: învățătorii, profesorii diriginți, profesorii de toate specialitățile. Alături de ei bibliotecarul poate organiza acțiuni pentru promovarea cărții și stimularea interesului pentru lectură. Eficacitatea îndrumării lecturii depinde nu numai de o temeinică documentare pedagogică și o bogată cultură generală, ci și de cunoașterea preferințelor elevilor, care variază în funcție de vârstă, temperament, mediu social și de ambianța colectivului școlar. Însă cel care poate influența în mod pozitiv alegerea elevilor este profesorul de limba și literatura română. Acesta poate, la începutul fiecărui an școlar, să verifice și să discute lecturile particulare din vacanța de vară, să recomande o bibliografie obligatorie și una facultativă, iar la sfârșitul fiecărui semestru, să rezerve măcar o oră controlului lecturii suplimentare a elevilor. Este bine ca aceste lecturi să fie consemnate într-un caiet special al elevului, *jurnalul de lectură*. Profesorului îi revine și misiunea de a-l învăța pe elev „cum se citește” o carte. Am auzit destule voci care pledează pentru lectura rapidă, „cu ochiul”, parcurgând textul prin citire verticală sau oblică. Sunt de părere că o astfel de lectură nu contribuie cu nimic la cultura generală a elevilor.

Misiunea școlii de a-i stimula pe elevi să citească este cu atât mai grea, cu cât în unele familii nu există modele. Dacă un copil a văzut că părinții, frații mai mari, rudele nu citesc, el de ce să citească? Dacă acasă la el nu există nicio carte, el de ce să cumpere cărți? Un deziderat al

școlii este biblioteca personală a elevului care ar fi ideal să se constituie chiar din clasele primare și să difere de cea a părinților. Intervenția învățătorului în clasele ciclului primar este absolut necesară, în vederea formării gustului pentru lectură.

Și chiar atunci când părinții sunt săraci, când n-au citit niciodată o carte de la un capăt la celălalt, dacă există un minimum de interes pentru formarea copiilor se pot obține rezultate mulțumitoare. Și ce poate fi mai mulțumitor pentru un dascăl, decât atunci când vede în elevii săi adepți ai cititului, consumatori pasionați de lectură, care pot să înțeleagă ceea ce citesc, să deosebească ceea ce e bun, util și educativ de ceea ce e rău și dăunător, să-și formuleze clar o opinie despre cartea citită. Lectura dezvoltă vocabularul elevilor, apelează la imaginația copiilor, mobilizează procesele intelectuale și duce la creșterea capacității de participare emoțională la propria acțiune de creație.

Lectura duce la dezvoltarea proceselor intelectuale superioare celor de tip reproductiv, în mod deosebit a proceselor memorial-logice, a imaginației și a gândirii creatoare.

Motivarea elevilor pentru lectură depinde, în primul rând, de efortul pe care îl face fiecare profesor în parte, clarificându-și el însuși anumite aspecte privind punerea în scenă a lecturii în școală.

Paul Cornea spunea în lucrarea sa *Introducere în teoria lecturii* „... că nici computerul, nici televizorul nu vor duce la dispariția cărții, că lectura va continua să joace un rol cardinal în viața oamenilor, că accelerarea progresului tehnic va fi mereu însoțită de remedierea compensatoare a unui spațiu liber pentru închipuire, visare și căutare de sens... Cred, vreau să cred că vom continua să citim chiar dacă nu vor mai fi cărți. O vom face, la nevoie, pe ecrane portabile sau fixe, de buzunar ori de mari dimensiuni, dar vom continua s-o facem câtă vreme vom persevera să gândim și să producem bunuri simbolice.”

Numai cel căruia i s-a insuflat în copilărie gustul pentru lumea minunată a cărții va căuta și își va găsi timp pentru această activitate de minte și suflet.

Bibliografie:

1. Cornea, Paul, *Introducere în teoria lecturii*, Ed. Minerva, București, 1988
2. Goia, Vistian, *Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2000
3. Jean Hassenforder, *Apprendre la lecture*, „L'Education”, 1973

ÎMBUNĂTĂȚIREA ABILITĂȚILOR DE CITIRE PRIN DISCUȚII CU UN PARTENER

Prof. Olivia GEORGESCU
Liceul Tehnologic „Constantin Istrati”, Câmpina, jud. Prahova

În calitate de profesor al elevilor de liceu, lucrez adesea cu copiii de clasa a IX-a care pășesc în liceu cu multe lacune acumulate din gimnaziu, fie de scriere, fie de citire, fie, cel mai adesea de înțelegere a unui simplu text, fie toate la un loc, făcând anevoioasă evoluția lor în planul învățării,

acumulării și deprinderii de diverse abilități și competențe. Este adevărat că și elevii mai mari manifestă lacune și se luptă foarte mult cu sarcini de citire și scriere. Această problemă îi afectează în fiecare domeniu academic și, dacă nu este abordată, le poate afecta în cele din urmă motivația de a învăța și de a veni la școală.

Mulți elevi cu care lucrez beneficiază de un sprijin suplimentar, așa numitele ore remediale în clasele lor, la orele de limba și literatura română, în cadrul proiectului accesat în acest scop ROSE, dar apoi sunt lăsați singuri sau primesc mai puțin sprijin în celelalte ore din curriculum. Și asta pentru că nu toți profesorii sunt dispuși să mai facă și altceva pe lângă specialitatea/disciplina pe care o predau.

Consider că predarea acestor strategii de citire a elevilor este vitală pentru succesul lor, în contextul în care elevii nu mai au înclinație pentru citit sau analizat, iar tehnologia mai mult ne încurcă prin multitudinea de stimuli veniți din mediul virtual. Cu toate acestea, când am început să fac acest lucru, în afara orelor mele de specialitate, am constatat că de multe ori strategiile de lectură pe care le folosesc cu elevii mai avansați - sistemul de luare a notițelor al Universității Cornell, ("Survey, Question, Read, Recite, Review" -"Ancheta, întrebarea, citirea, recitarea, revizuirea ") nu au fost pe deplin eficiente cu tinerii care se luptă cu alfabetizarea și care sunt destul de mulți la noi în școală.

De-a lungul timpului, în cadrul mai larg al orelor de dirigenție am încercat să mi adaptez abordările cu elevii mei, până când am ajuns la o metodă care a funcționat destul de bine cu toți copiii, chiar și cu cei care rezistă de obicei la orice tip de lectură și scriere. Aceasta depinde de faptul că majoritatea elevilor - chiar și cei care nu se bucură de lectură - chiar se bucură de "vorbărie" până la urmă.

Este de fapt o strategie bună de lectură pentru toți învățătorii sau profesorii și elevii lor.

Cum funcționează?

Întâi trebuie ca elevii să treacă prin text cu un partener înainte de a începe să citească, făcând observații cu privire la aceste întrebări îndrumătoare:

1. Ce observi despre text?
2. Ce observați în timp ce vă uitați la următoarele: imagini, cuvintele cu litere îndrăznețe sau cu litere aldine, titlul, titlurile, subcapitolele ?
3. Ce vrea să spună prima propoziție din paragraf dar ultima/ultimele ale fiecărui paragraf?

Când un elev face o observație, partenerul său face o notă de tip "martor", dacă observația este corectă. Elevii concurează astfel, pentru a vedea cine poate veni cu mai multe observații - cu precizie - în cinci minute.

Concret etapele acestei metode de stimulare a lecturii și de analiză a unui text sunt:

1.Citiți: Fiecare elev va citi o bucată a textului în tăcere. Se pot citi mai mult de o dată, până când simt că înțeleg. Elevii care au dificultăți în decodare pot purta căști și pot folosi un program precum extensia Read & Write pentru Google Chrome, care citește textul selectat cu voce tare.

2.Evidențiați informațiile importante: După ce ați citit un paragraf, elevii se uită înapoi prin el pentru informații și detalii importante. Aceștia pot evidenția aceste detalii cu ajutorul unui marker

sau, dacă citesc un manual, utilizează o bandă de marcaj de tip marker detașabilă sau un steguleț de tip Post-it. Este adesea util să marcați mesajul cu simboluri ca de exemplu un semn de întrebare sau o stea pentru detalii și date importante.

3.Colaborați și discutați: Fiecare membru al echipei împărtășește următoarele cu partenerul său:

Ce detalii importante ați găsit în paragraf?

Ce întrebări ați avut în timp ce ati citiți?

De ce autorul a scris acest paragraf?

Cum ați rezuma punctul principal al acestui paragraf folosind propriile cuvinte?

4.Procesare și retenție/înregistrare: elevii își reduc apoi comentariile la o singură propoziție sumară pentru paragraful respectiv. Acestea ar trebui să numeroteze paragrafele din text și să înregistreze propoziția sumară pentru fiecare dintre ele într-un Doc Google. Elevii care întâmpină dificultăți în procesarea limbajului pot utiliza funcția de voce în text din Google Docs, care introduce automat ceea ce vorbești în microfon. Majoritatea elevilor sunt foarte obișnuiți să utilizeze un telefon mobil pentru acest tip de caracteristică.

Această strategie de citire creează un set de note, asemănătoare cu adnotările, unde copiii au scris cele mai importante informații din fiecare paragraf. Procesul de analiză a textului după fiecare paragraf îi determină să proceseze informațiile mai profund decât le-ar face în mod obișnuit atunci când citesc, facilitându-le amintirea dar și dezvoltarea competenței de analiză. Caracterul interactiv al strategiei - în colaborarea cu un partener - și utilizarea tehnologiei face distractiv pentru majoritatea copiilor, dar strategia poate fi utilizată și ea singură sau cu un profesor sau un partener exterior.

Urmând acești pași lectura îi învață pe elevi o aptitudine de studiu valoroasă, deoarece notele/adnotările pe care le creează pot fi folosite mai târziu pentru a studia, a scrie o lucrare/referat sau pentru a revedea ceea ce a fost citit sau pentru a răspunde la întrebări. Elevii pot fi învățați, de asemenea, pasul suplimentar de a reveni la declarațiile lor sumare și de a crea o întrebare de verificare.

Citirea în acest fel îi învață pe elevi procesul de gândire pe care trebuie să-l folosească pentru a deveni cititori mai buni și pentru a-și spori înțelegerea. Lucrul cu un partener face ca strategia să fie mai amuzantă pentru majoritatea copiilor și îi ajută pe cei care se străduiesc să găsească semnificații în text. Produsul finit creează un instrument de studiu care poate fi folosit ori de câte ori un învățăcel trebuie să citească și apoi să se refere la acea informație.

INTERESUL PENTRU LECTURĂ LA CLASELE PRIMARE

Prof. înv. primar Ioana GIURCA

Școala Gimnazială „Petru Dumitriu”, Orșova, jud. Mehedinți

Trezirea interesului elevilor pentru lectură în general este unul din obiectivele finale ale activității desfășurate de învățător cu elevii claselor primare. Acesta este punctul de plecare și în același timp chează succesului în activitatea școlară pentru învățător și pentru elevii săi.

În școală, elevii nu trebuie doar să răspundă la întrebări, ci să și învețe să inițieze o conversație, să-și exprime punctele de vedere, să se implice în rezolvarea de probleme, să-și argumenteze ideile și atitudinile, să exerseze convențiile unei comunicări civilizate și să interiorizeze valoarea comunicării. De aceea, activitățile didactice trebuie să cuprindă o varietate de experiențe de comunicare orală și scrisă.

Pentru învățător este important de știut nu numai ce și cât citesc elevii, ci și cum înțeleg ei să citească o carte. E important ca elevii să înțeleagă ceea ce citesc, să fie în măsură să deosebească ceea ce este bun, util, constructiv și educativ, de ceea ce poate fi dăunător și, în sfârșit, să-și poată formula clar o opinie despre cartea citită. Dascălul are astfel dificila misiune de a-l întoarce pe cititor la carte folosind diverse metode, cât mai active, mai antrenante și mai atractive. Datoria noastră rămâne promovarea unor soluții directe de stimulare a lecturii și, prin acest proiect, încercăm să ne optimizăm demersul educativ prin realizarea unui schimb de idei, de metode, de activități, de materiale didactice în sprijinul dezvoltării sferei motivaționale a elevului.

Prin lectură, elevilor li se va îmbogăți, nuanța și înfrumuseța vocabularul, inventarul stilistic și cel de operații mintale.

Prin lectura se realizează nu numai îmbogățirea vocabularului prin stocare de cuvinte, ci și utilizarea cuvintelor noi în contexte diferite, operarea cu aceste cuvinte, contribuind astfel la formarea și dezvoltarea competențelor de comunicare.

Cartea care este comoara fără de preț, este învățătura care te conduce la bine, te face să te bucuri, să râzi sau să plângi. Din păcate, într-o perioadă în care suntem invadați de vizual, internet și televiziune lectura devine o variantă mai puțin accesibilă de petrecere a timpului liber pentru tinerii din ziua de azi. De aceea putem constata că ei citesc mai greu, nu le place să citească, nu înțeleg ceea ce citesc, iar dorința de a se informa este mai rapidă. Gustul pentru citit nu vine de la sine ci se formează printr-o îmbinare a factorilor educaționali (școala și familia) o muncă ce se caracterizează prin răbdare, perseverență, continuitate și voință.

Citirea cărților contribuie la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular bogat, la dezvoltarea exprimării. Ceea ce citesc în copilărie se întipărește în amintirea lor toată viața, influențând personalitatea fiecăruia. Pentru a ajunge la actul lecturii copiii învață mai întâi să citească. Învățătorul trebuie să aleagă pentru școlarul mic o lectură adecvată pe care mai întâi i-o citește cu voce tare și mai târziu o va citi el însuși. De asemenea este important să fie folosite diverse forme de îndrumare care să aibă drept scop stimularea interesului pentru lectură, iar cea mai deasă forma folosită este povestirea. Elevii citesc povestirea acasă, iar în oră povestesc lectura citită. Conținutul povestirii e redat de mai mulți elevi ceea ce duce la activizarea și antrenarea lor în activitate.

Când gustul pentru lectură, cultul pentru carte s-au format din primii ani de școală, acesta va rămâne pentru toată viața o obișnuință utilă.

Specificitatea comunicării verbale constă în faptul că se folosește de cuvinte, elemente constitutive ale actului comunicativ. Cuvintele sunt semne ale realității subiectiv-obiective a lumii, conducând, în structura lor, trăsăturile acestei lumi și reacțiile noastre intime față de ea. Pe măsură ce pătrundem tot mai adânc în universul ambiant, orizontul cunoștințelor și impresiilor noastre,

structurate în cuvinte, se lărgesc, încât putem spune că experiența cognitivă a omului se reflectă în bogăția sau sărăcia vocabularului pe care îl folosește „Cine știe carte are patru ochi”, spune un proverb românesc.

Cunoștința, precizia, expresivitatea și forța persuasivă a comunicării sunt date, în cea mai mare măsură, de calitatea vocabularului. Iată de ce activitățile privind îmbogățirea, precizarea, activizarea și înfrumusețarea vocabularului elevilor sunt de o importanță deosebită în procesul deprinderilor de a compune. Îmbogățirea vocabularului elevilor este una din sarcinile prioritare pe linia cultivării exprimării lor, sarcină care se realizează printr-o muncă sistematică, în cadrul studiilor tuturor disciplinelor școlare. Sursa noilor cuvinte este activitate de prescurtare a realității (observarea, intuirea mediului natural) a științei și culturii (discuțiile în clasă și în afară, lecturile).

Măsura în care se pot realiza acestea depinde de capacitatea de receptare a fiecăruia, dar mai ales de totalitatea noțiunilor însușite prin lectură.

Pentru a ajunge la actul lecturii copiii învață mai întâi să citească, ceea ce se realizează într-o strânsă interdependență cu actul lecturii. De aceea, actul lecturii nu se poate limita numai la orele destinate acestui scop, fapt ce ne îndreptățește să afirmăm că studiul literaturii pentru copii în ciclul primar se sprijină pe cel puțin trei surse: textele de citire, textele de lectură și lecturile suplimentare extrașcolare.

Educarea interesului pentru lectură, motivarea elevilor este nu numai o mare artă, o muncă asiduă și bine dirijată a învățătorului, dar și un pas sigur spre reușită. Întocmirea la începutul anului școlar a listei de lecturi suplimentare, discutarea ei cu elevii și părinții este activitate importantă. Elevul va ști ce are de făcut atunci când citește o lectură, părinții îl vor provoca pe copil să povestească cele citite, să comenteze împreună faptele personajelor, să aprecieze ce l-a impresionat. Este de dorit ca părinții, elevii și profesorii să devină adevărați parteneri în educație. La activitățile de consiliere a părinților și elevilor se pune accent pe următoarele responsabilități ale părinților: să urmărească acasă interesul, atitudinea manifestată de copil pentru lectura suplimentară, să-l ajute să-și procure cărțile necesare de la bibliotecă sau chiar de la librărie. Se va arăta părinților că dezvoltarea gustului pentru lectură trebuie să înceapă încă din familie după ce copilul împlinște 3 ani, așa cum arăta psihologul Jean Piaget. Un copil care îi vede pe membrii familiei că-și împrumută cărți de la bibliotecă și citesc în timpul liber, va citi cu plăcere.

Pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică, iar plăcerea de a citi - o necesitate dorită și trăită, e potrivit ca și familia să se implice activ în apropierea copilului de miracolul cărții, încă înainte de învățarea alfabetului. Familia constituie primul mediu de viață socială și culturală, iar prin valorile pe care le transmite copilului asigură premisele dezvoltării intelectuale, morale și estetice ale acestuia. Familia are un rol important în promovarea lecturii, în formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură. Când în familie nu există o mică bibliotecă, sau când membrii familiei nu citesc, rareori se poate aștepta ca un copil să dovedească de timpuriu pasiune pentru lectură, pentru carte în general. Exemplul personal în familie este esențial în îndrumarea elevului. În acest scop, povestirea conținutului, comentarea unei cărți în mediul familial reprezintă un bun mijloc de dezvoltare a dragostei pentru lectură.

Cine nu știe a citi, nu se poate instrui, nu poate avea acces la cuceririle geniului uman transmise prin cuvântul scris. Există însă o adevărată prăpastie între a ști să citești și a ști să explorezi textele lecturate și să le folosești în procesul autoinstruirii și autoeducației. Învățătorului îi revine sarcina de a-i învăța pe elevi tehnica lecturii eficiente, a conștientizării și valorificării celor citite. Prima condiție a lecturării corecte o constituie cunoașterea tuturor cuvintelor, înțelegerea sensului lor în contextul dat, îndeosebi a cuvintelor necunoscute.

„Lectura – spunea istoricul N. Iorga – joacă un rol important în viața copiilor, un rol mai mare decât în viața celor vârstnici. Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează dezvoltarea ulterioară a copiilor. Din cărțile pe care le citesc, copiii își formează o anumită concepție asupra lumii, cărțile formează la ei anumite norme de conduită.”

Bibliografie:

1. Gagea, Adriana; Popescu, Virgil. *Contribuții la Istoria Culturii Românești. Cartea și biblioteca: Bibliografie* Dan Simionescu. București: s.n., 1990. 48 p. III 29.779
2. Nuță, Silvia, *Metodica predării limbii române în clasele primare*, Editura Aramis, București, 2000, p.233-234
3. Selejan, Ana. *Carte rară și prețioasă: Catalog. Vol 2 : Sec. XVIII. Sibiu : Biblioteca "Astra", 1992. 242 p. II 65.339(2)*
4. Șincan, Eugenia, *Îndrumător pentru învățători, părinți și copii*, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1993, p. 9
5. Pamfil, Alina: *Didactica limbii și literaturii române*, Ed. Dacia, Cluj- Napoca, 2000

LECTURA - NECESITATE SI PLACERE

Prof. Georgeta Adriana Glăvan
Grădinița Nr. 35, Sector 5, București

Cartea este mijlocul principal al răspândirii, sistematizării, interpretării și asimilării creatoare a cunoștințelor din toate domeniile științei, tehnicii, artei, culturii. Baza studiului o constituie lectura eficientă, ceea ce se poate promova prin tehnicile citirii și prin structura procesului de citire care este considerată o bază confortabilă a studiului cu ajutorul cărții.

A îndruma lectura unui copil înseamnă a-I recomanda cele mai bune și mai folosite cărți în funcție de vârsta și interesele acestuia. A îndruma lectura înseamnă, dincolo de satisfacerea cerințelor cititorului, să-i dezvolți interesul pentru studiu, să-l ajuți la formarea unei opinii personale, să-i formezi o atitudine conștientă față de ceea ce citește. În formarea interesului pentru lectură este foarte importantă instruirea – cheia cu care se pătrunde la comorile culturii. Este evident că procesul lecturii ne apare ca un fenomen complex, psihosocial; lectura nu este un act natural, apărut odată cu nașterea sau cu primele manifestări psihice instinctuale ale omului.

Cititul se învață în mod conștient și deliberat; învățarea cititului presupune și o anumită conștiință a relațiilor sociale, a implicațiilor sociale ale acestui act. Din acest punct de vedere se poate afirma că interesul pentru lectură constă în orientarea activă a subiectului față de materialul pentru lectură, orientare determinată de o tărie emoțională specifică. Dacă interesul pentru lectură se formează în procesul lecturii, înseamnă că actul inițial al cititului are un rol determinant. Copilul, a cărui curiozitate este incitată de rolul pe care îl are lectura în viața și activitatea celor maturi, va fi sigur atras să învețe a citi. Aici se manifestă, în funcție de posibilități și condiții, legătura între școală – bibliotecă – familie. Căci, dacă procesul de inițiere va fi condus fără tact, la întâmplare, impus sau dacă ceea ce va descoperi copilul la primul contact cu cartea nu-i menține vie curiozitatea, interesul abia născut se va stinge.

Există factori care determină lectura copiilor: particularitățile de vârstă și psihice, preferințele lor, climatul familial, factori care pot transforma lectura într-o necesitate, „o foame de carte”, o delectare sau nu.

În astfel de cazuri intervenția educatorului este absolut necesară. Știm că micii școlari sunt vrăjiți de carte, sunt purtați de aceasta în universul minunat al cunoașterii. Educatorul este dator să îndrume pașii tinerelor mlădițe pe acest nou drum, plin de neprevăzut.

Lectura este una dintre cele mai intense și mai educative activități ale copilului preșcolar. Cu cât copilul se apropie mai devreme de lectură cu atât mai importante și mai durabile vor fi efectele la nivelul limbajului, al comunicării, al comportamentului și al socializării. Prin intermediul literaturii formăm la copiii sistemul de valori, atât de necesar pe parcursul întregii vieți.

Experiența didactică ne demonstrează că literatura în general și cea destinată copiilor, în mod special, reprezintă o sursă de informare din diferite domenii de cunoaștere și oferă copiilor un întreg univers de gânduri, sentimente, aspirații, idealuri înalte. În cărți, adevărul se îmbină cu ficțiunea într-o structură unică, înlesnind copiilor conexiuni trainice prin solicitarea, în egală măsură, atât a intelectului, dar mai ales a afectivității.

Cărțile transmit copiilor preșcolari mesaje specifice, contribuie la dezvoltarea puterii de înțelegere a faptelor prezentate, la descoperirea sensurilor majore ale acestora, declanșând stări afective care îl mobilizează pe copil pentru a merge pe calea corectă și-i deschide drumul formării conștiinței, convingerilor și atitudinilor comportamentale, contribuie la conturarea unei conduite adecvate. Este datoria noastră, a dascălilor, de a-i atrage pe elevii noștri pe acest tărâm fascinant care este lumea cărților, de a le stimula gustul pentru lectură încă de la cea mai fragedă vârstă.

Înțelegând că educația este cel mai frumos dar pe care îl poate dobândi omul și că rolul cărții în realizarea acesteia este major, ne-am propus să educăm la copiii preșcolari dragostea pentru literatură, pentru carte în general, să-i ajutăm să cunoască activitatea unei instituții de cultură care le poate influența benefic propria formare și educare.

Parteneriatul cu Biblioteca Județeană este un exemplu de bună practică pentru stimularea gustului pentru lectură al micilor cititori. Proiectul și- a propus explorarea universului poveștilor prin contactul direct cu cărțile și cu personalul din bibliotecă. Copiii au posibilitatea să cunoască, să-și însușească valori morale și să respecte norme de conduită necesare în societate.

Pornind de la aceste considerente, am încercat să redăm cărții locul cuvenit, să creem condiții care să îi apropie pe copii de carte și să îi educăm în spiritul acesteia. Am amenajat în sălile de grupă centrul de interes „Biblioteca”, dotat cu numeroase cărți pentru copii, dicționare ilustrate, enciclopedii, procurate prin resurse proprii, dar și prin implicarea copiilor și a părinților în acțiuni de tipul „Un copil, o poveste” sau „Povesti pentru copilul dumneavoastră”.

Poveștile îi permit copilului să pătrundă într-un univers fantastic, plin de mistere și cât se poate de fascinant. Această fascinație îl atrage și încet, încet cu fiecare poveste citită micul ascultător pătrunde în această lume. Odată pătruns în această lume, cel mic începe să își dezvolte limbajul, dar și să își îmbogățească imaginația. Mai mulți, specialiști spun că poveștile îi ajută pe cei mici să crească frumos.

Citirea unei povești poate fi un moment deosebit de relaxant pentru cel mic. Unul dintre cele mai importante lucruri pe care cei mici le învață din povești este diferența dintre bine și rău. În povești ca și în basme, binele învinge întotdeauna. Cel mic va dobândi deprinderi pentru a realiza judecăți de valoare, precum și exprimarea propriilor sentimente într-un mod simplu.

Cu ajutorul personajelor de poveste, micuțul va reuși chiar să își depășească anumite fobii. Binele și răul sunt două concepte pe care cel mic le poate distinge acum încă din primii anișori de viață. Copilul înțelege că există anumite reguli și conduite ce se aplică în fiecare zi. Aceste reguli trebuie respectate, deoarece în lipsa lor nici o societate nu poate funcționa. De asemenea, va înțelege că dacă nu respecti aceste reguli de conduită, devii personajul negativ, precum cel din poveste, iar personajul negativ întotdeauna suferă consecințele faptelor sale.

Bibliografie:

1. Eugen Blideanu, Șerban Ioan, “Orientări noi în metodologia studierii limbii române la ciclul primar”, Editura Didactică și Pedagogică, București.2004.
2. Lespezeanu M., “Tradiționalism și modern în învățământul preșcolar”, Editura Omfal, București, 2007.
3. Preda Viorica, „Metodica activităților instructiv-educative în grădinița de copii”, Editura “Reprograph”, Craiova, 2009.

IMPORTANȚA STIMULĂRII INTERESULUI PENTRU LECTURĂ

Prof. înv. primar Maria GRAD
Școala Gimnazială „Dragoș Vodă”, Moisei, jud. Maramureș

Programele școlare pentru învățământ primar nu cuprind, în structura lor, lectura suplimentară a elevilor. Un mic sondaj realizat în rândul cadrelor didactice a scos la iveală păreri diferite. Unele consideră că, dacă nu se specifică nimic, învățătorul nu mai are sarcini speciale în acest sens. Altele găsesc lectura suplimentară printre rândurile programei, prin unele obiective de referință. Unii învățători au declarat că nu renunță la îndrumarea lecturii suplimentare a elevilor,

alții o găsesc doar în disciplinele opționale, iar alții au precizat că nu se complică pentru că este obligația familiei.

Este foarte important să subliniem că, dacă există sau nu, în schema orară, disciplina opțională „literatura pentru copii”, învățătorul are obligația totuși, să îndrume lectura suplimentară a elevilor. Aceasta obligație este determinată de faptul că atingerea unor competențe, în cadrul orelor de comunicare în limba română, nu se realizează numai cu textele din manuale. De aceea, este necesară lectura suplimentară a elevilor, fără de care formarea lor în aria curriculară ”LIMBA ȘI COMUNICARE” nu este completă.

Lectura bine îndrumată presupune respectarea unor criterii clare în legătură cu alegerea textelor. Unul dintre aceste criterii este accesibilitatea. Pentru clasele primare, accesibilitatea înseamnă:

- ✓ mărimea textului, potrivit cu vârsta cititorului;
- ✓ număr corespunzător de mesaje (mai mic la clasele I-II, ceva mai mare la clasele III-IV);
- ✓ număr mai mic de acțiuni pentru a fi reținute;
- ✓ perceperea acestor acțiuni și ordinea desfășurării lor;
- ✓ pondere mai mică acordată descrierilor.

Alt criteriu se referă la genuri și specii literare adecvate. Pentru vârsta claselor primare sunt potrivite textele narative care îndeplinesc cerințele de accesibilitate și care dezvoltă teme din sfera de cunoștințe a copiilor. Cele mai apropiate copiilor sunt textele din lumea fantasticului, în care se poate întâmpla orice, cu răsturnări de situații, în care, până la urmă, binele învinge răul, indiferent de forma pe care o îmbracă. Nu trebuie neglijate nici textele lirice, în special cele în versuri, care oferă modele de exprimare și care trezesc sentimente, provoacă emoții, etc.

Un alt criteriu pentru alegerea textelor vizează limbajul folosit de autor. Din acest punct de vedere al limbajului, textele trebuie alese cu mare grijă, astfel încât să ofere modele de exprimare pentru elevi. Textele cu arhaisme și regionalisme trebuie evitate la clasele I și a II- a și folosite cu atenție la clasele a III- a și a IV- a.

Ca orice sarcină didactică, lectura suplimentară a elevilor trebuie îndrumată și verificată. Pentru aceasta, se folosesc secvențe din orele de limba română, orele la dispoziția învățătorului sau se stabilesc ore speciale prin planificarile semestriale.

În grădiniță și în familie, copilul se formează ca ascultător de lectură. De aceea, în primii ani de școală, trebuie să trezim interesul pentru citit, să-i îndrumăm în așa fel încât lectura să devină o deprindere statornică, iar cu timpul, elevul să conștientizeze că este o activitate individuală cu caracter permanent.

În vederea trezirii interesului pentru citit, învățătorul prezintă elevilor un fragment mai atractiv din text. Prezentarea poate fi însoțită de planșe sau de diafilme. Când elevul este mai interesat de conținut, se întrerupe prezentarea și se recomandă citirea individuală a textului și se stabilește termenul până la care se poate realiza acest lucru.

Dupa citirea integrală a textului, învățătorul verifică, în ore speciale, în ce măsură s-a înțeles conținutul textului, dacă elevii au înțeles sensurile cuvintelor și expresiilor noi și dacă pot opera cu ele. De asemenea, elevii pot fi puși să povestească textul citit, să rezolve teme în legătură

cu textul, să prezinte întâmplări, acțiuni asemănătoare cu cele din text, să formuleze mesaje cu privire la text, să sesizeze momentele subiectului, fără să le denumească, în creațiile narative.

Motivarea elevilor pentru lectură depinde, în primul rând, de efortul pe care îl face fiecare învățător în parte, clarificându-și el însuși anumite aspecte privind punerea în scenă a lecturii în școală. Rolul învățătorului este de a urmări nu numai „cât”, ci și „ce” și „cum” citesc elevii săi. Nu numărul mare de cărți citite contează, ci valoarea artistică și educativă a acestora. Odată format, gustul pentru lectură se poate transforma într-o adevărată pasiune, care se poate resimți toată viața. Îndrumarea lecturii elevilor este o acțiune dificilă și de durată. În ciclul primar se pot folosi diverse forme de îndrumare a lecturii, cum ar fi:

- ✓ expunerea prin povestire;
- ✓ conversația sau dezbateră;
- ✓ activitatea cu cartea prin citirea expresivă a învățătorului;
- ✓ recenzia unei cărți;
- ✓ lecțiile de popularizare a cărții;
- ✓ metoda demonstrației;
- ✓ excursia literară;
- ✓ întâlniri cu scriitori;
- ✓ șezătoarea literară;
- ✓ medalion literar consacrat aniversării unui scriitor;
- ✓ simpozion literar;
- ✓ concursurile.

Îndrumarea lecturii se poate realiza și prin organizarea unei biblioteci a clasei, a tabelului de consemnare a lecturilor citite și colțul produselor elevilor, adunate într-un portofoliul de lectură. Portofoliul de lectură poate conține: jurnalul de lectură, liste de întrebări și răspunsuri pe marginea unui text, citate din texte preferate, fișe de identitate a personajelor, scurte caracterizări ale acestora, interviuri imaginare cu personaje, scrisori adresate personajelor literare, fișe de lectură, fișe de lucru, repovestiri, eseuri, ilustrații pentru texte, un proiect de copertă a unui text, recomandări pentru lectura suplimentară etc.

1 Pentru realizarea justă a organizării și îndrumării lecturii elevilor se impune o colaborare strânsă între școală și familie. Este necesar să se ia în discuție problema lecturii elevilor și să se scoată în evidență imensul rol al lecturii în formarea personalității copilului, să se dea îndrumări despre ce și cum trebuie să citească copiii, spre a-i ajuta să înțeleagă ceea ce citesc și a ledezvolta interesul pentru lectură. În toate demersurile pe care le întreprindem pentru îmbunătățirea competențelor de lectură, trebuie avută în vedere necesitatea nu atât cantitativă a lecturii, cât calitatea receptării, câștigul în ce privește simțul și gustul estetic, universul intelectual, dragostea pentru lectură.

Școala are menirea de a forma un lector competent, dar și un cititor care să-și formeze gustul propriu pentru lectură, astfel încât să devină un cititor activ pe tot parcursul vieții. Orele de lectură constituie piatra de hotar dintre cele două lumi: copilăria și adolescența. Poveștile,

povestirile, poeziile ajută în formarea și dezvoltarea unui vocabular elevat, modelează caractere și conturează trăsături morale ce pot fi urmate.

„Profesorul citește și știe să citească bine. Dacă vrea să-i facă pe elevi să iubească lectura este necesar să nu-și satisfacă gustul său, ci să se ostenească să caute cărți construite în jurul polilor de atracție ai acțiunii și imaginației: Profesorul poate să procedeze ca mama lui Proust, adică să decupeze din stofa atâtor cărți costumul potrivit pentru elevul său, având mereu în minte că cele două dimensiuni ale acestui costum sunt imaginația și acțiunea” (Nazareno Padellaro).

Bibliografie:

1. Padellaro, Nazareno - *Școala medie și problemele ei didactice*- Editura didactică și pedagogică, București, 1973
2. Șincan, E., Alexandru, Gh. - *Lecturi literare pentru ciclul primar - Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi*, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1993
3. www.didactic.ro

CAFENEAUA CULTURALĂ

Prof. Grama Alexandrina
Colegiul Tehnic Motru, jud. Gorj

Proiectul educațional *Cafeneaua culturală* a fost conceput ca un club de lectură, din domeniul cultural artistic, literatură, desfășurându-se pe parcursul unui an școlar: februarie 2017 - februarie 2018, în cadrul Colegiului Tehnic Motru. La acest proiect au participat un număr de 30 de elevi, 7 cadre didactice precum și bibliotecara școlii, reprezentantă a CDI din cadrul unității menționate. Beneficiari au fost elevii sus menționați, precum și ceilalți elevi ai liceului. Ca activități au fost propuse mediatizarea proiectului, mese rotunde pentru socializare, ateliere de lectură, șezători literare, campanii pentru promovarea lecturii, editarea unor broșuri cu creații proprii ale elevilor, lecturiade, concursuri și expoziții, spectacole.

Activitățile clubului de lectură au fost desfășurate în incinta CDI, grupul de elevi fiind îndrumat de profesorii coordonatori și bibliotecară. Într-un ambiant muzical, întâlnirile au avut loc bilunar, în afara orelor de curs, în funcție de programul școlar al elevilor și profesorilor implicați în proiect.

Cărțile sunt cărașii civilizației, se spune, de aceea proiectul a pornit de la o realitate devenită problemă acută pentru profesorii de limba și literatura română, dar și a școlii românești în general: faptul că elevii nu mai consideră cartea esența unei educații profunde. Inițiatorii acestui proiect și-au propus să reaprindă scânteia pasiunii pentru lectură, să provoace tinerii din ziua de astăzi și de mâinesă descoperire adevărată valoarea a cărții, să sensibilizăm întreaga comunitate spre deprinderea de a considera cartea o *sine qua non* a educației și, de ce nu, a vieții de zi cu zi.

Considerăm, de asemenea, că, evoluția tehnologiei, apariția gadget-urilor din ce în ce mai performante, privează tinerii de a socializa față în față, ei tinzând mai mult spre comunicarea cu

ceilați indirect, prin intermediul acestora. Astfel, ne confruntăm cu situații în care ei nu mai știu să socializeze, petrecându-și timpul în mediul virtual, cu situații în care scrierea nu mai respectă normele limbii literare, ca urmare a scrierii electronice. Am constatat că și exprimarea lor lasă de dorit, unii dintre elevi având un vocabular extrem de limitat, și mai ales tendința de a se izola, de a se interioriza.

Am urmărit prin intermediul acestui proiect să le dezvoltăm tinerilor capacitatea de a relaționa, de a manifesta interes pentru lectură și respect pentru cărți, de a milita pentru o societate civilizată. Nevoia de carte, cultul lecturii personalizate îl înalță pe om, pentru că așa cum spunea unul dintre cronicarii noștri, *nu iaste alta mai frumoasă și mai de folos zăbavă în viața omului decât cetitul cărților...*

Scopul proiectului a fost încurajarea, stimularea și chiar provocarea elevilor spre deprinderea de a considera cartea esența culturii, obiectivele fiind: cultivarea, dezvoltarea și stimularea interesului elevilor pentru lectură; educația estetică a întregii comunități prin sensibilizare în favoarea lecturii; participarea directă a tuturor factorilor implicați în actul de formare a culturii; atragerea unui număr cât mai mare de elevi la desfășurarea activității, astfel încât să convingem cât mai mulți de importanța lecturii.

Grupul de elevi țintă cărui i s-a adresat proiectul a fost alcătuit din 30 de membri, elevi din clasele a IX a, a X a, a XI a. Grupul a fost omogen, cuprinzând atât elevi interesați, cât și elevi care nu prezintă interes pentru lectură. Au fost elevi care știu să comunice și elevi interiorizați, elevi provenind din toate mediile sociale ale comunității.

Planul de activități a fost divers. Printre acestea amintim: *Tineri și neliniștiți* – februarie 2017, activitatea constând în constituirea grupului de elevi și coordonatori; *Dragobetele- mit, tradiții, obiceiuri*- februarie 2017, activitatea constând în desfășurarea unui spectacol de promovare a tradițiilor românești, anunțarea înființării clubului de lectură și al activităților derulate în cadrul acestui proiect; *Lecturiada primăverii* – martie 2017, activitatea fiind un atelier de lectură; *Șezătoare literară* – martie 2017, activitatea fiind una cultural artistică, presupunând recitare de poezii, prezentare de eseuri, recital muzical, expoziții de desene; *Pentru o societate civilizată!*- aprilie 2017, activitatea fiind o campanie de promovare a lecturii în cadrul liceului și la nivel de comunitate; *Ziua internațională a cărții* – aprilie 2017, activitatea presupunând prezentare de broșuri cu creații proprii ale elevilor: poezii, eseuri, desene etc; *Lecturiada II* – mai 2017, constituindu-se o masă rotundă, lectură de plăcere; *Am lecturat, am câștigat!* – iunie 2017, activitatea fiind una de evaluare a lucrărilor și premiere; *Lecturiada III* – octombrie 2017, activitatea fiind un atelier de lectură; *Cartea – păstrător al valorilor culturale* – noiembrie 2017, activitatea fiind destinată unui concurs de creații literar artistice; *Ziua Culturii Române* – ianuarie 2018, activitatea fiind un spectacol cultural artistic.

În cadrul proiectului au fost utilizate următoarele resurse materiale: pliante, afișe, consumabile, modalitățile de monitorizare și de evaluare ale proiectului fiind: chestionare, concursuri, expoziții, ateliere de lectură, campanii de promovare, portofolii. Impactul estimat al implementării proiectului de a aduna un număr cât mai mare de tineri la actul de formare al culturii, de a edita o revistă la nivel de școală a fost atins. Diseminarea și mediatizarea a presupus

desfășurarea unor activități în parteneriat cu instituțiile locale, afișaj, pliante, invitații, reclame, mass-media.

POVESTIREA DE PLACERE DE LA TEORIE LA EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

Prof. Cecilia Teodora GRIGORE
Grădinița cu Program Prolungit „Mugurașii”, Rm. Sărat, jud. Buzău

Rolul limbajului comunicării este hotărâtor în formarea și dezvoltarea personalității copilului preșcolar, în îmbogățirea capacității de a intra în relație cu ceilalți copii și adulți, de a interacționa cu mediul. Perioada preșcolară reprezintă o etapă hotărâtoare în însușirea corectă a vorbirii atât din punct de vedere cantitativ cât și calitativ.

Povestirea reprezintă un mijloc eficient de dezvoltarea a creativității copiilor de vârstă preșcolară, cu multiple valențe informative și formative.

Povestirea satisface nevoia de cunoaștere, stimulează imaginația și se constituie mijloc eficient de exersare a capacității de comunicare. Astfel, povestirea dezvoltă ; limbajul ,gândirea logică memoria voluntară , atenția și imaginația .

Urmărind cu atenție datele povestirii, copilul memorează, compară, analizează diferite situații, stabilește pe plan mintal unele relații fapte, însușiri ale personajelor . Astfel îi este antrenată și gândirea, el devine capabil să înțeleagă faptele, gândurile și sentimentele personajelor Pentru a povești copilul este nevoit să prezinte contextul în care a avut loc întâmplarea, să precizeze momentele ei și finalul acesteia.

Văzând cât de captivați sunt copiii de povești am hotărât că înainte de somn să le spun povești scurte, fie adaptate după cele scrise de scriitori celebri ,fie create de mine în funcție de evenimentele petrecute în acea zi la grupa.

Dacă la la început le citeam sau le spuneam povești după scriitori celebri, ulterior am început să le spun povești create de mine după o întâmplare care i-a marcat , petrecută fie cu o zi înainte, fie din deplasările avute.

Pe măsură ce derulăm povestea am constat că ei recunoșteau în personaje colegi de ai lor, fie după comportamentele lor, și de multe ori ei deveneau părtași la crearea firului epic. Treptat acest lucru a devenit rutină și dacă vreodată uităm să fac acest lucru ei îmi reaminteau și nu se culcau până când nu auzeau povestea zilei.

Povestirile spontane spuse copiilor înainte de culcare , spuse fie de educatoare, fie de copii, i-a ajutat pe aceștia să-și exprime cu ușurință gândurile, să redea în mod inteligibil și cursiv o poveste, o întâmplare trăită, auzită sau imaginată, punând astfel bazele psihologice ale gândirii creatoare și creativității verbale, stimulând capacitatea de exprimare verbală sub aspectul fluidității, flexibilității, originalității. Treptat preșcolarii au început să povestească cu ușurință, și am remarcat faptul că cei mai mulți dintre ei și-au îmbunătățit considerabil exprimarea, chiar și cei mai timizi au prins curaj și au dorit să spună și ei la somn o poveste.

Astfel am oferit copiilor multiple prilejuri să gândească, să creeze, să se transpună în pielea personajelor, să se identifice cu ele, oferind un exercițiu eficient de educare a limbajului și de antrenare a proceselor intelectuale, dar și a exprimării independenței în vorbire.

Povestirile copiilor au darul de a - i deprinde pe aceștia să-și exprime cu ușurință gândurile, să redea în mod inteligibil și cursiv o poveste, o întâmplare trăită, auzită sau imaginată; prin acest gen de activități se pun bazele psihologice ale gândirii creatoare și creativității verbale, stimulând capacitatea de exprimare verbală sub aspectul fluidității, flexibilității, originalității.

În continuare voi prezenta una din poveștile create de mine, cu un impact deosebit asupra preșcolarilor:

„O întâmplare cu vaporul”

Într-o zi frumoasă de vară, preșcolarii din grupa mijlocie frumos încolonați au luat autocarul din fața grădiniței și voioși au plecat în excursie la București. La plecare doamnele educatoare, cu răbdare și cu grijă le-au prezentat preșcolarilor regulile pe care trebuia să le respecte fiecare în excursie.

Ajunși la București au vizitat toate obiectivele din itinerar. Au văzut foarte multe lucruri interesante de care cu siguranță își vor aduce aminte cu plăcere.

Punctul final al excursiei a fost plimbarea cu vaporeșul. Înainte de îmbarcare doamnele educatoare i-au atenționat pe copii să se poarte cuviincios și să nu uite de regulile stabilite la începutul călătoriei, că fiecare să stea frumos la locul său fără să-i deranjeze pe ceilalți călători, să vorbească în șoaptă, să nu strige unul la altul și mai ales să nu se joace.

Unul dintre copiii se pare că a uitat de regulile stabilite de doamnele educatoare, că plimbarea cu vaporul deși este minunată, poate fi periculoasă. După ce s-a urcat pe vapor a început să se joace cu mingia pe care o cumpăraseră ca amintire. Deși atenționat de doamnele educatoare că încalcă regulile, el a continuat joacă până ce a scăpat mingea în valurile mari ce mișcau vaporul. El s-a aplecat periculos de mult și era să cadă în apă, dacă căpitanul vaporului n-ar fi fost atent să-l prindă la timp și să-l salveze. După această întâmplare Andrei, speriat destul de tare și s-a făcut băiat cuminte și ascultător. Astfel că, până la sfârșitul excursiei a stat liniștit la locul lui, conștient de ce era să pățească dacă nu a respectat regulile. Spre seară toți au ajuns acasă fericiți după o așa excursie frumoasă, dar nimeni nu a uitat de întâmplarea de pe vapor, o întâmplare plină de învățăminte din care cu siguranță toți copiii au învățat cât de important este să ascuți și să ții seama de sfaturile primite .”

Eficiență acestor povestiri nu a depins doar de conținutul celor povestite, ci și de felul în care am reușit să le captează atenția copiilor, de voce, de mimica și gestică privindu-i, zâmbindu-le, atenționându-i verbal ori prin gesturi, mimica, creând o atmosferă plăcută, propice comunicării. Importantă acestor activități de povestire înainte de somn, constă în faptul că pune în discuție comportamente și atitudini, prin evidențierea unor corespondențe între personajele din poveste și copii din grupa, conținutul legându-se de experiența de viață a copiilor.

Activitatea este utilă pentru că îi activează pe copii și îi ajută să - și formeze deprinderi de gândire și comunicare valoroase pe termen lung.

Bibliografie:

1. Florica Mitu, Ștefania Antonovici-, „Metodică activităților de educare a limbajului în învățământul prescolar”, Editură Humanitas Educațional, București, 2005;
2. Ioan Damșa, Măria Toma-Damșa, Zoe Ivănuș-, „Dezvoltarea vorbirii în grădiniță”- ghid metodic, Editură Didacica și Pedagogică, București, 1996;

COPILUL MIC ȘI LECTURA

Prof. Viorica GUGIU
Grădinița Nr.35, Sector 5, București

Copilul epocii noastre este mai mult un copil al mass-media și mai puțin un copil al cărții. Cu toate acestea, preșcolarul se naște într-un mediu în care scrisul este în prim-plan: ziare, reviste, afișe, televiziune etc. Curiozitatea pentru scris și o bună influență le-ar putea stârni interesul pentru lectură.

Psihologii spun că prima legătură a copilului cu lumea poveștilor trebuie să înceapă de când aceștia se află în burta mamei, deoarece aceasta este modalitatea prin care viitorul copil se obișnuiește cu vocea părinților săi. Nu știu câți viitori părinți le citesc „burticilor”, dar prima carte pe care un bebeluș o „răsfoiește” e cea din material textil, cu poze și foarte puține cuvinte, pe care el o poate ronțai sau uda. Astfel, foarte curând, va fi atent la povestioare, la cuvinte, litere sau numere, mai ales dacă au materiale diverse de atins sau butoane de apăsat.

Cititul nu e doar un mod în care să petrecem timp calitativ cu copiii noștri sau o metodă prin care cei mici își petrec timpul și se distrează. Cititul e la fel de important pentru dezvoltarea unui copil ca și jocul. De fapt, cititul are un rol fundamental în dezvoltarea emoțională și intelectuală și în deprinderea abilităților de comunicare și interacțiune ale copilului, îmbogățind cunoștințele acestuia despre lumea care îl înconjoară și cu expresii/cuvinte care nu sunt folosite în limbajul de zi cu zi. Pe lângă faptul că îi dezvăluie copilului lumea în care trăim și îl familiarizează cu noile cuvinte, cititul încurajează creativitatea, imaginația și descoperirea unor soluții pentru rezolvarea diferitelor situații.

Un mare avantaj al copiilor cărora li se citește este că au o mai mare expresivitate în limbaj și o coerență a ideilor: prin citit, copiii învață structura de baza a limbajului, început – cuprins – încheiere, ceea ce îi va ajuta pe viitor în construirea discursurilor, argumentărilor și a compunerilor școlare. Studiile arată că, indiferent de câte povești sunt citite în cursul zilei, copiii au nevoie de o oră de citit seara, înainte de culcare, deoarece aceste momente îi relaxează și îi ajută să aibă un somn liniștit. Este o minunată alternativă pentru televizor.

Vârsta preșcolară este cea mai propice pentru a obișnui copilul cu cărțile, pentru a-i deschide apetitul pentru ele, pentru a forma un viitor cititor. Citirea poveștilor poate începe chiar din primele luni de viață. Cu siguranță copilul nu va înțelege textul prin conceptul dat de adult, dar va înțelege în felul său. Complexul de căldură, de confort, de iubire de sunete și de imagini creează un tot care va rămâne cumva impregnat în conștiința sa și va fi întărit mereu pe măsură

ce părinții îi citesc și pe măsură ce el va începe să identifice imaginile și să construiască legături între imagini și cuvinte.

Atitudinea pozitivă față de carte, interesul pentru ea și plăcerea de a citi ale adultului sunt esențiale pentru a-i oferi un model copilului. Modul în care familia pune în valoare cartea are un mare impact asupra atitudinii copilului față de carte. Vârsta preșcolară așază fundamentul dragostei de cărți și îl poate determina pe copil să "citească" imaginile din cărți, să fie atras de culorile acestora dar și de conținutul lor, fiind interesat de împrumutarea sau achiziționarea acestora.

Primul lucru pe care educatoarea îl face atunci când le citește povești preșcolarelor este să le arate coperta cărții pentru a le stârni interesul. Aceștia privesc ilustrația de pe copertă, iar educatoarea le arată unde este scris titlul poveștii, numele autorului. Pe măsură ce copiii se obișnuiesc cu modul de prezentare, vor fi întrebați unde este scris titlul poveștii, numele autorului, aceste elemente deosebindu-se de titlul poveștii prin natura scrisului.

Pe parcursul anului școlar, educatoarea va atrage copiii atenția că fiecare pagină este numerotată, unde este scris în interiorul cărții titlul poveștii, sau de unde începe povestea propriuzisă, că imaginile corespund fiecărui moment al poveștii, atrăgând atenția asupra faptului că literele au altă formă și dimensiune, iar imaginile corespund fiecărui moment al poveștii.

Pe măsură ce preșcolarii câștigă experiență în manipularea cărților și a revistelor, sarcina prezentării cărților se trece din ce în ce mai mult pe seama lor ca o cerere exprimând părerea educatoarei că preșcolarul este foarte capabil să îndeplinească sarcina și nu ca o impunere închizitorială cu pedepsirea eșecului.

Prin citit, copiii aud și învață cuvinte noi; își dezvoltă atenția și memoria; dezvoltă abilități de ascultare; acumulează informații, își îmbogățesc vocabularul și asociază cuvintele și ilustrațiile; au imaginația și simțurile stimulate; își creează o strânsă legătură cu cel care citește, construind o relație părinte-copil bazată pe interese și pasiuni comune; poate fi familiarizat cu noi concepte și teme de interes ca să fie pregătit pentru evenimente viitoare; este încurajat în iubirea față de lectură.

Fiecare copil ar trebui să aibă o mică bibliotecă în camera lui. Cărțile trebuie, întotdeauna, plasate în rafturile de jos, pentru a facilita accesul la ele. Totodată, pentru a încuraja cititul, vizitele dese în biblioteci și librării dau, de obicei, roade: copiii trebuie lăsați să ia cărțile de pe raft, să le deschidă, să le frunzărească, iar apoi o discuție cu ei pe baza imaginilor garantează stimularea curiozității și imaginației.

Schimbul de cărți între prieteni și colegi (de grădiniță, de școală) este o variantă excelentă de stimulare a dorinței de cunoaștere. Copilul îi poate spune colegului său, pe scurt, subiectul cărții și de ce consideră el că ar trebui să i se citească și lui cartea respectivă. Cărțile vor fi astfel adecvate vârstei lor, cele care le-au marcat în vreun fel personalitatea. Va fi o bucurie împărtășită cu ceilalți colegi, va fi un lucru care îi va uni, le va da un subiect comun de discuție, va fi un drum pe care vor putea merge împreună.

Cărțile trebuie să aparțină unor domenii cât mai variate: povești, poezii, basme, relatarea unor întâmplări reale, enciclopedii și dicționare pentru copii. În acest fel se va obține un echilibru între lumea reală și lumea imaginară. Rolul adultului este de a sta cu copilul, de a răsfoi cartea,

a-i arăta imaginile, a-i spune numele obiectelor sau ființelor desenate, de a-i citi conținutul poveștii și a-l ajuta să afle corespondențe în mediul apropiat.

La vârsta de 3 – 5 ani preșcolarii continuă să își dezvolte vocabularul și limbajul; ei continuă să își formeze conceptele de alfabetizare de– tipăritura ca și vorbirea scrisă; povestirile din cărți au o structură care transmite un mesaj cu sens; înțeleg majoritatea lucrurilor pe care le aud și pot să converseze, având un vocabular de 1000-2500 de cuvinte; vorbesc fără a repeta silabe sau cuvinte și folosesc pronumele corect; pun întrebări și relatează experiențe și activități

Trucuri în lecturarea poveștilor:

- puneți-le întrebări simple despre poveste: când / cine / ce face; unde?
- mergeți împreună în librării și alegeți cărțile; răsfoiți-le, discutați pe baza imaginilor și stabiliți împreună pe care le achiziționați;
- variați tematica poveștilor: basme, povești, povestiri mitologice;
- stimularea imaginației, ce urmează să se întâmple mai departe în poveste și să spună cu propriile cuvinte;
- pronunțați corect cuvintele, nu le stâlciți, pentru a-l învăța pe copil să vorbească corect;
- realizați conexiuni între viața reală și informațiile descoperite în cărți, pe baza cărora să dezvoltați împreună teme de interes

Permiteți copilului:

- să vă stea aproape sau în brațe în timp ce îi citiți;
- să preia inițiativa și să inventeze povești noi pe baza imaginilor din cărți, indiferent dacă sunt cărți noi sau citite de nenumărate ori;
- să preia vocea unui personaj și să îl interpreteze de-a lungul întregii povești

La această vârstă, copiii apreciază:

- să aibă cărțile proprii
- să memoreze poveștile preferate, prefăcându-se apoi, când recită ce au învățat, că le citesc ei la rândul lor părinților
- povestea de seară, fiind spusă de o voce caldă și familială, îl ajută să depășească momentele de tristețe, irascibilitate, anxietate
- cărți cu conținut ilustrativ și imagini clare, colorate și antrenante
- intrigi simple și amuzante, iar acțiunea să se desfășoare rapid pentru a putea fi citită deodată și să prezinte întâmplări/evenimente din viața cotidiană (pentru a încuraja copiii să adreseze întrebări despre mediul înconjurător)

Copiii preferă cărți despre:

- personaje de vârsta celui mic sau puțin mai mari
- animale jucăușe, atât reale, cât și imaginare
- prinți și prințese care trăiesc fericiți până la adânci bătrâneți.

La vârsta de 5-7 ani, copiii:

- urmează trei comenzi consecutive;
- vorbirea seamănă cu cea de tip adult, reușind deja să utilizeze propoziții lungi și complicate;

- folosesc cuvinte descriptive și propoziții complexe;
- cunosc toate vocalele și consoanele;
- vorbesc corect din punct de vedere gramatical, putându-și corecta singuri greșelile în vorbire;
- pot citi pe litere și silabe;
- respectă ordinea temporală.

La vârsta preșcolară, copiii apreciază:

- să aibă cărțile proprii;
- cărți cu text clar și ușor de citit, conținând și ilustrații/poze atractive care aduc textul la viață și oferă indicii despre cuvintele necunoscute încă.

Cititul rămâne un pas fundamental în procesul de dezvoltare spirituală, intelectuală și personală a copiilor. Cu cât copiilor le este indusă această premisă de timpuriu, cu atât perspectiva lor ca adult se îmbogățește. Cititul regulat, în fiecare zi, chiar la aceeași oră, înseamnă un moment special din zi, care creează o conexiune specială între copil și persoana care îi citește, așa că acest obicei trebuie realizat într-un loc liniștit, fără TV sau telefon.

Odată lăsat copilul să exploreze o varietate de materiale de lectură: reviste adecvate vârstei, cărți de poezie și chiar cărțile de benzi desenate pot crește interesul copilului pentru lectură. Dacă părinții citesc, ar putea provoca interesul și curiozitatea. Aceștia copiază comportamentul părinților și vor dori și ei să facă ceea ce fac „oamenii mari”. Pe măsură ce copilul crește și începe să citească singur, se poate citi reciproc. Citirea alternativă de pagini întregi sau doar paragrafe e o modalitate eficientă de stimularea a interesului pentru lectură.. În cazul în care copilul nu știe un cuvânt, trebuie ajutat să îi înțeleagă sensul. Acest lucru ajută la menținerea coerenței lecturii, astfel încât copilul să nu-și piardă firul lecturii și deci interesul în timp ce încearcă să citească. Încurajat să facă schimb de cărți cu prietenii săi, va fi bucuros să vorbească despre un personaj pe care îl cunosc cu toții.

Lectura ne permite să ne creăm un univers pe care nimic altceva nu ni-l mai poate oferi. Personajele arată așa cum ne dorim noi, locurile sunt așa cum ni le imaginăm noi. În cărți găsim o sinceritate a noastră, o poartă deschisă către o lume numai pentru noi. De multe ori, lectura vindecă!

Bibliografie:

1. Dumitrana, Magdalena (2001), *Educarea limbajului în învățământul preșcolar, vol.2*, București, Editura Compania
2. Dumitrana, Magdalena (2000), *Copilul, familia și grădinița*, București, Editura Compania
3. Mitu, Florica, Antonovici, Ștefania (2005), *Metodica activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar*, București, Editura Humanitas Educațional

ROUL ACTIVITĂȚILOR NONFORMALE ÎN STIMULAREA LECTURII DE PLĂCERE

Prof. înv. primar Dorina HĂDĂRĂU

Liceul Tehnologic „Liviu Rebreanu”, Maieru, jud. Bistrița Năsăud

Activitățile extrașcolare contribuie la formarea personalității elevului. Sunt importante și utile. Dar sunt anumite aspecte care ar putea să influențeze succesul acestora, printre acestea numărându-se: desfășurarea acestora după programul de studiu, când elevii sunt deja oboșiți sau înainte și aceștia nu se mai pot concentra la ore. Deci, programul elevului este mai încărcat. Profesorii caută soluții pentru valorificarea lor: urmăresc programul elevului din ziua respectivă, cât a avut de învățat sau de scris. Dar, este suficient? Întrebând elevii despre aceste aspecte, au recunoscut că este destul de greu să desfășori multe activități extrașcolare, pentru că programa școlară este încărcată. Se pune întrebarea: cum îi determinăm pe elevi să se implice în desfășurarea activităților extrașcolare?

De-a lungul anilor, activitățile extrașcolare au luat forme variate, toate având ca scop învățarea nonformală și petrecerea în mod plăcut a timpului liber. Prin aceste activități, care cuprind domenii și arii foarte mari, elevii își pot dezvolta anumite competențe și abilități necesare unei bune dezvoltări armonioase pentru o integrare în societate. Când vorbim de activități extrașcolare, ne referim la acel program la care elevul participă după ore și ar trebui să facă acest fapt cu plăcere deoarece scopul este acela de a-i forma abilitățile necesare unei bune dezvoltări, formării personalității elevului care își va găsi prin acestea înclinațiile, talentul și domeniul în care ei vor fi performanți.

Ca profesor învățământ primar, am căutat să îndrept elevul spre abordarea textului literar din mai multe perspective, astfel încât elevului să i se dezvolte orizontul cultural și spiritual.

Se pune accent pe valorificarea valențelor pozitive din basme, insistând pe victoria binelui în lupta cu răul, pe virtuțile alese ale personajului principal, care simbolizează idealul de curaj, demnitate, frumusețe fizică și morală. Pornind de la această temă se poate realiza în cadrul orelor extrașcolare o prezentare a aspectelor negative din societate și elevii vor fi stimulați să propună soluții prin care să îndrepte răul, aspectele negative, dând alternative la aceste fapte. Tot de la această specie literară, elevul este pus să contureze un CV imaginar al unui personaj negativ sau al unui personaj pozitiv.

Pornind de la schițele lui I. L. Caragiale, elevii dezbate comportamentul lui Goe, lui Ionel și apoi se realizează o dezbatere amplă pe teme bunelor maniere. Elevii, jucând joc de rol vor crea scenete în care ei vor fi personaje din opere și vor dovedi că știu cum ar trebui să se comporte în anumite situații.

Un succes deosebit l-a înregistrat dramatizarea unor fabule în cadrul unui concurs între clase. Elevii au selectat fabula preferată, au dramatizat, punându-se în situația unui anumit tip de personaj. Concursul a fost unul deosebit, au fost premiați cei mai buni elevi. După concurs s-au valorificat anumite teme din care elevii să învețe cum ar trebui să se comporte civilizată și adecvat

în mai multe situații. Prin fabule se critică defectele omenești cu scopul de a le îndrepta. Valorificând învățătura fabulei, morala, elevii învață să aprecieze anumite valori: cinstea, dreptatea, modestia, onestitatea. La aceste activități deosebite pot participa și părinții, pot ajuta la crearea decorului în care elevul să performeze sau pot fi simpli invitați. Aceste texte literare contribuie la formarea personalității elevilor, la conturarea unor valori morale pe care să și le însușească pe viitor.

La vârsta copilăriei, dorința de cunoaștere este evidentă, întrebările despre mediul din jurul lor și nu numai se regăsesc pe buzele lor și în acea sclipire din ochi care nu poate fi trecută ușor cu vederea. Cărțile se vor prezenta astfel ca adevărați îndrumători în încercarea de a oferi răspunsuri dilemelor copilăriei, ajutându-i astfel pe cei mici să înțeleagă treptat că există o ordine a lucrurilor.

Cititul reprezintă un pas important în deprinderea vorbitului coerent, și a îmbogățirii vocabularului. În acest scop toți cei implicați în educația copilului și cu precădere cadrele didactice trebuie să le stimuleze interesul pentru lectură încă de la vârsta școlară mică abordând diferite metode care să-i motiveze în procesul de apropiere față de carte, față de cuvântul scris. Astfel că putem aprofunda orele de limba și literatura română prin lectură suplimentară introducându-i pe copii în lumea poveștilor, a basmelor, a legendelor, proverbelor și zicătorilor și nu în ultimul rând a poeziei, în cadrul orelor de literatură pentru copii. Sunt factori care determină lectura elevilor: particularitățile de vârstă și psihice, preferințele lor, climatul familial, care pot transforma lectura într-o necesitate sau nu. Gustul pentru citit nu vine de la sine ci se formează printr-o muncă caracterizată prin răbdare, perseverență, continuitate, voință. Orizontul cunoștințelor primite în clasă la orele de literatură română e lărgit de lectura în afara clasei. E foarte important ca învățătorul să cunoască formele de îndrumare ale acesteia. Forma cea mai des folosită în această activitate este povestirea în ajutorul căreia vin formarea bibliotecii de clasă (realizată cu cărți aduse de învățător și copii) și a celei personale. Înființarea bibliotecii clasei aduce, pe rând, rolul de bibliotecar elevilor care au obținut rezultate foarte bune la citire. Întocmirea cu elevii de albume pentru fiecare scriitor cunoscut, cuprinzând date biografice și aspecte esențiale din opera lor, e un prilej de a stârni curiozitatea și de a sădi în sufletele lor dragostea pentru carte. Interesul copiilor pentru literatură este sporit și de expoziții de cărți, filme, înregistrări audio și video. Mijloace pasionante ce-i invită pe copii la lectură sunt și ghicitorile literare și jocul cu versuri.

La vârsta preșcolară atât familia cât și grădinița depun eforturi pentru a influența universul copilăriei prin basme, povești și poezii. Această, dificilă muncă e trecută la un nivel superior, în primele clase ale școlii. Lectura propriu-zisă începe după ce copilul reușește singur să descifreze cu ușurință ideile ascunse în spatele semnelor grafice, odată cu descifrarea enigmei acestor hieroglife care adesea înspăimântă pe copii. Încă de la venirea copilului în școală, trebuie să căutăm să-l facem să iubească „cartea”. Iată câteva modalități de stimulare a interesului pentru lectură începând din clasa I. Știm că micii școlari sunt vrăjiți de carte, sunt purtați de aceasta în universul minunat al cunoașterii. Învățătorul este dator să îndrume pașii tinerelor mlădițe pe acest nou drum, plin de neprevăzut.

În clasa I un rol important îl are conversația problematizată, care menține vie relația dascăl – elev. După studierea textelor din abecedar, analizate și comentate în mod amănunțit se

recomandă lecturi potrivite vârstei, pe marginea cărora se poartă discuții. După ce textele au fost parcurse se lansează următoarele cerințe: să formuleze întrebări pe care să le adreseze colegilor; să folosească cuvintele noi și expresiile artistice în contexte variate; să redea prin cuvinte proprii conținutul textelor citite; să recunoască ilustrațiile care înfățișează personaje sau scene din poveștile citite; să le așeze în ordinea desfășurării faptelor.

Începând cu clasa a II-a, o altă formă de îndrumare a lecturii o constituie formarea bibliotecii de clasă, precum și a bibliotecii personale. Prima se compune din cărți aduse de copii și învățător, se stabilește un bibliotecar al clasei și se trece apoi la împrumutarea cărților.

La clasele a III-a și a IV-a interesul elevilor pentru lectură se amplifică. La studierea unor autori se caută stimularea elevilor să citească și alte opere scrise de aceștia. Se întocmesc cu elevii portofolii pentru fiecare scriitor cunoscut, cuprinzând portretul, date biografice și aspecte esențiale din opera lor, prilej cu care am stârnit curiozitatea și interesul pentru lectură.

Ghicitorile literare sunt mijloace pasionante ce-i invită pe copii la lectură. Acestea se pot desfășura astfel: se citește un fragment și se cere elevilor să indice opera și autorul sau să recunoască lectura în care erou principal este Nică etc.

Diafilmele, benzile audio și video cu povești constituie un alt important mijloc de îndrumare a lecturii. Ele prezintă operele literare în imagini vizuale și auditive. După lectură elevii pot face comparații, stabilind asemănări și deosebiri între întâmplările prezentate.

Expozițiile de carte se pot organiza în clasă și cuprind cărți despre o temă anume ce pot fi lecturate de elevi- ex. *Din viața plantelor, Trecutul glorios al patriei, Povestiri despre animale.*

Șezătorile și medalioanele literare invită din nou elevii la lectură.

Școala dirijează după principii științifice lectura, supraveghează efectuarea ei, dar deprinderea lecturii se formează, nu numai în școală, ci și în familie. Prin lectură, elevii sunt conduși să-și formeze capacitatea de a surprinde, de a descoperi conținuturi și forme ale realității exprimate print-o multitudine de modalități, să-și extindă astfel, aria cunoașterii; pătrunzând în diversitatea textelor literare, elevii vor parcurge căi specifice de expresie, asocierea cu altele, ceea ce le permite trecerea de la cunoașterea concretă la cea abstractă, de la intuiție la reprezentare și fantezie, ajungând în posesia unor instrumente utile descoperirii realității înconjurătoare.

„A înțelege literatura – remarca Ioan Șerdean – înseamnă a avea puterea de a raporta impresiile, trăirile autorului la propria ta experiență de viață, a stabili legături nu numai cu cunoștințele cunoscute, ci și cu emoțiile, simțămintele pe care le-ai trăit.”

Bibliografie:

1. Gagea, Adriana; Popescu, Virgil. *Contribuții la Istoria Culturii Românești. Cartea și biblioteca: Bibliografie Dan Simionescu.* București: s.n., 1990. 48 p. III 29.779
2. Selejan, Ana. *Carte rară și prețioasă: Catalog.* Vol 2: Sec. XVIII. Sibiu: Biblioteca "Astra", 1992. 242 p. II 65.339(2)

IMPORTANȚA STIMULĂRII INTERESULUI PENTRU LECTURA DE PLĂCERE LA ELEVI

Prof. învă. primar Andreea Ionela HRISTACHE
Prof. învă. primar Daniela GHEORGHEVICI
Școala Gimnazială Nr. 7, Galați

Colț de lectură

Lectura reprezintă parcurgerea unui text scris sau tipărit pentru a lua la cunoștință conținutul lui. Cetim ca să trecem examene (deci lectura studiu), ca să omorâm timpul (deci lectura de loisir) sau cetim din profesie (deci lectura informativă). Lectura ar putea fi un mijloc de alimentare spirituală continuă, nu numai un instrument de informație sau de contemplație”. (Mircea Eliade)

Literatura pentru copii trebuie să investigheze universul propriu de cunoaștere al copilului, năzuințele, aspirațiile lui cele mai înalte, printr-o ingenioasă transfigurare artistică. Activitățile de lectură se desfășoară în vederea realizării unor obiective specifice, cum sunt: stimularea gustului pentru lectură, apropierea copiilor de carte și de cuvântul scris, formarea unei atitudini de grijă și față de carte, familiarizarea copiilor cu diferite tipuri de scriere, îmbunătățirea comunicării orale și stimularea interesului pentru citit-scris; cunoașterea instituțiilor care se ocupă de apariția, distribuția sau păstrarea cărților, stimularea imaginației și a creativității verbale, împărtășirea experiențelor personale.

În ghidul „Provocarea lecturii” sunt oferite soluții concrete pentru a-i transforma pe elevii de azi în iubitori de carte. Dintre metode, pot fi exemplificate următoarele:

- ❖ predarea reciprocă (elevii joacă rolul profesorului și-și explică unii altora pasaje citite);
- ❖ mozaicul (grupuri de câte 5 elevi cercetează prin colaborare un anumit aspect al textului, fiecare devenit expert în predarea subtemei învățate);
- ❖ diagrama Venn (două cercuri mari care se suprapun parțial, folosite pentru a descrie asemănări și deosebiri între două texte sau personaje);
- ❖ procedeul recăutării (în perechi, elevii citesc textul alternativ, se opresc după fiecare paragraf și își pun întrebări despre ce au citit).

Ciorchinele

Un pas important pentru a-i face pe elevi să fie interesați de lectură este să le punem la dispoziție materialele. Așadar, în fiecare sală de clasă, ar trebui să existe un colț de lectură. La începutul fiecărei luni, putem alocă o parte din ora de Limbă și Comunicare, pentru a propune lecturile lunii respective. După ce am întocmit lista cu lecturi, vom aduce de la bibliotecă cărțile pe care tocmai le-am ales. Este important ca elevii să aibă posibilitatea de a alege, să simtă că „mingea” este în mâinile lor și că jocul se va desfășura după regulile lor. După ce ne-am asigurat colțul de lectură, așteptăm ora în care doar vom lectura. La finalul acesteia, vom realiza un desen

și un scurt rezumat. Între timp, elevii vor primi diferite întrebări, pentru a verifica dacă aceștia au înțeles mesajul și au desprins învățătura.

Pentru „Amintiri din copilărie”, elevilor li s-a dat ca sarcină să răspundă la câteva întrebări.

Pentru a răspunde la întrebarea „Ești de acord cu modul în care a ales Nică să facă rost de cireșe?”, întrebare care admite mai multe răspunsuri, se folosește metoda numită „Rețeaua de discuții”. Se cere copiilor să facă o rețea ca cea de mai jos:

DA, pentru că	NU, pentru că
1.	1.
2.	2.

Elevii au ocazia să-și adreseze întrebări, să își expună punctul de vedere, să se contrazică cu privire la comportamentele personajelor, astfel implicându-se și mai mult și ajungând să înțeleagă perfect ideea textului respectiv.

La finalul lunii, vom compara lucrările, vom observa și discuta diferențele și asemănările dintre cărțile alese. Astfel, elevii vor rămâne cu informații în legătură cu ceea ce au citit.

O altă modalitate prin care putem stimula lectura de plăcere la elevi poate fi dramatizarea unor povești. Elevii se vor masca și vor intra în pielea unor personaje, realizând „Carnavalul personajelor”. Fiecare dintre ei are dreptul să-și aleagă ce personaj dorește, dintre cele care au fost prezente în lecturile noastre. Se va face un juriu, care va observa comportamentele elevilor și vor da puncte pentru fiecare. Fiecare echipă va reprezenta o poveste. Cadrul didactic va avea un puzzle cu povestea care a adunat cele mai multe puncte, iar elevii vor asambla piesele care vor fi lăsate pe panoul clasei timp de o săptămână.

Activitățile nonformale se pot desfășura foarte bine în natură. O dată la ceva timp, elevii se pot bucura de natură, mergând cu doamna învățătoare în parcuri sau în alte locuri prielnice lecturii și relaxării. Aceștia vor discuta despre anotimpul în care sunt și vor citi povești sau poezii despre vestitorii anotimpului respectiv. De asemenea, pot observa în natură care din acele semne au apărut, care sunt folioasele lor, ce formă au etc. În acest mod, prichindeii își pot îmbogăți cultura generală, aflând lucruri noi despre plante, animale ș.a.m.d.

Importanța lecturii este dată de aspectele educative pe care le implică. Sub aspect cognitiv, lectura contribuie la îmbogățirea cunoștințelor despre lume și viață. Sub aspect educativ, lectura are o contribuție majoră la educarea elevilor în dimensiunile etice și estetice. Aspectul formativ constă în faptul că lectura are drept consecință formarea și validarea tehnicilor de muncă intelectuală, dezvoltarea gândirii, a imaginației, a capacității de exprimare corectă și expresivă.

Cartea îi oferă celui ce o parcurge, pe lângă satisfacțiile pe care le aduce orice fapt de cultură, prilejuri unice de reflexie și de trăiri spirituale. Ea îndeamnă la introspecție, contribuie substanțial la formarea și modelarea personalității și comportamentului cititorului. Poate de aceea cartea este prezentă mereu în viața omului modern cu toată „concuranța” televizorului sau a calculatorului. Lectura rămâne una dintre cele mai intense, mai educative și mai răspândite activități. Cu cât apropierea copilului de carte se face mai devreme, cu atât mai importante și mai

durabile sunt efectele ei în domeniul limbajului, al comunicării, precum și în cel al comportamentului și al socializării.

Aceste activități frumoase, spectaculoase chiar, îi fac pe elevi să se implice activ, cu entuziasm, să învețe lucruri noi și să își consolideze unele cunoștințe. S-au folosit metode active și interactive de învățare, fișe de lucru, dar ce e cel mai important - au descoperit lectura ca parte a tuturor domeniilor studiate, le-a stârnit elevilor curiozitatea, dorința de a ști mai mult, - a fost dezvăluită frumusețea materiilor pe care le studiază. Această îmbinare eficientă de frumos și științific în dobândirea cunoștințelor, modul atractiv și stimulator, posibilitatea ca fiecare elev să se poată manifesta, aprecierile elevilor, ne fac pe noi, cadrele didactice, să considerăm activitatea foarte bună, după observarea rezultatelor așteptate.

Bibliografie:

1. „Provocarea lecturii”. Ghid metodologic pentru dezvoltarea competenței de receptare a mesajului scris
2. „Îmi place să citesc. Modalități de stimulare a interesului pentru lectură”, Inst. Badea Clara Adriana

TEMA RĂZBOILUI ÎN LITERATURĂ ȘI SINCRETISMUL ARTISTIC

Prof. Loredana Narcisa IACOBEANU
Liceul Tehnologic „Anghel Saligny”, Bacău

A motiva adolescentul să descopere misterul lecturii a devenit astăzi o adevărată provocare. Ca profesor ești nevoit să cauți soluții adaptate particularităților cognitiv-afective ale adolescentului pentru a face actul lecturii dezirabil pentru tânărul a cărui atenție este captivată de noile forme tehnologice de livrare a informației. Calculatorul este deja o parte integrantă a vieții noastre, de zi cu zi, iar domeniul educațional nu putea să se dezică de acest lucru, inserând rapid printre mijloacele de lucru la clasă, tehnicile informatice. Pentru a facilita procesul lecturii operelor obligatorii din programa de bacalaureat, am gândit un proiect în care elevii clasei a X a au fost implicați. Proiectul este o provocare de reinterpretare cu ajutorul calculatorului a temei războiului, având ca suport literatura și cinematografia, reînviind esențialul acestui eveniment istoric prin imagine, fotografie, cuvânt. Obiectivele proiectului au vizat: dezvoltarea spiritului umanitar și a unui sistem de valori moral-sociale, dezvoltarea competențelor de comunicare, de analiză și interpretare a textelor literare, formarea abilităților de lucru interdisciplinar.

Trăind în secolul în care computerul a devenit un „rău necesar” al existenței umane, domeniul educațional s-a raliat rapid la cerințele tehnologice ale epocii, astfel încât mijloacele specifice domeniului informatic au fost adaptate fiecărei discipline, facilitând explorarea diferitelor tematici. Firi sensibile, cu un gust estetic dezvoltat, dispuși spre analiză socială și introspecție, dar și pasionați de tot ceea ce lumea informaticii poate oferi ca mijloace moderne de reprezentare artistică, elevii sunt provocați să reconstituie, prin analiză multidimensională, un

aspect social încă actual și la fel de dureros, și anume războiul. Pentru aceasta, fiecare echipă va crea o prezentare cu ajutorul aplicației Microsoft Power Point, cu minimum 10 diapozitive fiecare. Prezentările trebuie să surprindă, imaginea războiului din perspectiva istorică, literară și cinematografică, subliniind particularitățile fiecărei discipline în redarea tematicii. De asemenea, fiecare apreciere asupra tematicii trebuie să fie redată și în limbaj fotografic, prin colajul de imagini inserat pe fiecare diapozitiv. Elevii sunt sfătuiți să utilizeze ca surse de culegere de informații atât adresele web indicate, precum și orice altă pagină pe care o găsesc interesantă și corectă în legătură cu subiectul.

Proiectul a fost generat în urma unei analize atente ce viza atitudinea demotivantă a elevilor față de literatură și fascinația constantă pentru tehnicile și metodele de lucru oferite de domeniul informațional. Am descoperit atunci, că o posibilă coroborare a informațiilor din cele două domenii ar motiva elevii să redescopere lumea cărților, dându-li-se posibilitatea de a-și exprima judecățile literare prin forme moderne de reprezentare oferite de sistemele T.I.C: power point, filmulețe, colaje de imagini, video. Tematica acestui proiect a vizat corelarea unei teme din literatura interbelică, și anume războiul, cu aspecte actuale ce vizează același fenomen și cu descoperirea unor tehnici cinematografice utilizate pentru a reda preponderent non- verbal (imagine, sunet, viziune regizorală) acest falgel, atât de actual, din pacate.

În urma unor activități proiectate împreună cu elevii, s-a vizat realizarea unor power pointuri, care să surprindă autenticitatea viziunii elevilor asupra fenomenului, valorificându-se informații din literatură, istorie și cinematografie, informații dublate de imagini revelatoare pentru tematica abordată. Grație mijloacelor tehnice, elevii au dat dovadă de gândire creativă, realizând un colaj cu fotografii din războaiele mondiale.

Primele activități au vizat analiza unor fragmente de roman care valorificau tema războiului prin viziuni artistice diferite. Elevii au primit fișe de lucru unde erau inserate fragmente diferite având ca cerințe, fie identificare modalităților de reprezentare artistică a temei războiului (introspecția, observația, monologul interior, tehnica jurnalului, dubla perspectivă narativă asupra aceluiași eveniment), analiza registrul stilistic utilizat în redarea imaginii războiului, atât la nivel vizual, cât și auditiv, argumentarea pro și contra importanței acestei teme.

O altă activitate interesantă a urmărit compararea imaginii războiului, așa cum au descoperit-o elevii din operele literare, cu cea reală, lucru posibil prin urmărirea unor documente video care prezentau atitudinea unor personalități ale vremii față de acest eveniment. Activitatea și-a propus să-i ajute pe elevi să descopere substratul real al romanelor, proiectarea realității în ficțional. Din tabloul de activități se desprinde și un exercițiu interesant prin care elevii trebuie să se identifice cu un critic de film, și să urmărească mijloacele cinematografice prin care regizorii români au reușit să redea imaginea războiului, într-o serie de filme, adaptări ale romanelor propuse spre analiză. Informațiile corelate astfel, au stat la baza muncii de echipă, materializându-se în power- pointuri autentice și creative și într-un colaj de fotografii-document care surprind adevărata față a războiului, o campanie grăitoare a elevilor împotriva declanșării unor astfel de evenimente distructive.

Activitatea de evaluare a mizat și ea pe componenta motivațională, deoarece elevii s-au autoevaluat printr-o fișă proprie, folosindu-se în același timp și interevaluare.

De asemeni, li s-a propus elevilor să analizeze cât de actuală e tema, și cât de bine e reprezentată în plan social. Ei au demarat un proces de căutare a unor informații și fotografii care surprind războaie actuale și au văzut că traversând secole, războiul duce cu sine același mesaj : mutilare, suferință, moarte, mizerie, dezumanizare.

Condiții esențiale pentru elevi

Internet

Îndemânări de navigare pe Web

Copierea și lipirea imaginilor

Microsoft PowerPoint

Deschiderea unei prezentări

Crearea unei prezentări

Tipărirea unui slide-show

Deschiderea unei prezentări

Inserarea textului și a graficelor

Opțional: Adăugarea efectelor și sunetelor

Opțional: Microsoft Word

Deschiderea unui document

Salvarea unui document

Tipărirea unui document

Introducerea coloanelor

Inserarea graficelor

Opțional: Folosirea template, formatarea imaginilor

Resurse tehnologice în clasă

Acces Internet

Microsoft PowerPoint

Opțional: Microsoft Word

Materiale și resurse suplimentare

Pentru elevi:

Enciclopedia, chiar online, cum ar fi Microsoft Encarta sau în format copie imprimată

Romanele: „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”- Camil Petrescu, „Pădurea spânzuraților”-

Liviu Rebreanu, „Balaurul”- H. P. Bengescu

Filmele adaptate după aceste romane, documente video ale vremii, fotografii- document

LECTURA GEOGRAFICĂ LA CICLUL PRIMAR

Prof. înv. primar Valentina-Cristina ILIESCU

Liceul Tehnologic Energetic „D. Hurmuzescu” Deva, jud. Hunedoara

Lectura geografică poate suplini excursia și are rolul de a trezi interesul, de a atrage atenția asupra caracteristicilor exterioare, tipice, esențiale ale obiectului sau fenomenului despre care se vorbește, de a explica anumite fenomene sau conținutul unor noțiuni, accentuându-se aspectele de formă, dimensiune, detalii. Prin forma lor artistică, accesibilă vârstei elevilor, ele exprimă realitatea geografică în imagini vii, trezesc stări emoționale, dezvoltă sentimente de admirație pentru frumusețile geografice ale țării noastre.

Lectura are calitatea de a prezenta realitatea geografică în mod expresiv, sugestiv, ceea ce, de multe ori, cele mai alese cuvinte ale dascălului nu o pot face. Ea nu suplinește însă explicațiile cadrului didactic,

ci completează și întărește adevărul științific, trezește copiii curiozitatea de cunoaștere, de cercetare a naturii și dorința de a participa la excursii, de a cunoaște „pe viu” locurile descrise. Totodată, prin limbajul și expresiile sale literare, lectura dezvoltă vorbirea și gustul estetic al elevilor.

Concluzionăm: caracteristicile lecturilor geografice sunt:

- limbajul literar (cu figuri de stil);
- detalierea (sublinierea aspectelor esențiale, dar și a detaliilor);
- afectivitatea (scopul de a impresiona, nu de a informa);
- subiectivitatea (intervine interpretarea autorului, fără preocupare pe aspectul exactității informațiilor).

Ca să-și atingă scopul, lectura geografică trebuie să îndeplinească unele condiții. În primul rând trebuie să fie accesibilă vârstei elevilor cărora se adresează. Conținutul descrierii geografice trebuie să vizeze atingerea unui obiectiv operațional în lecție, nu doar unul afectiv.

O altă condiție este ca lectura să fie îmbinată cu material intuitiv: ilustrații, diapozitive, imagini video etc. Interacțiunea dintre cuvânt și intuiție duce la formarea, la elevii mici, a unor reprezentări clare despre pitorescul locurilor descrise în text. Lectura trebuie să aibă un conținut veridic, care să se raporteze la regiuni precise, nu să trateze “la general” despre fenomene.

O altă cerință este ca lectura, prin stilul său colorat, viu și atractiv, să dezvolte imaginația, astfel încât să-i transpună pe elevi cu gândul la ținuturile îndepărtate despre care s-a citit.

Integrată în lecție, lectura, în general, trebuie să dureze între 2 – 4 minute. Trebuie avut în vedere ca în cursul unei lecții să nu se folosească mai mult de 2 – 3 fragmente. O mare eficiență o are lectura fragmentelor comparative. Așa de exemplu, putem citi două fragmente care descriu același obiectiv geografic, dar autorii sunt diferiți (Exemplu: „Toancele” de Al. Vlahuță și „Toancele” de D. Almaș și N. Mancaș).

Lectura geografică poate face obiectul unei ore speciale sau poate fi utilizată **în oricare din etapele fiecărui tip de lecție**. Ea este utilizată în momentul în care e abordată subiectul descris. O descriere literară (sau științifică) nu constituie o recompensă oferită elevilor pentru că au fost cuminiți sau o modalitate de completare a unui interval de timp rămas liber la sfârșitul orei. Descrierea poate fi introdusă în orice moment al lecției.

Astfel, lectura poate fi folosită cu succes în momentul pregătirii pentru trecerea la lecția nouă (**discuțiile pregătitoare**). De pildă, la clasa a IV-a, pentru a-i introduce în tema „Munții din țara noastră”, apelăm la experiența elevilor care au văzut munții, pe care o putem completa cu citirea următorului fragment: „Munții sunt părțile cele mai înalte și mai stâncoase de pe suprafața Pământului. Ei străbat regiuni mari, formând lanțuri și arcuri. Sunt tăiați de văi adânci și măcinați de vânturi și ape. Măreția lor impunătoare se datorește vârfurilor înalte și culmilor stâncoase ascunse în nori sau învăluite în praful zăpezilor și în cristalul ghețarilor. Poalele muntelui se numește picior. Când e domol și acoperit de pășune, se numește plai”. (Din „Măreția munților” din volumul „Munții” de Ilie Mircea).

De cele mai multe ori lectura geografică este utilizată **în timpul predării lecției** pentru a confirma cele spuse de cadrul didactic. De exemplu, la lecția „Luncile și Delta Dunării” după ce elevii au luat cunoștință pe bază de povestire și demonstrație despre Lunca Dunării, cadrul didactic poate introduce noțiunea de „Delta Dunării”, prin următorul fragment: „După ce străbate Câmpia Română, cu care se

întrece în frumusețe și măreție, Dunărea galbenă de mâl, se despletește istovită, în apropiere de orașul Tilcea, așezat sub horă de coline (arată cu indicatorul pe hartă), în trei mari brațe – Chilia, Sulina și Sf. Gheorghe – prin care se rostogolește în Marea Neagră, cea veșnic bântuită de furtuni. Între cele trei brațe pe care le-am numit, se cuprinde un ținut unic în Europa prin bogăție și pitoresc: Delta Dunării. Este tărâmul basmelor și al viselor de cleștar în care vraja povestirilor depănate de bunica în noaptea de iarnă din copilărie capătă întrupare aievea. Aici e împărăția stufului, a păsărilor și a peștelui.” (Din „Orașe și priveliști” – Delta Dunării, de Fănuș Neagu).

Cu același succes lectura se folosește **în fixarea lecției** sau în **lecțiile de recapitulare**. Aici lectura are rol ca prin conținutul său artistic să contribuie la o însușire mai temeinică a cunoștințelor.

Lectura geografică poate fi folosită și în **excursiile organizate**. Dascălul citește un fragment, iar elevii trebuie să recunoască obiectivul geografic sau fenomenul despre care este vorba.

Lectura geografică devine mult mai atractivă dacă este însoțită de ghicitori sau scenete cu conținut geografic, mai ales la ciclul preprimar. Din punct de vedere instructiv-educativ, lectura geografică asigură dezvoltarea gândirii independente, critice, lărgiște orizontul intelectual, leagă cunoștințele de realitatea înconjurătoare, și trezește interesul și dragostea pentru cunoașterea țării.

Metodologia lecturii geografice

Folosirea lecturii geografice presupune o pregătire prealabilă. Aceasta cuprinde:

- formularea unui obiectiv;
- alegerea textului literar dintr-o colecție de descrieri (Gh. Macarie, *Geografie literară*, Editura Albatros, 1980) sau din diferite surse de informare (revista *Terra*, *Atlas* etc.);
- selectarea secvențelor din cadrul textului ales;
- exersarea prezentării descrierii (citire expresivă);
- alegerea mijloacelor de învățământ utilizate pentru susținerea descrierii (fotografii, diapozitive, film, hartă, muzică etc.);
- proiectarea situației de învățare (formularea întrebărilor care vor fi adresate elevilor și a sarcinilor de lucru sau de învățare;

Lectura geografică propriu-zisă cuprinde:

1. comunicarea sarcinilor de lucru și a obiectivului vizat;
2. pregătirea afectivă a elevilor pentru secvența de descriere;
3. citirea textului de către educator;
4. formularea întrebărilor referitoare la descrierea geografică a lecturii.

Lectura geografică trebuie să rezolve cel puțin o sarcină a lecției (dobândire, verificare, consolidare etc.).

Iată câteva lucrări din care se pot extrage fragmente pentru lectura geografică:

- „Cântarea României” de Alecu Russo;
- „România Pitorească” de Alexandru Vlahuță
- „Pe drumuri de munte” de Calistrat Hogaș
- „Dunărea și Oltul” de George Coșbuc
- „Descrieri geografice” de George Vâlsan
- „Munții din apusul României” de George Vâlsan

- „Balada munților” de George Topârceanu
- „Tablou geografic” de Geo Bogza
- „Cartea Oltului” de Geo Bogza
- „Prin Munții Apuseni” de Iuliu Rațiu
- „În Munții Retezatului” de Ioan Ionescu Dunăreanu
- Revista „Terra”
- Revista „Arborele lumii” etc.

Bibliografie:

1. Maria Eliza Dulamă, *Strategii didactice*, Ed. Clusium, Cluj-Napoca, 2000;
2. Gheorghe Macarie, *Geografie literară*, Ed. Albatros, București, 1980;
3. Dumitru Stoica, *Metodica predării geografiei*, E.D.P., București, 1980.

METODE FOLOSITE ÎN STIMULAREA GUSTULUI PENTRU LECTURĂ LA ELEVII DIN CLASELE PRIMARE

Bibliotecar Mirela IONESCU

Școala Gimnazială Nr.1, Onești, jud. Bacău

Cartea a fost și va rămâne un adevărat oaspete al gândurilor, oaspete la care oricine este poftit. Ea oferă celui care o parcurge, pe lângă satisfacțiile aduse de orice fapt inedit, prilejuri unice de reflecție, de meditație, îndeamnă la introspecție, contribuie substanțial la formarea și modelarea personalității și comportamentului celui care ascultă sau citește. Lectura rămâne una din cele mai intense, mai educative și mai răspândite activități ale copilului mic –preșcolar și din ciclul primar. Cu cât copilul se apropie mai devreme de lectură cu atât mai importante și mai durabile vor fi efectele ei în domeniul limbajului, al comunicării, al comportamentului și a socializării lui.

Devenind prietenul copilului încă din etapa preșcolară, continuând în cea școlară, cartea îl va ajuta să parcurgă ușor căile cunoașterii, de la concret la abstract, de la intuiție la reprezentare și apoi la fantezie. Cu ajutorul ei, copilul intră în posesia numeroaselor instrumente care îi pot satisface dorința de a descoperi realitatea înconjurătoare, ea însăși fiind o lume. Lucrurile aflate din cărți îi îmbogățesc mintea și sufletul, îl ajută să se înțeleagă pe sine și pe ceilalți.

Ca bibliotecar, în activitățile pe care le desfășor cu elevii și cadrele didactice am avut drept scop în permanență stimularea interesului pentru lectură individuală și colectivă încă din perioada preșcolară și școlară mică, în vederea dezvoltării și activizării vocabularului și a dobândirii tehnicilor de muncă intelectuală.

Obiectivele principale ale activităților care vizează stimularea interesului pentru lectură sunt: trezirea și stinulare interesului pentru literatură; formarea unei atitudini de grijă, respect și considerație față de carte (autor, conținut); creșterea interesului pentru cunoașterea realității înconjurătoare; apropierea copiilor de activitatea cu cartea; îmbunătățirea comunicării orale și stimularea interesului pentru citit-scris; cunoașterea instituțiilor care se ocupă cu editarea cărților și cu difuzarea acestora; stimularea imaginației

creative; formarea deprinderii de a gândi și a se exprima realizând conexiuni interdisciplinare; lărgirea orizontului imaginativ în direcția presupunerii unor universuri posibile, ca o anticipare a lumii viitorului; cultivarea dragostei pentru carte, a atitudinii copilului față de carte.

Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitățile de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj; un instrument dintre cele mai prețioase ale activității intelectuale și de petrecere minunată a timpului liber; de cantitatea și calitatea lecturii depinzând armonizarea personalității umane.

Importanța lecturii constă în faptul că ea contribuie la îmbogățirea și dezvoltarea cunoștințelor elevilor, la formarea gustului pentru citire independentă, la dezvoltarea vocabularului elevilor, la formarea unei atitudini pozitive. Perioada de formare a gustului pentru lectură coincide cu cea în care se pun bazele citirii, clasele I-IV. La această vârstă, lectura lasă impresii deosebit de vii care pot determina atitudinea și comportamentul viitor al copilului. De aceea, încă din clasele primare, este necesar să cunoaștem ce și cât citesc copiii, respectând particularitățile lor de vârstă. Recomandarea lecturii o fac învățătorul, părinții și bibliotecarul școlii, ținând seama de gusturile și interesul elevilor la această vârstă și de programa școlară. Lectura recomandată nu trebuie să fie percepută de școlari ca o obligație obositoare, deoarece va fi privită și tratată ca atare.

O atenție specială am acordat activităților pe care le-am organizat cu diferite clase de elevi, activități care s-au desfășurat în biblioteca școlii, sala de clasă, biblioteca municipală, editură sau în parc. Orelor de lectură suplimentară au fost percepute în același timp de către elevi ca o distracție dar și o responsabilitate.

În practica școlară se pot folosi o multitudine de forme care să trezească interesul pentru lectură, să-l dezvolte și să-l mențină. Una dintre cele mai utilizate tehnici în scopul dezvoltării la elevi a gustului pentru citit – lectură este citirea expresivă de către învățător sau bibliotecar a unor texte accesibile vârstei, dar neapărat interesante.

Un alt mijloc ar putea fi povestirea realizată de învățător sau în cazul unei lecturi citite de elevi începută de acesta și terminată de ei. Povestirea realizată de copii îi îndeamnă pe ceilalți colegi să citească și ei lecturile ascultate.

O metodă care asigură creșterea interesului este citirea fragmentată sau întreruptă în momentul cel mai interesant și solicitarea copiilor să continue ei lectura.

Alte metode pentru trezirea gustului pentru citit și lectură ar putea fi notițele cu privire la cărțile citite, mai întâi doar titlul și autorul, însoțite de desen care să sintetizeze conținutul, mai târziu cu notarea pe scurt a conținutului, a unor fragmente, expresii sau cuvinte care le-au plăcut mai mult.

O metodă extrem de interesantă și atractivă poate fi șezătoarea literară unde copiii pot povesti, spune ghicitori, prezintă dramatizări, întrecându-se în interpretare frumoasă. Dramatizările sunt mult apreciate de copii deoarece se pot identifica cu eroii poveștilor pe care le citesc.

Uneori chiar elevii pot recomanda anumite lecturi. Această formă de stimulare a celor mai buni cititori prin prezentarea lor în fața clasei trezește și în ceilalți elevi dorința de a citi mai bine printre a fi ales ca prezentator. De o mare importanță în educarea gustului pentru lectură este colaborarea dintre școală și familiile elevilor pentru a realiza o îndrumare corectă și în afara școlii, cu bibliotecile școlare pentru a oferi elevilor cărți potrivite vârstei, atractive, valoroase din punct de vedere literar.

Formarea și cultivarea gustului pentru lectură reprezintă unul dintre obiectivele fundamentale ale sistemului școlar.

ROLUL ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE ÎN EDUCAȚIA COPILOR

Nicolița Andreea IVĂNOIU
Liceul Tehnologic Bilteni, jud. Gorj

Educația extracurriculară (realizată dincolo de procesul de învățământ) își are rolul și locul bine stabilit în formarea personalității copiilor noștri. Educația prin activitățile extracurriculare urmărește identificarea și cultivarea corespondenței optime dintre aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viață civilizat, precum și stimularea comportamentului creativ în diferite domenii. Începînd de la cea mai fragedă vîrstă, copiii acumulează o serie de cunoștințe punându-i în contact direct cu obiectele și fenomenele din natură.

Trebuința de a se juca, de a fi mereu în mișcare, este tocmai ceea ce ne permite să împăcăm școala cu viața. Scopul activităților extrașcolare este dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblul ei, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale. Activitățile extrașcolare se desfășoară într-un cadru informal, ce permite elevilor cu dificultăți de afirmare în mediul școlar să reducă nivelul anxietății și să-și maximizeze potențialul intelectual.

Oricât ar fi de importantă educația curriculară realizată prin procesul de învățământ, ea nu epuizează sfera influențelor formative exercitate asupra copilului. Rămâne cadrul larg al timpului liber al copilului, în care viața capătă alte aspecte decât cele din procesul de învățare școlară. În acest cadru, numeroși alți factori acționează pozitiv.

Exemple de activități extrascolare:

Vizitele la muzee, expoziții, monumente și locuri istorice, case memoriale – organizate selectiv – constituie un mijloc de a intui și prețui valorile culturale, folclorice și istorice ale poporului nostru. Ele oferă elevilor prilejul de a observa obiectele și fenomenele în starea lor naturală, procesul de producție în desfășurarea sa, operele de artă originale, momentele legate de trecutul istoric local, național, de viața și activitatea unor personalități de seamă ale științei și culturii universale și naționale, relațiile dintre oameni și rezultatele concrete ale muncii lor, stimulează activitatea de învățare, întregesc și desăvîrșesc ceea ce elevii acumulează în cadrul lecțiilor.

Vizionarea emisiunilor muzicale, de teatru de copii, distractive sau sportive, stimulează și orientează copiii spre unele domenii de activitate: muzică, sport, poezie, pictură. Excursiile și taberele școlare contribuie la îmbogățirea cunoștințelor copiilor despre frumusețile țării, la educarea dragostei, respectului pentru frumosul din natură, artă, cultură. Prin excursii, copiii pot cunoaște realizările oamenilor, locurile unde s-au născut, au trăit și au creat opere de artă.

Spectacolele constituie o formă de activitate extracurriculară în școală, prin care copilul face cunoștință cu lumea minunată a artei. Deși această formă de activitate îl pune pe copil în majoritatea cazurilor în rolul de spectator, valoarea ei deosebită rezidă în faptul că ea constituie o sursă inepuizabilă de impresii puternice, precum și în faptul că apelează, permanent, la afectivitatea copilului sau nu, asupra dezvoltării elevilor. Astfel de activități sunt de o reală importanță într-o lume dominată de mass media și ne referim la televizor, calculator și internet, care nu fac altceva decât să contribuie la transformarea copiilor noștri în niște persoane incapabile de a se controla comportamental, emoțional și mai presus de toate slabi dezvoltați intelectual.

Se știe ca începând de la cea mai fragedă vârstă, copiii acumulează o serie de cunoștințe punându-i în contact direct cu obiectele și fenomenele din natură. Activitățile de acest gen au o deosebită influență formativă, au la bază toate formele de acțiuni turistice: plimbări, excursii, tabere. În cadrul activităților organizate în mijlocul naturii, al vieții sociale, copiii se confruntă cu realitatea și percep activ, prin acțiuni directe obiectele, fenomenele, anumite locuri istorice. Fiind axate în principal pe viața în aer liber, în cadrul acțiunilor turistice, elevii își pot forma sentimentul de respect și dragoste față de natură, față de om și realizările sale.

Grija față de timpul liber al copilului, atitudinea de cunoaștere a dorințelor copiilor și de respectare a acestora trebuie să fie dominantele acestui tip de activități. Acestea le oferă destindere, încredere, recreere, voie bună, iar unora dintre ei posibilitatea unei afirmări și recunoaștere a aptitudinilor.

Activitatea educativă școlară și extrașcolară dezvoltă gândirea critică și stimulează implicarea tinerei generații în actul decizional în contextul respectării drepturilor omului și al asumării responsabilităților sociale, realizându-se, astfel, o simbioză lucrativă între componenta cognitivă și cea comportamentală.

În urma plimbărilor, a excursiilor în natură, copiii pot reda cu mai multă creativitate și sensibilitate, imaginea realității, în cadrul activităților de desen și modelaj, iar materialele pe care le culeg, sunt folosite în activitățile practice, în jocurile de creație. La vârsta școlară, copiii sunt foarte receptivi la tot ce li se arată sau li se spune în legătură cu mediul, fiind dispuși să acționeze în acest sens.

Excursia ajută la dezvoltarea intelectuală și fizică a copilului, la educarea lui cetățenească și patriotică. Ea este cea care îl reconfortează pe copil, îi prilejuiește însușirea unei experiențe sociale importante, dar și îmbogățirea orizontului cultural științific. Prin excursii elevii își suplimentează și consolidează instrucția școlară dobândind însușirea a noi cunoștințe. Excursia reprezintă finalitatea unei activități îndelungate de pregătire a copiilor, îi ajută să înțeleagă excursiile nu numai din perspectiva evadării din atmosfera de muncă de zi cu zi ci și ca un act de ridicare a nivelului cultural.

Serbările și festivitățile - marchează evenimentele importante din viața școlarului. Din punct de vedere educativ importanța acestor activități constă în dezvoltarea artistică a elevului precum și în atmosfera sărbătorească instalată cu acest prilej. Aceste mici serbări, organizate de către cadrele didactice, le oferă elevilor răsplata primită după muncă și, de asemenea, au un rol de motivare, mai puțin semnificativ.

Concursurile școlare - sunt o metodă extrașcolară de a stârni interesul elevului pentru diferite arii curriculare având, în același timp, o importanță majoră și în orientarea profesională a elevilor, făcându-le cunoscute toate posibilitățile pe care aceștia le au. Concursurile sau Olimpiadele Școlare pot oferi cea mai

bună sursă de motivație, determinând elevii să studieze în profunzime și prin urmare să scoată rezultate mai bune la școală. Același efect îl pot avea concursurile organizate de către cadrele didactice în clasă. Dacă sunt organizate într-o atmosferă plăcută vor stimula spiritul de inițiativitate al copilului, îi va oferi ocazia să se integreze în diferite grupuri pentru a duce la bun sfârșit exercițiile și va asimila mult mai ușor toate cunoștințele.

Elevii trebuie să fie îndrumați să dobândească: o gândire independentă, nedeterminată de grup, toleranță față de ideile noi, capacitatea de a descoperi probleme noi și de a găsi modul de rezolvare a lor și posibilitatea de a critica constructiv. Înainte de toate, este însă important ca profesorul însăși să fie creativ.

Activitățile extrașcolare, în general, au cel mai larg caracter interdisciplinar, oferă cele mai eficiente modalități de formare a caracterului copiilor încă din clasele primare, deoarece sunt factorii educativi cei mai apreciați și mai accesibili sufletelor acestora.

Activitățile complementare concretizate în excursii și drumeții, vizite, vizionări de filme sau spectacole imprimă copilului un anumit comportament, o ținută adecvată situației, declanșează anumite sentimente. O mai mare contribuție în dezvoltarea personalității copilului o au activitățile extrașcolare care implică în mod direct copilul prin personalitatea sa și nu prin produsul realizat de acesta. Activitatea în afara clasei și cea extrașcolară trebuie să cuprindă masa de copii.

Activitățile extrașcolare, bine pregătite, sunt atractive la orice vârstă. Ele stârnesc interes, produc bucurie, facilitează acumularea de cunoștințe, chiar dacă necesită un efort suplimentar. Copiilor li se dezvoltă spiritul practic, operațional, manualitatea, dând posibilitatea fiecăruia să se afirme conform naturii sale. Copiii se autodisciplinează, prin faptul că în asemenea activități se supun de bună voie regulilor, asumându-și responsabilități. Dascălul are, prin acest tip de activitate posibilități deosebite să-și cunoască elevii, să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să realizeze mai ușor și mai frumos obiectivul principal - pregătirea copilului pentru viață. Realizarea acestui obiective depinde în primul rând de educator, de talentul său, de dragostea sa pentru copii, de modul creator de abordare a temelor, prin punerea în valoare a posibilităților și resurselor de care dispune clasa de elevi.

Activitățile extracurriculare sunt apreciate atât de către copii, cât și de factorii educaționali în măsura în care:

- valorifică și dezvoltă interesele și aptitudinile copiilor;
- organizează într-o manieră plăcută și relaxantă timpul liber al copiilor contribuind la optimizarea procesului de învățământ;
- formele de organizare sunt din cele mai ingenioase, cu caracter recreativ;
- copiii au teren liber pentru a-și manifesta în voie spiritul de inițiativă;
- participarea este liber consimțită, necoordonată, constituind un suport puternic pentru o activitate susținută;
- au un efect pozitiv pentru munca desfășurată în grup;
- sunt caracterizate de optimism și umor;
- creează un sentiment de siguranță și încredere tuturor participanților;
- urmăresc lărgirea și adâncirea influențelor exercitate în procesul de învățământ;
- contribuie la dezvoltarea armonioasă a copiilor.

Activitățile extracurriculare contribuie la gândirea și completarea procesului de învățare, la dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor școlariilor, la organizarea rațională și plăcută a timpului lor liber. Având un caracter atractiv, copiii participă într-o atmosferă de voie bună și optimism, cu însuflețire și dăruire, la astfel de activități. Potențialul larg al activităților extracurriculare este generator de căutări și soluții variate. Succesul este garantat dacă ai încredere în imaginația, bucuria și în dragostea din sufletul copiilor, dar să îi lași pe ei să te conducă spre acțiuni frumoase și valoroase.

Bibliografie:

1. Cernea, Maria, Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ, în “Învățământul primar“ nr. 1 / 2000, Ed. Discipol, București;
2. Ionesc, M., Chiș, V., Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001
3. Vlăsceanu, Gheorghe, coord., Neculau, Adrian, Școala la răscruce. Schimbare și continuitate în curriculumul învățământului obligatoriu. Studiu de impact, Editura Polirom, 2002
4. Crăciunescu, Nedelea, Forme de activități extracurriculare desfășurate cu elevii ciclului primar, în “Învățământul primar“ nr. 2, 3 / 2000, Ed. Discipol, București;

MODALITĂȚI PRACTICE DE DEZVOLTARE A INTERESULUI PENTRU LECTURĂ LA ȘCOLARII MICI

Prof. înv. primar Irina JICMAN
Școala Gimnazială „Mihai Viteazul” Galați

„Cartea este un ospăț al gândurilor la care oricine este poftit”. Ea este o comoară fără de preț, în care își adună cele mai frumoase gânduri, ca alții să le poată folosi în voie.

Alegerea cărților potrivite este doar un prim pas. Al doilea pas și tot atât de important este deprinderea lecturii, obținerea eficienței ei maxime în urma citirii unei cărți.

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie.

Importanța lecturii este dată de aspectele educative pe care le implică³³:

aspectul cognitiv: prin lectură elevii își îmbogățesc cunoștințele despre lume, despre realitate;

aspectul educativ: lectura contribuie esențial la educarea copiilor în dimensiunile etice și estetice;

aspectul formativ constă în faptul că lectura are drept consecință formarea și consolidarea deprinderilor de muncă intelectuală, dezvoltarea gândirii, a imaginației, a capacității de exprimare corectă și expresivă.

Finalitățile lecturii la școlarul mic sunt următoarele:

- consolidarea deprinderii de citire corectă, fluentă, conștientă și expresivă;

- formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură;
- lărgirea ariei de informație a elevilor;
- creșterea interesului pentru cunoașterea realității, în general;
- îmbogățirea și dezvoltarea sentimentelor într-o gamă complexă;
- cunoașterea și dezvoltarea sentimentelor într-o gamă complexă;
- cunoașterea și înțelegerea valorilor etice;
- cultivarea sentimentelor, convingerilor și comportamentelor morale;
- definirea și aprecierea valorilor morale;
- formarea discernământului etic;
- dezvoltarea gustului estetic, cultivarea faptelor estetice;
- îmbogățirea și activizarea vocabularului, dezvoltarea capacității de exprimare;
- stimularea capacității creative;
- formarea idealurilor etice și estetice;
- dezvoltarea capacității de a gândi și de a se exprima în conexiuni interdisciplinare;
- lărgirea orizontului imaginativ, al capacității de imaginare a unor universuri posibile, ca anticipare a lumii viitorului.

Interesul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă a factorilor educaționali (familia și școala), o muncă ce presupune răbdare, perseverență, voință.

Pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică, iar plăcerea de a citi - o necesitate dorită și trăită, e potrivit ca și familia să se implice activ în apropierea copilului de miracolul cărții, încă înainte de învățarea alfabetului. Familia constituie primul mediu de viață socială și culturală, iar prin valorile pe care le transmite copilului asigură premisele dezvoltării intelectuale, morale și estetice ale acestuia.

Există factori care determină lectura copiilor: particularitățile de vârstă și psihice, preferințele lor, climatul familial, factori care pot transforma lectura într-o necesitate, „o foame de carte”, o delectare sau nu. Când gustul pentru lectură, cultul pentru carte s-au format din primii ani de școală, acestea rămân pentru toată viața o obișnuință utilă.

Lectura propriu-zisă nu începe însă decât după ce copilul reușește singur să descifreze cu ușurință ideile ascunse în spatele semnelor grafice. Învățătorul sau părintele trebuie să sesizeze acest moment dificil din viața micuțului, pe jumătate înspăimântat de tainele scrisului, pe jumătate crispat de efortul făcut de descifrarea acestor semne curioase și pline de mister.

De-a lungul carierei mele didactice, am observat că mulți copii se luptă ani de-a rândul cu lecturarea cursivă a unui text, rămânând în imposibilitatea de a savura propriile lecturi. În locul curiozității, apare efortul inhibant al descifrării semnelor grafice, dincolo de care se ascund idei atât de frumoase și interesante.

Pentru a-i determina pe elevii mei să devină cititori pasionați, mi-am propus să le formeze cu răbdare și stăruință, gustul pentru lectură.

Am întâlnit adesea copii care ascultă cu mult interes o poveste frumoasă, citită de altcineva, însă preferă să-și piardă vremea în modul cel mai neașteptat, fără să fie tentați să citească ei înșiși altceva decât ceea ce li se cere la orele de curs. Chiar și la cei care au învins greutățile începutului, gustul pentru lectură

nu este format. Uneori, nu au la îndemână cărțile potrivite, alteori, indiferența pentru lectură a persoanelor apropiate determină aceeași atitudine copiilor. În astfel de cazuri intervenția învățătorului este absolut necesară.

Voi prezenta în continuare câteva modalități de stimulare a interesului pentru lectură începând din clasa I. Știm că micii școlari sunt vrăjiți de carte, sunt purtați de aceasta în universul minunat al cunoașterii. Învățătorul este dator să îndrume pașii tinerelor mlădițe pe acest nou drum, plin de neprevăzut.

În clasa I un rol important îl are **conversația problematizată**, care menține vie relația dascăl- elev. După studierea textelor din abecedar, pe care le-am analizat și comentat în mod amănunțit am recomandat lecturi potrivite vârstei, pe marginea cărora s-au purtat discuții. După ce textele au fost parcurse am lansat următoarele cerințe: *să formuleze întrebări pe care să le adreseze colegilor; să folosească cuvintele noi și expresiile artistice în contexte variate; să redea prin cuvinte proprii conținutul textelor citite; să recunoască ilustrațiile care înfățișează personaje sau scene din poveștile citite; să le așeze în ordinea desfășurării faptelor.*

Începând cu clasa a II-a, o altă formă de îndrumare a lecturii o constituie **formarea bibliotecii de clasă**, precum și a **bibliotecii personale**. Prima se compune din cărți aduse de copii și învățător, se stabilește un bibliotecar al clasei și se apoi se trece la împrumutarea cărților.

La clasele a III-a și a IV-a interesul elevilor pentru lectură se amplifică. La studierea unor autori am căutat să îi stimulez pe elevi să citească și alte opere scrise de aceștia. Am întocmit cu elevii **portofolii pentru fiecare scriitor cunoscut**, cuprinzând portretul, date biografice și aspecte esențiale din opera lor, prilej cu care am stârnit curiozitatea și interesul pentru lectură.

Ghicitorile literare sunt mijloace pasionante ce-i invită pe copii la lectură. Acestea se pot desfășura astfel: se citește un fragment și se cere elevilor să indice opera și autorul, sau să recunoască lectura în care erou principal este Nică etc.

Foarte apreciat de elevi este și **jocul cu versurile**: învățătorul recită unu-două versuri dintr-o poezie, iar elevii continuă.

Diafilmele, benzile audio și video cu povești constituie un alt important mijloc de îndrumare a lecturii. Ele prezintă operele literare în imagini vizuale și auditive. După lectură elevii pot face comparații, stabilind asemănări și deosebiri între întâmplările prezentate.

Lecțiile de popularizare a cărților, a unor scriitori, reprezintă, de asemenea, un mijloc de îndrumare a lecturii particulare. O carte pentru copii nou apărută se citește mai întâi de către învățător, apoi se prezintă elevilor. Aceștia își notează titlul și autorul, pentru a o putea procura.

Expozițiile de carte se pot organiza în clasă și cuprind cărți despre o temă anume ce pot fi lecturate de elevi- ex. *Din viața plantelor, Trecutul glorios al patriei, Povestiri despre animale.*

Șezătorile și medalioanele literare invită din nou elevii la lectură.

Dramatizările făcute cu școlarii după unele texte literare i-au stimulat pe elevi să citească mai mult din dramaturgia românească.

În afară de citirea independentă a lecturii particulare am folosit și **citirea în colectiv**. Această citire se realizează de către învățător sau elevi care citesc corect și expresiv; are rol de a aprofunda și purta discuții pe marginea lecturii citite.

Lectura necesită nu numai îndrumare, dar și control. Procedeele de efectuare a controlului sunt variate și depind de scopul urmărit imediat: anchetele, controlul fișelor de cititor de la bibliotecă, convorbiri cu elevii, fișe de lectură.

Pentru învățător este important de știut nu numai ce și cât citesc elevii, ci și cum înțeleg ei să citească o carte. Am considerat important ca elevii mei să înțeleagă ceea ce citesc, să fie în măsură să deosebească ceea ce este bun, util, constructiv și educativ, de ceea ce poate fi dăunător și, în sfârșit, să-și poată formula clar o opinie despre cartea citită.

Bibliografie:

1. Crăciun, Corneliu: *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, Ed. Emia, Deva, 2001;
2. Cornea, Paul: *Introducere în teoria lecturii*, Ed. Minerva, București, 1988;
3. Goia, Vistian: *Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2000;
4. Pamfil, Alina - *Didactica limbii și literaturii române*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2000;
5. Nuță, Silvia - *Metodica predării limbii române în clasele primare, vol. I și II*, Ed. Aramis, 2000, București;
6. I. Șerdean - *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, E.D.P București, 1988.

LECTURA GEOGRAFICĂ – METODĂ DE TRANSMITERE

A CUNOȘTINȚELOR ȘI DE FORMARE/DEZVOLTARE A PERSONALITĂȚII ELEVILOR

Prof. înv. primar Ana JURAVLE

Școala Gimnazială „Dimitrie Onciul”, Straja, jud. Suceava

În contextul educațional actual este dificil, dar important ca învățătorul să-i orienteze pe copii spre lectura cărților, să-i convingem că un echilibru interior și o cultură generală serioasă se menține și se formează în principal prin acei prieteni care nu trădează niciodată, care ne stau mereu la dispoziție și care nu se supără niciodată pe noi, anume CĂRȚILE.

Școala are o responsabilitate incontestabilă de a forma deprinderea de lectură încă din clasele primare, iar învățătorul va fi regizorul care îl va conduce pe elev în mirifica lume a cărților, inițiindu-i pe micii cititori de timpuriu. Un prim pas al acestei puneri în scenă este clarificarea țințelor lecturii în școală, a competențelor și atitudinilor pe care profesorul își propune, conform programei, să le formeze prin studiul literaturii. Școala are menirea de a forma un lector competent, dar și un cititor care să-și formeze gustul propriu pentru lectură, astfel încât să fie un cititor activ pe tot parcursul vieții.

La îndemâna învățătorului stau mai multe metode. Dintre aceste metode mai vechi (clasice/tradiționale) sau mai noi (moderne/ alternative/ active), învățătorul le alege pe acelea care asigură învățarea eficientă, iar învățarea eficientă este aceea ce se face prin efort propriu sau ceea ce numim de multe ori auto-învățare. Nu suntem noi în măsură să arătăm care sunt modalitățile de alegere a diferitelor

metode, dar din experiența la clasă și mai ales din studierea bibliografiei se desprind unele criterii de alegere a metodelor.

Metodele se aleg funcție de obiectivele propuse la lecția sau la sistemul de lecții respectiv. Pentru fiecare obiectiv se pretează o anumită metodă. De exemplu, pentru obiectivele (rare) ce își propun reținerea unor denumiri, cifre, apelăm la conversația catehetică, dar pentru explicarea, înțelegerea unor fenomene apelăm la conversația euristică, la demonstrație și mai ales la experiment. Fiecare metodă se folosește mai mult sau mai puțin la formarea atingerii unor obiective. Alegerea trebuie să țină seama de particularitățile de vârstă ale clasei. Nu putem folosi de exemplu metoda prelegerii la clasele primare ci doar la clasele terminale de liceu după cum nu folosim metoda povestirii la clasele de liceu și la primele clase primare.

Importanța lecturii este dată de aspectele educative pe care le implică:

- aspectul cognitiv: prin lectură elevii își îmbogățesc cunoștințele despre lume, despre realitate;
- aspectul educativ: lectura contribuie esențial la educarea copiilor în dimensiunile etice și estetice;
- aspectul formativ: constă în faptul că lectura are drept consecință formarea și consolidarea deprinderilor de muncă intelectuală, dezvoltarea gândirii, a imaginației, a capacității de exprimare corectă și expresivă.

În următoarele rânduri voi prezenta câteva aspecte legate de importanța lecturii geografice, cea care îmbină lectura literară, lectura informativă, lectura exploratorie și cea de cercetare.

Valoarea utilizării lecturii geografice în orele de Științe ale naturii, Geografie și Limba și literatura română poate fi reflectată prin următoarele elemente:

1. are în vedere o prezentare corectă a adevărului științific, nu a unor „povești frumoase,,
2. se reprezintă într-o formă elevată, cu expresii artistice, literare a fenomenelor din mediul înconjurător și prin cuvinte alese.
3. prezintă o legătură strânsă între realitate/ adevărul științific și modul de exprimare a acestuia.

Referitor la folosirea lecturii geografice se poate spune că urmărește nu doar asigurarea conținuturilor științifice, a unor informații sau a unor constituții logice ci, în mod deosebit urmărește și o exprimare fluentă, frumoasă, elevată, nu este același lucru ca elevii să cunoască date, informații referitoare la o grupă de munți de exemplu și cazul în care aceste aspecte sunt redade printr-un limbaj artistic, elevat, frumos. Să nu uităm faptul că la *Introducere în geografie* îi învățăm pe copii să se exprime frumos. Exprimarea nu este doar o sarcină a obiectelor din grupa *limbă și comunicare* ci un obiectiv, o sarcină a tuturor lecțiilor, după cum la lecțiile de *limbă și comunicare* trebuie să avem în vedere și exprimarea corectă din punct de vedere al conținutului unui fenomen, a unei zone, etc.

Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească lectura geografică:

1. O primă condiție pe care trebuie să o îndeplinească lectura geografică este că ea trebuie să fie accesibilă elevilor cărora li se adresează;
2. Lectura geografică trebuie să aibă un conținut veridic, adică să se raporteze la trăsături și regiuni precise și nu să abordeze unele fenomene, zone „în general,;
3. În al treilea rând, se impune ca lectura prin stilul său colorat, viu și atractiv să dezvolte imaginația, aceasta însemnând să-i transpună pe școlari cu gândul în ținuturile despre care este vorba în lectură, să le trezească dorința de a cunoaște aceste locuri, de a participa la unele evenimente;

4. Folosirea lecturii geografice trebuie să urmărească realizarea unui anumit scop didactic în sensul că ea, lectura geografică nu este doar un auxiliar al predării geografiei având doar rolul de a înfrumuseța și a face plăcută predarea lecțiilor de geografie

5. Pentru a da valoare lecturii geografice, aceasta trebuie să fie îmbinată cu folosirea mijloacelor audio-vizuale;

6. Întrucât cuvântul are putere mare de evocare, lectura geografică trebuie citită model de către învățător, dar pot fi folosite și înregistrări ale diferiților autori ce au un ton plăcut, cald ce este în stare să trezească în sufletul școlărilor unele emoții, sentimente.

Prin intermediul lecturilor geografice, elevii, își consolidează cunoștințele, sunt implicați activ-participativ în prezentarea lor și își îmbogățesc vocabularul. Emoțiile trezite în sufletul copiilor de textele lecturilor geografice îi determină pe aceștia să-și dorească să viziteze locurile descrise, să le simtă freamătul, să cunoască natura.

Acum, în epoca calculatoarelor, a vitezei și mai ales a stresului, lecturile geografice ne pot sădi, nouă și elevilor noștri, imaginația dar și bucuria de a înțelege că natura nu este doar interesantă și frumoasă, prima calitate primind-o de la conținuturile științifice, iar a doua de la limbajul elevat și de la calitatea artistică.

„Lectura – spunea istoricul N. Iorga – joacă un rol important în viața copiilor, un rol mai mare decât în viața celor vârstnici. Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează dezvoltarea ulterioară a copiilor. Din cărțile pe care le citesc, copiii își formează o anumită concepție asupra lumii, cărțile formează la ei anumite norme de conduită.”

Bibliografie:

1. Anton, Ilica, Pavel, Moș, Ana, Moș, Adina, Ardelean, Alina, Ardelean (2007) – “*Didactica limbii române și a lecturii*” (îndrumări metodice pentru profesorii din învățământul primar), Arad, Editura Universității “Aurel Vlaicu” ;
2. Cristea, Sorin, (1998). *Dicționar de termeni pedagogici*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
3. Nedelcu, Adrian, Stan, Lucian, *Geografia și metodică predării geografiei. Suport de curs*, disponibil la <https://www.scribd.com/doc/161312003/Geografie-Si-Metodica-Predarii-Geografiei>
4. Talângă, Cristian, (2007). *Geografia și didactica geografiei*. MEC.
5. Turcu, Iuliana, Maria, (2010). *Lectura geografică - modalitate de sensibilizare a elevilor față de frumusețile țării*. Editura Sfântul Ierarh Nicolae.

LECTURA-CEA MAI BUNĂ INVESTIȚIE INTELECTUALĂ

Prof. Anicuța LAZĂR
Școala Gimnazială Drăcșenei, jud. Teleorman

Aș începe prin a-l cita pe Immanuel Kant, care spunea: „O lectură plăcută este tot așa de folositoare sănătății noastre ca și exercițiile fizice.”

Inițial, lectura, în mare parte, se face din imperative didactice, dar pe parcurs, acestora li se adaugă și necesități estetice care devin, în final, unice, constituind una dintre marile plăceri ale vieții. Viitorii

cititori se formează într-un spațiu bine dimensionat din punct de vedere socio-cultural, și anume școala. Destinul oricărei cărți își are punctul de plecare aici, în școală. Rolul profesorului de literatură este de a le dezvolta copiilor gustul pentru lectură- lucru deosebit de greu pentru că mulți elevi învață literatură (ca disciplină obligatorie prin planul de învățământ), fără a avea dezvoltat gustul literar, abandonând apoi lectura literară după încetarea studiilor școlare.

Lectura școlară nu implică alte criterii de citire decât cele cunoscute. Trebuie însă formată deprinderea de lectură, deprinderea de a citi curent, corect, conștient și expresiv. Proces, nu atât de dificil, pe cât de dificilă este menținerea acestei deprinderi în condițiile asaltului multor elemente în perioada studiilor școlare și mai ales după aceea. Astfel, cititorul de vârstă școlară nu se va deosebi de cititorul adult, arhetipul cititorului. Și el va fi implicat în actul lecturii cu întreaga sa cultură, cu mediul social în care trăiește, cu dispozițiile psihologice ale momentului. Gândirea autorului se va amesteca cu propria sa gândire. În decursul lecturii își va traduce în propriul său limbaj discursul care reprezintă rezultatul stărilor psihice ale altuia. Și, cititorul-elev va fi capabil ca, pornind de la ecuația originală tipărită și asimilând-o, să-și creeze propria sa carte. Va afla că semnificația textului se naște în cursul actului de lectură. Profesorul trebuie să știe că, în actul receptării operei literare, bucuria și plăcerea estetică, entuziasmul stârnit de lectură trebuie urmat de rigoarea unui comentariu asupra ei. Altfel spus, lectura sensibilizatoare trebuie urmată de lectura- studiu(ce presupune recitirea integrală a operei cu un ochi critic, atent la nuanțe și sensuri, recurgând la întregul instrumentar tehnic al muncii intelectuale).

Este necesar a fi amintită și lectura expresivă, ce presupune o înțelegere profundă a sensului fundamental al textului literar. Prin lărgirea noțiunilor tradiționale de lectură, putem include în sfera ei de activitate noi tipuri, care trebuie obligatoriu cunoscute de elevi, și anume lectura de informare sau lectura de consultare, respectiv necesitatea consultării unor surse informative pentru a fi la curent cu ceea ce e nou în domeniul respectiv de activitate, pentru a lămurii sensul exact al unor termeni, etc.

Dintre metodele și formele de îndrumare a lecturii pot aminti concursurile literare pe clasă sau pe unitate; excursiile și vizitele cu caracter didactic la case memoriale, locuri legate de activitatea unor scriitori, Muzeul de Istoria Literaturii Române din București, etc.

Cercul de literatură, cu un scop bine precizat, cu o tematică clară, poate deveni un auxiliar prețios în lărgirea orizontului de cultură generală a elevilor, legat intim și de înclinațiile literare ale elevilor participanți.

Cenaclul literar este o formă superioară de a lucra cu elevii. Cei care frecventează aceste cercuri sunt familiarizați deja cu literatura, mulți dintre ei au nu numai aptitudini reale care merită să fie îndrumate și cultivate, ci și lecturi bogate, pasiune pentru citit, dorință de documentare.

Alte metode de îndrumare a lecturii pot fi și simpozioanele, medalioanele literare, serile de basme sau organizarea de standuri cu cărți, întâlniri cu scriitori și critici literari. Toate au ca scop formarea unui bun cititor de literatură.

Dintre metodele de verificare a lecturii, în afară de cele uzuale ca fișele de lectură, convorbirile cu elevii, portofoliile, se pot utiliza și anchetele (sondajele) care însă nu trebuie să se confunde cu lucrările curente de control prin faptul că nu se semnează de către elev și nici nu se notează; experimentul- metoda de verificare mai pretențioasă care implică verificarea unor ipoteze, care trebuie efectuată de oameni cu pregătire corespunzătoare.

Tehnologia reinventează lectura și, încet-încet, cartea a început să iasă din spațiul convențional al bibliotecii, dintr-un spațiu surd al zgomotelor exterioare și „să pătrundă” pe stradă, în magazine, în bucătării. Dacă elevii noștri preferă astfel de abordări ale lecturii nu ne putem împotrivi. Astfel, ei pot citi cartea preferată fără a o avea în fața ochilor, ci ascultând-o de pe un audiobook. Lectura acestor cărți este făcută fie de autor, fie de actori ale căror voci sunt inconfundabile.

Un alt dispozitiv care revoluționează cititul este cartea digitală care poate depozita peste două sute de cărți. Ea oferă posibilitatea căutării unei anumite fraze, unui cuvânt sau nume dintr-o carte.

Luând în considerare popularitatea din ce în ce mai scăzută a cititului clasic și invazia tehnologiei, aceasta poate deveni cea mai bună invenție de lectură, imediat după cartea clasică.

În concluzie, pot afirma că toate mijloacele, metodele, procedeele descrise mai sus, au scopul de a forma din elevi cititori avizați de literatură, lectura devenind astfel o premisă a creativității.

Închei la fel cum am început, parafrazând un mare pedagog: „Lectura este cea mai bună investiție intelectuală”.

Bibliografie:

1. Alexandru Gheorghe, *Lecturi literare pentru ciclul primar – îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi*, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1995
2. *Învățământ primar, volumul I/1991, Culegere metodică destinată cadrelor didactice care predau la clasele I-IV*, București, 1991

ȘCOALA – A DOUA CASĂ

Bibliotecar Elena LAZĂR

Școala Gimnazială Bogdănești, jud. Bacău

Școala este a doua noastră casă. Și, dacă acasă, primii noștri învățători ne sunt părinții, la școală, omul de la catedra, cu inima veșnic tânără, cu răbdarea și perseverența-i caracteristică, ne "picură" zilnic câte ceva din tainele naturii și științei. Ne aflăm cu toții, profesori, elevi, în acest pelerinaj fără sfârșit care este învățarea. Suntem într-o perioadă a postmodernității, când școala nu mai formează caractere, ci competențe. Nu vom găsi, la capătul unei perioade de școlarizare, Omul, ci individul capabil de a se adapta. Disponibilitatea de a învăța și curiozitatea de a încerca lucruri noi sunt ingredientele esențiale pentru o viață trăită cu sens.

În prezent, școala noastră a devenit un „cufar” cu vorbe....., cu nume și date, cu zile și anotimpuri, cu elevi, părinți, oameni și sărbători, cu vorbe și gesturi neștiute sau uitate și care te așteaptă să le redescoperi.

Sărbătorile, activitățile școlii și tradiția ei se prelungesc în tradiția populară printr-o lume plină de simboluri, care creează o mitologie, de o mare poezie și trăire interioară. Obiceiuri și credințe, povești și stihuri peste toate așezate cumiți, truda și migala din spatele fiecărei activități, icoane, povești sau cântec. În spatele tuturor sunt oameni anonimi, artiști de altă dată, ieșiți din spiritualitatea românească, dintr-un timp cu multă liniște, frumusețe interioară și mai ales, credință..... Tradițiile, obiceiurile, portul și folclorul sunt comori inestimabile ce definesc un popor făcându-l unic, statornic și nemuritor în ciuda

scurgerii timpului. Adevăratele valori culturale, comori inestimabile ale unui popor încep să se piardă, să se uite asemeni unei vechi lăzi de zestre: cu toții știm că există, dar este acolo în casa bunicilor de la țară. Cu ochii albaștri, ca florile de “nu-mă-uita” ori negri și strălucitori ca murele, căprui ca migdalele sau verzi ca unda mării în amurg, privirea lor ne înseninează, iar atunci când sunt înrouați cu boabe de lacrimi, ne înduioșează profund. Prietenoși cu cei ce le zâmbesc, se uită întrebători și triști la cei posomorâți. Iubesc florile și îndeosebi puii de păsări și de animale. Când abia se pot ține copăcel, ar sta iarna toată ziua cu săniuța la derdeluș ori pe costișă și s-ar tăvăli prin zăpadă ca niște pui de urs polar. Cu mult înainte de a putea să citească „Amintiri din copilărie” de Ion Creangă, fac adesea năzdrăvăni mai deocheate decât cele descrise de marele povestitor. Cântecul mamei „Nani, nani, pușor!”, îi duce repede în lumea viselor fericite, iar poveștile spuse de bunici le mângâie grozav sufletul. Sociabili cu cei de vârsta lor, părinții își transmit din generație în generație jocuri și cântece numai de ei știute și înțelese.

Dar anii trec pe nesimțite și copiii cresc, intrând în vârtoarea vieții, unde se întâlnesc cu alte bucurii, dar și cu unele necazuri. Toți rămân însă în suflet cu amintirea întâmplărilor „vârstei de aur”, fără griji și necazuri, cu privirea blajină a mamei, cu atenția tatei și cu dragostea caldă de totdeauna a bunicilor. Din foștii copii, aceștia devin prieteni ai copiilor, bucurându-se de fericirea acestora și de marea lor sinceritate în vorbe, în priviri și fapte.

Astăzi, în anul 2019, în cadrul șezătorii literare, elevii școlii păstrează și promovează tradițiile, țesând la război, covorașe și trăistuțe, realizează obiecte hand-made (tablouri, picturi pe lemn și piatră etc.) pe care ulterior le scot la vânzare, iar cu banii obținuți oferă sprijin elevilor din familii defavorizate.

În proiectele și activitățile interdisciplinare pe care le desfășurăm la bibliotecă, activități educative extrașcolare, încercăm să găsim modalitățile necesare de a ajuta elevul să devină un adult cu motivații interne ferme, sigur de sine, dispus să încerce lucruri noi, realist în privința punctelor sale tari și a slăbiciunilor sale, o persoană cu profunde repere etice, care să prețuiască munca și bunacredință și implicată în activitățile din cadrul comunității în care trăiește. Spre exemplu, activitățile din cadrul proiectelor de voluntariat ajută elevii să devină conștienți și responsabili față de problemele societății în care trăiesc. Latura lor umană se dezvoltă, iar spiritul civic iese la suprafață încă de la vârste fragede. Realizează importanța ajutorului pe care îl oferă prin aceste activități voluntare și pot cuantifica contribuția lor la îmbunătățirea vieții comunității. Este o șansă să te naști într-o zonă binecuvântată de Dumnezeu, unde cerul își coboară cu dărnicie lumina peste pădurile purtătoare de mituri și legende, unde istoria are o pagină mereu deschisă și unde oamenii locului o respectă cu modestie. Și cred că este un mare noroc să fii dascăl și să faci o meserie care îți oferă nebănuite posibilități de a modela suflete, de a sădi speranțe, de a pune la adăpost ceea ce ne-au lăsat înaintașii, dar și de a transmite urmașilor această neprețuită avere.

Astăzi, elevii școlii învață de la oameni de succes. La Ferma Bogdănești, managerul acesteia le-a vorbit despre traseul, parcurs până la momentul dezvoltării afacerii sale, care a ajuns la un număr de două sute de angajați, despre ce înseamnă să lucrezi în cadrul fermei, cum să-ți motivezi angajații, cum să atragi fonduri europene și bineînțeles despre cât de mult trebuie să iubești natura, care este atât de ofertantă omului și nu în ultimul rând despre frumusețile meleagurilor noastre, despre legătura sacră a țăranului cu pământul strămoșesc, despre faptul că este esențial să crești în natură, natura și cultura educă în egală măsură și formează caracterul unui om. Natura îți descoperă ierarhii firești, te învață ce înseamnă ordinea

ancestrală a elementelor, a ritmurilor de creștere și descreștere (frumos scrie în Psalmi, că Soarele și-a cunoscut apusul...) în timp ce cultura îți oferă modele spirituale, te educă în paradigma valorilor universale.

Astăzi, elevii regăsesc modele de viață și credință în foști elevi ai Școlii Bogdănești, demnă de amintit este scriitoarea Andreea Nanu (n. 1981) care a debutat cu romanul „Ziua cea mai albă” (ed. Eikon, 2014), nominalizat la concursul de debut literar Humanitas – UniCredit Acestui prim volum din tetralogia Anotimpurilor i-au urmat „Numele ei era Uitare”, „Insula Melc” și „Timpul splendorii”. După incursiunea în poetica interioarelor („Ziua cea mai albă” -Iarna), în poetica apei și a aerului („Numele ei era Uitare”-primăvara), în poetica pământului și a focului („Insula Melc”-vara), „Timpul splendorii”, anotimpul toamnei, explorează, continuând perspectiva bachelardiană, existența cuvintelor ca esențe prețioase, corespondența dintre arhitectura muzicii și a baletului, într-o călătorie interioară, ghidată de jocul memoriei și noblețea poveștii.

Andreea Nanu: „*M-am născut și am copilărit în satul Bogdănești. Acolo am mers la școală și părinții mi-au fost profesori, de istorie și de limbă franceză. Am pictat, am modelat în lut, am luat lecții de pian, am scris piese de teatru și am organizat o trupă de actori cu colegii de clasă, am jucat piesele lui Caragiale. Am fost mereu în competiție cu mine însumi, asta mă salvează și acum. Caut să-mi înțeleg limitele și să-mi dezvolt spiritul încercând mereu lucruri noi. Cred că singura cale posibilă este să fii (să devii), plenar, tu însuși!*”

Din ce în ce mai multe sisteme educaționale adoptă aceste activități și le recunosc meritele în îmbunătățirea performanței copiilor la școală constatându-se faptul că activitatea de învățare dă rezultate mult mai bune dacă este îmbinată și cu câteva momente de distracție și detensionare. Trebuie să-i oferim elevului încredere în propria forță de manifestare, stimulându-i orice inițiativă, căci atunci el se va simți valorizat, capabil. Numai prin cunoaștere, implicare, responsabilitate, autodepășire, munca noastră educațională devine o adevărată operă de artă în șlefuirea noțiunii de „om”. Așa cum spunea Oscar Wilde: „Cea mai bună metodă de a-i face pe copiii buni este să-i faci fericiți”.

Consider că e necesar ca noi, bibliotecarii și cadrele didactice, să vedem frumusețea din sufletele elevilor noștri, să căutăm ce este mai bun în fiecare dintre ei...

Bibliografie:

1. Jinga, Ioan; Istrate, Elena, Manual de pedagogie, Ed. ALL, București, 1998.
2. Cernea, Maria, Contribuția activităților educative la optimizarea procesului de învățământ, în revista „Învățământul primar” nr. 1, Ed. Discipol, București, 2000.
3. Revista școlii *Cine sunt eu, contează pentru tine!*

ROLUL ACTIVITĂȚILOR NONFORMALE ÎN STIMULAREA LECTURII DE PLĂCERE

Prof. înv. primar Teodora LĂZĂRICĂ

Școala Gimnazială „Cpt. Av. Constantin M. Cantacuzino”, Jilavele, jud. Ialomița

Educația reprezintă un fenomen social fundamental apărut odată cu societatea umană și este specific fiecărei organizări sociale, îndeplinind funcțiile de informare și de formare a omului din punct de vedere

intelectual, moral, artistic, fizic. Asupra individului se exercită o multitudine de acțiuni și influențe educaționale de-a lungul vieții. Specialiștii le-au sistematizat în trei tipuri de realizare a pregătirii pentru viață :educația formală -scolară, nonformală -extracolară", informală cunoștințele pe care individual și le preia zi de zi în familie, cu prietenii, pe stradă, în mass-media".Educația nonformală își are începuturile încă din timpul fondării educației și conține majoritatea influențelor educative care au loc în afara clasei, fiind activități extracolare sau activități opționale.

De-a lungul anilor, activitățile extrașcolare au luat forme variate, toate având ca scop învățarea nonformală și petrecerea în mod plăcut a timpului liber. Prin aceste activități, care cuprind domenii și arii foarte mari, elevii își pot dezvolta anumite competențe și abilități necesare unei bune dezvoltări armonioase pentru o integrare în societate. Când vorbim de activități extrașcolare, ne referim la acel program la care elevul participă după ore și ar trebui să facă acest fapt cu plăcere deoarece scopul este acela de a-i forma abilitățile necesare unei bune dezvoltări, formării personalității elevului care își va găsi prin acestea înclinațiile, talentul și domeniul în care ei vor fi performanți.

La vârsta copilăriei, poveștile și desenul sunt principalele mijloace de exprimare a vieții afective a copilului. În această etapă de vârstă se fixează principalele valori și modele de viață, iar copilul se identifică cu personajul care corespunde modelului educațional existent. Personajele din basme ne însoțesc în anii copilăriei și ne oferă modele de urmat în viața adultă.

Poveștile joacă un rol foarte important din punct de vedere educativ. Prin intermediul poveștilor, copilul descoperă lumea și se poate plasa în situații de viață în afara contextului familial. Prin lupta dintre bine și rău și situațiile conflictuale întâlnite, copilul învață strategii de viață, descoperă consecințele unor fapte și atitudini și își însușește comportamente sociale pozitive. Fără a fi obligat să treacă printr-o experiență negativă, copilul poate învăța astfel să descopere lumea din jur, oamenii și modul în care aceștia acționează în diferite situații de viață. Multe dintre poveștile pentru copii semnaleză, la nivel metaforic, lupta dintre bine și rău, identifică principalele tipologii comportamentale, precum și modul în care anumite situații concrete de viață își pot găsi rezolvarea. Basmele și poveștile au rămas de-a lungul veacurilor operele cele mai îndrăgite de copii, începând din primii ani ai copilăriei și până aproape de adolescență. Valoarea instructiv-educativă a basmelor este deosebită. Ele aduc o prețioasă contribuție la dezvoltarea proceselor de cunoaștere, a proceselor afective, la formarea trăsăturilor de voință și caracter, la formarea personalității copiilor.

Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se eoul capacităților de gândire și limbaj. Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie.

„Cartea este un ospăț al gândurilor la care oricine este poftit.” Dacă vom ști să trezim interesul elevilor noștri pentru citit, dacă vom îndruma, verifica și stimula în acest scop, vom crește generații care vor simți o „sete” permanentă pentru citit, pentru cunoaștere, pentru lărgirea orizontului lor cultural, ceea ce se va răsfrânge pozitiv asupra vieții și activității lor, căci, așa cum spunea Miron Costin: „Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”.

Lectura îmbogățește viața, facilitând educația și autodezvoltarea individului. Locul unde lectura e accesibilă tuturor e biblioteca. Nevoia de comunicare e necesară reinventării conceptului de bibliotecă din înțelesul clasic în cel de punct (poartă) de acces la cultură și informație. Este cea mai eficientă metodă de

relaxare fiind de ajuns câteva minute pentru a reduce nivelul stresului. Dar oare, în secolul vitezei și a zborurilor cosmice, mai avem timpul și răbdarea de a sta la birou/masă cu o carte în mână, mai ales dacă este impusă de cineva și nu o dorință de a ta de a găsi răspuns la o problemă?

Profesori și părinți, cu toții știm că elevii de astăzi nu mai au bucuria lecturii. Calculatorul, cu bunele și cu relele lui, le ocupă aproape tot timpul.

Ca învățator, am căutat să îndrept elevii spre lectura din mai multe perspective, astfel încât elevilor să li se dezvolte orizontul cultural și spiritual. Astfel încă din clasa I am desfășurat diverse activități în acest sens. Voi prezenta în continuare câteva modalități de stimulare a interesului pentru lectură .

CARTEA "ALFABETUL"

Activitatea are ca scop dezvoltarea capacității de a înțelege și de a exprima ideile, gândurile și intenția prin limbajul scris; În sala de clasă elevii aleg culorile și încep să deseneze literele și să lipească sau să deseneze o imagine și un cuvânt cu litera aleasă. Fiecare elev va desena și colora toate literele alfabetului. După ce s-au scris și s-au colorat toate literele alfabetului, toate foile vor fi perforate și se vor lega cu un fir de ață colorată într-o carte. Fiecare elev își va exprima creativitatea și își va personaliza propria carte. Copiii au fost fericiți pentru realizarea primelor cărți, fiind mult mai receptivi față de învățarea clasică a alfabetului.

MIHAI EMINESCU prin ochi de copil

Activitatea are menirea de a dezvolta dragostea elevilor pentru literatura română, clasică și contemporană. Am pregătit un material despre viața și opera lui MIHAI EMINESCU. Elevii clasei aII-a, împreună cu părinții lor, primesc poezii de Mihai Eminescu incomplete, ei completându-le, apoi transpun poeziile în desen. Toți participanții au devenit mai conștienți de cultura și civilizația țării noastre, de responsabilitatea fiecăruia în societate, de importanța muncii în echipă și a lucrului bine făcut .

POEM TREE

Scopul vizat-dezvoltarea creativității elevilor și a capacității de identificare a mesajului din textele literare. Structura activității: selectarea temei, selectarea poemelor, lectura individuală, versul favorit, conexiuni între text și imagini dinre alitate.

„Desenează și colorează poemul!”, asamblarea copacului.

Ce au învățat elevii?

- să își dezvolte limbajul descriptiv;
- să își exprime gândurile și emoțiile prin intermediul imaginilor vizuale;
- să formeze conexiuni între discipline diferite;-----
- să lucreze în echipă.

Receptarea textelor literare devine mult mai eficientă prin asocierea activităților de lectură cu artele vizuale, elevii înțeleg mai ușor noțiunea de imagine artistică.

TURNIRUL CĂRȚILOR

Turnirul cărților are ca finalitate educarea capacității de lectură activă, care să stimuleze creativitatea și dezvoltarea competențelor de argumentare.

Ce au învățat elevii?

- să argumenteze folosind motive precise;
- să realizeze un material de promovare a poveștii/ personajului preferat;

-să repovestească pe baza imaginilor ajutătoare.

Structura activității: Caută cartea preferată pe rafturile bibliotecii, argumentează alegerea, descrie cartea aleasă în trei cuvinte, lectură de familiarizare, lectură selectivă, realizarea unui poster pentru povestea/ personajul preferat, repovestirea pe baza desenelor realizate.

Activitatea stimulează interesul pentru lectură pornind de la ideea de întrecere care motivează elevii. Cărțile selectate sunt incluse într-o competiție ce se va desfășura pe parcursul a câtorva săptămâni, în urma căreia va fi aleasă cartea câștigătoare. Titlurile selectate vor fi afișate pe un panou special care preia regulamentul de grupare specific turneelor sportive :grupe/sferturi/semifinale/finală. Pentru a vota fiecare elev va completa o fișă de lectură.

Împreună cu parintii am încercat în repetate rânduri, în cadrul proiectului „Cartea – prietena mea” , cu variate forme de manifestare (dezbateri, joc de rol, ateliere de lucru, confruntări face-to-face, etc.) să găsim rezolvarea problemei: filmul sau cartea? Dacă anul trecut am realizat cu elevii un proiect cu lecturi preferențiale, anul acesta am lansat „Clubul de lectura” in parteneriat cu Editura Arthur - cu citate și informații tip reclamă pentru cărți. Activitatea a avut un real succes în rândul elevilor. Toate dezbaterile realizate în timp nu au avut rezultate și implicații atât de rapide și concrete ca acesta : copiii au citit și căutat pe internet citate și lucruri motivaționale, au compus și desenat , au citit, măcar din curiozitate, ce au scris colegii lor. În discuțiile cu părinții, aceștia și-au exprimat încântarea că au văzut curiozitatea copiilor pusă direct în practică.

De remarcat și faptul că titlurile prezentate sunt lecturate cu interes și de mulți adulți, constituind un subiect de conversație între părinți și copii sau între profesori și elevi. Astfel lectura aruncă o punte între generații! Pornind de la aceste realități, proiectul încearcă să valorifice cât mai bine, în folosul elevilor întregul lor potențial: creativitate, talent și umor, vor scrie poezii și proză, vor realiza reviste, desene, machete.

Printr-o strânsă colaborare între școală și familie, micii școlari vor reuși să descopere bucuria lecturii și să aleagă din fiecare text citit ceea ce este esențial și util.

Bibliografie:

1. Alexandru, Gheorghe, Șincan, Eugenia, Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi, Editura „M. Dușescu”, 1993.
2. Crăciun, Corneliu: Metodica predării limbii române în învățământul primar, Ed. Emia, Deva, 2001.
3. Goia, Vistian: Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2000.
4. Nuță, Silvia – Metodica predării limbii române în clasele primare, vol. I și II, Ed. Aramis, 2000, București.

PROIECT DE STIMULARE A LECTURII ELEVILOR DIN CICLUL PRIMAR

Prof. înv. primar Georgiana LUNGEANU
Școala Gimnazială „Coresi”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

În ultimii ani se observă o scădere a interesului față de lectură. Televizorul, jocurile video și calculatorul sunt cele care au „furat” interesul copiilor și chiar al adulților pentru a citi o carte. Unii părinți nu mai reprezintă un model pentru copil, din acest punct de vedere, pentru că nici ei nu citesc. Elevii nu mai citesc decât ceea ce li se cere la școală. De asemenea, se observă pătrunderea unor modele comportamentale greșite în viața micilor școlari, ca rezultat al impactului televizorului și al calculatorului. Agresivitatea e o soluție acceptată de micuți în rezolvarea oricărei probleme. Eroilor li se apreciază mai mult duritatea decât alte trăsături de caracter (inteligenta sau simțul umorului).

Sunt elevi care nu au o bibliotecă acasă, probabil din cauza prețului din ce în ce mai mare al cărților sau din lipsa de interes a părinților față de acest domeniu. Școala este cea care trebuie să trezească la elevi interesul și dragostea pentru citit.

Stă în putera noastră să-i convingem pe copii că a sta aplecat asupra cuvântului scris înseamnă a căuta și a găsi calea cunoașterii, a înțelegerii, a propriei realizări și a bucuriei.

Realizând proiectul, elevii vor deveni conștienți că “cetitul cărților este cea mai bună îndeletnicire”, că astfel vor descoperi cele mai ascunse taine ale omenirii, că numai astfel vor găsi răspunsul la multe întrebări. Se vor simți mai bogați, mai deschiși spre comunicare, mai buni.

Lectura poate fi singura alternativă de salvare intelectuală și comportamentală, de atingerea unor momente de introspecție și reflecție.

Proiectul “*Pe aripile cuvintelor*” se adresează unui număr de 65 de elevi de la ciclul primar. Prin derularea acestui proiect, se dorește creșterea numărului de elevi care preferă lectura altor activități, creșterea timpului acordat lecturii prin promovarea strategiilor de citire – lectură la toate disciplinele, îmbogățirea bibliotecii clasei cu volume donate de copii și participarea acestora cu creații proprii în biblioteca clasei.

De asemenea, ne propunem creșterea nivelului de implicare a părinților și bunicilor în viața școlii prin inițierea unor activități comune părinți – copii, bunici – nepoți. Grupul țintă este format din 65 de elevi care vor participa la activitățile propuse, activități care vor fi monitorizate pe toată durata implementării proiectului. Împărțirea grupului pe anumite activități este condiționată de următoarele elemente: particularitățile de vârstă ale copiilor și respectarea programei școlare pentru clasele primare.

În grupul cărui i se adresează proiectul, există elevi pentru care lectura reprezintă o pasiune, citesc conștient, cursiv, expresiv, sunt interesați de achiziționarea cărților. Alți elevi prezintă dificultăți în înțelegerea textului citit, interpretarea și extragerea unor informații esențiale din lecturile parcurse și în formularea propriei păreri despre cele citite. Evaluările Naționale aplicate la limba și literatura română, la clasele a II-a și clasele a IV-a au scos în evidență faptul că elevii care au înregistrat rezultate slabe la aplicarea acestor teste au deprinderi deficitare de citire-înțelegere a unui text.

Proiectul are în vedere desfășurarea unor activități interesante și motivante, potrivite intereselor și preocupărilor copiilor și ajută la dobândirea/dezvoltarea competențelor de citit- scris, precum și la înțelegerea faptului că lectura trebuie să ocupe un loc important în dezvoltarea personală.

Obiectivul general al proiectului: Stimularea interesului pentru lectură în perioada școlarității mici în vederea atenuării unora dintre cauzele care pot genera eșecul școlar;

Obiective specifice ale proiectului

O.1— îmbunătățirea competențelor de înțelegere și internalizare a mesajului transmis de text

O.2 - îmbunătățirea comunicării orale și stimularea interesului pentru citit- scris;

O.3 - formarea unei atitudini de grijă și respect față de carte;

O.4 – stimularea imaginației și a creativității elevilor;

O.5 – îmbunătățirea relației școală-familie

În continuare voi prezenta câteva activități desfășurate atât la nivelul clasei cât și la nivelul școlii:

Denumirea activității- „Rând pe rând spre aventură”

Descrierea activității: Fiecare învățător propune elevilor o provocare: timp de 8 luni, să citească 8 cărți. Aceste cărți vor fi alese ținând cont de particularitățile de vârstă ale copiilor și de preocupările acestora. Pentru fiecare titlu de carte va decupa o fâșie de hârtie și va scrie numele cărții pe ea. Astfel, copilul va începe să formeze lanțul lecturii, adăugând câte o verigă pentru fiecare carte citită. Fiecare clasă va realiza un lanț al lecturii, iar la sfârșitul timpului dedicat acestei activități, toate lanțurile vor fi unite, formându-se *Lanțul Aventurii printre rânduri*. De asemenea, elevii vor nota în Cartea Aventurii impresii despre cărțile /lecturile citite și despre personaje.

Denumirea activității-„Personajul preferat”

Descrierea activității: Fiecare clasă va aborda tema, adaptată nivelului de vârstă al copiilor, urmărind stimularea interesului copiilor pentru lectură, exprimarea empatiei pentru un anumit personaj, dezvoltarea imaginației și a creativității. Elevii vor completa, pe coli, un ciocinec cu însușirile personajului preferat, vor realiza liste cu personaje pozitive /negative, vor identifica povestea după citirea unor cuvinte cheie. De asemenea, elevii vor nota în Jurnalul de impresii.

Denumirea activității: „E rândul adulților”

Descrierea activității: Activitate comună părinți –copii. La nivelul tuturor claselor primare se va organiza o activitate la care vor participa toți elevii și părinții. Activitatea va consta în citirea de către elevi și/sau părinți a unor texte/fragmente de texte care abordează o temă de interes pentru elevi/părinți (Curiozități, Lectură SF, Texte umoristice, Știri etc). Activitatea va căpăta un caracter interactiv, prin formularea de către cititori a unor întrebări adresate publicului, vizând înțelegerea textului. Se vor acorda diplome participanților. O parte dintre participanți va completa în jurnalul de lectură.

Denumirea activității: „Parada personajelor”

Descrierea activității: Parada personajelor îndrăgite va fi desfășurată de elevii ciclului primar însoțiți de învățători. Elevii vor întruchipa diverse personaje, vor rosti replici îndrăgite și o întreagă lume imaginară va prinde viață. Literatura va fi îmbinată cu alte arte: teatrul, dansul și muzica. Copiii vor da dovadă de creativitate venind costumați corespunzător evenimentului.

Toate aceste activități ajută elevii să pătrundă spre universul lecturii, îi determină pe aceștia să își dorească să citească, lărgindu-și astfel universul cunoașterii și nu în ultimul rând stimulează creativitatea elevilor.

COPILUL ȘI CARTEA

Prof. psihopedagog Ioana- Alina MĂDĂLIN
Școala Profesională Specială SAMUS, Cluj-Napoca

În fața cărții, această realitate impregnantă de foraje adanci de înțelegerea lumii și vieții, copilul simte de timpuriu o mare atracție. Paginile unei cărți cu imagini reprezintă chiar la 2 ani, pentru copil altceva decât un obiect oarecare. El le răsfoiește cu atenție, exprimă momente de surpriză, de recunoașteri și identificări, de detalii- cartea devenind deținătoarea unui fel de secret și poate ceva apropiat de sensul pe care-l acorda Michel Lobort cand supunea că pentru copil cartea este un obiect încărcat de magie.

În genere, în familiile în care cartea face parte din viața de fiecare zi, atracția față de ea este mai mare datorită suplimentării imitative în care se antrenează copilul.

Tot foarte de timpuriu copiii sunt pasionați ascultători de povești. Asocierea poveștilor cu imagini creează cărții un loc aparte în atenția și universul interior al copilului în care imaginarul și irealul devin domenii ale reprezentărilor. Copilul de 3 ani “citește” adeseori păpușii sau ursulețului de pluș o poveste sau amenință că nu-i va mai “citi” niciodată deoarece ursulețul a fost rău etc.

Anumiți specialiști au sesizat existența de etape a cititului la copil și au contribuit la diversificarea și amplificarea literaturii pentru copii nu numai pe varste ci și pe genuri și tipuri.

Există încă dispute importante privind rolul cărții. Controversele cele mai complexe se referă la apărătorii excesivi ai cerinței educative pregnante și informative a cărții, versus apărătorii funcției de antrenare spiritual-imaginativă și afectivă a ei. La acesta se adaugă disputele privind limbajul și stilul narațiunii din cărțile pentru copii. Cu privire la prima dispută este fără îndoială faptul că unui copil preșcolar îi vine ușor să învețe să se spele pe dinți și pe maini atunci cand o fac și ceilalți decât din carte. Cartea este pentru copil o aventură spirituală, un pas în descoperirea imaginarului, de vibrație emoțional estetică în fața lumii și a vieții. Există însă o evidentă cerință de a se crea în cartea pentru copii cadrul decupării sensurilor acceptabile și repudiabile ale conduitelor rolurilor și relațiilor sociale. În ceea ce privește limbajul din literatura pentru copii, s-au realizat interesante analize a cuvintelor neînțelese de copii din textul cărții ce i se adresează. Adultul are în întâlnirea cu astfel de cuvinte reacții soc, se irită, face comentarii critice etc. Copilul sensibil încă de la 5 ani la muzicalitatea cuvintelor neînțelese, le acceptă în contextual țesăturii de cuvinte și imagini cu sensibilitate neafectată, deschisă.

Pentru varstele mici există numeroase povestiri ilustrate , cărți cu poze și texte foarte scurte, cărți cu imagini ce se cer colorate, albume, jocuri, cantece, mici povestiri cu animale, pitici, urși, zane etc.

Nu putem ignora în această enumerare, universalele povestiri ale lui Andresen, a fraților Grimm, povești ce circulă de ani în toate zonele culturale ale lumii. Poveștile culese din creația altor țări, din lumea lui Walt Disney, din o mie și una de nopți, ale lui Păcală, ale lui Pinocchio etc., au o mare circulație culturală.

Ilustrațiile concurente cu cuvintele tipărite ale cărții devin stimulative pentru un fel de lectură de imagini spontană globală încă la copilul de +/- 5 ani. De altfel, în zilele noastre tot mai mulți copii pot recunoaște litere și cuvinte scrise la 4-5 ani și citesc satisfactor la 7 ani fapt ce a coborât vârsta statului de cititor de la 9-10 ani la +/-7 ani sub influența școlarizării mai timpurii.

Statutul de cititor se formează în etape și creează terenul potențial al unor coerențe speciale ale vieții interioare, în întregirea înțelegerii și cuprinderii lumii și vieții de către copil.

Funcția formativă psihologică a literaturii se înscrie în linia dezvoltării interesului și pasiunii. Copilul școlar este însă un cititor cu un profil propriu. El nu manifestă spirit critic agresiv ca cititorul adolescent sau adult. Cititorul copil devorează cărțile, revine cu savoare asupra lor, trăiește profund episoadele dramatice, este interesat de destinul personajelor care devin pentru el un fel de alter-ego, ce se dizolvă după un timp în structura personalității proprii. Cititorul mic, lacom de evenimente și fapte cu semnificație, citește cu o curiozitate vie încă sub mirajul lumii din cărți, cu atitudini încărcate de curiozitate divergente și intensificate.

Unii copii dobândesc un pregnant profil de personalitate cu înclinații literare și cu interese pentru științele exacte ceva mai slab dezvoltate. Școala impulsionează și solicită, controlează lectura programată, ceea ce creează un cadru important de întreținere și dezvoltare a interesului pentru cărți. Treptat, școala facilitează înțelegerea aspectelor mai intime ale operei de artă ceea ce va duce la o comprehensiune mai estetizată și problematizată, la formarea gustului și a reperelor de evaluare a lecturii după criterii mai complexe decât cele semnalate la începutul articolului.

Fără îndoială colaborarea dintre cadrele didactice și bibliotecari și mai ales munca acestora din urmă are o foarte mare influență asupra dezvoltării gustului orientat, pentru carte, al elevilor.

Interesul pentru carte în copilărie și tinerețe este implicat într-un fel de restructurare și construcție a întregii personalități. Pe de o parte, dezvoltarea încă intensă ludico-creativă, pe de altă parte cerințele de identitate proprie ale personalității foarte activate de impulsurile vieții sociale în colectivități școlare, stimulează treptat universul interior, trezește curiozitatea naturală a copiilor, cerințe de lirism și creativitate literară. Modelele literare lasă urme adanci. În culegerile de poezii și alte produse literare ale copiilor, se pune în evidență acest fapt.

Antrenarea copiilor în creația propriei lor literaturi este în plină dezvoltare și reprezintă o mișcare interesantă prin care se depășesc nonconcordanțele de înțelegere între cerințele și comprehensiunea optimală pentru literatură a copiilor, și oferta scriitorilor dominați de o optică adultă, greu acceptată de copii.

Pentru copiii mici, apropierea de literatura mare se realizează ca un act de identificare socială și națională din care motiv atenția este centrată pe origine, natura, istorie. Sensibilitatea față de "spațial mioritic-pastoral" traversează lirismul interesului pentru literatură al copiilor din zilele noastre, impregnând realitatea cetăților industriale cu miros de iarbă și nostalgii de stele ce se scaldă în ape curgătoare.

În creația literară a copiilor se asaltă devoțiunea față de peisajul țării, istoria și trecutul ei, și se pregătește ca însemn de generație probabil un nou orizont poetic literar. Să fie oare în acest spațiu mioritic nou dorința de a rămâne cu sfială și candoare, în imensitatea plaiurilor și în liniștea ce aceasta o picură în

ganduri? Sau poate să fie nostalgii față de ceva ce se strecoară din trecut? Să fie o interogație față de ceea ce ar trebui să nu se piardă sub fumul poluant al vieții moderne?...în gustul manifest al cititorilor tineri?

Bibliografie:

1. Andre Berge. (1972). *Copilul difi cil*. E.D.P., București.
2. Ion Radu. (1974). *Psihologie școlară*, Editura științifică, București.
3. Ursula Schiopu, Emil Verza. (1994). *Psihologia Varstelor, Ciclurile viții*, Editura Pro Humanitate, Bucuresti.
4. Jurcău, E., Jurcău, N. (1989). *Cum vorbesc copiii noștri*. Editura Dacia, Cluj-Napoca.

LECTURA – MIJLOC DE EDUCARE A COMUNICĂRII

Prof. înv. primar Diana-Simona MĂRGINEAN
Școala Gimnazială „Axente Sever”, Aiud, jud Alba

În condițiile vieții actuale, fiecare cetățean e chemat să participe în mod responsabil la bunul mers al vieții social-economice, necesitatea cunoașterii și folosirii cât mai corecte a limbii noastre fiind o cerință majoră a școlii, dar și îndatorirea de onoare a oricărui cetățean roman.

Cunoscând importanța exprimării corecte de către fiecare dintre noi, ne dăm seama de îndatoririle ce ne revin ca dascăli încă de la intrarea elevului în școală. De modul cum va stăpâni viitorul adult mijloacele de exprimare orală și scrisă, răspundem noi, cadrele didactice, deoarece, de pe băncile școlii se pun bazele însușirii unui limbaj corect, expresiv și clar.

Pornind de la principiul unanim că limba constituie învelișul material al gândirii, este evident că dezvoltarea exprimării nu poate fi realizată fără a-i deprinde pe elevi să gândească logic, profund. Totodată este știut faptul că dezvoltarea limbajului, îmbogățirea vocabularului elevilor nu se poate obține decât treptat, pe măsura îmbogățirii cunoștințelor în cadrul tuturor disciplinelor studiate în școală, a lecturilor, a activităților extracurriculare, deoarece cunoașterea științifică, variată, a lumii reale ar avea altfel un caracter superficial.

Atât pentru a folosi cuvântul în vederea cunoașterii fenomenelor naturii și a celor sociale, cât și pentru a comunica cunoștințele însușite ca propriile judecăți de valoare, elevii trebuie să învețe legile limbii materne, normele după care se conduce limba literară folosită în vorbire și în scriere.

Problemele mai importante care se impun în legătură cu dezvoltarea exprimării orale și scrise a elevilor sunt însușirea unui vocabulary bogat și precis, priceperea de a folosi acest material lexical, a regulilor gramaticale, ortografice și ortoepice, iar nu în ultimă instanță, deprinderea de a exprima oral și în scris nu numai cunoștințele dobândite la cursurile școlare sau din cărți, dar și propriile gânduri și sentimente.

În acest scop, învățătorul trebuie să fie permanent interesat de progresul tuturor elevilor la învățatură și purtare, să facă tot posibilul ca, prin mijloacele care-I stau la îndemână să-și cunoască elevii

și posibilitățile acestora încă din clasa pregătitoare, atât din punct de vedere intelectual, cât și fizic și material, pentru a le putea asigura succesul școlar.

Interesată fiind în mod deosebit de îmbogățirea și dezvoltarea vocabularului, de precizarea lui, precum și de utilizarea lui practică, am căutat întotdeauna să-i cunosc îndeaproape pe elevi, dar și pe părinții acestora. În urma vizitelor întreprinse în mediul familial al elevilor, am reușit să-mi formez o părere reală despre felul în care familia își aduce contribuția la dezvoltarea limbajului elevilor mei.

Ultimele cercetări făcute în această direcție demonstrează că, limbajul, instrument indispensabil pentru asimilarea cunoștințelor noi, pentru dezvoltarea gândirii, se formează la copii chiar mai înainte ca aceștia să poată articula propriile cuvinte, adică până la vârsta de doi ani. De aici necesitatea ca părinții și toți cei care formează personalul imediat al copiilor să vorbească cât mai corect cu puțință de față cu ei, chiar și atunci când consideră că sunt prea mici pentru a înțelege ceea ce se vorbește. Volumul și precizia vocabularului, corectitudinea exprimării nu depend doar de învățător, ci și de grija pe care o manifestă părinții în această direcție.

Așadar familia corectează exprimarea greșită din vorbirea copiilor, contribuind la dezvoltarea spiritului lor de observație, îndemnându-i să privească tot ce-i înconjoară, atrăgându-le atenția asupra observațiilor inexacte, înlocuind treptat cunoștințele eronate cu cele corecte.

Multe familii se preocupă ca fiii lor să posede un vocabulary bogat, îngrijit, precum și cunoștințe științifice despre lumea înconjurătoare. Totuși, din vasta mea experiență didactică, mi-am dat seama că nu toți părinții se preocupă în acest sens de copiii lor. Cu acești copii mi-am propus să lucrez special pentru a evita orice expresie care lezează pe cei din jur. În timp, am reușit să-i debarsez de astfel de expresii, ba chiar să-i provoc să se străduiască să se exprime în cuvinte alese.

Ceea ce i-a ajutat mai mult au fost aprecierile pozitive în urma strădaniilor lor, încurajările mele și nu în ultimul rând, povestirile pe care le citeam clasei de câte ori aveam ocazia, povestiri educative despre elevi care știau să se comporte și să vorbească frumos cu cei din jur.

M-am preocupat mereu ca, în urma convorbirilor pe care le aveam cu părinții, să le imprim dorința de a crea copilului lor o mini bibliotecă cu cărțile recomandate de curriculum și cu cele spre care aspiră copilul. Am indicat apoi, tot cu această ocazie, cum trebuie să-și ajute copilul pentru a-l face să îndrăgească lectura, cum pot ei să îi cultive gustul pentru citit, având în vedere contribuția lecturii la îmbogățirea și nuanțarea vocabularului copilului. Am sfătuit părinții cum trebuie să procedeze cu copiii care detestă cititul – prin citirea unor lecturi accesibile lor.

Chiar dacă n-am înregistrat rezultate pozitive cu fiecare dintre părinții elevilor, m-am preocupat eu însămi de acest lucru, amenajând o mini bibliotecă a clasei, din resurse proprii, împrumutându-le și chiar dăruindu-le uneori cărți pe care le doreau, având însă grijă să-i îndrum spre biblioteca școlii și spre cea municipală, unde am și făcut vizite pentru a le trezi dorința de a păși pragul acestora cu plăcer și curaj, cu atât mai mult cu cât dispun de o gamă mai variată de cărți pentru copii.

Întrădevăr, vizitele la biblioteca municipală au avut efectul scontat, trezindu-le interesul pentru a citi cât mai multe poezii ale autorilor clasici, povestiri cu conținut variat, povești nemuritoare, basme scrise de erudiți oameni de cultură români, dar și străini, romane pentru toate gusturile, cărți unice despre municipiul nostru din care au aflat cu uimire că o dezvoltare deosebită a cărții a avut loc în perioada clasică a Școlii Ardelene cu sediul la Blaj, prin clasicii literaturii ardelene (Șincai, Ion Budai Deleanu ș.a.)

Din propria experiență am ajuns la concluzia că, dezvoltând elevilor interesul pentru carte - „o bijuterie a copiilor”, vom oferi încă un punct de sprijin în educarea lor.

Ca o concluzie, care punctează importanța lecturii în viața omului vin cuvintele metaforice ale marelui cronicar român Miron Costin: „Că nu iaste alta mai frumoasă și mai de folos în viața omului decât cetitul cărților”.

Bibliografie:

1. Aanei, Genilia, Irimia, Violeta-Cristina, *Literatura pentru copii. Accepțiuni moderne*, Ed. Aramis, 2003
2. Aramis, 2003
3. Agrigoroae, Dan, *Literatura pentru copii (Disciplină opțională), clasa I*, Ed. ADAN, 2007
4. Crăciun, Corneliu, *Metodica predării limbii române în ciclul primar*, Ed. EMIA, 2006
5. Molan, Vasile, Fierăscu, Aurelia, Lapoviță, Ana, *Îndrumător pentru predarea Limbii Române, clasa I*, Ed. Petron, 1999
6. Negrilă, Iulian, *Literatura pentru copii*, Ed. Multimedia, Arad, 1996
7. Pârâială, Olga, *Literatura pentru copii-discipline opționale, clasa a III-a*, Ed. Aramis, 2005
8. Stancu, Adriana – Aspecte metodice ale predării literaturii în ciclul primar, Ed. Sfântul Ierarh Nicolae, 2010
9. Șincan, E., Alexandru, Gh., - *Lecturi literare pentru ciclul primar - Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi*, Ed. „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1993
10. <http://www.scoalaargeseana.ro/didactica-magna/110-lectura-mijloc-de-imbogatire-a-vocabularului> (accesat la 09.05.2019, ora 17:05)
11. <https://www.scribd.com/doc/119968297/dezvoltarea-gustului-pentru-lectura> (accesat la 07.05.2019, ora 23:00)

STRATEGII DE STIMULARE A LECTURII DE PLĂCERE

Prof. Marcela-Carmen MĂRGULESCU
Colegiul Tehnic „General Gheorghe Magheru”, Târgu-Jiu, jud. Gorj

„Acestor cărți (polițiste) și nu frazelor iscusite de Chateaubriand le datorez eu primele mele întâlniri cu Frumusețea. Când le deschideam, uitam de toate: pentru a citi? Nu, ci pentru a muri de plăcere” (Jean-Paul Sartre)

Trăim într-o societate aflată într-o permanentă schimbare, opțiunile tinerei generații fiind total diferite de ale celor ce au trăit în timpul regimului comunist. Ne aflăm într-o lume care se deplasează din spațiul real în cel virtual. Lumea virtuală pare mai prietenoasă, deoarece prin intermediul internetului, se poate schimba identitatea, creându-se o lume numai a ta prin apăsarea unui buton.

Înainte de 1989, lectura constituia o plăcere, o pasiune pentru mulți dintre noi. Aceasta se făcea în etape, începând cu basme, cărți de mitologie, de aventură, descoperind apoi cu sau fără ajutorul profesorilor marile cărți din literatura română și universală.

Din păcate, azi, tinerii nu mai savurează aspectele prezentate în astfel de cărți. Li de par lucruri întâmplătoare cu sute de ani în urmă, într-o lume pe care nu și-o pot imagina. Ei au de toate: lumină, mâncare, cablu, internet, tabloide. Dacă revistele de istorie sau de alte specialități ar fi tabloide, ar stârni interesul mai multor tineri. La școală auzim din ce în ce mai des: „Nu am citit”, „Nu mi-a plăcut”, „Nu am înțeles”.

Dezvoltarea competenței de lectură e o adevărată provocare pentru noi, profesorii, deoarece trăim într-o lume a vitezei, dominată de telefonul mobil, de calculator, de televizor. În acest context anevoios pentru profesor și incitant pentru elevi, lectura trebuie prezentată în așa fel încât să trezească interesul elevilor.

Cunoașterea lumii devine posibilă prin intermediul lecturii. Literatura oferă posibilitatea evadării într-o lume fantastică în care orice e posibil. Tudor Vianu sublinia: „Cetatea cărților trebuie să fie un loc de observație și de luptă a lumii moderne”.

Profesorul de limba și literatura română trebuie să-i determine pe elevi să se îndrepte spre lectură fără să-i constângă și să utilizeze metode moderne care să transforme lectura într-un joc.

Ca dascăl de limba și literatura română, am apelat și apelez la multe modalități prin care încerc să-i apropiu pe copii de lectură. Vreau ca lectura să constituie și pentru ei o bucurie, un refugiu, o alternativă plăcută de petrecere a timpului liber. Cartea trebuie să reprezinte și pentru ei un obiect magic, prin intermediul acesteia să reușească să se detașeze de umilințe, să supraviețuiască într-o societate care se degradează vizibil.

Am stimulat lectura în rândul elevilor prin organizarea unor *concursuri de lectură*, realizate atât la nivelul școlii, cât și în parteneriat cu Biblioteca Județeană, sau cu Secția de Artă a Bibliotecii Județene. Le-am acordat diplome și premii, propunându-mi ca principal obiectiv respectul față de carte și dezvoltarea deprinderilor de a lucra în echipă. Concursurile literare sunt un câștig deosebit atât pentru elevii care participă efectiv, cât și pentru cei care asistă la acestea.

Concursurile literare reprezintă o altă modalitate agreabilă și antrenantă la care am apelat și apelez pentru a le stimula elevilor lectura, oferindu-le în același timp posibilitatea de a se detașa de activitățile didactice de zi cu zi care, uneori devin monotone. La acestea, am antrenat elevi din aceeași clasă sau din clase paralele.

Am organizat astfel de concursuri cu diferite ocazii și pot aminti câteva dintre ele: *Mihai Eminescu*: opera poetului, *Mihai Eminescu*: biografia poetului în opera sa, Tudor Arghezi: universul liric, Scriitori postmoderniști, Tudor Arghezi, poet religios? și altele.

Împreună cu colegii de catedră am organizat Concursul Județean de Creație **Cititul dăunează grav inculturii**, ajungând anul acesta la cea de-a VIII-a ediție. Concursul vizează identificarea, stimularea și valorificarea potențialului artistic al elevilor prin realizarea unor lucrări originale, lectura fiind modalitatea prin care se poate combate incultura „manie primejdioasă” în școala românească contemporană.

Am organizat *excursii literare*, facilitând receptarea afectiv-intelectuală prin culegerea de date biografice, prin cunoașterea mediului geografic, economic, suport pentru cadrul spațial în care evoluează personajele, întâmplările.

Datele și impresiile din excursie sunt valorificate sub diferite forme: redactarea unor pagini de jurnal, a unor postere, a unor pliante (desene, fotografii).

Achizițiile obținute prin intermediul *excursiei literare* le-am întrebuițat cu funcție ilustrativă la începutul predării unui capitol, cu funcție ilustrativă recapitulativă, la sfârșitul unui capitol.

Procesul literar este o altă modalitate de a-i determina pe elevi să lucreze cu textul. Orice text epic sau dramatic poate fi tratat sub forma *procesului literar*, cu condiția ca el să conțină un fapt sau un personaj problematic, care să poată genera o discuție în contradictoriu, bazată strict pe realitățile oferite de opera literară.

Procesul literar este o dezbatere, de pe poziții extreme: acuzare-apărare, a unor aspecte problematice dintr-o operă literară, folosind elemente de procedură și de limbaj specifice universului administrativ-juridic.

Momentele esențiale ale unui proces literar sunt:

- punerea în temă a publicului de către un „procuror” sau de către președintele completului de judecată
- audierea „martorilor” acuzării și ai apărării
- pauza pentru „deliberare” care, pentru activizarea întregii asistențe, poate fi folosită pentru efectuarea unui sondaj de opinie
- comunicarea „sentinței” precedată de prezentarea sondajului de opinie (dacă s-a efectuat)

Prin depozițiile martorilor, profilul moral al personajului incriminat capătă un contur mai pregnant, iar celelalte personaje își impun mai puternic prezența, fie în calitate de victime, fie în calitate de complici ai celui aflat pe banca acuzării.

Procesul literar cultivă interesul elevilor pentru lectură, sporindu-le motivația prin șansa pe care le-o oferă de a deveni „judecătoria” personajelor cărții recomandate spre lectură. Totodată constituie și un antidot al lecturii superficiale, antrenându-i pe elevi la o lectură mai atentă.

Exemple de procese literare pe care le-am realizat cu elevii:

- Cazul Anei lui Vasile Baci
- Moștenirea și vinovăția moștenitorilor din „Enigma Otiliei”
- Influența banului dezumanizează („Moara cu noroc” de Ioan Slavici)

Munca de pregătire a procesului literar influențează în bine relația profesor-elev, creând o atmosferă relaxată, de colaborare, permițându-i profesorului să cunoască și să aprecieze just elevul, acesta pierzând din inhibiție și teamă.

Totodată elevii au reținut că un text epic care conține un personaj problematic poate fi tratat sub forma procesului literar și au putut aprecia cele mai bune pledoarii, acordând și note.

Pe lângă textele cuprinse în programa școlară, în fiecare an îi provoc pe elevi să citească mai mult. Le las libertatea de a alege cărți pe care să le citească și să le prezinte apoi în fața colegilor, recomandându-le să citească sau nu cartea respectivă. Chiar dacă uneori n-au știut să aleagă, au reușit, prin intermediul lecturii, să devină selectivi, să distingă între o carte valoroasă și una mai puțin bună.

I-am dus la spectacole de teatru (la Teatrul Dramatic „Elvira Godeanu”) și la film, determinându-i să citească opera pentru a putea compara și analiza diferențele, dar și asemănările între viziunea autorului și cea a regizorului.

Misiunea profesorului de limba și literatura română este dificilă, dar frumoasă. Am prezentat câteva dintre modalitățile pe care le-am întrebuițat pentru a stimula lectura elevilor. De cele mai multe

ori am reușit, dar uneori totul a fost în zadar. Lectura este opțiunea personală și voluntară a cititorului. „Citindu-se pe sine, cititorul face anumite selecții în material, regăsește anumite teme ale vieții, conștiinței, interiorității, chiar dacă nu sunt în text. Există goluri în text care îi permit să-și regăsească propriile teme existențiale. Atunci lectura se îmbogățește”. (Matei Călinescu)

Activitățile nonformale trebuie pregătite cu seriozitate și cu simț de răspundere. Ele stimulează dezvoltarea cognitivă, interpersonală, spirituală și socială, se adaptează cerințelor individuale ale elevilor, potențialului acestora. Elevii sunt eliberați de constrângeri, sunt lăsați să caute noul, să-și descopere plăcerea de a crea și libertatea.

Bucuriile trăite cu ocazia organizării acestor activități contribuie la întărirea relațiilor de prietenie între copii și la sudarea colectivului, demonstrând valoarea educativă a acestora.

Bibliografie:

1. Călinescu, Matei, *A citi, a reciti. Către o poetică a (re)lecturii*, Editura Polirom, 2007
2. Pavelescu, Marilena, *Metodica predării limbii și literaturii române. Ghid pentru susținerea examenelor de definitivare și de acordare a gradelor didactice*, Editura Corint, 2010

LECTURA-FACTOR IMPORTANT AL DEZVOLTĂRII GÂNDIRII CRITICE ȘI A COMUNICĂRII

Prof. Maria Daniela MARINA
Colegiul Tehnic "Ion Mincu" Tg. Jiu, jud. Gorj

Trăim într-o societate în care interesul pentru lectură al tinerilor pe care îi formăm este din ce în ce mai scăzut, în principal din cauza avalanșei de informații provenită din mass media, a dezvoltării fără precedent a tehnologiei care atrage tot mai mult atenția tinerilor și nu oferă întotdeauna cele mai bune soluții pentru problemele lor. Lectura ocupă un loc important în devenirea umană și în formarea personalității. Ea trebuie să fie o necesitate, și nu o obligație, așa cum este percepută de unii tineri astăzi.

Experiența didactică pe care am acumulat-o până în prezent îmi dă voie să afirm cu tărie faptul că interesul pentru lectură se formează în primii ani de școală, atunci când copilul interacționează pentru prima dată cu cărțile, când plăcerea de a citi nu este încă umbrată de acțiunea nefastă a jocurilor la calculator și a internetului.

Încă din ciclul primar elevii pot fi motivați prin povești în care realul se împletește cu fantasticul, lăsându-le imaginația să creeze tot felul de scene interesante, prin povestiri concrete despre fapte reale în care trăsături pozitive ale personajelor îi ajută să înțeleagă bunătatea, cinstea, corectitudinea și respectul sau prin texte științifice care le oferă informații valoroase despre lucruri interesante și plăcute, despre viața unor plante și animale etc.

Modalități de stimulare a interesului pentru lectură

Cartea îi poartă pe elevii prin lumea minunată a cunoașterii și este foarte important ca ei să învețe să conștientizeze valoarea lecturii încă de când sunt micuți, pentru ca motivația pentru citit să nu se diminueze nici când vor crește.

Stimularea interesului pentru lectură reprezintă o cerință fundamentală a ciclului primar, și trebuie să se realizeze treptat, fără ca elevii să se simtă supraîncărcați de teme suplimentare care nu vor avea decât o influență negativă asupra lor și îi vor determina să refuze cititul mai târziu.

Câteva modalități de stimulare a interesului pentru lectură pe care le-am aplicat atât la clasă cât și în afara clasei pe parcursul anilor școlari anteriori, dar și în acest an școlar sunt:

1. Organizarea unei mini-biblioteci a clasei, unde elevii au putut avea acces la cărți dintre cele mai diverse, cu povești ilustrate, basme, poezii. Elevii au folosit aceste cărți pentru a se delecta la lectura de plăcere.
2. Organizarea spațiului dedicat Lecturii de plăcere în CDI , unde am pus citate reprezentative și am invitat fiecare elev ce ajunge în acel loc să se opreasca câteva momente pentru a lectura un bilețel ce conține un citat.
3. Am acordat o atenție deosebită lecturii, citindu-le elevilor mici povestiri, după care am realizat apoi dramatizări. Activitatea s-a desfășurat în "Săptămâna altfel" în urma încheierii unui parteneriat cu o școală generală din localitate. Elevii au fost foarte încântați de activitate dar și de jocurile propuse;
4. Le-am cerut elevilor să alcătuiască albume pentru fiecare scriitor studiat, cuprinzând expresii artistice, informații despre viața scriitorului respectiv, alte opere scrise de acesta, toate sub formă de imagini sau citate, stârnind în acest fel curiozitatea, interesul și dragostea pentru lectură;
5. Am pus în scenă diferite piese de teatru implicați fiind elevii Cercului de teatru al școlii, pentru ca elevii să poată viziona opere literare studiate la clasă din perspectiva artei actorului, astfel încât ei să cunoască comportamentul de scenă și să aplice acest comportament în dramatizările realizate la clasă;
6. Le-am cerut elevilor să realizeze desene inspirate din operele studiate, stimulând imaginația și creativitatea, dar și îndemânarea artistică. Aceste desene au completat albumele realizate de ei.
7. Am făcut recomandări cu privire la lectura suplimentară a elevilor.

Dezvoltarea competențelor de comunicare și a gândirii critice prin lectură

Competențele de comunicare ale elevilor noștri nu pot fi dezvoltate decât printr-o abordare adecvată a orelor de lectură, prin implicarea activă a tuturor elevilor în procesul de învățare. Înainte de a-i învăța să citească însă este necesar să îi învățăm să iubească cititul, pentru ca atunci când cunoștințele lor se îmbogățesc să se adapteze cu ușurință cerințelor și să înțeleagă conținutul citit.

Prin lectură, vocabularul elevilor devine mai viu, mai colorat, imaginația lor își extinde granițele, devin capabili să poarte o conversație, își îmbogățesc cunoștințele despre lume și despre viață.

La clasele mici, textele din abecedar trebuie analizate și comentate, apoi se recomandă lecturi scurte, pe baza cărora se vor purta discuții. Elevii trebuie încurajați să formuleze întrebări și să găsească răspunsuri, să folosească cuvintele noi și expresiile artistice în contexte variate, să redea prin cuvinte proprii conținutul textelor citite, să recunoască personajele dintr-un text citit sau scene din textul respectiv în imagini, să așeze în ordinea succesiunii evenimentelor ilustrații. Lectura nu trebuie impusă.

Dimpotrivă, trebuie găsite mijloacele prin care elevii să ajungă să o considere ca fiind o necesitate și ca act de libertate a gândirii.

De o mare importanță pentru dezvoltarea gustului pentru citit al elevilor este și implicarea părinților, prin implicare înțelegând însă nu doar ca părintele să îi ceară elevului să citească, ci să citească împreună, explicând ceea ce copilul nu înțelege, comentând faptele împreună, purtând discuții despre ceea ce l-a impresionat mai mult pe copil.

Părinților le revine responsabilitatea de a urmări acasă interesul pentru lectură și atitudinea față de aceasta, de a stimula gustul pentru citit prin exemplul propriu, de a-l ajuta pe copil să procure cărțile necesare de la bibliotecă sau chiar de la librărie. O implicare activă a părinților este benefică pentru elevi prin faptul că părintele este primul sfătuitor, este cel care îl îndrumă spre cunoaștere, care petrece cel mai mult timp împreună cu copilul.

Prin lectură se dezvoltă gândirea critică a elevilor. Ei vor învăța să aprecieze personajele pozitive și faptele lor, să critice personajele negative și comportamentul acestora, să facă analogii, să compare personaje sau fapte, să emită ipoteze, să reflecteze asupra evenimentelor descrise, să intre în pielea personajelor pentru a putea interpreta un rol.

Gândirea critică este avantajată atunci când elevii sunt puși să poarte conversații pe baza subiectului unui text citit, să aducă argumente care să le susțină punctul de vedere, să își motiveze opiniile, să descopere singuri fapte, consecințe, întâmplări care au legătură cu textul citit.

A-i face pe elevi să iubească lectura este o mare artă, iar dascălul trebuie să dirijeze treptat, dar cu pași siguri drumul elevilor spre reușită. Acest lucru presupune o muncă asiduă, dar merită să vedem cum elevii noștri merg spre bine, cum reușesc să asimileze plăcerea de a citi, cum devin capabili să comunice mai bine, folosind cuvinte noi și expresive.

Bibliografie:

1. Boudi Melania, *Educarea interesului pentru lectură*, (Orizont didactic-revistă educațională), aprilie 2011
2. Stancu Liliana, *Stimularea interesului pentru lectură*, (Orizont didactic-revistă educațională), aprilie 2011
3. Tatiana Cărtăleanu, Olga Coșovan, *Aplicarea tehnicilor de dezvoltare a gândirii critice*, Prodidactica, Chișinău, 2003

DRAGOSTEA PENTRU CARTE

Prof. înv. primar Ramona Nicoleta MARTIN
Școala Gimnazială Căiuți, jud. Bacău

Motto: "Învățătura este cea mai bună avuție."

Cărțile sunt o comoară pentru suflet și pentru minte. Fiecare om trebuie să se străduiască să le descopere pentru că, abia atunci va putea folosi bogăția dată de învățătura cărților.

Cartea este o comoară fără preț în care se adună cele mai frumoase gânduri, ca cei ce le descifrează să le poată folosi în voie de-a lungul vieții.

Într-o societate dominată de televizor și calculator, părinții îl așază pe copil în fața televizorului pentru a viziona un desen animat sau îl învață de la o vârstă fragedă să manevreze calculatorul și să-și petreacă destul timp ucigând monștri, jubilând în urma reușitei, formându-și alte deprinderi de conduită.

Adevărul este că, în societatea actuală, în care informatizarea pune stăpânire pe un număr tot mai mare de activități și oameni, se poate observa că se citește din ce în ce mai puțin. Principalul motiv invocat

este lipsa timpului liber, care există totuși atunci când este vorba despre televizor, jocul pe calculator sau navigarea pe internet. Lectura este pusă adesea la colț și pe motiv că nu aduce mari beneficii, că este pierdere de timp.

Lucrurile nu stau tocmai așa și, la o simplă analiză, se pot evidenția numeroase argumente în favoarea lecturii. Copilul, atunci când citește o carte, se identifică cu personajele literare care-i apar în poveste și astfel, treptat, treptat, își formează un tipar de personalitate. Primul contact cu cartea este foarte important, de aceea el trebuie încurajat și îndrumat în permanență. Uneori, copilul, din proprie inițiativă dorește să studieze o carte, dar de cele mai multe ori învățătorul este cel care îl îndrumă să facă acest lucru. Este foarte important ca și părinții să-l încurajeze pe micuț în acest demers, nu numai prin faptul că îi cumpără cărți sau îi prezintă importanța acestora, ci și prin simplul fapt că însuși părintele citește o carte, puterea exemplului fiind mult mai mare, deoarece cunoaștem faptul că elevii își copiază părinții și dascălii.

Se cunoaște foarte bine importanța lecturilor literare la vârsta școlară mică, deoarece are un mare impact asupra dezvoltării personalității copilului din toate punctele de vedere: îmbogățește orizontul de cultură al elevilor, le oferă exemple de conduită morală superioară, le prezintă cazuri de comportamente pentru a-i învăța să distingă binele de rău, le dezvoltă gândirea, imaginația, capacitatea de comunicare.

Nu în ultimul rând, în formarea trăsăturilor morale ale elevilor, ne putem sprijini de proverbe și ghicitori. Acestea sunt specii ale literaturii populare, de mici dimensiuni, de obicei în versuri, care cer identificarea prin asociații logice a unui obiect, a unei ființe, etc. prezentate întotdeauna învăluit, metaforic. Pe lângă caracterul lor distractiv, ghicitorile sunt un mijloc foarte bun pentru dezvoltarea gândirii elevilor determinându-l pe copil să observe mai atent însușirile lucrurilor, ființelor, etc. Ghicitorile vorbesc, de asemenea, despre muncă și unele despre lene și lăcomie. În aceste cazuri, ele dau naștere la discuții vii în clasă, putând să constituie pasul premergător unei dezbateri pe teme moral-civice.

În orele de limba și literatura română, și eu încerc pe cât posibil să le dezvolt elevilor mei gustul pentru citit, deși este o misiune foarte grea. Din păcate, foarte puțini copii citesc de dragul de a descoperi lumea, de a găsi mai multe informații sau pentru cultivarea unor trăsături morale. Cei mai mulți citesc pentru că le impun acest lucru, dându-le temă săptămânală câte o lectură de studiat. Este important să respectăm anumite exigențe atunci când facem o recomandare de lectură. Textul literar trebuie să se potrivească gradului de dezvoltare din punctul de vedere al experienței de viață, al gândirii, al limbajului, al trăirilor psihice, al imaginației, să dețină valori estetice și etice, să se refere la universul de viață propriu copiilor sau un univers inteligibil lor.

Lectura suplimentară a elevilor se realizează în afară de școală, acasă, în bibliotecă, în cluburi etc. De aceea, pe lângă pregătirea asigurată prin lecțiile de citire/ lectură în care sunt inițiați cu tehnici generale ale muncii cu cartea, la orele speciale de lectură, învățătorii sunt datori să asigure și o anumită pregătire specială, care să-i orienteze pe elevi în vederea folosirii cărții pentru lectură. Este vorba atât despre cărți sau lecturi recomandate de programe și manuale școlare, cât și despre cărți pe care elevii înșiși, din proprie inițiativă, trebuie să știe cum să le caute, cum să le solicite de la o bibliotecă și, mai ales, cum să le folosească.

Importanța lecturii este permanentă și mereu actuală. Lectura este un instrument care ajută comunicarea între oameni, fiind ecoul lor de gândire și limbaj.

Interesul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă permanentă a factorilor educaționali (școală și familie), o muncă ce necesită perseverență, răbdare, voință, curiozitate.

Lectura cărților constituie o activitate fundamentală pentru întreținerea condiției intelectuale, îmbogățirea cunoștințelor și a limbajului, pentru cunoașterea indirectă a diferitelor universuri și realități. Cartea după care se realizează lectura, reprezintă: "cel mai complet depozit al inteligenței omenești, înmagazinând în filele ei cunoștințe, sensibilitate, fapte pe care le păstrează intacte un timp nedefinit".

În ciuda concurenței audio-vizualului, lectura rămâne "o formă a fericirii" (J. L. Borges); între o lectură și o "vizionare" există diferențe de performanță intelectuală. Departe de a fi "o țicneală de intelectual umanist, semnul unei civilizații artisanale, a bricolajului și a disponibilității definitiv condamnată la pieire de extinderea planetară a tehnologiei computerelor și a robotizării", cartea își păstrează, încă, rolul în "activarea structurilor cognitive, a capacității de a gândi și de a elabora național", precum și de a instrui și educa. Deocamdată, procesul de învățământ - ca formă organizată de intelectualizare - se bazează în toate ciclurile școlare pe cartea - manual, pe acumularea informațiilor din bibliotecă, pe învățarea științei, tehnicii, artei, moralei din filele cărților.

Creșterea interesului pentru achiziționarea sau multiplicarea de informații se realizează printr-o îndrumare sistematică a lecturii.

Alegerea cărților potrivite este doar un pas, urmat de deprinderea lecturii, obținerea eficienței maxime în urma citirii unei cărți.

Lectura elevilor este un act intelectual esențial care trebuie îndrumat și supravegheat de școală, dar și de familie. Ei trebuie să fie conștienți că în școală asimilează doar elementele fundamentale, de bază ale unei discipline de învățământ; numai studiul individual, lectura unor cărți, asigură o cultură generală temeinică și o specializare. Acest fapt se realizează prin activitatea independentă, prin citirea sistematică, prin corelarea informațiilor, care constituie cea mai eficientă gimnastică a minții și asigură rare bucurii de suflet.

Planul de învățământ nu prevede o oră specială pentru lectură, dar programele analitice de limbă română au în vedere studiul literaturii prin texte de citire, texte de lectură și și lecturi suplimentare în afara orelor de curs.

Formarea unor cititori pasionați este un câștig fundamental pentru copii, fiind acum capabili să descopere, prin efort propriu "un imens tezaur de informație, de experiențe umane, de modele morale, de emoții și sentimente".

Lectura suplimentară a elevilor reprezintă o formă esențială de ajutorare a întregului proces de învățământ, iar "arta de a citi" devine o necesitate de suflet. Iubirea pentru carte se formează în mod sistematic, cu multă răbdare și îndrumare. Este cea mai frumoasă achiziție a elevului care se exprimă, ca aleasă satisfacție, pentru întreaga viață.

Importanța lecturii este dată de aspecte educative pe care le implică: aspectul cognitiv, aspectul educativ, aspectul formativ.

Pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică, iar plăcerea de a citi o necesitate dorită și trăită, e necesar ca și familia să se implice activ în preajma copilului pentru ca acesta să fie vrăjit de miracolul cărții, înaintea venirii la școală, înaintea învățării alfabetului.

Familia e primul mediu de viață socială și culturală, iar prin valorile pe care le transmite copilului asigură premisele dezvoltării intelectuale, morale și estetice ale acestuia.

Lectura timpurie va sigura pregătirea intelectuală a copiilor, va sigura pregătirea corespunzătoare a acestora pentru celelalte discipline și integrarea lor în viața socială.

Trebuie să-i convingem pe elevi că lectura este pentru spirit ceea ce exercițiul este pentru trup. Așa cum afirma Mihai Beniuc "cartea nu face zgomot, nu se supără dacă este ținută prea mult sub ochii noștri, nici nervi nu face dacă e părăsită; cartea ne face să vibrăm, lăsându-ne răgazul să gândim la ce ne-a plăcut și e darnică pentru oricine."

Este un adevăr incontestabil, se citește din ce în ce mai puțin și cele mai severe critici ne sunt adresate nouă, cadrelor didactice, școlii în general. Și atunci nu ne rămâne decât de a-i convinge pe elevii noștri, prin diferite mijloace, că cititul trebuie înțeles ca metodă activă, de recreere, nu ca pe o povară, că doar citind mintea lor va deveni un laborator nesfârșit de idei și imaginație.

Din perspectiva didacticii moderne, capacitatea de a înțelege un text nu mai este determinată doar de gradul de stăpânire a limbii, ci de întreaga structură cognitivă a celui care citește. Aplicată în actul lecturii, această viziune înseamnă centrarea atenției supra modului în care elevul, angajat într-o căutare activă a sensului, tratează informația pe care textul o conține. Accentul cade, fără îndoială, pe necesitatea unor demersuri didactice orientate înspre formarea unui cititor autonom și avizat, dar și pe asimilarea unor tehnici de configurare a sensului textului.

Literatura nu mai este văzută astăzi ca un obiect al cunoașterii, ci ca mediatoare a cunoașterii, ca un domeniu esențial al memoriei culturale, domeniu a cărui parcurgere permite împrietenirea cu fenomenul estetic și înțelegerea unor viziuni supra lumii.

Și totuși... apariția cărților, bibliotecilor și a librăriilor electronice ne duce astăzi în fața unei dileme: ce va aduce viitorul, cine va învinge? Oare hârtia, ca suport, va deveni o amintire, aidoma pergamentului? Oricare va fi răspunsul la această întrebare, vom purta mereu în suflet cuvintele lui Miron Costin "că nu este alta și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului, decât cititul cărților".

În cazul în care lectura este îndrumată și organizată sistematic, ținându-se seama de particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor, aceștia își formează interese variate, iar preocuparea pentru studiu crește. Cartea citită de elevi să fie discutată. Elevii să fie ajutați să selecteze din conținutul ei aspectele valoroase, ce le sunt necesare la lecții și care, în general, contribuie la dezvoltarea lor intelectuală. Elevii să fie introduși în tehnica citirii unei cărți. Ei trebuie obișnuiți să nu treacă peste ceea ce nu înțeleg și să pătrundă adânc și în mod independent în conținut. Gândind asupra celor citite să desprindă, să rețină și uneori chiar să noteze ideile principale și utile.

Ca să-și îndeplinească rolul său formativ, lectura cere muncă organizată de îndrumare și evaluare. Folosind caracterul divers al lecturii, învățătorul trebuie să dezvolte gusturile și înclinațiile, să atenționeze pe elevi asupra operelor cu importanță deosebită și să coreleze lectura cu celelalte obiecte.

Prin întreaga lui activitate, învățătorul urmărește cultivarea interesului pentru carte, a respectului pentru aceasta, a gustului elevilor pentru a citi și a înțelege cărțile lecturate, a deprinderii de a folosi cartea în mod independent, din proprie inițiativă.

Bibliografie:

1. Ilica, Anton, *Metodica predării limbii și literaturii române*, Arad, Editura Multimedia
2. Dumitru, Logel, *Sinteze de metodică a predării limbii și literaturii române*, Pitești, Editura Carminis
3. Vistian, Goia, *Didactica limbii și literaturii române*, Cluj-Napoca, Editura Dacia
4. Cornel, Paul, *Introducere în teoria lecturii*, București, Editura Minerva

IMPORTANȚA ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE ÎN DEZVOLTAREA GUSTULUI ESTETIC ÎN LECȚIA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Prof. Mariana MATASĂ
Școala Gimnazială Grumăzești, jud. Neamț

Activitățile extracurriculare reprezintă un element prioritar în politicile educaționale întrucât au un impact pozitiv asupra dezvoltării personalității tânărului, asupra performanțelor școlare și asupra integrării sociale în general. Activitățile extrașcolare au o tradiție bogată în sistemul de învățământ românesc, chiar dacă nu s-a pus accentul pe ele în programul și curriculumul obligatoriu, așa cum se întâmplă în prezent prin noua Lege a Educației Naționale (intrată în vigoare la începutul anului 2011). Structurarea acestor tipuri de activități, așa cum apare în Regulamentul privind organizarea și funcționarea unităților care oferă activitate educativă extrașcolară, introducerea unor concepte noi (de ex: educația nonformală - concept nou în raport cu recunoașterea lui în LEN) reprezintă modificări legislative importante care au drept scop îmbunătățirea calității acestor activități. Noua viziune a sistemului pune accentul nu doar pe învățământ de performanță (învățământul românesc are tradiție în acest sens), ci și pe dezvoltarea abilităților practice, corelate cu cerințele de pe piața muncii, pe dezvoltarea personalității copilului și tânărului și educația pentru viață.

Ca profesor de limba și literatura română, am căutat să îndrept elevul spre abordarea textului literar din mai multe perspective, astfel încât elevului să i se dezvolte orizontul cultural și spiritual. Contactul cu operele literare duce în același timp, la realizarea educației estetice a copiilor, prin dezvoltarea gustului pentru frumosul din natură, artă, societate, a capacității de discernământ, de apreciere a frumosului, cultivarea unor virtuți alese ca: umanismul, patriotismul, cinstea, curajul, spiritul de sacrificiu, demnitatea, dragostea de adevăr și dreptate, colectivismul. Prin intermediul diferitelor modele de artă literară, textul artistic sensibilizează inimile și conștiințele elevilor, strecurându-le, în același timp, idei, sentimente, atitudini.

Prin studiul limbii și literaturii române se pot realiza multe din obiectivele educației estetice. Audierea unei opere literare în lectura unui actor, citirea de către un elev a unui fragment din opera literară, fără grabă, fără a urmări alt scop decât delectarea pe care o dă perceperea și înțelegerea lor, contribuie în mod esențial la formarea estetică a elevilor. Esențialul este ca elevul să trăiască emoții estetice declanșate de contactul cu opera literară.

Valorificarea textelor literare în serbări școlare, montaje literare, șezători literare, teatru literar, procese și jocuri literare, constituie nu numai o splendidă activitate artistică, ci și o formă de dezvoltare

personală. Popularizarea cărților este o formă esențială de stimulare a interesului pentru alcătuirea unei biblioteci personale, de formare a dragostei pentru carte, pentru citit, pentru cultivarea simțului și gustului estetic. Activitățile ce vin în sprijinul acestui demers pot fi: vizitarea bibliotecii, organizarea de întâlniri cu scriitori, organizarea de expoziții de cărți, medalioane literare, participarea la spectacole de teatru, vizitarea librăriilor.

Lectura operei literare înseamnă a analiza și interpreta specificul literaturii de a comunica prin limbaj un mesaj estetic. Cititorul este invitat să trăiască în spațiul lecturii experiența sa de viață, devine recreator al textului pe care l-a citit. Lectura este prin urmare "un eveniment al cunoașterii" și presupune un mod de a situa opera, de a stabili elemente disjunctive suplimentare (necesare) de a epiciza textul, ..., de a privi dintr-un unghi epic toți factorii de creație angajați și în actul interpretării.

"Cărțile își au soarta lor. Dar această soartă, când nu mai depinde de creator, depinde de cititor. În școală, soarta cărților depinde de profesor și elevi. Acasă, de părinți și copii. Lecția de citire se împlinește în timp, la școală și acasă, cu răbdare." (Dersidan, Ioan)

Copilul, cu puterea lui de imitație, simte de timpuriu atracție pentru cărți dacă îi vede și pe părinți citind cu pasiune. Atrăși la început de imagini, copiii descoperă în cet, încet minunile pe care cărțile le conțin și rămân legați de ele pe viață.

Concursurile școlare sunt o metodă de a stârni interesul elevului pentru diferite arii curriculare, având în același timp o importanță majoră și în orientarea profesională a acestuia.

Concursurile școlare oferă elevilor posibilitatea de a demonstra practic ceea ce au învățat la școală și acasă. Concursurile organizate la nivelul clasei sau al școlii vor stimula spiritul de competitivitate, oferindu-i copilului prilejul de a se integra în diferite grupuri pentru a duce la bun sfârșit munca, precum și ocazia de a asimila mult mai ușor cunoștințele.

O excursie în natură îi ajută pe elevi să înțeleagă legătura dintre cunoștințele dobândite la diferitele discipline de studiu și lumea din afara școlii, le oferă posibilitatea de a se implica activ în propriul proces de educație, îi pune în contact cu comunitatea și le creează posibilitatea de a-și susține în mod public opiniile. Elevii au posibilitatea de a se simți în ipostaza de mici cercetători ai realității, se simt responsabilizați, înțeleg semnificația unor norme. Dezvoltându-și gustul pentru descoperirea adevărilor și legilor naturii din jurul lor învață cum să iubească și să respecte natura în ansamblul ei. Lucrările realizate pe baza materialelor culese, compunerile, desenele, portofoliile, oferă posibilitatea unei evaluări temeinice.

Vizitele programate la muzee, monumente și locuri istorice, case memoriale, unități economice constituie un mijloc de a prețui valorile culturale, folclorice, istorice și economice ale țării. Ele oferă elevilor prilejul de a observa obiectele și fenomenele în starea lor naturală, procesul de producție în desfășurarea sa, operele de artă originale, momentele legate de trecutul istoric local, de viața și activitatea unor personalități de seamă, relațiile dintre oameni și rezultatele concrete ale muncii lor. Toate acestea stimulează activitatea de învățare, întregesc și desăvârșesc ceea ce elevii acumulează în cadrul lecțiilor.

Vizionarea în grup de filme, spectacole de teatru sau circ specifice vârstei lor, poate constitui o sursă de informații, dar, în același timp, și un punct de plecare în realizarea de către elevi a unor activități interesante. Copilul face astfel cunostință cu lumea artei, învață să o descifreze și să o îndrăgească. Aceste

activități vor pune elevul în rol de spectator și vor reprezenta pentru el o sursă de impresii puternice: stimularea afectivității copilului și cultivarea dragostei pentru artă (cărți, teatru, muzică).

Activitățile extrașcolare sunt atractive la orice vârstă. Ele stârnesc interes, produc bucurie, facilitează acumularea de cunoștințe. Copiilor li se dezvoltă spiritul practic, fiecare dintre ei având posibilitatea să se afirme conform naturii sale.

Activitățile extracurriculare mai sus enumerate și analizate sunt apreciate atât de către copii, cât și de cadrele didactice în măsura în care :

- valorifică și dezvoltă interesele și aptitudinile copiilor;
- optimizarea procesului de învățământ ;
- formele de organizare sunt din cele mai ingenioase, cu caracter recreativ ;
- au un efect pozitiv pentru munca desfășurată în grup.

În concluzie, activitatea extracurriculară este o componentă educațională valoroasă și eficientă căreia orice cadru didactic trebuie să îi acorde atenție, adoptând o atitudine creatoare atât în modul de realizare a activității, cât și în relațiile cu elevii, asigurând astfel o atmosferă relaxantă care să permită stimularea creativă a elevilor.

Gândirea creativă și învățarea din proprie inițiativă trebuie încurajate prin laudă. Trebuie promovat modul variat de abordare a problemelor de manipulare a obiectelor și a ideilor. Elevii trebuie să fie îndrumați să dobândească: o gândire independentă, nedeterminată de grup, toleranță față de ideile noi, capacitatea de a descoperi probleme noi și de a găsi modul de rezolvare a lor și posibilitatea de a critica constructiv.

Modernizarea și perfecționarea procesului instructiv-educativ impun imbinarea activității școlare cu activități extracurriculare ce au numeroase valențe formative. Desfășurarea activităților școlare și extrașcolare permite și manifestarea creativității de grup, a relațiilor creative. În acest cadru, și educatorul își poate afirma spiritul novator, creativitatea didactică.

Educația estetică reprezintă activitatea de formare-dezvoltare a personalității umane, proiectată și realizată prin receptarea, evaluarea și crearea frumosului existent în natură, societate, artă. Viața cotidiană stă, într-o mare măsură, sub zodia esteticului. Ne întâlnim la tot pasul cu obiecte, activități ce poartă pecetea lui. Contactul cu operele de artă, designul vestimentar sau al bunurilor de consum, arhitectura sau spațiul ambiental, o parte din activitățile noastre diurne, participarea la ceremoniile cele mai diverse impun o pregătire atentă pentru a recepta valorile estetice.

Bibliografie:

1. Cosmovici, A., Iacob, L., *Psihologie școlară*, Ed.Polirom, Iași, 2008
2. Ionescu, M., Chiș, V., *Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001
3. Manolache, A., *Dicționar de pedagogie*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1979
4. Moise, C., Cosma, T., *Reconstrucție pedagogică*, Editura ANKAROM, Iași, 1996
5. Pamfil, A., *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, Editura Paralela 45, Pitești, 2003
6. Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Ed. Aramis, București, 2006

IMPORTANȚA POVEȘTELOR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Prof. Georgiana MATICIUC
Grădinița cu Program Prelungit Nr.11, Iași

La orice vârstă, omul este o ființă care se hrănește cu povești. De aceea, avuția povestirilor, pe care au strâns-o oamenii de pe tot globul, din casă în casă, din secol în secol, fie în vorbă, fie și în scris, a depășit celelalte avuții omenești.” spunea scriitorul și filosoful indian Rabindranath Tagore.

De mici copii îndrăgim poveștile. Mai mult decât atât, aceste povești au rolul de a stimula educația și imaginația copiilor, care învață să descopere lumea minunată a cărților.

Poveștile îi permit copilului să pătrundă într-un univers fantastic, plin de mistere și cât se poate de fascinant. Această fascinație îl atrage și încet, încet cu fiecare poveste citită micul ascultător pătrunde în această lume. Prin intermediul poveștilor copilul își proiectează un univers unic, în care el este personajul principal și reușește să diferențieze binele de rău, personajele pozitive de cele negative, faptele bune de cele rele, continzând puterea binelui sau a faptelor bune. Cu ajutorul personajelor de poveste, micuțul va reuși chiar să își depășească anumite fobii. Binele și răul sunt două concepte pe care cel mic le poate distinge acum încă din primii anișori de viață. Copilul înțelege că există anumite reguli și conduite ce se aplică în fiecare zi. Aceste reguli trebuie respectate, deoarece în lipsa lor nici o societate nu poate funcționa. De asemenea, va înțelege că dacă nu respecti aceste reguli de conduită, devii personajul negativ, precum cel din poveste, iar personajul negativ întotdeauna suferă consecințele faptelor sale.

Există mai multe modalități de a prezenta poveștile copiilor. Metoda cea mai la îndemână a educatoarelor este pur și simplu aceea de a spune povestea. Există însă și alte metode de a le povesti, precum: citirea dintr-o carte, teatru de siluete, desene pe tablă sau pe hârtie în timpul povestirii etc. Important este ca educatoarea să cunoască foarte bine povestea astfel încât timpul procesului instructiv-educativ să se concentreze pe copii și nu pe succesiunea cronologică a evenimentelor acesteia.

Înainte de începerea poveștii, se verifică dacă toți copiii sunt așezați pe pernute sau pe scăunele, confortabil, dacă toți pot vedea imaginile, educatoarea sau cartea.

Ascultând povești, copiii cunosc și își însușesc noțiuni, convingeri și sentimente morale, se raportează la personajele pozitive și dezaproabă comportamente negative. Astfel, pentru ca ei să înțeleagă ce înseamnă bunătatea, prietenia, hărnicia și pentru a urî răutatea, dușmănia, lenea, există ”Fata babei și fata moșneagului” de I. Creangă, ”Sarea în bucate” de P. Ispirescu, ”Cenușereasa” și „Albă ca Zăpada și cei șapte pitici” de Frații Grimm. Peripețiile personajelor, răutatea celor negative, bunătatea celor principale îi înduioșează pe copii și îi conving că este bine să urmeze exemplul celor buni. Povești precum ”Ionică mincinosul”, ”Puf Alb și Puf Gri” ne învață ce este sinceritatea și îi determină pe copii să spună adevărul și să urască minciuna. Neascultarea părinților, încăpăținarea și consecințele acestora sunt reliefate de povești precum ”Capra cu trei iezi” de I. Creangă, ”Scufița Roșie” de Charles Perrault, ”Povestea măgărușului încăpăținat”. Pățaniile personajelor i-au convins pe copii că trebuie să asculte sfatul părinților, că nu este bună încăpăținarea și trebuie să se adapteze la regulile impuse de societate. Educarea dragostei față de muncă a fost posibilă și prin prezentarea unor povești precum ”Povestea unui om leneș”.

Datoria noastră a tuturor, a părinților, a educatorilor și învățătorilor este să aducem copilul în punctul de iubi poveștile, a le asculta cu plăcere, a răspunde copilului atunci când el nu înțelege firul poveștilor, expresiile sau cuvintele din text. Etapa următoare ar fi aceea de a încuraja copilul să urmeze comportamentele pozitive a personajelor favorite. Sădind în sufletul copiilor dorința de povești, aceștia vor dezvolta mai târziu plăcerea de lectură și aspirația către a descoperi cât mai multe cărți pentru a câștiga experiență în rezolvarea unor situații critice, raportându-se la experiențele de viață ale personajelor descoperite anterior. Vor învăța să realizeze conexiuni între personaje, între situații de învățare, între bine și rău etc.

Bibliografie:

1. Bianca Bratu, *Preșcolarul și literatura*, Editura Didactică și Pedagogică, 1977
2. *Curriculum pentru educația timpurie a copiilor*
3. „Cum îi învățăm pe copii comportamente « pozitive » ?” Domnica Elinor Schulman Kolombus ”Didactică preșcolară”, trad. Magdalena Dumitrana, București, 1998

LECTURA EVIDENȚIAZĂ OMUL

Bibl. Odorica MAXIM

Colegiul Național „Calistrat Hogaș” Tecuci, jud. Galați

Este firesc să fim preocupați de calitatea învățământului dar, mai mult decât firesc, este să fim preocupați de indiferența tinerilor, față de lectură și față de studiile literare, în general. Nu se întâmplă în fiecare zi ca să citești o carte care să-ți schimbe viața dar, multe dintre ele reușesc să ne distreze, să ne impresioneze, să ne inspire și chiar să ne educe.

Atunci când ne naștem, nu ne oferă nimeni un ghid practic și creativ care să ne ducă pe calea pe care trebuie să o apucăm. Nu primim nici reguli stricte cum să ne trăim viața, însă există multe căi care te pot duce spre împlinire. Totul depinde de fiecare dintre noi pentru a ne găsi propriul drum către:

Străduință Unitate Creație Cultură Experiență Succes

Aplicând aceste principii în viața de zi cu zi, cititorii vor căpăta încredere în sine, pasiunea de a trăi, precum și entuziasmul de care au nevoie pentru cât mai multe satisfacții. Un elev care se pregătește să pătrundă în „lumea reală” trebuie să se străduiască și să acorde o atenție specială cărții și lecturii.

Dacă ne întoarcem atenția asupra cititorului vom vedea că de multe ori acesta nu ține seama, cel puțin temporar, pe durata lecturii, de anumite aspecte care în loc să le fie o sursă de plăcere, de satisfacție, devin mai curând de plictisală, „de durere”. În acest sens, este esențial să-i obișnuim pe copii încă de mici, cu prezența cărților și să le fim alături în această călătorie a lecturii.

Dacă un copil nu este îndrumat să citească, foarte rar va face o astfel de activitate din propria inițiativă, găsind scuze de genul „nu am timp să citesc”. În acest caz, copiii chiar trebuie să fie obligați să citească.

Îndată ce își asumă răspunderea lecturării, vor fi pregătiți să atingă măreția pe care o merită –
CARTEA!

Lectura în viața elevilor este primordială pentru că îl formează așa cum nimic altceva nu cred că reușește. Din păcate tot mai puțini elevi citesc lectură particulară în timpul lor liber. Unii din lipsa timpului, alții pentru că nu le place această activitate, iar alții sunt atrași de calculator și nu de cărți. Elevii trebuie să înțeleagă că, nimic nu se compară însă cu plăcerea ținerii în mână a unei cărți, cu dorința de a o citi: poate fi una veche, pe care o căutau de mult și au avut bucuria s-o găsească, poate fi bucuria atingerii cărții abia ieșite de sub tipar, pe care o așteptau sau la care nu se așteptau, dar îl pot cunoaște pe autor, datorită biografiei, care are ea însăși un destin, de care te leagă, indirect, într-un dialog în timp, de cei care au citit-o înaintea lor, poate chiar părinții lor; o pot recomanda celor apropiați, o pot dăruia celor dragi.

Ca bibliotecar, cu o experiență de peste 28 de ani vechime, în aceeași instituție școlară, am considerat mereu că, prin exemplul meu personal și prin timpul investit în lectură, indiferent de moment zilei, trebuie să-i învăț pe elevii să își apropie cartea pentru că numai atunci o să citească mai mult și, să vadă lectura ca pe ceva cool. Cititul trebuie să fie pentru minte la fel ca și exercițiile fizice pentru corp.

Beneficiile lecturii nu se rezumă la bucuria citirii unei cărți, ci și la stimularea intelectului sub diverse aspecte și la perpetuarea folosirii corecte a limbii. "Citind numai de pe internet, chiar texte îngrijit redactate, te desprinzi de semnele diacritice; dacă te mărginești la bloguri, te îndepărtezi și de gramatică, și de ortografie", a motivat prof. univ. dr. Stelian Dumistrăcel, cercetător științific la Institutul de Filologie Română "A. Philippide".

Tot ce s-a gândit, tot ce s-a scris vreodată, a intrat între copertile cărților. Internetul diferă de carte: el nu furnizează gândirea de bază, nu poate furniza nici baza culturii de masă, însă aduce extrem de rapid orice informație, ce trebuie apoi aprofundată prin calitate. De multe ori, aceste informații „pe tavă”, care creează false valori, fac ca copiii, adolescenții, tinerii să cadă în capcane informaționale, uneori necorectabile toată viața.

Din punctul meu de vedere, lectura de plăcere este un suport al minții sănătoase, cea mai frumoasă și mai înălțătoare îndeletnicire care te poate întoarce la 180 de grade dacă ști cum să folosești informațiile pe care le asimilezi, adevărat, în bine sau în rău.

Cărțile sunt un tip de hrană care nu expiră și mai sunt și pline de idei care inspiră. Ei bine, lectura ajută adolescentul să se exprime, îi lărgeste orizonturile, află lucruri nebănuite, lucruri pe care ar vrea să le trăiască, întâmplări și locuri pe care ar vrea să le cunoască, îl învață să privească lucrurile din mai multe unghiuri, îi aduce relaxare și plăcere, îl deconectează de la gândurile de zi cu zi și plus de asta este și o terapie care îi eliberează creierul de stres etc.

Sunt convinsă că, într-o școală, nu se poate discuta de performanța elevilor/tinerilor, fără a ne gândi să le oferim informații de calitate pentru reușita școlară în ansamblul ei și, pentru antrenarea în activități cât mai diversificate și bogate în conținut.

Așadar, e nevoie să ne adaptăm, să găsim soluții, să încercăm noi tehnici de lucru, să-i „păcălim” pe elevi să aleagă lumea minunată a cărților în locul calculatorului, TV sau telefon. În ultimii ani am reușit să cultiv dragostea pentru lectură la mulți dintre elevi, în special la cei din clasele V-IX, cu care am organizat o paletă diversificată de activități, în cadrul unor proiecte educaționale interne.

La începutul fiecărui an școlar, după întocmirea Planului de activitate al bibliotecii școlare și, în funcție de planul întregii comunității școlare, îmi îndrept atenția către lumea cărților și a lecturii. Alegerea cărților potrivite este doar un prim pas către deprinderea lecturii și eficienței maxime.

În acest sens, sunt organizate atât activități cu caracter cultural, istoric, de animație, dar și de bune practici pentru a stimula interesul elevilor pentru lectură.

Considerând că lectura și cartea nu pot fi gândite în afara bibliotecilor și a bibliotecarilor, de-a lungul timpului au fost organizate diferite activități - ocazii în care au fost aduse tributuri scriitorilor care au slujit penița și au încurajat pe cititori să descopere puterea cărții: " Ziua cărții, în fiecare zi"; „O zi cu miez de carte”; „Tecuci, un ținut cu vocația Unirii” ; „2019- Anul Cărții în România" ; „Ziua Internațională a Cărții Dăruite”; „Scânteii de înțelepciune"- întâlnire cu poeta Mihaela Gudană; Evocare - „Ștefan Corodeanu – dascăl de prestigiu al învățământului tecucean”; Aventura cunoașterii”; „Lectura îmbogățește vocabularul”; „Cititul face viața mai frumoasă și mai ușoară”; „Lectura educă și disciplinează”; „Lectura lărgeste orizonturile”; „Legătura dintre poezie, religie și medicina la CNCH Tecuci; „Prietenă mea, CARTEA”; profesia noastră, este ca să-i învățăm pe elevi ca niciodată, să nu întreprindă vreo acțiune/faptă de care să le fie rușine în viitor. Lipsa lor de curaj, de înțelegere, de sinceritate, poate genera tristețe veșnică. În acest sens, s-au desfășurat acțiunile: "Cariera între vis și realitate"; „Fii motivat! Schimbarea începe cu tine!"; „Fii omul pe care vrei să-l vezi în jurul tău!"; „Întâlnire duhovnicească” cu elevii de la CNCH Tecuci; „Natura ne aseamănă, educația ne deosebește” „Aventura cunoașterii”; „Cel mai fidel cititor, ; „Colocviu de literatură „Toamna tecuceană”etc.

Știm cu toții de fapt că, și cărțile ca și oamenii îmbătrânesc, sunt chinuite, mutilate, accidentate, ucise sau salvate ca prin minune. Nu e vorba aici de spiritul încorporat în cărți, ci de trupul cărților. Aceste trupuri bolnave sau îmbătrânite au nevoie de îngrijire, folosind un „tratament” asupra cărților bolnave folosind diverse metode de salvare și recuperare a acestora ; ” Atelier de voluntariat – recondiționare cărți”; „Voluntarii Bibliotecii "Iorgu Iordan" - CNCH Tecuci etc.

Orice copil vede în mama lui o ființă măreață, puternică precum o stâncă în marea învolburată și totuși, în același timp, o fire blândă, o zână ce a coborât din tărâmul basmelor pentru a fi alături de el. 8 Martie este o zi cu totul specială, este o zi care crește și înflorește sub razele primăvăratice ale soarelui. În acest sens, pot fi amintite câteva activități remarcabile: „8 Martie - E Ziua ta , mămico!"; „Mama! Ce cuvânt înălțător! Primul nostru cuvânt! „ ;Chipul mamei în literatură”; " O mamă, dulce mamă!".

Este o practică obișnuită a bibliotecilor școlare de a organiza o paletă de activități atractive și interesante, prin intermediul concursurilor școlare, ocazii de a veni în întâmpinarea elevilor cu ceea ce își doresc mai mult, la un nivel adecvat de înțelegere.

Concurs de creație "Pro Lectura și Cultura"; Concurs de măști "Desenează, colorează, măști frumoase realizează"; Concurs de povestire și desen - "O poveste în imagini"; „ Fiecare desen are o poveste”; „Noi suntem pro-lectură!” etc.

În mod destul de frecvent copiii devin victime accidentelor rutiere și diferitelor vicii care le cauzează multe probleme. Campaniile de prevenire și conștientizare au urmărit tocmai prevenirea acestor incidente. "Victime ale străzii putem fi toți!" ; „Educația Rutieră"; "Cunoașteți - vă drepturile și ele vor fi respectate"; "Campanie de prevenire a traficului de persoane - Siguranța pe Internet"; „Fumatul - un viciu care ucide viața!".

Merită a fi amintite și alte activități organizate cu ocazia unor evenimente/ manifestări /sărbători/ ,fie cu caracter cultural, fie cu caracter istoric sau de divertisment: Sceneta „Astăzi s-a născut Hristos;

”Minibiblioteca clasei”; „Chemarea lecturii”; „Cum se naște o carte”; „Poftiți la carnaval!” ; „Portrete literare și istorice tecucene”; „Așezăminte culturale la Tecuci”; „Dezbatere Cartea tipărită sau cartea online?”; „Lectura ghicitoare”; „Holocaustul nu trebuie uitat” etc.

Concluzia nu poate fi alta decât una singură: bibliotecile școlare vor trebui să țină seama de activitățile pe care le desfășoară pentru a putea satisface dorințele și necesitățile de informare efectivă și eficientă a celor care alcătuiesc „piața –țintă” pentru a fi competitivi pe piața muncii.

Prin urmare, ai carte, ai parte ! Îndrăgostește-te de lectură!

Bibliografie:

1. Richter, Brigitte. *Ghid de biblioteconomie*. București: Editura GRAFOART, 1995, 316 p.
2. Rudeanu, Laura. *Manualul bibliotecarului școlar*. București: Editura Atelier Didactic, 2013, 174 p.
3. www.ziarullumina.ro/nimic-nu-se-compara-cu-placerea-citirii-unei-carti-27328.html.
4. www.questfield.ro/de-ce-este-importanta-lectura.

BUCURIA LECTURII

Prof. înv. primar Gabriela MAZÎLU
Școala Gimnazială Cislău, jud. Buzău

Proiectul „BUCURIA LECTURII” își propune îmbunătățirea competențelor cheie ale elevilor din învățământul primar prin crearea/ implementarea unui program educațional integrat în vederea creșterii calității educației. Printre obiectivele specifice ale proiectului se numără dezvoltarea competențelor de citit-scris ale elevilor prin crearea unui pachet de măsuri organizatorice, evaluative, îmbunătățirea tehnicilor de lectură ale elevilor prin utilizarea instrumentelor și suporturilor de lectură moderne, adecvate pentru școlarii mici, inclusiv a software-urilor educaționale.

Prin derularea acestui proiect, propun desfășurarea cu elevii și părinții acestora a unor activități interesante, stimulative, ieșite din tiparul formalului, prin care să-și formeze/îmbunătățească deprinderile, îmbogățirea fondului de carte al școlii cu volume donate de copii, precum și creșterea nivelului de implicare a familiilor în viața școlii prin inițierea unor activități comune.

Obiectivul general al proiectului este cultivarea interesului pentru lectură și a plăcerii de a citi, formarea unui tânăr cu o cultură comunicațională și literară de bază, capabil să înțeleagă lumea din jurul său, să comunice și să interacționeze cu semenii, exprimându-și gânduri, stări, sentimente, opinii, care să fie sensibil la frumos și, în viitor, să poată continua procesul de învățare în orice fază a existenței sale.

Acest proiect presupune desfășurarea mai multor activități:

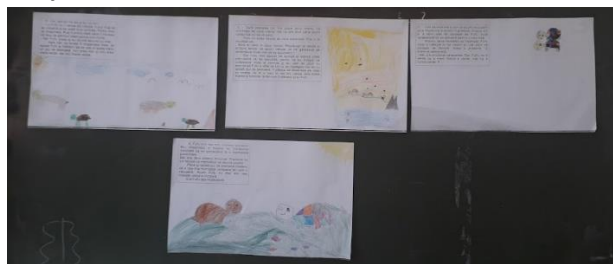
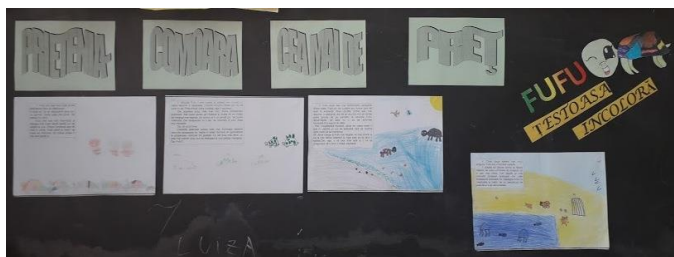
-Am și eu biblioteca mea!: elevii realizează, sub îndrumarea învățătoarei și a părinților, o bibliotecă personală - un spațiu dedicat lecturii, amenajat în propria cameră. Elevii primesc recomandări din partea învățătoarei și a bibliotecarului privind categoriile de cărți potrivite segmentelor de vârstă. Părinții vor fi rugați să se implice alături de copii în crearea spațiului dedicat lecturii din propria cameră. Se va amenaja și în sala de clasă un colț al lecturii, respectând propunerile elevilor. Se stabilește că săptămânal (vinerea)

vor fi organizate activități de tipul Atelierul de lectură, când elevii vor aduce și vor prezenta o carte citită de ei, apoi vor verifica modul în care ceilalți colegi au înțeles conținutul ei, cu ajutorul întrebărilor.

Cartea uriașă-Fufu-țestoasa incoloră:

Activitatea s-a desfășurat pe ateliere de lucru împreună cu părinții. Elevii și părinții sunt organizați în echipe. Fiecare echipă primește un fragment din povestea „Fufu, țestoasa incoloră”. Sunt anunțați că trebuie să citească în grup fragmentul primit, să realizeze un desen reprezentativ pentru fragmentul citit pe care să îl prezinte apoi în fața clasei. Fiecare echipă prezintă produsul, se organizează o expoziție cu toate desenele, apoi filele vor fi asamblate într-o carte uriașă

Ne plac personajele lui Ion Creangă: elevii vor citi povești și le aleg apoi pe cele pe care le vor pune în practică. S-au ales poveștile: „Ursul păcălit de vulpe”, „Fata babei și fata moșneagului” și „Capra cu trei iezi”. Elevii învață replicile personajelor și sunt costumați corespunzător.

Zici ca să ȘTIM!:

În fiecare an, de Ziua Internațională a Cititului Împreună, oamenii de pretutindeni citesc cu voce tare împreună și împărtășesc povești pentru a promova cititul. Pe 1 februarie 2019, proiectul Ora să ȘTIM s-a alăturat acestei mișcări internaționale și, împreună cu zeci de bibliotecari și cadre didactice, sute de copii și părinți pasionați de lectură din întreaga țară, împărtășesc curiozitate și bucurie prin intermediul cărților pentru copii. Împreună cu elevii mei de clasa a II-a de la Școala gimnazială comuna Cislău am planificat pentru data de 1 februarie 2019 acest proiect, cu prilejul Zilei Internaționale a Cititului

Împreună, proiect ce se bazează pe studii științifice care arată că în special la vârsta școlii primare abordarea subiectelor și întrebărilor legate de știință, tehnologie, informatică și matematică (ȘTIM) au impact asupra modului în care copiii se exprimă și a formării abilităților lor de lectură, astfel încât lectura va fi abordată la un alt nivel pentru copiii cu vârsta între 6 și 10 ani. Activitățile au la bază lecturi specifice, care generează un interes față de comunicarea verbală și alte forme de comunicare, deoarece copiii trebuie să identifice și să descrie fenomenele cercetate și să-și exprime gândurile și ideile.

Implementarea proiectului va avea impact asupra:

Elevilor:

- Îmbunătățirea tehnicilor de lectură ale elevilor prin aplicarea diverselor resurse educaționale existente în cadrul proiectului; formarea unei atitudini de grijă și respect față de carte;
- Familiarizarea copiilor cu diferite tipuri de scriere;
- Cunoașterea instituțiilor care se ocupă de apariția, distribuirea sau păstrarea cărților;
- Stimularea imaginației și a creativității verbale;
- Împărtășirea experiențelor personale;
- Încurajarea, stimularea și creșterea interesului elevilor și cadrelor didactice pentru lectură prin promovarea de resurse educaționale moderne;
- Îmbunătățirea rezultatelor școlare ale elevilor;
- Încurajarea și dezvoltarea cooperării și a lucrului în echipă;

Părinților

- Abilitarea părinților cu practici de susținere, stimulare a interesului copiilor pentru lectură,
- Creșterea nivelului de implicare a părinților în viața școlii;

Școlii:

- Dezvoltarea unui sistem de parteneriat public-privat prin realizarea interacțiunii între instituții publice și parteneri sociali;
- Dezvoltarea unei comunități la nivel local care să încurajeze lectura și cititul în rândul copiilor.
- Creșterea prestigiului școlii în comunitatea locală și educațională.

LECTURĂ ȘI CEAI- MODALITATE DE STIMULARE A ELEVILOR SPRE CITIT

Prof. înv. Primar Raluca-Isabela MIRCEA-MÎNZĂȚANU
Școala Gimnazială „Ep. Melchisedec Ștefănescu”, Gîrcina, jud. Neamț

Lectura o putem privi ca pe o relaxare a sufletului, ca pe o escapadă din lumea și viața reală. Uneori ne putem regăsi în personajul principal dintr-un roman, avem aproximativ aceleași însușiri, ni se pare că gândim la fel, putem pătrunde într-o lume total diferită de cea în care trăim, fiind puși în situații noi.

Ca și noi adulții, copiii pe care îi îndrum și îi educ zi de zi în meseria mea de învățătoare, și ei citesc lecturi pe care le preferă din prisma personajelor care apar, prin faptele pe care le săvârșesc, prin atitudinea pe care o au în relație cu celelalte personaje. Aici jocul de rol are un rol covârșitor în depistarea lecturilor preferate de către copii, apoi pot alege un personaj pe care să îl interpreteze, motivând alegerea făcută.

Se simte nevoia să schimbăm “cărările” pe care le-am bătut ani de-a rândul și să pornim în călătoria spre “centrul inimii” celor mici având datoria morală de “a-i citi” și de a-i ajuta să-și găsească locul și rostul în viață. E timpul să pornim la drum spre copii și alături de copii, nu în fața lor.

Pe cât de variate sunt problemele referitoare la studiu din ziua de astăzi, pe atât de diferite sunt și atitudinile adulților față de acestea. Nepăsarea este, totuși, cea mai gravă dintre toate.

Experiența didactică dovedește că nu există clasă în care să nu se găsească așa numiții copii cu “probleme”, iar aceste probleme sunt diferite de la caz la caz:

- unii nu pot fi atenți, nu se pot concentra;
- alții nu înțeleg ce li se explică sau nu îi interesează;
- unii sunt timizi și se izolează;
- alții sunt impulsivi, agresivi cu cei din jur;
- unii sunt instabili din punct de vedere motric;
- alții incapabili să comunice, să relaționeze, etc.

Una dintre cele mai dificile etape din viața unui școlar este învățarea citit- scrisului, iar apoi lectura, apoi mulți copii întâmpină dificultăți. O corectă identificare a cauzelor ne arată și drumul pe care trebuie să mergem pentru soluționarea acestora:

În vederea trezirii interesului elevilor pentru lectură, trebuie³⁴:

- alese texte în concordanță cu orizontul de așteptare al elevilor;
- entuziasmul profesorului când citește texte;
- valorificarea lecturii inocente (elevului i se va permite să citească fără să răspundă la întrebări);
- transpunerea textelor literare în alt limbaj: mimă, joc de rol, pantomimă, dramatizare;
- texte alese de educabili;
- utilizarea metodelor interactive: lectura întreruptă, cu predicții, pălăriile gânditoare, recomandă cartea etc.

³⁴ Marilena Pavelescu, *Metodica predării limbii și literaturii române*, București, Ed. Corint, 2010., p.195.

- însoțirea activităților de scriere cu cele de citire (redactare de finaluri, creare de dialoguri, postere, benzi desenate, reconstituirea puzzle-lor etc.).

Într-un cadru familiar, elevii sunt motivați să învețe. Satisfăcându-le nevoile afective, putem trezi interesul elevilor pentru studiu.

Rolul nostru, al educatorilor, este de a stimula elevii, de a trezi interesul lor pentru învățarea limbii române, nu din obligație, ci din plăcere. De aceea, trebuie să găsim metodele și procedeele cele mai potrivite clasei cu care lucrăm, personalităților diverse pe care le formăm, instaurând o relație de încredere, de respect reciproc, stimulând elevii și învățându-i să se „autostimuleze”.

Anul acesta școlar, la clasa a IV-a am alocat o oră pe săptămână unei activități de ”Lectură și ceai”. Fiecare elev și-a adus de acasă o cană preferată de ceai, am făcut împreună ceai din plante, iar acesta a fost servit cu lecturi pe care ei înșiși le-au ales să le citim. Au participat mereu cu interes și plăcere, au citit prin mai multe metode, am integrat și acțiuni de abilități practice și arte vizuale lucrând acasă proiecte de grup în care au înfățișat mediul unde se desfășura acțiunea din povestea studiată. Acestea au fost prezentate într-o atmosferă relaxată în cadrul clasei, fiecare participant aducându-și contribuția la activitate.

Bibliografie:

1. Marilena Pavelescu, *Metodica predării limbii și literaturii române*, București, Ed. Corint, 2010
2. P. Popescu-Neveanu, *Dicționar de psihologie*

FIȘA DE LECTURĂ

Prof. Corina MIRESCU
Școala Gimnazială Nr. 117, București

Trezirea interesului și a gustului pentru lectură implică pentru școală o responsabilitate incontestabilă. Lectura literară pune la dispoziția copilului cunoștințe despre mediul înconjurător, despre viața oamenilor și a animalelor, despre trecutul istoric al poporului, despre muncă și profesii, educație cultural-artistică și moral-religioasă.

De aceea, încă din clasele primare este necesar să cunoaștem ce și cât citesc copiii, respectând particularitățile lor de vârstă. Micii cititori trebuie inițiați și deprinși cât mai de timpuriu cu utilizarea concomitentă a cărții și a mijloacelor moderne audiovizuale ca premisă esențială a unei învățături

eficiente. Din partea factorilor educativi este nevoie de răbdare, perseverență, voință, precum și de modelul propriu.

Copiii pot citi atât creațiile literare dedicate lor, cât și altele care, prin problematică, frumusețea limbii și mesaj, interesează deopotrivă și pe adulți. Marea varietate a creațiilor artistice aparținând unor genuri și specii literare diferite, care se integrează în sfera literaturii pentru copii, evidențiază receptivitatea copiilor față de frumos, dorința lor de cunoaștere.

Dintre creațiile literare în proză, basmele și poveștile au rămas de-a lungul veacurilor operele cele mai îndrăgite de copii, începând din primii ani ai copilăriei și până aproape de adolescență. Valoarea instructiv-educativă a basmelor este deosebită. Ele aduc o prețioasă contribuție la dezvoltarea proceselor de cunoaștere, a proceselor afective, la formarea trăsăturilor de voință și caracter, la formarea personalității copiilor.

A citi este o plăcere! Așa ar trebui să înceapă un profesor lecția despre limba română! Cu a citi, care este un lucru minunat, și nu o corvoadă pentru elevi.

În activitatea mea ca profesionist am întâlnit elevi care citeau pentru că așa li s-a spus să facă, alții o făceau pentru că așa le ziceau părinții iar alții, pentru că își doreau ei. Ultima categorie este din ce în ce mai rară. Așa că m-am gândit cum să îi atrag spre plăcerea a citi.

Am întocmit o fișă de lectură mai specială. Acest lucru se întâmpla după ce ani de zile am căutat soluții pentru a-i face pe elevi să învețe să citească. am îmbinat ceea ce le place lor, adică desenatul cu scrisul și cu cititul. Consecința a fost participarea la un proiect local despre lectură, organizat de o școală din sectorul 1, din municipiul București.

Elevii au început să completeze astfel de fișe de la clasa I. Le-a fost mai greu l-a început, dar cu timpul s-au obișnuit, acest lucru fiind posibil abia după învățare tuturor literelor.

Am activat și părinții, aceștia fiind un model pentru copii. Astfel acei părinți care au conștientizat importanța lecturii pentru copil, au reușit să-și facă timp pentru a le citi și pentru a citi cu ei. Nu le-a fost ușor, dar s-au descurcat!

„Cartea este un ospăț al gândurilor la care oricine este poftit.” Dacă vom ști să trezim interesul elevilor noștri pentru citit, dacă vom îndruma, verifica și stimula în acest scop, vom crește generații care vor simți o „sete” permanentă pentru citit, pentru cunoaștere, pentru lărgirea orizontului lor cultural, ceea ce se va răsfrânge pozitiv asupra vieții și activității lor, căci, așa cum spunea Miron Costin: „Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”.

Bibliografie:

1. Prof. drd. Cristina STAN- *Importanța lecturii în instruirea și educarea elevilor*, Tribuna Învățământului, joi, 20 decembrie 2018

ROLUL BIBLIOTECII ÎN VIAȚA MEA

Prof. înv. primar Ioana-Clara MÎRZA
Școala Gimnazială „Ion Breazu”, Mihalț, jud. Alba

De când eram mai mititică, priveam cu nespusă curiozitate biblioteca bunicii, cu cărțile frumos rânduite după mărime. Îmi doream mult să ajung la ele, să mă joc cu ele, fiindcă atunci când nu știam citi, le priveam ca pe niște jucării de preț.

Abia după ce mi-a fost deslușită taina slovelor, după ce am citit primele cărți de povești, am înțeles cât de prețioasă este biblioteca bunicii, cu cărți vechi, adunate cu multă trudă de-a lungul anilor. Și am mai înțeles ceva: cu câtă osteneală și sudoare este scrisă o carte, câte nopți nedormite sunt adunate în ea, câte lipsuri a îndurat scriitorul, până ce ea, cartea, a văzut lumina tiparului, cum îi mai tremura inima, cum va fi ea primită de cititori.

El, scriitorul, omul inteligent, cu multă experiență de viață, omul de geniu care, din prea plinul sufletului său, vrea să dăruiască și altora, dorește să împărtășească gândurile și trăirile sale celor ce vin după el. De unde ar ști copiii de azi cum au trăit oamenii cu sute de ani în urmă? Cum trăiau, cum învățau, cum munceau, cum socializau ei? Desigur, din cărțile care stau frumos pe rafturile bibliotecilor, așteptând sfioase și cuminiți, ca cineva să le aleagă, să le deschidă și să le citească și eu cred că ele sunt nespuse de fericite când se întâmplă acest lucru. E ca și cum ele ar sta de vorbă cu noi și ne-ar împărtăși taina lor, povestea lor, ne-ar face cunoștință cu eroii care dorm cuminiți între filele lor și ne-ar duce în lumi îndepărtate în timp și spațiu, departe de lumea reală, pe aripile imaginației.

Cărțile nu te cheamă să le citești dar ceva sau cineva îți dă un impuls, își stârnește curiozitatea sau, poate, eul tău lăuntric te îndeamnă să pui mâna pe ea, să o răsfoiești. Apoi, te prinde ușor în mrejele ei, își arată frumusețea în toată splendoarea ei, te captivează total și nu o mai poți părăsi. Trăiești la intensitate maximă aventurile eroilor săi, te întristezi și te bucuri odată cu ei, intri cu totul în lumea lor și apoi îți pare rău că ai ajuns la ultima pagină și trebuie să o așezi pe raft, la locul ei.

Am fost la început Robinson Crusoe și am naufragiat cu el pe o insulă pustie, încercând cu disperare să mă gospodărescu uneltele rudimentare pe care le aveam la dispoziție. M-am bucurat de întâlnirea cu Vineri și am tremurat la apariția canibalilor. Am cunoscut noi țărături și am navigat pe oceanele Terrei încercând să-mi imaginez cum m-aș fi descurcat eu în locul lor. Mi-au îmbogățit mintea și sufletul cu informații pe care nu le puteam primi din altă parte. Azi, privesc cartea care stă cuminte și sfioasă pe raftul din mica mea bibliotecă.

Lumea fascinantă a lui Jules Vernes a reprezentat o mare surpriză pentru mine, o mare și uimitoare surpriză. Am descoperit pe Nautilus adâncurilor mărilor și oceanelor, am călătorit în adâncul pământului și eram din ce în ce mai dornic să aflu noi și noi informații. Curiozitatea mea era tot mai mare, mai nestăpânită și dorința de cunoaștere creștea cu fiecare zi, cu fiecare filă citită.

Tom Sawyer și Huckleberry Finn ne-au dus în îndepărtata Americă și am descoperit o lume total diferită. Copii de vârsta mea, elevi ca și mine, dar având alte preocupări. Le-am fost tovarășă în toate peripețiile lor și cu ochii minții, vedeam orașelul lor, mica școală, împrejurimile și peștera înfricoșătoare și chiar îmi doream să fi trăit și eu în același loc și în același timp cu ei.

Dar mi-am îndreptat mâna spre altă carte care-și aștepta cuminte rândul pe raft și am intrat în lumea mușchetarilor, în istoria Franței, la curtea regelui soare. Ce splendoare, ce lux, ce fapte de vitejie și ce vicieșuguri puse la cale de cardinal ! Pe loc m-am transformat în d'Artagnan și mi-am însușit deviza „, toți pentru unul și unul pentru toți ” .Am înțeles ce înseamnă cinstea, onoarea și prietenia.

Mi-am dorit cărți, am strâns bani și am renunțat la toate pentru a avea și a citi. Le privesc cu drag și mă mândresc cu ele, așa, cum stau frumos rânduite în mica mea bibliotecă. Iar uneori, le răsfoiesc și recitesc capitolele care m-au fascinat.

Lumea cărților este imensă, mintea noastră nu o poate cuprinde în întregime, dar, dacă o asimilăm pas cu pas, mintea noastră desigur va fi mai bogată, mai luminată iar noi vom deveni mai buni, mai prietenoși, mai deschiși spre lumea care ne înconjoară.

Să iubim cărțile, cărțile cumințile, cărțile sfioasele, să le iubim pentru lucrurile interesante pe care le găsim în ele, pentru multele cunoștințe pe care le transmit, pentru frazele frumoase care ne ajută să vorbim și noi frumos, pentru bogăția de cuvinte cu care ele ne îmbogățesc vocabularul. Cu cât citim mai mult, cu atât suntem mai deschiși la minte, vorbim mai corect, mai frumos.

O bibliotecă este o comoară de preț care nu se compară cu nimic altceva!

ROLUL LECTURII DOCUMENTULUI AUTENTIC ÎN ORELE DE LIMBI STRĂINE

Prof. Luminița MOCANU

Colegiul Național "Nicolae Bălcescu", Brăila

Prof. Elena-Olga STROE

Colegiul Național „Gheorghe Munteanu Murgoci", Brăila

Înțelegerea unui document într-o limbă străină se face în funcție de experiența personală și culturală, dar și de limitele lingvistice și comunicative ale fiecăruia, elev, profesor, părinte.

Cuvinte cheie: documente autentice, limbi străine, texte, lexic, motivație, lectură, cultură.

Tipuri de documente autentice

Există o multitudine de documente autentice cu utilizări diferite din punct de vedere al exploatării lexicale, gramaticale și din punct de vedere al culturii și civilizației. Tipologiile acestor documente sunt relative, ele fiind adesea clasificate după origine. Din categoria documentelor autentice fac parte:

1. Documente scrise:

1.1. Documente scrise literare: povești, povestiri, teatru, poezii, articole de jurnal, întâmplări, scheciuri.

1.2. Documente scrise non-literare: fapte diverse, publicitate, anunțuri de orice fel (căutare și oferte de muncă, imobiliare, relaționale, diverse), horoscop, cuvinte încrucișate, curier sentimental, acte administrative, cataloage, etichete, buletin meteo, interviuri autentice simple.

2. Documente sonore: publicitate orală, cântece, sunete ale străzii, conversații, zgomote (zgomote specifice)

3. Documente vizuale: diapozitive, imagini poetice, serii de fotografii, publicitate, fotografii de modă, desene umoristice, peisaje, benzi desenate, video clipuri.

Utilizarea documentelor autentice ca material complementar la orele de limbi moderne prezintă din punct de vedere pedagogic mai multe avantaje. Documentul autentic devine un obiect privilegiat de comparare a culturilor deoarece, neapartenând lumii școlare, natura sa este recunoscută de elevi ca făcând parte din lumea reală, căci toată lumea a văzut, citit, scris auzit sau manipulat în limba lui maternă a fișe, prospecte de toate felurile, instrucțiuni de folosire, articole de presă, scrisori personale sau profesionale, cântece, jurnale televizate, filme și lista ar putea continua. Aceste documente facilitează două tipuri importante de comunicare: stimulată și autentică. Prin intermediul celei dintâi elevul este pus în situația de a fabrica dialoguri pornind de la situații, scenarii sau stimuli auditivi, vizuali și de a reacționa de manieră spontană, implicând exprimarea opiniei personale sau reacția la cea a celorlalți, adică o veritabilă interacțiune. În comunicarea autentică elevul are posibilitatea să ia inițiativa de a vorbi în diferite faze ale organizării activității, în cursul negocierilor și luării deciziilor. Precizăm că autenticitatea se confirmă numai în cazul utilizării exclusive a limbii străine. Documentul autentic intervine în organizarea unei progresii uneori rigide a activității prin introducerea într-o manieră naturală a unor elemente de lexic, structuri lexicale, gramaticale sau sintactice în situație. Acest avantaj este cu atât mai semnificativ cu cât în fiecare limbă există cuvinte și expresii idiomatice pe care elevii le pot asimila și folosi în contexte care le sunt imediat utile. Învățarea unei limbi străine nu înseamnă o etichetă nouă pe obiecte cunoscute, ci a te obișnui să analizezi ceea ce face obiectul comunicării lingvistice. De aceea, documentul autentic pune elevul în situația de a-și însuși și a practica comportamente lingvistice pe care nu le-ar avea dacă ar păstra o atitudine de spectator vis-a-vis de limba engleză, el fiind tentat să transpună în engleză comportamente care există în țara lui. Un avantaj major al documentelor autentice, mai ales al celor audio-vizuale, este dezvoltarea facultăților auditive și articulatorii ale elevilor prin perceperea articulațiilor și a muzicalității frazelor, a pronunțării, a nuanțelor, a tempoului, a ritmului, a organizării spațiale. Prin valorificarea acestor particularități se crează o legătură între document și elev sporindu-i motivația învățării. La aceasta se adaugă obligativitatea de a ține întotdeauna cont de accesibilitatea subiectului, deci orice document va fi ales și utilizat în funcție de nivelul de cunoștințe al elevilor. Dacă pentru abordarea problemelor de lexic vom alege documente autentice, respectând principiul de la simplu la complex, în ceea ce privește abordarea problemelor de gramatică, aici situația este puțin mai complicată. Un text autentic nu va conține prea multe exemple sau nu va repeta de multe ori problema de gramatică pe care dorim să o discutăm. Ca atare, va trebui să recurgem la texte, documente fabricate care ne vor oferi posibilitatea să regăsim noțiunea de gramatică în situații concrete și să o putem elucida cu elevii (ex. exerciții axate pe utilizarea verbului la diferite moduri sau timpuri, pronume, adjective etc).

Învățarea unei limbi străine, mai precis a limbii engleze, fără o inițiere în cultura și civilizația engleză sau americană, rămâne o învățare incompletă. Cu ajutorul documentelor autentice punem elevul în contact cu faptul cultural mediatizat prin faptul lingvistic. Absența contactului imediat cu faptul cultural englez sau american a elevului și uneori chiar a profesorului face ca acesta să devină nul, deoarece din perspectiva interculturală el prezintă interes numai dacă se înscrie în experiența socio-culturală a elevului, în experiența trăită, în câmpul său de întrebări.

În continuare vom exemplifica materialul prezentat cu o lecție de mare succes susținută de ambele autoare la orele de limba engleză, care se numește "Reader in Me". Lecția dovedește prin adaptare și implicarea elevilor, plăcerea și impactul cititului în original.

Pentru a încheia, insistăm asupra faptului că utilizarea și valorificarea documentelor autentice în orele de limba engleză, influențează pozitiv domeniul afectiv al elevului (motivația, dorința, plăcerea de a învăța), domeniul cognitiv (analiza, reflecția, conceptualizarea) și domeniul psihomotor care cuprinde toate activitățile de manipulare a limbii.

LESSON PLAN

LEVEL: 10th grade – L1/2h/week

DATE:

TEACHER:

TOPIC: **READER IN ME**

TYPE OF LESSON: **EVALUATION STUDENTS' WORK**

TEXTBOOK: **UPSTREAM-UPPER INTERMEDIATE**

INTERACTION: T-Ss, pair work, group work, Ss-Ss, Ss-T

MATERIALS: Language Maximiser, blackboard, teacher's book, handouts, notebooks, CD, Laptop, textbooks, OHP

GENERAL AIMS: -to evaluate recently acquired knowledge using conversations
-to make Ss able to express personal opinions about the topic
-to practise the language of agreement and disagreement
-to make Ss aware of words and expressions which are related to debate
-to encourage oral fluency

SKILLS: **Speaking, Reading, Writing, Listening**

TIME: 50 MIN

ANTICIPATED PROBLEMS: Students may find the topic difficult to understand

ACTIVITY 1: **Warming up**

T asks the Ss how they are feeling and then writes on the blackboard the following words: **Readers Express** Always **Dreams, Experiences, Rights**. Then T asks the Ss to find out the acronym and 5 words or expressions related to **READER**.

INTERACTION: T-Ss, Ss-T

TIME: 5 min

ACTIVITY 2: **While watching & writing**

AIM: To increase the students' interest in learning about writers' lives and careers

CLASSMANAGEMENT: Whole class

SKILLS: Reading, Writing Listening, Speaking

MATERIAL: notebooks, CD, laptop, OHP

TIME: 10 min

PROCEDURE: Students are asked to write details, information, dates etc while they are watching the video about different people focus on reading fiction. Teacher asks the students to answer to three questions related to the topic. (Who did you recognize? /What do you know ...)

INTERACTION: T-Ss, Ss-T, Ss-Ss

ACTIVITY 3: Reader in Me

AIM: To express personal opinions and build up an argument

CLASSMANAGEMENT: Team work

SKILLS: Speaking, Reading, Writing

MATERIAL: notebooks

TIME: 30 min

PROCEDURE: Ss are asking to divide in 2 small teams (proposition, opposition). They will choose a chairperson and a timekeeper who will announce the motion of the day and revise the stages of a debate (speakers, point of information, time constraints, delegates etc). The debate flows, it is based on students' work and research. The last speaker of the team presents the conclusions after their short discussions while the other students are asking to vote the favourite team. The motion is: *THB that a school without books is like a body without soul.*

INTERACTION: T-Ss, Ss-T, Ss-Ss

ACTIVITY 5: Assigning task

AIM: To focus attention and to sum up what you have been doing

CLASSMANAGEMENT: Whole class

SKILLS: Speaking, Reading

MATERIALS: whiteboard, handout

TIME: 5 min

PROCEDURE: Ss are shown the example in the handout as homework and they will write an essay. *Your school organized an opinion essay competition on topics of great importance for teenagers, and you decide to write about **The Reader in Me**. Write your answer in 180-200 words.* They discuss about writing strategies giving examples from the handout. T makes them more aware of the language and style of an opinion essay. T reintroduces them into the atmosphere of the literature asking them to say one word or expression that reminds them of readers.

INTERACTION: T-Ss, Ss-T, Ss-Ss

Concluzii :

Din modelul lecției propuse anterior se poate observa că profesorul recurge cu precădere la strategii, metode și tehnici didactice ce vizează îmbunătățirea deprinderilor receptive și productive, activitățile de învățare comunicativ participative valorizează nu doar vocabularul tematic vizat ci și dezvoltarea gândirii critice a elevilor. Managementul clasei este variat, se lucrează în pereche, frontal, grupe/echipe și adecvat sarcinilor de lucru alese. Timpul este gestionat corespunzător. În ceea ce privește evaluarea randamentului școlar se remarcă folosirea cu precădere a evaluării continue (de exemplu secvența didactică de dezbatere este și momentul de evaluare a performanței elevilor de clasa a X-a). Feedback-ul permanent are rol reglator al activității. Se poate observa că în urma lecturii documentului autentic, elevii au un nivel bun de cunoștințe, vocabular adecvat ceea ce le permite să se exprime liber, să utilizeze vocabularul semantic în contexte diferite. De exemplu, vizionarea secvenței audio-video în etapa de „Lead-in” a lecției crește așteptările elevilor în legătură cu viața și cariera unor scriitori faimoși precum Kazuo Ishiguro și anticipează activitatea personală a elevilor, dezbaterea pe tema „Școala fără

cărți e precum corpul fără suflet!”, profesorul promovând un climat pozitiv ce are ca scop învățarea prin descoperirea lecturii de plăcere a textului autentic.

Bibliografie:

2. Harmer, Jeremy, 1997 – *The Practice of English Language Teaching*. Longman, London and New York.
3. Lee, W.R., 1964. *Language teaching games and contests*. Oxford University Press.
4. Nye, Gertrude Dorry ; MacGraw-Hill. 1966. *Games for Secondary Language Learning*. BookCo. New York
5. Tomlinson, Brian. *Materials Development in Language Teaching*, Cambridge University Press, 2011

MODALITĂȚI DE STIMULARE LA ELEVI A LECTURII DE PLĂCERE

Înv. Mihai Alin MOGOȘAN

Școala Gimnazială „Nicolae Tomovici-Plopșor”, Plopșoru, jud. Gorj

Fiind un cititor pasionat îmi doresc ca și elevii mei să aibă dacă nu o pasiune asemănătoare măcar o dorință de a depăși acel nivel strict necesar cerut de curricula școlară. De-ar fi să comparăm perioada în care mi-am petrecut copilăria, sfârșitul anilor 80 și începutul anilor 90-perioadă în care mi-a fost sădit de către doamna mea învățătoare și de către profesorii mei gustul cititului -și perioada actuală, am putea găsi poate și o cauză pentru lipsa de interes a elevilor noștri pentru lectură. Acum, spre deosebire de timpurile copilăriei mele, copiii au acces la o multitudine de mijloace, care permit un acces rapid la informații cât se poate de diverse, un acces facil, acces care presupune un efort cognitiv ce este semnificativ mai mic decât cel impus de lectură. Spre exemplu, e mult mai simplu să urmăresc un filmuleț pe Youtube, care imi oferă rezumatul unui roman, decât să citesc romanul în sine. E comod pentru că este pasiv. Nu contest calitatea acestor mijloace de informare de a fi o sursă de cunoaștere, dimpotrivă, dar acestea nu pot înlocui lectura. Ele sunt necesare în lumea noastră atât de solicitantă și trepidantă, dar nu suficiente în sine. Sunt convins că balanța înclină spre citit, ca un act complet diferit din punct de vedere al complexității proceselor cognitive față de actul urmării filmului, de exemplu, dar și pentru că lectura are un plus evident al calității informațiilor acumulate.

Cred că gustul pentru lectură dăinuie toată viața dacă se formează în primii ani de școală. Există factori care determină lectura copiilor: particularitățile de vârstă și psihice, preferințele lor, climatul familial. Prima barieră care stă în fața copilului este cea a descifrării cu ușurință a semnificației ideilor ce stau ascunse în spatele literelor. Efortul depus pentru descifrarea semnelor grafice poate duce la crispare, la descurajare și este necesar ca adulții aflați în preajma micuților să sesizeze acest moment dificil. Sunt elevi care se luptă ani la rând să citească cursiv și conștient un text, iar efortul deosebit depus duce la pierderea curiozității de a descoperi informațiile deosebite, ideile ce se ascund în textul citit. Odată depășită această barieră, elevii trebuie să treacă peste tentația plăcerii imediate oferite de jocurile pe

calculator, pe telefon, de desenele animate. Acestea sunt atât de tentante deoarece oferă drumul cel mai scurt spre plăcere, fără efort, dar cu tendința de a crea dependență prin modificarea comportamentului într-o direcție pe care creatorii lor și-o doresc. Soluția acestei probleme ar fi o limitare a accesului la ecrane, dar și prin exemplu personal al persoanelor adulte- e greu să ceri unui copil să citească o carte atâta timp cât părintele stă tot timpul cu nasul în telefon sau calculator. Suntem în situația dezirabilă în care

elevul nostru și-a format un citit cursiv și conștient și nu este tentat să-și piardă timpul facil. Cum îl facem să citească cu plăcere? Sunt metode, mici trucuri pe care le-am folosit la clasă dar și altele pe care nu am putut să le aplic și mi-aș dori. Încep cu cele pe care le-am folosit:

Am acordat diplome de cititor. Aceste diplome nu sunt pentru toată lumea, ci doar pentru acei ce citesc mai mult. Elevii trebuie să conștientizeze că acei care muncesc și citesc primesc premiul, nu și ceilalți. În felul acesta apare motivația de adepune un efort suplimentar.

Cărțile trebuie să aibă subiecte interesante pentru copil și ideal ar fi ca acesta să aleagă ce vrea să citească. Pentru că- mi doresc să încurajez cititul în general, la început cred că contează mai puțin ce citește un elev, atâta timp cât citește. Preferabil deci este să înceapă prin a citi ceva care chiar îi place, altfel dublul efort psihologic, de a citi (dacă nu este obișnuit sau nu îi place) și mai mult, de a citi ceva neinteresant sau neatractiv, poate fi prea mare. Cunoscând pasiunile elevilor mei am putut să le propun cărți ce se pliază pe aceste pasiuni. Este un bun exercițiu să înceapă cu materiale care țin de propriile interese. Atunci când elevul x este pasionat de dinozauri, va citi cu plăcere o carte despre animalele de demult, când elevul y pune întrebări repetate despre cosmos, va fi interesat să citească o carte despre călătoriile omului în spațiu. Am alcătuit cu ajutorul elevilor mei o bibliotecă a clasei, unde fiecare a adus cărți, am stabilit un bibliotecar al clasei și copiii au început împrumuturile. La studierea unor autori am căutat să îi stimulez pe elevi să citească și alte opere scrise de aceștia. Am întocmit cu elevii portofolii pentru fiecare scriitor cunoscut, cuprinzând portretul, date biografice și aspecte esențiale din opera lor, prilej cu care am stârnit curiozitatea și interesul pentru lectură.

Am încercat- și în unele cazuri am reușit- să determin elevii mei să le spună colegilor cât de frumos și bine este să citești. Prin disonanță cognitivă, creierul ajunge să creadă ceea ce declară și copilul acționează în acest sens.

Citirea expresivă a învățătorului constituie un imbold puternic pentru a-și perfecționa modul propriu de a citi. Folosesc citirea expresivă atât la clasele mici- durata poate fi de douăzeci-douăzeci și cinci de minute- dar și la cele mai mari- citirea poate dura chiar și o oră. Condiția esențială a folosirii acestui procedeu o constituie alegerea cu deosebită grijă a tonului, folosirea corectă a pauzelor, alegerea cu discernământ a cărților care se citesc cu voce tare. Citirea expresivă constituie o activitate de bază la grădiniță și aici se dezvoltă în copii dorința de a începe cât mai repede să citească.

Recenzia este un mijloc care contribuie la trezirea interesului pentru lectură. Poate fi folosită începând cu clasa a treia unde putem cere elevilor să discute despre cărți nu prea mari, citite în clasă, indicându-se la început numele autorului, numărul de pagini ale cărții, numele complet al cărții, despre ce se povestește în textul citit, care sunt pasajele, fragmentele episoadele ce au impresionat mai mult. Elevii de clasa a patra pot să alcătuiască recenzii după un plan, prin această activitate se cultivă interesul pentru lectură dar și originalitatea în comentarii. Intervine aici posibilitatea ca și copiii să recomande cărți

colegilor-e un moment oportun pentru învățător să descopere preferințele propriilor elevi, cât de variat și profund este interesul acestora pentru lectură, părerile lor asupra cărților citite.

Jocurile didactice cu tematică literară sunt un mijloc eficient de atragere către lectură. Am folosit cel mai adesea jocurile enigmistice- rebusul, monoverbe, criptograme, anagrame- pentru a ajuta copiii să memoreze numele autorilor, ale personajelor, titlurile cărților.

Tehnologia poate fi aliatul nostru și de aceea de foarte multe ori m-am întrebat cum ar fi dacă:aș putea să creez un canal de Youtube al clasei în care copiii să citească. Le-aș putea spune că astfel ar deveni faimoși și ar câștiga aprecierea altor copii. Cred că în momentul în care elevii ar observa că atunci când filmulețele lor, în care citesc poezii, povești primesc like-uri, sunt vizualizate, ar fi foarte entuziasmați și încurajați, motivați să citească mai mult. Aș dezactiva comentariile pentru ca elevul să se concentreze doar pe partea pozitivă a activității.

... aș putea facilita lectura prin intermediul tehnologiilor pe care oricum copiii le folosesc. Tableta face deja parte din universul cunoscut și acceptat de elevii de astăzi. O tabletă poate fi transformată foarte ușor într-o carte, prin instalarea de softuri specializate (chiar există dispozitive dedicate cititului- Kindle). În plus, aceste soluții oferă într-adevăr câteva beneficii suplimentare în lucrul cu textul, cu ar fi dicționar instant, hyper-links, inserarea de comentarii, share de text către un prieten, lectură paralelă colaborativă.

...aș folosi Social Media pentru a încuraja pasiunea pentru un domeniu și tangențial, plăcerea și obișnuința de a citi. Sunt numeroase grupuri și forumuri online practic despre orice astăzi. Faptul că elevii mei ar putea discuta cu copii de aceeași vârstă pe un subiect de interes nu poate fi decât benefic. Aș putea identifica un grup online pentru o carte la modă și le-aș propune elevilor să participăm la discuții. Ori, nu prea poți fi membru în aceste comunități fără să citești cărțile respective și astfel, una o aduce pe cealaltă. Aceste grupuri reprezintă în același timp oportunități de a-și face noi prieteni, de a-și demonstra inteligența sau punctul de vedere și de a afla opinii noi.

...aș mobiliza elevii să citească mai mult implicându-i în realizarea de dramatizări filmate ale lecturilor aflate în programa școlară. Cu mijloace moderne pe care nu le am acum la dispoziție am putea face dramatizări ale textelor din manual și mai departe le-aș putea propune copiilor mei să realizeze filmulețe care ar avea scenarii pe baza unor cărți pe care ei le citesc. Elevii ar primi roluri de scenarist, monteur, regizor, scenograf sau actor.

În încheiere, cred că țelul nostru, al dacărilor, este să ajutăm elevii să treacă de la lectura de nevoie la cea de plăcere evoluând odată cu societatea care tinde către lectura electronică și, de ce nu, la comunicarea cu calculatorul, la scriere pe hartie electronică, la folosirea de hypertexte, de dispozitive multimedia.

Bibliografie:

1. Alexandru, Gheorghe, Șincan, Eugenia, Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi, Editura „M. Duțescu”, 1993.
2. Crăciun, Corneliu: Metodica predării limbii române în învățământul primar, Ed. Emia, Deva, 2001.

DEZVOLTAREA INTERESULUI ELEVILOR PENTRU LECTURĂ PRIN MIJLOACE MODERNE

Prof. Andreea MOLDOVEANU

Școala Gimnazială Nr. 40, Sector 2, București

Motto: „Cărțile sunt cei mai tăcuți și constanți prieteni; sunt cei mai accesibili și înțelepți consilieri și cei mai răbdători profesori”. (Charles Eliot)

Introducere

Explicarea fenomenelor cognitive și a activității acestora în deprinderea cititului și practicarea lui, sunt probleme care suscită interesul cititorilor în domeniul teoriei lecturii. Preocupările acestora se regăsesc însă multiplu potențate de avalanșa informațională contemporană, de noutățile ce intervin într-un ritm din ce în ce mai alert în domeniul tehnologiei informaționale, de concurența pe care alte suporturi îl fac mirabilei, deși milenare, cărți.

Definiția lecturii

Astfel, într-o lucrare deosebit de documentată, reputatul profesor Paul Cornea prezintă cele două accepțiuni uzuale ale lecturii: una restrânsă la comunicarea scriptică, alta, mai largă, extinsă la orice tip de comunicare. Dimpotrivă, în momentul în care se compară verbul latin lego cu corespondentul său din limba greacă, se semnalează, curajos, că cel din greacă deține în plus și semnificația de a pălăvrăgi, a discuta², dar este ignorată cea de "a culege cu auzul" pe care o recomandă Dicționarul latin - român (1983).

Lectura particulară a elevilor se desfășoară în afara școlii, acasă, sau în cadrul unor activități bine organizate de către profesorul diriginte sau învățător. Dacă elevului nu îi este insuflată dorința lecturii, acesta nu își va manifesta interesul pentru citit. Lectura îl ajută pe elev la dezvoltarea imaginației și chiar a dezvoltării psiho-somatice. Evident, cititul nu este pentru toți, dar noua tehnologie permite fiecăruia, lecturarea și de pe dispozitive hi-tech. Copilul imită adultul, fie că este vorba de cadrul didactic fie că este vorba de părinte. Cum sarcina îi revine în proporție de 80% cadrului didactic, acesta trebuie să conceapă strategii în vederea dezvoltării interesului pentru lectură. Se știe că încă de la cea mai fragedă vârstă, copiii acumulează o serie de cunoștințe dacă sunt puși în contact direct cu obiectele și fenomenele din natură.

Copiii au nevoie de acțiuni care să le lărgească lumea lor spirituală, să le împlinească setea de cunoaștere, să le ofere prilejuri de a se emoționa puternic, de a fi în stare să iscodească singuri pentru a-și forma convingeri durabile.

Pentru început trebuie descoperit universal copilului pentru a-l atrage în această lume a cărților. Din punctul meu de vedere ar trebui organizată o sesiune de citit în fiecare școală, măcar 30 minute/zi, în care profesorul citește alături de elevi, în curtea școlii, la umbra unui copac sau în sala de clasă stând într-un cerc. De asemenea, se poate îmbina utilul cu plăcutul în sensul organizării pentru început a unei excursii de o zi în vecinătatea orașului sau într-un parc, la picnic, fiecare luând din biblioteca personală cartea preferată. Apoi organizarea unui mic concurs intern, Cine povestește cel mai frumos?, nu poate avea decât efecte pozitive. Valoarea acestui procedeu constă în aceea că după povestire se angajează discuții între

elevi în legătură cu cele citite și povestite. Efectul educativ al discuției constă în schimbul viu de păreri, în dezvăluirea mai largă și mai adâncă a conținutului cărții, în mărirea emotivității percepției ei, în intensificarea influenței ei asupra micilor cititori.

Familia trebuie să ia măsuri care se impun pentru ca elevul să nu citească orice și la întâmplare, trebuie să își îndrume copilul spre lecturi interesante și atractive, să fie atenți la cărțile pe care copiii lor le împrumută de la prieteni. Mediul familiei trebuie să le creeze copiilor un climat sănătos pentru dezvoltarea personalității, în exercitarea acestui control familia trebuie să procedeze cu mult tact și cu răbdare. Nu trebuie să se interzică în mod categoric lectura unor cărți pentru a evita o reacție inversă celei dorite: lectura pe ascuns, lectura de cărți pe care nu le înțeleg sau care au un efect educativ dăunător.

Școala trebuie să organizeze cât mai multe activități extrașcolare de cultivare a lecturii suplimentare, activități extrașcolare de cultivare a lecturii suplimentare, activități la care poate fi antrenată și familia, comunitatea locală, instituțiile și organizațiile de educație și cultură. Dacă elevul face parte dintr-o familie mai elevată, atunci se poate recomanda părinților să poarte discuții întâmplătoare cu copilul, despre cărțile citite, ce l-ar interesa, discuții despre opere și diverși autori. În excursiile care se fac cu întreaga familie, părinții trebuie să își propună și vizitarea unor case memoriale, muzee, biblioteci și alte obiective culturale, prin care vor cultiva în mod implicit dorința de a ști mai multe despre un lucru, despre un sciitor, despre o carte. A înțelege literatura înseamnă a avea capacitatea de a raporta impresiile, trăirile autorului la propria ta experiență de viață, înseamnă a stabili legături nu doar cu cele știute dinainte, cu noțiunile cunoscute, ci și cu emoțiile, simțămintele pe care le generează lectura cărții. Îndrumarea lecturii suplimentare este o necesitate care izvorăște din importanța acestui act, din caracterul permanent al lecturii, pe tot cuprinsul vieții derivă necesitatea de a găsi pe toate treptele individului căile cele mai potrivite cu scopul de a-l apropia pe școlar de carte.

Tot o activitate extracurriculară este înființarea unui blog/grup online cu părinții elevilor și cadrul didactic în care aceștia pot discuta cărțile citite și chiar alcătuirea unor recenzii, astfel se creează o relație strânsă între profesor-elev-părinte. De asemenea, modul acesta de a proceda este valoros și pentru că în acest fel cărțile sunt recomandate nu numai de învățător ci și de elevi, astfel din notațiile scrise ale elevilor se desprind o serie de învățăminte pentru activitatea cadrelor didactice, în legătură cu cărțile preferate de elevi, părerile lor asupra diferitelor probleme din conținutul cărților, varietatea și profunzimea interesului pentru lectură. Toate acestea exercită o influență pozitivă în alcătuirea justă a planului de muncă privind îndrumarea elevilor spre lectură.

Bibliografie:

1. Costea Octavia, *Didactica lecturii, o abordare funcțională*, Ed. Institutul European, Iași, 2007.
2. Pamfil Alina, *Limba și literatura română, perspective complementare*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
3. Parfene Constantin, *Literatura în școală*, E.D.P., București, 1977.

REȚETARUL LECTURILOR FRUMOASE

**Bibl. Lăcrămioara ONEA
Școala Gimnazială „George Enescu”, Moinești, jud. Bacău**

Râuri de cerneală și toner mult s-a consumat scriindu-se despre modalitățile diverse utilizate pentru stimularea lecturii prin toate formele de educație și promovarea imaginii bibliotecii școlare în rândul copiilor și adolescenților.

Mai mult decât oricând, flexibilitatea și adaptarea la situațiile apărute sunt două cerințe cu care se confruntă bibliotecarii astăzi.

Cine înțelege beneficiile unui stil de viață sănătos pentru menținerea sănătății va adopta acel stil. Similar funcționează lucrurile și în sfera lecturii. A înțelege și a ști care sunt beneficiile lecturii reprezintă pentru elevi o cale sigură de a alege să pășească pe drumul unei lecturi permanente.

Preocupați de cele menționate mai sus, propun șase pași simpli, ce pot fi parcurși de către un bibliotecar școlar de gimnaziu în motivarea micuților cititori pentru lectură :

PAS 1. Adresarea un chestionar pentru a afla părerea și interesul elevilor despre lectură.

PAS 2. Organizarea , în colaborare cu cadrele didactice, indiferent de disciplina predată, de activități în care :

- o printr-o recomandare bine argumentată, să influențăm preferințele elevilor în alegerea unei cărți;
- o citim împreună;
- o împărtășim impresii în legătură cu textele citite;
- o elevii își prezintă cărțile preferate;
- o elevii prezintă personajele preferate ;
- o elevii realizează lucrări plastice inspirate din lecturile parcurse ;
- o implicăm elevii în diferite concursuri .

PAS 3. Organizarea permanentă a expozițiilor de carte, atât cu titlurile recent achiziționate, cât și expoziții tematice.

PAS 4. Întocmirea unei liste de cărți solicitate de elevi, cărți care nu se regăsesc încă în fondul documentar al bibliotecii, iar atunci când se primesc fonduri, achiziționarea din această listă a cărților cel mai des solicitate.

PAS 5. Promovarea cititorilor merituoși.

PAS 6. Realizarea și promovarea un top al lecturilor preferate de elevi.

Concomitent cu pașii propuși, în activitatea sa, bibliotecarul poate îmbunătăți competențele de lectură ale elevilor utilizând, alături de metodele tradiționale, și metode moderne de dezvoltare a gândirii critice, interactive (bazate pe studiu individual, cooperare, redactare, organizare grafică a informațiilor și joc) ca de exemplu : ”horoscopul”, ”revizitarea unei prelegeri”, ”braistorming”, ”știu/vreau să știu/ am învățat”, ”discuția”, ”jurnalul cu dublă intrare / jurnalul dublu” , ”tehnicile de sintetizare și rezumare”, ”cvintetul”, ”ciorchinele”, ”metoda cubului”, ”lasă-mi mie ultimul cuvânt”, ”explozia stelară”, ”rețeaua personajelor”, ”interogarea autorului” ș.a.

Pentru că dorește să fie mai aproape de cititorii săi, Biblioteca "Mihai Eminescu" susține și promovează în permanență lectura în rândul cadrelor didactice și al elevilor din cadrul Școlii Gimnaziale "George Enescu" Moinești și nu numai.

De aceea în fiecare an școlar se propun diverse proiecte educaționale care menite să antreneze în activități culturale un număr semnificativ de participanți.

"Rețetarul lecturilor frumoase" este titlul proiectului educational, înregistrat la Inspectoratul Școlar Județean Bacău cu nr. 9828/25.09.2017, organizat de Școala Gimnazială "George Enescu" Moinești în parteneriat cu Casa Corpului Didactic "Grigore Tăbăcaru" Bacău, Școala Gimnazială Nr.1 Onești, Școala Gimnazială "Constantin Platon" Bacău, Școala Gimnazială "G-ral Nicolae Șova" Poduri și Biblioteca Municipală "Ștefan Luchian" Moinești.

Proiectul, coordonat de bibl. Ona Lăcrămioara a fost lansat în cadrul *Cercului Metodic al Bibliotecarilor Școlari din județul Bacău* organizat în luna noiembrie 2017 la Școala Gimnazială "George Enescu" Moinești .

Scopul proiectului l-a constituit cultivarea în rândul elevilor a plăcerii de a citi și conștientizarea de către aceștia a importanței pe care o are lectura în construirea și desăvârșirea personalității lor.

Derulat pe parcursul anului școlar 2017-2018, proiectul a constat în realizarea unor prezentări de carte pe baza preferințelor individuale de lectură și circuitul acestor prezentări în toate unitățile școlare implicate în proiect . Pe baza tuturor cărților prezentate s-a realizat o listă cu recomandări de lectură – realizată altfel de cum suntem obișnuiți - cuprinzând 21 volume ce constituie un veritabil "*rețetar al lecturilor frumoase*" specifice vârstei copilăriei. (vezi anexele 1 și 2)

La etapa finală :

- o au participat 25 elevi coordonați de către 6 profesori de limba și literatura română și 6 bibliotecari;
- o au fost prezentate 21 volume, din care 4 aparținând literaturii române și 17 aparținând literaturii universale;
- o au fost elevi care au prezentat o singura carte, dar și elevi care au prezentat 2-3 volume;
- o cel mai îndrăgit scriitor al elevilor participanți a fost declarat spaniolul Carlos Luiz Zafon, din opera căruia au fost prezentate 4 volume.

Toți elevii au fost recompensați cu diplome și dulciuri, în cadrul etapei finale acordându-se : 5 premii I, 5 premii II, 2 premii III și 13 diplome de participare.

Echipa managerială consideră că prin participarea la activitățile proiectului, elevii și-au dezvoltat competența de lectură, au citit de plăcere cărți pe care le-au selectat și integrat în preocupările personale, s-au integrat în comunități de tineri încheigate prin interesul comun pentru lectură, au promovat o imagine pozitivă a adolescenților de azi, capabili să (re)descopere cu bucurie rolul cărții în formarea personală. De asemenea, prin metodele moderne, activ-participative propuse, mizăm pe creșterea numărului de elevi care vor practica lectura de plăcere și, implicit, numărului de cititori din biblioteci.

Evenimentul a fost promovat în cadrul unităților implicate în proiect, pe blogul Bibliotecii "Mihai Eminescu", în cadrul Cercului metodic al Bibliotecarilor Școlari din județul Bacău, urmând să fie diseminat și în cadrul Conferinței Naționale a Bibliotecarilor din România - secțiunea *Tehnici Pedagogice în Bibliotecă și CDI*- organizată la București în septembrie 2019.

ANEXA 1 – Listă bibliografică cu lecturi recomandate de elevi

1. AHDIEH, Renée – Urgia și zorile
2. BOYNE, John - Băiatul cu pijamale în dungii
3. CREANGĂ, Ion – Amintiri din copilărie
4. DAHL, Roald – James și piersica uriașă
5. DE LA CRUZ, Melissa - Seria Ashley: vol. 1- O nouă senzație în școală; vol. 2 - Nu-i așa că ești geloasă?; vol. 3 – Aniversare cu năbădăi; vol. 4 - Gloss, glamour și o jungla de intrigi
6. EMINESCU, Mihai - Poezii: Somnoroase păsărele, La steaua
7. ENDE, Michael – Poveste fără sfârșit
8. LOWRY, Lois – Numără stelele
9. MALOT, Hector – Singur pe lume
10. PAULSEN, Gary – Toporișca
11. PETRESCU, Cezar – Fram, ursul polar
12. SAINT-EXUPÉRY, Antoine de – Micul prinț
13. SLAVICI, Ioan – Moara cu noroc
14. SOMPER, Justin – primele 3 volume din Seria Vampirații: vol. 1 – Demonii oceanelor; vol. 2 – Adâncurile morții; vol. 3 – Vremurile terorii
15. WALLIAMS, David – Băiatul miliardar
16. WALLS, Jeannette - Castelul de sticlă
17. RUIZ ZAFÓN, Carlos - Luminile din septembrie
18. RUIZ ZAFÓN, Carlos - Palatul de la Miazănoapte
19. RUIZ ZAFÓN, Carlos - Prințul din negură

Anexa 2. Printre titluri (Recomandări pentru lectura de plăcere *făc u t e a l t f e l*):

În *Castelul de sticlă*,
Situat nu departe de *Palatul de la Miazănoapte*,
într-o *Poveste fără sfârșit*,
Micul prinț - prieten cu *Băiatul miliardar* -
Deapănă *Amintiri din copilărie*
pentru *Băiatul cu pijamale în dungii*,
rămas *Singur pe lume*.
Nu departe, *Fram, ursul polar* și gașca *Ashley*
Numără stelele visând la *Prințul din negură*,
Alături de *James și piersica uriașă*.
Pe când *Hoțul de cărți*
Citește *Poezii*,
Urgia și zorile
sperie *Vampirații cu Toporișca*.
La orizont, *Luminile din septembrie*
Reflectă *Umbra vântului*
Pe *Moara cu noroc*.

DIALOGUL ARTELOR: LITERATURA ȘI CINEMATOGRAFIA

Prof. Ramona MARCHIȘ

Bibl. Iuliana PUȘCAȘ

Colegiul Național „Andrei Mureșanu”, Dej, jud. Cluj

Trăim într-o lume în care cartea - ca obiect cultural- începe să-și piardă importanța și impactul asupra noii generații. Alternative mult mai atractive și mult mai comode tind să capteze atenția elevilor noștri. Adesea, la întrebările profesorului de limbă și literatură română legate de lectura unei cărți, elevii răspund prin alte întrebări: Există un film făcut după această carte? Este pe internet? E suficient rezumatul?(eventual, descărcat de pe internet). O întrebare firească se impune: de ce refuză elevii să citească? Răspunsuri putem găsi mai multe: lectură versus televizor, lectură versus calculator, lectură versus modalități diverse de petrecere a timpului liber. Din toate aceste confruntări cartea pare să piardă teren. Care ar fi cauzele? Ce soluții și strategii poate găsi și adopta profesorul?

Tendința înlocuirii lecturii cu petrecerea timpului în fața televizorului sau calculatorului este explicabilă prin prisma noului stil de viață în care mass-media și internetul oferă informații de-a gata, într-o succesiune amețitoare de imagini care nu lasă răgazul reflecției personale asupra celor receptate.

Consecințele sunt îngrijorătoare și se manifestă concret la orele disciplinei fie prin refuzul de a citi o carte, fie prin dificultăți de receptare și interpretare a cărților citite, fie prin dificultăți în exprimarea unor opinii și judecăți și producerea unor mesaje scrise pertinente și coerente în legătură cu cele citite. În ciuda efortului dascălilor, lectura nu se numără printre pasiunile tuturor elevilor, poate și pentru că programele actuale propun o viziune destul de tehnică și abstractă asupra a ceea ce înseamnă cititul unei cărți. Concepte teoretice greoaie tind să transforme cititul într-o corvoadă, într-o obligație a elevului și să o îndepărteze de natura sa nobilă de experiență personală profundă, atractivă și modelatoare. Amenințarea examenelor finale și statutul de disciplină obligatorie nu sunt nici ele de natură să transforme literatura într-o modalitate atractivă de formare a personalității tinerei generații. Deși învățământul actual își propune să formeze competențe, din păcate, în bună parte, în structura examenelor finale se regăsesc sarcini care solicită, mai degrabă, reproducerea din memorie.

Totuși, în ciuda multor impedimente, profesorul nu poate să renunțe la a găsi modalități prin care lectura să redevină o preocupare constantă a elevilor săi. Și atunci când are aliați puternici, în persoana unei bibliotecare pasionate de ceea ce face, proiectele propuse devin activități de succes, din care elevii au numai de câștigat. Nu am deschis întâmplător acest subiect delicat, deoarece aveam nevoie în acest proiect de stimulare a lecturii de păreri ale elevilor referitoare la cele două activități de bază: lectura unei cărți și vizionarea unui film. Ne-am adresat atât elevilor din clasele gimnaziale, cât și liceenilor care au răspuns unor întrebări pentru că trebuia să aflăm dacă preferă să citească sau să vizioneze un film. Am aflat și așteptările lor în cazul unei cărți care are o versiune cinematografică, ce așteaptă de la film, dacă speră într-o fidelitate a peliculei cinematografice sau așteaptă o provocare, ce le-a plăcut mai mult și ce i-a emoționat: cartea sau filmul, dacă văd întâi filmul, ar citi și cartea? Răspunsurile elevilor au fost foarte interesante, bazate pe argumente și exemplificări. Cei mai mulți elevi au mărturisit că nu se așteaptă la o transpunere fidelă a unei cărți într-un film, ci așteaptă o provocare, o incitare din partea versiunii

cinematografice care să le deschidă, dacă își doresc acest lucru, un dialog personal cu cartea. Pentru unii elevi, mai ales cei de liceu, încercarea de a compara cartea cu filmul nu-și are sensul pentru că vorbim de două arte diferite care lucrează cu materiale diferite: cuvinte și imagini (în schimb cititorii mai mici compară filmul cu cartea, observând toate asemănările și diferențele; ei sunt cei care se așteaptă ca filmul să fie o reproducere fidelă a cărții). Filmul beneficiază de imagine, de culoare, de gesturi și priviri, de tăceri sau de muzică care se adresează văzului și auzului. Însă cartea provoacă cititorul la o transpunere personală în imagini particularizate a elementelor menționate anterior. De aceea pentru câțiva elevi, cartea e mai incitantă decât filmul, care te face spectator la versiunea regizorului, oferindu-ți totul gata format și îngădindu-ți imaginația. Văzând lucrurile din această perspectivă, am putea spune că spectatorul filmului e un cititor mai lenș, care se mulțumește cu mai puțin. Cine vrea mai mult e invitat la lectură.

După lectura unei cărți, sunt elevi care și-au imaginat cum ar arăta filmul, cine ar putea interpreta mai bine un anumit rol, ce elemente ar modifica pentru a obține un efect mai mare asupra spectatorului. Însă, în momentul în care au devenit ei înșiși spectatori, au trăit sentimente diferite raportate la respectiva ecranizare: încântare, satisfacție, dar și dezamăgire cruntă.

Deși în timpurile pe care le trăim se pare că uneori filmul bate cartea, există totuși în rândul elevilor unii care sunt deja și vor rămâne cititori avizi, pentru care literatura e o taină pe care o descoperă zilnic prin intermediul cuvintelor. Din păcate, sunt și elevi care nu citesc și care văd în film o scurtătură, o scuză în a evita citirea unei cărți. În cazul în care cartea e deja citită, elevii n-au manifestat rețineri legate de vizionarea ecranizării, deși acest lucru presupunea o imagine deja formată. Unii s-ar duce la film doar mânați de curiozitatea comparației. În schimb, puțini dintre ei ar citi o carte după ce au văzut filmul, mai ales că finalul le este deja cunoscut. Se exclud însă filmele foarte bune și mai ales cititorii pasionați, care ar dori să citească o carte chiar dacă ar avea în minte reprezentarea filmului. Aceasta a fost și așteptarea noastră în cazul elevilor din clasa a-VI-a când, de Ziua Educației, le-am propus filmul „Minunea”, în regia lui Stephen Chbosky.

Educația este o componentă esențială a vieții de zi cu zi. Nicio societate nu poate dăinui și prospera dacă membri ei nu sunt educați moral, social, nu știu ce înseamnă toleranța, empatia, umanitatea. Iar educarea individului începe de la vârste fragede, din familie și se continuă pe băncile școlii, prin intermediul profesorilor. Rolul unui profesor nu se încheie odată cu predarea lecției sau trecerea notei în catalog. Profesorul este în același timp educator, formator de oameni și de suflete. El trebuie să facă în același timp educație intelectuală, estetică, morală. Educația morală a unui om constituie expresia valorii sale sociale.

Bazat pe bestseller-ul omonim, filmul transpune pe marile ecrane povestea emoționantă a lui August Pullman, un copil care suferă de o maladie genetică incurabilă - sindromul Treacher Collins (TCS). Povestea din film poate fi povestea oricărui copil, indiferent de felul în care arată sau boala de care suferă, povestea unui copil diferit, dar cu o inimă uriașă. Unii elevi văzuseră filmul, alții nu, însă toți copiii au venit în întâmpinarea acestei ecranizări cu sufletele deschise. Reacția lor din final, aplauze îndelungi, ne-a uimit și pe noi, ca și discuțiile care au urmat legate de aspecte diverse: mesajul filmului, adresabilitatea acestuia, jocul actorilor, scenele favorite etc. Săptămânile care au urmat ne-au oferit surprize și mai mari: toți elevii care nu citiseră cartea până în momentul vizionării filmului au citit-o, iar cei care citiseră cartea în anii anteriori au simțit nevoia să o recitească. Exemplarele din biblioteca școlii noastre au fost

insuficiente pentru setea lor de lectură, cărțile circulând de la un elev la altul; s-a apelat la cărțile din biblioteca personală a altor elevi din clasele gimnaziale și câțiva dintre ei și-au achiziționat cartea. Ne-am bucurat că strategia utilizată a fost eficientă și că filmul vizionat în școală a provocat dorința de lectură în afara acestui spațiu. Asta ne-a amintit de ceea ce afirma Marin Preda: „Cel mai interesant este că un film bun după o carte duce cititorii în librării să cumpere acea carte, deși au văzut filmul. Există în relația între arte elemente care fac să se potențeze reciproc. E un câștig.”

Subiectul tratat în carte ne-a permis să abordăm și alte teme de discuție, vaste, actuale și uneori dureroase cum ar fi agresivitatea, minciuna, discriminarea, prietenia, colegialitatea, empatia, demnitatea, suferința pe care o pot provoca anumite cuvinte aruncate la întâmplare, teme pe care le-am abordat și cu alte ocazii. De data aceasta, văzând interesul stârnit de carte și reacția avută după vizionarea filmului, ne-am permis să alocăm puțin mai mult timp acestor subiecte. Timp și energie pentru că am pregătit cu atenție fiecare pas ce a urmat, fiecare discuție purtată, fiecare întrebare și fiecare răspuns pe care trebuia să-l dăm. Am folosit și alte resurse materiale și umane, am citit povești terapeutice, și am cerut părerea consilierilor psihologici. Am pus în scenă jocuri de rol, unii elevi au jucat rolul agresorului, iar alții rolul victimei, în timp ce ceilalți erau „judecătorii”. Aceste joculețe au captat interesul elevilor noștri, care și-au intrat foarte bine în roluri, au identificat problemele cu exactitate și au încercat să ofere soluții pertinente. Unii dintre ei au conștientizat că au fost implicați în astfel de situații, fie ca martori, fie ca personaje principale. Prin intermediul acestor jocuri și prin discutarea situațiilor, elevii au reușit să facă o introspecție clară asupra lor sau a colegilor și relațiilor care există între ei. Unii dintre ei și-au dat seama că nu au parte de o prietenie adevărată, în timp ce alții au conștientizat faptul că au alături un prieten pe care se pot baza mereu.

Analizând detaliat secvențele din „Minunea”, elevii noștri au fost puși în situația de a se închipui în locul diferitelor personaje din text. De exemplu, analizând secvența în care Jack ripostează cu violență la apelativele folosite de Julian la adresa lui Auggie, copiii au apreciat faptul că Jack a luat apărarea prietenului său August, dar au condamnat felul în care a făcut-o, adică lovindu-l. Ei au fost de părere că ar fi trebuit să-i ia apărarea doar verbal sau să se adreseze unui profesor. Această părere împărtășită de 99% dintre elevi, ne-a bucurat foarte mult, pentru că, prin asta, ne-au demonstrat că sunt împotriva violenței, dar și că au încredere în adulții din jurul lor, în noi, cadre didactice. De asemenea, ne-am bucurat să aflăm de la ei că dacă ar asista la un caz de violență ar lua atitudine, nu doar ar privi cu indiferență ce se întâmplă sau ar filma și posta pe internet, amuzându-se. Au înțeles că nu trebuie susținut în nici un fel un comportament agresiv, discriminatoriu, că oricare dintre ei se poate trezi oricând fie în postura de agresor, fie de agresat. Trebuie să fim toleranți, să manifestăm empatie, să încercăm să-i înțelegem pe cei de lângă noi și să vedem de ce se comportă într-un anumit fel.

Mesajul pe care noi am vrut să-l transmitem a fost înțeles de către elevii noștri. Ne-am dat seama de acest fapt atunci când singuri au venit și ne-au semnalat cazuri ușoare de discriminare. Dar și mai mult ne-am bucurat atunci când elevii noștri au venit și ne-au spus că au găsit și citit și alte cărți care tratează acest subiect atât de delicat sau că, aflându-se într-o situație de conflict, au reușit să o depășească mai ușor reamintindu-și cărțile citite și felul în care protagoniștii au rezolvat situația.

O astfel de carte care a atins inimile tuturor cititorilor ei, ar trebui reluată și analizată în fiecare an școlar, cu fiecare generație de elevi. Noi nu putem decât să încheiem cu un citat din carte care are o

însemnătate atât de mare. „Toți oamenii din lume ar trebui ovaționați în picioare măcar o dată, pentru că toți biruim lumea.”

MODALITĂȚI DE DEZVOLTARE A GUSTULUI PENTRU LECTURĂ

Prof. înv. primar Nadia-Alina NĂSTASĂ
Școala Gimnazială Gâdinti, jud. Neamț

*„...că nu iaste alta și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât
cititul cărților.” (De neamul Moldovenilor, Miron Costin)*

Unul dintre obiectivele fundamentale ale educației școlare îl reprezintă formarea și cultivarea gustului pentru lectură, având în vedere faptul că cititul cărților dezvoltă competențe, atitudini și valori care modelează întreaga viață.

Lectura este parte a unui proces complex care începe în clasa I, odată cu formarea deprinderii de a citi corect, conștient, cursiv și expresiv. Elevii învață să descifreze un text, să identifice mesajul, să desprindă ideile acestuia și să interpreteze conținutul lui. De aceea, este necesară familiarizarea copiilor cu tehnicile generale ale muncii cu cartea și înzestrarea lor cu o serie de instrumente de lucru, prin suscitarea, încurajarea și dezvoltarea dorinței de lectură, recurgerea la texte literare accesibile vârstei și ritmului de achiziție al fiecărui copil.

Beneficiile apropierei copilului de carte sunt evidente la nivelul limbajului, al comunicării, al comportamentului și al relațiilor cu ceilalți. Copilul învață să fie răbdător, acțiunea textului dezvoltându-se în ritmul în care parcurge cartea; învață despre firea umană, despre mecanismele care guvernează lumea; învață să caute adevărul și să aleagă întotdeauna în cunoștință de cauză.

Întrucât lectura reprezintă „un eveniment al cunoașterii”, apropierea copiilor de carte presupune din partea adulților – părinți, profesori, bibliotecari – colaborare și sprijin susținut. Plecând de la alegerea textelor, în concordanță cu gusturile, înclinațiile și nivelul de înțelegere al copiilor, profesorii vor organiza, îndruma și supraveghea acest proces complex al dezlegării tainelor textului scris, apelând la o serie de strategii și metode care să-i stimuleze și să îi motiveze pe elevi. Câteva dintre aceste forme de îndrumare a lecturii sunt următoarele:

- realizarea de dramatizări după opere citite la clasă sau alese de elevi. Acest lucru îi pune pe copii în situația de a identifica aspecte de detaliu ale textului, de a se familiariza cu tipologii de personaje, de a adapta conținutul textului pentru a putea fi pus în scenă. Dramatizarea unei opere literare presupune multă implicare, însă are beneficii nu doar asupra formării comportamentului de cititor, ci și a dezvoltării întregii personalități, prin creșterea încrederii în sine, a curajului de a se exprima public, a empatiei și simțului artistic.
- alcătuirea de albume ale scriitorilor studiați. Elevii vor realiza colecții de informații despre viața unui scriitor ales, fotografii ale acestuia și ale mediului în care a copilărit și a trăit, operele scrise, particularități ale limbajului artistic, citate care i-au impresionat, picturi și desene inspirate de opera acestuia. Li se modelează astfel capacitatea de investigare a realității, descoperă oamenii din spatele cărților, își formează

o viziune mai amplă și mai cuprinzătoare asupra textului citit, pe care îl poate înțelege altfel, odată ce îi cunoaște autorul și experiența de viață a acestuia.

- realizarea de desene inspirate din cărțile citite. Această activitate îi ajută să ilustreze imaginea artistică, stimulându-le astfel creativitatea și imaginația. Elevii pot transfigura cartea, transformând întreg textul scris într-o înșiruire de imagini care să spună aceeași poveste.

- organizarea de șezători literare, concursuri de recitări de poezii ale scriitorilor studiați, dar și concursuri de creații literare proprii pe anumite teme. Astfel de activități îi ajută pe copii să se pună în valoare pe sine prin intermediul operelor literare prezentate. Participarea la concursuri de recitare a unor poezii consacrate sau a unor creații literare scrise de ei înșiși le formează atitudini și valori ce le îmbogățesc fondul sufletesc și îi înzestreză cu abilități de comunicare și o stimă de sine ridicată.

- recenzii asupra unor cărți. În vederea dezvoltării interesului copiilor față de lectură, pot fi organizate recenzii literare în cadrul cărora elevii să-și exprime propriile opinii despre creațiile citite. Pentru o mai mare eficiență, pot fi alcătuite recenzii după un plan, urmărindu-se totodată cultivarea interesului pentru citit și formarea capacității de a comenta într-o manieră originală. Cărțile recenzate pot fi recomandate de profesor sau propuse de elevi.

- întâlniri cu scriitori. Fie prin invitarea unui scriitor original din comunitatea locală, fie prin participarea la lansări de carte, elevii au posibilitatea de a cunoaște în mod direct autorul, de a asculta discursul acestuia și de a-i adresa diverse întrebări referitoare la viața și activitatea sa literară, la universul operelor sale, la satisfacțiile generate de vocația de scriitor.

- excursiile literare. Itinerariul excursiei va urmări traseul unui anumit scriitor sau a mai multor autori ce se încadrează în același curent literar sau care și-au construit opera pe teme similare. Vor avea loc astfel vizitări ale unor case memoriale, muzee, biblioteci și alte obiective culturale, elevii lărgindu-și orizontul de cunoaștere și dezvoltându-și în mod implicit dorința de a ști mai multe despre un lucru, despre un scriitor, despre o carte.

- organizarea de activități în cadrul bibliotecii. Atmosfera pe care o degajă acest spațiu al cărților, loc în care sunt depozitate mii de universuri, mii de personaje, nenumărate întâmplări și tot atâtea lecții de viață, asigură activităților desfășurate de elevi aici, o anumită încărcătură emoțională. Aproximarea de cărți generează astfel apropierea de lectură și formarea unui comportament de cititor activ.

Îndrumarea lecturii este o necesitate care izvorăște din importanța acestui act, din caracterul permanent al lecturii, care îl însoțește pe om pe tot parcursul vieții, Se impune astfel ca școala să asigure cadrul specific și să-i doteze pe copii cu tehnici și instrumente de lucru cu cartea, prin organizarea a cât mai multor activități de cultivare a gustului pentru lectură, activități în care să fie incluse și familia, comunitatea locală, instituțiile și organizațiile de educație și cultură.

Bibliografie:

1. Cornea, P., *Introducere în teoria lecturii*, Ed. Minerva, Bucuresti, 1988
2. Costea, O., *Didactica lecturii, o abordare functională*, Ed. Institutul European, Iași, 2007
3. Oprea, C.L., *Strategii didactice interactive: repere teoretice și practice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007
4. Șincan, E., Alexandru, Gh., *Lecturi literare pentru ciclul primar - Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi*, Ed. „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1993

CULTIVAREA PASIUNII PENTRU LECTURĂ- O PROVOCARE PERMANENTĂ A LUMII MODERNE

Prof. Nina NEDELICU

Școala Gimnazială „Sf. Cuv. Parascheva” Smârdan, jud. Galați

« Lire est le seul moyen de vivre plusieurs fois. »

Pierre Dumayet

Cititul este un element de bază al cunoașterii academice și sociale. Confruntat cu omniprezența imaginii (televiziune, calculator, jocuri video), a cărei semnificație este dezvăluită direct copilului, lectura, care presupune o descifrare, este în declin. Această observație devine o problemă atunci când se referă la copiii care încă învață să citească și care se află într-o situație de eșec, refuzând să facă efortul de lectură, efort pe care televiziunea sau internetul nu le cer.

Aptitudinea de a citi este o deprindere fundamentală care se învață de obicei la școală, dar prin prezența lucrare dorim să subliniem mai ales faptul că familia și comunitatea joacă un rol important în dezvoltarea plăcerii de a citi atât în timpul copilăriei cât și în toate celelalte etape de viață.

Într-adevăr, chiar dacă școala oferă multe ocazii de a citi, dar copilul care nu a beneficiat de o familiarizare timpurie cu cartea și care nu are nicio legătură cu lectură este foarte probabil să asocieze strict lectura cu contextul școlar, fiind mai puțin înclinat să citească în afară acestui cadru social.

Pe de altă parte, considerăm că rolul școlii este să facă ca descoperirea cărții o experiență motivantă pentru tinerii care nu au beneficiat de o inițiere la actul de lectură acasă. În calitate de profesor diriginte, am avut mai multe inițiative de a-i apropia pe elevi de lumea lecturii.

Rezultatul proiectelor a fost atragerea câtorva dintre elevi către plăcerea de a citi. Sau, mai degrabă, oferirea de alternative (prin vizite la diverse biblioteci ale orașului, sau prin proiecte de donații de cărți). Scopul a fost să îi determin pe elevi să citească de plăcere. Dar ce înseamnă să citești de plăcere?

- să fii liber să citești ceea ce vrei în funcție de gusturile tale, de interesele tale, de nivelul tău de pricepere;
- să citești fără să judeci pe alții despre ce citești;
- să citești fără teamă de a fi evaluat, comparat, etichetat;
- să citești pe toate tipurile de materiale media.

Pentru a motiva elevii către lectură, a trebuit să caut, să mă documentez pentru a justifica demersul pro lectură.

Iată câteva date extrase din diverse studii despre impactul lecturii asupra tinerilor :

- cercetările au arătat că dificultățile de citire și scriere afectează performanța elevilor în toate disciplinele, precum și continuarea studiilor. Dificultățile legate de lectură care persistă la vârsta de 7 ani sporesc riscul abandonului școlar la vârsta de 15 ani cu 4%.
- contactul timpuriu cu o varietate de scrieri și modele de cititori înainte de intrarea în școală predispune la învățarea de a citi și a scrie, reducând astfel riscul abandonului școlar.

Se estimează că citirea pentru plăcere 3 ore pe săptămână crește:

- motivația

- sentimentul de competență
- performanța școlară

În timp ce citirea cărților de ficțiune are cel mai mare efect asupra înțelegerii citirii, citirea ziarelor, revistelor, documentarelor etc. poate încuraja dezvoltarea obiceiurilor de lectură, în special în rândul tinerilor care nu sunt foarte motivați. să citească.

Cum facem din lectură un factor determinant al dezvoltării tinerilor? După câteva proiecte care au avut ca scop apropierea elevilor de lectură, am constatat că eșecul demersurilor noastre a fost determinat de lipsa sprijinului dat de familie, dar și de condițiile dificile de viață, deoarece elevii locuiesc într-un sat la 8 km de Galați, fiind la vârstă implementării proiectului dependenți de părinți pentru a se deplasa în bibliotecă.

Pentru următoarele ediții ale proiectelor noastre, considerăm că educația părinților este prima etapă de implementare, pentru a face părinții conștienți de importanța interacțiunilor, plăcerii citirii.

Iată câteva dintre concuziile la care echipa de proiect a ajuns, sintetizate în sfaturi pentru părinții și colectivul de cadre didactice ai generației de clasa a V-a , pentru anul școlar 2019-2020:

- puneți câteva cărți la îndemâna copilului (achiziționate sau împrumutate de la bibliotecă);
- dați exemplu și citiți în fața copilului. Nu vă așteptați să citească dacă dumneavoastră nu o faceți;
- oferiți tinerilor posibilitatea de a face alegeri și de a-și asuma responsabilitatea;
- asigurați legături între lectură și viața personală a tinerilor;
- invitați tinerii să se exprime în activități de lectură;
- faceți tinerii să colaboreze sau să discute despre textele pe care le-au citit;
- oferiți tinerilor lecturi care să le îndeplinească interesele.

Pentru a ajuta copiii să se pregătească în aceste momente nesigure, adică să se pregătească pentru a face față necunoscutului, credem că trebuie realizat un anumit număr de obiective. Nu doar părinții joacă un rol important, ci întreaga societate. Ar trebui să începem mai întâi cu restabilirea bibliotecii școlare.

De asemenea, este de dorit ca în calendarul instituțiilor școlare să fie inclus la sfârșitul săptămânii o sesiune de lectură gratuită. Elevii vor trebui să-și aleagă liber cărțile prin accesarea bibliotecii școlare, pe care școala o poate asigura. Ar trebui asigurat un climat favorabil acestei activități, care ar trebui, în principiu, să se facă într-un mediu extrașcolar (bibliotecă municipală, familie, centru cultural etc.). Din păcate, societatea noastră astăzi se confruntă cu o stagnare a lecturii publice. Există o mare lipsă de bibliotecă în orașe, iar în mediul rural, acestea lipsesc în totalitate.

În concluzie, elevii cu o atitudine pozitivă față de lectură au o performanță mai bună la școală pentru toate disciplinele. Este important să subliniem faptul că nu este vorba doar de citirea cărților, ci de lectură în toate formele sale și în diferite medii, adică reviste, bloguri, benzi desenate, etc.

Sitografie:

1. <https://www.researeussitemontreal.ca/dossiers-thematiques/lecture-et-perseverance-scolaire/>
2. <https://www.cairn.info/revue-le-francais-aujourd-hui-2014-2-page-47.htm#>
3. <http://www.educ-revues.fr/LC/AffichageDocument.aspx?iddoc=39761>
4. <http://eduscol.education.fr/cid46316/la-lecture-comme-jeu-1-a-l-ecole-aussi.html>

MOTIVAREA COPILULUI PENTRU LECTURĂ

Prof. înv. primar Victoria NEDELCU
Școala Gimnazială Strugari, jud. Bacău

E adevărat că elevii noștri sunt mai ușor răpiți de un telefon, care le dă totul de-a gata, de un calculator sau de o tabletă, care nu le cer prea mare efort intelectual, dar cartea este, indiscutabil, izvorul cel mai sigur de formare a unei personalități culte, inteligente. Gustul pentru lectură, odată dobândit, rămâne pentru întreaga viață, dar calea spre cultivarea acestuia e lungă și sinuoasă. Și aici un rol important îi revine, desigur, familiei: mamei sau tatălui, care își fac timp să-i citească vâstarului înainte de culcare sau să-l deprindă să răsfoiască în mod obișnuit cărți de la cea mai fragedă vârstă. Este cadrul ideal de creștere a unui copil cu dragoste și respect pentru carte, dar, de multe ori, realitatea este dezarmantă – tot mai puține familii au un cult al cărții, pun valoare pe biblioteci personale și personalizate, citesc împreună cu fiii și fiicele, își încurajează copiii prin exemplul propriu, odihnindu-se cu o carte în mâini. Paul Cornea spunea, în lucrarea sa *Introducere în teoria lecturii*, următoarele: „Cred, vreau să cred că vom continua să citim chiar dacă nu vor mai fi cărți. O vom face, la nevoie, pe ecrane portabile sau fixe, de buzunar ori de mari dimensiuni, dar vom continua s-o facem câtă vreme vom persevera să gândim și să producem bunuri simbolice.” De aceea, de bună seamă, pe scenă apare al doilea actor – învățătorul, care trebuie să dobândească trăsături de magician și să trezească gustul, motivația elevilor pentru lectură. Prima condiție și cea de bază ar fi ca el însuși, profesorul, să fie un cititor pasionat – elevii observă acest lucru de la o poștă și se lasă contaminați de istoriile deosebite care sunt relatate cu haz, cu pasiune, cu sclipire în ochi. Momente incitante, apropiate de ce îi interesează pe ei, pentru lectura de plăcere. Tuturor ne plac poveștile frumos istorisite, mai ales copiilor, și acesta ar fi primul pas pentru o invitație la lectură. Alt factor ce contribuie la dezvoltarea interesului pentru citit ar fi și crearea unei ambianțe propice.

Am întâlnit adesea copii care ascultă cu mult interes o poveste frumoasă, citită de altcineva, însă preferă să-și piardă vremea în modul cel mai neașteptat, fără să fie tentați să citească ei înșiși altceva decât ceea ce li se cere la orele de curs. Chiar și la cei care au învins greutățile începutului, gustul pentru lectură nu este format. Uneori, nu au la îndemână cărțile potrivite, alteori, indiferența pentru lectură a persoanelor apropiate determină aceeași atitudine copiilor. În astfel de cazuri intervenția învățătorului este absolut necesară.

Formarea și cultivarea gustului pentru lectură reprezintă unul dintre obiectivele fundamentale ale orelor de limba și literatura română. Prin lectură, elevul este condus să își formeze capacitatea de a surprinde, de a descoperi conținuturi și forme ale realității, exprimate într-o multitudine de modalități de expresie, de a le asocia unele cu altele, ceea ce le permite să își extindă astfel aria cunoașterii.

Lectura contribuie într-o măsură însemnată la îmbogățirea cunoștințelor, la formarea unui vocabular activ, bogat și colorat, la dezvoltarea gustului estetic. Varietatea de texte literare reprezintă un suport material ce poate asigura dezvoltarea vocabularului și a limbajului literar, a creativității, precum și dezvoltarea capacității intelectuale, imaginative și motivaționale. Lecturile literare, prin accesibilitatea lor, îi apropie de realitate, le oferă o diversitate de informații și experiențe umane, modele morale, emoții și sentimente.

Importanța lecturii este dată de aspectele educative pe care le implică: cognitiv (prin lectură elevii își îmbogățesc cunoștințele despre lume, despre realitate), educative (lectura contribuie la educarea elevilor în plan etic și estetic), formativ (lectura are drept consecință formarea și consolidarea tehnicilor de muncă intelectuală, dezvoltarea gândirii, a imaginației, a capacităților de exprimare corectă și expresivă).

Lectura îndeamnă la introspecție, angajează valori formative care își pun amprenta pe întregul comportament al cititorului. Tocmai de aceea se apreciază că lectura (cărți , reviste, ziare, diverse publicații), reprezintă una dintre cele mai răspândite și intense activități ale omului modern.

Adultul trebuie să fie un exemplu pentru copil ;să citim împreună cu copilul și să dovedim pasiune/entuziasm pentru lectura în cauză (chiar dacă pentru noi este facilă sau o știm deja pe de rost);

Fiecare poate recomanda celorlalti o carte spre lectură ,sugerând ca ,după lecturare, să-și împărtășească impresiile. Snyder spune că „lectura nu trebuie să se oprească atunci când ai pus cartea jos”. Uneori chiar mai importante decât cartea în sine devin discuțiile „de după” când vedeți elemente comune cu realitatea sau cu alte lucruri pe care le-ați citit. Este un timp de calitate în familie pe care copilul o să îl aprecieze aparte;

Lectura de acasă trebuie să fie liberă, amuzantă, oferind un mediu sigur pentru copil pentru a-și exprima gândurile și pentru a folosi toate acestea în direcția explorării cărții într-un mod nou. Devine amuzant când mai multe persoane înțeleg lucruri diferite după ce au lecturat același text.

Putem pleca de la un fragment.

Facem predicții pentru desfășurarea acțiunii.

Fiecare copil este liber să canalizeze desfășurarea acțiunii într-o anumită direcție. Vrem sa vedem cine s-a apropiat cel mai mult de firul acțiunii, așa că invităm la lectură.

Discutam pe baza textului citit. Exprimăm impresiile pe care ni le-a făcut textul respectiv, personajele.

Apreciem, argumentând, comportamentul unor personaje.

Inventăm un final al întâmplării care ni s-ar fi părut mai aproape de sufletul nostru.

Putem face dramatizari ale unor fragmente pentru a da copilului posibilitatea de a-și exprima atitudinea față de unele personaje,

Schimb de roluri.

Copiii își recomandă unii altora cărți pe care le-au citit cu plăcere.

Bibliografie:

1. Cornea P. Introducere în teoria lecturii. București: Minerva, 1988.
2. Charles T., J. Steele, k. Meredith. Aplicarea tehnicilor de dezvoltare a gândirii critice, adaptare: T. Cartaleanu, O. Cosovan. Chișinău, 2003.
3. Sincan, E., Alexandru, Gh., 1993, Lecturile literare pentru ciclul primar - Indrumator metodic pentru invatatori, parinti si elevi, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova

ÎNCERCARE CU...POTENȚIAL

Prof. Geanina NICHITUȘ

Liceul Tehnologic Nisiporești – Școala Barticești, jud. Neamț

Fiecare dintre noi citim având motivații și scopuri diverse. Poate că ne interesează o temă care ne este impusă, poate că vrem să fim la curent cu ce se întâmplă în politică, cultură sau în societatea noastră. Poate că vrem să ne lărgim orizontul cultural sau poate ... vrem să ne destindem și să ne oferim un moment de evadare din realitate...

De ce citesc elevii? Este o întrebare al cărei răspuns poate fi incitant și ... apoi ... răvășitor de inocent sau răvășitor de ... supărător.

Dar citesc elevii noștri?

Interesant este că, în activitatea zilnică de la clasă, fiecare elev aduce, în procesul lecturii, ceva: un anumit bagaj de cunoștințe, un anumit mod de înțelegere a lumii, un anumit fel de a se exprima, un anumit tip de trăiri.

Pasiunea pentru lectură poate fi contagioasă, dacă profesorul le povestește elevilor despre experiențele lui de lectură: când a descoperit plăcerea de a citi, ce preferințe are, care sunt cărțile favorite, care sunt cărțile care l-au marcat. Poate să aducă la școală ultimele cărți pe care le-a cumpărat sau cărțile favorite din biblioteca personală. Poate să le explice elevilor de ce sunt valoroase pentru el acele cărți.

Profesorul trebuie să-i învețe pe elevi că citirea unei cărți aduce cu ea și scopul pentru care au ales acea carte: divertisment, informare, îmbogățire spirituală, confirmarea/ infirmarea unor idei. Profesorul trebuie să-i învețe pe elevi că lectura de plăcere trebuie urmată și de o lectură critică, orientată spre nuanțe și sensuri.

Elevii pot citi și citesc de foarte multe ori și fără îndrumarea profesorului sau a familiei. Această lectură, însă, nu-și atinge întotdeauna scopul instructiv – educativ, citind, deseori, cărți fără importanță deosebită în formarea lor intelectuală.

Totuși, intervenția profesorului sau a familiei în alegerea cărților citite de elevi trebuie să fie echilibrată, pentru că îndrumarea lecturii școlare poate deveni agasantă, la un moment dat. De aceea, profesorul și familia trebuie să îi acorde elevului o libertate de lectură „nesupravegheată”, pentru că lectura întâmplătoare poate avea efecte nocive dezastruoase.

Orientarea și îndrumarea copilului – viitor cititor este urmarea orientării și îndrumării școlii și familiei. Orientarea și îndrumarea elevului prin recomandarea unui număr mare de cărți reprezentative pentru literatura română și universală, din care elevii își pot alege ce li se pare lor că îi atrage, îi ajută, la un moment dat să-și formeze deprinderi în a înțelege și a aprecia o operă literară, distingând-o de alte cărți mai puțin izbutite.

Un inventar al intereselor de lectură efectuat la clasa a VII –a și la clasa a VIII –a a scos în evidență faptul că elevii sunt interesați, în proporție de 91% de filme. O altă atracție este reprezentată de opere având ca temă aventura (75%) sau umorul și groaza (72%). Unii dintre ei agreează istoria (39%) sau SF-ul (42%). Teme ca: sportul, prietenia, muzica, mașinile, poezia, basmele, computerele sau viața de familie au adunat procente mai mici.

Interesul pentru filme a declanșat o idee de opțional pe care am pus-o în practică, pornind și de la o altă necesitate: aducerea în prim-plan a ideii de patriotism, care nu prea mai suscită nici un interes în rândurile elevilor. Deși știu ce este patriotismul, consideră că în societatea contemporană este desuet/caduc, atâta timp cât trebuie să muncești în altă țară pentru a putea trăi cât de cât civilizată.

Mi-am propus, prin opționalul pe care l-am creat, să îi fac să înțeleagă ce însemna patriotismul pentru strămoșii noștri, ce înseamnă să fii erou și ce presupune patriotismul în zilele noastre.

Opționalul l-am intitulat „Literatura și Istoria – Două laturi fundamentale ale sufletului românesc”. Titlul opționalului i-a făcut sceptici inițial, dar, după ce le-am explicat ce vom face la acest opțional, s-au mai relaxat.

Le-am explicat că vom viziona filme, vom vorbi despre personalități istorice ale românilor, vom citi fragmente din opere literare cu temă istorică. Am ales opere literare care nu se studiază la clasă (cel puțin, eu nu le abordez la orele din trunchiul comun), tocmai pentru a le prezenta și alți scriitori sau autori studiați, dar cu alte opere literare: „Vulturii de pe cele șapte coline”, de Eusebiu Camilar, „Legende istorice”, de Dimitrie Bolintineanu, „Crăișorul”, de Liviu Rebreanu, „Un om între oameni”, de Camil Petrescu, „În război”, de Duiliu Zamfirescu, „O oră din august”, de Marin Preda, „Duios Anastasia trecea”, de Dumitru Radu Popescu. Fragmentele din aceste opere literare au fost completate de o serie de filme de inspirație istorică: „Columna”(regie: Mircea Drăgan), „Mihai Viteazul” (regie: Sergiu Nicolaescu), „Ștefan cel Mare – Vaslui 1475 (regie: Mircea Drăgan), „Vlad Țepeș” (regie: Doru Năstase), „Horea” (regie: Mircea Mureșan), „La răscrucea marilor furtuni” (regie: Mircea Moldovan), „Rug și flacăra” (regie: Adrian Petringenaru), „Pentru patrie” (regie: Sergiu Nicolaescu), „Noi, cei din linia întâi” (regie: Sergiu Nicolaescu), „Duios Anastasia trecea” (regie: Alexandru Tatos).

Le-am explicat că evaluarea se va face luând în considerare, în special, creativitatea lor. Evaluarea prin crearea de scenete, compuneri inspirate din operele lecturate sau inventate în urma discutării sensului acestora, a pus în valoare creativitatea copiilor care au muncit, au cooperat, au învățat, dar s-au și distrat.

Alegerea opționalului și de către elevii din clasele următoare, mi-au întărit ideea că drumul pe care am pornit prin conceperea acestui opțional este bun și deschis la schimbări/propuneri din partea elevilor.

Reticența inițială a fost înlocuită, treptat, de un oarecare interes suscitată de niște evenimente istorice despre care nu știau nimic, pentru că Istoria românilor se studiază în clasa a VIII –a. din nou, m-am repliat și am ales documentare, nu prea lungi, care să-i familiarizeze cu evenimentele istorice și cu personalitățile istorice necunoscute/ cunoscute foarte puțin.

În primul an de predare a opționalului, am fost convinsă, la un moment dat, că nu este o alegere atât de solicitantă pentru elevi sau neinteresantă, acest opțional.

Nu voi uita impactul pe care l-a avut asupra elevilor de clasa a VII –a, lectura fragmentului ales din „Crăișorul”, când Horea și Crișan erau duși spre eșafod...

Pentru prima dată, de când predam acest opțional, elevii n-au auzit soneria de ieșire, nici soneria de intrare, lăsându-mă să continui lectura fragmentului. Nemișcarea elevilor, liniștea adâncă (sau zgomotele din recreație neperceptibile) m-au impresionat profund. În sfârșit, ajunseseam să le trezesc interesul, să-i mișc, să-i fac să trăiască și alt tip de emoții, să-i fac să-și pună fel de fel de întrebări și să-i fac să aibă ochii umezi...

Am ieșit, totuși, din clasă, lăsându-i profund impresionată de acei oameni însuflețiți prin scriere, de Liviu Rebreanu. La următoarea oră de opțional, am fost asaltată de niște elevi însuflețiți și nerăbdători, care au căutat pe internet documentare despre Horea, Cloșca și Crișan, cu scopul de a-mi arăta ce au descoperit. Am vizionat împreună și fragmente din film și, foarte atentă, le-am ascultat comentariile din timpul vizionării și de după...

În sfârșit, m-au întrebat dacă avem la bibliotecă romanul. În sfârșit, am fost fericită că, până la urmă, vor să citească din plăcere și nu pentru că trebuie...

Un prim pas a fost făcut spre literatura cu temă istorică. Unul dintre scopurile mele a fost să îi fac să înțeleagă ce însemna să fii erou, atunci, și ce ar însemna să fii erou, astăzi.

Prin acest opțional, am încercat să pun în valoare unele opere literare cu temă istorică, ce dispun de foarte multe valențe formative în toate domeniile vieții, folosind metode de lucru variate și interesante pentru elevi. Este posibil ca, cu acest opțional, să fi pus o piatră la temelia formării elevului capabil de a lua viața în piept, cu rațiune, dar și cu sensibilitate. Am urmărit să le dezvolt spiritul iubirii de țară, de înțelegere profundă a acestui sentiment care pare perimat astăzi, prin operele literare alese.

Pentru că se vorbește astăzi despre globalizare, nu înseamnă că trebuie să uităm de noi ca națiune, să uităm mii de ani de lupte ale poporului nostru pentru păstrarea ființei naționale. Pentru că ne este greu, astăzi, să trăim în țara noastră, nu înseamnă că trebuie să renunțăm la ideea de a mai fi român. Trebuie să luăm exemplul de la înaintași, să luptăm pentru ce este al nostru și numai al nostru. Suntem singurii care putem să facem din țara noastră o țară respectată peste tot în lume.

Ne mândrim cu marii noștri scriitori... Ne mândrim cu eroii neamului, cu inventatori, filozofi, medici, fizicieni. Acum! Cu ce ne vom mândri în viitor? Cu studenți, foști elevi, pregătiți de profesori ca noi, care pleacă în străinătate și nu vor să se mai întoarcă în țară?

Prin intermediul orelor de limba română, precum și prin orele de istorie, acest spirit al dragostei de țară se poate cultiva mai mult, astfel încât viitorii adulți educați în școlile noastre să rămână acasă pentru a putea face din țara aceasta ceea ce a fost cu mult timp în urmă...

Cred că mândria noastră de români poate fi susținută prin munca unor oameni dedicați profesiei lor, care au posibilitatea, la ore, să le povestească elevilor ce înseamnă să fii patriot, astăzi: să muncești, să iubești, să gândești și să te simți bine acasă, adică în țara ta.

Cred că a sosit momentul să ne mândrim nu numai cu strămoșii noștri... Cred că a sosit momentul să ne mândrim cu viitorii eroi ai luptei pentru neatârnamarea neamului românesc... Eroii, în înțelesul societății noastre, înseamnă, în viziunea mea, viitorii adulți dispuși să pună umărul pentru a demonstra că românii sunt printre popoarele demne de ascultat și de urmat în această lume; adulți, capabili să arate lumii valorile noastre ce stau într-un con de umbră de atâta timp...; adulți, capabili să se promoveze și să ne promoveze în lume, ca națiune; adulți culti, cultivați prin îndrumarea noastră.

Cu siguranță există printre noi un Bălcescu, un Negruzzi, un Caragiale sau, chiar un Eminescu, capabil să unească inimile, lacrimile, zâmbetele și mândria noastră de popor în această lume, în care sentimentul apartenenței la un neam are alte valențe decât cele de acum câteva mii de ani în urmă, dar fără de care nu am ști de ce suntem capabili.

LECTURA DE PLĂCERE – STRATEGII INOVATIVE

Prof. înv. primar Ioana NICOLAE
Școala Gimnazială Nr. 1, Bragadiru, jud. Ilfov

Pentru a stimula interesul elevilor pentru lectură școala și familia trebuie să orienteze preferințele elevilor către lecturi adecvate vârstei, să înarmeze elevul cu tehnici eficiente de lectură, să faciliteze schimbul de idei între cititori, să evalueze periodic cititorii.

Interesul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă a factorilor educaționali, familia și școala, o muncă ce presupune perseverență, voință.

Familia constituie primul mediu de viață socială și culturală, iar prin valorile pe care le transmite copilului, asigură premisele dezvoltării intelectuale, morale și estetice ale acestuia. De aceea, familia trebuie să se implice activ în apropierea copilului de miracolul cărții încă înainte de învățarea alfabetului, atracția fiind produsă de vizualizarea imaginilor. Lectura bunicilor, a mamei sau a tatălui, mai ales înaintea orelor de somn, constituie cea mai bună modalitate de a stabili primele contacte ale copiilor cu cărțile.

Poveștile, povestirile, poeziile din lumea păsărilor și animalelor sau cele având ca eroi copii de vârstă apropiată cu care copilul se poate identifica, reprezintă genul de literatură care încântă copilăria. Din experiența personală am observat că fetele preferă narațiuni despre relații, animale, în care destinul uman este în centrul atenției fiind implicate emoțional, subiecte care trimit la viețile personale ale eroilor, experiențe legate de mediul social, texte realiste cu care se pot identifica. Băieții sunt atrași de suspans, acțiune, de subiecte care trimit la ținuturi și timpuri îndepărtate, cărțile fantasy sau științifico-fantastice, umorul, glumele, parodia, modalități prin care ei mențin distanță față de lumea ficțională. Aceștia sunt pasionați de lectură când se raportează la fapte păstrând o anumită distanță față de ceea ce citesc sau le place să exploreze lumi stranii, fantastice, exotice.

Trebuie acordată atenție deosebită alegerii textelor. Este necesar ca acestea să fie accesibile, ceea ce înseamnă: mărimea textului în concordanță cu vârsta cititorului, număr corespunzător de personaje, număr mic de acțiuni pentru a putea fi reținut, pondere mai mică acordată descrierilor. În organizarea și alcătuirea bibliotecilor personale, rămâne cert faptul că factorul determinant este familia. Pe lângă aspectul material, familia este singura și cea mai competentă care trebuie să dea semnalul în organizarea și alcătuirea unor biblioteci, antrenând direct elevul. Părinții trebuie să fie și ei cititori pasionați pentru a fi model copiilor.

Pentru a deprinde tehnica lecturii le-am recomandat copiilor să se antreneze citind cu voce tare și clar în fața oglinzii, ca actorii pe scenă, pentru o dicție bună, dar și citind în șoaptă sau în gând, ca să câștige viteză! O altă modalitate de lectură o reprezintă cititul pe mai multe voci care dezvoltă atenția și puterea de concentrare a copilului. Iată câteva titluri recomandate: „Cățelușul șchiop“ de Elena Farago, „Balade vesele și triste” de George Topârceanu, „Momente și schițe” de I.L. Caragiale, „Întâmplări cu Arpagic” de Ana Blandiana. Cititul alternativ, părintele citește o pagină, iar copilul următoarea sau alternează cititul pe capitole, determină o activitate nu numai utilă, ci și plăcută și relaxantă. Participarea părintelui va fi resimțită de copil ca o recompensă pentru fiecare pagină sau capitol citit. „Aventurile lui Tom Sawyer” de Mark Twain sau „Cărțile cu Apolodor ”de Gellu Naum sunt două dintre cărțile care

sunt structurate pe capitole pe care le-am recomandat pentru a fi citite alternativ. Citind alternativ împreună cu elevii „Călătoriile lui Gulliver” am observat câte descoperiri geografice sunt tentați să facă, ce încântați sunt de metamorfozele la care autorul își supune personajul principal. Mai mult decât atât, Gulliver le-a oferit un minunat exemplu de determinare, onestitate, onoare, dorința de a învăța și de a descoperi lumea din jur, geografia lumii, diversitatea popoarelor și a limbilor de pe Pământ. Le-am explicat că Gulliver există în fiecare dintre noi - el este mic cât timp și noi suntem mici și creștem pe măsură ce și noi creștem. Odată desprins de lumea copilăriei, el devine tot mai confuz de ceea ce îl înconjoară, de lumea "celor mari", pe care doar prin mult efort va învăța să și-o asume.

Am luat în considerare faptul că cititul cu voce tare este firesc pentru foarte puțini oameni. Pentru a o face cu succes și ușurință e nevoie de exercițiu. Le-am prezentat informații despre viața autorului și a cărții acestuia, dar am adăugat și o a treia dimensiune: de exemplu, creioane colorate mov în timp ce citim „Harold și Creionul mov” de Crocket Johnson. Pentru cititorii reticenți sau pentru cei mai activi o foaie de hârtie și creioane colorate le țin mâinile ocupate.

Copiii, și nu numai ei, caută în primul rând plăcerea. Unii au nevoie de râs și atunci umorul unui personaj le face bine, alții au nevoie de tandrețe, alții își caută un model sau un prieten. Lecturile au mai mereu o morală. Însă până acolo, cei mici trebuie să fie prinși în desfășurarea acțiunii. De pildă „Ela cea fără de cuvinte” de Victoria Pătrașcu oglindește ceea ce se află în exteriorul Elei, iar ilustrațiile reflectă interiorul ei. Ilustrațiile atât de sugestive, migăloase, frumoase, delicate și puternice în mesaj, ale Cristianeii Radu reprezentat un punct de atracție pentru copii. Textul oglindește ceea ce se află în exteriorul Elei, iar ilustrațiile reflectă interiorului ei. Mai întâi copiii au citit cuvintele care încadrează ilustrațiile (aparent fără vreun scop precis), privirile și mintea lor se opresc pe literele din imagini, fiind surprinși de varietatea modului în care sunt tipărite acestea. Copiii se opresc asupra unei pagini urmărind atenți cu degetul linia desenului așa cum urmărești de obicei înșiruirea literelor într-o pagină scrisă. Cuvintele acestea, de "sus" sunt tot ceea ce nu sunt cuvintele care îi sunt adresate Elei "jos", în textul scris. Plină de emoție și speranță este ultima ilustrație din carte - din aceste două pagini își iau zborul către noi cuvinte precum: soare, vis, ne jucăm, gingășie, dansez, vorbește, împlinire, viu, mirare, inima, fericire, doresc, pot, frumos.

Elevii au înțeles ce importante sunt cuvintele, cum ele pot mângâia, dar și răni. Poate de aceea este important să cunoaștem cât mai multe cuvinte pentru a le folosi așa cum se cuvine. Mai mult decât un sens imediat, cuvintele au acea rezonanță care fac imaginile să vibreze . Această lectură pasionantă a imaginii trezește apetența pentru vizual.

De multe ori auzim sau nu, de la elevii noștri faptul că este greu, sau că nu le place ori că nu le va folosi niciodată, dar și că a fost cea mai frumoasă carte. Ceea ce face diferența între aceste afirmații ale elevilor este motivația. Educația nu trebuie să doară sau să producă suferință, ci să placă, să fie de folos, să formeze oameni responsabili, echilibrați și motivați spre acțiune și schimbare. Dacă "entuziasmul este electricitatea vieții" (G. Parks, 2005), atunci motivația, în termeni metaforici, reprezintă "electricitatea" care "mișcă motoarele sofisticate" ale învățării în procesul educațional.

Cu toții recunoaștem cât de mult s-au schimbat elevii noștri. Ei dispun de un potențial intelectual superior generațiilor anterioare, se maturizează mult mai rapid, iar lumea tehnologizată și informatizată în care trăiesc îi influențează foarte mult. De aceea este necesară o schimbare de optică în ceea ce privește

importanța și abordarea lecturii, dar mai ales selectarea acesteia. Un criteriu esențial de care trebuie să ținem cont când alegem cartea de citit este plăcerea.

Într-o formă sau alta, poveștile au felul lor propriu de a ajunge la oameni. În schimb, de fiecare dată când apare ocazia și când contextul o cere, vorbesc cu plăcere despre poveștile pe care le-am citit, despre oamenii sau personajele pe care le-am întâlnit în cărți, despre ideile care m-au entuziasmat și pe care nu le-aș fi putut descoperi singură. Când întâlniți oameni care nu citesc, nu-i disprețuiți pentru asta, gândiți-vă că la ei poveștile încă nu au ajuns. Și că e rândul vostru să duceți povestea mai departe!

GUSTUL DULCE AL LECTURII

Profesor învăț. primar Mariana NICOLAU
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Roman, jud. Neamț

„Cine citește trăiește mii de vieți înainte să moară, cine nu citește trăiește doar una.”
(George R. R. Martin)

Pornind de la aceste gânduri, am considerat necesară o călătorie în trecut pentru a-mi aminti când am început să prind gustul pentru lectură. Încă din copilărie, mama îmi citea povești sau îmi „citea” imaginile frumos colorate ce însoțeau textul. Am încercat și eu să „citesc imaginile” unei povești, dar parcă erau vrăjite și adormeam îndată. Îi vedeam seara pe părinții mei citind, când mergeam la bunici, am observat că și ei citeau câteva rânduri înainte de culcare.

Mai târziu, când am ajuns la școală și am învățat să citesc, am aflat de la doamna învățătoare cum să citesc un text pentru a înțelege mesajul transmis de autor. Încet, încet cărțile m-au acaparat. Citeam zilnic din cărțile împrumutate de la bibliotecă, preferam să stau cu o carte în mână decât să ies la joacă. Astfel am aflat ce gust are lectura: e un gust dulce ca mierea, dar mai parfumată, e un gust ce produce dependență, dar care nu îți face rău.

Gustul pentru lectură se formează încă de la vârste fragede, în familie. Dar câte mame mai stau să citească povești și basme copiilor? Câți părinți urmăresc împreună cu copiii un film educativ? Câți părinți selectează cărțile sau emisiunile TV? Câți părinți comentează activitatea de la școală cu copiii lor?

Cine contribuie la formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură? Până la intrarea copilului la grădiniță, apoi la școală, familia este cea care poate insufla dragostea pentru lectură. Cadrul didactic preia ștafeta și îndrumă pașii copiilor în minunata lume a cărților. El este cel care îl sensibilizează pe copil, cel care îl conduce pe nesimțite pe drumul cunoașterii.

Cum reușim să-i facem pe elevi să iubească „cuvintele” și să le poată folosi în exprimare? Voi prezenta câteva exemple de acțiuni aplicate la clasă.

Având în vedere că se citește tot mai puțin, am încercat să utilizez diferite strategii ale muncii cu cartea, care să-i facă pe copii să îndrăgească eroii din povești, dar în același timp și să descopere gustul pentru lectură.

Lectura independentă zilnică. Timp de 5-10 minute, în fiecare zi, copiii din clasă deschid o carte și citesc independent, fiecare ce îi place. Ideea poate fi pusă în aplicare în orele de comunicare în limba română/limba și literatura română, dar și la alte discipline sau după ce elevii finalizează un test de evaluare.

Colțul lecturii este un spațiu din clasă amenajat pentru lectură ce cuprinde un raft cu câteva cărți, coli albe lipite pe perete și niște instrumente de scris. În pauze, copiii pot scrie citatele care i-au impresionat cel mai mult pe foile albe. Pe una dintre coli, ei pot scrie și cuvintele pe care le-au întâlnit, dar nu le înțeleg, iar la sfârșit de zi învățătorul scrie sinonimele alături.

Întâlnirea cu un scriitor. Elevii mei au avut marea surpriză să-l întâlnească pe scriitorul de cărți pentru copii Petre Crăciun. Acesta le-a citit fragmente din operele sale și a răspuns cu răbdare la întrebările copiilor.

Realizarea unor proiecte educaționale ce au ca scop încurajarea lecturii (*În împărăția poveștilor*) finalizate cu activitatea *Carnavalul personajelor din povești*

Stimularea permanentă a elevilor, oferirea de mici recompense pentru citirea unor povești, înmânarea unor diplome pentru finalizarea unei cărți.

Crearea cu ajutorul elevilor a unei scene, a unor marionete și **desfășurarea de dramatizări ale unor povești** cunoscute sau **crearea de povești noi.**

Lectometrul (imaginea unui raft de bibliotecă ce conține 24 de cărți) este un instrument cu ajutorul căruia se măsoară cantitatea de lecturi citite. Fiecare elev are lectometrul său plastifiat pentru a-l reutiliza. Copilul citește în timpul liber și recomandă colegilor de clasă lectura respectivă, povestindu-le câteva scene pentru a-i convinge să o citească. La final, va marca pe lectometru, prin colorare, povestea citită. E o modalitate prin care fiecare este invitat să citească în ritm propriu, fără a intra în concurență cu ceilalți. Marcarea finalizării unui raft de cărți se realizează prin premiera cu un semn de carte, iar completarea a trei rafturi se premiază cu o carte sau un jurnal de lectură.

10 provocări. Se pregătesc 10 cartonașe cu provocări ce urmează a fi realizate de elevi acasă. Săptămânal se extrage câte o provocare și se realizează într-o săptămână, apoi se discută cum i s-a părut fiecăruia provocarea aleasă. *Exemple de provocări: Citește o poveste pe ascuns!, Toată familia citește!, Citește-i o poveste fratelui/surioarei!, Donează o carte la bibliotecă!, Citește câte 10 minute în trei locuri diferite din casă!, Filmează-te în timp ce povestești ce ai citit!, Roagă pe unul dintre părinți să-ți citească în fiecare seară, timp de o săptămână, câte o poveste sau un fragment dintr-o poveste!, Citește pe parcursul a două săptămâni, zilnic, câte 15 minute!, Scrie cinci întrebări despre ultima poveste citită!, Realizează un schimb de cărți cu un coleg și citește!*

Îmi vin în minte cuvintele marelui savant și istoric, Nicolae Iorga, despre carte: „O, sfintele mele cărți...pe care soarta prielnică mi le-a scos înainte, cât vă datorez că sunt om, că sunt om cu adevărat! Nu e învățat cel ce citește cărți, ci cel ce știe ce citește! Citește, dar, cu ochii minții! Numai citind mereu creierul tău va deveni un laborator nesfârșit de idei și imaginații!...”

Cititul sau lectura este o activitate de descifrare, de înțelegere, de evaluare și apreciere a unui text scris. Toate activitățile desfășurate cu elevii, părinții și biblioteca au același obiectiv- educarea elevilor pentru cititul cărților, a lecturii suplimentare, indicate de către învățător.

Cu cât vor citi mai mult, cu atât vor înțelege copiii că mare e puterea cărții, că acest minunat ospăț al gândurilor la care este invitat în timpul liber, este un prieten în compania căruia niciodată nu este singur.

LECTURA ALTFEL...

Prof. înv. primar Liana Monica NISTOR
Școala Gimnazială „Ioan Vlăduțiu”, Luduș, jud. Mureș

„Cât citești, atâta crești, cât citești, atâta ești.”
(Vasile Romanciuc)

Una dintre cerințele învățământului modern este aceea a formării la elevi a deprinderilor de studiu individual și de muncă independentă, a capacității de a gândi creator, de a soluționa individual sau prin conlucrare multitudinea de probleme cu care se confruntă în anii de școală. Acesteia îi revine misiunea de a-i înarma pe elevi cu deprinderi temeinice de autoinstruire și autoperfecționare prin intermediul a diverse mijloace și, nu în ultimul rând, prin mijlocirea cărții. La vârsta școlară, lectura are un rol hotărâtor în îmbogățirea și dezvoltarea cunoștințelor elevilor, în formarea gustului pentru citit, în cultivarea și îmbogățirea limbajului prin formarea și dezvoltarea unui vocabular adecvat. Lectura literară pune la dispoziția copilului cunoștințe despre mediul înconjurător, despre viața oamenilor, animalelor și plantelor, despre trecutul istoric al poporului nostru, despre muncă și profesiuni, cunoștințe de educație cultural-artistică și moral-religioasă.

Trezirea interesului și a gustului pentru lectură se face tot mai greu; putem spune că există o „criză” a lecturii în rândul elevilor provocată de mulțimea informațiilor obținute, mai ușor, prin intermediul tehnologiilor computerizate. De aceea, încă din clasele primare este necesar să cunoaștem ce, cât și cum citesc copiii, respectând particularitățile de vârstă. Micii cititori trebuie inițiați și deprinși cât mai de timpuriu cu utilizarea concomitentă a cărții și a mijloacelor moderne audiovizuale ca premisă esențială a unei învățături eficiente. Alegerea cărților potrivite este doar un prim pas. Al doilea pas și tot atât de important este deprinderea lecturii, obținerea eficienței ei maxime în urma citirii unui text.

De asemenea, lectura necesită nu numai îndrumare, ci și control. Sondajul în lectura particulară trebuie să constituie o cerință obligatorie, manifestată în cadrul verificării cunoștințelor elevilor. Controlul lecturii elevilor trebuie să fie o activitate permanentă a învățătoarei spre a preveni comoditatea, efectuarea unei lecturi facile, superficialitatea, neglijarea cărților. Pentru evaluarea lecturii, în funcție de scopul urmărit, se pot parcurge diverse modalități: verificarea caietelor de lectură suplimentară sau a fișelor de lectură, care se face periodic, iar corectarea acestora oferă indicii despre ce citește elevul, ce reține din ceea ce citește, cum înregistrează informațiile, cum selectează date și personaje semnificative; corectarea acestor caiete/fișe este urmată de analiza concluziilor în fața întregii clase, cu prezentarea aspectelor pozitive și negative; convorbirile cu clasa și individuale despre lecturile elevilor, care sunt foarte utile, deoarece oferă informații cât mai multe și cât mai precise asupra materialului citit, elevii beneficiind și de întrebările ajutoare ale cadrului didactic; observarea performanțelor vor evidenția elevii care, în urma lecturii particulare, își completează informațiile, se exprimă îngrijit, nuanțat, apreciind acest lucru ca un gest de silință și inteligență; afișarea unui tabel cu evidența lecturii elevilor în clasă, care va stimula concurențial cititul cărților; controlul fișelor de cititor de la bibliotecă, care ajută cadrul didactic să vadă cât de preocupați sunt elevii pentru lectura suplimentară, ce și cât citesc, ce preferințe au.

În ciclul primar – ca, de altfel, de-a lungul întregii școlarități – este necesar să se acorde o atenție deosebită utilizării unor tehnici de lectură care să vizeze citirea corectă, coerentă și expresivă, ascultarea conștientă a unui text citit, argumentarea punctelor de vedere, înțelegerea ordinii logice a faptelor prezentate, exersarea memoriei de scurtă durată prin reținerea unor amănunte din textul citit sau audiat.

Prin joc, aceste obiective pot fi atinse într-un mod mai atractiv, mai stimulativ – având, totodată, posibilitatea de a dezvolta spiritul de echipă, colaborarea, toleranța față de opinii diferite, respectarea rolului atribuit în joc și a regulilor impuse și, nu în ultimul rând, activizarea tuturor elevilor.

Dintre tehnicile de lectură, am aplicat, la clasa a III-a „**Lectura puzzle oralizat**” și „**Guri și urechi**”. Voi descrie prima tehnică de lucru: am ales un text accesibil și l-am fragmentat. Am notat aleatoriu textul cu litere (de exemplu: D, A, C, B) și am conceput un chestionar de control. Chestionarul avea atâtea întrebări câte fragmente am obținut (răspunsul primei întrebări se află în primul fragment,...).

Activitatea s-a desfășurat astfel:

- am împărțit clasa în grupe de câte 4-5 elevi;
- fiecare elev a primit câte un fragment din text;
- am acordat timpul necesar lecturării individuale, în gând;
- elevii au povestit în cadrul grupului fragmentul primit, fără a arăta secvențele din text;
- se stabilește ordinea inițială a părților de text;
- elevii verifică refacerea textului prin chestionar;
- am identificat, pentru fiecare grup în parte, ordinea cronologică corespunzătoare;
- grupele pot citi cu voce tare rezultatul muncii lor.

Aplicarea acestor tehnici a prilejuit câteva ore de lectură plăcute și antrenante, ale căror rezultate nu au întârziat să apară, fapt pentru care am reluat acest gen de activități, diversificând tipul de texte și accentuând latura creativă.

În clasa pregătitoare, am participat la Ziua Internațională a Cititului Împreună, alegând povestea „Ridichea uriașă”- poveste populară. Las fotografiile să vorbească!

În clasa I, pentru a sărbători această zi, am realizat o fișă prin care am implicat și părinții și copiii, fiecare primind câte o sarcină. Această fișă o veți regăsi în unul dintre afișele realizate de copii. Din partea factorilor educativi este nevoie de răbdare, perseverență, voință, precum și de modelul propriu.

Vorbind de „modelul propriu”, consider că și părinții au mare responsabilitate în a transmite și cultiva copilului lor dragostea pentru citit. În rândurile următoare, voi scrie din postura de părinte și voi da câteva exemple utile, în acest sens, de activități părinți – copii:

Cititul este o abilitate foarte importantă pe care trebuie să o poată stăpâni copiii noștri. De departe, cea mai eficientă metodă de a-i încuraja pe copii să iubească și să aprecieze cărțile și cititul este să le citim de mici. Cu cât începem mai devreme, cu atât șansele de succes sunt mai mari. Copiii cărora li se citește de mici vor învăța să fie ei înșiși buni cititori. Cu cât li se citește mai mult, cu atât sunt mai interesați să

învețe să citească. Ideal este ca fiecare copil să ajungă să deschidă o carte de plăcere, singur, fără să-i ceară cineva din familie sau de la școală.

Mulți copii nu vor să citească pentru că preferă să vadă filmul realizat după carte, părându-li-se mai atractiv să meargă la cinema decât să stea acasă citind. Pentru a-i convinge să aleagă lectura, putem apela la una din următoarele metode: le explicăm că majoritatea filmelor de succes sunt ecranizări ale unor cărți minunate, iar un film de aproximativ o oră nu poate surprinde tot ceea ce este prezentat în carte, cartea fiind deci mult mai interesantă. Dacă nu se lasă astfel convins, putem citi împreună o carte, apoi putem viziona împreună filmul, încercând astfel să le demonstrăm că, de multe ori, cartea este mai interesantă decât filmul, iar acțiunea prezentată în carte este mult mai palpitantă.

Citirea sau povestirea zilnică a unei povești, ținând cont și de dorința copilului de a reasculta o poveste foarte îndrăgită. Repovestirea realizată de copil conduce la îmbunătățirea capacității de concentrare și de redare a informațiilor (stând un număr mare de ore în fața calculatorului, copilul întâmpină numeroase probleme în redarea unei întâmplări reale sau din lecturile sale).

Lectura „în oraș”. Orice plimbare poate fi un motiv pentru lectură, dar un alt fel de lectură – cea a semnelor de circulație, a comportamentului, a culorilor, a reacțiilor celorlalți. Orice călătorie este, de asemenea, un prilej pentru a povesti istoricul locurilor, pentru a depăna amintiri și a împărtăși impresii.

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie.

Bibliografie:

1. Ilica,A., Moș,P., Moș,A., Ardelean,A., Ardelean,A.(2007), *Didactica limbii române și a lecturii (îndrumări metodice pentru profesorii din învățământul primar)*, Editura Universității „Aurel Vlaicu” Arad;
2. Gheorghe,A., Șincan,E.(1993), *Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi*, Editura „M. Duțescu”.

CUVINTE RĂSĂDITE ÎN CULOARE

Prof. înv. primar Eugenia NOUR
Școala Gimnazială „Iordache Cantacuzino”, Pașcani, jud. Iași

„Cuvinte răsădite în culoare“ este un opțional transdisciplinar, realizat la clasa a III-a. Ideea acestui opțional a venit din nevoia de a aduce lectura, cartea și textul scris și realizat în universal copilului presărat cu imaginile vizuale ale desenelor copilăriei, ca modalitate de exprimare a sentimentelor, gândurilor, ideilor, atât de apreciată de elevii mei.

Înainte ca omenirea să inventeze semnele sunetelor, fie ele note muzicale, fie litere, a răstignit pe zidurile peșterilor imagini ale lumii înconjurătoare, transpuse prin imaginația și meșteșugul fiecărui desenator rupestru. Amintirile și cuvintele și gândurile, învățăturile transmise peste generații îmbracau forma desenelor rupestre, desene care și astăzi fascinează și stârnesc imaginația omenirii... După ce

semnul sunetelor a fost identificat cu un anumit semn distinctive, numit literă, omenirea a adunat în imense biblioteci literele înșirate cumiți în cuvinte și fraze mesteșugit alese care au schimbat istoria și cultura omenirii.

Dar omenirea nu a uitat desenul... A desena ce simțim și gândim e ca și cum am înnoda cuvintele în fraze miestrite. Simbioza nesfârșită dintre cuvânt, culoare și sunet identifică o personalitate distinctivă și sensibilizează. Pentru că, așa cum omenirea a inventat mai întâi culorile apoi literele cuvântului, așa și copilul: mai întâi știe să îmbine în jocul culorilor minunile universului său în descoperire.

Ideea proiectului educațional, care vrea să coboare în lumea copilăriei magia nesfârșită a cuvântului însoțită de culoare, are ca scop educarea personalității copilului: artistic, estetic, va sensibiliza receptarea cuvintelor prin găsirea diferitelor sensuri. Într-o simbioză perfectă vor transpune în cuvinte ceea ce culoarea va tălmăci în desen. Prin folosirea diversificată a tehnicilor de lucru în activități plastice, elevii își dezvoltă capacitatea de exprimare artistică – plastică, având posibilitatea de a comunica prin mijloace diverse propriile idei, trăiri și sentimente legate nemijlocit de textul literar suport.

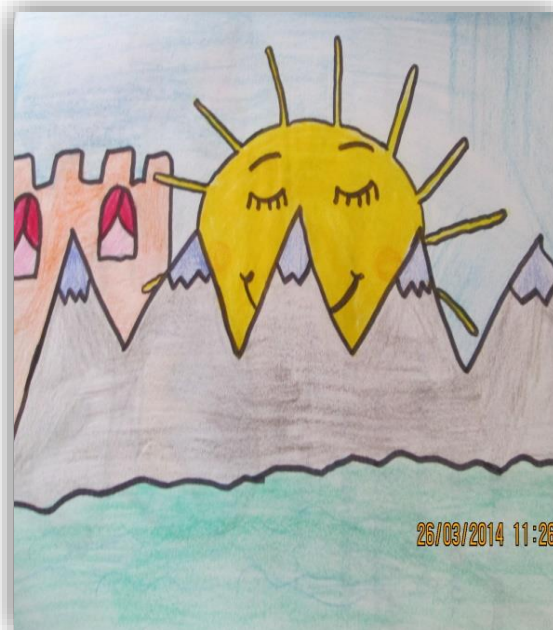
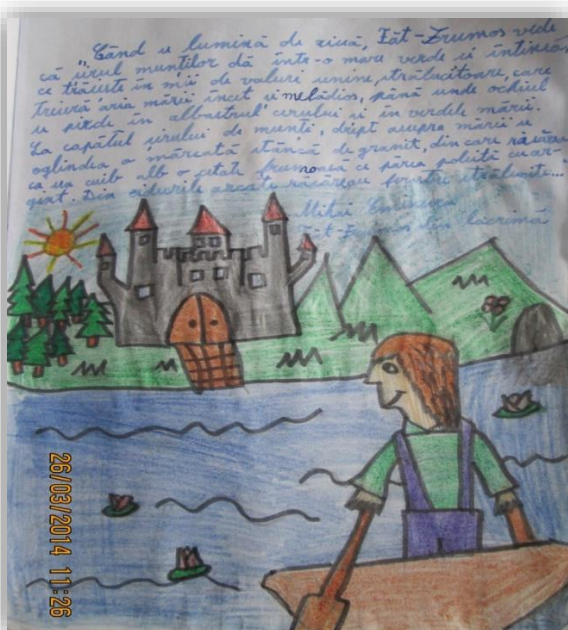
Textul literar și **lectura** sunt două noțiuni uzitate în ciclul primar care mijlocesc formarea competenței de comunicare la elevi. **Textul literar**, în genere – opera literară – este întregul perfect, constituit de către creator, care oferă elevului pretexte, pilde, modele, mijloace, situații de educare estetică și morală. Opera literară folosește cuvinte cu sens propriu și cu sens figurat, se adresează gândirii și sensibilității cititorului, transfigurând fapte, întâmplări, sentimente, tablouri de natură sau înfățișează o lume imaginară și exercită funcția de cunoaștere prin *imaginea artistică*, produs al fanteziei creatoare concretizate în cuvânt, dezvăluind sentimentele și atitudinile autorului față de realitatea prezentă. Scopul citirii unei cărți, a unui text literar este de a lăsa asupra personalității cititorului o urmă, un semn care să te atingă, să te schimbe. Și pentru ca o carte, lectură să schimbe cititorul, trebuie să fie citită interactiv, să se extragă esențialul și să fie folosit pentru alte situații de învățare și dezvoltare a cititorului. Este ceea ce urmărește să dezvolte acest opțional și pentru ca actul creativ să fie complex, se urmărește ilustrarea lecturilor, a unor părți a acestora prin desene realizate în tehnici diferite de lucru. Lecturile alese au fost cele care au avut nu doar o încărcătură morală puternică ci și o estetică deosebită a frazei.

Opționalul are ca și competențe:

- ✚ Inițierea elevilor în cunoaștere prin intermediul textelor literare și armoniei culorilor;
- ✚ Exersarea imaginației creatoare prin nuanțarea vocabularului elevilor și realizarea unei compoziții literare pornind de la un desen și invers: de a ilustra într-un desen un text literar, un personaj, un fragment.

Textele literare au fost structurate pe capitol cu titluri semnificative: Povestea culorilor din viața noastră, Poveștile cu zâne și Feți-Frumoși, Povestea anotimpurilor etc, capitol care au structurat opere literare însoțite de bucăți muzicale semnificative care au creat mediul creativ de a surprinde în culorile firul poveștilor citite inspirați de poezia muzicii.

Evaluarea proiectului a cuantificat creațiile literare și artistice ale elevilor în portofolii prețioase, într-un volum care a surprins cele mai creative realizări: povestiri, repovestiri, poezii, creații proprii care sunt însoțite de imaginile exemplificate mai sus. Elevii au dat un feedback pozitiv la finalul anului școlar apreciind atmosfera liniștită, aducătoare de imagini, note mușicale și cuvinte frumoase, stârnind imaginația și motivația lecturii ordonate și susținute.

Bibliografie:

1. Ardelean A, O Mândruț- *Didactica formării competențelor*, „V.Goldiș” University Press, Arad, 2012,
2. Costea.O, *Didactica lecturii. O abordare funcțională*, Editura Institutului European, Iași, 2006.
3. Cornea P, *Introducere în teoria lecturii*, Editura Minerva, București, 1988.
4. Ion Șerdean – “*Metodica predării limbii române la clasele I - IV*”, E.D.P., București, 1991;
5. *Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română, clasele a III-a, a IV-a*, București, 2014

METODE ȘI TEHNICI CARE DEZVOLTĂ GUSTUL PENTRU LECTURĂ

Prof. înv primar Nela OCEANU
Liceul Teoretic „D. Zamfirescu”, Odobești, jud. Vrancea

“Condițiile care au determinat mutații profunde în gustul tinerilor (și nu numai al lor), care ignoră din ce în ce mai mult cartea, sunt bine-cunoscute”. Formarea unei atitudini pozitive față de lectură reprezintă unul dintre obiectivele cele mai importante și mai grele ale disciplinei Limba și literatura română.

În vederea trezirii interesului elevilor pentru lectură, trebuie:

- ✚ alese texte în concordanță cu orizontul de așteptare al elevilor;
- ✚ entuziasmul profesorului când citește texte;
- ✚ valorificarea lecturii inocente (elevului i se va permite să citească fără să răspundă la întrebări);
- ✚ transpunerea textelor literare în alt limbaj: mimă, joc de rol, pantomimă, dramatizare;
- ✚ texte alese de educabili;
- ✚ utilizarea metodelor interactive: lectura întreruptă, cu predicții, pălăriile gânditoare, recomandă cartea;
- ✚ însoțirea activităților de scriere cu cele de citire (redactare de finaluri, creare de dialoguri, postere, benzi desenate, reconstituirea puzzle-lor etc.);
- ✚ valorificarea de către profesor a factorilor mediatori ai lecturii (avantextul, rumoarea, discursul de escortă etc.).

Anticipări reprezintă o metodă la care elevii lucrează pe grupe/ individual. Pornind de la titlul textului, fac predicții în legătură cu tema aceasta, folosind jumătăți de pagini ce vor fi revăzute după parcurgerea textului. Cei ce au dat răspunsuri apropiate de tema textului își vor motiva opțiunea. Rolul profesorului este de îndrumător(încurajează pluralitatea răspunsurilor, creează o atmosferă propice discuției, respectă autonomia și opiniile elevilor etc).

Lista de cărți este o metodă de trezire a interesului pentru lectura suplimentară. Ea oferă scurte informații despre unele cărți cuprinse într-o listă. Elevul are de ales pentru sine și pentru ceilalți colegi câte o carte, motivându-și alegerea în funcție de elementele paratextuale oferite de listă și de experiența proprie.

Prezentarea de carte constituie o strategie polivalentă, deoarece dezvoltă atât competențe de lectură, cât și de comunicare scrisă/ orală. Marilena Pavelescu propune o serie de repere de care trebuie să țină cont elevii: titlul, spațiul; acțiunea; personajele principale(nume, câteva detalii inedite); conținutul de idei, incipitul sau relatarea incompletă a unei secvențe incitante; precizarea motivelor pentru care ar recomanda lectura textului.

Termenii-cheie dați inițial reprezintă o metodă ce stimulează elevii să își reactualizeze cunoștințele anterioare ce au legătură cu subiectul lecției, solicită imaginația și creativitatea, favorizează învățarea activă. Profesorul notează pe tablă 4-5 concepte din textul ce urmează a fi studiat(de exemplu, scrisoare,

parlament, candidatură, răsturnare pentru “O scrisoare pierdută” aparținând lui I.L. Caragiale) și elevii stabilesc în perechi legătura dintre termeni.

Cititul este o abilitate foarte importanta pe care trebuie sa o poata stapani copiii nostri. De departe, cea mai eficienta metoda de a-i incuraja pe copii sa iubeasca si sa aprecieze cartile si cititul este sa le citim de mici. Cu cat incepem mai devreme, cu atat sansele de succes sunt mai mari. Copiii carora li se citeste de mici vor invata sa fie ei insisi buni cititori. Cu cat li se citeste mai mult, cu atat sunt mai interesati sa invete sa citeasca. Ideal este ca fiecare copil sa ajunga sa deschida o carte de placere, singur, fara sa-i ceara cineva din familie sau de la scoala.

Multi copii nu vor sa citeasca pentru ca prefera sa vada filmul realizat dupa carte, parandu-li-se mai atractiv sa mearga la cinema decat sa stea acasa citind. Pentru a-i convinge sa aleaga lectura, putem apela la una din urmatoarele metode:

Explicarea faptului ca majoritatea filmelor de succes sunt ecranizari ale unor carti minunate, iar un film de aproximativ o ora nu poate surprinde tot ceea ce este prezentat in carte, cartea fiind deci mult mai interesanta.

Daca nu se lasa astfel convins, putem citi impreuna o carte, apoi putem viziona impreuna filmul, incercand astfel sa le demonstram ca, de multe ori, cartea este mai interesanta decat filmul, iar actiunea prezentata in carte este mult mai palpitanta.

Transformarea rezolvarii temelor pentru acasa intr-un joc inteligent si placut prin aplicarea de catre parinti a unor metode de lucru prezentate in materiale educative de genul "Cum sa inveti sa inveti?".

Citirea sau povestirea zilnica a unei povesti, tinand cont si de dorinta copilului de a reasculta o poveste foarte indragita. Repovestirea realizata de copil conduce la imbunatatirea capacitatii de concentrare si de redare a informatiilor (stand un numar mare de ore in fata calculatorului, copilul intampina numeroase probleme in redarea unei intamplari reale sau din lecturile sale).

Lectura ” in oras”. Orice plimbare poate fi un motiv pentru lectura, dar un alt fel de lectura – cea a semnelor de circulatie, a comportamentului, a culorilor, a reactiilor celorlalti. Orice calatorie este, de asemenea, un prilej pentru a povesti istoricul locurilor, pentru a depana amintiri si a impartasi impresii.

Lectura, desenul, muzica. Intre momentele lecturii, copilul trebuie incurajat sa deseneze si sa asculte muzica. Tinerii trebuie incurajati sa citeasca si sa vizioneze productiile cinematografice, teatrale si muzicale ale caror piese li se adreseaza. In timpul acesta, parintele poate observa talentul copilului sau, fiind atent la directiile pe care copilul le poate urma. Tinand cont de faptul ca dezvoltarea cognitiva si emotionala a copiilor este diferita, parintii trebuie sa fie atenti la dezvoltarea armonioasa, evitand comparatiile cu altii copii si observatiile care ii pot inhiba.

Formarea si cultivarea gustului pentru lectura reprezinta unul dintre obiectivele fundamentale ale orelor de limba si literatura romana. Prin lectura, elevul este condus sa isi formeze capacitatea de a surprinde, de a descoperi continuturi si forme ale realitatii, exprimate intr-o multitudine de modalitati de expresie, de a le asocia unele cu altele, ceea ce le permite sa isi extinda astfel aria cunoasterii.

Lectura contribuie intr-o masura insemnata la imbogatirea cunostintelor, la formarea unui vocabular activ, bogat si colorat, la dezvoltarea gustului estetic. Varietatea de texte literare reprezinta un suport material ce poate asigura dezvoltarea vocabularului si a limbajului literar, a creativitatii, precum si dezvoltarea capacitatii intelectuale, imaginative si motivationale. Lecturile literare, prin accesibilitatea lor,

ii apropie de realitate, le ofera o diversitate de informatii si experiente umane, modele morale, emotii si sentimente.

Bibliografie:

1. Giasson, Jocelyne, Înțelegerea în cursul lecturii, Canada, De Boeck Université, 2008.
2. Ilie Emanuela, Didactica limbii române, Iași, Ed. Polirom, 2008.
3. Pavelescu, Marilena, Metodica predării limbii și literaturii române, București, Ed. Corint, 2010
4. Dinu M., “Comunicarea”, Ed. Stiintifica, Bucuresti, 1997
5. Sincan, E., Alexandru, Gh., Lecturile literare pentru ciclul primar - Indrumator metodic pentru invatatori, parinti si elevi, Ed., Gh. Alexandru”, Craiova, 1993

CUM SĂ-ȚI FACI ELEVII SĂ CITEASCĂ

Prof. Mira ODAGIU
Colegiul Economic Arad

Pariul cu cititul a început în urmă cu patru ani, când la clasele a IX-a, din cauza programei foarte puțin atrăgătoare pentru tinerii liceeni, am simțit nevoia stringentă de a face ceva...altceva...pentru că nu erau prezenți decât fizic la oră, erau dezinteresați, plictisiți, blazați...deși...promiteau... Menționez că predau într-un liceu tehnologic, cu profil economic, unde nu există clase de filologie, deci... provocarea lecturii e mult mai anevoioasă.

Legându-mă de jurnalul de lectură, mi-am propus să înviorez puțin atmosfera orelor de limba română și să le captez atenția, citindu-le, într-o zi, pe nepregătite, o povestioară intitulată ”Două fete și-un băiat” din cartea ”Splendida banalitate” scrisă de Alice Năstase Buciuta.

Liniște absolută (le captasem atenția), ochii mari ațintiți asupra mea (se concentrău, sorbeau, savurau)...și la final...fascinația, transfigurarea estetică (îi câștigasem!)...Așa că le-am propus ca o oră pe săptămână ”să citim ceea ce ne place” și să împărțim celorlalți lecturile noastre preferate. Astfel că doritorii trebuiau să aducă cartea, să o prezinte succint și să ne citească un fragment reprezentativ sau unul care i-a impresionat. Evident că efortul era răsplătit cu o notă de zece. Inceputul a fost timid, s-au aventurat doar trei, patru fete care...oricum citeau... dar, nu am renunțat, și, când simțeam că scade elanul și se risipește vraja mai veneam cu câte un text bine ales pentru a-i motiva...

Astfel, de-a lungul anului le-am lecturat din romane precum: ”Malala” de Malala Youzafzai, ” Micul prinț”, de Anoine de Saint Exupery ” Mănâncă, roagă-te, citește” de Elizabeth Gilbert, ”Hoțul de cărți” de Marcus Zusak, ”Dragostea în vremea holerei” de Gabriel Garcia Marquez. Acestea sunt doar o mică parte dintre ”textele momelă de încurajat cititul”. Așa a început o călătorie frumoasă și rodnică pentru noi toți...deoarece nu doar ei au învățat de la mine ci, și eu de la ei...

Și pentru că exemplul personal este cel mai puternic argument ”pro lectură”, am fost invitată să vorbesc despre experiențele mele de cititor în proiectul ” Cărțile care m-au format” organizat de Biblioteca Județeană ” I.D. Xenopol” Arad, prezentare la care am mers însoțită, bineînțeles, de elevii cărora doream să le insuflu dragostea pentru carte și lectură.

I-am plimbat, preț de două ore, prin tărâmurile de poveste ale lecturilor copilăriei mele, i-am legănat apoi, prin universurile lirico-narative ale adolescenței și apoi le-am întredeschis porțile fermecate ale ”marii literaturi” care mi-a marcat personalitatea și pregătirea profesională. Proiectul a fost un succes și am simțit că elevii au început să se deschidă spre mine,...spre carte....spre lectură...spre literatură...

Pentru că am observat că printre elevi sunt destul de mulți cei cărora nu le plac ”autorii vechi” , pentru că ”sunt demodați și se citesc greu”, i-am înscris în ”Comunitatea națională de lectură” sau ”Segregatorul național de lectură”, pentru a avea acces mai ușor la o literatură contemporană adresată și adaptată generației și vârstei lor.

A fost o decizie foarte bună, pentru că, au început să citească!

Pentru ai împinge spre lectură și pe cei mai sceptici, ca să nu spun leneși, la sfârșitul fiecărui semestrul i-am recompensat cu o notă mare pe cei care demonstau că au citit cel puțin trei cărți și au realizat trei jurnale de lectură.

Experimentul a dat roade și din mărturisirile lor am aflat că luaseră virusul lecturii.

Ce declarații ”pro lectură” mai frumoase ori mai convingătoare decât acestea: ” Ieri mi-a dat mama bani să merg la mall, să-mi cumpăr haine. M-am întors fără. I-am cheltuit pe toți pe cărți.” (Miriam), sau ”Doamna, e prima carte pe care o citesc de bună-voie!” (Sebastian) sau ” Mama și-a facut cruce când m-a văzut citind o carte” (Alex) etc.

Experimentul a dat roade frumoase pentru că dintre ei s-au desprins iubitori veritabili de literatură care au evoluat spre recenzii de carte, critică literară și ...câteva premii la concursuri de literatură.

Pentru a exemplifica atmosfera din clasă în perioada în care citeau romanul-fenomen ”Absolut tot” de Nicola Yoon, voi atașa fotografia realizată pe ascuns, fără știrea lor, în timpul unei pauze oarecare, și care cred că este cea mai puternică declarație de dragoste adresată cărții...

LECTURA – PRIMĂVARA POETILOR FĂRĂ GRANIȚE

Prof. Sabina Larisa OLTEAN

Prof. Roxana MUREȘAN

Liceul cu Program Sportiv Alba Iulia, jud. Alba

Pornind de la un motto relevant: ”Nu trebuie să arzi cărți ca să distrugi o cultură. Ajunge să faci ca lumea să nu le mai citească.” (Ray Bradbu), la Liceul cu Program Sportiv Alba Iulia, s-a desfășurat și

În acest an, a treia ediție a proiectului educativ interjudețean, "Lectura, primăvara poezilor fără granițe", în parteneriat cu Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” din aceeași localitate. Derularea acestui proiect educațional are un argument solid, acela că ritmul tot mai accelerat de evoluție a lumii contemporane și al acumulării progresive de informații a pus amprenta asupra preocupărilor și modului de viață al familiei de azi. „Oamenii ocupați” s-au îndepărtat de lumea cărților, iar televizorul, calculatorul, internetul au devenit pentru ei cele mai importante surse de informație, făcând tot mai rar sau deloc „gestul” de a citi o carte, de a intra într-o bibliotecă, într-o librărie, de a-și construi o bibliotecă proprie.

Proiectul educațional pe care-l propunem, reprezintă o încercare de a repune în drepturi „cartea” și „biblioteca”, de a le aduce în atenția copiilor și părinților, de a contribui la redescoperirea lecturii ca o plăcere, o relaxare, un izvor de cunoaștere și visare fără de egal! Proiectul promovează conduita pozitivă a copilului spre literatură.

Lectura are acum rivali redutabili care amăgesc cel mai mult pe cei mici. Televizorul, calculatorul, internetul au devenit repere pereche pentru fiecare generație din ultimii ani. Viața noastră trăită la început de secol XXI este marcată de la mic la mare de amprenta marilor descoperiri științifice care au făcut pași uriași în timp foarte scurt. Aceste trei mijloace de informare rapidă și comodă care oferă elevilor meniul complet în orice domeniu al cunoașterii acoperă deja o plajă substanțială a timpului liber, care rămâne din ce în ce mai puțin. Și atunci se naște întrebarea: mai este cartea „o făgăduință, o bucurie, o călătorie prin suflete, gânduri și frumuseți” cum afirma scriitorul român Tudor Arghezi?

Lectura suplimentară ne devine familiară din anii de școală. Selectarea lecturii suplimentare revine învățătorului, care cunoaște cel mai bine afinitățile sufletești ale elevilor precum și conținutul educativ necesar într-o anumită etapă a dezvoltării lor. Dacă elevul începe a citi din curiozitate și insistă motivat fiind și de aprecierile primite la clasă, el va realiza mari progrese: prin informație, prin deprinderea cititului coerent, prin implicare afectivă, prin însușirea unui vocabular expresiv și prin îmbogățirea vocabularului. Stârnirea interesului pentru lectură se poate realiza cu mai multă ușurință dacă activitățile desfășurate în acest sens depășesc spațiul sălii de clasă sau al camerei copilului, bibliotecile sau unele case memoriale fiind mediile cele mai potrivite ce oferă posibilitatea familiarizării cu ambientul ce păstrează atmosfera de lucru și parfumul celor care au așternut pe hârtie creațiile lor.

Scopul proiectului este dublu și îl reprezintă, pe de o parte, stimularea interesului pentru lectura individuală și colectivă, în vederea dezvoltării și activizării vocabularului și a dobândirii tehnicilor de muncă intelectuală. Se urmărește, de asemenea, dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru lectură, facilitarea integrării în mediul școlar, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblul ei, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale.

Obiectivele specifice sunt duble, unele se referă la elevi, altele la cadrele didactice. Astfel, privind elevii se urmărește: stimularea gustului pentru lectură, apropierea elevilor de cuvântul scris, formarea unei atitudini de grijă și respect față de carte, familiarizarea elevilor cu diferite tipuri de scriere, îmbunătățirea comunicării orale și stimularea interesului pentru citit-scris, cunoașterea instituțiilor care se ocupă de apariția, distribuirea sau păstrarea cărților, stimularea imaginației și a creativității verbale, împărtășirea experiențelor personale. Pentru cadrele didactice se urmărește: familiarizarea cadrelor didactice cu metode noi de stimulare a interesului pentru lectură, abilitarea cadrului didactic cu capacitatea de a construi un

mediu educațional care să motiveze elevii în procesul de apropiere față de carte și față de cuvântul scris, educarea unei atitudini pozitive față de abordarea metodelor interactive, ca metode de lucru folosite în sprijinul realizării obiectivelor programului.

Beneficiari direcți sunt elevii claselor a V-a, a VI-a, a VII-a, a VIII-a cu cerințe educaționale special. Beneficiari indirecți, cadrele didactice implicate.

Ca resurse umane, sunt amintiți elevi și profesori de la Liceul cu Program Sportiv Alba Iulia.

Resursele materiale sunt minime: cărți, postere, fișe, materiale audio

Descrierea activității: Activitatea se va desfășura în perioada 1.03.2018 – 31.04.2018 în sala de lectură a bibliotecii. Responsabilii proiectului sunt : coordonator proiect, prof. **Oltean Sabina Larisa;** **echipa de proiect:** profesori ai LPS Alba Iulia. Beneficiari sunt elevii și cadrele didactice implicate.

Regulament de participare: Elevilor li se prezintă un colaj cu portretul poezilor născuți în lunile februarie și martie : Otiliza Cazimir, Marin Sorescu, Radu Gyr, A.E.Baconsky, Elena Farago, George Topârceanu și li se propune să coloreze două dintre ele, cum doresc ei; apoi li se cere să explice de ce au folosit anumite culori. Elevilor li se înmânează apoi cărți și suporturi audio din care au fost preselectate fragmente din poezii celebre, fișe de către prof. coordonator și se lecturează/ascultă diferite tipuri de texte, dar se și propune un concurs de lectură rapidă. Elevii sunt mobilizați într-o discuție de tip colocviu în care să discute despre impresia lăsată de textele citite și sunt solicitați să scrie pe fișele inițial distribuite despre emoția trezită de lectură. Activitatea se finalizează prin desemnarea unui elev care să noteze pe un poster trei idei ale grupului de elevi despre carte/lectură.

Evaluarea se realizează pe întreg parcursul proiectului. Deoarece acest proiect urmărește în primul rând să dezvolte valori și atitudini, evaluarea este formativă. Elevii primesc permanent feedback de la cadrele didactice, ceea ce le permite să-și dezvolte continuu și armonios abilitățile. Evaluarea formativă este completată de o evaluare sumativă.

Modalități de evaluare: fotografii, expoziție de postere, schimburi de impresii în direct, chestionarea orală, analiza produselor elevilor, fișe de lucru, concursuri.

Rezultate scontate: Se urmărește stabilirea unor relații de prietenie și cooperare între elevi; înțelegerea de către toți elevii, că indiferent de vîrsta pe care o au și de mijloacele de care dispun, lectura este cea mai adecvată activitate de informare, îmbogățire și cultivare a vocabularului și a exprimării orale și scrise.

Sustenabilitatea proiectului este oferită de popularizarea experienței reușite; se fac proiecte de viitor prin atragere de sponsori.

Monitorizarea activităților: Activitatea de monitorizare va fi făcută de către fiecare echipă de lucru, care va întocmi un jurnal cu activitățile desfășurate. Vor fi realizate fotografii, care vor fi transmise prin e-mail sau în mod direct.

ROLUL POVEȘTILOR ÎN STIMULAREA CREATIVITĂȚII LA PREȘCOLARI

Prof. Larisa ONICĂ
Grădinița „Lumea Copiilor”, Lupeni, jud. Hunedoara

Preșcolarii ne învață, ne fascinează prin farmecul și prospețimea lor, prin sinceritate, inocență, candoare, perspicacitate și creativitate.

Preșcolăritatea este apreciată tot mai mult ca vârsta ce cuprinde cea mai importantă experiență educațională din viața unei persoane. Pe parcursul ei înregistrăm ritmurile cele mai pregnante în dezvoltarea individualității umane și unele din cele mai semnificative achiziții cu ecouri evidente pentru etapele ulterioare ale dezvoltării sale. De aceea, nu putem face abstracție de una din dimensiunile esențiale pentru întreaga dezvoltare și afirmare a personalității – creativitatea.

La copilul de vârstă preșcolară, conceptul de creativitate are anumite particularități. Sensul curent al creativității la copii nu se manifestă ca act finalizat în produse de mare originalitate ci se referă la potențial, factori sau capacități aptitudinale predictive pentru performanțele de mai târziu, la capacitatea copilului de a acționa prin sine însuși, independent, atât pe plan mintal cât și pe plan practic.

În prezent există sute de modalități prin care este definită creativitatea. Psihologii susțin în general că a fi creativ înseamnă a crea ceva nou, original și adecvat realității.

A crea înseamnă: a face să existe, a aduce la viață, a cauza, a genera, a produce, a fi primul care interpretează rolul și dă viață unui personaj, a compune repede, a zămisli etc.

Creativ este cel care se caracterizează prin originalitate și expresivitate, este imaginativ, generativ, deschizător de drumuri, inventiv, inovativ etc.

O definiție amplă a creativității se propune în lucrarea „Pedagogie” de Bontaș I. „creativitatea este o capacitate complexă și fundamentală a personalității, care sprijinindu-se pe date sau produse anterioare, în îmbinarea cu investigații și date noi, produce ceva nou, original de valoare și eficiență științifică și social utilă, ca rezultat al influențelor și relațiilor factorilor subiectivi și obiectivi-adică a posibilităților persoanei și a condițiilor ambientale, ale mediului socio-cultural.

Receptivitatea și curiozitatea copilului, bogăția imaginației, tendința sa spontană către nou, pasiunea pentru fabulație, dorința lui de a realiza ceva constructiv creativ pot fi “alimentate” și împlinite efectiv, pot fi puse adecvat în valoare prin solicitări și antrenamente corespunzătoare care astfel pot oferi multiple elemente pozitive în stimularea și cultivarea potențialului creativ propriu vârstei preșcolare.

Și aici ne oprim cu pași lenti la ceea ce înseamnă povestea în viața prescolarului - povestea este o deosebită modalitate de cunoaștere a lumii, este un mijloc de comunicare și o bună metodă de instruire. Ea conține adevărurile fundamentale ale vieții. Poveștile depășesc hotarele spațiului și timpului, fiind prima hrană spirituală a copilului care îl învață să judece; o poveste bine spusă poate amuza, demonstra și dezarma. Poveștile îmbogățesc deprinderile de a comunica, îmbogățesc vocabularul, cultivă sentimente frumoase, stimulează imaginația și creativitatea, educă spiritul de sacrificiu, altruism, solidaritate, dreptate. Pune baza concepției despre lume și viață.

Contactul cu poveștile educatoarei conduce la dezvoltarea gustului pentru frumos, la îmbogățirea vocabularului, la creativitate.

Grădinița este unul dintre factori decisivi în educarea copiilor prin frumos pentru valoare. Intrând „In lumea poveștilor” copiii, vor învăța să deosebească binele de rău, adevărul de minciună, faptele bune de cele rele; vor devenii mai atenți, mai sensibili, încep să-și formeze preceptele morale. Este de dorit ca preșcolarii și elevii să-și facă din cărți, cei mai buni prieteni, să le dezvolte discernământul în selecția valorilor.

În grădinița de copii se desfășoară două tipuri de povestiri:

- povestirile educatoarei;
- povestirile copiilor: repovestire și povestirea creată de copii

Tematica operelor literare expuse în activitatea de povestire se diferențiază de la o grupă la alta astfel încât la grupa mare-pregătitoare povestirile devin mai complexe, având ca scop sesizarea planului real și a celui ireal, stimularea creativității copiilor, exersarea capacității de comunicare.

Prin intermediul povestirii, copilul se eliberează de egocentrism întrucât se identifică în plan imaginar cu personajele în care găsește ceva din el însuși, și ceva din personaje în el. Cu fiecare reluare a textului (de către cineva din familie sau educatoare) se sedimentează acțiunile, personajele și mai ales materialul verbal. Pentru preșcolar, adultul care îi citește povestea este și autorul, martorul întâmplărilor povestite, magicianul care deschide ușa unei lumi nebănuite, actorul, și mai ales modelul de vorbire și povestire.

Audierea poveștilor permite familiarizarea copiilor cu structura basmului popular și cu o serie de procedee imaginative ca: amplificarea (Flămânzică, Gerilă, Zmeul), diminuarea (Degețica, Degețel), multiplicarea (Balaurul cu 7 capete, Capra cu trei iezi, Cei șapte pitici), aglutinarea. Descoperirea semnificațiilor, formularea titlurilor amplifică fluiditatea și flexibilitatea.

Repovestirea liberă se caracterizează printr-o mai mare libertate a imaginației copiilor. Ei repovestesc în funcție de preferință și de receptarea afectivă. Dacă atitudinea adultului este permisivă, copilul introduce personaje noi (de cele mai multe ori întâlnite în alte povești), modifică întâmplările, îmbogățește acțiunile, propune situații de prevenire a unor situații neplăcute. Totuși, este necesar să se asigure o succesiune logică a repovestirii și să se acorde atenție exprimării corecte, nuanțate.

Povestirile create de copii au evidentă valoare formativă, contribuind la dezvoltarea gândirii și a imaginației creatoare, la dezvoltarea unei vorbiri corecte, fluente, expresive.

Cele mai frecvente tipuri de povestiri create și practicate în grădinița de copii sunt povestirile create pe baza unui șir de ilustrații și povestirile cu început dat. Tematica poveștilor create de copii după modelul educatoarei poate fi legată de: fapte cotidiene, întâmplări, momente trăite de copii, de familia acestora sau de prieteni; întâmplări din viața animalelor.

Copiii trebuie să-și imagineze locuri, întâmplări, fapte care s-au petrecut sau se pot petrece în viitor, ca în lumea reală, ca în filme de desene animate ori ca în vis. Copilul este independent în expresie, își manifestă nestingherit inițiativa, spontaneitatea și fantezia inepuizabilă. Atitudinea creatoare pe care o are față de limbaj depinde de natura mesajului pe care îl transmite și de posibilitățile sale intelectuale, lingvistice, afective. Povestirile lui sunt scurte, fără divagații, fără explicații întinse, oarecum incorecte dar uneori pot avea o savoare deosebită. Sunt situații în care, prin povestirile create, proiectează asupra personajelor, propriile sale dorințe, preferințe, probleme. Va fi stimulat să introducă personaje noi, să

înlănțuie și să complice acțiunile, să organizeze logic discursul verbal, să introducă în aceeași povestire personaje din povești diferite, să se îndeapărteze de poveștile știute, combinându-le sau transformându-le. Punțile verbale, întrebările și exclamațiile retorice ale educatoarei, ca răspuns la întrebările copilului, încurajările verbale și nonverbale, ascultarea activă, aprecierea formulărilor și soluțiilor neobișnuite, inedite sunt menite să stimuleze actul creativ. Orice întrerupere blochează șirul combinărilor și recombinațiilor verbale și de imagini.

Un loc deosebit între modalitățile de manifestare a potențialului creativ îl are povestirea creată pe baza unui șir de imagini. Tablourile reprezintă adevărate texte iconice pe care copilul învață să le citească în mod creativ. Descifrarea conținutului nu se limitează numai la descifrarea imaginilor, ci devine chiar o adevărată creație verbală. După descifrarea tabloului, copiii pot pune întrebări, pot formula titlul acestuia, pot să se completeze unul pe celălalt.

Educatoarea are sarcina didactică de a stimula imaginația și de a încuraja originalitatea copiilor.

Bibliografie:

1. Șoitu, Laurențiu – Pedagogia comunicării, Institutul European, Iași, 2001.
2. Golu, P.—Psihologie socială, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1974
3. Păun, E. –Sociopedagogie școlară, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982
4. Zlate, M—Psihologia socială a grupurilor școlare, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972
5. Cocoș C.- Pedagogie – Polirom , Iași, 1996
6. Constantinescu, C. - Copilul și Copilăria , Didactică și Pedagogică, București
7. Schiopu,Ursula- Educatia 2000+, Revista Invatamantul prescolar, Bucuresti
8. Breban,S.,Gongea,E., Ruiu, G.,Fulga, M.- Metode interactive de grup ,Editura Arves,2002
9. Dumitru, I.,Matei, Gh.- Metodica formarii si cultivarii abilitatilor de comunicare ale prescolarilor si elevilor de clasa I, Editura Cuvantul Info,2005, Ploiesti
10. Scrisoare metodică –Documentele profesionale- o masura a calitatii activitatii educatoarei, M.E.C. 2007
11. Lespezeanu, M.- Traditional si modern in invatamantul prescolar, Editura Omfal Esential, 2007
12. Egan, Kieran, Imaginația în predare și învățare, Editura Didactica Publishing House, București, 2008.
13. Grama, Filofteia “Curriculum pentru invamamantul prescolar “, Ed.DPH, 2008,
14. Preda V., Pletea M., Grama F. “ Activitatea didactica din gradinita” DPH, 2008
15. Ghid pentru proiecte tematice- abordarea in maniera integrata a activitatilor din gradinita”, Ed. Humanitas Educațional, Bucuresti, 2005;
16. Berbeceanu, Gabriela - “Ghid orientativ pentru aplicarea curriculumului in invatamant prescolar 3/6-7 ani, Ed. Astra, 2008.

MODALITĂȚI DE DEZVOLTARE A GUSTULUI PENTRU LECTURĂ

Prof. înv. primar Ana Dorina ONU
Liceul Tehnologic Telciu, jud. Bistrița Năsăud

Lectura are un rol foarte important în viața copiilor cu impact profund pentru anii următori. Miron Costin, marele nostru cronicar definește metaforic actul intelectual al lecturii. Cartea reprezintă cel mai complet depozit al inteligenței omenesti dobândit de lungul existenței noastre, un prieten de necontestat, care nu ar trebui înlocuită de calculator, radio sau televizor- adevărate surse informaționale și culturalizatoare de altfel. Oameni de cultură, precum Mircea Eliade își aminteste impactul pe care l-au avut asupra lui lecturile la vârsta copilăriei.

În primii ani de școală, învățătorul este cel care declanșează dragostea pentru lectură cu acordul și implicarea părinților. Lectura- activitate intelectuală dezvoltă personalitatea copilului din punct de vedere cognitiv, educativ, formativ. În vederea dezvoltării gustului pentru lectură exista diverse modalități, cum ar fi: expunerea prin povestire, conversația sau dezbateră literară, convorbirea sau dialogul, munca cu cartea, recenzia unei cărți, lecții de popularitate a unor cărți, organizarea expozițiilor de carte, șezători literare, medalion literar, concursuri, lectura pe parcursul vacanței, întâlniri cu scriitorii, biblioteca familiei și altele. Cuvinte-cheie: referat lectura ciclul primar.

Cuvintele marelui cronicar Miron Costin definesc metaforic actul intelectual al lecturii astfel: „...că nu iaste alta și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”. Nici o definiție propriu-zisă nu poate fi atât de exactă și cuprinzătoare încât să înglobeze în granițele ei această complexă misiune de fiecare zi: cartea și lectura ei.

Cartea reprezintă cel mai complet depozit al inteligenței omenesti, înmagazinând în filele ei cunoștințe, sensibilitate, fapte pe care le păstrează intacte un timp nedefinit. Uitate între file de sute de ani, par moarte, dar ele reprezintă de fapt o stare cataliptică a istoriei omului, pe care fiecare dintre noi o poate risipi, înviind o lume nebănuită.

Nu ignorăm radioul sau televiziunea, calculatorul, dar spre deosebire de aceste surse informaționale și de culturalizare trebuie să spunem că nimic nu poate înlocui cartea. Acast prieten tăcut îți oferă de fiecare dată același răspuns fidel la fiecare întrebare și- l repetă cu nesfârșită răbdare până ce l- ai înțeles. Cartea nu se supără, nu jighește, te așteaptă să revii. O regăsești oricând la fel de credincioasă și discretă.

Există nenumărate mărturii ale oamenilor de cultură care relatează impactul extraordinar pe care l-au avut asupra lor lecturile la vârsta copilăriei. Sub influența cărților citite și, mai ales, recitite, ei nu numai că evocau momente extraordinare de noblețe, vitejie, aventură ale altora, dar se imaginau ca participanți activi ai acțiunilor din acele cărți. La întrebarea despre amintirile păstrate din vremea când frecventa cursurile școlii de pe strada Mântuleasa din București, Mircea Eliade a răspuns: „Îndeosebi, amintirea lecturii. Când aveam vreo zece ani, am început să citesc romane, romane polițiste, povestiri, în sfârșit, tot ce se citește la zece ani, chiar ceva mai mult. Alexandre Dumas, de exemplu, tradus românește.”

Lectura elevilor din învățământul primar se desfășoară sub îndrumarea învățătorului. În această activitate se angajează, uneori din proprie inițiativă, familiile elevilor, care pot avea un rol determinant în constituirea bibliotecii personale și în alegerea unui tip de carte pentru citit. Rolul important deținut de lectură- ca activitate intelectuală- este determinat de contribuția sa la dezvoltarea personalității copilului din mai multe puncte de vedere:

- a) Sub aspect cognitiv: îmbogățește orizontul de cultură al elevilor, mișcându- i pe verticale temporale și orizontale spațiale distincte, prezentându- le evenimente din existența universului, a comunităților umane și a indivizilor.
- b) Sub aspect educativ: le oferă exemple de conduită morală superioară, le prezintă cazuri de comportamente care-i îndeamnă la reflexii, pentru a distinge binele de rău și a urma binele.
- c) Sub aspect formativ: le dezvoltă gândirea, imaginația, capacitatea de comunicare.

Scopul principal al activităților de lectură este dezvoltarea gustului pentru citit, căruia i se adaugă și alte deziderate: stimularea interesului pentru cunoașterea realității, sporirea volumului de informații, îmbogățirea vieții sufletești, cultivarea unor trăsături morale pozitive.

În vederea dezvoltării gustului pentru lectură amintesc câteva modalități de realizare a acestui lucru:

Expunerea prin povestirea. Se folosește îndeosebi la clasele mici (I și aII-a). Acaste ore se pot desfășura pe baza povestirii model, expresiv, nuanțat, de către învățător sau elevi a cuprinsului unei cărți, al unei lecturi pusă în discuție în ora respectivă. Povestirea poate fi însoțită de imagini, fotografii sau film. Aceasta presupune lecturarea textului înainte de oră, pentru a putea povesti în clasă.

Conversația sau dezbaterea literară. În clasa a II-a este recomandat ca învățătorul să înceapă o conversație verbală despre o carte, despre noile apariții editoriale etc. Această dezbateră se organizează cu succes în ora de lectură, care constă în schimbul viu de păreri, în dezvoltarea mai largă și mai adâncă a conținutului cărții în creșterea emotivității percepției ei. Cei care cunosc subiectul lecturii completează sau corectează unele inadvertențe făcute de povestitor.

Un alt mod de folosire a dezbaterii literare îl constituie redarea într-o formă încheiată a unor episoade din creațiile citite puse în discuție pe o temă dată. Aceasta presupune ca învățătorul să stabilească episoadele înrudite prin tematica dată. Elevii vizați din ora precedentă redau conținutul episoadelor respective (o faptă eroică, un act de curaj, o întâmplare petrecută în pădure, la munte, la mare, la pescuit etc. Ceilalți elevi din clasă sunt antrenați să- și amintească și să povestească episoade analoage, din alte opere. Pornind de la aceste episoade, elevii sunt stimulați să citească lucrarea respectivă în întregime.

Convorbirea sau dialogul. În clasa a II- a această metodă este utilizată în scopul dezvoltării vorbirii și conversației. Convorbirea nu trebuie confundată cu conversația, deși în esența ei se bazează pe același principiu fundamental: circulația informației între doi sau mai mulți interlocutori. Convorbirea este mai ușor de realizat, dar are efecte pedagogice mai scăzute; tema este prestabilită de către învățători. De obicei, toți elevii din clasă primesc aceeași cantitate de informații și sunt solicitați la sarcini comune, de nivel mediu stabilite în ordinea dificultăților la un nivel mediu. Tematica convorbirilor frontale se stabilește conform cerințelor formulate în programa școlară.

Convorbirea cu grupuri mici vizează stimularea unor elevi cu reticențe, timizi, sau cu un anume deficit verbal- logic. Atunci când constituirea grupurilor se face după norme pedagogice dialogul duce la rezultate pozitive.

Convorbirea individuală este mai greu de realizat, mai ales în clasele cu un număr mare de elevi. Convorbirile își justifică valoarea lor în măsura în care sunt corelate cu celelalte forme de activitate, deoarece succesul unui dialog depinde de nivelul de dezvoltare al participanților. Elevii trebuie să dispună de suficiente cunoștințe pentru a participa la dialog și, totodată trebuie să aibă și deprinderile de exprimare prin care să poată participa efectiv.

Munca cu cartea. O modalitate de formare a deprinderii de citire cursivă și expresivă o constituie citirea cu voce tare începând chiar din semestrul I al clasei a II-a. Trebuie acordată o deosebită atenție alegerii cărților care se citesc cu voce tare. Pentru școlarii de clasa a II- a citirea expresivă a învățătorului constituie un puternic imbold în perfecționarea deprinderilor citirii la elevi. Acum se pun bazele dragostei pentru lectură; acum apare la copii dorința de a încerca o citire mai nuanțată respectând punctuația și expresivitatea cuvintelor din propoziție.

Învățătorul trebuie să pună bazele formării deprinderilor de citire cursivă printr-un exercițiu continuu atât la orele de lectură, cât mai ales prin muncă independentă.

Recenzia unor cărți. Recenzia unor cărți prezentată de învățător sau de elevi constituie un mijloc de îndrumare a lecturii particulare. Recenzia în clasa a II-a se prezintă oral de către elevi, nefiind altceva decât rezumatul pe scurt al propriilor păreri despre creațiile citite. Elevii pot fi solicitați să- și formeze părerile asupra carte, după un plan dat de învățător care poate cuprinde:

- Autorul și titlul cărții;
- Conținutul foarte pe scurt
- Fragmentul sau episodul care ți- a atras atenția în mod deosebit. De ce?

Planul „recenziei” poate fi diferit; important este ca prin această activitate să se cultive interesul pentru citit și capacitatea de a comenta, într- o manieră originală, accesibilă o carte.

Lecții de popularizare a cărții. O carte nou apărută în librării și mai ales cele care se adresează elevilor mici trebuie popularizate de către învățător și bibliotecarul școlii. Aceasta presupune ca învățătorul să fie un cititor pasionat și să urmărească în permanență noutățile editoriale. Acestea se pot populariza în lecțiile de lectură organizate și desfășurate de învățător. Curiozitatea îi îndeamnă pe elevi la actul citirii.

Organizarea expozițiilor de carte. Periodic, învățătorul și bibliotecarul școlii pot să organizeze asemenea manifestări cu cartea. Expozițiile se organizează în clasa respectivă, pe culuarul școlii sau în cadrul bibliotecii. Ele se organizează pe baza unei tematici. Vitrina se ornează cu ilustrații atrăgătoare.

Șezători literare. Șezătorile literare se organizează în cadrul clasei sau cu clase diferite. În cadrul acestor manifestări se invită și părinții elevilor. Se recită poezii, de dramatizează povestiri, de povestesc episoade mai interesante din opera unui scriitor. Se cântă în cor sau solo melodii pe versurile unor poeți. Șezătoarea reprezintă o formă atractivă, recreativă și dinamizatoare, foarte potrivită pentru realizarea cu succes a obiectivelor propuse în domeniul de dezvoltării vorbirii. Este cadrul cel mai adecvat manifestării libere a elevilor, cel mai eficient mijloc de exersare și cultivare a relațiilor de colaborare , de încredere, fiind o formă de activitate colectivă. Prin intermediul celor mai accesibile producții literare- poezii,

snoave, ghicitori, povești, povestiri, basme, proverbe, zicători- elevii află, culeg o bogăție de idei, impresii, trăiesc autentic, spontan și sincer situațiile redade. Memorarea de realizează mai puternic atunci când fondul afectiv pozitiv este mai mare. Ceea ce s-a fixat într-un cadru plăcut, cu stimulări variate, devine mai temeinic prin conexiunile multiple. Actualizarea este mult facilitată. Aceasta dă o notă în plus de siguranță participanților la șezătoare, educându- se promptitudinea, flexibilitatea, suplețea proceselor intelectuale care susțin actul vorbirii(gândire, imaginație, etc)

Stimularea și educarea atenției este, de asemenea o latură importantă care se realizează prin intermediul șezătorii. Varietatea răspunsurilor ce trebuie urmărite pe parcursul derulării conținutului, intervenția, la momentul oportun, cu răspunsul sau rolul pe care- l are de îndeplinit fiecare elev, susținute de suportul afectiv- motivațional, contribuie la mărirea stabilității atenției, fără a-i resimți efortul, în felul acesta se cultivă, încetul cu încetul, atenția postvoluntară, sporește capacitatea de rezistență la efort.

Contribuie într-o măsură însemnată la realizarea laturii estetice și morale a personalității. Latura artistică, declamarea, dansul, cântecul, sunt puternice stimulări ale sensibilității estetice. Cadrul organizatoric(sala de festivități, un colț din natură) amenajate în chip sărbătoresc, adaugă sporite valențe estetice.

Stabilirea tematicii, alegerea din timp a materialului și ordonarea acestuia într-un repertoriu cu o temă centrală este o cerință la fel de importantă ca orice cerință didactică prin care se asigură o lecție de bună calitate.

Pregătirea elevilor pentru șezătoare este un aspect tot atât de important ca și pregătirea învățătorului pentru fiecare lecție în parte. Această cerință se traduce într- o acțiune ce cuprinde mai multe momente:

- comunicarea din timp a datei la care va avea loc șezătoarea;
- comunicarea temei; cunoașterea din timp de către elevi a tematicii contribuie la orientarea interesului și menținerea acestuia ceea ce favorizează receptarea, în bune condiții, a conținuturilor informaționale ce se prelucrează în cadrul lecțiilor, sporește eficiența învățării;

Desfășurarea șezătorii cuprinde mai multe momente:

- pregătirea cadrului corespunzător, pe cât posibil, să se desfășoare într- un cadru deosebit de cel al clasei.

Copiii le face deosebită plăcere să constate și chiar să participe la amenajarea sălii de clasă, să o transforme într- o „sală de teatru”. Dacă este posibil, elevii vor fi așezați în altă formație decât cea zilnică, fie pe scăunele sau chiar pe bucațele de trunchi de lemn pregătite pentru foc, care pot servi drept scăunele, sau pe un covor frumos adus în mod special.

- amenajare unei mici expoziții de carte crește valoarea educativă a ambianței;
- deschiderea șezătorii printr-un cuvânt scurt al învățătorului, prin care se precizează scopul șezătorii și subliniază importanța momentului orientând totodată atenția elevilor printr-o motivație succintă;
- participarea efectivă a elevilor, conform rolului pe care l- a avut de îndeplinit fiecare, prezentarea contribuției propriu- zise a materialului cultural: recitări, povestiri, snoave, ghicitori, cântece, dramatizări, jocuri etc;

- încheierea șezătorii reprezintă un moment căruia trebuie să i se atribuie importanța pedagogică necesară. Învățătorul trebuie să aprecieze în termeni laudativi, comportarea elevilor, calitatea contribuției fiecăruia eventual, distribuind anumite recompense, premii.

Medalion literar consacrat aniversării unui scriitor. Această manifestare culturală se organizează din timp, întocmind un program de desfășurare a activității: organizarea activității, culegerea datelor despre sărbătorit, repartizarea materialului literar elevilor cu talent: cine recită, cine cântă, cine prezintă referatul despre viața și opera scriitorului sărbătorit etc.; se fac repetiții, se amenajează sala cu portretul omului de artă, se fac invitațiile, și se stabilește locul și data desfășurării manifestării.

Cu elevii clasei a II-a e foarte greu să se organizeze o asemenea manifestare însă, cuplarea acestui colectiv cu elevii clasei a IV- a este mai potrivită. Se invită cadre didactice, părinți și elevi de la alte clase. În derularea programului se pot folosi aparate audio- vizuale.

Concursuri. Concursurile pe temă literară se organizează în cadrul clasei sau cu elevi din serii paralele în cadrul școlilor mai mari, sau cu elevi din clasele apropiate în școli cu predare simultană. Se fixează bibliografia ce trebuie studiată de elevi pe un timp mai îndelungat. Concursul e bine să fie dotat cu premii pentru stimularea câștigătorilor. În organizarea concursurilor pe temă literară este condus de un juriu din care fac parte: intelectuali și elevi, părinți sau alte categorii de persoane. Juriul are menirea să decerneze premiile acordate celor care se situează pe locul I, II, III.

Lectura pe parcursul vacanței. Vacanța este timpul cel mai prielnic lecturii efectuate de elev. Lecturile conform programei școlare sunt recomandate de învățător la sfârșitul anului școlar. Controlul trebuie să fie mai mult stimulator și imediat după deschiderea cursurilor. Când se recomandă lectura pentru vacanță este bine să se aleagă nu numai ceea ce este util și necesar, ci și ceea ce poate să antreneze pe elevi la lectură, ceea ce este accesibil.

Întâlniri cu scriitori. În condițiile actuale, când autorii sunt din ce în ce mai numeroși, este bine ca în momentul promovării cărții să participe scriitorul însuși. În felul acesta, elevii cunosc persoana, având impact mai mare asupra lor. Este indicat să ofere copiilor și autografe, având un motiv în plus să citească cartea.

Biblioteca familiei. Într- un articol publicat în revista „Semănătorul”, Alexandru Vlahuță spunea: „...în casa în care nu intră o carte, acolo este întuneric”, iar despre neglijența lecturii susținea: „, ce de lucruri bune și frumoase dorm uitate în cărți pe care nu le mai deschide nimeni!” O bibliotecă nu înseamnă unul sau mai multe rafturi cu cărți, ea reprezintă gustul, interesele, concepțiile posesorului, atât în privința selecționării, cât și în organizarea propriu- zisă a cărților. Din biblioteca fiecărei familii nu trebuie să lipsească cărțile de căpătâi ale omenirii și ale culturii noastre naționale, pe care trebuie să le citim și să le recitim, căci ele sunt limanul spiritualității noastre comune.

Bibliografie:

1. Crăciun, Corneliu, *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, Editura Emia, Deva, 2002
2. Alexandru, Gheorghe, Șincan, Eugenia, *Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi*, Editura „M. Duțescu”, 1993

LECTURA DIN PASIUNE ȘI CURIOSITATE

Prof. înv. primar Monica Cecilia PĂDURARU

Prof. înv. primar Nicuța FRUNZĂ

Școala Gimnazială Nr.7, Galați

Transformările prin care trece sistemul de învățământ actual afectează puternic atât metodologiile de educație și instrucție cât și educabilul, ceea ce implică dezvoltarea unei metodologii a cultivării maxime a tuturor capacităților și aptitudinilor elevului, a stimulării creativității și inițiativei individuale și colective, de masă.

Pentru a dezvolta la maximum capacitățile, aptitudinile, creativitatea, inițiativa elevilor noștri, alături de colega mea, am realizat un parteneriat care s-a desfășurat pe parcursul anului școlar 2018-2019, cu Biblioteca Municipală pentru Copii Galați- Filiala nr.1 "Costache Negri", împreună cu inimoasele doamne bibliotecare am realizat superbe activități extracurriculare în care am stimulat copiii să citească cu pasiune și curiozitate.

Elevii noștri fiind în clasa a II-a i-am inițiat cu tehnici ale activității intelectuale, care le vor permite prelungirea actului educațional prin efort propriu pe tot parcursul vieții, mai ales în zilele noastre când expansiunea și perfecționarea metodelor și tehnicilor de muncă intelectuală constituie o verigă esențială a însuși procesului democratizării vieții sociale și culturale, a egalizării reale a șanselor din perspectiva integrării sociale a tinerilor. Să nu uităm faptul ca tehnologizarea va crea o concurență din ce în ce mai mare pe piața muncii iar noi trebuie să îi pregătim pe copiii noștri pentru a face fața provocărilor ce vor urma.

În rândul tehnicilor de *muncă intelectuală*, pentru că aceasta va constitui resursa viitorului, la loc de cinste am considerat noi că se află, fără ezitare, activitatea cu cartea. Chiar dacă ne confruntăm cu o pleiadă de mijloace audio-vizuale (3D,4D) în difuzarea culturii, *cartea a rămas și va rămâne unul dintre cele mai de valoare mijloace de autoinstruire*, de formare a omului societății moderne. Mai mult de atât lectura cărții oferă celui care o parcurge, pe lângă satisfacțiile ce le aduce orice fapt inedit, prilejuri unice de reflecție, de meditație; îndeamnă la introspecție, angajează valori formativ-educative, care își pun amprenta în întregul comportament al cititorului, lucru ce conduce la ideea că *cititul* este unul dintre cele mai de preț instrumente ale activității intelectuale. E. Planchard spunea în lucrarea "Cercetarea în pedagogie" că, "*Cartea este o cameră de provizii... dar și un instrument de lucru. Ea trebuie să ofere noțiuni, să contribuie la dezvoltarea gândirii și să sugereze aplicații utile din ceea ce s-a învățat*. De aceea *cartea școlară* trebuie să fie, în același timp, *un compendium, un syllabus sau carte de laborator și nu un manual de exerciții*."

A-i forma pe elevi să învețe prin mijlocirea cărții, a le forma capacitate și stiluri de activitate intelectuală reprezintă obiective care se regăsesc la nivelul multor discipline de la nivelul ciclului primar.

Activitățile din cadrul parteneriatului au debutat încă din vara 2018, când în cadrul Proiectului de voluntariat "*Școala de vară a prichindeilor*"- desfășurat la nivelul Școlii Gimnaziale Nr.7, Galați, am realizat activitate de voluntariat la bibliotecă cu tema: *Atelierul de pictură din lumea poveștilor* în data de 3 iulie 2018.

Obiectivele urmărite au fost:

- Realizarea unei lecturi de plăcere, activă pe parcursul căreia să surprindă câteva momente cheie;
- Formularea unor opinii pro și contra în legătură cu comportamentul personajelor;
- Transpunerea în artă, realizarea unei picturi, a propriilor trăiri din timpul lecturii.

Ca și metode moderne și atractive am aplicat *Rețeaua de discuții* și *Dezbaterea*, am realizat un poster pe care am scris în mijloc întrebarea (ex. Este vinovat lupul pentru că i-a mâncat pe iezi?) iar în stânga un tabel cu DA, în care am notat argumente pro și în dreapta un tabel cu NU, în care am scris argumente contra, după ce elevii au dezbătut problema în perechi, echipe. La final au realizat o pictură individual prin care și-au transpus emoțiile, sentimentele trăite pe parcursul lecturii.

Rezultatele activității au fost remarcabile, copiii și-au exprimat foarte bine trăirile prin intermediul picturilor, acestea au constituit obiectul unei expoziții în cadrul bibliotecii pe perioada verii.

O altă activitate extracurriculară desfășurată pe tărâmul lecturii a fost în cadrul proiectului ”*Povești Cu Fulgi De Nea*” în data de 19 decembrie 2018 când spiridușii claselor a II-a au poposit la bibliotecă unde a avut loc o Seară de poveste în care micuții *fulgi de nea* au prezentat poezii cu slove bine meșteșugite, totul petrecându-se într-o atmosferă de basm. Această activitate a avut și un scop caritabil copiii reușind să îl ajute pe un băiețel din școala noastră să aibă un tratament medicamentos mai bun, pe care părinții lui nu și-l permiteau.

Activitatea cu numărul 3 din cadrul parteneriatului cu Biblioteca Municipală a fost ”Pe Tărâmul Poveștilor”, în data de 3 aprilie 2019. Copiii au descoperit lumea plină de inocență și frumusețe a poveștilor lui Hans Christian Andersen. Ei s-au lăsat conduși în palatul de gheață al Crăiesei Zăpezii, au coborât în adâncul mării împreună cu Mica Sirenă, apoi s-au întâlnit cu zânele și elfii care trăiesc în flori. Îndrăgitele personaje le-au istorisit întâmplări emoționante impresionându-i și stârnindu-le cele mai profunde nostalgii. La finalul activității au vizionat filmulețul *Lebedele*, o poveste despre iubire, bunătate, curaj și sacrificiu.

Activitățile vor continua, în momentul acesta elevii au fost provocați să se informeze despre semințele de plante, cum se formează o nouă plantă, desfășurăm la clasă un proiect de cercetare ”*Miraculoasa Sămânță*”, lectura va fi... din PASIUNE ȘI CURIOSITATE!

Foto: Povești Cu Fulgi De Nea

Foto: Pe Tărâmul Poveștilor

Bibliografie:

- Goia V., Dragatoiu I., *Metodica predării limbii și literaturii române*, E.D.P.-R.A., București, 1995
- Planchard.E., *Cercetarea în pedagogie*, E.D.P., București, 1973
- Șerdean I., *Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar*, Ed. Corint, București, 2003

LECTURA DE PLĂCERE, UN PAS IMPORTANT ÎN EDUCAȚIE

Prof. înv. primar Doina PAGA

Liceul Tehnologic „Arhimandrit Chiriac Nicolau”, Vînători, jud. Neamț

Interesul pentru lectură este tot mai mult în scădere în rândul elevilor. Rezultatele slabe înregistrate la concursurile naționale au presupus cercetări interne în sistem și s-a descoperit că, una dintre cauze, ar fi și interesul foarte scăzut al copiilor pentru lectură, în completarea și consolidarea informațiilor, deprinderilor, în a descoperi sau motiva noi oportunități de învățare. Unii combat această concluzie și atunci trebuie ușor corectată: copiii citesc dar nu suficient, nu întotdeauna ceea ce le este accesibil sau de maximă importanță, privind: vârsta, dezvoltarea intelectuală, legătura cu disciplinele școlare, orientarea profesională, relaționarea cu societatea și schimbările iminente ale progresului (ex. tehnologia avansată). Cu toate acestea, un procent destul de semnificativ îl are și categoria copiilor care nu știu să citească, fie silabisesc, fie nu conștientizează rândurile parcurse, fără a reține un minim de informații.

Lectura - ca disciplină de studiu, dintotdeauna a avut ca scop apropierea copiilor de carte, aceasta fiind până mai ieri principala sursă de informare. În programele disciplinelor de astăzi, acest obiect a dispărut ca *de sine stătător* dar este ușor propagat prin toate disciplinele școlare, având același scop: să apropie copilul mai mult și mai eficient de informație, spre a o completa, consolida, spre a-l motiva în activitatea educațională.

Lectură există la toate disciplinele școlare, în toate domeniile de activitate și chiar în știință. Un prim exemplu de viață poate constitui un *Mic manual cu instrucțiuni de folosire* a unui obiect cumpărat și în care puțini semeni pot conștientiza termenii sau îl pot folosi cu succes. De ce ai nevoie? Firesc este să știi să citești corect, să înțelegi logica mesajului, să prelucrezi informația în favoarea succesului care constă în funcționarea aceluia lucru care îți va ușura munca sau viața.

Un lucru este cert: suntem într-o epocă a tehnologiei. Copiii se nasc butonând și adorând mijloacele moderne de informare. Ascultă muzică, joacă jocuri on line, navighează pe internet...și mai nou, pot citi texte de literatură sau texte nonliterare doar accesând un link.

Lectură există la toate vârstele, iar calitatea și mai ales rezultatele, depind foarte mult de anii în care se motivează importanța acesteia și se formează deprinderile elementare, se consolidează în scop educativ, pregătind copiii pentru educația permanentă.

Pare a fi simplu dar nu este chiar așa. Un cadru didactic trebuie să-și cunoască bine elevii, să acționeze cu profesionalism și mereu în căutare de altceva nou, cu care să acționeze în această lume mereu schimbătoare, care-și impune caracteristicile pe psihicul și comportamentul copiilor. Cursurile de perfecționare, sau cele on-line, sunt pline de teorii care, de multe ori, nu sunt compatibile cu realitatea dintr-o anumită școală. Schimbul de experiență practică între cadrele didactice mereu aduc în discuție puncte comune. Se adună idei din care izvorăsc noi practici în comuniune cu realitatea, societatea și mai ales cu ceea ce-și doresc copiii. Iată că de aici decurge nevoia de formare a noastră. Așa că, am gândit un proiect, ca și un schimb de experiență între două școli, pe tema nevoii de lectură.

Prima întâlnire, în luna aprilie, de Ziua Internațională a CĂRȚII, am avut ca temă de reflecție, seminar și lucru în echipă *Metode și procedee specifice implicării active a copilului în lectură: sursă de formare și informare.*

În a doua întâlnire, în luna mai, putem avea un seminar pe tema: *Mijloace, forme de organizare a activităților de lectură în procesul instructiv- educativ dar și în activitățile extrașcolare, extracurriculare;*

Colegii parteneri ai activității de perfecționare vor prezenta din activitatea practică metode și procedee utilizate în activitatea de lectură a surselor informative, de motivare și implicare a elevilor. Materialele pregătite pot fi prezentate la videoproiector, fiind sub formă de filmări, ppt-uri, scheme sau alte forme personalizate. În momentul de feed-back fiecare participant poate sublinia importanța întâlnirii, enumerând experiențe prezentate, care l-au captivat și care pot fi preluate. În completarea timpului colegii invitați pot vizita școala și pot lua la cunoștință informații despre *noi și comunitate*, mai ales că nu am fost niciodată împreună într-o formă de perfecționare.

Pentru fiecare activitate, cadrele didactice au ca sarcină să reflecteze asupra activității didactice și educative, asupra experienței didactice acumulate de –a lungul anilor și să selecteze momentele și rezultatele pozitive, care pot fi prezentate în cele două întâlniri, pe tema precizată. Poate fi considerat un moment de feed-back al fiecăruia ce poate avea repercusiuni benefice pentru întreaga grupă.

Din timp se vor face înscrieri la cuvânt pentru a se asigura pregătirea activității, dozajul și programul zilei, locația necesară, materialele ce trebuie puse la dispoziție, invitarea unor persoane, în cazul nostru al unor elevi și părinți, bibliotecarul școlar și comunal.

După desfășurarea acestor două teme, colegii implicați în această activitate de perfecționare vor aplica în practica didactică și educativă noile metode, procedee, mijloace, forme de organizare prezentate și discutate, selectate în funcție de criteriile cunoscute de fiecare, adaptându-le la colectivul de elevi. Rezultatele obținute vor fi diseminate în broșura: „Mica DIDACTICĂ a lecturilor de astăzi“, carte ce va cuprinde articole ale cadrelor didactice privind deprinderea de noi practici pe această tematică.

Indicatorii urmăriți în monitorizarea și evaluarea proiectului:

- * Eficiența cu care încurajăm elevii să citească, oferindu-le modele și suport material, emoțional preluat din experiențe prezentate în cadrul întâlnirilor, 100%;
- * Asigurarea legăturii între textele parcurse și practica aplicării conținuturilor în: dezvoltarea cognitivă, transdisciplinară, interdisciplinară, dezvoltarea comportamentală, afectivă, volitivă, aplicații practice din viața de zi cu zi, experimente și experiențe: 75%;
- * Planificarea temeinică a lecturii prin citirea constantă a altor materiale decât manualele școlare: 50%;
- * Implicarea lecturii în rolul formativ al copilului, contribuind la formarea de concepte, principii, mentalități personalizate, democratice: 50%;
- * Creșterea rezultatelor școlare, elevi motivați și implicați în educație: 50%;
- * Părinți motivați și implicați în activitățile de lectură, la școală, extracurricular, extrașcolar: 80%

PARADIGMA FUNCȚIONAL-COMUNICATIVĂ ÎN EDUCAȚIA LITERAR-ARTISTICĂ A ELEVULUI

Prof. drd. Dorina PAICU

Școala Gimnazială Poiana Stampei, jud. Suceava

Procesul studierii limbii române în școală este parte integrantă a acțiunii de cultivare a gândirii elevilor, știut fiind că ideile se prefigurează și persistă în mintea omului pe baza cuvintelor, propozițiilor și frazelor. Dar componenta comunicațională nu se reduce doar la componența lingvistică (la însușirea vocabularului și a normelor combinatorice), respectiv la performanța lingvistică (deprinderea de a formula propoziții corecte din punct de vedere gramatical), ci presupune și formarea-dezvoltarea de deprinderi interrelaționale (adică valorizarea funcțiilor sociale ale limbii), și anume, competențe socio-lingvistice, socio-culturale.

Dacă este bine cunoscută de elevi, limba română contribuie la dezvoltarea tuturor laturilor conștiinței lor (spirit de observație, imaginație, capacitate creatoare etc.) și la cultivarea disponibilității de a colabora cu semenii, întreținând relații interumane eficiente pe diverse planuri de activitate.

I. Modelul comunicativ-funcțional în învățarea procedurală – acțională

Modelul comunicativ-funcțional prevăzut de programă propune abordarea studiului limbii din perspectiva funcției de comunicare. Unitățile lingvistice nu mai interesează în sine și pentru sine, ci pentru rolul pe care îl au în procesul de comunicare și de transmitere a informației. Prezența conținuturilor gramaticale sub titulatura *Elemente de construcție a comunicării* este relevantă pentru noua direcție. De asemenea, termenul *morfosintaxă* orientează activitatea profesorului la sesizarea flexibilității granițelor limbii, a intercondiționării faptelor de limbă.

Într-o astfel de abordare, *textul literar/nonliterar* devine punctul de plecare al unor activități de comunicare orală/scrisă, iar elementele de teorie gramaticală, pretextul unor activități de comunicare identificabile în realitatea educațională, iar activitățile desfășurate contribuie la formarea unor priceperi și deprinderi de muncă intelectuală (căutare de informații, redactare de text, citirea/redactarea unui tabel, performarea unor acte de vorbire etc.) necesare rezolvării unor sarcini diverse cu suport în realitate, în general, și dezvoltării deprinderilor integratoare de receptare a mesajului oral/scris și emiterea/producerea mesajului oral/scris, în special .

Predarea integrată a unităților de conținut din cele trei domenii (lectura, practica rațională și funcțională a limbii, elemente de construcție a comunicării) exclude abordarea mecanică a conținuturilor lingvistice, comunicative, literare și lectorale, implică interacțiunea lor prin corelarea elementelor de construcție a comunicării (unități fonologice, lexicale și gramaticale) cu cele de comunicare (acte de vorbire, scriere, redactare) și de lectură.

Textul literar și nonliterar constituie spațiul perfect pentru realizarea acestei interacțiuni, asigurând echivalența exprimării orale (vorbirea) și scrise (redactarea). Înțelegerea unui text, a relațiilor care se stabilesc între personaje și a mesajului comunicat nu se poate realiza fără înțelegerea și recunoașterea valorilor semantice ale unor cuvinte, fără sesizarea rețetelor semantice, a semnificației modurilor și timpurilor verbale, iar din punct de vedere sintactic, adeseori topica, semnele de punctuație furnizează indicii asupra relațiilor emoționale ce se stabilesc între personaje, iar redactarea de text este

condiționată de cunoașterea și înțelegerea unor categorii gramaticale cu rol în realizarea coerenței și coeziunii sociale.

De aceea, orice categorie gramaticală sau noțiune fonetică va fi explicată și însușită în consens cu legile comunicării orale și/sau scrise, aferente principiului pragmatic, și nu doar conform principiului teoretic gramatical, acesta trebuind a fi aplicat la folosirea corectă și eficientă a limbii în diverse contexte, la sensibilizarea față de cultura națională și cea europeană.

În procesul de predare-învățare se realizează puternice legături de comunicare dacă profesorul are abilitățile aferente *comunicării* cunoștințelor iar elevul le percepe în mod personalizat, căci, conform lui Vl.Pâslaru, *se transmite* informația, cunoștințele *se comunică*, comunicarea având puterea implicită de a transmite formând. Cunoștințele sunt informații personalizate, apropiate, caracteristici ale persoanei, pe când informația este neutră față de emițător și receptor. În receptarea literară, menționează autorul, prevalența comunicării față de transmitere este implicită, deoarece elevul cititor re-crează imaginile și mesajul operei, deci și le apropiază. În comunicarea elev – profesor vor predomina deci discuțiile și dialogurile, nu monologul.

Actualmente se pune accentul pe învățarea procedurală – acțională, dinamică, care poate fi realizată eficient prin aplicarea unor metodologii aferente soluționării problemelor, deci de explorare și investigare atât a caracteristicilor obiectului comunicat (operei literare), cât și celor ale activității de comunicare literar-lectorală a elevilor.

Unul din obiectivele de referință ale studierii limbii materne la treapta gimnazială este formarea capacității de comprehensiune a oricăror mesaje, orale și scrise, literare și nonliterare – obiectiv proiectat a fi atins prin practica funcțională a limbii, lectura și elementele de construcție a comunicării.

Practica rațională a limbii va urmări înțelegerea structurii și funcționării limbii, ca sistem unitar, în permanentă evoluție, și însușirea unor modele/reguli de bază ale comunicării orale și scrise. Astfel elevul își va activa cunoștințele de limbă și le va adapta la particularitățile situației de comunicare, devenind capabil să abordeze orice aspect de viață, să-și transmită ideile, judecățile și sentimentele într-un mod original, clar și accesibil.

Lectura va urmări înțelegerea semnificației limbii și a creației spirituale (în general), în conturarea identității naționale și a integrării acestora în universal; dezvoltarea interesului pentru lectura diverselor tipuri de texte și stăpânirea tehnicilor literare de analiză a acestora, precum și formarea unui ansamblu de cunoștințe privind diversitatea și valoarea estetică a creațiilor beletristice. Textele literare contribuie la structurarea unui sistem axiologic și dezvoltă abilități pentru construirea dialogului intercultural.

Programa subliniază necesitatea centrării obiectivelor pe formarea de capacități proprii folosirii limbii în contexte concrete de comunicare și pe recomandarea ca predarea să vizeze aspectul funcțional-comunicativ al limbii, și nu aspectul discursiv. Modelul asigură coerența și continuitatea învățării, precum și consonanță între toate disciplinele școlare din aria curriculară *Limbă și comunicare*.

II. Introducerea în programă a elementelor specifice educației literar-artistice a elevilor

Elaborarea unei programe analitice pentru dezvoltarea literar-artistice a elevilor se întemeiază pe anumite principii și angajând anumite obiective.

a . *Principii și obiective generale:*

- Stabilirea *finalităților*, pentru realizarea cărora folosim metoda „pașilor mărunți”/„din aproape în aproape”, prin însușirea noțiunilor de bază în vederea abordării textului literar, cu scopuri definite din start: a stimula gustul pentru lectura acestui tip de text, plăcerea cititului, a-i da elevului instrumentarul necesar unei manevrări adecvate a textelor literare aparținând anumitor genii și specii etc. Finalitatea trebuie căutată în elev, nu în materia de studiat. Întrebarea de pornire este: *Cum trebuie să arate absolventul de gimnaziu/liceu?* Categorie, acesta va fi un vorbitor cult de limbă maternă și un cititor avizat de literatură artistică.

În acest sens, este evidentă necesitatea formării unei educații literar-artistice care, potrivit lui Vl.Pâslaru „este domeniul de formare a cititorului avizat de literatură, prin cunoașterea apropiată a unor opere și fenomene literare de valoare și prin angajarea elevului în producerea, redactarea unor texte literare și interpretative”.

Atingerea *obiectivului funcțional*: Ce capacități urmează să-și însușească elevul pentru a lucra cu texte literare? se realizează prin cel *identitar*: *Ce cunoștințe urmează să-și însușească elevul pentru a avea conștiința identității sale (culturale)?*

Scopul educației literar-artistice sintetizează de fapt un sistem complex de competențe comunicativ-lingvistice și literar-lectorale (cunoștințe, capacități, atitudini), posibil a fi formate pe parcursul școlarității, ajutați fiind de profesor și alți subiecți ai educației.

b. *Principii regulative*:

- flexibilitatea în actul de predare-învățare diminuează rezistența profesorului/elevului pe parcursul didactic, stimulează opinia personală, încurajează spiritul critic (de ex., „critica negativă”);
- metodologia se schimbă în sensul deprinderii elevului cu tehnici diferite de a lucra atât cu noțiunile teoretice, cât și cu textele literare aplicative;
- programă adaptabilă la clase de niveluri diferite, în special pentru gimnaziu; diferențierea netă în funcție de tipurile de liceu; marja de opțiune în cadrul fiecărui parcurs didactic; renunțarea la formula programelor „maximaliste”;
- stimularea unei predări de tip interactiv, diminuarea ponderii metodelor expositive.

c. *Redactarea*:

- Logică internă (înlănțuirea componentelor programei); programa să respecte *de facto* principiul derivării progresive de la „obiectivele generale” la „conținuturi ale învățării”;
- Claritate, accesibilitate, vocabular activ, specializat.

Din acestea derivă o serie de *principii psihopedagogice specifice*, în măsură să asigure înnoirea structurală a programei disciplinei:

- Adoptarea unui model flexibil și deschis de proiectare curriculară, care să ofere posibilități autentice de opțiune pentru autorii de manuale și, ulterior, pentru profesori și elevi.
- Accentuarea caracterului activ și actual al studiului limbii române, principiu care constă în înlăturarea aspectelor nefuncționale din aria disciplinei și în conectarea sa organică la realitățile vieții cotidiene, cu ancorare într-o realitate spirituală preexistentă.
- Reconsiderarea compartimentării disciplinei în „limbă” și „literatură” prin opțiunea pentru un nou model didactic, în cadrul căruia funcționează principiul de bază al celor patru deprinderi integratoare: *înțelegerea după auz și lectura*, față de cele productive: *vorbirea și redactarea*.

- d. Reechilibrarea ponderii acordate exprimării scrise față de cea orală, precum și proceselor receptive (înțelegerea după auz și lectura), față de cele productive (vorbirea și redactarea).
- e. Promovarea unei *paradigme* (model) *funcțional-comunicative* cuprinzătoare, în cadrul căreia accentul să fie pus pe aspectele concrete ale utilizării limbii literare.
- f. Acordarea unei atenții sporite nu atât transmiterii de informații în sine despre limbă și literatură, cât mai ales formării de priceperi și deprinderi complexe, precum și stimularea unor motivații și a unor atitudini esențiale în structurarea personalității.
- g. Asigurarea naturii progresive, implicit etapizate, a obiectivelor vizate și a gradului de dificultate a unităților de conținut prin care se realizează acestea.

Menționăm că aceste principii sunt valabile oricând și oriunde, indiferent de structura unei alte programe de învățământ.

Dezvoltarea competențelor de lectură și de comunicare la elevi este indispensabilă integrării armonioase în colectivitatea umană, dar și formării unei personalități complete, autonome, capabile de a se exprima fluent, de a-și argumenta propriile opțiuni identitare și culturale.

În lumea contemporană, competențele de comunicare sunt vitale pentru orice tip de activitate profesională, elevii trebuind să se exprime corect dar și coerent; să asculte, să înțeleagă și să producă mesaje orale și scrise, în diverse situații de comunicare, dezvoltând o personalitate autonomă, capabilă de discernământ și de spirit critic, fiind apti să-și argumenteze propriile opțiuni, dotate cu sensibilitate estetică, având conștiința propriei identități culturale și manifestând interes pentru varietatea formelor de expresie artistică.

Comunicarea nu este de fapt doar un proces de transmitere de valori, ci și de creare de valori pe care le achiziționează participanții la situația de comunicare (care poartă un mesaj cultural și atitudinal), componentă esențială procesului de formare, dezvoltare și umanizare a individului.

Potrivit Vl. Pâslaru și a conceptului de educație literar-artistică, descoperirea/elaborarea principiilor comunicării umane este în măsură să dezvolte trăsături proprii prin descoperirea acestora la persoana către care ne raportăm ca ființe umane. Rațiunea metodologizării rezidă în apropierea destinatarului (subiectul educat) de subiectul comunicant și de esența obiectului abordat (conținuturilor educaționale-materiilor de învățământ) prin aplicarea activă a principiilor comunicării interumane.

Bibliografie:

1. Ezechil L., Radu I. *Didactica. Teoria instruirii*, Pitești, Ed. Paralela 45, 2006
2. Niculescu R.M., *Formarea formatorilor*, București, All Educațional, 2000
3. Pamfil A., Onojescu M. (coord.), *Lectură și interpretare*, Cluj-Napoca, Ed. Casa Cărții de Știință, 2010
4. Pamfil A., Tămăian I. *Studiul limbii și literaturii române în secolul XX. Paradigme didactice*, Cluj-Napoca, Ed. Casa Cărții de Știință, 2005
5. Parfene C., *Metodica studierii limbii și literaturii române în școală. Ghid teoretico-aplicativ*, Iași, Polirom, 1999
6. Pânișoară I.O., *Comunicarea eficientă*, Iași, Polirom, 2004
7. Pâslaru Vl., *Introducere în teoria educației literar-artistice*, București, Sigma, 2013
8. Șoitu L., *Pedagogia comunicării*. București, EDP, 1997

IMPORTANȚA LECTURII ÎN DEZVOLTAREA COGNITIVĂ A ELEVILOR

Prof. înv. primar Rodica PALERU
Școala Gimnazială Nr.1 Dorobanțu, jud. Constanța

*„Citește! Numai citind mereu, creierul tău va deveni
un laborator nesfârșit de idei și imaginații.”*
(Mihai Eminescu)

Privind în urmă, gustul pentru lectură se dobândește din frageda copilărie, cu îndrumarea părinților și mai târziu a dascălilor, pornind de la cele mai simple întâmplări, basme și, pe măsură ce creștem, ajungând la intrigi mai complicate, personaje formate, însă din ce în ce mai captivante și mai pline de sens.

Cartea este învățătorul care te conduce la bine, te face să te bucuri, să râzi și să plângi. Ea îți oferă posibilitatea să te oprești mai multă vreme asupra unui pasaj, să te întorci la altul pe lângă care ai trecut în grabă, dar la care simți nevoia să revii, să meditezi îndelung în timpul lecturii și după ce ai terminat-o, să reiei cartea oricând dorești.

Lectura cărților constituie o activitate fundamentală pentru întreținerea condiției intelectuale, îmbogățirea cunoștințelor și a limbajului, pentru cunoașterea indirectă a diferitelor universuri și realități. Cartea după care se realizează lectura, reprezintă „cel mai complet depozit al inteligenței omenеști, înmagazinând în filele ei cunoștințe, sensibilitate, fapte pe care le păstrează intacte un timp nedefinit.” („Lecturi literare pentru ciclul primar”, Eugenia Șimcan, Gheorghe Alexandru, Editura Gh. Alexandru, Craiova, 1993).

Cartea ar trebui să devină prietenul nedespărțit al copilului, căci ea îi va furniza cele mai neașteptate experiențe de viață, îl va ajuta să parcurgă căile cunoașterii și îl va pune în posesia instrumentelor cu care va descoperi realitatea înconjurătoare.

Mulți dintre eroii cărților citite devin modele pentru copilul curios, care sesizează binele și răul și alege personajele pozitive cu care ar dori să se asemene. Personajele negative conturează în mintea copiilor modele negative pe care aceștia le critică și le resping.

Noi trebuie să deținem capacitatea de a prezenta elevilor noștri cartea ca pe un obiectiv care merită să fie cucerit, căci ne va deveni cel mai de nădejde prieten.

În școală, limba, cu multiplele ei componente - gramaticale, lexicale, literare - devine obiect propriu-zis al învățării și, implicit, obiect al atenției și conștiinței copilului. Din punct de vedere psihologic, principala problemă care se pune acum este aceea dacă și cum putem forma, încă la nivelul elevilor din clasele mici, atitudinea „lingvistică” față de limbă. Atitudinea care să aibă drept obiect de referință acele însușiri ale cuvântului care nu apar nemijlocit în plan practic și nu pot fi „văzute” direct, dar care sunt fundamental definitorii pentru esența cuvântului ca fapt lingvistic. Formându-i copilului o asemenea atitudine, îi deschidem, totodată, perspectiva mișcării nelimitate în studierea limbii.

Învățăm elevul să se orienteze în noul obiect - textul literar - nu numai potrivit unor deziderate colaterale, cum ar fi îmbogățirea vocabularului, formarea reprezentărilor corecte despre lume, ci și potrivit particularităților lui intrinseci.

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. E un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj.

Lectura necesită nu numai îndrumare, ci și control. Sondajul în lectura trebuie să constituie o cerință obligatorie, manifestată în cadrul verificării cunoștințelor elevilor și în fiecare lecție. Lecturile parcurse de elevi date ca teme (de exemplu, lectura literară a operelor studiate în fragmente), prezintă importanță și din punctul de vedere al tehnicii cititului : exactitate, claritate, nuanțare – necesare pentru întregirea cunoștințelor transmise la clasă.

Studiul lecturii în ciclul primar este grupat în trei forme de realizare:

- 1) texte de citire studiate prin manualele de citire ale fiecărei clase;
- 2) texte de lectură (intercalate între textele de citire);
- 3) lecturi suplimentare extrașcolare prevăzute în lista programei școlare, grupate pentru fiecare clasă de studiu a ciclului primar, pentru a fi citite și cunoscute de elevi.

Construcțiile artistice, implicit cele literare, care fac parte din categoria mai largă a proceselor de comunicare, au un anumit specific, întruchipat în faptul că informațional, imaginea artistică - versul poetic, de pildă - nu poate fi echivalentă cu relatarea plată, neartistică despre un fapt oarecare, subiectiv. Cele două comunicări nu sunt, totuși, identice.

Tocmai această deosebire de comunicare prin limbajul obișnuit și co-municare poetică, deosebirea pe care elevul o percepe nemijlocit punându-l în situația de a compara cele două forme de comunicare, trebuie dețasată și făcută, de la început, obiect al atenției și conștiinței elevului.

Lectura explicativă, analiza literară specifică urmăresc în egala măsură analiza fondului unui text (idei, sentimente) și a formei acesteia ; aceste două laturi ale analizei fiind inseparabile.

Analiza literară, folosită în toată complexitatea ei abia în clasele liceale, își găsește locul în clasele mici, sub forma lecturii explicative, adaptată la particularitățile de vârstă ale elevilor.

Chiar în ciclul primar deci, elevii pot fi deprinși cu o anumită metodologie în analiza și comentarea unui text literar. Investigarea unui text solicită răspuns la două întrebări: Ce exprimă, ce înfățișează autorul în opera respectivă ; Cum, prin ce mijloace exprimă acest conținut ?

Dacă în formularea răspunsului la prima întrebare, referitoare la conținut, nu sunt, în genere, procedee variabile în funcție de genul literar, răspunsul la cea de-a doua întrebare trebuie îndrumat în funcție de genul literar. Tocmai forma în care este îmbrăcat un anumit conținut dă nuanța specifică a genului respectiv, iar dacă această nuanță nu e cunoscută, nici conținutul nu poate fi dezvăluit în mod corect, în plenitudinea lui.

Pentru a se putea manifesta personalitatea fiecărui cititor al unei creații literare este necesar ca acesta să dispună de capacitatea de a se orienta într-un text citit, în funcție de ceea ce are specific acest text, atât din punctul de vedere al conținutului, cât și al formei.

Unele dintre cele mai simple notiuni de teorie literară ce pot fi intuite chiar din clasa a II a sunt modurile de expunere care sunt prezentate în ochii și mintea elevilor în fiecare din textele literare și tocmai de aceea sunt ușor de intuit.

Unui elev cu tendințe de nepăsare față de lumea vie, i se vor recomanda lecturi cu personaje din lumea necuvântătoarelor, pentru a înțelege că orice ființă are trăiri, dureri, suferințe și de aceea merită ocrotită. Unui elev care citește mai greu și nu conștientizează ceea ce a citit, i se vor recomanda lecturi scurte, care să-l mobilizeze să citească din ce în ce mai bine.

Sunt numeroase activitățile extracurriculare care le pot trezi elevilor interesul pentru lectură. Trebuie început cu prezentarea bibliotecilor la care pot avea acces mai ușor : biblioteca școlii și biblioteca municipală.

Prima vizită la biblioteca școlii îi familiarizează cu locația, cu prezența bibliotecarei, cu orarul, cu așezarea cărților și cu modul cum pot deveni cititori. Ca învățători, fiecare avem datoria să verificăm la biblioteca școlii care elevi împrumută cărți, ce cărți citesc, să verificăm dacă le-au citit și dacă le-au înapoiat la timp și în bună stare.

Lectura în afara clasei are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit, să le stimuleze interesul pentru carte, să le satisfacă dorința de a cunoaște viața, oamenii și faptele lor. Lectura contribuie într-o măsură însemnată la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular activ, bogat și colorat, la dezvoltarea dragostei față de patrie, la educarea sentimentelor estetice. Lectura în afara clasei constituie un important mijloc al întregului proces instructiv-educativ.

În practica școlară se folosesc diverse forme de îndrumare a lecturii în afara clasei. Cele mai importante sunt: expunerea prin povestire, conversația sau dezbateră, activitatea cu cartea prin citirea expresivă a învățătorului, recenzia, lecțiile de popularizare a cărții, metoda demonstrației, excursiile literare, întâlniri cu scriitorii, șezători literare, seri de basme și de poezie, medalionul literar consacrat aniversării unui scriitor, simpozionul literar, concursurile « Cine știe, răspunde!» pe teme literare, călătoriile imaginare pe hartă, pe temă literară, confecționarea unor albume literare, tabere de creație literară, presa, revistele literare, radioul, televiziunea, etc.

Finalitățile urmărite îi privesc atât pe copii, cât și pe părinți și pe cadrele didactice. Cadrele didactice să proiecteze activități care să trezească interesul copiilor pentru lectură. În sălile de clasă să se amenajeze minibiblioteci. Să urmărească implicarea copiilor în activitățile bibliotecilor și ritmicitatea împrumutării cărților. Părinții să se implice mai mult în controlul lecturii copiilor, să le asigure fondul de lectură specific clasei în biblioteca personală și să-i îndrume spre alte biblioteci. Copiii să aibă fișe de înscriere la biblioteca școlii și la biblioteca municipală și să împrumute ritmic cărți. Să se observe din partea lor o îmbunătățire a exprimării orale și scrise și un interes crescut pentru lectură.

Din tot ceea ce întreprindem trebuie să rezulte ca școala joacă rolul cel mai important în apropierea copilului de lumea cărții și implicit de lectură. Întreaga activitate desfășurată pentru îndrumarea lecturii particulare a elevilor urmărește cultivarea interesului, a gustului elevilor pentru a citi, pentru folosirea corectă a cărții în mod independent, din propria inițiativă.

Bibliografie:

1. Ioan Șerdean, *Didactica limbii române în școala primară*-Teora 1998
2. Societatea de științe filologice din România filiala Constanța, *Lectura –diverse finalități și niveluri de complexitate*-Constanța ,1990
3. Șimcan, Eugenia și Alexandru, Gheorghe - *Lecturi literare pentru ciclul primar*, Vol. 1, Editura Gh. Alexandru, Craiova, 1993.

PERSONAJUL LITERAR – MODEL PENTRU ADOLESCENȚII DE AZI

Prof. Alina Viorica PARGEA
Liceul Teoretic „Avram Iancu”, Cluj-Napoca

Ființă simbolică în universul reprezentat, dar și element tehnic al discursului epic sau dramatic, personajul este o categorie fundamentală în textul ficțional și constituie obiectul privilegiat al analizei literare. El ocupă locul principal în sistemul operei literare, alături de alte concepte precum: *acțiune, timp, spațiu, narator, lector, intrigă* sau *deznodământ*.

Bucuria întâlnirii elevului cu personajul, în cadrul lecturii de plăcere, este o certitudine. Acest lucru m-a convins de necesitatea găsirii acelor strategii didactice, a acelor formule metodice, care să permită elevului să se apropie mai mult de personaj. În plus, practica școlară demonstrează fireasca dorință de identificare a elevilor cu eroul literar. Aceasta constituie un aspect care trebuie să motiveze profesorul, în vederea valorificării experienței elevilor, a valorilor, a atitudinilor, a comportamentelor și a temperamentelor acestora, prin raportarea lor la trăsăturile dominante ale personajului.

În altă ordine de idei, constatăm că modelul negativ (antimodelul) proliferază, de aceea nevoia de modele autentice (de natură literară sau de alt gen) se simte acut. De aceea, consider că este absolut necesară și exploatarea din punct de vedere didactic a capacității „ființei de hârtie”, a personajului, de a constitui un model pentru lectori, mizând pe un puternic impact formativ al acestuia.

Didactica literaturii și, implicit, activitatea de caracterizare a personajului au valorificat vreme îndelungată *perspectiva textualistă*, potrivit căreia imaginea personajului este construită exclusiv din datele oferite de text. O viziune similară este promovată și de *perspectivele structuraliste* și de *cele semiologice*.

Astăzi, aceste teorii ale acțiunii și ale personajelor au relevanță didactică, deși s-au demonstrat limitele lor, apreciindu-se că sunt prea selective și tehniciste. Minusurile lor sunt anulate de *perspectiva pragmatică*. Aceasta constă în interogarea textului de către cititor, în timpul lecturii. Astfel, imaginea personajului se construiește în etape, gradual, în urma corelării datelor oferite de text cu aspecte ce vizează propria experiență a lectorului.

Plusul pe care îl aduce perspectiva pragmatică vizează posibilitatea de creare a imaginilor multiple despre unul și același personaj (în funcție de specificul îmbinării dintre datele oferite de text și experiențele personale).

Pentru ca textul literar să devină unul viu, să fie adus în contemporaneitate, astfel încât elevul-cititor să poată învăța ceva pentru el, pornind de la modelul oferit prin personaj, este obligatorie și abordarea pragmatică a textului. Este nevoie, așadar, de o lectură critică, ce permite realizarea unor demersuri interpretative, concretizate în argumentări referitoare la tipul de destin reprezentat de erou, la experiențele de viață și de lectură, care conduc la precizarea tezei referitoare la lume.

Astfel, elevii nu rămân cantonați în spațiul textului literar, ci valorificând datele oferite de acesta, dar și propriile experiențe de viață și de lectură, ajung să producă text (oral sau scris) „împotriva” textului.

Referitor la modelele oferite de literatură, se ridică o serie de întrebări: Sunt viabile modelele pe care le propune literatura?; În ce fel niște modele ficționale pot influența viața reală?; Ce impact au aceste modele asupra elevului în formare?; Modelul din literatură poate oferi soluții în viața reală?.

Pentru a oferi răspunsuri la aceste întrebări, am propus o activitate, prin care am urmărit caracterizarea personajului Apostol Bologa din romanul *Pădurea spânzuraților* de Liviu Rebreanu.. După ce în prima parte a fost conturat profilul acestui personaj, subliniindu-se și potențialitatea acestuia de a constitui un model, în partea a doua a activității s-a organizat o dezbatere, concentrată în jurul următoarelor aspecte:

- ✓ Dat fiind caracterul ficțional al literaturii, considerați că un model literar (un personaj literar) poate oferi soluții în lumea reală?
- ✓ Modelele (ficționale sau reale) sunt necesare pentru formarea omului?

La prima problemă supusă dezbaterii, majoritatea răspunsurilor au fost afirmative; argumentele aduse reliefează următoarele aspecte: personajul (modelul literar) oferă sfaturi, oferă un alt mod de a privi lumea, ne arată cum putem proceda în anumite situații, ne creează principii, arată urmările bune sau rele ale faptelor întreprinse, ne ambiționează, ne învață să iubim etc.

Cu privire la a doua temă supusă dezbaterii, elevii au relevat necesitatea modelului atât pentru ei, persoane aflate în formare, cât și pentru adulți; toți trec prin dificultăți și iau model de la cei care le-au depășit; deseori, nu distingem între bine și rău, iar personajul-model ne poate arăta calea cea bună; în altă ordine de idei, omul învață toată viața, de aceea oricând poate urma exemplul oferit de un personaj.

Fără îndoială, o astfel de dezbatere devine provocatoare, aduce literatura în viața noastră, a lectorilor, și întărește ideea că lectura textului literar poate fi văzută ca o incitantă întâlnire cu sine, dar și ca o captivantă întâlnire cu celălalt.

O altă modalitate de exploatare a valențelor formative ale personajului și, implicit, de aducere a operei literare în lumea prezentă, o constituie analiza măsurii în care personajul s-ar putea integra și ar face față realității contemporane.

Pentru început, elevii elaborează o grilă a caracteristicilor indivizilor din perioada contemporană; omul începutului de secol XXI este, în opinia lor, activ, pragmatic, comunicativ, flexibil, dornic să găsească starea de bine chiar și într-o altă țară, nonconformist, abil, deschis spre inovație, preocupat de propria imagine, cu mare dorință de afirmare.

În continuare, elevii compară aceste trăsături cu cele ale personajului. Redăm în continuare câteva aprecieri ce vizează personajul Otilia Mărculescu din romanul *Enigma Otiliei* de George Călinescu:

- ✓ urmează cursurile unei facultăți, cântă la pian, citește mult, merge în excursie; este, deci, o persoană activă;
- ✓ este comunicativă, agreată de majoritatea celor care o cunosc, este sociabilă până și cu tanti Aglae;
- ✓ se căsătorește în America și rămâne acolo, ceea ce demonstrează că este o persoană flexibilă și dornică să-și găsească fericirea, oriunde aceasta s-ar afla;
- ✓ acceptă o relație cu un bărbat mult mai în vârstă decât ea, chiar căsătorindu-se cu acesta (este o persoană nonconformistă);
- ✓ este abilă, pentru că încearcă să acționeze înspre binele ei, dar și al altora (se căsătorește cu Pascalopol și îi oferă lui Felix calea liberă spre afirmare);

- ✓ este permanent în pas cu moda, poartă rochii elegante, este pedantă, folosește parfumuri franțuzești, are colecții de reviste de modă aduse din orașele Europei;
- ✓ Otilia nu are aspirații înalte, ea nu-și dorește o carieră asemănătoare celei la care aspiră Felix; ea își dorește să trăiască din plin cei cinci-șase ani ai tinereții, unici în opinia ei.

În concluzie, Otilia Mărculescu are trăsături și preocupări care se suprapun, în mare parte, cu cele ale individului contemporan. Așadar, acest personaj s-ar integra în lumea actuală, căreia i s-ar putea adapta cu mare ușurință.

Un alt personaj analizat de elevi este Ion Pop al Glanetașului din romanul *Ion* de Liviu Rebreanu. Este activ, își dorește pământ și face tot posibilul pentru obținerea lui; în schimb, este prea orgolios, puțin adaptabil. Este preocupat de propria imagine, este liderul flăcăilor din sat și luptă pentru dobândirea respectului, care, în concepția țăranului de la începutul secolului al XX-lea, este dat de numărul de loturi de pământ pe care le stăpânești.

Elevii apreciază că acest personaj s-ar adapta cu dificultate la epoca actuală. Dacă pentru el, pământul reprezintă valoarea supremă, pentru contemporanul nostru important este banul. Elevii apreciază personajul pentru ambiția lui de a dobândi un statut demn în universul satului, dar îl condamnă pentru felul în care acționează, în vederea atingerii scopului; ei conștientizează, de asemenea, că cel care încalcă legea morală este aspru pedepsit.

Un astfel de demers didactic relevă faptul că romanele citadine cu personajele și preocupările lor sunt mai aproape de lumea contemporană decât romanele rurale, dar indiferent de natura lor, ele promovează valori morale a căror perenitate este incontestabilă.

Astfel de experiențe didactice demonstrează că elevul, implicat ca cititor activ al textului, participă efectiv la construcția imaginii personajului, proces stimulat și de experiențele de viață și de cele livrate ale cititorului.

Așadar, elevul conștientizează că unul și același personaj poate beneficia de interpretări multiple, toate acceptate. Acest aspect poate constitui un stimul pentru elev, în vederea apropierea lui de literatură; el conștientizează că analiza textului literar și a personajului nu presupune încercarea de găsire a interpretării unice, dată aprioric, ci formarea unei opinii personale (prin coroborarea elementelor oferite de text cu experiența personală a lectorului) despre textul literar în general, despre destinul personajului, în special.

FAMILIA, ȘCOALA, BIBLIOTECA- FACTORI DECISIVI ÎN STIMULAREA COMPETENȚELOR DE LECTURĂ ALE ELEVILOR

Bibl. Maria PAȘTIU
Școala Gimnazială Nr.2, Sebeș, jud. Alba

MOTO: *"Cetim ca să trecem examene (deci lectura de studiu), ca să omorâm timpul (deci lectura de loisir) sau cetim din profesiune (deci lectura informativă). Lectura ar putea fi un mijloc de alimentare spiritual continuă, nu numai un instrument de informație sau de contemplație".*
(Mircea Eliade)

Ne place să citim cărți și să vorbim despre ele. Cartea reprezintă cel mai complet depozit al inteligenței omenești înmagazinând în filele ei cunoștințe, sensibilitate, fapte pe care le păstrează intacte un timp nedefinit uitate între file de sute de ani, par moarte, dar noi oamenii indiferent de vârstă le putem învia dezvăluind o lume nebănuită. O carte o citești când vrei, cum vrei și de câte ori vrei. Acest prieten tăcut îți oferă de câte ori e nevoie de același răspuns fidel la fiecare întrebare și-l respectă nesfârșita răbdare până ce la-i înțeles. Cartea este atât de înțelegătoare, încât atunci când n-ai înțeles-o nu se supără, nu jignește te așteaptă să revii.

Cartea este învățătorul care te conduce bine, te face să te bucuri, să râzi, și să plângi. O carte te trimite la alte cărți și toate împreună, formează baza trainică a culturii noastre. Înțelepciunea, tristețea și bucuria lumii toată se află în cărți. Ele te provoacă să gândești și îți deschid calea spre experiențe psihologice și sufletești de neimaginat. Odată intrat în mirajul lecturii, nu mai ai cum să scapi, cărțile te ameteșc cu "clorofomul binecuvântat al minții" te prind într-un dans nesfârșit al cuvintelor și al gândurilor înțelepte.

Lectura își aduce contribuția la dezvoltarea gândirii și la modelarea sentimentelor, asigurând elevului suportul evoluției intelectuale, precum și posibilitatea integrării în viața socială. Lectura cărților devine în zilele noastre o activitate la îndemâna tuturor, și după cum cerințele societății o impun, ea trebuie să constituie o activitate cotidiană fundamentală, deoarece contribuie la îmbogățirea vieții fiecăruia dintre noi. Dar pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică și, mai mult, ca plăcerea de a citi să devină o necesitate dorită și trăită, ea trebuie cultivată înainte chiar de învățarea alfabetului, prin preocuparea permanentă a părinților de a-i obișnui pe copiii lor cu frumusețea inegalabilă a lecturilor de basme și povestiri.

Familia reprezintă deci, primul mediu de viață, social și cultural și, prin valorile pe care aceasta le transmite, pune bazele dezvoltării sale intelectuale, morale și estetice.

Dezvoltarea gustului pentru lectură sau astfel spus, de trezirea și educarea interesului, se realizează prin acționarea raportului dintre obiect și necesitate, astfel încât obiectul, în cazul nostru cartea să răspundă unei necesități intelectuale și afective a copilului. Această acționare nu impune existența unui anumit nivel de instruire din partea părinților, dar solicită tuturor conștiința clară asupra importanței lecturii în dezvoltarea deplină a copilului și preocuparea de a-i trezi interesul pentru această activitate.

Este suficient să ne gândim la modelul Smarandei, mama marelui scriitor care, în inegalabilele sale "Amintiri din Copilărie" Creanga notează: "Când învățam eu la școală, mama învăța cu mine acasă și citea acum la ceaslov, la psaltire, și se bucura grozav când vedea că mă trag la carte". La vârsta preșcolară, lecturile mamei sau ale tatălui, în anumite momente ale zilei, îndeosebi înainte de culcare, constituie cea mai bună modalitate de a stabili primele contacte cu lumea cărților. Poveștile, povestirile din lumea păsărilor sau animalelor sau cele având ca eroi, copiii de vârstă apropiată, cu care deseori copilul se poate indentifica, este genul de literatură menită să încânte copilăria.

Lectura făcută de părinte, discutarea cărților citite, dotarea bibliotecii personale constituie câțva pași ai unei campanii pedagogice a familiei privind cultivarea la copil gustul pentru lectură.

Efortul stimulat pentru lectură pe care-l cultivă părinții i se adaugă efortul sistematic al școlii, din acest moment, lectura devine calea directă, și sigură pentru însușirea formelor și nuanțelor gândirii ca și pentru exprimarea cu claritate și precizie a ideilor proprii.

În condițiile educației permanente, școlii îi revine misiunea de a-i înarma elevii cu deprinderi temenice de autoinstruire și autoperfecționare prin intermediul tuturor mijloacelor și, nu în ultimul rând, prin mijlocirea cărții. La vârsta școlară, lectura are un rol hotărâtor în îmbogățirea și dezvoltarea cunoștințelor elevilor, în formarea gustului pentru citit, în cultivarea și îmbogățirea limbajului, prin formarea și dezvoltarea unui vocabular adecvat.

Învățătorul trebuie să-și cunoască foarte bine elevii, iar activitatea de îndrumare a lecturii să devină o preocupare permanentă, discutându-se chiar și în consiliul de administrație al școlii despre acest lucru trasându-se sarcini bine precise, nu numai pentru învățător, profesorul de română cât și pentru bibliotecar.

În realizarea acestui deziderat, rolul școlii este hotărâtor, formarea culturii generale ale elevilor, oamenii de mâine, este un proces continuu, care începe din copilărie și continuă până la bătrânețe. Profesorii și învățătorii sunt obligați să cunoască fondul de carte al bibliotecii din școala propriu-zisă sau să-i îndrume pe elevi la alte biblioteci la care au acces. Trebuie să cunoască foarte bine prevederile programei școlare, să afișeze lucrările necesare lecturii, și să alcătuiască liste de lucrări dacă programa nu prezintă liste pentru lectura suplimentară.

Atragerea elevilor spre lectură este un proces permanent care se face cu multă grijă prin aplicarea de chestionare care să ofere informații privind preferințele copiilor, privind biblioteca personală: Cine cumpără dintre părinți cărți ? , Care părinți citește mai mult ? Pătrunderea în universul cărții se face încet și cu grijă pentru a nu-i bloca pe elevi. Învățătorul îi învață pe elevii lui cum să citească, ce să rețină, ritmul cititului, ce să sublinieze, utilizarea fiselor de lectură, sau a jurnalului de lectură, consemnarea elementelor de vocabular. Noțiunea de lectură te duce cu gândul și la bibliotecă.

Biblioteca este una dintre cele mai vechi lucrări ale omului care a apărut încă din Antichitate, odată cu scrisul, semn că omul înțelege încă din copilărie care este importanța cărții. Cuvântul bibliotecă, derivat din latinescul biblio-carte, are în limba română aproape 30 de derivați, între care găsim și biblist, bibliofil, biblioman dar și bibliofag sau bibliografie, familie lexicală impresionantă cu sintagme care arată ca omul indiferent de vârstă nu poate trăi în afara cărții, din biblioteca școlii, biblioteca publică, biblioteca națională, biblioteca personală.

Azi biblioteca este mai mult decât o colecție de publicații, Este un releu care transmite un mesaj sau o informație oricărui spiri curios și sensibil. Pentru elev, biblioteca este un adevărat tezaur, un loc în care este atras fără drept de împotrivire, dacă are noroc de dascăli buni și de o familie care să-l inițieze în cultul cărții. Biblioteca școlii reprezintă primul pas după sala de clasă, pe care trebuie să îl facă elevul în domeniul lecturii.

Îndrumarea lecturii este o necesitate care izvorește din importanța acestui act, dar este și o acțiune dificilă și de durată. Eficacitatea îndrumării lecturii depinde un numai de o temeinică documentare pedagogică și o bogată cultură generală, ci și de cunoașterea preferințelor elevilor care variază în funcție de vârstă, temperament, mediu social și de ambianța colectivului școlar. Misiunea de a se ocupa de lecturile școlarelor o au toate cadrele didactice. Alături de ei și bibliotecarul prin biblioteca școlii poate organiza acțiuni pentru promovarea cărții și stimularea interesului pentru lectură. Acestea sunt următoarele:

1. Povestirea se folosește îndeosebi la nivelul claselor mici. Cadrele didactice, învățătorul, bibliotecarul alege pentru *povestire* basme sau povești în care personajele sunt înfățișate viu, iar succesiunea acțiunilor

este clară. Captivați copiii vor recita cu plăcere acasă, lectura poveștilor și a basmelor făcute în clasă. Efectul acestei metode este educativă, deoarece are loc un schimb de păreri în dezvoltarea mai adâncă a conținutului cărții, în mărirea emotivității perceperii ei, de către micii cititori.

2. Citirea expresivă a textului de către învățător, bibliotecar. Se folosește atât la clasele mici cât și la cele mari. Se citesc poveștiri scurte sau fragmente cu înțeles relativ deplin. În funcție de nivelul clasei la cele mici poate dura 20-30 de minute iar la clasele mari poate dura o oră. Calitatea expresivității citirii constituie o condiție esențială în folosirea acestei metode, alegerea cu grijă a tonului just, folosirea corectă a pauzelor, trebuie să constituie o preocupare importantă pentru învățător, bibliotecar.

3. Rencenzia de asemenea constituie un important mijloc pentru dezvoltarea interesului eleviiilor pentru lectură. Se cere elevilor să-și formeze oral propriile păreri despre cărțile citite.

4. Lecțiile de popularizarea cărților constituie de asemenea un mijloc de îndrumare a lecturii de plăcere, în cadrul acestora se analizează o anumite creație a unui scriitor cunoscut. Elevii își reamintesc fragmente din opera scriitorului fie din manualul de literatură, fie din alte surse, se prezintă cartea expusă de învățător, sau bibliotecar pentru a fi văzută de elevi, și în final se poartă o discuție despre scriitor și opera sa, și elevii notează în caiete, informațiile pe care le procură de la bibliotecă.

5. Organizarea unor expoziții de cărți, se pot organiza pe baza unei tematici sau se expun cărțile nou apărute. Pentru realizarea acestor expoziții se colaborează cu biblioteca școlii sau cu alte tipuri de biblioteci. Se împrumută cărțile pe termen scurt. Cărțile expuse sunt însoțite cu scurte prezentări, sau se extrag scurte fragmente mai interesante din carte.

6. Sezători literare, urmăresc de asemenea mărirea interesului pentru lectură al elevilor, și contribuie la educarea gustului elevilor.

7. Jocurile literare, se folosesc mai ales pentru memorarea numelui autorului și a titlurilor de carte. Se citește un fragment din opera a unui scriitor, și se cere să se spună din ce operă face parte și de cine este scrisă, și se arată și ilustrații elevilor, cerându-le elevilor să răspundă în ce cărți le-au mai văzut. Câștigătorul este acela care are cel mai mare număr de opere și de scriitor.

8. Lectura Guri-Urechi. Activitatea se desfășoară la nivel de clasă. Se împarte clasa în două grupe de elevi, o grupă se numește grupa “Gurilor” și cealaltă grupa “Urechilor”. Cu câteva ore de începere a activității se alege un text care trebuie citit de către grupa Gurilor, astfel încât ele să-și pregătească lectura. În momentul activității, grupa Urechilor primesc un chestionar. Răspunsurile la întrebări, 4,5, se găsesc în textul pe care îl citesc Gurile, dar pe care Urechile nu îl au și ele lucrează individual. După prima lectură Urechile fac o critică Gurilor, care apoi, ele se grupează să confrunte răspunsurile date din nou de grupa Gurilor. Se alege un chestionar cu întrebări din tema fragmentului literar.

9. Lectura independentă zilnică. Timp de 15 minute în fiecare zi, copiii din clasă își scot un paragraf de citit și citesc independent.

10. Colțul Lecturii este un spațiu din clasă amenajat pentru lectură. În pauze copiii pot citi și citate, care le-a plăcut foarte mult.

11. Biblioteca online este o opțiune modernă pentru a promova lectura în rândul copiilor. Școala trebuie fie abonată la reviste și biblioteci online și au amenajat un spațiu în incinta școlii, unde elevii pot accesa informațiile care îi interesează de pe calculatoare.

12. Lectura în imagini, Este numele unei companii de promovare a cititului în școală, prin afișe, în care apar fotografiile cu profesorii din școală citind. Lângă fotografie sunt trecute și titlurile cărților preferate de aceștia, recomandările lor pentru elevi, sau cartea pe care o citesc în prezent.

13. Schimburi de cărți. Fiecare elev din clasă aduce câte o carte pe care o oferă unui alt coleg, în schimbul cărții aduse de acesta. Cadrele didactice sunt invitate să participe la acest schimb..

14. Cercurile de lectură. Sunt gândite ca întâlniri provocatoare unde se discută tema unei sau a mai multor cărți, date cu câteva săptămâni înainte să citească.

15. Cărțile surpriză. Se poate realiza aceasta metodă, atât pentru copii care un prea știu ce vor să citească. Dar și pentru cititorii pasionați care vor anticipa cu bucurie și nerăbdare titlul cărții primite. Pe o masă în bibliotecă se aranjează câteva cărți învelite coperta și prima foaie cu titlul cărții, în hârtie colorată.

16. Promovarea lecturii prin lansare de carte. În care elevi cunosc scriitorul cărții.

17. Promovarea lecturii prin organizarea meselor rotunde. Unde au loc discuții pe marginea unei cărți.

18. Promovarea lecturii prin prezentarea unor ecranizari, dramatizari, inspirate din opere literare.

19. Promovarea lecturii prin organizarea expozițiilor de cărți noi din bibliotecă, organizarea de concursuri de creație literară, organizarea de expoziții aniversare, prilej de cunoaștere a vieții și operei a scriitorilor.

20. Promovarea lecturii folosindu-se de utilitatea dialogului, participarea elevilor la concursuri, proiecte.

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Lectura este instrumentul care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Lectura duce la dezvoltarea proceselor intelectuale superioare celor de tip reproductiv, în mod deosebit a proceselor memorial-logice, a imaginației și a gândirii creatoare.

Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie. *”Cartea este un ospăț al gândurilor la care oricine este poftit”* Dacă vom ști să trezim interesul elevilor noștri pentru citit, dacă vom îndruma, verifica și stimula în acest scop, vom crește generații care vor simți o “sete” permanentă pentru citit, pentru cunoaștere, pentru lărgirea orizontului lor cultural, ceea ce se va resfrânge asupra vieții și activităților, căci așa cum spunea **Miron Costin:** *“Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toata viața omului zăbavă decât cetitul cărților”*.

Bibliografie:

1. Alexandru, Gheorghe *Lecturi literare pentru ciclul primar-îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi*, Editura ”Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1995
2. Costea, Octavia. *Didactica lecturii, o abordare funcțională*, Ed. Institutul European, Iași, 2009
3. Faguet, Emile. *Arta de a citi*. București: Albatros, 1973
4. Moldoveanu, Maria. *Educație și lectură: studii și anchete sociologice*. București: Biblioteca Centrală de Stat a României, 1980
5. Parfene, Constantin, *Literatura în școală*, E.D.P., București, 1977
6. Stanca, Radu. *Problema cititului*. Cluj Napoca: Clusium, 1997

LECTURA ȘI NOILE COMPETENȚE

Prof. Ioana-Lucia PĂTRĂUȚĂ
Liceul Tehnologic „Stefan Hell”, Sântana, jud. Arad

Lectura este o ușă deschisă spre cunoaștere. Citim toată viața. Noile competențe digitale impuse de revoluția internetului impun o abordare nouă a lecturii, a interacțiunii cu textul scris, fie că este vorba despre lectura de plăcere sau de lectura critică. Am ales să prezint pentru acest simpozion exemple de bune practici pe care le-am aplicat la clasele de liceu, determinându-i ca citească și să cerceteze în mediul online dincolo de spațiul școlii.

În secolul vitezei, tehnologia și știința, pe scurt noile medii informaționale, oferă oportunități de învățare fără limite. Rolul profesorului se schimbă, acesta devenind un dirijor al contextelor educaționale, ghidează elevii să exploreze noi oportunități și să dezvolte noi strategii de învățare socială prin colaboare și interacțiune cu informația din mediul online oferită de alții. În contextul în care, Internetul este considerat cel mai eficient sistem din istoria umanității modul de abordare a cititului se schimbă. *Cititul, scrisul și comunicarea iau forme noi*, devine importantă *interacțiunea cu textul* care este acum combinat cu noi resurse informaționale complexe. Termenul ‘*new literacies – noile competențe*’ cuprinde noile ansambluri de abilități și deprinderi cerute de rapida dezvoltare a tehnologiei digitale și modul în care informația este percepută și/sau transmisă, respectiv transformată în contextul social actual. Modul în care precepem informația scrisă se schimbă, fie că citim critic sau de plăcere.

Includerea la clasă a tehnicilor privind lectura de plăcere în și dincolo de spațiul școlii, cu ajutorul internetului a avut rezultate pozitive, a trezit interes și a generat o mai mare implicare și motivare a elevilor față de lectură, a crescut nivelul de dezvoltare a capacității elevilor de a evalua critic, de citire, scriere și comunicare, a contribuit la creșterea performanțelor elevilor, elevii mai slabi și-au depășit unele bariere iar atmosfera în clasă a fost total diferită.

Provovarea tehnicilor care au determinat elevii să citească de plăcere și în afara școlii au la bază ideea că citim pentru a acumula informații corecte pe care putem să le transmitem mai departe. Procesul de citire/cercetare și înțelegere a informațiilor din mediul online (*Online Reading/Research and Comprehension*) cuprinde cuprinde cinci pași/tipuri de activități care au la bază lectura corectă:

- Identificarea problemei de cercetare (*Identify the research problem*)
- Lectura pentru a localiza corect informația (*Reading to locate information*)
- Lectura pentru a evalua critic informația (*Reading to Evaluate Information*)
- Lectura pentru a sintetiza informația (*Reading to Synthesize Information*)
- Lectura pentru a comunica sau transmite mai departe informația (*Reading to Communicate Information*)

Identificarea problemei de cercetat: presupune fie activitatea de *"problem-based task/learning"* – învățare bazată pe rezolvarea de probleme în cadrul căreia cercetarea este inițiată de o *întrebare* și presupune găsirea unor argumente care rezolvă o *problemă informațională*, fie elevii primesc sarcina de lucru sub forma unor *"internet research themes/projects"* – teme/proiecte de cercetare online. Astfel elevii folosesc mai multe surse și le identifică pe cele mai bune.

Localizarea informației presupune găsirea propriu-zisă a unui anumit articol, al cărui titlu le este dat (*restricted tasks*) sau consultarea mai multor surse online -link-uri, websites (*non-restricted tasks*).

Evaluarea critică a informației presupune găsirea și implementarea unor strategii de gândire și analiză critică precum:

"*relevancy*" – relevanța detaliilor extrase pentru rezolvarea problemei;

"*accuracy*" – corectitudinea și gradul de actualitate a informației (care poate să fie verificată consultând și alte surse);

"*reliability*"- încrederea în autor și veridicitatea textului;

"*bias/perspective of information*" – preferința/tendința autorului spre anumite orientări (politice, religioase, etc.).

Sintetizarea informației: presupune extragerea esențialului, capacitatea de alegere a ceea ce trebuie inclus/exclus din multitudinea de posibilități disponibile, de reformulare folosind cuvinte proprii, de realizare a unor rapoarte scrise, articole, etc.

Comunicarea/transmiterea informației înseamnă contribuția la dezvoltarea cunoașterii oferite de mediul online prin împărtășirea conținuturilor găsite și integrarea acestora în rețea (email, blog, etc.)

Activitățile cele mai utile de evaluare critică și obiectivă a informațiilor existente în mediul online sunt:

- ❖ **evaluarea relevanței informației (*evaluating relevancy*):** *reading search engine results* – consultarea mai multor surse online (*websites*) pentru a le alege pe cele mai relevante pentru tema de studiu dată și *previewing a website* – formarea unei idei generale despre informația găsită (*skimming*) precum și identificarea a cel puțin două părți dintr-o sursă considerate relevante pentru îndeplinirea sarcinii de lucru (*skanning*);
- ❖ **evaluarea corectitudinii informației (*evaluating accuracy*)** – *Reading to verify online information* - elevii compară informațiile cu alte surse pentru a demonstra veridicitatea și acuratețea conținutului găsit inițial (*scanning*);
- ❖ **evaluarea credibilității informației (*evaluating reliability*)** - *Investigating author credibility* (butonul *About us*)- elevii identifică numele autorului articolului/creatorul site-ului, profesia acestuia, descriu și exemplifică (în cuvinte sau imagini) punctul acestuia de vedere, demonstrează dacă autorul este sau nu expert în domeniul respectiv (individual/în perechi);
- ❖ **evaluarea conținutului din perspectiva punctului de vedere al autorului (*evaluating bias*)-** *Separating fact from opinion* – elevii lucrează în grup sau în perechi și compară doua/trei surse și o aleg pe cea care are un impact mai puternic asupra lor, demonstrează dacă autorul este în favoarea/împotriva ideii dezbătute, extrag detalii relevante din articol, etc. La final își prezintă propriul punct de vedere în fața clasei sau sub formă de dezbateră (*debate*);
- ❖ **evaluarea calității (*evaluating the quality of online information*)** - *Developing an overall healthy skepticism* - elevii evaluează obiectiv informația, respectiv caută detalii precum: cine este autorul, scopul publicației, când a fost revizuită informația ultima dată, unde poate fi verificată, influența informației asupra altor persoane, prezentarea punctului de vedere din mai multe perspective, etc.

Bibliografie:

1. Coiro, J. (2011). Predicting reading comprehension on the Internet: Contributions of offline reading skills, online reading skills, and prior knowledge. *Journal of Literacy Research*, 43(4).
2. Donald J. Leu, J. Gregory McVerry, W. Ian O'Byrne, Carita Kiili, Lisa Zawilinski Heidi Everett-Cacopardo, Clint Kennedy, Elena Forzani(2010). *The New Literacies of Online Reading Comprehension: Expanding the Literacy and Learning Curriculum*, in Journal of Adolescent & Adult Literacy.
3. Donald J. Leu, Lisa Zawilinski, Elena Forzani, Nicole Timbrell (2011), *Best Practices in Teaching the New Literacies of Online Research and Comprehension*. New York: Guilford Press.
4. Leu, D. J., Kulikowich, J., Sedransk, N., & Coiro, J. (2009). *Assessing online reading comprehension: The ORCA project*. Research grant funded by the U.S. Department of Education, Institute of Education Sciences.

IMPORTANȚA STRATEGIILOR DIDACTICE INOVATIVE ÎN STIMULAREA INTERESULUI PENTRU LECTURA DE PLĂCERE LA ELEVI

Prof. Mihaela Grețuța PĂUNESCU
Colegiul Național „Spiru Haret”, Târgu-Jiu, jud. Gorj

Lectura de plăcere reprezintă, în general, atât pentru adulți, cât și pentru copii, o modalitate de petrecere a timpului liber, care detensionează, dar și educă involuntar și dezvoltă intelectual, moral și spiritual. Prin lectură suntem puși în situații noi, în medii diferite, cu oameni noi sau similari nouă, care ne pot influența personalitatea. Citind, avem ocazia să ne regăsim în personajele din carte, să trăim în felul nostru ideile și sentimentele transmise indirect de autor. În viața adolescentului, lectura este primordială pentru că îl formează așa cum nimic altceva nu reușește.

Din păcate, astăzi lectura nu mai reprezintă o atracție în rândul copiilor și al tinerilor care nu mai conștientizează că lectura rămâne una dintre preocupările noastre de bază și doar citind ne putem îmbogăți cunoștințele și ne lărgim orizonturile de percepere și înțelegere a lumii înconjurătoare.

Tot mai puțini adolescenți citesc de plăcere în timpul lor liber. Unii din lipsa timpului, alții pentru că nu le place această activitate, iar alții sunt atrași de calculator și nu de cărți. Noi înșine deschidem de noi ori zilnic calculatorul și telefonul, din necesități profesionale și sociale, dar poate zile la rând cărțile noastre de suflet rămân nedeschise și noi rămânem neputincioși sub tăvălugul timpului care nu mai are răbdare. Din acest motiv, copiii trebuie îndrumați, învățați încă de mici cu lectura, pentru că un copil neîndrumat foarte rar va face azi o astfel de activitate din propria inițiativă și de aceea este bine să le insuflăm de mici copiilor dragostea pentru lectură. Un copil neîndrumat în acest sens, foarte târziu își va cunoaște vocația și pasiunea pentru ceva; este bine să facem tot ce ne stă în putință pentru a călăuzi copilul sau adolescentul către activități care să îl formeze frumos interior, ca om.

Lectura, mai mult cea de plăcere decât cea impusă, îmbogățește vocabularul. Nu de puține ori am întâlnit cu toții adolescenți care au dificultăți în exprimare, pe stradă și la examene deopotrivă, și nu cunosc sensul multor cuvinte. Cărțile ajută adolescentul să se exprime, îl învață cuvinte noi și noi sensuri. Lectura

lărgeste orizonturile și îmbogățește cultura generală. Foarte mulți dintre cei care citesc au o cultură generală demnă de invidiat. Lectura de plăcere educă și disciplinează, independent de intenția noastră.

Școala nu reușește să acopere tot ceea ce noi ar trebui să știm, ea nu va putea niciodată să ne aducă la cunoștință tot, de aceea este esențial să citim în particular. Întotdeauna autodidacții sunt mult mai deștepti decât cei care au mers pe un singur fir al educației. În momentul în care elevul citește mai multe cărți, află lucruri nebănuite, lucruri pe care ar vrea să le trăiască, întâmplări și locuri pe care ar vrea să le cunoască. Și astfel adolescentul devine mai ambițios, își va dori să reușească în viață. Va învăța să privească lucrurile din mai multe unghiuri și nu va mai fi închistat. Lectura unei cărți aduce liniște interioară, deconectarea de la gândurile de zi cu zi și este și o terapie pentru adolescent. Dacă acesta suferă, să spunem, cititul îl va ajuta să se sustragă de la zbuciumul său, va descoperi noi posibilități. Pentru că eliberându-și creierul de stres, va găsi soluții. Cititul are efecte taumaturgice. Cartea înseamnă relaxare și plăcere. Un tânăr care citește mult va fi un om împlinit spiritual. Însuși Mircea Eliade observa că lectura este un mijloc de elevație spirituală, nu numai un instrument de informație sau de contemplație.

În sistemul educațional actual, școlii îi revine misiunea de a-i înzestra pe elevi, în special pe adolescenți, cu deprinderi temeinice de autoinstruire și autoperfecționare prin intermediul tuturor mijloacelor și, nu în ultimul rând, prin lectură. La vârsta școlară, lectura are un rol hotărâtor în îmbogățirea și dezvoltarea cunoștințelor elevilor, în formarea interesului pentru cultură, în cultivarea și îmbogățirea limbajului prin formarea și dezvoltarea unui vocabular adecvat. Trezirea interesului și a gustului pentru lectură implică pentru școală o responsabilitate incontestabilă. Din partea factorilor educativi este nevoie de răbdare, perseverență, voință, precum și de modelul propriu.

Tranziția de la o cultură a modernității, din perspectiva căreia cadrele didactice își exercită autoritatea, la o cultură postmodernă ale cărei valori, principii, idei se află în sfera informatizării și tehnologizării este evidentă. O schimbare de optică, de strategii și practici educaționale devine o condiție a asigurării calității în educație.

Cerințele învățământului modern vizează formarea la elevi a deprinderilor de studiu individual și de muncă independentă, a capacității de a gândi creator, de a soluționa individual sau prin conlucrare multitudinea de probleme cu care se confruntă în anii de școală. De aceea, încă din clasele primare este necesar să cunoaștem ce și cât citesc copiii, respectând particularitățile lor de vârstă. Micii cititori trebuie inițiați și deprinși cât mai de timpuriu cu utilizarea concomitentă a cărții și a mijloacelor moderne audiovizuale ca premisă esențială a unei învățături eficiente. Unele dintre noile manuale alternative pentru gimnaziu, spre exemplu, au încorporat și CD, cuprinzând înregistrarea audio a unor texte-suport de studiu sau fragmentele de pornire în lectura unor texte auxiliare, ceea ce le facilitează elevilor drumul spre tainele lecturii la limba și literatura română.

Lectura literară pune la dispoziția copilului cunoștințe despre mediul înconjurător, despre viața oamenilor și a animalelor, despre trecutul istoric al poporului, despre muncă și profesii, educație cultural-artistică și moral-religioasă. Alegerea cărților potrivite este doar un prim pas. Al doilea pas și tot atât de important este deprinderea lecturii, obținerea eficienței ei maxime în urma citirii unei cărți.

Criza lecturii în rândul elevilor, scăderea apetitului pentru carte în favoarea TIC și dificultățile în abordarea literaturii ne-au determinat pe noi, dascălii, să căutăm noi modalități prin care să readucem elevii, în special adolescenți, în bibliotecă, în contact direct cu textul. Dintre toate experiențele de lectură,

pragul receptării de poezie e cel mai greu. Pentru ca poezia să nu fie o simplă înșiruire de cuvinte, e nevoie ca ochiul interior să fie trezit.

În ajutorul receptării textului liric, un auxiliar media (casete audio-video, prezentări PowerPoint) ajută la deblocarea canalului receptor al elevului. De aceea este importantă prima treaptă, simpla lectură, realizată cu har de către dascăl, dar și înregistrarea audio sau o mărturie video a poetului însuși. Nu întotdeauna elevul poate percepe anumite trăiri ale sufletului matur. A doua treaptă ar putea fi audierea variantei muzicale a textului liric, ce va crea o atmosferă de reflexivitate, ajutându-l pe elev să-l înțeleagă pe acel care și-a așternut sufletul în cuvinte. Asocierea dintre cuvânt, muzică și imagine permite (re)lectura motivată a textului, altfel decât prin simpla citire a lui, și înlesnește ajungerea la semnificațiile operei, contribuind la formarea sensibilității estetice a elevului și trezind interesul pentru lectură.

Strategiile didactice moderne, inovative sunt modalități de stimulare a lecturii și a dezvoltării personale de la vârstele timpurii. Implementarea acestor instrumente didactice moderne presupune un cumul de calități și disponibilități din partea cadrului didactic: receptivitate la nou, adaptarea stilului didactic, mobilizare, dorință de autoperfecționare, gândire reflexivă și modernă, creativitate, inteligența de a accepta noul și o mare flexibilitate în concepții. Un învățământ modern, bine conceput permite inițiativa, spontaneitatea și creativitatea copiilor, dar și dirijarea, îndrumarea lor, rolul profesorului căpătând noi valențe, depășind optica tradițională prin care era un furnizor de informații. El însoțește copilul pe drumul spre cunoaștere.

Centrarea demersului didactic pe cel care învață, pe nevoile, pe interesele și aspirațiile sale, pe subiectivitatea sa, impune o reconsiderare a competențelor necesare pentru exercitarea profesiei didactice. Valorizând elevii, aplicând principiile pedagogiei diferențierii, dascălul trebuie să își proiecteze strategia didactică astfel încât de intervenția sa formativă să beneficieze fiecare elev, iar învățarea să devină un proces constructiv. În organizarea demersului lui strategic, cadrul didactic trebuie să pornească de la următoarele principii: deplasarea accentului dinspre activitatea de predare spre cea de învățare, centrată pe elev; reconsiderarea rolului profesorului ca organizator și facilitator al procesului de învățare în care sunt implicați elevii săi; conștientizarea elevilor cu privire la necesitatea implicării lor în procesul propriei formări; încurajarea și stimularea participării active a elevilor; diferențierea demersurilor didactice în raport cu diferitele stiluri de învățare practicate de către elevi.

Demersul didactic este conceput astfel încât nu îl mai are în centru pe profesor, ci pe elev. Rolul profesorului rămâne unul capital, însă, renunțând la vechile practici educaționale rigide și uniforme, el devine organizator al unor strategii didactice interactive; cadrul didactic oferă elevilor multiple ocazii de a-și exprima în mod liber ideile, opiniile și de a le confrunta cu cele ale colegilor, de a-și dezvolta competențele metacognitive.

În vederea asigurării unui proces educativ adecvat societății contemporane, cadrul didactic trebuie să fie preocupat de cum va reuși să-i determine pe elevi să citească. El devine un inovator la nivelul strategiilor didactice, dar și un inițiator al elevului în lumea necunoscută a cărților, un susținător consecvent al celor pasionați de lectura de plăcere.

În sistemul educațional actual se acordă strategiilor didactice un rol esențial în realizarea dezideratelor educaționale, ele deținând o poziție privilegiată în ansamblul factorilor responsabili pentru succesul școlar

al elevilor. Strategia didactică inovatoare se înscrie în demersul de optimizare a instruirii, fiind un mod de stimulare a interesului elevilor pentru lectură.

Bibliografie:

1. Cucuș, C., 2008, *Teoria și metodologia evaluării*, Iași, Editura Polirom.
2. Joița, E., 2007, *Formarea pedagogică a profesorului. Instrumente de învățare cognitiv-constructivistă*, București, EDP.
3. Oprea, C. L., 2008, *Strategii didactice interactive*, București, EDP.
4. Cojocariu, V. M., 2004, *Teoria și metodologia instruirii*, București, EDP.
5. Ionescu, M., Chiș, V, 1992, *Strategii de predare-învățare*, București, Editura Științifică.

REVISTA ȘCOLARĂ ȘI LECTURA DE PLĂCERE

Prof. Irina-Elena PAVEL

Prof. Camelia PELIVAN

Liceul Tehnologic „Ion Podaru”, Ovidiu, jud. Constanța

*Motto: Căci nu este alta mai frumoasă și mai de folos
în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților.*

(Miron Costin)

Suntem de părere că activitățile extrașcolare contribuie în mod decisiv la dezvoltarea unei personalități armonioase, echilibrate, pentru că elevii experimentează situații diverse, care impun soluții diverse și un comportament flexibil, adecvat contextului respectiv. Rolul activităților școlare și extrașcolare în stimularea lecturii de plăcere este unul esențial, deoarece se oferă posibilitatea elevilor, cadrelor didactice și părinților de a acționa într-un cadru nonformal, în sensul cultivării inteligenței emoționale a tuturor celor implicați, potențând motivația, abilitățile și aptitudinile intelectuale/ sociale - individual și la nivelul grupului.

Revista școlară reprezintă un mijloc ideal de a stimula interesul elevilor pentru lectura de plăcere, iar articolul nostru urmărește în linii generale modalitățile în care o astfel de activitate poate lărgi orizontul cultural al elevilor, având ca punct de plecare un exemplu de bună practică: realizarea unei reviste școlare de atitudine culturală.

În general, revistele sunt consacrate mai multor domenii, în funcție de zona de interes a redactorilor și a publicului. Din acest motiv, redactarea unei reviste școlare presupune încă de la început o alegere în cunoștință de cauză, în concordanță cu preocupările elevilor și cadrelor didactice implicate. Revistele școlare fac parte din categoria revistelor de cultură și prezintă anumite particularități, deoarece creatorii și autorii lor nu sunt profesioniști, nu au, de cele mai multe ori, pregătire jurnalistică. Elevii și cadrele didactice compensează prin creativitate și informații de calitate, pentru că o revistă școlară oglindește în mare măsură aptitudinile celor care o redactează, fiind o fotografie a sferei de interes a acestora.

În consecință, în funcție de conținut, revistele școlare pot fi de tip magazin, oglindind complex întreaga activitate a școlii, de limbi străine, beletristice, literar-artistice, științifice, tehnice, științifico-fantastice, umoristice și de atitudine.

Suntem de părere că o revistă școlară stimulează implicit interesul pentru lectura de plăcere a elevilor, deoarece în acest fel sunt puși în situația de a-și căuta singuri informația pentru a redacta articolele. Sunt captivați de noua postură, în care se află, aceea de jurnaliști, asumându-și natura informației pe care o dau spre publicare. Fiind actorii principali ai unui demers jurnalistic, elevii sunt dornici să consulte surse, să se informeze, să citească, să combată anumite puncte de vedere, într-un cuvânt – să colaboreze și să se afirme dincolo de spațiul școlii.

Fără îndoială, redactarea unui articol presupune o informare corectă, rezultat direct al confruntării surselor și al sintetizării lor, pentru obiectivitate și imparțialitate, dezvoltând gândirea critică în mod semnificativ. Sursele pot fi multiple și diverse: enciclopedii, tratate, lucrări de specialitate, articole, beletristică etc., informații accesate prin contactul nemijlocit cu cartea sau prin intermediul internetului.

Cum spuneam la început, demersul nostru are la bază un exemplu de bună practică, oglindit în conceperea unei reviste școlare de atitudine culturală, care să reprezinte un îndemn ferm spre studiu și lectură, să formeze o opinie corectă și avizată în raport cu educația și cultura, în raport cu valorile autentice.

Apreciem faptul că necesitatea apariției unei reviste de atitudine culturală se resimte acut în contextul actual în care elevii, datorită exploziei tehnologiei, sunt pregătiți să își asume roluri noi în procesul instructiv-educativ și responsabilități, care le modelează personalitatea în acord cu cerințele societății moderne și democratice. O astfel de revistă găzduiește articole extrem de variate, acoperind o gamă diversă de domenii, de la literatură și film la teatru și educație, ținând pasul cu cele mai noi apariții și evenimente. Revista cuprinde și creații originale ale elevilor/ cadrelor didactice (proză, dramaturgie, poezii).

Legile fundamentale ale statului încurajează dreptul la inițiativă și la liberă exprimare prin intermediul publicațiilor, iar în societatea informațională de astăzi elevii trebuie să dobândească abilități, care să le permită accesul la cunoaștere prin selectarea corectă a surselor și a informațiilor.

Realizarea unei reviste de atitudine culturală vizează mai multe direcții în dezvoltarea personală și profesională. În acest fel, elevii se familiarizează cu conceptul mass-media, devin actori principali în demersul de proiectare și redactare a unei publicații, se responsabilizează, fiind conștienți de valoarea și impactul cuvântului scris, se îndreaptă voluntar spre lectură, își îmbogățesc cultura și vocabularul, devin sociabili, flexibili și comunicativi.

Un astfel de proiect poate stimula interesul pentru carte, seriozitatea, responsabilitatea elevilor și a tuturor celor implicați, reprezentând totodată o bază solidă pentru formarea unei atitudini, care promovează valoarea în detrimentul nonvalorilor. Principalul obiectiv avut în vedere este stimularea interesului pentru lectura de plăcere, însă acesta vine la pachet cu alte obiective la fel de importante: formarea unei atitudini culturale, care promovează valoarea în detrimentul nonvalorilor, dezvoltarea unei atitudini pozitive față de sine și conștientizarea propriei valori, dezvoltarea capacităților de comunicare publică ale elevilor, dezvoltarea capacității de a lucra în echipă, dezvoltarea spiritului de inițiativă la nivelul elevilor și al cadrelor didactice, stimularea creativității, dezvoltarea unei culturi democratice în școală prin participarea elevilor la luarea deciziilor prin informare și responsabilizare, asumarea de

responsabilități în organizarea unor activități extrașcolare, identificarea de către elevi a unor modalități alternative de petrecere a timpului liber, informarea părinților, a elevilor, a cadrelor didactice și a comunității cu privire la educație și activități culturale, promovarea educației și a culturii, adecvarea problematicii la interesele, preocupările și nevoile grupului receptor, cunoașterea istoricului, tradiției, inițiativelor și realizărilor școlii, valoarea instructiv-educativă a conținutului, promovarea interculturalității, modul atractiv, ingenios de tratare a subiectelor, cultivarea parteneriatului școlar, cultivarea respectului pentru cuvântul scris, pentru exprimarea corectă și expresivă în limba română, sporirea nivelului de însușire a tehnicilor clasice și moderne de redactare, tehnoredactare, documentare, investigare, multiplicare, difuzare a publicației școlare, educarea elevilor în spiritul respectului pentru adevăr, pentru reflectarea obiectivă a realității prin aplicarea principiilor deontologice ale profesiei de jurnalist, mediatizarea evenimentelor cultural-artistice și sportive la nivel național/ județean/ local.

Planul revistei, structurat pe domenii și teme, reflectă întocmai interesul pentru studiu și lectură al celor implicați. Un prim domeniu este dedicat creațiilor literare proprii (proză, dramaturgie, poezie), stimulând astfel creativitatea și parcurgerea unor lecturi-suport. Autorii își fundamentează creațiile pe anumite lecturi, pe experiența acumulată în domeniu. Alte domenii de interes vizează: evenimente de atitudine culturală, artistică și sportivă, identitatea națională și interculturalitatea, istoria națională și universală, literatura, arta plastică, filmul, teatrul, educația și învățământul, diferite tehnici jurnalistice de investigație. Este limpede ca aceste domenii presupun o legătură implicită cu cartea, cu lectura, cu studiul aprofundat, care facilitează accesul la informații de calitate.

De asemenea, tematica și cuprinsul revistei școlare de atitudine culturală sunt în acord cu domeniile abordate: „Din condei” (creații literare proprii: proză, dramaturgie, poezie), „Eveniment” (evenimente cultural-artistice/ sportive prilejuite de diferite sărbători/ aniversări/ competiții), „Tradiții” (identitatea națională: datini, sărbători, interculturalitate), „Reporter” (interviuri, reportaje, anchete pe teme cultural-educative, sportive), „Trecut și prezent” (evenimente/ personalități istorice și actuale), „Hobby și carieră” (aptitudini și performanțe), „Portret – atitudine culturală” (prezentarea unor personalități, expunerea unor realizări în domeniul cultural, educativ, sportiv), „Parteneriat cultural” (articole de la colaboratori externi).

Putem spune că revista școlară are efectul bulgărelui de zăpadă, deoarece o lectură determină altă lectură, setea de informație devine din ce în ce mai mare, o descoperire generează altă descoperire, elevul aflându-se astfel într-o continuă căutare stimulată de curiozitate. Există, desigur, și alți factori care pot contribui la cultivarea lecturii de plăcere în rândul elevilor, precum vârsta, profilul psihologic, aptitudinile, mediul din care provin, educația primită. Un lucru este cert: pasiunea pentru lectură se cultivă pe parcursul vieții prin efort propriu și conștient, prin perseverență, încă de la vârstele mici, devenind ulterior o activitate indispensabilă, care te dezvoltă și te împlinește.

Toate activitățile școlare și extrașcolare, implicit o revistă de atitudine culturală, au scopul de a oferi elevilor posibilitatea de a se cunoaște, de a se descoperi într-un alt context decât cel formal, în care de multe ori rămânem prizonieri. Acțiunea și practica propriu-zisă sunt singurele modalități de a-i pune în valoare pe elevi: „Nimeni nu este lipsit de calități, de un potential ascuns, o virtute, o putere pe care o poate utiliza puțin câte puțin, transformând-o în cele din urmă într-un torent de energie și fericire. Cu toții avem valori, unele cunoscute, altele bănuite și altele cu totul ignorate.” (Steinberg-Guzman D., 2010)

Bibliografie:

1. Steinberg-Guzman, Delia, 2010: *Pentru o mai bună cunoaștere*, Editura „Noua Acropolă”, București.
2. www.tribunainvatamantului.ro, *Revista școlară – provocare și prieten de nădejde*

PRACTICA LECTURII–CALE DE DOBÂNDIRE A UNUI COMPORTAMENT COMUNICATIV ADECVAT

Prof. Cristina Mirela PERȚA
Colegiul Național „Mircea Eliade” Reșița, jud. Caraș-Severin

Omul trebuie ajutat să devină, să evolueze, să se implice, să acționeze personal. Două sunt impulsurile valoroase care contribuie la modelarea omului, în direcțiile enumerat, deschizându-i și noi orizonturi: cărțile și oamenii.

Am pus pe primul loc cărțile, pentru că „civilizația cuvântului”, începută cu Homer, Socrate și Platon este prima care a permis omului, gândirii umane să învingă timpul și spațiul. Și astăzi, cartea continuă să întruchipeze ideea de păstrare și transmitere a spiritualității românești, fiind simbol al memoriei vii a omenirii (cu toată concurența care i se face de către mijloacele moderne de comunicare). Ea înregistrează și conservă fapte, idei, sentimente, și atitudini, expresii ale inteligenței și sensibilității umane. Cu ea și prin ea se pot dezvolta capacități și deprinderi de autoinstruire, se poate stimula interesul pentru cunoaștere rapid și eficient.

Cărțile și biblioteca fac parte integrantă din viața școlii, iar elevii trebuie sugesionați și învățați să se folosească în mod inteligent de ele, pentru a avea acces la cultură. Cartea școlară se afirmă nu numai ca un mijloc individualizat de studiu, ci și de organizare socializată a învățării, căci de lectură se pot lega, în mod firesc, forme colective de activitate: dramatizarea, jocul didactic, discuții sau dezbateri, activitatea pe echipe.

Eficiența mesajului scris ține de calitatea intrinsecă a cărților și manualelor școlare și de metodologia care contribuie la înlăturarea unor dificultăți ce apar în practica lecturii. Marii clasici erau pătrunși de ideea că vocația unei culturi rezidă în manualele școlare de calitate. În numele acestei credințe se exprimă răspicat Caragiale atunci când spune: „O carte de citire bună, la vârsta fragedă, este poate una din împrejurările hotărâtoare ale vieții unui om.”

Vorbind despre modernizarea muncii cu cartea (și cu manualul), am în vedere două aspecte importante: unul se referă la necesitatea însușirii și practicării unor tehnici eficiente de lectură (în măsură să accelereze procesul de învățare și integrare socială a elevului), iar celălalt implică însușirea graduală a unor deprinderi de autoinstruire prin lectură.

De-a lungul ciclului primar, elevii au fost familiarizați cu tehnici eficiente de lectură, dar mai importantă decât învățarea acestora mi se pare obișnuința dobândită prin exercițiul de a trece ușor de la o tehnică la alta. În acest fel folosind alternativ citirea lentă, de profunzime (consacrată înțelegerii noțiunilor cuprinsă în text), citirea selectivă (practicată pentru „selectarea” răspunsurilor la anumite probleme legate de text), citirea rapidă sau citirea problematizată, citirea dirijată sau autodirijată, am încercat să previn

practicarea unei tehnici păguboase, stereotipe și rudimentare de citire și recitare mecanică a lecției (textului) din manual până la reținerea pe de rost.

Cititul îl obligă pe copil să-și formeze reprezentări, să creeze—prin gândire și imaginație—situații reale cu acelea pe care le parcurge prin simbolurile textului tipărit. De aceea, este foarte important să-l învățăm pe copil să citească. „A învăța să citești înseamnă deci să devii stăpân pe zestrea ta mintală”. Acest mod de a citi se învață cu ajutorul citirii explicative, cale activă și eficientă de conștientizare a actului citirii și de folosire a limbii ca mijloc de comunicare și de gândire.

Activitățile care se desfășoară la lecțiile de citire/lectură, cu scopul de a forma la elevi deprinderea de a studia, de a învăța, se referă la: citirea integrală a textului, explicarea cuvintelor și expresiilor necunoscute, delimitarea fragmentelor— analiza acestora și formularea ideilor principale.

Înțelegerea mesajului unui text narativ este ușurată de intuirea momentelor subiectului. Astfel, dirijând atenția copilului asupra momentului expoziției (locul, timpul, personajele principale), creăm premisele înțelegerii ulterioare a acțiunii. Subliniind intriga, orientăm atenția asupra mersului acțiunii, aceasta conturând o motivare și o desfășurare logică pentru înțelegerea textului. Prin conflictul pe care îl prezintă între bine și rău, punctul culminant este cel mai captivant, este momentul de maximă încordare. Analiza lui poate oferi resurse educative nebanuite prin evidențierea trăsăturilor morale ale unor personaje sau bună dispoziție, dezvăluind resurse comice. Deznodământul trebuie valorificat în formarea unei atitudini față de acțiune sau personajele implicate.

Textele cu conținut istoric îi ajută pe copii să înțeleagă noțiuni istorice cu privire la cronologie, la viața economică, politică și socială, la interdependența fenomenelor ce au loc în societate, sensurile lor declanșând puternice trăiri afective. Lectura explicativă va servi ca suport înțelegerii conținutului și mesajului acestor texte, accentul fiind pus pe valorificarea resurselor educative. Limbajul lor aparte (cu arhaisme, termeni care redau culoarea de epocă), atât de deosebit față de al nostru va fi intuit spre a demonstra faptul că limba este un fenomen viu care progresează odată cu societatea

O categorie aparte, inclusă însă în textele evocatoare, o constituie legendele istorice. Prin ele i se explică elevului, plastic și atractiv, geneza unui lucru, a unei ființe, a unui fenomen sau caracterul aparte a unui eveniment istoric, pornind de la „un sâmbure de adevăr”, dar apelând și la elementele fantastice. Primul contact cu conținutul legendei trebuie realizat prin povestirea învățătorului, spre a se favoriza înțelegerea mesajului. O povestire caldă, nuanțată, expresivă, ajunge la sufletul copiilor și oferă prilejul introducerii cuvintelor și expresiilor la locul potrivit, explicarea făcându-se în context, fără a rupe firul povestirii.

Deosebit de importantă este însușirea treptată a deprinderilor de autoinstruire prin lectură a elevilor. Atenția lor trebuie captată și orientată spre descoperirea noțiunilor esențiale, a problemelor centrale, pe interpretarea lor, stabilind legături între cele citite și experiența personală, pentru a înțelege corect cele citite. M-am ferit de frazele stereotipe, gata fabricate și le-am cerut elevilor mei să-și pună probleme, să întrebe, să emită păreri personale față de cele citite. De aceea, am folosit caietul spre a nota într-o manieră utilă și practică: datele semnificative, note de vocabular, aprecieri, citate, acordând importanță prelucrării conștiințelor reținute pe baza lecturii prin fișe de lectură, rezumate, compuneri.

Fișa de lectură reprezintă o sinteză a conținutului unui text sau cărți citite și cuprinde: numele autorului, titlul operei citite, personajele principale, ideile principale structurate în rezumat sau enunțuri

cuprinzătoare, aprecieri. Aceste însemnări făcute prin efort propriu îl ajută pe cititor să înțeleagă mai bine ceea ce a citit și să deosebească esențialul de secundar, să selecteze, să gândească personal, să discearnă – contribuie la conturarea personalității lui. Important este ca fișa de lectură să reprezinte o oglindă a achizițiilor cititorului, pentru că din lectura oricărei cărți putem învăța ceva. Unii reușesc mai mult și mai bine, alții au nevoie de impulsurile părinților și ale învățătorului pentru a căpăta deprinderea de a citi și altceva în afara lecțiilor.

De mic, elevul trebuie deprins cum să se informeze, cum să se documenteze, cum să găsească datele, cunoștințele de care are nevoie și cum să opereze cu ele servindu-se în acest scop de dicționare, bibliografii selective pe diverse teme, reviste, etc.

Întâlnirea cu un scriitor, participarea la o expoziție de carte pentru copii, șezătorile și concursurile literare, serbările școlare și medalioanele literare consacrate aniversării unor nume reprezentative pentru cultura noastră sunt tot atâtea forme atractive, recreative și dinamizatoare pentru realizarea unor obiective propuse în domeniul lecturii literare. Întâlnirea copiilor cu Mircea Sântimbreanu, Stela Brie, Gheorghe Zimcescu, faptul că au putut comunica direct cu un scriitor „în carne și oase” a însemnat un eveniment în viața lor, iar consecința pozitivă sa conturat imediat: au citit din producțiile literare ale scriitorilor pe care i-au cunoscut, au discutat și au comentat îndelung cele citite. Și-au îmbogățit cunoștințele și s-au manifestat liber într-o activitate colectivă, exersând actul comunicării direct, prin conținutul informațional vehiculat.

Cu prilejul unor șezători literare, concursuri sau medalioane literare am schimbat decorul ambiant, aceasta contribuind la deschiderea spiritului copilului spre comunicare și cunoaștere. Aceste activități au fost pregătite din timp și fiecare elev a avut o contribuție aparte la reușita acțiunii. Unii au participat la redactarea materialului introductiv (exemple: „Mihai Eminescu–Luceafărul poeziei românești”, „Mama – ființa cea mai dragă”, „Personaje îndrăgite” etc.), constând în prezentarea liberă a unor date bibliografice, compuneri sau gânduri personale legate de tema aleasă. Alții au recitat versuri, au povestit episoade interesante sau ceea ce le-a plăcut mai mult din opera scriitorului, au dramatizat schițe, sau scurte povestiri, au cântat pe versurile poetului omagiat.

Aceste acțiuni reprezintă un mijloc eficient de exersare și cultivare a relațiilor de colaborare, iar conținutul lor servește la îmbogățirea fondului lexical, formarea capacității de prelucrare semantică, fixarea vorbirii gramaticale, modelarea expresivității, coerenței și fluenței, și totodată la formarea unui comportament comunicativ adecvat. Pentru aceste acțiuni elevii trebuie să se documenteze, să întrebe, să caute în biblioteca personală sau a școlii materialele necesare și, lucru foarte important să discute între ei, să asculte sugestii, să se armonizeze într-o conlucrare, învățătorul fiind un discret modelator.

La vârsta școlară mică, a vorbi de pasiunea pentru citit este o utopie, pentru că, a citi literatură înseamnă a te delecta, a împlini armonios pasiunea pentru studiu cu lectura. Putem însă vorbi de atragerea copilului spre lectură, stârnindu-i curiozitatea și îndemnându-l să citească ceea ce i se potrivește curiozității, sensibilității și puterii de a cunoaște. Cheia răspunderii se află la noi, părinți și educatori, datori a-l îndruma pe copil să citească, dar nu orice, ci pagini de literatură de autentică valoare etică și estetică. De aceea, obiectivele propuse în domeniul lecturii au în vedere faptul că, actul cititului trebuie să devină un mijloc de prelungire a efortului educativ individual. Elevul va dobândi abilități cu valoare operațională: să știe să comunice oral și în scris, servindu-se eficient de limbă, ca mijloc de comunicare și de gândire;

să acționeze, executând o indicație (să citească un text adecvat posibilităților sale, într-o manieră expresivă, dovedind astfel că l-a înțeles, să răspundă la întrebări, să aleagă între citirea integrală și selectivă în funcție de situație). Este important ca elevul să abordeze o lucrare, folosind indicațiile externe (copertă, ilustrații, tablă de materii), să aleagă o carte, o revistă, un articol dintr-o revistă, în funcție de scopul propus, într-o librărie sau o bibliotecă, să prezinte o părere personală sau argumentată despre cele citite.

În practica școlară, citirea elevilor trebuie să devină o formă de comunicare umană, parcurgând un drum ascendent de la scop principal al învățării la mijloc de informare și influență educativă asupra elevilor. Ca act real de comunicare, comprehensiv, ea are un important rol în dezvoltarea socială, prin realizarea contractului semenilor din grupul școlar spre dialog, deschidere și formarea unor comportamente comunicative adecvate.

Problema dezvoltării și îmbogățirii lecturii elevilor trebuie pusă în funcție de „ecuația personală” a fiecăruia, citirea prematur forțată având influențe nefaste. Efectuată sub tensiune, cu mare efort din partea elevului, lectura poate duce la saturație, neplăcere, la obosirea prematură și chiar abandonul lecturii.

Modelul de lectură promovat de învățător, cu acea inducție sensibilă a unor impresii proprii, dar nu impuse, stimulează o discuție sinceră, păreri deschise și convinge copilul să deschidă cartea respectivă și să citească. Este un pas timid, dar hotărâtor spre citire și cunoaștere liber consimțită.

„Simpatia, afecțiunea, iubirea reprezintă forța centrifugă a personalității care se dăruiește și forța centripetă a partenerului care absoarbe, într-un contact sufletesc, hrana afectivă oferită de un altul, hrană care înseamnă acceptare, prețuire, cooperare, solidarizare, înseamnă substanță care alimentează sentimentul stabilității și echilibrului, este puntea spre conștiința de „noi”.

Bibliografie:

1. Popescu-Mihăești, Alexandru, „Soluții metodice care sporesc eficiența lecțiilor de limba română în clasele I-IV”, în volumul „Modernizarea învățământului primar”, București, 1981;
2. Joița, Elena, „Didactică aplicată”, Editura Alexandru, Craiova, 1994;
3. Popescu-Mihăești, Alexandru, „Eficiența unor procedee folosite în activitatea de dezvoltare a vorbirii, Revista de pedagogie nr. 7/8, 1992;
4. Popescu-Mihăești, Alexandru, „Dezvoltarea capacităților de comunicare verbală la elevi”, revista „Învățământul primar”, nr.4/1996.

TREZIREA INTERESULUI PENTRU LECTURĂ ÎN CADRUL ACTIVITĂȚII DIDACTICE

Prof. Elena PETRARIU
Liceul Tehnologic „Arh. Chiriac Nicolau”, Vinători, jud. Neamț

Principiul educației permanente solicită informarea continuă a tuturor membrilor societății.. Acest fapt, în special, presupune studiul diferitor surse scrise. Consider că este o condiție indispensabilă formării competenței de lectură. De obicei când citim, urmărim un anumit scop, vrem să aflăm ceva, dorim să găsim o informație.

Lectura este o activitate integratoare receptivă care are drept scop perceperea și înțelegerea unui text scris. Citirea e considerată un instrument de dezvoltare intelectuală. E importantă mai ales pentru însușirea gramaticii și a vocabularului limbii studiate, deoarece acestea se actualizează în context. În prezent, este deosebit de greu să-i stimulăm pe elevi să citească, având în vedere numeroasele mijloacele de comunicare pe care le avem.

Deprinderile de lectură se formează pe baza experienței de citire, obținute la învățarea limbii materne. În cadrul procesului instructiv- educativ obiectivele majore în predarea lecturii trebuie să contribuie la formarea deprinderilor ca:

- însușirea instrumentarului tehnic (sunet, literă, cuvânt, enunț, text, etc.);
- înțelegerea structurii propoziției;
- îmbogățirea cunoștințelor de vocabular și de gramatică;
- deducerea sensului unităților lexicale necunoscute din context;
- însușirea limbii ca mijloc de exprimare și de comunicare;
- analiza și evaluarea celor citite;
- transferul celor citite asupra unor situații noi.

Pentru ca lectura să fie eficientă este necesar ca în cadrul activității didactice să se utilizeze tehnici și metode adecvate și să fie realizată corect proiectarea activității de citire. Aceasta include trei etape:

* prelectura – are ca scop prezentarea temei și trezirea interesului elevilor pentru lectură.

Procedee utilizate în această etapă sunt:

- a) anticiparea: - anticiparea bazată pe titlu, o imagine, lectura unui citat din text;
 - anticiparea conținutului;
 - anticiparea intrigii.
- b) prezența cuvintelor necunoscute.

Se pune accentul pe cuvintele – cheie. În general se oferă posibilitatea ca elevii să deducă sensul lexemelor din context, dacă e necesar, se utilizează sinonime, antonime, etc.

Profesorul va fi folosi tehnici ca: brainstormingul, brainwritingul, problematizarea, etc.

* lectura – profesorul va ajuta studenții să înțeleagă intenția autorului, structura și conținutul textului. Se începe cu înțelegerea globală a textului și se trece la explicații detaliate.

Tehnici folosite în cadrul acestei etape vor cuprinde: agenda cu notițe parale, analiza SWOT, lectura ghidată;

- * postlectura – are drept scop reflectarea asupra celor citite și consolidarea materiei studiate;
- transferul informației receptate asupra unor noi situații legate de experiența și cunoștințele elevilor;
- * utilizarea informației din text în alte situații.

Tehnici folosite în cadrul acestei etape ar putea fi: scrierea liberă, eseul, rezumatul, dezbaterile etc.

Prelectura se regătește în etapa de evocare, lectura - în reflectare și interpretare, postlectura-în etapa de consolidare și de aplicare.

Activitățile de lectură nu au loc doar în cadrul orelor de limba română. Fiecare obiect de studiu oferă posibilitatea cadrului didactic de a-i antrena pe elevi în procesul lecturii, de a le trezi curiozitatea și de a-i stimula să citească tot mai mult pentru a-și îmbogăți cunoștințele.

Scopul activităților de lectură este ca elevul să ajungă la un asemenea nivel de maturizare spirituală, încât să-l citeze neconținut pe Maxim Gorki: „Cărțile au format în mine sentimentul responsabilității pentru tot răul din viață, trezind și o pioasă admirație în fața forței creatoare a rațiunii omenești ... Iubiți cartea! Ea vă ușurează viața, vă ajută prietenește să vă descurcați vălmășagul pestriț, furtunos al gândurilor, sentimentelor și întâmplărilor din viață, ea vă învață să respectați omul și pe voi înșivă; ea vă înaripează mintea și inima cu simțământul dragostei pentru lume, pentru om. Nicăieri nu se vorbește mai frumos și mai pe înțeles decât în cărți”.

Bibliografie:

1. Bougnoux D. „Introducere în științele comunicării”, Iași, 1999.
2. Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana. „Principii de bază ale comunicării”, Limba și literatura română, anul XXIX, nr. 3, București, 2000.

CITIM ÎN ȘI DINCOLO DE SPAȚIUL ȘCOLII (exemple de bune practici)

**Prof. înv. primar Daniela Maria PETRE
Școala Gimnazială „B.P.Hașdeu”, Câmpina, jud. Prahova**

Începând cu clasa pregătitoare elevii fac primii pași în descifrarea literelor și a cuvintelor din cărți. Încet, încet aceștia învață să citească, să scrie, să socotească. Lectura e asociată cu „tema”. Copilul nu mai citește pentru că îi place ci pentru că are de citit ca temă o poveste, o poezie sau un articol dintr-o revistă. Ce e de făcut? Cum putem să convingem acești micuți că cititul este o plăcere? Cum putem să îi atragem în biblioteca școlii, în sala de lectură?

Dorim să găsim răspunsuri la aceste întrebări. Nu am găsit o rețetă universal valabilă pentru toți copiii, dar am reușit în cadrul școlii noastre să desfășurăm o serie de activități prin care am sădit în sufletul elevilor dorința de a citi cu plăcere și nu doar din obligație.

Biblioteca școlii noastre este iubită de către copii. Aici se desfășoară ore de lectură, audiții muzicale, concursuri de recitări. Am achiziționat volume noi, titluri îndrăgite de copiii din lumea întreagă. Sala de lectură este mereu plină cu elevi mai mici și mai mari dornici să împrumute cărți.

Am organizat vizite la Biblioteca Municipală „C.I.Istrati” din Câmpina și la Librăria ELSTAR, un spațiu modern în care elevii au învățat multe lucruri despre ce înseamnă o carte. Aici, le-am dat posibilitatea să aleagă ce le place, au răsfoit și au citit împreună descoperind plăcerea lecturii.

Am vizitat apoi la București Biblioteca Națională. Elevii, alături de părinții lor, au fost impresionați de clădirea modernă, facilitățile de care dispun cei ce vin aici să citească, să învețe, să se informeze. Sala de lectură dedicată copiilor a fost punctul de atracție al acestei vizite.

În cadrul Proiectului Educațional dedicat Centenarului României, am implicat elevii în diferite activități prin care au aflat mai multe despre istoria patriei noastre, despre eroii care s-au jertfit pentru libertate și pentru unire. Acum au descoperit legende istorice pe care le-au citit acasă, la școală, la Muzeul de Istorie din București, la Mausoleul de la Mărășești.

Legende despre Măriuca și Ecaterina Teodoriu au impresionat sufletele copiilor. Copiii au citit fragmente din aceste lecturi în sala muzeului din cadrul Mausoleului de la Mărășești. Spațiul special, atmosfera solemnă și încărcătura emoțională deosebită au făcut ca evenimentele povestite despre aceste eroine, scenele de luptă în care au fost implicate să se întipărească în memoria copiilor.

Lectura legendelor istorice au un rol foarte important pentru copiii din clasele primare, în înțelegerea de către aceștia a faptelor și a evenimentelor istorice. Alături de exponatele din muzeu și explicațiile primite acolo, aceste povestiri au devenit reale pentru copii.

Copiii pot citi de plăcere. Trebuie doar să găsim calea pe care să îi îndrumăm să descopere cartea, să aleagă lecturile preferate, să citească ce își doresc acasă, la școală, la bibliotecă, în parc sau în tabără.

STIMULAREA INTERESULUI PENTRU LECTURĂ

Prof. Florina PETRE

Liceul Tehnologic „Dr. C. Angelescu”, Găești, jud. Dâmbovița

Prof. înv. preșcolar Liliana LUȚĂ

Liceul Teoretic „Mihai Viteazul” Vișina, jud. Dâmbovița

Educația nonformală cuprinde totalitatea influențelor educative ce se derulează în afara clasei sau prin intermediul unor activități opționale sau facultative. Termenul nonformal desemnează o realitate educațională mai puțin formalizată sau neformalizată, dar totdeauna cu efecte formative. Educația nonformală poate fi o cale de îndrumare și dezvoltare a intereselor și înclinațiilor, a aptitudinilor de creație și a talentelor elevilor în diferite domenii ale culturii și artei. Dezvoltarea intereselor culturale și artistice ale elevilor, prin îndrumarea lecturii lor particulare, prin recomandarea unor spectacole de teatru, cinematograful etc., prin discuții, lectura presei etc. contribuie mult la ridicarea nivelului lor cultural și artistic.

În clasele mici, lectura în afară de clasă a cărților, recomandate de învățător, se bucură de o atenție deosebită. Lectura particulară influențează dezvoltarea intelectuală, morală și estetică a elevului, lărgindu-i și adâncindu-i cunoștințele, stimulându-i gustul pentru citit și dragostea pentru carte. Formarea deprinderii de a folosi cartea în vederea însușirii independente a cunoștințelor începe încă din clasa I. Îndrumarea pedagogică a lecturii particulare a elevilor implică stimularea interesului pentru citit, inițierea copiilor în tehnica cititului, formarea deprinderii de a lucra cu cartea și de a o păstra, precum și controlul lecturii copiilor.

Învățătorii și profesorii cu experiență dispun de numeroase procedee pentru a asigura o îndrumare judicioasă a acestei munci. În clasele I și a II-a, învățătorul citește copiilor cu voce tare anumite părți interesante și atrăgătoare din cărți special alese, le povestește pe scurt conținutul altora, le recomandă albume cu texte, cărți cu poze și cu texte scurte, povești alese, glume accesibile copiilor etc. În clasele a III-a și a IV-a și apoi în clasele V-VIII, profesorul organizează, pe lângă orele de lectură a unor cărți, și anumite discuții în legătură cu cărțile citite, scurte dări de seamă prezentate de elevi asupra lecturii lor particulare, expoziții cu caiete de lectură particulară, cu cărți din biblioteca personală etc.

Fiecare profesor trebuie să ajute elevii să-și însușească tehnica studiului, să le arate cum să citească o carte, cum să rețină ce este important în conținutul ei, cum să păstreze cartea etc. Elevilor mai mari le va ajuta să clasifice cărțile după conținutul lor: literare, geografice, tehnice etc. De asemenea, elevilor li se vor recomanda cărți cu un conținut instructiv și educativ accesibil, fiind ajutați, spre sfârșitul școlii generale de 8 ani, să-și aleagă și singuri cărțile potrivite.

Acolo unde există bibliotecă școlară, manifestările culturale organizate cu scopul de a stimula interesul elevilor pentru lectură pot fi mult mai variate și mai antrenante (cel mai bun cititor, întâlniri cu inovatorii, convorbiri cu scriitorii etc.). Școala va urmări cu atenție această problemă, având evidența certă a rezultatelor și analizând efectele acestei munci asupra situației școlare a elevilor.

Dezvoltarea multilaterală a elevilor se realizează nu numai în timpul orelor de curs, ci și prin atenta organizare și supraveghere a unor activități conexe, desfășurate în afara clasei și în afara școlii.

Toate disciplinele studiate de elevi în școală nu dau decât elementele de bază ale științei respective, urmând ca prin studiu individual sau în cadrul unei specializări fiecare individ să-și desăvârșască cunoștințele. Spre deosebire de celelalte obiecte de învățământ, literatura nu constituie neapărat un domeniu de specializare, ci cunoașterea ei este necesară oricărui om cultivat, indiferent care va fi domeniul specializării și activității sale ulterioare. Privit din aceste două puncte de vedere: imposibilitatea de a cuprinde vastitatea operelor literare în cadrul lecțiilor și importanța literaturii pentru formația intelectuală și morală a oricărui om, studiul literaturii în afara clasei și a școlii capătă o importanță deosebită.

Lectura din afara clasei este un important auxiliar al procesului instructiv-educativ care are loc în orele de clasă. Valabilă pentru majoritatea obiectelor de învățământ, afirmația capătă semnificație deosebită când e raportată la studiul literaturii în școală. Începând de la vârsta mică, de la clasa a V-a, lectura în afara clasei lărgeste orizontul intelectual al elevilor, ajutându-i să acumuleze pe această cale cunoștințe din toate domeniile și concomitent să-și îmbogățească vocabularul și să-și dezvolte posibilitățile de exprimare. De aceea, la clasele V-VIII, lectura în afara clasei presupune nu numai citirea unor opere literare, ci și a unor cărți de știință popularizată, pentru discutarea cărora atât profesorul de limba română, dirigintele clasei, cât și ceilalți profesori trebuie să acorde timp și atenție.

Lectura individuală completează și dezvoltă unele deprinderi dobândite la lecții. Astfel, ea întărește deprinderile de citire expresivă, îmbogățește vocabularul, activează fondul pasiv din lexicul elevilor, cultivă în general exprimarea orală și scrisă, posibilitățile de redactare coerentă, înăbușind influențele vorbirii familiare, neîngrijite.

Garanția succesului în orientarea lecturii elevilor stă în cunoașterea intereselor acestora și în capacitatea de a pune de acord preferințele elevilor, particularitățile lor de vârstă și individuale cu sarcinile școlii.

Motivația pentru lectură depinde de istoria personală a fiecăruia în parte. Unii copii descoperă foarte devreme plăcerea lecturii. Pentru mulți alții lectura nu va deveni nicicând o plăcere, deoarece condițiile de viață nu le-au favorizat întâlnirile cu cărțile necesare, cu emoțiile pozitive, trezite de ele.

Una dintre activitățile care ameliorează motivația pentru lectură la elevi este animația lecturii. Practicată, în primul rând, în mediul școlar, poate fi transpusă și în activitatea bibliotecilor, centrelor de vacanță, de odihnă etc. Animația lecturii este o activitate specifică, orientată spre lectură și spre descoperirea cărților. Biblioteca, fiind un loc viu, animat, practică în activitatea sa diverse acțiuni culturale, deseori similare spectacolelor.

Pentru ca o persoană să dorească să citească, ea trebuie să aibă un proiect interior, care corespunde unei structuri mintale ce articulează între motivațiile de a citi și competențele care permit de a citi, numite competențe lectorale. Un set de competențe oferă copilului școala, urmând ca pe parcursul întregii vieți ele să se acumuleze în continuare. Setul de competențe lectorale include: cunoașterea limbii (decodificarea, fraze complexe, metafore etc.), cunoașterea literaturii (genuri, autori, colecții etc.) și posedarea unui gust propriu pentru lectură (autori sau teme preferate etc.). Cu cât mai dezvoltate sunt competențele lectorale, cu atât mai profunde sunt lecturile pe care le face persoana.

Animația lecturii oferă o motivație de susținere pentru copiii care nu dețin încă un proiect interior de cititor. Astfel, motivația ludică însumează la fel de bine cercetările pentru plăcere, pentru curiozitate, dar și dorința de a câștiga un joc. Motivația responsabilă, la rândul său, adună la un loc dorința de a aduce

o informație nouă, satisfacția de a fi recunoscut, necesitatea de a acționa și cercetările proprii în lumea cărților.

Activitățile prin care se efectuează animația lecturii sunt:

- ✓ lecturi intitulate "Cei mari citesc celor mici",
- ✓ clipuri teatrale;
- ✓ recunoașterea cărților după ascultarea debutului;
- ✓ desene după cărți; - procese literare; - realizarea de expoziții după surse livrești; - constituirea unei bibliografii;
- ✓ scrierea unui scenariu;
- ✓ căutarea unei notițe în enciclopedii, dicționare;
- ✓ mimarea unui personaj;
- „călătorie în jurul lumii în 80 de cărți” etc.

Rolul familiei, al școlii și al bibliotecii în favorizarea motivației pentru lectură sunt complementare, fiecare instituție avându-și specificul său. Părinții sunt primii mediatori ai lecturii și ei joacă un rol considerabil în favorizarea și educarea gustului pentru lectură. Dacă copiii își văd părinții citind, vor dori să trăiască și ei aceeași plăcere. La școală și la bibliotecă, doar aici copiii vor găsi în permanență posibilități pentru activități consecutive.

Bibliografie:

1. Clara Georgeta Chiosa, 1964, “Metodica predării limbii și literaturii române”, Editura didactică și pedagogică, București
2. Constantin Parfene, 1977, “Literatura în școală”, Editura didactică și pedagogică, București
3. D.Stoica, M.Stoica, 1973, “Tineretul și educația școlară”, Editura Scrisul românesc, Craiova

LECTURA DE PLĂCERE ÎN ȘI DINCOLO DE SPAȚIUL ȘCOLII

Prof. Aura-Marina POMACU

Prof. Adriana STĂNESCU

Școala Gimnazială „Ilie Martin”, Brabova, jud. Dolj

Cititul a devenit o activitate destul de rar întâlnită în rândul adolescenților. Mulți tineri renunță cu ușurință la cărți în favoarea internetului, a filmelor sau a jocurilor pe calculator. Mai mult decât oricare din tehnicile audio-vizuale prin care sunt redată valorile culturii, lectura cărții oferă celui care o parcurge prilejuri unice de reflecție și de meditație. Gustul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează prin răbdare, perseverență, continuitate, voință.

În timpul lecturii, între cititor și autor se realizează o relație, ei se întâlnesc în atmosferă și conflictul povestirii, cititorul se regăsește în personajele din carte și totodată trăiește sentimentele autorului. Din păcate, mulți dintre adolescenți recunosc că citesc doar bibliografiile obligatorii pe care le stabilesc profesorii, dar uneori nici acestea nu sunt citite în totalitate. Elevii aleg varianta “efort minim, note cât mai mari” și preferă să-și facă temele într-un mod cât mai comod și rapid așa ca de cele mai

multe ori apeleaza la rezumatele realizate si postate pe internet. De asemeni, aleg sa vizioneze filmele realizate pe baza subiectelor cartii, astfel incat atunci cand sunt intrebati de profesor, ei pot sa dea un raspuns cat mai scurt si la obiect, fara prea multe detalii. Bibliotecile virtuale au ajuns sa fie mult mai cautate decat bibliotecile din oras unde trebuie sa rasfoiesti paginile prafuite ale cartilor tot mai degradate de trecerea anilor. Este mult mai comod si placut pentru oricare dintre noi sa stam acasa si sa gasim repede si usor toate cartile de care care avem nevoie.

Nu trebuie sa-ti restrangi interesul doar la carti, poti citi reviste, articole, bloguri sau poti participa la seminarii, cursuri sau traininguri. La fel de important este sa nu eviti subiectele delicate si sa citesti doar lecturi simplu de parcurs, in care te regasesti sau autorii care iti dau dreptate prin felul de a scrie. Uneori ai mai mult de invatat de la un text sau de la o persoana care iti contrazice convingerile, iar astfel perspectiva ta se va largi si mai mult. Un an are 365 de zile, adica 52 de săptămâni. Ce s-ar intampla daca ai citi o carte in fiecare saptamana? Atunci cand citesti ti se largeste orizontul, dar in acelasi timp iti dai seama cat de putine stii. Fiecare carte iti va raspunde la cateva intrebari si te va face sa-ti pui altele noi. Variaza domeniul lecturii tale pentru a evita sa devina plitisor sa citesti acelasi lucru un timp indelungat. Dupa ce ti-ai format un obicei din a citi si iti intra in reflex, creierul tau se conditioneaza pentru a primi si analiza noi informatii, devine mai atent si mai flexibil, exact cum se intampla cu corpul tau dupa ce faci sport.

In materie de petrecere a timpului liber, lectura este depasita cu mult de urmarirea programelor de televiziune. Nu se pune problema de a refuza televiziunea, cinematograful sau radioul, trebuie doar sa nu ne lasam manipulati. Daca intr-adevar este nevoie de mai multa vointa pentru a apasa pe buton decat pentru a inchide cartea, este pentru ca audiovizualul ne adoarme vointa si luciditatea, pe cand o carte cere ca acestea sa ramana treze.

- Lectura este calea spre o mai buna comunicare - imbogateste vocabularul si iti da o mai buna fluenta mentala si implicit una verbala. Dupa lectura a mai multor carti, iti va fi mult mai usor sa gasesti un subiect de discutie si iti vei putea exprima parerea cu privire la numeroase subiecte din domenii variate. Astfel, vei capata tot mai multa incredere in tine si vei deveni tot mai implinit si fericit.

- Imbogateste vocabularul – este un fapt bine cunoscut ca lectura contribuie la imbogatirea vocabularului si imbunatateste ortografia unui individ;

- Imbunatateste abilitatea de a scrie – odata cu imbogatirea vocabularului si a cunostintelor se dezvolta si abilitatile de a scrie. La fel cum se imbunatateste gandirea noastra, se imbogateste si exprimarea in scris;

- Imbunatateste concentrarea – fiecare text citit trebuie inteles, iar pentru asta este nevoie sa ne pastram gandurile in acelasi loc. Dupa mai multe carti citite vei ajunge sa te concentrezi si sa fii mai atent in timpul orelor la scoala, dar si in afara acestora;

- Exerseaza mintea – cititul este un exercitiu pentru creier deoarece il stimuleaza si il face sa analizeze diferite aspect, pastrandu-i muschii activi;

- Reduce stresul – lectura unei carti poate fi cea mai buna metoda antistres daca este practicata din placere. O carte buna distrage atentia de la problemele zilnice si amelioreaza tensiunea. In timpul lecturii, suntem tinuti departe de lumea reala si intr-o lume a fantaziei, imaginatiei, dar si intr-o lume plina de noi informatii utile din domenii cat mai variate;

- Oferă satisfacție – lectura trece cititorii printr-o serie de trăiri și emoții care culminează cu o stare generală de satisfacție. O stare de satisfacție simți și părinții atunci când își văd copiii cu o carte în mână, dându-și interesul să acumuleze noi și noi informații utile.

Timpu este din ce în ce mai scurt, prea multe ore la școală, prea multe ore petrecute pentru a face temele, iar în puținul timp rămas vrei să te relaxezi, să ieși în oraș cu prietenii tăi. Pentru lucrurile importante și pentru cele care te fac să devii mai implinit, întotdeauna vei găsi puțin timp. Poți încerca să „castile vorbite” (audio books), acestea au avantajul că le poți asculta în timp ce te plimbi, când faci sport, când; aștepti la o coadă infernală. Poți umple astfel o multime de timpi morți, în care oricum n-ai fi avut altceva de făcut. Efectele în urma cititului le vei observa imediat. Discuții purtate cu cei din jur vor deveni tot mai interesante și plăcute, îți vei dezvolta simțul umorului și vei prinde aluziile și glumitele pe care ceilalți le fac.

Lectura înseamnă să-ți exersezi creierul și să ajungi tot mai sus. Să fii sus nu înseamnă neapărat să ai mulți bani, ci să ai multe cunoștințe. Informația bine folosită va aduce atât bani, cât și alte beneficii sufletești. Nimic nu se compară cu bucuria de a ține în mână o carte. Placerea unei cărți savurate pe indelețe, în lumina caldă de amurg, este greu de descris. Poate fi și una veche pe care o cauți de mult și pe care ai avut bucuria de a o găsi. Deasemeni, poate fi bucuria cărții abia ieșite de sub tipar, pe care o așteptai sau care a reușit să te surprindă, fără să o aștepti, dar pe care ai citit-o pentru că îl cunoșteai pe autor după alte lecturii.

„LECTURA ESTE UN SOARE...”

Am înțeles atunci că există lecturi care se împletesc cu viața. Că o lectură bună este o întâmplare a vieții la fel de importantă ca una reală. Că există un fel de transfuzie reciprocă între traitul real și, hai să-i zicem, cel fictiv. Că există lecturi care sînt viață. Numai despre ele poți vorbi cu seriozitate atunci cînd te întrebi de ce citim. Celelalte sînt accidente nesemnificative ale vieții școlare sau profesionale. Lectura de consum. Și am priceput că nu toată lumea care citește beneficiază de efectul formativ al lecturii. Că acea comunicare, acel transfer delicat dintre existential și lectură nu e valabil pentru oricine, oricînd, oriunde. Mai precis, că lectura trebuie să fie un prilej de renaștere spirituală sau nu e nimica. Că există lecturi de rutină, poate folositoare, și lecturi privilegiate, destinate, sporitoare de sine.

În această privință, lectura este dublarea ființei tale cu o oglindă care îți focalizează și totodată îți amplifică ființa. Ea este un fel de conștiință de sine exigentă. O recunoaștere a ta ca ființă responsabilă de propria ei evoluție. O confirmare într-un tarîm al aspirațiilor ce te înzestrea cu un alt ritm al respirației. Unul plin de duh. Lectura este acel domeniu inepuizabil, insurmontabil al experienței. Cu o vorbă, parafrazîndu-l pe Valéry care vorbea de exigentă: trairea este o lumină, lectura este un soare.

Bibliografie:

1. Cornea, Paul, *Introducere în teoria lecturii*, București, Ed. Minerva, 1988 ;
2. Olăreanu, Costache, *Lectura în : Metode și tehnici de muncă intelectuală*, București, E.D.P.
3. www.wikipedia.com

LECTURA, PAS IMPORTANT AL ȘCOLII ÎN IMPAS

Prof. Livia POPESCU

Liceul Tehnologic „Petrarce Poenaru”, Bălcești, jud. Vâlcea

În procesul de instruire și educare a tinerei generații un rol deosebit îl are lectura. Lectura în clasă și în afara clasei are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit, să-i apropie de creațiile literare să le satisfacă interesul de a cunoaște viața, oamenii și faptele lor. Lectura contribuie la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular bogat și colorat și la educarea lor etică și estetică.

Interesul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă a factorilor educaționali (familia și școala), o muncă ce presupune răbdare, perseverență, voință.

Pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică, iar plăcerea de a citi - o necesitate dorită și trăită, e potrivit ca și familia să se implice activ în apropierea copilului de miracolul cărții, încă înainte de învățarea alfabetului. Familia constituie primul mediu de viață socială și culturală, iar prin valorile pe care le transmite copilului asigură premisele dezvoltării intelectuale, morale și estetice ale acestuia.

Gustul pentru lectură se dobândește din frageda copilărie, cu îndrumarea părinților și mai târziu a dascălilor, pornind de la cele mai simple întâmplări, basme și, pe măsură ce crește, ajungând la intrigi mai complicate, personaje formate, însă din ce în ce mai captivante și mai pline de sens. Și așa, încetul cu încetul, învățăm despre lumea care ne inconjoară, despre viață, despre oameni și noi înșine, căci „nu există cunoaștere innăscută, pentru motivul că nu există copac care să iasă din pământ cu frunze și fructe.” (Voltaire)

Cine nu știe a citi, nu se poate instrui, nu poate avea acces la cuceririle geniului uman transmise prin cuvântul scris. Există însă o adevărată prăpastie între a ști să citești și a ști să explorezi textele lecturate și să le folosești în procesul autoinstruirii și autoeducației. Învățătorului îi revine sarcina de a-i învăța pe elevi tehnica lecturii eficiente, a conștientizării și valorificării celor citite. Prima condiție a lecturării corecte o constituie cunoașterea tuturor cuvintelor, înțelegerea sensului lor în contextul dat, îndeosebi a cuvintelor necunoscute.

Modalitățile de explicare a cuvintelor necunoscute variază în funcție de:

- criteriul utilitar care a stat la baza grupării lor;
- unele particularități psihologice specifice vârstei care pot ajuta sau împiedica reținerea formei și / sau a sensului cuvântului;
- unele caracteristici lingvistice care pot contribui la o mai bună instruire a sensului și formei cuvântului.

Iată câteva modalități de stimulare a interesului pentru lectură începând din clasa I. Știm că micii școlari sunt vrăjiți de carte, sunt purtați de aceasta în universul minunat al cunoașterii. Învățătorul este dator să îndrume pașii tinerelor mlădițe pe acest nou drum, plin de neprevăzut.

În clasa I un rol important îl are conversația problematizată, care menține vie relația dascăl - elev. După studierea textelor din abecedar, analizate și comentate în mod amănunțit se recomandă lecturi potrivite vârstei, pe marginea cărora se poartă discuții. După ce textele au fost parcurse se lansează

următoarele cerințe: să formuleze întrebări pe care să le adreseze colegilor; să folosească cuvintele noi și expresiile artistice în contexte variate; să redea prin cuvinte proprii conținutul textelor citite; să recunoască ilustrațiile care înfățișează personaje sau scene din poveștile citite; să le așeze în ordinea desfășurării faptelor.

Începând cu clasa a II-a, o altă formă de îndrumare a lecturii o constituie formarea bibliotecii de clasă, precum și a bibliotecii personale. Prima se compune din cărți aduse de copii și învățător, se stabilește un bibliotecar al clasei și se apoi se trece la împrumutarea cărților.

La clasele a III-a și a IV-a interesul elevilor pentru lectură se amplifică. La studierea unor autori se caută stimularea elevilor să citească și alte opere scrise de aceștia. Se întocmesc cu elevii portofolii pentru fiecare scriitor cunoscut, cuprinzând portretul, date biografice și aspecte esențiale din opera lor, prilej cu care am stârnit curiozitatea și interesul pentru lectură.

Ghicitorile literare sunt mijloace pasionante ce-i invită pe copii la lectură. Acestea se pot desfășura astfel: se citește un fragment și se cere elevilor să indice opera și autorul, sau să recunoască lectura în care erou principal este Nică etc.

Foarte apreciat de elevi este și jocul cu versurile: învățătorul recită unu-două versuri dintr-o poezie, iar elevii continuă.

Diafilmele, benzile audio și video cu povești constituie un alt important mijloc de îndrumare a lecturii. Ele prezintă operele literare în imagini vizuale și auditive. După lectură elevii pot face comparații, stabilind asemănări și deosebiri între întâmplările prezentate.

Lecțiile de popularizare a cărților, a unor scriitori, reprezintă, de asemenea, un mijloc de îndrumare a lecturii particulare. O carte pentru copii nou apărută se citește mai întâi de către învățător, apoi se prezintă elevilor. Aceștia își notează titlul și autorul, pentru a o putea procura.

Expozițiile de carte se pot organiza în clasă și cuprind cărți despre o temă anume ce pot fi lecturate de elevi- ex. *Din viața plantelor, Trecutul glorios al patriei, Povestiri despre animale.*

Șezătorile și medalioanele literare invită din nou elevii la lectură.

Dramatizările făcute cu școlarii după unele texte literare îi stimulează pe elevi să citească mai mult din dramaturgia românească.

În afară de citirea independentă a lecturii particulare se poate folosi și citirea în colectiv. Această citire se realizează de către învățător sau elevi care citesc corect și expresiv; are rol de a aprofunda și purta discuții pe marginea lecturii citite.

Lectura necesită nu numai îndrumare, dar și control. Procedeele de efectuare a controlului sunt variate și depind de scopul urmărit imediat: anchetele, controlul fișelor de cititor de la bibliotecă, convorbiri cu elevii, fișe de lectură.

Pentru învățător este important de știut nu numai ce și cât citesc elevii, ci și cum înțeleg ei să citească o carte. E important ca elevii să înțeleagă ceea ce citesc, să fie în măsură să deosebească ceea ce este bun, util, constructiv și educativ, de ceea ce poate fi dăunător și, în sfârșit, să-și poată formula clar o opinie despre cartea citită.

Câteva sugestii și pentru părinți:

- Vizitați împreună cu copilul dumneavoastră biblioteca din oraș!
- Citiți împreună cu copilul dumneavoastră!

- ✚ Organizați jocuri literare împreună cu copilul dumneavoastră!
- ✚ Vorbiți mult cu copilul dumneavoastră despre cărți!
- ✚ Încurajați copilul să descopere literatura de călătorie!

Printr-o strânsă colaborare între școală și familie, micii școlari vor reuși să descopere bucuria lecturii și să aleagă din fiecare text citit ceea ce este esențial și util.

Dascălul are astfel dificila misiune de a-l întoarce pe cititor la carte folosind diverse metode, cât mai active, mai antrenante și mai atractive. Datoria noastră rămâne promovarea unor soluții directe de stimulare a lecturii și, prin acest proiect, încercăm să ne optimizăm demersul educativ prin realizarea unui schimb de idei, de metode, de activități, de materiale didactice în sprijinul dezvoltării sferei motivaționale a elevului.

Bibliografie:

1. Ana Selejan, *Carte rară și prețioasă : Catalog*. Vol 2 : Sec. XVIII. Sibiu : Biblioteca "Astra", 1992. 242 p. II 65.339(2) ;
2. Silvia Nuță, *Metodica predării limbii române în clasele primare*, Editura Aramis , București, 2000, p.233-234;
3. Eugenia Șincan, *Îndrumător pentru învățători, părinți și copii*, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1993, p. 9:

DEZVOLTAREA INTERESULUI PENTRU LECTURĂ

Prof. Mihaela POPESCU

Școala Gimnazială „Nicolae Tomovici-Plopșor”, Plopșoru, jud. Gorj

În condițiile educației permanente, școlii îi revine misiunea de a-i înarma pe elevii cu deprinderi temeinice de autoinstruire și autoperfecționare prin intermediul tuturor mijloacelor și, nu în ultimul rând, prin mijlocirea cărții. La vârsta școlară, lectura are un rol hotărâtor în îmbogățirea și dezvoltarea cunoștințelor elevilor, în formarea gustului pentru citit, în cultivarea și îmbogățirea limbajului prin formarea și dezvoltarea unui vocabular adecvat.

Una dintre cerințele învățământului modern este aceea a formării la elevi a deprinderilor de studiu individual și de muncă independentă, a capacității de a gândi creator, de a soluționa individual sau prin conlucrare multitudinea de probleme cu care se confruntă în anii de școală.

Trezirea interesului și a gustului pentru lectură implică pentru școală o responsabilitate incontestabilă. Lectura literară pune la dispoziția copilului cunoștințe despre mediul înconjurător, despre viața oamenilor și a animalelor, despre trecutul istoric al poporului, despre muncă și profesii, educație cultural-artistică și moral-religioasă.

De aceea, încă din clasele primare este necesar să cunoaștem ce și cât citesc copiii, respectând particularitățile lor de vârstă. Micii cititori trebuie inițiați și deprinși cât mai de timpuriu cu utilizarea concomitentă a cărții și a mijloacelor moderne audiovizuale ca premisă esențială a unei învățături

eficiente. Din partea factorilor educativi este nevoie de răbdare, perseverență, voință, precum și de modelul propriu.

Copiii pot citi atât creațiile literare dedicate lor, cât și altele care, prin problematică, frumusețea limbii și mesaj, interesează deopotrivă și pe adulți. Marea varietate a creațiilor artistice aparținând unor genuri și specii literare diferite, care se integrează în sfera literaturii pentru copii, evidențiază receptivitatea copiilor față de frumos, dorința lor de cunoaștere.

Dintre creațiile literare în proză, basmele și poveștile au rămas de-a lungul veacurilor operele cele mai îndrăgite de copii, începând din primii ani ai copilăriei și până aproape de adolescență. Valoarea instructiv-educativă a basmelor este deosebită. Ele aduc o prețioasă contribuție la dezvoltarea proceselor de cunoaștere, a proceselor afective, la formarea trăsăturilor de voință și caracter, la formarea personalității copiilor.

Alegerea cărților potrivite este doar un prim pas. Al doilea pas și tot atât de important este deprinderea lecturii, obținerea eficienței ei maxime în urma citirii unei cărți.

Criza lecturii în rândul elevilor, scăderea apetitului pentru carte în favoarea TIC și dificultățile în abordarea liricului m-au determinat să caut noi modalități prin care să readuc elevul în bibliotecă și în contact direct cu textul, paradoxal prin materiale/aplicații din zona media.

Pragul intrării în poezie e cel mai greu de trecut dintre toate experiențele de lectură. Uneori nici nu se ajunge până acolo: sunt piedici de cuvinte, înțepeniri în stratul de suprafață al textului. Pentru ca poezia să nu fie o simplă înșiruire de cuvinte, comodă sau convențională, e nevoie ca ochiul interior să fie pus în stare de vibrație, vibrație ce trebuie să emane din și prin text. Tocmai în ajutorul textului și al elevului intimidat de liric, care dintr-o comoditate a efortului de receptare sau dintr-o dificultate de procesare a textului nu depășește bariera actului de lectură, consider că un auxiliar media (casete audio-video, prezentări PowerPoint) ajută la deblocarea canalului receptor al elevului. De aceea, consider importantă intrarea în text, care se poate face nu numai printr-o simplă lectură - realizată sau nu cu har de către dascăl -, ci și printr-o înregistrare audio sau o mărturie video a poetului însuși. Nu întotdeauna elevul poate percepe anumite trăiri ale sufletului matur. Cum să-l apropiem de eroul liric, de simțirile acestuia?

Audierea variantei muzicale a textului liric va crea o atmosferă de reflexivitate, ajutându-l pe elev să-l înțeleagă pe acel care și-a așternut sufletul în cuvinte. Cred că asocierea dintre cuvânt/text-muzică-imagie permite (re)lectura motivată a textului, altfel decât prin simpla citire a lui, și înlesnește ajungerea la miez, adică la semnificațiile operei, contribuind la formarea sensibilității estetice a elevului și trezind interesul pentru lectură.

Lectura necesită nu numai îndrumare, ci și control. Sondajul în lectura particulară trebuie să constituie o cerință obligatorie, manifestată în cadrul verificării cunoștințelor elevilor. Controlul lecturii elevilor trebuie să fie o activitate permanentă a învățătoarei/ profesorului de limba și literatura română, spre a preveni comoditatea, efectuarea unei lecturi facile, superficialitatea, neglijarea cărților. Pentru evaluarea lecturii, în funcție de scopul urmărit, se vor putea parcurge următoarele modalități:

Verificarea caietelor de lectură suplimentară sau a fișelor de lectură: se face periodic, iar corectarea acestora oferă indicii despre ce citește elevul, ce reține din ceea ce citește, cum înregistrează informațiile, cum selectează date și personaje semnificative. Corectarea acestor caiete/fișe este urmată de analiza concluziilor în fața întregii clase, cu prezentarea aspectelor pozitive și negative.

Convorbirile cu clasa și individuale despre lecturile elevilor: sunt foarte utile, deoarece oferă informații cât mai multe și cât mai precise asupra materialului citit, elevii beneficiind și de întrebările ajutătoare ale cadrului didactic.

Observarea performanțelor: se vor evidenția elevii care, în urma lecturii particulare, își completează informațiile, se exprimă îngrijit, nuanțat, apreciind acest lucru ca un gest de silință și inteligență. Afișarea unui tabel cu evidența lecturii elevilor în clasă: va stimula concurențial cititul cărților.

Controlul fișelor de cititor de la bibliotecă: ajută cadrul didactic să vadă cât de preocupați sunt elevii pentru lectura suplimentară, ce și cât citesc, ce preferințe au. Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie. „Cartea este un ospăț al gândurilor la care oricine este poftit.” Dacă vom ști să trezim interesul elevilor noștri pentru citit, dacă vom îndruma, verifica și stimula în acest scop, vom crește generații care vor simți o „sete” permanentă pentru citit, pentru cunoaștere, pentru lărgirea orizontului lor cultural, ceea ce se va răsfrânge pozitiv asupra vieții și activității lor, căci, așa cum spunea Miron Costin: „Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”

Cititul este o abilitate foarte importantă pe care trebuie să o poată stăpâni copiii noștri. De departe, cea mai eficientă metodă de a-i încuraja pe copii să iubească și să aprecieze cărțile și cititul este să le citim de mici. Cu cât începem mai devreme, cu atât șansele de succes sunt mai mari. Copiii cărora li se citește de mici vor învăța să fie ei înșiși buni cititori. Ideal este ca fiecare copil să ajungă să deschidă o carte de plăcere, singur, fără să-i ceară cineva din familie sau de la școală.

Multi copii nu vor să citească pentru că preferă să vadă filmul realizat după carte, parându-li-se mai atractiv să meargă la cinema decât să stea acasă citind. Pentru a-i convinge să aleagă lectura, putem apela la una din următoarele metode:

- ✚ Explicarea faptului că majoritatea filmelor de succes sunt ecranizări ale unor cărți minunate, iar un film de aproximativ o oră nu poate surprinde tot ceea ce este prezentat în carte, cartea fiind deci mult mai interesantă.
- ✚ Dacă nu se lasă astfel convins, putem citi împreună o carte, apoi putem viziona împreună filmul, încercând astfel să le demonstrăm că, de multe ori, cartea este mai interesantă decât filmul, iar acțiunea prezentată în carte este mult mai palpitantă.
- ✚ Transformarea rezolvării temelor pentru acasă într-un joc inteligent și plăcut prin aplicarea de către părinți a unor metode de lucru prezentate în materiale educative de genul "Cum să înveți să înveți?".
- ✚ Citirea sau povestirea zilnică a unei povești, ținând cont și de dorința copilului de a reasculta o poveste foarte îndragită. Repovestirea realizată de copil conduce la îmbunătățirea capacității de concentrare și de redare a informațiilor (stănd un număr mare de ore în fața calculatorului, copilul întâmpină numeroase probleme în redarea unei întâmplări reale sau din lecturile sale).
- ✚ Lectura, desenul, muzica. Între momentele lecturii, copilul trebuie încurajat să deseneze și să asculte muzică. Tinerii trebuie încurajați să citească și să vizioneze producțiile cinematografice, teatrale și muzicale ale căror piese li se adresează. În timpul acesta, părintele poate observa talentul

copilului sau, fiind atent la direcțiile pe care copilul le poate urma. Lecturile literare, prin accesibilitatea lor, îi apropie de realitate, le oferă o diversitate de informații și experiențe umane, modele morale, emoții și sentimente.

Bibliografie:

1. Sincan, E., Alexandru, Gh., 1993, Lecturile literare pentru ciclul primar - Indrumator metodic pentru invatatori, parinti si elevi, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova
2. Dinu M., 1997, “Comunicarea”, Editura Stiintifica, Bucuresti

FORMAREA ȘI DEZVOLTAREA INTERESULUI COPIILOR PENTRU LECTURĂ

Prof. Elena PRICOP
Școala Gimnazială Cireșu, jud. Brăila

Motto: *„Copilul se naște curios în lume și nerăbdător de a se orienta în ea. Literatura care îi satisface această pornire îl încantă. Ca să fie opere de artă, scrierile pentru copii trebuie să intereseze și pe oamenii maturi, instruiți. A ieși din lecturi cu stimă sporită pentru om, acesta e secretul marilor literaturi pentru copii.”*(George Călinescu)

Creativitatea constituie o disponibilitate, o potențialitate a întregii personalități, fiind una din cele mai mari producătoare de valori umane, sociale și educaționale.

Vârsta școlară este perioada care se caracterizează printr-un remarcabil potențial creativ. Acum copiii dobândesc deprinderea de a-și exprima ideile, impresiile, gândurile, dorințele într-o formă nouă, inteligentă, cursivă, creatoare. Dacă această perioadă nu este fructificată, pierderile ce se produc vor fi mari, iar recuperările ulterioare vor fi parțiale și adesea minime.

„Există, adesea, în prima copilărie – spunea Gaston Berger – o prospețime a imaginației, o curiozitate neobosită, un fel de geniu poetic, pe care savanții sau artiștii, ajunși la maturitate, nu le pot regăsi decât cu mare greutate.”

Limbajul reprezintă modul cel mai direct și adesea cel mai la îndemână școlarilor de exprimare a creativității. Pornind de la memorarea, la început mecanică și apoi tot mai conștientă a cuvintelor, expresiilor, copiii ajung să le folosească în contexte noi, atât cu sensul lor real, dar și cu sens figurat. În acest ultim caz putem vorbi de tendința clară a școlarului de a inventa, de a crea în materie de comunicare.

Dar pentru a crea în mod conștient copilul trebuie să aibă exemple, să trăiască printre povești, povestiri, poezie de calitate. Literatura pentru copii este foarte bogată și oferă posibilități nemăsurate de receptare, de înțelegere și interpretare, de influențare pozitivă

Sarcina prioritară a învățătoarei rămâne aceea de a identifica de timpuriu, din marea masă a copiilor de 6-7 ani, pe aceia care dispun de potențial creativ într-o mai mică măsură și de a-i îndruma, încuraja în

demersul lor, călăuzindu-i într-o lume minunată, aceea a operelor literare valoroase, din literatura pentru copii.

Stimularea interesului pentru lectură al elevilor, acum când aceștia, sunt atrași tot mai mult de mijloace moderne, uită că, de fapt, cartea a fost și este un bun de valoare, un tezaur în care se concentrează gândurile și experiența omenirii, pentru a se transmite urmașilor.

Elevul trebuie să știe că doar cartea poate fi un prieten care îi învață multe și le îmbogățește sufletul. Cartea este una din marile bogății ale vieții. Manevrarea cărților, folosirea corectă a acestora, îngrijirea lor, este semnificativă în procesul învățării. De aici pornește de fapt contactul cu cartea, cu lectura în general. Cu cât cartea este mai bine păstrată, cu atât interesul copiilor pentru ea, crește! Contactul cu biblioteca, încă la vârsta școlară mică, este esențială.. Copiii iau contact cu cărțile care li se adresează în mod direct, învață să se poarte într-un spațiu destinat culturii, învață să împrumute o carte și nu în ultimul rând învață să fie responsabil pentru lucrurile împrumutate.

Cultivarea limbii reprezintă obiectivul esențial în formarea copiilor cu o cultură comunicatională și literară de bază, capabili să înțeleagă lumea în care trăiesc și să o transforme, să se cunoască pe sine, să recepteze și să transmită mesaje, exprimându-și gândurile și sentimentele într-un limbaj, bogat, nuanțat și corect din punct de vedere gramatical.

Lectura face parte integrantă din copilăria celor mai mulți copii. Ea are funcție ludică și formativă, personajele constituind fie modele de urmat în viață, fie modele de evitat pentru copii. De asemenea sunt necesare cărți pentru dezvoltarea și îmbogățirea vocabularului copiilor și nu în ultimul rând pentru ocuparea timpului liber al copiilor.

Lectura ne introduce în viața celor care le-au scris și astfel devenim moștenitorii lor. Considerăm că nu este suficient ca în citirea unei cărți, micul cititor să înțeleagă numai acțiunea, ci să aprecieze și frumusețea imaginilor, a expresiilor poetice. În procesul de instruire și educare a tinerei generații un rol deosebit de important îl are lectura. Lectura în afara clasei are ca scop a dezvolta gustul elevilor pentru citit, să-i apropie de creațiile literare, să le satisfacă interesul de a cunoaște viața, oamenii și faptelor lor.

Cartea îți oferă posibilitatea să te oprești mai multă vreme asupra unui pasaj, să te întorci la altul pe lângă care ai trecut în grabă, dar la care simți nevoia să revii, să meditezi îndelung în timpul lecturii și după ce ai terminat-o, să reiei cartea oricând dorești.

Piesa de teatru, filmul, emisiunea radiofonică sau internetul ne impune un anumit ritm de urmărire și înțelegere, ne împiedică să insistăm mai mult asupra unor momente care ne-au interesat sau care ne-au plăcut mai mult, iar reluarea operei în întregime este, de multe ori în afara posibilităților noastre. Astăzi, filmele, diapozitivele, emisiunile de radio și televiziunile, programele educaționale pe internet sunt folosite cu succes în școli ca mijloace moderne de învățământ. Dar trebuie de reținut faptul că ele completează, lămuresc instructiv cunoștințele predate la curs și nu pot înlocui definitiv manualul cartea ca obiect de studiu și lectură.

Lista de lecturi literare suplimentare recomandate elevilor este orientativă, învățătorului revenindu-i datoria de a selecta, orienta și îndruma lectura copiilor. La clasa I lectura se realizează prin ora de dezvoltarea vorbirii. La clasele a-II-a, a-III-a și a-IV-a elevii pot trece la lectura cărților recomandate de programa școlară printr-o planificare elaborată și controlată de învățător.

Procesul învățării și stăpânirii mecanismelor citirii este complex și determinat de numeroși factori, care produc diferențieri. Printre factorii cu o incidență specială asupra reușitei în procesul învățării cititului sunt: percepția vizuală și nivelul de organizare a structurii spațiale, percepția, discriminarea și atenția auditivă, capacitatea de a discrimina literele alfabetului sau alte grafene și identificarea acestora, competența dascălului și strategiile folosite.

Formele de stimulare și îndrumare a lecturii sunt bine cunoscute: povestirea, citirea expresivă a învățătorului, lecțiile de popularizare a cărții.

Povestirea se utilizează în primele clase ale școlii, când învățătorul alege basme și povești în care personajele sunt înfățișate viu, iar succesiunea acțiunilor este clară. Captați de o astfel de povestire, copiii vor fi stimulați să citească ei înșiși asemenea opere pe măsură ce asimilează cunoștințele necesare. Stimulați de povestirile model, elevii încep singuri să povestească în clasă pe cele citite. Fiecare povestește aspecte din cărțile care i-au plăcut. După povestire, se înfiripă discuții între elevi în legătură cu cărțile citite sau povestite. Efectul educativ al disciției constă în schimbul viu de păreri, în dezvoltarea mai largă și mai adâncă a conținutului cărții.

Citirea expresivă de către învățător se folosește atât în clasele mici, cât și în cele următoare. Se pot citi povestiri mai lungi, care nu se termină într-o singură oră. Întreruperea citirii într-un moment interesat al desfășurării acțiunii îndetermină pe elevi să continue în mod independent lectura. Claritatea și expresivitatea citirii, alegerea tonului just, folosirea corectă a pauzelor logice, psihologice, gramaticale constituie atribute de seamă ale modelului oferit de cadrul didactic.

Noutățile cu privire la cărțile citite constituie un mijloc de fixare și aprofundare a cunoștințelor preluțate de lectură. Activitatea de întocmire a acestor notații poate începe din clasa a-III-a, a-IV-a, și notează informații, ideile principale, autor, etc. într-o fișă de lectură. Această activitate a cărei complexitate crește progresiv trezește dorința elevilor de a citi cărțile cu atenție, de a reține ideile principale și interesante, de a privi critic cele citite.

Lectura independentă a elevilor trebuie organizată și stimulată prin diverse măsuri:

- ✓ informări și recomandări de cărți;
- ✓ dezbateri tematice pe marginea lecturii independente;
- ✓ șezători literare, prin conținutul lor, sporesc interesul elevilor pentru lectură;
- ✓ jocurile literare se folosesc îndeosebi pentru memorarea numelui autorului și a titlurilor cărților citite. Pe cartonașe se scriu întrebări legate de povestea citită.

Dezvoltarea gustului pentru citit mai poate fi sprijinită și de alte forme de activități în afara clasei, cum ar fi: vizionarea spectacolelor pentru copii și tineret, vizionarea unor filme documentare și artistice accesibile copiilor, o conversație cu elevii prin care să se anunțe și să se explice scopul urmărit prin vizionarea colectivă a unei piese sau a unui film, o conversație de încheiere în care să se analizeze piesa sau filmul, jocul actorilor, momentele care i-au impresionat.

Pentru receptarea unei opere literare trebuie să folosim metode interactive la care să participe cât mai mulți elevi. Ca o astfel de metodă să aibă succes la copii, ea trebuie să fie bine pregătită de către cadrul didactic.

„Locuitori ai lumii poveștilor sunt cei care vorbesc
limba poveștilor „,

Bibliografie:

1. Alexandru, Gheorghe, Șincan, Eugenia, Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi, Editura „M. Dușescu”, 1993.
2. Crăciun, Corneliu: Metodica predării limbii române în învățământul primar, Ed. Emia, Deva, 2001.
3. Goia, Vistian: Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2000.
4. Nuță, Silvia – Metodica predării limbii române în clasele primare, vol. I și II, Ed. Aramis, 2000, București.

NU SPERAȚI CĂ VEȚI SCĂPA DE CĂRȚI!”

Bibl. Roxana Ioana PRIGOANA
Colegiul Tehnic „Ana Aslan”, Cluj-Napoca

„Cei care nu citesc sau citesc atât de puțin încât se poate spune că nu citesc sunt mult mai săraci sufletește și spiritual. Absența lecturii îi limitează la propria experiență de viață și îi lipsește de experiențele exemplare, uneori ale celor care scriu.” (Vasile Dem Zamfirescu)

1987. E pauza mare. Fugim toți elevii pe scări să ajungem primii la bibliotecă. Stăm la coadă, neliniștiți că se sună și nerăbdători să luăm o carte. Oare ce carte? Sunt multe cărți în biblioteca școlii, sau așa ni se părea nouă, fiind mici, în clasele primare. Ajungem la un mic geam prin care tovarășa bibliotecară ne întreabă: *ce carte dorești?* Ne uităm speriați. În spatele tovarăsei bibliotecare stau mii de cărți așezate pe rafturi, așteptând să fie răsfoite. Zicem un titlu pe care l-am auzit în clasă, la ora de limba română și așteptăm să vedem dacă este sau nu în bibliotecă. Primim cartea și fericiți fugim pe scari. S-a sunat. Am reușit!

În prezent, elevii vin plictisiți: - *Doresc să iau o carte. ... - Ce carte?... - Păi, nu știu, stați să mă uit în caiet (telefon), ceva cu Ultima noapte...Așa multe pagini sunt de citit....Mai bine un rezumat pe net. Multumesc.*

Poate am exagerat un pic. Elevii de primar și gimnaziu încă mai sunt atrași de bibliotecă așa cum eram și noi, dar cei de liceu sunt tot mai rari cititori fideli ai bibliotecilor. De ce? Asta ar trebui să aflăm și să intervenim din timp pentru a le insufla plăcerea lecturii.

Când este acel moment? E greu de spus. Cred că ține de dezvoltarea fiecărui copil.

În cazul meu, a fost cu intermitențe. În ciclul primar eram atrasă de bibliotecă. Îmi doream să intru, să văd cărțile, să le citesc, să devin și eu bibliotecar. Apoi a fost o perioadă în care am citit din obligație pentru școală. Nici nu îmi amintesc prea bine biblioteca școlii din liceu. Aveam cei drept multe cărți acasă, în biblioteca personală. A urmat o pauză totală, câțiva ani, în care aș fi putut acumula multe informații, iar acum încerc să recuperez.

De aceea, oarecum îi înțeleg pe elevi și încerc să îi atrag spre lectura de plăcere mai devreme, să vadă că e plăcut „să pierzi timpul citind”.

Primul contact cu cartea este foarte important. De aceea, am încercat să organizez întâlniri cu elevii de primar sau chiar grădiniță în biblioteca școlii. Trebuie să vă spun că au fost foarte impresionați.

Fiecare elev trebuie să descopere ce îi place să citească. Cum să facă asta? Doar citind din toate poți alege ceva. E asemănător cu alegerea mâncării preferate: de unde să știu dacă îmi place sau nu o anumită mâncare, dacă nu vreau să gust din ea?

O altă variabilă importantă sunt oamenii din jurul tău, sfaturile pe care le primești în materie de lectură, cărți.

Cel mai bun exemplu sunt întâlnirile cu scriitori, la marșul lecturii, în librării, la lansări de carte, sau poți invita la școală un scriitor, librar, bibliofil.

Un astfel de exemplu este Marșul lecturii care se desfășoară la începutul fiecărui an școlar, în luna octombrie. Am participat alături de elevii din clasa a VIII- a și a X- a la Marșul lecturii, organizat cu ocazia Festivalului Internațional de Carte Transilvania, FICT pe numele lui mic. Elevilor le-a plăcut mult atmosfera de acolo, cadrul neconvențional în care s-au citit mici fragmente, faptul că au avut cu ei câte o carte, dar și întâlnirea cu alți elevi de la alte școli și au fost pur și simplu fascinați de numărul mare de elevi din oraș și din județ care au participat. Participarea la Marșul lecturii a fost un prim pas extrem de util pe drumul lecturii.

Foarte bună oportunitate este și concursul Bătălia Cărților, organizat de Biblioteca Județeană „Octavian Goga”. Concursul se desfășoară pe o perioadă mai mare de timp, din martie până în septembrie, iar toți cei înscriși în competiție au timp să citească toate cele 10 cărți propuse. Pentru copii este un prilej

să asculte rezumatul diverselor cărți, să asculte cum se face o prezentare bună de carte și mai ales să vadă că sunt atât de mulți copii de aceeași vârstă care împărtășesc aceeași pasiune ca și ei.

Un proiect bun pentru un an școlar sunt *Cluburile de lectură*. Ele pot fi organizate la școală, în bibliotecă, în curtea școlii, în parc, la muzeu, la Grădina botanică, la bibliotecile județene.

Se poate citi în Grădina Botanică, laolaltă: dirigintă, elevi, părinți, frați, cu ocazia sărbătoririi Zilei Internaționale a Cărții, eveniment care dorește să îi încurajeze pe oameni să citească în spațiile publice și astfel să devină ambasadori ai lecturii. Noi am citit în curtea școlii, stând toți pe băncuțe sau pe iarbă.

De aici pot rezulta și o serie de proiecte și parteneriate cu diferite instituții.

Obiectivele acestor cercuri de lectură sunt: cultivarea gustului pentru lectură și învățarea cooperării între elevi prin intermediul unor activități de lectură. Astfel vom urmări să îi atragem pe elevi spre carte, să-i determinăm să privească lectura din alt punct de vedere decât cel oficial din clasă, să aibă posibilitatea să discute deschis despre ceea ce au citit, să se simtă bine, să se stabilească între ei o relație de încredere, de respect, dar și de prietenie.

Se dorește atât formarea unui lector competent, dar și a unui cititor care să-și formeze gustul propriu de lectură, astfel încât să fie un cititor activ pe tot parcursul vieții sale.

Trebuie să recunosc că și eu mi-am trimis fiica la un astfel de club de lectură la școală, din dorința de a-i deschide apetitul pentru carte. Sper să aibă efect...

Modalitatea prin care lectura de plăcere este activată se bazează pe *Animațiile de lectură*, care își propun să-i determine pe elevi să citească, sau să reconcilieze relația lor cu cartea: lectura să fie interactivă, lectura să fie exersată, lectura să fie încurajată.

Titlul proiectului: *Să ne alegem o carte*

Obiectiv general: valorificarea și promovarea lecturii ca practică pentru dezvoltarea personală

Obiectiv pedagogic: dezvoltarea capacității de cercetare, documentare și abilități de lectură

Obiectiv cultural: valorificarea lecturilor citite prin desene și a imaginației elevilor prin crearea unor povestiri, compuneri

Grup țintă: elevii clasei a VI –a

Echipa pedagogică: bibliotecarul, profesorul de limba română

Activități:

- ✓ prezentarea și lansarea proiectului, alcătuirea planului de acțiune, prezentarea regulamentului de participare

Secțiuni: I Afișe (alcătuirea unei reclame de promovare a cărții preferate)
II Compunere după titlul unei cărți citite

- ✓ elevii aleg mai multe cărți din bibliotecă, le citesc, aleg secțiunea la care participă (Doi ani de vacanță – Jules Verne, Prinț și cerșetor – Mark Twain, O călătorie spre centrul pământului – Jules Verne, Sclava Isaura, Păcală)

Rezultate așteptate: posterele vor fi afișate pe holul școlii, iar compunerile la bibliotecă

În concluzie, la ce ne folosesc cărțile? Sunt ele importante? Ce sunt cărțile care, în bibliotecile noastre sau în cele din lumea întreagă, conțin cunoștințele și visurile pe care omenirea le adună? Ce capcane ne întind ele? Iată câteva întrebări la care elevii ar trebui să se gândească și să caute răspuns în adâncul sufletului.

Așadar, *“nu sperați că veți scăpa de cărți, cultura este ceea ce rămâne după ce totul a fost uitat!”*

Bibliografie:

1. Carriere, Jean-Claude, Eco Umberto, *Nu sperați că veți scăpa de cărți*, Humanitas, București, 2010
2. Onojescu, Monica, *Lecturiada 2, Cercuri de lectură*, Casa Cărții de știință, Cluj- Napoca, 2007

VALENȚE ESTETICE ALE LITERATURII PENTRU COPII

Prof. înv. primar Luminița RACOLȚA
Liceul Tehnologic Agricol „Alexiu Berinde”, Seini, jud. Maramureș

Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se eoul capacităților de gândire și limbaj. Ea contribuie într-o mare măsură la lărgirea orizontului de cunoaștere al elevilor, la o exprimare aleasă, corectă, literară, la educarea sentimentelor estetice.

Încă de la începuturile configurării sale distincte în cadrul „marei literaturi”, literatura pentru copii a pus în fața cercetătorilor ei o întrebare esențială: este ea oare o literatură valorică sau atributele ei sunt diminuate de nevoia adaptării la particularitățile de înțelegere ale copiilor?

În anul 1964 George Călinescu a răspuns indirect acestei întrebări: ”Ca să fie opere de artă, scrierile pentru copii și tineri trebuie să intereseze și pe oamenii maturi și instruiți”, ceea ce relevă adevărul fundamental potrivit căruia opera literară valoroasă pentru copii se comportă estetic în mod analog oricăreia dintre operele literare „pentru adulți”. Acest postulat, nefiind întotdeauna aplicabil contextual, a necesitat demonstrarea lui, ceea ce a condus la identificarea funcției estetice a operei literare pentru copii

și tineret. Această funcție estetică se manifestă, în opera literară pentru copii, prin trei trăsături fundamentale și generale:

- caracterul cognitiv (informativ);
- expresivitatea, respectiv virtuțile estetice ale limbajului;
- caracterul formativ, mesajul educativ implicit.

Acestor trei trăsături esențiale le corespund trei cerințe (norme) pentru realizarea funcției estetice a operei literare și anume:

- adecvarea conținutului la particularitățile de vârstă;
- înveșmântarea ideii artistice într-o formă (imagine) concret-sensibilă;
- mesajul (educativ).

Detaliind aceste cerințe de natură complexă – psiho-pedagogică, estetică și etică – vom constata că fiecare din ele implică valențe estetice corespunzătoare, iar împreună asigură calitatea artistică a operei literare.

Adecvarea conținutului operei la particularitățile de vârstă ale copiilor este complementară cerinței didactice privind adecvarea nivelului cunoștințelor științifice la aceleași particularități de vârstă ale copiilor. Valoarea literară a operei nu este diminuată de adecvarea conținutului informativ-formativ la particularitățile de vârstă ale copiilor. Este vorba, dacă se poate spune așa, de o literatură specializată, în corelație cu didactica vârstelor.

Literatura pentru copii rămâne literatură, adică un mod specific de viziune și expresie, adresându-se deopotrivă copiilor și adulților, cu ideea că orice adevăr poate și trebuie spus și unora și celorlalți într-o măsură adecvată, pozitivă. Marii autori au găsit întotdeauna măsura și modul de a spune și copiilor aventuri tragice, adevăruri din care ei să învețe să fie buni, „pozitivi”. (H.Ch. Andersen – „Fetița cu chibriturile”) Atributele estetice ale operei literare nu sunt diminuate, acestea aparținând altui registru de percepție.

În planul conținutului, o primă semnificație estetică rezultă din varietatea și interferența modurilor de expunere folosite – epic, dramatic și liric; acestea sunt modalități sensibile de prezentare a realității cu care copilul vine tot mai mult în contact și au o funcție formativă pentru sensibilitatea și gândirea lui.

În prima fază a gândirii sale, caracterizată îndeosebi prin plasticitatea gândirii și a sensibilității, copilul agreează textele de factură ideo-plastică, acele însoțite de ilustrații, apoi pe cele literare, construite pe un fir epic simplu, dar coerent și gradat, sau construite pe dialog, precum povestea și variantele ei dramatizate, înregistrate. În cea de-a doua fază de vârstă, caracterizată îndeosebi prin dezvoltarea activității reflexive, copilul se manifestă mai sensibil față de textele de factură lirică; nu-și alterează opțiunea pentru cele epico-dramatice acceptând mai interesat inserția de lirism.

Formula constitutivă a unor specii literare dintre cele mai îndrăgite – de la poveste și fabulă, la romanul istoric și de aventură – pare a fi interferența modurilor de expunere, care favorizează receptarea estetică a acțiunii și motivațiilor ei, a stărilor lirice și dramatice.

Copilul manifestă predilecție constantă pentru modul de expunere mixt, epico-dramatic, ceea ce implică și o trăsătură structural-stilistică a operei literar-artistice pentru copii, care trebuie să aibă subiecte cu conflicte și acțiuni antrenante, cu o compoziție graduală, cu o desfășurare bogată (incluzând primejdia, suspansul, senzaționalul, fantasticul) și cu un deznodământ satisfăcător în ceea ce-l privește pe eroul

pozitiv. Aceasta reprezintă a doua valență estetică evidentă la orice pas; exemplificând-o doar cu basmele care îl au ca erou pe Făt-Frumos, am nedreptăți atâtea alte specii și texte prin care, alăturându-se eroilor îndrăgiți sau chiar identificându-se cu aceștia, copilul își asumă aventura și riscul, își dezvoltă calități morale de învingător, o motivație înaltă a existenței.

Destinul trist și tragic al eroilor îndrăgiți tulbură uneori gândirea și sensibilitatea copilului, care, în procesul de înțelegere a faptelor intră într-o neliniște intelectuală și afectivă fecundă; aceasta îl face să reacționeze la frustrarea așteptărilor sale cu reacții reparatorii, reconstruind sau continuând fictiv textele cu finaluri noi, surprinzătoare, exprimând, toate, un ideal umanitar de mare puritate și frumusețe. Memorabile rămân finalurile noi ale povestirii „Puiul” de I. Al. Brătescu-Voinești create de elevi.

Polarizarea personajelor ca reprezentând aspectele duale ale vieții (bine-rău, real-imaginar) constituie, de asemenea o trăsătură tematico-stilistică dintre cele mai importante în opera literară (și pentru copii); ea asigură nu numai un conflict incitant ci și o acțiune pasionantă între două forțe oponente. O expresivitate artistică pronunțată asigură instrucția copilului în ce privește cunoașterea corectă a universului înconjurător, natural și uman, precum și educația lui, în sensul formării unei atitudini pozitive, combative în viața, a unui comportament etic înalt și ferm.

Ideea artistică înveșmântată în imagine concret-sensibilă este o exigență sine qua non pentru orice operă de artă. Ea corespunde modului de gândire „prin imagini”, propriu omului la vârsta copilăriei. Umanității la vârsta începuturilor, precum și artistului rămas fidel reprezentărilor gândirii intuitive. Imaginile textului literar aparțin aceluiași formule a concret-sensibilului, fiind caracterizate printr-un dinamism epico-dramatic, o vibrație lirică pură și o policromie plastică și auditivă ce se înregistrează în memoria sensibilă a copilului.

Vârsta copilăriei se caracterizează printr-o bogată intuiție a realității și o la fel de bogată fantezie pe marginea realității. Trecerea aproape osmotică între real și fantastic implică o corespondență și complementaritate între cele două planuri, care se completează reciproc. Nu poate fi eliminată din constituția psihică a copilului înclinația spre fantastic sau imaginar în favoarea unei perspective strict realiste. Pentru a exemplifica și justifica o dată mai mult relația funcțională a realului cu imaginarul, trebuie să ne raportăm mai întâi la basm, specia literară cea mai îndrăgită de copii. Eroul basmului rezolvă în planul fantastic ceea ce oamenii nu pot rezolva în planul real iar ceea ce rezolvă în planul fantastic aduce în planul realului, îmbunătățindu-l pe acesta. Astfel, fantasticul (imaginarul) are un rol constructiv și estetic fundamental.

În cele mai multe situații, categoriile estetice nu cunosc ipostaze izolate, ci mai ales o polarizare și o complementaritate între ele, în diferite combinații. În acest sens amintim contrastul dintre sublim și grotesc în povestirea „Prinț și cerșetor” de Mark Twain, depășirea tragicului prin sublimul imaginației – în povestirea „Fetița cu chibriturile” de H.Ch. Andersen.

Altă trăsătură de esență în opera literară pentru copii constă în îmbinarea valorilor etice cu cele estetice și este legată de caracterul formativ al mesajului artistic. De la cea mai fragedă vârstă copilul ia cunoștință – prin intermediul poveștilor, al personajelor lor – de caracterul dual al realității, de valorile ei polarizante, de confruntarea perpetuă și de sensul acestei confruntări, care trebuie să fie favorabil colectivității umane. Din povești, din fabule, din legende (istorice), din snoave și proverbe, din imaginile

artistice, copilul percepe dualitatea vieții sociale: bogăție-sărăcie, putere-supunere, muncă-lenevie, bunătate-răutate ș.a.m.d. În același timp, el învață să aprecieze, prin „pilde”, valorile etice perene.

Exemplele pentru susținerea îngemănării eticului cu esteticul nu se limitează numai la cea mai îndrăgită specie: basmul. În literatura modernă – în romanul de aventuri sau în cel de anticipație – eroul pozitiv (neuitatul Nemo din romanul „20 000 de leghe sub mări”, de Jules Verne, un nepotolit explorator ca Andrei Lupan, din romanul „Toate pânzele sus!”, de Radu Tudoran) se întruchipează în imagini, fapte, gesturi, expresii, ca model uman împletind eticul cu esteticul: un model non-tipic, original, născut sub ochii și în inima cititorului.

Literatura clasică prezintă viziunea tipic umană, proiectează realitatea concretă în sfera general-valabilului, reprezintă simbolic viața, tranfigurând-o în compoziții clare, corente, armonioase, implică sensul moral în imagini estetice, este preocupată de acuratețea stilului adecvat: acestea sunt componente definitorii pentru trăsătura esențialmente clasică a literaturii pentru copii. Dacă literatura clasică este, în bună măsură canonică, strict determinată de norme, cu o structură simplă și esențială, trăsătura modernă ar fi cea mai adecvată literaturii pentru copii. George Călinescu a arătat că nu poate fi vorba aproape niciodată de un curent de creație în stare pură, de un clasicism pur, așadar. Aproape întotdeauna este vorba de îmbinarea elementelor clasice cu cele romantice sau realiste, cu forme vechi sau moderne ale acestora.

Mai mult decât edificator este exemplul basmului modern „Micul Prinț” de A. De Saint-Exupery, în care prima parte – de o candoare și poezie miraculoasă – este construită cu mijloace clasice, în timp ce, partea a doua „plonjează” în realismul crud al istorie oamenilor (mari), iar autorul trebuie să-și „salveze” eroul, restituindu-l lumii astrale (a visului, a idealului) de esență clasică, atemporală.

Valoarea estetică pe care o numim expresivitate stilistică cunoaște două experiențe esențiale în literatura pentru copii. Prima – limbajul ludic pur din folclorul copiilor; a doua – limbajul elaborat al scriitorilor, care-și adecvează mijloacele de expresie pentru vârsta copiilor.

Un aspect însemnat în planul expresivității, mai caracteristic literaturii pentru copii, este ansamblul de manifestări expresive sincretice, respectiv corelarea mijloacelor literare cu cele ale muzicii, coregrafiei, artelor plastice și teatrului.

Operei literare pentru copii i se pot atribui calitățile operei în general, literatura pentru copii nu este mai prejos – în plan valoric – decât marea literatură. De aceea este necesar să-l apropiem pe copil de universul cărților. El trebuie să simtă bucuria lecturii, fiecare carte fiind „o călătorie prin suflete, gânduri și frumuseți”, așa cum spunea Mihail Sadoveanu, în fapt „o făgăduință”.

Bibliografie:

1. Călinescu, George – „Principii de estetică”, E.P.L., București, 1968
2. Corniță, Georgeta – „Metodica predării și învățării limbii și literaturii române”, Editura Umbria, 1993
3. Wald, H. – „Supremația lecturii”, E.D.P., București, 1972

DE CE AR TREBUI SA CITEASCĂ ELEVII?

Prof. înv. primar Elena RADU
Școala Gimnazială Nr. 88, București

În condițiile educației permanente, școlii îi revine misiunea de a-i înarma pe elevii cu deprinderi temeinice de autoinstruire și autoperfecționare prin intermediul tuturor mijloacelor și, nu în ultimul rând, prin mijlocirea cărții. La vârsta școlară, lectura are un rol hotărâtor în îmbogățirea și dezvoltarea cunoștințelor elevilor, în formarea gustului pentru citit, în cultivarea și îmbogățirea limbajului prin formarea și dezvoltarea unui vocabular adecvat.

De aceea, încă din clasele primare este necesar să cunoaștem ce și cât citesc copiii, respectând particularitățile lor de vârstă. Micii cititori trebuie inițiați și deprinși cât mai de timpuriu cu utilizarea concomitentă a cărții și a mijloacelor moderne audiovizuale ca premisă esențială a unei învățături eficiente. Din partea factorilor educativi este nevoie de răbdare, perseverență, voință, precum și de modelul propriu.

Copiii pot citi atât creațiile literare dedicate lor, cât și altele care, prin problematică, frumusețea limbii și mesaj, interesează deopotrivă și pe adulți. Marea varietate a creațiilor artistice aparținând unor genuri și specii literare diferite, care se integrează în sfera literaturii pentru copii, evidențiază receptivitatea copiilor față de frumos, dorința lor de cunoaștere.

Dintre creațiile literare în proză, basmele și poveștile au rămas de-a lungul veacurilor operele cele mai îndrăgite de copii, începând din primii ani ai copilăriei și până aproape de adolescență. Valoarea instructiv-educativă a basmelor este deosebită. Ele aduc o prețioasă contribuție la dezvoltarea proceselor de cunoaștere, a proceselor afective, la formarea trăsăturilor de voință și caracter, la formarea personalității copiilor.

Alegerea cărților potrivite este doar un prim pas. Al doilea pas și tot atât de important este deprinderea lecturii, obținerea eficienței ei maxime în urma citirii unei cărți.

Criza lecturii în rândul elevilor, scăderea apetitului pentru carte în favoarea TIC și dificultățile în abordarea liricului m-au determinat să caut noi modalități prin care să readuc elevul în bibliotecă și în contact direct cu textul, paradoxal prin materiale/aplicații din zona media.

Audierea variantei muzicale a textului liric va crea o atmosferă de reflexivitate, ajutându-l pe elev să-l înțeleagă pe acel care și-a așternut sufletul în cuvinte. Cred că asocierea dintre cuvânt/text-muzică-imagie permite (re)lectura motivată a textului, altfel decât prin simpla citire a lui, și înlesnește ajungerea la miez, adică la semnificațiile operei, contribuind la formarea sensibilității estetice a elevului și trezind interesul pentru lectură.

Convorbirile cu clasa și individuale despre lecturile elevilor: sunt foarte utile, deoarece oferă informații cât mai multe și cât mai precise asupra materialului citit, elevii beneficiind și de întrebările ajutătoare ale cadrului didactic.

Observarea performanțelor: se vor evidenția elevii care, în urma lecturii particulare, își completează informațiile, se exprimă îngrijit, nuanțat, apreciind acest lucru ca un gest de silință și inteligență.

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie.

„Lectura – spunea istoricul N. Iorga – joacă un rol important în viața copiilor, un rol mai mare decât în viața celor vârstnici. Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează dezvoltarea ulterioară a copiilor. Din cărțile pe care le citesc, copiii își formează o anumită concepție asupra lumii, cărțile formează la ei anumite norme de conduită.” Lectura literară este, de asemenea, unul dintre factorii care favorizează în cel mai înalt grad cunoașterea și folosirea limbii române, îmbogățirea și activizarea vocabularului sau dezvoltarea capacității de comunicare.

Bibliografie:

1. Bărbulescu, Gabriela, *Metodia predării limbii și literaturii române în învățământul primar*, Ed. Corint, 2009
2. Casangiu, Larisa Ileana, *Literatura română și literatura pentru copii*, Ed. Nautica, ed. a II-a, 2007
3. G.F. Morozov, *Cărți prietene*, Editura pentru artă și literatură, 1946
4. Popescu, Ion, *Lectura elevilor*, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1983
5. Stancu, Adriana; *Aspecte metodice ale predării literaturii în învățământul primar*, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, 2010
6. Șerdean, Ioan; *Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar*, Editura Teora, București, 2008
7. Șincan, Eugenia; Alexandru, Gheorghe; *Lecturi literare pentru ciclul primar – Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi*, Vol. I – clasa I, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1993.
8. *Strategii de predare – învățare ale literaturii române la clasele I-IV*, lucrare metodico-științifică pentru obținerea gradului didactic i- învățători, Coordonator științific: Conf. univ. dr. Victor Zaharescu, Candidat: Prof. inv. primar și preșcolar Oancea M. Marina Adelina, *Universitatea din Pitești*, Facultatea de Științe ale Educației, 2011.

LECTURA ÎNTRE PLĂCERE ȘI OBLIGAȚIE

Înv. Mihaela RAILEANU

Școala Gimnazială Puiești, jud. Buzău

Trăim într-o lume în care mijloacele audio-vizuale, computerul, telefonul, tableta și televiziunea, au o influență enormă asupra tuturor mai ales a copiilor. E incontestabil că mai toată lumea consumă azi un timp cu mult mai mare decât în trecut în fața acestor mijloace, dar, după cum o arată statisticile se pare că elevii și adolescenții suportă impactul principal, cu alte cuvinte ei sunt în primul rând cei care se îndepărtează de lectură în favoarea audio-vizualului.

Cartea este o comoară fără de preț, în care unii își adună cele mai frumoase gânduri, ca alții să le poată folosi în voie. Ea reflectă ca o oglindă lungul șir de secole ale vieții omenirii, istoria luptei sale pentru existență, pentru un viitor mai luminos, suferințele, bucuriile, înfrângerile și biruințele sale toate.

„Iubiți cartea, îngrijiți-o și citiți cât mai mult ! ” ne îndeamnă G.F.Morozov în lucrarea sa „ Cărți prietene”, arătând importanța cărții pentru cititor. Tot el a afirmat că în compania personajelor nu i se urăște niciodată. „Personajele sunt gata să-mi răspundă la orice întrebare. Unii îmi povestesc despre lucruri de demult, alții îmi dezvăluie tainele naturii, mă învață cum să trăiesc, alții, cum să mor...Acești prieteni sunt cărțile mele...”

Alegerea cărților potrivite este doar un prim pas. Al doilea pas și tot atât de important este deprinderea lecturii, obținerea eficienței ei maxime în urma citirii unei cărți. Cartea reprezintă mai întâi cel mai complet depozit al inteligenței omenești, înmagazinând în filele ei cunoștințe, sensibilitate, fapte pe care le păstrează intacte un timp nedefinit. Uitate între file de sute de ani, par moarte, dar ele reprezintă de fapt o stare cataleptică a istoriei omului, pe care fiecare dintre noi o poate risipi, înviind o lume nebănuită.

Nu ignorăm sursele audio-vizuale, dar spre deosebire de aceste surse informaționale și de culturalizare trebuie să spunem că nimic nu poate înlocui cartea. Instruirea și cultura nu se fac numai prin presă, prin radio și cinematograf, prin televiziune sau cale orală. În afara cărții nu poate fi concepută azi o cultură sistematică a individului și implicit a societății. O carte o citești când vrei, cum vrei și de câte ori vrei. Acest prieten tăcut îți oferă ori de câte ori ai nevoie același răspuns fidel la fiecare întrebare și-l repetă cu nesfârșită răbdare până ce l-ai înțeles. Cartea este atât de înțelegătoare încât atunci când n-ai înțeles-o nu se supără, nu jignește, te așteaptă să revii. O regăsești oricând la fel de credincioasă și discretă.

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie. Importanța lecturii este dată de aspectele educative pe care le implică:

- aspectul cognitiv: prin lectură elevii își îmbogățesc cunoștințele despre lume, despre realitate;
- aspectul educativ: lectura contribuie esențial la educarea copiilor în dimensiunile etice și estetice;
- aspectul formativ: constă în faptul că lectura are drept consecință formarea și consolidarea deprinderilor de muncă intelectuală, dezvoltarea gândirii, a imaginației, a capacității de exprimare corectă și expresivă.

Prin lectura elevilor la clasele primare se urmăresc finalitățile: consolidarea deprinderii de citire corectă, fluentă, conștientă și expresivă, formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură, lărgirea ariei de informație a elevilor, creșterea interesului pentru cunoașterea realității, îmbogățirea și dezvoltarea sentimentelor într-o gamă complexă, cunoașterea și înțelegerea valorilor etice, cultivarea sentimentelor, convingerilor, comportamentelor morale, dezvoltarea gustului estetic, îmbogățirea și activizarea vocabularului, dezvoltarea capacității creative, formarea idealurilor etice și estetice, dezvoltarea capacității de a gândi, și de a se exprima în conexiuni interdisciplinare, lărgirea orizontului imaginativ, al capacității de imaginare a unor universuri posibile, ca o anticipare a lumii viitorului.

De-a lungul carierei mele didactice, am observat că mulți copii se luptă ani de-a rândul cu lecturarea cursivă a unui text, rămânând în imposibilitatea de a savura propriile lecturi. În locul curiozității, apare efortul inhibant al descifrării semnelor grafice, dincolo de care se ascund idei atât de frumoase și interesante. Pentru a-i determina pe elevii mei să devină cititori pasionați, mi-am propus să le formez cu răbdare și stăruință, gustul pentru lectură. Am întâlnit adesea copii care ascultă cu mult interes o poveste frumoasă, citită de altcineva, însă preferă să-și piardă vremea în modul cel mai neașteptat, fără

să fie tentați să citească ei însiși altceva decât ceea ce li se cere la orele de curs. Chiar și la cei care au învins greutățile începutului, gustul pentru lectură nu este format. Uneori, nu au la îndemână cărțile potrivite, alteori, indiferența pentru lectură a persoanelor apropiate determină aceeași atitudine copiilor. În astfel de cazuri intervenția învățătorului este absolut necesară.

Lectura necesită nu numai îndrumare, ci și control. Sondajul în lectura particulară trebuie să constituie o cerință obligatorie, manifestată în cadrul verificării cunoștințelor elevilor. Controlul lecturii elevilor trebuie să fie o activitate permanentă a învățătoarei spre a preveni comoditatea, efectuarea unei lecturi facile, superficialitatea, neglijarea cărților. Pentru evaluarea lecturii, în funcție de scopul urmărit, se vor putea parcurge următoarele modalități:

-verificarea caietelor de lectură suplimentară sau a fișelor de lectură: se face periodic, iar corectarea acestora oferă indicii despre ce citește elevul, ce reține din ceea ce citește, cum înregistrează informațiile, cum selectează date și personaje semnificative. Corectarea acestor caiete/fișe este urmată de analiza concluziilor în fața întregii clase, cu prezentarea aspectelor pozitive și negative;

-convorbirile cu clasa și individuale despre lecturile elevilor: sunt foarte utile, deoarece oferă informații cât mai multe și cât mai precise asupra materialului citit, elevii beneficiind și de întrebările ajutătoare ale cadrului didactic;

-observarea performanțelor: se vor evidenția elevii care, în urma lecturii particulare, își completează informațiile, se exprimă îngrijit, nuanțat, apreciind acest lucru ca un gest de silință și inteligență;

-afișarea unui tabel cu evidența lecturii elevilor în clasă: va stimula concurențial cititul cărților.

-controlul fișelor de cititor de la bibliotecă: ajută cadrul didactic să vadă cât de preocupați sunt elevii pentru lectura suplimentară, ce și cât citesc, ce preferințe au;

„Cartea este un ospăț al gândurilor la care oricine este poftit.” Dacă vom ști să trezim interesul elevilor noștri pentru citit, dacă vom îndruma, verifica și stimula în acest scop, vom crește generații care vor simți o „sete” permanentă pentru citit, pentru cunoaștere, pentru lărgirea orizontului lor cultural, ceea ce se va răsfrânge pozitiv asupra vieții și activității lor, căci, așa cum spunea Miron Costin: „Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”.

Un mijloc de îndrumare a lecturii particulare o reprezintă popularizarea cărților. O carte pentru copii nou apărută se citește mai întâi de învățător și apoi se prezintă elevilor. În final se poartă o scurtă discuție generalizatoare despre scriitorul și operele respective, iar copiii își notează în caiete titlurile acestora, pentru a le procura de la bibliotecă sau din alte surse.

Organizarea expozițiilor de carte este un alt mod de a atrage elevul spre lectură, ele se pot organiza pe baza unei tematici (de exemplu : *Din viața elevilor, Din trecutul de luptă al poporului nostru, Povestiri despre necuvântătoare, Povestiri despre ființe dragi, etc.*) sau se expun cărțile nou apărute). Pentru completarea expoziției, învățătorul împrumută pe termen scurt cărți de la biblioteca școlii. Cărțile noi expuse sunt însoțite de scurte prezentări sau se extrag unele fragmente mai interesante. Expoziția va fi mai atrăgătoare dacă vor fi și materiale ilustrative.

Ghicitorile literare sunt mijloace pasionante ce-i invită pe copii la lectură. Acestea se pot desfășura astfel: se citește un fragment și se cere elevilor să indice opera și autorul sau să recunoască lectura în care eroul principal este un personaj cunoscut. Foarte apreciat de elevi este și jocul cu versurile: învățătorul recită unul-două versuri dintr-o poezie, iar elevii continuă.

Dramatizările făcute după unele texte literare i-au stimulat pe elevi să citească mai mult din dramaturgia românească. Pentru învățător este important de știut nu numai ce și cât citesc elevii, ci și cum înțeleg ei să citească o carte. Este important ca elevii să înțeleagă ceea ce citesc, să fie în măsură să deosebească ceea ce este bun, util, constructiv și educativ, de ceea ce poate fi dăunător și, în sfârșit, să-și poată formula clar o opinie despre cartea citită.

Șezătorile literare invită din nou elevii la lectură. Ele se organizează în cadrul clasei sau cu clase diferite. În cadrul acestor manifestări se invită și părinții elevilor. Se recită poezii, se dramatizează povestiri, se povestesc episoade mai interesante din opera unui scriitor. Se cântă în cor sau individual unele melodii pe versuri ale unor poeți.

Medalionul literar consacrat aniversării unui scriitor se organizează din timp, știindu-se precis ce se prezintă: cine recită, cine cântă, cine prezintă referatul despre viața și opera scriitorului sărbătorit. Cu ocazia aceasta se prezintă de către mai mulți elevi fraze din critica literară ce elogiază opera și activitatea scriitorului.

Bibliografie:

1. Șincan, E., Alexandru, Gh., -Lecturi literare pentru ciclul primar - Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi, Ed. „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1993
2. Cornea, Paul, -Introducere în teoria lecturii, Ed. Minerva, Bucuresti, 1988
3. Șerdean, Ioan - Metodica predării limbii române la clasele I-IV, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1988
4. Stancu, Adriana -Aspecte metodice ale predării literaturii în ciclul primar, Ed. Sfântul Ierarh Nicolae, 2010

LECTURA-ÎNTRE PLĂCERE ȘI NECESITATE

Prof. Elena RUSU

Școala Gimnazială Nr.29 „Mihai Viteazul”, Constanța

De ce să citești o carte când poți vedea filmul sau, mai simplu, să citești rezumatele altora?! Am întâlnit acest răspuns de nenumărate ori în jurul meu, în special de la copii mai marișori. Cei mici, ajutați încă de părinți, mai supuși, mai că le cere doamna, se străduiesc să citească.... La întâlnirile cu părinții apare solicitarea: dacă doamna le cere să citească, atunci copiii vor citi. Altfel, nu prea.... Acum intervine întrebarea: ce lecturi să recomanzi unor copii sufocați de ecrane, imagini și informații din toate domeniile? Am abordat lecturile clasice: Creangă, Ispirescu, Arghezi... Am observat că nu știau prea multe despre autori sau cărțile scrise de ei. Frumos a fost când, într-un fragment din "La Medeleni", autorul face referire la Ivan Turbincă. "Ați auzit de el?" Liniște și ochi mari... "Nuuu...". Le-am citit povestea și s-au amuzat teribil.... Copii de clasa a III-a care tocmai erau fascinați de fantome și strigoi... A venit la fix povestea nemuritorului Creangă...

Am descoperit că acești copii nu refuzau să citească ci pur și simplu doreau să citească ceva corespunzător intereselor lor, dar își doreau și o modalitate concretă de a-și pune în valoare cunoștințele obținute. Doreau să explice ceea ce au citit, să treacă prin filtrul imaginației lor informația, să facă diverse

corelații, să realizeze predicții asupra a ceea ce ar putea să urmeze... Așadar, am început să pun în aplicare câteva modalități de evidențiere și de recompensare a copiilor care citesc, pentru a-i încuraja să citească.

1. Lanțul lecturilor

Am început să realizăm lanțul în clasă. Fiecare cât mai mândru și mai dornic să înșire cât mai multe lecturi dintre cele citite, pentru ca lanțul său să fie cât mai mare. Le-am propus ca lanțul să fie continuat acasă, iar atunci când ajung la cincizeci de lecturi să îl prezinte colegilor.

2. Clubul de lectură

O dată pe lună fiecare copil citește una sau două din titlurile prezentate și alese de ei. La trei săptămâni, ne întâlnim să prezentăm ce ne-a plăcut, ce am înțeles, ce ne-a impresionat. Bem ceai, mâncăm covrigi calzi și fiecare încearcă să își spună părerea. Atmosfera este relaxantă, copiii stau pe pernuțe, în cerc. Este momentul în care lectura de plăcere se îmbină cu școala. Titlurile alese nu fac parte întotdeauna din lecturile recomandate la clasă. Au fost cărți de benzi desenate cu personaje fantastice, subiecte rupte din realitatea cotidiană, dar toate au prins prin faptul că au fost alese de copii și au avut posibilitatea să își exprime propriile păreri, fără să fie constrânși de anumite rigori. Părerea fiecăruia a contat în egală măsură. Unii copii au descoperit o altă față a unor colegi pe care până atunci nu o cunoșteau.

3. Să citim în stele!

Am creat o constelație a lecturilor citite de copii pe parcursul unui an școlar. Fiecare copil a scris pe o steluță titlul lecturii citite și a prins-o în "galaxia lecturilor".

4. Cărămizile lecturii

Am creat un zid de cărămizi din hârtie colorată, pe care fiecare copil a scris titlul unei lecturi citite. În felul acesta am descoperit cât de mult a participat fiecare la construirea zidului. La întâlnirea de dimineață, unul sau doi copii veneau în fața clasei, prezentau cartea citită, preciza ce i-a impresionat în mod deosebit și cui crede el că i-ar plăcea această carte.

5. Vizită la Biblioteca Județeană

Am vizitat biblioteca în perioada Școala Altfel. Interesați, curioși, au descoperit fascinați că este o clădire cu "atât de multe cărți" în care, cu siguranță, îi vor aduce și pe mama sau pe tata să vadă cum e.

Ne dorim să îi determinăm pe copii să petreacă timp prețios citind, în loc să stea cu ochii în ecrane. Copiii își doresc timp să se joace, să socializeze. să comunice cu alți copii. Dacă reușim să ținem cont de dorințele și interesele lor, cu siguranță, lectura nu va mai fi o corvoadă. Generațiile actuale sunt precum diamantele pe care am încerca să le șlefuiem cu dalta și cu ciocanul... Ne trebuie o nouă tehnologie, adaptată intereselor lor.

Lectura la clasele mici se poate face cu plăcere, nu doar din necesitate. Contează însă foarte mult implicarea familiei. Acolo, practic, este "solul" unde noi, cadrele didactice, sădăm sămânța interesului pentru lectură, pentru frumos, pentru valori.

MODALITĂȚI DE FORMARE ȘI STIMULARE A GUSTULUI PENTRU LECTURA DE PLĂCERE

Prof. Lucia-Elena RUSU
Școala Gimnazială Nr.1, Gura-Văii, jud. Bacău

Lectura este un act de mare complexitate care presupune nu numai prezența unui cititor (lector) și a unui text, ci și interacțiunea acestora. Mai mult decât atât, lectura este influențată de contextul în care are loc. Este importantă delimitarea principalelor componente ale lecturii (text, lector, context), precum și a caracteristicilor acestora.

Textul reprezintă, de fapt, atitudinile autorului, atitudini care se manifestă în propriile trăiri față de lume, față de valorile umane, atitudini care evidențiază anumite concepte de viață, crezuri, idealuri, convingeri.

Lectorul vine cu structurile sale cognitive (bazate pe cunoștințele lui de limbă, despre lume etc.) și afective (bazate pe particularitățile lui emotive, pe starea în care se află la un moment dat), dar și cu strategiile prin care, în procesul lecturii, găsește, descoperă sensuri în text.

Precizând relația dintre cititor și autor, semiologul italian Umberto Eco creează o paralelă între *lectură* și *pădure*, evidențind tipurile de cititor-model și autor-model. *Atunci când intri în pădure, poți parcurge pe două căi: încerci să ajungi pe una sau mai multe căi ca să ajungi mai repede la casa Bunicii, sau a lui Prichindel, sau a lui Hansel și Gretel; în cel de-al doilea fel ne mișcăm ca să înțelegem cum anume e construită pădurea, de ce unele poteci sunt accesibile și altele nu...* Predispoziția semnalată de cercetător orientează spre cultura literar-artistică a cititorului, care încearcă să identifice în persoana autorului modelul, adică autorul-model.

Lectura este un act de mare complexitate care presupune nu numai prezența unui cititor (lector) și a unui text, ci și interacțiunea acestora. Mai mult decât atât, lectura este influențată de contextul în care are loc. Este importantă delimitarea principalelor componente ale lecturii (text, lector, context), precum și a caracteristicilor acestora. Textul reprezintă, de fapt, atitudinile autorului, atitudini care se manifestă în propriile trăiri față de lume, față de valorile umane, atitudini care evidențiază anumite concepte de viață, crezuri, idealuri, convingeri. Lectorul vine cu structurile sale cognitive (bazate pe cunoștințele lui de limbă, despre lume etc.) și afective (bazate pe particularitățile lui emotive, pe starea în care se află la un moment dat), dar și cu strategiile prin care, în procesul lecturii, găsește, descoperă sensuri în text.

Precizând relația dintre cititor și autor, semiologul italian Umberto Eco creează o paralelă între *lectură* și *pădure*, evidențind tipurile de cititor-model și autor-model. *Atunci când intri în pădure, poți parcurge pe două căi: încerci să ajungi pe una sau mai multe căi ca să ajungi mai repede la casa Bunicii, sau a lui Prichindel, sau a lui Hansel și Gretel; în cel de-al doilea fel ne mișcăm ca să înțelegem cum anume e construită pădurea, de ce unele poteci sunt accesibile și altele nu...* Predispoziția semnalată de cercetător orientează spre cultura literar-artistică a cititorului, care încearcă să identifice în persoana autorului modelul, adică autorul-model. Contextul lecturii este constituit din elemente de ordin psihologic (intenția de lectură, interesul pentru text etc.), de ordin social (intervențiile profesorului, ale colegilor etc.) și de ordin fizic (timpul disponibil, zgomotele, lumina etc.).

Contextul lecturii este constituit din elemente de ordin psihologic (intenția de lectură, interesul pentru text etc.), de ordin social (intervențiile profesorului, ale colegilor etc.) și de ordin fizic (timpul disponibil, zgomotele, lumina etc.).

Plecând de la premisa că lectura cărților nu mai reprezintă un interes major pentru elevii din ciclul gimnazial, consider că profesorul este cel care se face responsabil de descoperirea și utilizarea celor mai eficiente metode de stimulare a gustului pentru lectură, astfel încât citirea unei cărți să nu devină o corvoadă, ci o hrană spirituală, un izvor nesecat al cunoașterii.

Iată câteva strategii didactice de formare și stimulare a lecturii:

Expozițiile de carte se pot organiza în clasă și pot să cuprindă cărți despre o temă anume ce pot fi lecturate de elevi: *Trecutul istoric*, *Iubirea*, *Natura*, *Creația* ș.a.. Cărțile noi expuse sunt însoțite de scurte prezentări sau se extrag unele fragmente mai interesante. Expoziția poate fi îmbogățită cu ilustrații atrăgătoare.

Șezătorile literare reprezintă forme atractive, recreative și dinamizatoare. Contribuie într-o mare măsură la realizarea laturii estetice și morale a personalității elevilor. Lectura artistică, declamarea, dansul, cântecul sunt puternice stimulări ale sensibilității estetice, iar elevii manifestă un deosebit interes față de aceste activități.

Dramatizările făcute cu elevii după unele texte literare i-au stimulat pe elevi să citească mai mult din dramaturgia românească. Dramatizările după diferite lecturi *D-l Goe* și *Două loturi* de I.L.Caragiale i-au determinat pe elevi să participe cu mult entuziasm la citirea și redarea conținutului acestora.

Recenzia unei cărți prezentate de profesor sau de elevi constituie un mijloc de îndrumare a lecturii particulare. Recenzia se prezintă oral de către elevi, nefiind altceva decât exprimarea propriilor păreri despre creațiile citite. Elevii pot fi solicitați să-și formeze părerile asupra cărții, după un plan dat.

Lectura pe parcursul vacanței. Vacanța este timpul cel mai prielnic lecturii efectuate de elev. Lecturile conform programei școlare sunt recomandate de profesor la sfârșitul anului școlar. Controlul trebuie să fie mai mult stimulator și imediat după deschiderea cursurilor. Când se recomandă lectura pentru vacanță este bine să se aleagă nu numai ceea ce este util și necesar, ci și ceea ce poate să antreneze pe elevi la lectură, ceea ce este accesibil.

Bibliografie:

1. Eco, Umberto, *Șase plimbări prin pădurea narativă*, Editura Pontica, 1997
2. Goia, Vistian, *Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2000
3. Ilie Emanuela, *Didactica limbii și literaturii române*, Editura Polirom, Iași, 2014

MODALITĂȚI DE ABORDARE A LECTURII ÎN CICLUL PRIMAR

Prof. înv. primar Anamaria-Mihaela SALATIOAN
Școala Gimnazială „Avram Iancu”, Dej, jud. Cluj

Una dintre finalitățile majore ale claselor primare a fost, permanent, formarea capacităților de a înțelege textele scrise, de a le asimila, de a le face ale noastre; experiență care, atunci când este autentică și repetată, se poate transforma în ceea ce numim bucuria „gustului” cititului. Copilul care învață să citească are acces la memoria comună pe calea cărților și descoperă, în felul acesta, un trecut împărtășit, pe care îl reînnoiește, în grad mai mare sau mai mic, cu fiecare lectură.

O inițiere în arta cititului, a lecturii, presupunea în trecut și încă presupune, existența unor etape succesive, prezența deopotrivă a unui cadru protector și sărbătorec și crearea unor formule de prezentare a textului din care să nu lipsească seducția, promisiunea plăcerii.

În opinia mea, aceste trei principii nu trebuie să dispară, chiar dacă formele de concretizare, se impun a fi substanțial diferite.

Dincolo de activitățile de lectură din orele de limba română, învățătorul poate media întâlnirea cu lumea cărților prin „sărbători” ale cărții, concretizate prin prezentarea celor mai îndrăgite cărți, parada de personaje, expoziții de carte sau dramatizări.

Există, de asemenea, și varianta activităților extracurriculare structurate sub forma atelierelor și cluburilor/cercurilor de lectură. Iată câteva modalități de coagulare a lecturii și discuțiilor, și anume organizarea lor în funcție de metafora „lecturii-visare/evadare” și a „lecturii-aventură”.

În prima categorie s-ar așeza lectura și reflecția asupra unor texte ce construiesc lumi imaginare (ex.: *Alice în Țara Minunilor* de Lewis Carroll, *Micul Prinț* de Antoine de Saint-Exupéry, *Planetele Otiliei* de Liana Maria Petruțiu etc.). Sub incidența metaforei „lecturii-aventură” ar putea figura creații ce permit descoperirea unor lumi ce au corespondent vizibil în real (*Cărțile Junglei* de Rudyard Kipling, *Cartea cu Apolodor și A doua carte cu Apolodor* de Gellu Naum, *Aventurile unui fir de nisip* de Anamaria Constantin Lembrău etc.). În același mod pot fi gândite serii de lecturi organizate tematic în jurul „personajelor-copii, personajelor-animale sau personajelor-plante”. Iată câteva titluri care au în centru copii și care pot figura alături de texte clasice, precum *Hänsel și Gretel*, *Scufița Roșie* sau *Crăiasa Zăpezii*, două cărți bine scrise, tonice și substanțiale: *Ziua în care a fugit somnul* de Victoria Pătrașcu și *Istorie cu copii și Pârș mătă și frunză de gutuie* de Laura Grünberg.

Interesul pentru context este vizibil în modul în care didactica a formalizat cadre inedite de desfășurare a lecturii. Mă refer la sugestiile legate de prezența unei „biblioteci a clasei” sau a unui „colț al lecturii”, locuri ce pot conține „cartea săptămânii”, colaje de texte, dicționare, portrete de personaje etc. Dar mă refer, mai ales, la „activitățile de animare/stimulare a lecturii” și la formele lor specifice: „lectura-descoperire” de cărți, de teme, de imagini și „lectura pentru cei mai mici”.

Prima categorie de activități, cea a „lecturilor-descoperire”, pornește de la premisa că, pentru a ajunge la bucuria lecturii, elevii trebuie să citească suficient de corect și rapid, astfel încât înțelegerea și interpretarea să poată avea loc. Automatizarea decodării și intensificarea ritmului lecturii sunt preocupări ce definesc, în principal, clasele a II-a și a III-a. Cadrul metodic ce vizează provocarea elevilor la lectura

unor texte integrale este reprezentat de „activitățile de animare/stimulare a lecturii”; acestea intenționează motivarea extrinsecă a elevilor prin integrarea lecturii în spațiul jocului (motivarea ludică), fie prin atribuirea de roluri sociale (motivare prin responsabilizare). Spațiul de creativitate didactică este extrem de vast și permite structurarea unor activități la nivelul unei singure clase, dar și prin dialogul dintre clase paralele.

„Lectura-descoperire” se asociază motivației prin „joc”, în vreme ce „lectura pentru cei mai mici” permite motivarea elevilor prin „angajare socială”. În cazul motivării ludice, cadrul jocului este reprezentat de o clasă sau de două clase paralele. Învățătorul începe prin a oferi elevilor un număr finit de texte: 3-6 texte literare, ce au în comun o componentă tematică sau structurală. Pașii următori conțin invitația la lectură (fiecare elev va citi minimum două texte) și orientarea ei (lectura va urmări identificarea elementului comun), pentru ca, apoi, fiecare elev să prezinte colegilor asemănările descoperite. Scenariul poate conține și un moment al organizării elevilor care au citit aceleași cărți pe grupe, astfel încât discuția să fie mai focalizată și mai ușor de condus. Grupajele de texte pot avea în centru un nucleu tematic- un animal (furnica, lupul, Sfânta Duminică), un arbore, un anotimp etc. Mai mult, grupajele pot fi realizate în jurul unui grupaj textual (o poveste africană, un basm rusesc, unul chinezesc etc.) sau a unui stereotip narativ (trei frați, trei probe, mezina/mezinul etc.). Indiferent de elementul de coagulare, finalitatea primă a acțiunii didactice rămâne aceea de a pune elevii să parcurgă un număr cât mai mare de texte.

În privința discuțiilor generate de lectură, acestea pot include exprimarea reacțiilor emoționale (ce a plăcut/ interesat/ uimit), dar se vor menține, în principal, în zona identificării elementelor comune. În situația în care elementul de coerență este reprezentat de temă, comentariile vor viza și diferențele existente la nivelul reprezentării artistice. Atunci când activitatea se reduce la nivelul unei singure clase, discuția se poate continua prin completarea listei de texte, de către elevi și învățător, și prin continuarea lecturii. Atunci când are drept punct final confruntarea dintre două clase, discuțiile se vor relua în cadrul unei competiții în care elevii își vor adresa reciproc întrebări despre cărțile citite.

A doua categorie de activități orientate spre stimularea lecturii își propune motivarea prin responsabilizare. Miza este, ca în cazul precedent, sporirea acurateții și a ritmului citirii, obiective realizabile, de data aceasta, prin investirea elevilor care știu deja să citească cu rolul de a citi colegilor din clasele mai mici. Activitatea pretinde, din partea elevilor investiți cu acest rol, atât parcurgerea mai multor cărți, cât și relectura, cu voce tare, a textului ales. Efortul căutării și al exercițiilor de citire expresivă este recompensat de bucuria pe care sunt capabili să o ofere, dar și de admirația pe care o stârnesc „ascultătorilor”.

O activitate de stimulare a lecturii este „transpunerea de texte literare”, ce presupune lectura aprofundată a unui text literar, urmată de transpunerea lui în bandă desenată sau în piesă de teatru. Pentru a transpune un text literar într-o piesă de teatru este necesară relectura textului sau a fragmentului de text, cu scopul de a identifica scenele ce urmează a fi transpuse; transpunerea fragmentelor, la nivel de grupe, în dialog scris, urmată de distribuirea și învățarea rolurilor, apoi de realizarea „spectacolului”.

Altă activitate de stimulare a lecturii este „dialogul cu personajele”. Aceasta presupune lectura discontinuă a unui text cu un personaj bine conturat (ex: *Pinocchio* de Carlo Collodi, *Heidi*, *fetița munților* de Johanna Spyri etc.); întreruperile făcându-se în momentele în care eroul/ eroina se confruntă cu

probleme reale; elevii fiind puși în situația de a se adresa eroului/eroinei, de a-l/ a o sfătui, vorbindu-i sau scriindu-i.

„Procesul literar” este o activitate ce presupune lectura aprofundată a unui text literar cu un personaj și o problematică bine conturate. Urmează analiza atentă a acțiunii, secvență cu secvență, circumscrierea sistemului de personaje, acuzarea personajului, formarea grupelor de „procurori” și de „avocați” și alegerea „judecătorilor”; distribuirea sarcinilor de lucru („procurorii” trebuie să demonstreze, prin exemple, că acuzarea este întemeiată; „avocații” trebuie să demonstreze, prin exemple, că acuzarea nu este întemeiată) și definirea rolului „judecătorilor” (ascultă cu atenție argumentele apărării și acuzării și decid de partea cui este dreptatea); structurarea argumentelor și desfășurarea procesului.

Ca activități extracurriculare, cercul sau clubul de lectură reprezintă formula didactică predilectă pentru abordarea textului ca suport al lecturii și ca obiect cultural. În mod diferit, atelierul de lectură reprezintă, alături de ora de literatură, contextul propriu abordării textului ca operă, ambele fiind locuri ale inițierii în lectura literară. Primul tip de activitate extracurriculară se adresează, în principal, elevilor de clasa a II-a și a III-a, în vreme ce atelierul de lectură, mai pretențios și mai complex, poate răspunde obiectivelor clasei a IV-a. Activitățile clubului permit, pe de o parte, lectura, în grup, a unor texte și discutarea lor, se pun întrebări și se dau răspunsuri, pornind de la cărțile citite. Pe de altă parte, clubul este cadrul ce permite schimbul cărților citite individual și, după realizarea lecturilor comune, împărtășirea impresiilor. Ceea ce distinge clubul de atelierul de lectură este absența, în primul caz, a unui proiect de dezvoltare a competenței lecturale și menținerea activităților în zona bucurieei provocate de întâlnirea cu literatura și discuțiile informale.

În opinia mea, rețelele tematice sunt, pentru elevii de vârstă școlară mică, cele mai ușor de cuprins și, într-o oarecare măsură, cele mai formative; și asta deoarece permit constituirea unor zone de cunoaștere și reflecție ce delimitează aspecte și problematici din cele mai diverse, exprimate sau nu simbolic.

Din punctul de vedere al inițierii în lectura literară, importantă este nu numai trăirea experiențelor imaginare pe care le propun operele și reflecția asupra lor, ci și înțelegerea, atât cât se poate la această vârstă, a naturii imaginarului.

Mai complex decât clubul, prin finalitățile ce îl definesc, atelierul de lectură vizează dezvoltarea și ameliorarea capacităților de lectură prin intermediul unor sarcini de lucru explicite și bine focalizate.

În final, aș putea spune că lectura trebuie să realizeze un deziderat formulat din vechime: „Să nu îi educăm pe copii pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari. Și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să îi învățăm să se adapteze”. (Maria Montessori)

O doză mare de perseverență și un ocean de dragoste vor putea modela munca dascălului, deoarece prin dragoste, el este chemat să crească și să educe Omul, iar lectura este și ea o fărâamă din tot ce reprezintă munca dascălului, vizibilă și capabilă să străbată barierele timpului.

Bibliografie:

1. Alberto Manguel, *Une histiore de lecture*, Arles, Actes Sud, 1998
2. Alina Pamfil, *Limba și literatura română în școala primară- perspective complementare*, Paralela 45, 2009
3. Cristian Poslaniec, *Pratique de la littérature de jeunesse à l'école. Comment élaborer des activités concrètes*, Paris, Hachette, 2003

LECTURA, O CARTE DE VIZITĂ ÎN CONTURAREA PERSONALITĂȚII ELEVILOR DE GIMNAZIU

Prof. Adriana SANDU

Școala Gimnazială Nr. 119, Sector 4, București

Școala are privilegiul de a determina în mare măsură evoluția ulterioară a tânărului, profesia pe care o va urma precum și în mare parte ansamblul de cunoștințe pe care individul îl duce cu el mai departe. Astfel, cititorii de cărți cresc pe băncile școlii, iar menirea cadrelor didactice e să aprindă pasiunea pentru lectură în inima micilor potențiali cititori. Profesorii au dificila responsabilitate de a concura mass-media și jocurile de calculator făcând din lectură nu doar o alternativă viabilă, ci una de preferat.

Lectura are un rol important în dezvoltarea și formarea personalității. Este evident că deprinderea lecturii rămâne un fundament solid pentru toată viața. În lipsa îndrumării părinților, educatorilor, profesorilor, foarte mulți școlari nu simt nevoia de a citi. Numai o lectură îndrumată poate să dezvolte un interes continuu. Acest fapt generează interesul de a citi din plăcere, de a pătrunde în lumea misterioasă a cărții. Lectura a devenit fragilă și din cauza concurenței neloiale cu mass-media, cartea este cea care suportă consecințele. Fie în biblioteci sau în alte locuri lectura este totuși o experiență unică, interesantă și captivantă. Ea este o modalitate de a educa, instrui și a contribui la formarea valorilor morale ale cititorului. Lectura oferă copiilor frumusețile inefabile ale poveștilor, povestirilor și ale altor texte, unde imaginația și fantezia zboară, trăind împreună cu eroii și personajele bucurii, dezamăgiri, speranțe.

Lectura este o activitate foarte importantă în procesul învățării, al formării personalității pe parcursul întregii vieți. Trebuie să-i convingem pe elevi să citească mai mult și acest lucru îl putem face explicându-le ce pot descoperi ei prin parcurgerea textului scris: emoții, sentimente, trăiri, identificarea cu personajele, libertatea de a alege, de a lua atitudini, a comenta. Lectura unei opere este forma cea mai utilă și deplină, aducătoare de satisfacții intelectuale și emoționale superioare din punctul de vedere al receptării mesajului unei opere. Cultivarea interesului pentru lectură poate fi însă stimulat și prin prezentarea cărților cu ajutorul suportului audio-video.

Formarea gustului pentru lectură, descoperirea aptitudinilor de creație ale elevilor și cultivarea acestora, pentru a-i forma pe viitorii consumatori și creatori de frumos, nu se pot înfăptui numai în orele de literatură. De aceea, profesorii recurg la o serie de activități desfășurate în afara clasei și a școlii care, prin caracterul lor mai liber, deschis, pot stimula în mai mare măsură creativitatea elevilor, cultivându-le interesele și înclinațiile pentru literatură.

Rezultate notabile în atragerea copiilor și adolescenților spre lectură le dau lansările de carte în cadrul zilelor școlii, punerea în scenă de către elevi a unor piese de teatru, dar și cenaclurile literare organizate la nivelul unităților școlare. Se poate realiza un cenaclu de lectură, la care să participe elevi de la toate clasele; mai ales cei mici sunt foarte receptivi, vin cu cartea de povești, o povestesc și apoi o punem, împreună, în scenă și sunt încântați.

Scrierile religioase, care au un conținut istoric sau moral, sunt foarte iubite de elevi dacă sunt pe măsura înțelegerii lor. Cele mai accesibile și mai plăcute sunt lecturile care prezintă viețile sfinților și faptele morale ale acestora sau ale creștinilor obișnuiți, fapte redactate sub forma povestirilor morale

scurte. Lecturile care prezintă minuni trecute sau relativ recente sunt cele care impresionează, atrag, conving și sensibilizează elevul.

Lectura este o activitate aparte care implică multe procese ale gândirii (comparația, analiza, sinteza), iar deprinderea de a lectura se formează începând cu primul an de studiu. În acest sens trebuie să existe o strânsă colaborare între bibliotecar și cadrele didactice, în scopul creării și dezvoltării deprinderii de a citi. Biblioteca trebuie să fie un spațiu primitiv, să dezvăluie un strop din comorile sale și să promită multe satisfacții celor ce-i vor călca pragul pe mai departe. Activitățile organizate de bibliotecă vor fi mai diversificate și mai specializate. Pe lângă obișnuitele aniversări ale scriitorilor și altor personalități culturale și științifice, se pot organiza cercuri de lectură pe baza unor programe speciale stabilite împreună cu consilierul educativ al școlii, profesorii de limba și literatura română, istorie, chiar cu psihologul școlii, mai ales dacă se are în vedere și antrenarea unor elevi cu cerințe educative speciale. În cadrul acestor cercuri se face lectura selectivă a unor opere din bibliografia obligatorie și facultativă, urmând ca elevii să le parcurgă în întregime acasă. La următoarele ședințe de cerc vor avea loc discuții pe marginea textelor citite, se fac aprecieri și se trag concluzii. Este foarte important ca între elevi și profesor, respectiv, bibliotecar, schimbul de informații să nu fie unilateral, să se accepte și punctul de vedere al celui ce descoperă cartea, identificând astfel și nevoile sau gusturile acestuia în materie de lectură.

Este necesar ca aceste cercuri de lectură să nu fie percepute de elevi ca fiind ceva obligatoriu și să nu se simtă constrânși să participe, ci să vină cu plăcere, să conștientizeze că acestea contribuie la formarea și modelarea personalității lor. Fiecare oră de cerc se va desfășura pe baza unui proiect alcătuit conform normelor specifice, cu evidențierea scopului, obiectivelor, strategiilor folosite, modalităților de evaluare și de stimulare a elevilor.

O altă activitate compatibilă cu nivelul de dezvoltare intelectuală a elevilor din ciclul secundar este cenaclul literar. Acesta reprezintă o activitate specială. Ea este rezervată elevilor cu aptitudini literare și critice deosebite și presupune, în primul rând, lectura valorizantă a textului literar. Totuși, cenaclul este deschis tuturor elevilor, o parte dintre aceștia – cei fără veleități literare – putând asigura auditoriul și este de la sine înțeles că discuțiile purtate în cadrul activității și materialele prezentate vor fi de un real folos atragerii elevilor către lectură și, în ultimă instanță, în formarea lor intelectuală. Lectura valorizantă va fi urmată de discuții la un nivel superior celui specific cercului de lectură, precum și de prezentarea unor creații proprii ale elevilor. De aceea se poate spune că acest tip de activitate este un prim pas în selecția și încurajarea elevilor cu aptitudini de creație literară. Evident, la ședințele cenaclului pot participa literați, alte personalități ale vieții publice culturale.

Sesiunile de comunicări și referate reprezintă o altă modalitate de atragere a elevilor spre lectură, spre un studiu intens și precis direcționat. Fie că sunt realizate cu participarea elevilor, a cadrelor didactice sau mixtă (în funcție de specificul și temele alese), acestea au ca public țintă în primul rând elevii și constituie o formă superioară de deschidere spre lectură, spre cea științifică, mai ales.

Clubul de teatru include activități de durată (un an școlar sau chiar mai mult), cu valențe formatoare complexe și are implicații directe asupra membrilor săi, micii actori, regizori sau scenariști, dar și indirecte, asupra celorlalți elevi care vor învăța cum să se comporte într-o sală de teatru și cum să aprecieze reprezentațiile de acest tip.

Lectura suplimentară ne devine familiară din anii de școală. Selectarea lecturii suplimentare revine învățătorului, care cunoaște cel mai bine afinitățile sufletești ale elevilor precum și conținutul educativ necesar într-o anumită etapă a dezvoltării lor. Dacă elevul începe a citi din curiozitate și insistă motivat fiind și de aprecierile primite la clasă, el va realiza mari progrese: prin informație; prin deprinderea cititului coerent, conștient; prin implicare afectivă; prin însușirea unui vocabular expresiv; prin îmbogățirea vocabularului.

Lectura cărților de calitate reprezintă un act extrem de important în evoluția noastră ca indivizi. Fără îndoială, cititul reprezintă o activitate necesară, poate chiar vitală, în formarea elevilor.

MAI CITIM DE PLĂCERE?

Prof. Mirela SAVIN
Prof. Iuliana NEGREȚ
Colegiul Național Militar „Alexandru Ioan Cuza”, Constanța

În ziua de astăzi, tot mai mulți părinți se plâng de faptul că propriii copii nu mai citesc. Parcurgând diferite statistici, tragem concluzia că elevii nu mai citesc pentru că există o serie de factori externi care distrag atenția, cum ar fi internetul și tot ce presupune acesta. Însă, orice dascăl are la îndemână metode și tehnici pentru a le atrage atenția, a îi motiva să citească etc.

Metodologia didactică, după cum bine se cunoaște, evoluează în acord cu exigențele sistemului de educație contemporan, iar accentul tot mai evident care se pune pe metodele moderne este în acord cu această evoluție. Cu toate acestea, precizăm de la început faptul că este esențială în practica didactică menținerea unui raport echilibrat între metodele tradiționale și cele moderne.

Din perspectiva învățământului modern, metodele de predare-învățare sunt selectate și sunt aplicate în strânsă legătură cu diferitele componente ale procesului de învățământ; se concep, se îmbină și se folosesc în legătură cu particularitățile de vârstă și individuale. Metodele de predare-instruire au caracter dinamic, fiind deschise înnoirilor și perfecționărilor continue. În privința raporturilor dintre ele, acestea se schimbă în funcție de context mai ales că, de fapt, metodele tradiționale și cele moderne prezintă atât avantaje, cât și dezavantaje, astfel încât nicio categorie nu trebuie utilizată în mod exclusiv, servind scopurilor instruirii. Paralel cu noțiunea de metode de învățământ se utilizează și procedee didactice, metodologie didactică.

Utilizate tradițional, metodele/procedeele/tehnicile au rolul de a transforma elevul într-un robot. Acestea pot fi reinventate și combinate cu cele moderne pentru a spori gradul de atractivitate al lecției, lucru pe care l-am putut constata atunci când am dat exemple. Metodele activ-participative au rolul de a stârni interesul elevilor, de a-i sensibiliza, dar și de a prezenta materialul faptic, reactualizând conținuturile învățate anterior sub formă ludică.

Renzo Zuccherini, în anul 2005 publică lucrarea *L'italiano per gioco. 99 schede di attività motorie e giochi per imparare l'italiano*, la Perugia, în cadrul editurii Edizioni Era Nuova srl. Acesta consideră faptul că jocul reprezintă o modalitate cheie de a înțelege, asimila și aprofunda o limbă străină. Pentru a putea realiza acest lucru, profesorul trebuie să știe să aleagă metoda/tehnica/procedeele în funcție de

caracteristicile copilului/copiilor, de abilitățile lor și de contextul predării-învățării. În continuare, vom prezenta câteva tehnici, adaptate pentru gimnaziu și liceu:

METODE/PROCEDEE/TEHNICI –RENZO ZUCCHERINI

Nr. crt.	Denumire	Caracteristici	Aplicabilitate/exemple
1	Jocul perechilor	Există două grupe, fiecare copil extrage un bilet cu o anumită informație științifică și își caută perechea pentru a formula ideea.	De exemplu: <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> A B </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> 1 → a </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> 2 ↘ b </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> 3 ↗ c </div>
2	Practici cotidiene	Profesorul pune o întrebare din spațiul real și numește un elev. Acesta răspunde la întrebare făcând o conexiune cu lecția studiată anterior. Apoi, face o remarcă din realitatea imediată și numește un coleg care să facă o conexiune cu lecția predată anterior. Se poate aplica până se revine la profesor, fiind implicați toți elevii din clasă sau doar 4/5 elevi.	Spre exemplu: Profesorul- Aseară am văzut la știri că Mircea Cărtărescu a lansat un nou volum de poezie. Cine este, pentru Eugen Simion, <i>spiritul întemeiator</i> în poezie? Elev 1-Ienăchiță Văcărescu. M-am gândit să compun o poezie, o alegorie pe tema iubirii pierdute. Care este numele, X, textul liric studiat ieri în care am observat stilul poeziei populare? Elev 2- <i>Amărâta turturea</i> etc.
3	Mașina jocurilor	Există trei grupe care primesc un plic în care se află părțile componente ale unei mașini. Pentru a le compune, trebuie să rezolve cerințele fiecărui cartonaș. Membrii echipei trebuie să rezolve cerințele comunicând nonverbal.	De exemplu: Profesorul le dă cartonașe cu cerințe clare pe care să le recompună.
4	O casă pentru toți, toți pentru o casă	În centrul clasei se află o coală mare care reprezintă esența lucrurilor. Clasa se împarte în șase grupe, fiecare grupă trebuind să descifreze pe baza fișelor primite ce parte din întreg reprezintă.	Spre exemplu: Coala este harta României de astăzi. Cele șase grupe au părți diferite din teritoriile românești și trebuie să recompună harta.
5	Mingea prizonieră	Se împarte clasa în două. Fiecare grupă are un căpitan. Un elev, dacă numărul este impar, devine arbitru (dacă nu, rolul îi revine profesorului).	De exemplu: Profesorul le dă exemple de întrebări clare, succinte și le

Primul căpitan care răspunde la întrebarea arbitrului va avea lovitura de începere. Se pun întrebări din lecția anterioară. Dacă un copil nu știe să răspundă, devine prizonier. Cel care a pus întrebarea trebuie să răspundă. Dacă nu știe, el și încă un copil, ales de căpitanul echipei adverse, devin prizonieri. Jocul se termină când dintr-o echipă rămâne doar căpitanul.

explică că nu au voie să critice răspunsul/persoana.
Cine este Costache Conachi?
Ion Heliade-Rădulescu aparține
cărei perioade?

Din cele prezentate mai devreme, rezultă faptul că metodele/procedeele/tehnicele tradiționale operează o selecție riguroasă a conținuturilor, în timp ce metodele/tehnicele/procedeele activ-participative permit și creativitatea. Dacă pentru prima categorie vorbim de rigoare, standardizare, cu accent pe însușirea materiei, în al doilea caz notăm rolul cheie care este reprezentat de activitatea elevului. Desigur, în mod concret, o anumită metodă/tehnică, un anumit procedeu se află sub influența alteia/altuia. Aplicându-le la clasă, am constatat faptul că elevii au început să citească pentru a descoperi misterul acțiunii cărții puse în discuție.

ROLUL ACTIVITĂȚILOR NONFORMALE ÎN STIMULAREA LECTURII DE PLĂCERE

Prof. învă. preșcolar Mihaela SCARLET
Prof. învă. preșcolar Oana VELEA
Grădinița cu Program Special Nr.49, Brăila

Activitățile extrașcolare contribuie la formarea personalității preșcolarilor. Sunt importante și utile. Dar sunt anumite aspecte care ar putea să influențeze succesul acestora, printre acestea numărându-se: desfășurarea acestora poate implica anumite costuri, sau se pot realiza în timpul liber al preșcolarilor. Profesorii caută soluții pentru valorificarea lor: urmăresc costurile activităților și programul părinților. Dar, este suficient? Din propria experiență am realizat faptul că, este destul de greu să desfășori multe activități extrașcolare, pentru că programa școlară este încărcată. Se pune întrebarea: cum îi determinăm pe copii să se implice în desfășurarea activităților extrașcolare?

De-a lungul anilor, activitățile extrașcolare au luat forme variate, toate având ca scop învățarea nonformală și petrecerea în mod plăcut a timpului liber. Prin aceste activități, care cuprind domenii și arii foarte mari, copiii își pot dezvolta anumite competențe și abilități necesare unei bune dezvoltări armonioase pentru o integrare în societate. Când vorbim de activități extrașcolare, ne referim la acel program la care preșcolarul participă și ar trebui să facă acest fapt cu plăcere deoarece scopul este acela de a-i forma abilitățile necesare unei bune dezvoltări, formării personalității preșcolarului care își va găsi prin acestea înclinațiile, talentul și domeniul în care ei vor fi performanți.

Ca profesor pentru învățământul preșcolar, am căutat să îndrept preșcolarii spre abordarea lecturii din mai multe perspective, astfel încât să i se dezvolte orizontul cultural și spiritual. Încă din grupa mică, se pune accent pe centrul bibliotecă, unde copiii “citesc” mai întâi imagini cu anumite anotimpuri, povești, etc., învață poezii, ascultă povești.

Activitățile din cadrul Domeniului Limbă și Comunicare, vizează dezvoltarea limbajului sub aspectele vocabularului, ale gramaticii, ale sintaxei, dar și ale înțelegerii semnificației mesajelor, ale comunicării (cuprinzând abilități de ascultare, comunicare orală și scrisă, nonverbal și verbală) și preachizițiile pentru scris-citit și însoțește dezvoltarea copiilor în fiecare dintre celelalte domenii.

Povestirile educatoarei sunt activități de expunere orală a unor creații literare (povestiri, povești, basme). Ele se organizează cu toți copiii grupei, în cadrul activităților obligatorii sau cu grupuri mai mici de copii, în cadrul activităților alese. Astfel, la vârsta de 3-4 ani povestirile sunt prezentate mai pe scurt, la 4-5 ani se vor prezenta aspecte de viață care să influențeze sentimente și trăiri, iar la 5-6 ani se vor prezenta aspecte mai complexe din natură și viața înconjurătoare, expresii poetice, etc.

Lecturile după imagini sunt și ele foarte importante în dezvoltarea cunoștințelor copiilor, având rol de fixare și activizare a vocabularului.

Imagina joacă un rol important în trezirea interesului copilului preșcolar pentru activitatea de citit-scris „Lectura imaginilor” din cărțile pentru copii, prefigurează lectura textelor tipărite din manualele școlare. Se lansează ideea că „abilitatea” de a citi se formează prin actul citirii, având ca bază de plecare povestea.

Astfel, s-a lucrat pe grupe eterogene (4-6 ani), punându-se la dispoziție copiilor cărți adecvate vârstei lor, frumos ilustrate, dar care aveau și câteva rânduri de text ce reprezentau fie conținutul pe scurt al povestirii, fie conținutul imaginii.

Urmărindu-se comportamentul copiilor în cadrul contactului cu cartea, sub îndrumarea mai mult sau mai puțin discretă privind modul de utilizare a cărții, s-au tras următoarele concluzii:

*Rolul cărții în pregătirea acțiunii de citit este esențial.

*Timpul are o valoare aparte în formarea motivației interioare pentru citit prin recepționarea cuvintelor ca întreg, integrate în poveste.

*Trebuie să se acorde copilului șansa de a descoperi capacitatea de a asculta și de a înțelege o poveste.

* A învăța să citească și a iubi acest lucru, implică anumite cerințe psihopedagogice care trebuie respectate de adult(educatoare, învățătoare, membru al familiei) în dirijarea copilului. Acestea sunt:

a) Cărțile trebuie să fie la dispoziția copiilor, sugerându-i-se cu ce să înceapă. Când va ști să citească, va cere ajutor pentru o carte mai complicată. A da ajutor este o plăcere pentru ceilalți copii.

b) Să creeze momentul prin care, împreună cu copilul, să povestească despre cartea citită.

c) Înainte de a o așeza pe raft, adultul să lectureze conținutul cărții pentru a trezi interesul pentru citit.

d) Cărțile să fie atractive și ilustrațiile sugestive.

e) Adultul să evalueze nivelul de start al interesului și deprinderii de a lectura(de exemplu, jocuri de creație cu cartea, în care copilul poate aborda, în momentul lecturării imaginilor, rolul de actor; desenul-învățarea lecturii propriilor desene prin denumirea elementelor componente ale acestora, descrierea caracteristicilor și interpretarea acestora.)

Se pare deci că „aciti, dorind să faci”, nu înseamnă „vezi și spune” decodificând cuvânt după cuvânt prin analiză fonetică sau prin progresarea de la o plecticoasă înșiruire de cuvinte (silabe) fără sens la altele sau după o schema de vocabular controlată care a fost formată ca un automat. A citi „este întâi a găsi sensul celor tipărite”, iar copilul trebuie să fie conștient de asta încă de la grădiniță.

Scopul educational al activității dascălului în pregătirea copilului pentru activitatea de a citi nu trebuie să fie deprinderea de a citi, ci modul în care aceasta este pusă în practică.

Secretul constă în modul în care adultul citește cu copilul. Cartea trebuie să fie citită de adult într-un mod interesant, într-un limbaj natural accentuând umorul sau tragedia.

În concluzie, atât în grădiniță, școală sau în familie, le revine un rol important în pregătirea copilului pentru acțiunea de citi. A citi nu se rezumă deci numai la recunoașterea literelor, la delimitarea propozițiilor sau a silabelor în cuvinte sau la formularea de propoziții, ci și la familiarizarea copilului preșcolar cu lectura textului tipărit, prin simpla răsfoire a unor cărți îndrăgite de povești.

Bibliografie:

1. „Piramida cunoașterii”- Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar, Editura Diamant, 2014;
2. „Revista învățământului preșcolar”, Editura Coresi 3/2007;
3. „Revista învățământului preșcolar”, Editura Coresi 1/2007.

ROLUL ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE ÎN STIMULAREA LECTURII DE PLĂCERE

Prof. Margareta SICHITIU
Colegiul Tehnic Motru, jud. Gorj

În condițiile unei societăți bazate pe mijloacele de comunicare ale tehnologiei informaționale moderne, se pare că gadget-urile și rețelele de socializare câștigă tot mai mult teren în fața lecturii. Ne confruntăm cu o generație care se exprimă mult mai greu, o generație care nu știe să comunice, care nu mai acordă atenția necesară lecturii de orice fel. Tocmai de aceea noi, dascălii, avem misiunea de a găsi permanent metode și mijloace care să trezească interesul elevilor pentru lectură, care să conducă spre conștientizarea importanței lecturii în rândul tinerelor generații și nu numai. În această privință, activitățile extrașcolare au un rol foarte important.

Știm cu toții că lectura reprezintă o experiență a gândirii creatoare, un mijloc al cunoașterii, al dezvoltării personale și totodată, o modalitate de relaxare, de evadare din realitatea cotidiană și de pătrundere în alte orizonturi care aparțin imaginației. Prin lectură, cititorul proiectează o mișcare interioară în care el devine regizor și, respectiv, actor al acțiunii. În acest sens, trebuie să le insuflăm elevilor dragostea și de ce nu, chiar pasiunea pentru lectură, pentru cărți. Cărțile îl ajută pe cititor să se inițieze, să se transforme, să-și dorească să descopere, să trăiască diferite experiențe de viață, să facă alegeri și să ia decizii împreună cu personajele, lectura oferindu-i destule cunoștințe și resurse menite să îl pregătească pentru experiențele reale, din viață și din lume. Este foarte important să le oferim acest bagaj de idei,

alegeri și experiențe încă de la început. Și putem realiza acest lucru mai ales prin stimularea plăcerii de a citi. Prin a face în așa fel încât lectura să devină pentru ei o plăcere.

Modalitățile și mijloacele prin care putem stimula lectura de plăcere în afara orelor de curs sunt diverse. Iar biblioteca școlii are un rol foarte important în acest sens, ea reprezentând primul pas după sala de clasă, pe care trebuie să îl facă copilul, adolescentul, în domeniul lecturii. Însă putem spune, că bibliotecile se confruntă și ele cu o rivalitate a mijloacelor de tehnologie modernă și tocmai de aceea s-au înființat acele centre de informare documentară, modele moderne de bibliotecă în care elevul poate accede la cultură și prin alte căi decât clasică lectură. Activitățile extrașcolare organizate în cadrul bibliotecii sunt mult mai atractive pentru elevi, contribuind la stimularea lecturii de plăcere. La bibliotecă se sparge monotonia din clasă, elevii fiind mult mai relaxați, eliberați de stresul notării. Activitățile pot fi din cele mai diverse: concursuri, aniversări ale autorilor, marcarea de evenimente istorice, șezători literare, recitaluri de poezie, expoziții de cărți, lansări de carte, cluburi de lectură, de teatru, cenacluri literar-artistice etc. Toate acestea constituie niște provocări pentru elevi și contribuie la trezirea interesului pentru lectură și stimularea plăcerii de a citi.

Din experiența de profesor care desfășoară împreună cu elevii activități extrașcolare diverse, am observat că într-o oarecare măsură, acestea îi responsabilizează și îi determină să se implice și să acționeze ca atare. Ca un prim exemplu aș putea menționa derularea clubului de lectură “Vocea cititorului”, o activitate desfășurată la început în cadrul bibliotecii și al Centrului de informare documentară. Într-un ambient muzical, în decorul unei ceainării, elevii participanți lecturau două ore pe zi din cărți recomandate chiar de ei. Astfel, erau provocați să caute cărți cu titluri interesante și le-am creat posibilitatea unei competiții, atât în ceea ce privea căutarea unor cărți, cât și în lecturarea acestora. Iar lectura continua acasă, urmând ca la următoarea activitate să se poarte discuții pe tema celor citite. De asemenea, tot în cadrul clubului de lectură, aveau loc prezentări de carte, fiecare membru încercând să-i convingă pe ceilalți să lectureze cărțile prezentate.

O altă activitate prin care urmăream să le stimulez interesul pentru lectura de plăcere era organizarea de concursuri care să vizeze receptarea conținutului unei cărți. În acest sens, elevii aveau ca sarcini de lucru conceperea unor teste cu întrebări pe care să le pună celorlalți membrii ai grupului. Totodată, avea loc un schimb de impresii, se inițiau dezbateri privind experiențele de viață desprinse din cărți. Se formulau păreri pro și contra și astfel deveneau interesați în a-și argumenta fiecare opinia cu exemple din text.

Pe tot parcursul acestor discuții îi orientam spre a descoperi ei înșiși beneficiile lecturii: formarea abilităților de a asculta, de a acorda atenție, de a se concentra și de a memora; înțelegerea sensului cuvintelor, fiecare dintre ei având câte un carnețel în care își notau cuvintele necunoscute pe care le căutau apoi în dicționar, conștientizând astfel că își construiau, în timp, vocabularul necesar unei exprimări elevate; îmbunătățirea abilităților de comunicare; stimularea imaginației și a creativității; deprinderea unor abilități de gândire (au conștientizat că atunci când citesc, învață să înțeleagă cauza și efectul, învață să exerseze logica, dar și să gândească în termeni abstracti). În același timp, aceste ore petrecute în cadrul clubului de lectură erau percepute de ei ca o modalitate de relaxare, depășind stările de anxietate, stres sau plictiseală. În plus, clubul de lectură se desfășura și în cadrul bibliotecii municipale, prilejuindu-le astfel

ocazia de a intra în contact și cu alți cititori, inclusiv cu cei maturi, cu care împărtășeau impresii și de la care aflau alte titluri de cărți interesante, fiind astfel determinați să le citească.

În altă ordine de idei, pentru a stimula plăcerea de a citi, implicam elevii în derularea activităților prilejuite de aniversarea unor personalități celebre, fie ele din domeniul literaturii, al istoriei sau al culturii. Îi conștientizăm astfel în legătură cu rolul important al lecturii în formarea unei culturi generale și nu numai. Au înțeles că participarea la aceste evenimente implică lectură individuală, în urma căreia pe lângă cunoștințe, își însușeau valori, principii, sentimente. Prin intermediul lecturii și-au sporit stima de sine, respectul, simțul aprecierii, și-au îmbogățit starea spirituală.

Un alt tip de activitate extrașcolară derulată cu scopul stimulării lecturii de plăcere a fost o campanie electorală a cărților. În cadrul acesteia au fost provocați să aleagă mai multe cărți, pe care să le promoveze în rândul colegilor din școală. Obiectivul principal era acela de a atrage și a convinge cât mai mulți colegi să citească respectivele cărți, urmând ca, la finalul campaniei, să se voteze cartea preferată. În acest fel, a trebuit să folosească metode specifice unei campanii, precum pliantele, pancarte, fluturași, discursuri persuasive. Acest lucru le-a oferit ocazia de a prezenta ei, înșiși, colegilor avantajele lecturii de plăcere. Acest tip de activitate a atras un număr mare de cititori care au conștientizat, la rândul lor, importanța lecturii pentru dezvoltarea lor personală. Elevii implicați au căutat cu acest prilej metode dintre cele mai diverse de a promova cărțile înscrise în campanie, iar cititorii au contribuit la situarea pe podium a celei mai interesante cărți. În urma derulării acestei activități, s-a reușit înființarea unui cenaclu artistico-literar care a atras și mai mulți elevi interesați de lectură. În cadrul acestuia se recitau poezii, se prezentau eseuri, se realizau portofolii pe baza cărților lecturate.

Un alt mijloc care a contribuit la stimularea lecturii de plăcere în rândul elevilor, l-a constituit întocmirea unor jurnale de lectură. Acestea s-au dovedit a fi o reală competiție între elevi în ceea ce privește numărul și diversitatea lecturilor. Au fost consemnate în paginile jurnalelor impresii din cărți de beletristică, notițe din cărți științifice, diverse subiecte din reviste specifice vârstei elevilor. Jurnalele au fost personalizate și cu desene care reflectau peisaje, personaje preferate, dar și cu puncte de vedere argumentate, referitoare la atitudini desprinse în urma lecturilor.

Putem spune că lectura oferă celui care o parcurge, pe lângă satisfacțiile pe care le aduce orice fapt inedit, prilejuri unice de reflecție, de meditație. Ea îndeamnă la introspecție, angajează valori formativ-educative, care își pun amprenta pe întregul comportament al cititorului. Tocmai de aceea, se consideră că cititul reprezintă unul dintre cele mai de preț instrumente ale activității intelectuale. Formarea și cultivarea gustului pentru lectură reprezintă unul dintre obiectivele fundamentale ale orelor de limba și literatura română. A înțelege o carte înseamnă a avea puterea de a raporta impresiile, trăirile autorului, la propria experiență de viață, a stabili legături cu simțămintele și emoțiile pe care le generează lectura cărții. Însă, succesul în lectura particulară a elevilor este asigurat în mod deosebit de capacitatea elevilor de a înțelege, prin efort propriu, mesajul celor citite. Prin lectură, elevul este condus să-și formeze capacitatea de a surprinde, de a descoperi conținuturi și forme ale realității, exprimate într-o multitudine de modalități de expresie, de a le asocia unele cu altele, ceea ce le permite să își extindă astfel aria cunoașterii.

Așadar, importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Elevii trebuie să conștientizeze faptul că lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj.

Bibliografie:

1. Costea Octavia, *Didactica lecturii, o abordare functională*, Ed. Institutul European, Iași, 2007.
2. Pamfil Alina, *Limba și literatura română, perspective complementare*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
3. Parfene Constantin, *Literatura în școală*, E.D.P., București, 1977.

IMPORTANȚA STIMULĂRII INTERESULUI PENTRU LECTURA DE PLĂCERE LA ELEVI

Prof. dr. Cristina SCUPRA

Liceul Tehnologic „Ion Podaru” Ovidiu, jud. Constanța

Eveniment cultural – constituind altădată un privilegiu – lectura cărților devine în zilele noastre o activitate la îndemâna tuturor, și după cum cerințele societății o impun, ea trebuie să se constituie o activitate cotidiană fundamentală, deoarece contribuie la îmbogățirea vieții fiecăruia dintre noi. Dar, pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică și, mai mult, ca plăcerea de a citi să devină o necesitate dorită și trăită, ea trebuie cultivată înainte chiar de învățarea alfabetului, prin preocuparea permanentă a părinților de a-i obișnui cu frumusețea inegalabilă a lecturilor de basme și povestiri.

Familia reprezintă deci, primul mediu de viață, social și cultural, al copilului și, prin valorile pe care aceasta le transmite, pune bazele dezvoltării sale intelectuale, morale și estetice.

Dezvoltarea gustului pentru lectură sau, altfel spus, de trezirea și educarea interesului, se realizează, prin acționarea asupra raportului dintre obiect și necesitate, astfel încât obiectul – în cazul nostru cartea – să răspundă unei necesități intelectuale și afective a copilului. Această acționare nu impune existența unui anumit nivel de instruire din partea părinților, dar solicită tuturor conștiința clară asupra importanței lecturii în dezvoltarea deplină a copilului și preocuparea de a-i trezi interesul pentru această activitate.

Că este așa, este suficient să ne gândim la modelul Smarandei Creangă, mama marelui nostru scriitor care, în inegalabilele sale *Amintiri din copilărie* notează: „și când învățam eu la școală, mama învăța cu mine acasă și citea acum la ceaslov, la psaltire și *Alexandria* mai bine decât mine și se bucura grozav când vedea că mă trag la carte.” La vârsta prescolară, lecturile mamei sau ale tatălui, în anumite momente ale zilei, îndeosebi înainte de culcare, constituie cea mai bună modalitate de a stabili primele contacte cu lumea cărților. Povestile, povestirile din lumea pasărilor sau animalelor sau cele având ca eroi copii de vârsta apropiată, cu care deseori copilul se poate identifica, este genul de literatură menită să încânte copilăria.

Odată cu învățarea scris-cititului, cartea devine un bun accesibil copilului. Efortului stimulat pentru lectură pe care-l cultivă părintii și se adaugă efortul sistematic al școlii, din acest moment, lectura devine calea directă și sigură pentru însușirea formelor și nuanțelor gândirii ca și pentru exprimarea cu claritate și precizie a ideilor proprii. La vârsta primei școlarități, părintele va urmări lecturile recomandate de învățător. Lectura făcută de părinte, discutarea cărților citite, dotarea bibliotecii personale constituie câțiva pași ai unei campanii pedagogice a familiei pentru a cultiva în copil gustul pentru lectură.

În ciclurile primar și gimnazial, dar mai ales în anii de liceu, elevii dobândesc cunoștințe care pun bazele culturii către care aspiră un număr însemnat de tineri. Cultura generală nu se asigură prin simpla memorare a conținutului manualelor școlare, nici prin răsfoirea fugară a ziarelor, și cu atât mai mult, prin lecturi reconfortante.

În mediul rural, majoritatea elevilor nu aspiră să devină oameni culti, mulțumindu-se să termine învățământul obligatoriu. Multi dintre ei vin la școală pentru ca familiile lor să beneficieze de râvnită alocatie pentru copii. În astfel de școli, acțiunea de stimulare, îndrumare și control a lecturii elevilor reprezintă pentru elevi o mare provocare. Rolul cel mai important în a-i determina pe elevi să citească îi revine profesorului de limbă și literatură română. Această acțiune trebuie să înceapă cu elevii nu numai în refractări la lectură, ci și în asimilarea cunoștințelor generale.

O altă categorie de elevi de care școala trebuie să se ocupe cu prioritate o formează elevii care citesc prea mult și fără discernământ, neglijând pregătirea lecțiilor, frecventarea cursurilor. În condițiile actuale ale invaziei audiovizualului și internetului în viața noastră, acești elevi devin o raritate. Cei mai mulți dintre elevi citesc puțină literatură și, de cele mai multe ori, nu literatură bună, ci cărți de duzină, cu coperte frumos colorate și cu titluri scrise cu litere aurii, nemaivorbind de conținutul, limbajul și erotismul excesiv prezent în pagini întregi.

Lectura operelor literare, ca mijloc de instrucție și educație, are o importanță deosebită în pregătirea tinerilor la intrarea în viață, în alegerea profesiei și a modelului de urmat.

Adrian Marino stabilește următoarele modalități de lectură: lectura-informație, lectura-distracție, lectura-refugiu (formă de evaziune), lectura-plăcere, lectura-cultură, lectura-existentță. Lor li se pot adăuga, cu eventuale suprapuneri, lectura de întretinere, de îmbunătățire a profesiei, lectura ca recreere, divertisment, cale spre cunoașterea culturală sau științifică, lectura-curiozitate etc. Ca alte forme se pot aminti, de asemenea, lectura-drog și lectura-tranchilizant, privite ca valori terapeutice.

Cititorul poate fi pasionat, cel care străbate fără alegere tot felul de cărți și trăiește din influența și modelul lor, ocazional, dar cu formare multilaterală, cititorul cu pasiuni de etalare a cunoștințelor, cititorul analist, cititorul-filosof, cu tendințe de critic de idei, cititorul snob, cititorul la care literatura devine materie școlară

Întrucât lectura este „un eveniment al cunoașterii”, studiul cărților de către elevi impune organizarea, îndrumarea și supravegherea de către profesori, întocmirea listelor bibliografice, controlul cititului, al lecturii, folosirea acesteia etc. Multi profesori, însă, se confruntă cu o realitate care adeseori îi descumpănește: elevii lor nu citesc, nu valorizează lectura, într-un cuvânt nu se simt motivați pentru acest efort intelectual.

Elevii care nu citesc sunt prinși într-un cerc vicios: citesc cu greutate, nu le place să citească, nu citesc mult, nu înțeleg ceea ce citesc.

Pentru a transforma elevii în cititori mai buni este nevoie de o viziune integratoare, de o regie, de „o punere în scenă”, regizorul așteptat fiind profesorul. Un prim pas al acestei puneri în scenă este clarificarea tintelor lecturii în școală, a competențelor și atitudinilor pe care profesorul își propune, conform programei, să le formeze prin studiul literaturii. Scopul studiului literaturii în școală este formarea unor abilități (competențe) pentru diverse tipuri de lectură: lectura de informare, lectura de plăcere, lectura instituționalizată.

Școala are menirea de a forma un lector competent, dar și un cititor care să-și formeze gustul propriu pentru lectură, astfel încât să fie un cititor activ pe tot parcursul vieții. Faptul că programele actuale sunt puse sub semnul comunicării are drept consecință conceperea lecturii atât ca act de cunoaștere cât și ca act de comunicare (textul devine astfel dinamic, fiind un dialog al receptorului cu textul, participare activă la procesul de reconstruire a sensurilor).

Pe de altă parte, activitățile de producere a mesajelor orale și scrise pe marginea textelor discutate în clasă au o pondere importantă în cadrul orelor de literatură pentru că ele demonstrează nivelul abilităților de înțelegere, analiză și interpretare ale fiecărui elev.

Rolul educatorului este de a urmări nu numai „cât”, ci și „ce” și „cum” citesc elevii săi. Nu numărul mare de cărți citite contează, ci valoarea artistică și educativă a acestora. Un obiectiv important pentru fiecare clasă, dar mai ales pentru profesorul de limba și literatura română, este trezirea interesului elevilor pentru lectură. Odată format, gustul pentru lectură se poate transforma într-o adevărată pasiune, care se poate resimți toată viața.

Îndrumarea lecturii elevilor este o acțiune dificilă și de durată. Misiunea de a se ocupa de lecturile școlare o au toate cadrele didactice: învățătorii, profesorii diriginti, profesorii de toate specialitățile. Alături de ei bibliotecarul poate organiza acțiuni pentru promovarea cărții și stimularea interesului pentru lectură. Eficacitatea îndrumării lecturii depinde nu numai de o temeinică documentare pedagogică și o bogată cultură generală, ci și de cunoașterea preferințelor elevilor, care variază în funcție de vârstă, temperament, mediu social și de ambianța colectivului școlar. Însă cel care poate influența în mod pozitiv alegerea elevilor este profesorul de limba și literatura română. Acesta poate, la începutul fiecărui an școlar, să verifice și să discute lecturile particulare din vacanța de vară, să recomande o bibliografie obligatorie și una facultativă, iar la sfârșitul fiecărui semestru, să rezerve măcar o oră controlului lecturii suplimentare a elevilor. Este bine ca aceste lecturi să fie consemnate într-un caiet special al elevului, *jurnalul de lectură*. Profesorului îi revine și misiunea de a-l învăța pe elev „cum se citește” o carte. Am auzit destule voci care pledează pentru lectura rapidă, „cu ochiul”, parcurgând textul prin citire verticală sau oblică. Sunt de părere că o astfel de lectură nu contribuie cu nimic la cultura generală a elevilor.

Misiunea școlii de a-i stimula pe elevi să citească este cu atât mai grea, cu cât în unele familii nu există modele. Dacă un copil a văzut că părinții, frații mai mari, rudele nu citesc, el de ce să citească? Dacă acasă la el nu există nicio carte, el de ce să cumpere cărți? Un deziderat al școlii este bibliotecă personală a elevului care ar fi ideal să se constituie chiar din clasele primare și să difere de cea a părinților. Interventia învățătorului în clasele ciclului primar este absolut necesară, în vederea formării gustului pentru lectură.

Și chiar atunci când părinții sunt săraci, când n-au citit niciodată o carte de la un capăt la celălalt, dacă există un minim de interes pentru formarea copiilor se pot obține rezultate multumitoare. ⁴i ce poate fi mai multumitor pentru un dascăl, decât atunci când vede în elevii săi adepți ai cititului, consumatori pasionați de lectură, care pot să înțeleagă ceea ce citesc, să deosebească ceea ce e bun, util și educativ de ceea ce e rău și dăunător, să-și formuleze clar o opinie despre cartea citită. Lectura dezvoltă vocabularul elevilor, apelează la imaginația copiilor, mobilizează procesele intelectuale și duce la creșterea capacității de participare emoțională la propria acțiune de creație.

Lectura duce la dezvoltarea proceselor intelectuale superioare celor de tip reproductiv, în mod deosebit a proceselor memorial-logice, a imaginației și a gândirii creatoare.

Motivarea elevilor pentru lectură depinde, în primul rând, de efortul pe care îl face fiecare profesor în parte, clarificându-și el însuși anumite aspecte privind punerea în scenă a lecturii în școală.

Paul Cornea spunea în lucrarea sa *Introducere în teoria lecturii* „... că nici computerul, nici televizorul nu vor duce la dispariția cărții, că lectura va continua să joace un rol cardinal în viața oamenilor, că accelerarea progresului tehnic va fi mereu însoțită de remedierea compensatoare a unui spațiu liber pentru închipuire, visare și căutare de sens... Cred, vreau să cred că vom continua să citim chiar dacă nu vor mai fi cărți. O vom face, la nevoie, pe ecrane portabile sau fixe, de buzunar ori de mari dimensiuni, dar vom continua să-o facem câtă vreme vom persevera să gândim și să producem bunuri simbolice.”

Numai cel cărui i s-a înșuflat în copilărie gustul pentru lumea minunată a cărții va căuta și își va găsi timp pentru această activitate de minte și suflet.

Bibliografie:

1. Cornea, Paul, *Introducere în teoria lecturii*, Ed. Minerva, București, 1988
2. Goia, Vistian, *Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2000
3. Jean Hassenforder, *Apprendre la lecture*, „L'Education”, 1973

PLEDOARIE PENTRU LECTURA FABULELOR LA CICLUL GIMNAZIAL

Prof. Ramona Anca SEUCEA

Școala Gimnazială „Constantin Brâncoveanu”, Satu Mare

Având în vedere multiplele tentații la care sunt supuși tinerii din ziua de azi, se pare că lectura nu mai este, din păcate, în prim-planul dezvoltării intelectuale a elevilor. Pentru a-i atrage spre fascinanta lume a cărților, am inițiat proiectul concurs *Lector in fabula*, cu scopul de a-i familiariza pe elevi cu un alt gen de literatură, în care personajele îmbracă adevărate caractere umane, din faptele, comportamentul și limbajul cărora pot învăța valoarea prieteniei, a adevărului, a bunătății, a respectului și corectitudinii.

Parafrazându-l pe Octavian Paler care spunea: *De citit, citeam la întâmplare, pe apucate, și n-am studiat nimic serios*, prin acest concurs am încercat să le demonstrăm elevilor că lectura este o experiență pentru că a citi înseamnă a descoperi o lume nouă, un univers în care ne regăsim și în care putem găsi răspunsuri. Am ales lectura fabulelor, deoarece acestea îi ajută pe elevi să-și construiască personalitatea. Mai mult decât creația literară, prin lectură se produce formarea omului. Iată de ce toată această agitație care are loc în jurul câtorva cuvinte, în jurul literaturii, nu este niciodată inutilă. Prin morala lor pozitivă și ușor de receptat fabulele au o deosebită însemnatate educativă.

Fabulele contribuie la sistematizarea și lărgirea cunoașterii vieții și influențează nu numai conștiința, dar și viața afectivă. Încetul cu încetul, atitudinea personală va fi subordonată întâi cerințelor anumitor norme etice, desprinse din morala întâmplărilor din poveste și apoi acestea, la rândul lor, vor fi subordonate normelor de conduită socială.

Tematica fabulelor este diversă, satira vizând trăsături negative specifice omului sau societății. Fabulele pledează pentru valorile etice ale umanității, având o puternică valoare educativă. Tudor Arghezi a definit fabula prin fabulă: *Într-o fabulă dibace, adevarul din belșug, / E țesut în frumusețea graiului cu mesteșug. Poate fi când poezie, când suras, când pișcătură, / După cum se-ntoarce acul și izvoadele te fură, / Altădată-n căptușală, pe furiș, dar azi pe față.*

Scopul proiectului îl constituie stimularea fanteziei copiilor și încurajarea lor în a-și valorifica aptitudinile artistice prin interpretarea unor roluri adecvate vârstei școlare, dar și dezvoltarea spiritului de competitivitate. Prin acest concurs am urmărit să dezvoltăm relațiile de colaborare între școli prin participarea acestora la concurs, încurajarea și stimularea interesului elevilor pentru lectură, formarea unor criterii proprii prin care elevul să distingă singur ce și când să citească, dezvoltarea atitudinii de relaționare, însușirea unor instrumente de analiză și valorizarea a operelor literare, încurajarea aptitudinilor de creație literară ale elevilor talentați, stabilirea relațiilor de prietenie între elevi. Bibliografia pentru concurs a cuprins cinci fabule:

- ✓ *Calul vândut și diamantul cumpărat*, Grigore Alexandrescu
- ✓ *Boul și vițelul*, Grigore Alexandrescu
- ✓ *Șoarecele și pisica*, Grigore Alexandrescu
- ✓ *Leul și iepurele*, Al. Donici
- ✓ *Lupul și motanul*, Al. Donici

Fiecare școală a participat cu un echipaj alcătuit din cinci elevi din clasele a V-a și a VI-a. Prima probă a concursului a constat în rezolvarea unui test de tip grilă, cu 25 de întrebări ce vizau lectura fabulelor, iar cea de-a doua probă a constat într-un exercițiu de creativitate.

Iată câteva din întrebările la care elevii participanți la concurs au trebuit să răspundă, dând dovadă că au citit cu atenție fabulele:

Calul vândut și diamantul cumpărat, Grigore Alexandrescu

Ce a vândut cineva la un preț de mirare?

- a) un porc
- b) un miel
- c) un cal prost
- d) un vițel

Ce a răspuns cel păgubit?

- a) atunci n-a răspuns nimic
- b) că este om de treabă
- c) că este un mișel
- d) că l-a păcălit

Ce i-a vândut, la rândul lui, cel care a fost păgubit celui care l-a înșelat?

- a) oglindă veche
- b) un diamant curat
- c) sticlă proastă
- d) pietre semiprețioase

Șoarecele și pisica, Grigore Alexandrescu

Cum îl cheamă pe șoarecele de neam?

- a) Mouse
- b) Jerry
- c) Willy
- d) Raton;

Unde a fost crescut șoricelul?

- a) la palat
- b) în magazie
- c) la pension
- d) la librărie;

Pe cine l-a întâlnit într-o zi, nume bun între pisici?

- a) pe Tom
b) pe Lucky
c) pe un pisoi maidanez
d) pe chir Piscicovici;

Cum reușește cotoiul să îl convingă pe șoricel că vrea binele șoricesc?

- a) „Eu carne nu mănânc; ba încă
socotesc./De va vrea Dumnezeu, să mă
călugăresc.”
b) Promite că îi va apăra
c) Îi spune că le va da cereale
d) Îi dă casă;

La proba de creativitate, elevii au fost solicitați să redacteze o compunere în care personajele principale să fie alese din fabulele citite, însă povestea lor să fie inedită, alta, o versiune nouă, modernă.

În compunerile lor elevii au găsit sensuri noi ale textelor propuse în bibliografie, păstrânduși discernământul și ferindu-se prin urmare, de o interpretare excesivă. Astfel, lectura unei fabule poate fi percepută și ca o plăcere, ea poate fi o activitate valorizantă, utilă pentru a trăi mai bine, pentru a descoperi și reflecta mai profund asupra lumii, pentru că lectura te poate îmbogăți spiritual, îți poate marca felul de a fi. Realizarea acestui concurs de lectură a fost și este o mare provocare pentru cei implicați, dar și pentru elevii care au fost entuziasmați de forma ludică a întrebărilor din testul grilă, iar partea de creativitate a a fost un bun prilej pentru ei de a-și demonstra talentul literar.

Ne dorim ca acest concurs de lectură va avea succes și în anii următori cu alte generații de elevi care să răsfoiască, să citească și să descopere magia din interiorul cărții.

IMPORTANȚA LECTURII LA ELEV ESTE MEREU ACTUALĂ ȘI EVIDENTĂ

Prof. înv. primar Mioara Elena SIGHIȘOREAN
Școala Gimnazială Nr. 1, Săcele, jud. Brașov

Cartea este o comoară fără de preț, în care unii își adună cele mai frumoase gânduri, ca alții să le poată folosi în voie. Cartea ne este prieten credincios de nădejde. O carte te trimite la alte cărți și toate împreună formează baza trainică a culturii noastre. Toate celelalte mijloace de răspândire a cunoștințelor rămân subordonate cărții și subordonate vor rămâne oricât de mult se vor înmulți și perfecționa procedeele lor tehnice.

În condițiile educării permanente, școlii îi revine misiunea de a înarma pe elevi cu deprinderi temeinice de autoinstruire și perfecționare prin intermediul tuturor mijloacelor și nu în ultimul rând prin mijlocirea cărții. La vârsta școlară, lectura are un rol hotărâtor în îmbogățirea și dezvoltarea cunoștințelor elevilor, în formarea gustului pentru citit, în cultivarea și îmbogățirea limbajului, prin formarea și dezvoltarea unui vocabular adecvat.

De aceea, încă din clasele primare este necesar să cunoaștem ce și cât citesc copiii, respectând particularitățile lor de vârstă. Micii cititori trebuie inițiați și deprinși cât mai timpuriu cu utilizarea concomitentă a cărții și a mijloacelor moderne audiovizuale ca premise esențială a unei învățări eficiente.

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. E un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Există factori care determină

lectura elevilor : particularitățile de vârstă și psihice, preferințele lor, climatul familial, care pot transforma lectura într-o necesitate, o foame de carte, o delectare sau nu. Când gustul pentru lectură, cultul pentru carte s-au format din primii ani de școală, aceasta rămâne pentru toată viața o obișnuință utilă. Gustul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă a factorilor educaționali (familia și școala), o muncă caracterizată prin răbdare, perseverență, continuitate, voință.

Gustul pentru citit un vine de la sine , se formează de către familia , grădiniță și în special de școală și poate fi stimulat și cultivat încă de la cele mai fragede vârste , astfel încât cartea să devină un prieten constant al copilului, izvor de înțelegere și cunoaștere. Școala însă trebuie să funcționeze ca o interfață între familia, societate și școlar. Instituția școlară are datoria de a îndrumași a îmbogăți universul cognitiv al copilului .

În acest context lecturile suplimentare reprezintă materialul de bază , materia primă , suportul indispensabil în evoluția intelectuală , facilitând integrarea școlarului în viața socială . În decursul timpului, la clasă am sesizat câteva etape importante în formarea interesului și a gustului pentru lectură. Aceasta începe după ce copilul reușește singur să descifreze cu ușurință ideile ascunse în spatele semnelor grafice. Am intuit acest moment dificil în viața în viața pizca a micuților , pe jumătate înspăimântați de tainele scrisului pe jumătate crispați de efortul făcut pentru descifrarea unui text , rămânând la imposibilitatea de a urmări conținutul micilor lecturi. În locul acestui interes , în locul curiozității care face abstracție de form apare efortul descifrării semnelor grafice , dincolo de care se ascund idei atât de frumoase și interesante.

În decursul timpului, la clasă am sesizat câteva etape importante în formarea interesului și a gustului pentru lectură. Aceasta începe după ce copilul reușește singur să descifreze cu ușurință ideile. Am intuit acest moment dificil în viața psihică a micuților, pe jumătate înspăimântați de tainele scrisului, pe jumătate crispați de efortul făcut pentru descifrarea unor semne atât de curioase și pline de mister. Mulți copii din clasă luptă ani de-a rândul cu descifrarea unui text, rămânând la imposibilitatea de a urmări conținutul micilor lecturi. În locul acestui interes, în locul curiozității care face abstracție de formă și se luptă cu descifrarea ideii, apare efortul descifrării semnelor grafice, dincolo de care se ascund idei atât de frumoase și interesante.

Alegerea cărților potrivite este doar un prim pas. În formarea interesului pentru lectură . Al doilea pas și tot atât de important este deprinderea lecturii, obținerea eficienței ei maxime în urma citirii unei cărți. Criza lecturii în rândul elevilor, scăderea apetitului pentru carte în favoarea TIC și dificultățile în abordarea liricului m-au determinat să caut noi modalități prin care să readuc elevul în bibliotecă și în contact direct cu textul, paradoxal prin materiale/aplicații din zona media.

Pragul intrării în poezie e cel mai greu de trecut dintre toate experiențele de lectură. Uneori nici nu se ajunge până acolo: sunt piedici de cuvinte, înțepeniri în stratul de suprafață al textului. Pentru ca poezia să nu fie o simplă înșiruire de cuvinte, comodă sau convențională, e nevoie ca ochiul interior să fie pus în stare de vibrație, vibrație ce trebuie să emane din și prin text. Tocmai în ajutorul textului și al elevului intimidat de liric, care dintr-o comoditate a efortului de receptare sau dintr-o dificultate de procesare a textului nu depășește bariera actului de lectură, consider că un auxiliar media (casete audio-video, prezentări PowerPoint) ajută la deblocarea canalului receptor al elevului. De aceea, consider importantă intrarea în text, care se poate face nu numai printr-o simplă lectură – realizată sau nu cu har de către dascăl,

ci și printr-o înregistrare audio sau o mărturie video a poetului însuși. Nu întotdeauna elevul poate percepe anumite trăiri ale sufletului matur. Cum să-l apropiem de eroul liric, de simțirile acestuia?

Audierea variantei muzicale a textului liric va crea o atmosferă de reflexivitate, ajutându-l pe elev să-l înțeleagă pe acel care și-a așternut sufletul în cuvinte. Cred că asocierea dintre cuvânt/text-muzică-imagie permite (re)lectura motivată a textului, altfel decât prin simpla citire a lui, și înlesnește ajungerea la miez, adică la semnificațiile operei, contribuind la formarea sensibilității estetice a elevului și trezind interesul pentru lectură.

La vârsta preșcolară, atât familia, cât și grădinița, depun eforturi pentru a influența universul copilăriei prin basme, povești și poezii. Această muncă este situată la nivelul superior, în primele clase ale școlii. Perioada de formare a gustului pentru citit coincide cu cea când se pun bazele acestuia, cu ciclul I-IV. Lectura necesită nu numai îndrumare, ci și control. Sondajul în lectura particulară trebuie să constituie o cerință obligatorie, manifestată în cadrul verificării cunoștințelor elevilor și în fiecare lecție. Lecturile parcurse de elevi date ca teme (de exemplu, lectura literară a operelor studiate în fragmente), prezintă importanță și din punctul de vedere al tehnicii cititului : exactitate, claritate, nuanțare – necesare pentru întregirea cunoștințelor transmise la clasă. Studiul lecturii în ciclul primar este grupat în trei forme de realizare: texte de citire studiate prin manualele de citire ale fiecărei clase; texte de lectură (intercalate între textele de citire); lecturi suplimentare extrașcolare prevăzute în lista programei școlare, grupate pentru fiecare clasă de studiu a ciclului primar, pentru a fi citite și cunoscute de elevi. Lectura în afara clasei are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit, să le stimuleze interesul pentru carte, să le satisfacă dorința de a cunoaște viața, oamenii și faptele lor. Lectura contribuie la formarea unui vocabular activ, bogat și colorat, la dezvoltarea dragostei față de patrie, la educarea sentimentelor estetice. În practica școlară se folosesc diverse forme de îndrumare a lecturii în afara clasei. Cele mai importante sunt: expunerea prin povestire, conversația sau dezbateră, activitatea cu cartea prin citirea expresivă a învățătorului, recenzia, lecțiile de popularizare a cărții, metoda demonstrației, excursiile literare, întâlniri cu scriitorii, șezători literare, seri de basme și de poezie, medalionul literar consacrat aniversării unui scriitor, simpozionul literar, concursurile « Cine știe, răspunde ! » pe teme literare, călătoriile imaginare pe hartă, pe temă literară, confecționarea unor albume literare, tabere de creație literară, presa, revistele literare, radioul, televiziunea, etc. Pentru a-i determina pe copii să devină cititori pasionați este necesar să se formeze, cu răbdare și stăruință, gustul pentru lectură. Îndrumarea lecturii elevilor este o acțiune dificilă și de durată. Lectura sistematică și bine îndrumată îi ajută pe elevi să-și lărgescă orizontul cunoștințelor și să asimileze mai ușor lecțiile, contribuie la dezvoltarea gândirii și a limbajului. precum și de emotivitatea accentuată a școlarului. Școala trebuie să sublinieze importanța lecturilor pentru stimularea imaginației, pentru informarea copiilor și, mai ales, pentru educarea voinței, a curajului, a stăpânirii de sine și pentru cultivarea unor sentimente nobile. În zilele noastre, computerul și mass-media concurează serios cu lectura independentă a elevilor. Informația este mai rapidă prin televiziune sau prin calculator, iar citirea cărților pare ceva învechit. În prezent, omul este pragmatic și grăbit, are puțin timp pentru citit. Fără a minimaliza importanța mijloacelor moderne de informare, învățătorul are datoria de a apropia elevii de carte încă de la vârstele mici, dar nu obligându-i să citească, ci trezindu-le interesul pentru această activitate.

Scriitorul român I.L. Caragiale afirmă acum aproape un secol: „O carte bună de citire, în vârstă fragedă, este, poate, una din împrejurările cele mai hotărâtoare ale vieții unui om. Multe cariere

intelectuale nu se datoresc altei împrejurări decât unei cărți căzute la vreme bună în mâinile unui copil, tot așa precum umbrele multor stejari seculari se datoresc căderii unei ghinde pe pământ prielnic.”

„Lectura – spunea istoricul N. Iorga – joacă un rol important în viața copiilor, un rol mai mare decât în viața celor vârstnici. Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează dezvoltarea ulterioară a copiilor. Din cărțile pe care le citesc, copiii își formează o anumită concepție asupra lumii, cărțile formează la ei anumite norme de conduită.” Lectura literară este, de asemenea, unul dintre factorii care favorizează în cel mai înalt grad cunoașterea și folosirea limbii române, îmbogățirea și activizarea vocabularului sau dezvoltarea capacității de comunicare. Acad. Iorgu Iordan consideră că „o limbă frumoasă și corectă se învață în primul rând din lecturi literare”.

Odată format gustul pentru lectură se poate transforma într-o adevărată pasiune. Influența pasiunii pentru citit, formată din anii copilăriei sau ai adolescenței poate să se resimtă toată viața. Marile personalități culturale ale omenirii au fost cititori pasionați.

Bibliografie:

1. Bărbulescu, Gabriela, *Metodia predării limbii și literaturii române în învățământul primar*, Ed. Corint, 2009
2. Casangiu, Larisa Ileana, *Literatura română și literatura pentru copii*, Ed. Nautica, ed. a II-a, 2007
3. G.F. Morozov, *Cărți prietene*, Editura pentru artă și literatură, 1946
4. Popescu, Ion, *Lectura elevilor*, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1983
5. Stancu, Adriana; *Aspecte metodice ale predării literaturii în învățământul primar*, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, 2010
6. Șerdean, Ioan; *Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar*, Editura Teora, București, 2008
7. Șincan, Eugenia; Alexandru, Gheorghe; *Lecturi literare pentru ciclul primar – Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi, Vol. I – clasa I*, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1993.
8. *Strategii de predare – învățare ale literaturii române la clasele I-IV*, Lucrare metodică științifică pentru obținerea gradului didactic I- învățători, Coordonator științific: Conf. univ. dr. Victor Zaharescu, Candidat: Prof. inv. primar și preșcolar Oancea M. Marina Adelina, *Universitatea din Pitești*, Facultatea de Științe ale Educației, 2011.

LECTURA CA ACT INTELECTUAL ESENȚIAL

Prof. Florentina STĂNCIULESCU
Colegiul Tehnic „Henri Coandă”, Tg. Jiu, jud. Gorj

Gustul pentru lectură se dobândește din fragedă copilărie, cu îndrumarea părinților și mai târziu a dascălilor, pornind de la cele mai simple întâmplări, basme și, pe măsură ce creștem, ajungând la intrigi mai complicate, personaje formate, însă din ce în ce mai captivante și mai pline de sens. Și așa, încetul cu încetul, învățăm despre lumea care ne înconjoară, despre viață, despre oameni și noi înșine.

Lectura ne dezvoltă imaginația și creativitatea, trezește în noi sentimente diverse și profunde, ne arată experiențe variate, personaje cu care uneori ne identificăm și de care ne legăm sufletește, crâmpoie din vieți trecute, dar care ne fac să înțelegem cine suntem, de unde ne tragem. Mai mult decât atât, prin lectură, învățăm să gândim, dobândim curajul de a hotărî ce și cum vrem să fim, să evoluăm. „Omul nu poate descoperi noi oceane, câtă vreme nu are curajul de a pierde din vedere țărnuțul.” (Andre Gide).

Interesul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă a factorilor educaționali (familia și școala), o muncă ce presupune răbdare, perseverență, voință.

Pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică, iar plăcerea de a citi - o necesitate dorită și trăită, e potrivit ca și familia să se implice activ în apropierea copilului de miracolul cărții, încă înainte de învățarea alfabetului. Familia constituie primul mediu de viață socială și culturală, iar prin valorile pe care le transmite copilului asigură premisele dezvoltării intelectuale, morale și estetice ale acestuia.

Există factori care determină lectura copiilor: particularitățile de vârstă și psihice, preferințele lor, climatul familial, factori care pot transforma lectura într-o necesitate, „o foame de carte”, o delectare sau nu. Când gustul pentru lectură, cultul pentru carte s-au format din primii ani de școală, acestea rămân pentru toată viața o obișnuință utilă. Însă toate acestea se întâmplă gradual, pe măsură ce mintea noastră fragedă se dezvoltă. Dacă la început suntem capabili doar să memorăm sau să reproducem conținutul, mai târziu, dascălii noștri ne învață cum să îl înțelegem, cum să-l interpretăm și cum să extragem din el adevăratele învățăminte, cum să ne formăm convingeri și concepții.

Lectura în viața adolescentului este primordială pentru că îl formează așa cum nimic altceva nu cred că reușește. Din păcate tot mai puțini adolescenți citesc lectură particulară în timpul lor liber. Unii din lipsa timpului, alora pentru că nu le place această activitate, iar alții sunt atrași de calculator și nu de cărți. Dacă un tânăr nu citește este în primul rând vina părinților.

Copiii trebuie învățați încă de mici cu acest obicei. Pentru că un copil neîndrumat, foarte rar va face o astfel de activitate din propria inițiativă, de aceea este bine să le insuflăm de mici copiilor noștri iubirea pentru lectură.

Datoria îndrumătorilor noștri, a școlii este de a ne dezvolta gândirea, de a ne ghida și canaliza eforturile, de a ne trezi curiozitatea, astfel încât să experimentăm și singuri lumea cărților și să fim capabili să ne selectăm propriile zone de interes. De altfel, cartea este o comoară fără de preț, în care își adună cele mai frumoase gânduri, ca alții să le poată folosi în voie. Dar, din păcate, lectura are acum rivali redutabili, care amăgesc cel mai mult pe cei mici. Televizorul, calculatorul, internetul, au devenit repere pereche pentru fiecare generație din ultimii ani. Lectura a devenit fragilă și din cauza concurenței neloiale cu acestea, și cartea este cea care suportă consecințele. Lectura are un rol important în dezvoltarea și formarea personalității și este evident că, deprinderea lecturii rămâne o bază solidă pentru toată viața.

În lipsa îndrumării părinților, educatorilor, profesorilor, foarte mulți școlari nu simt nevoia de a citi. Numai o lectură îndrumată poate să dezvolte un interes continuu. Acest fapt generează interesul de a citi din plăcere, de a pătrunde în lumea misterioasă a cărții.

Alegerea cărților potrivite este doar un prim pas. Al doilea pas și tot atât de important este deprinderea lecturii, obținerea eficienței ei maxime în urma citirii unei cărți.

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie.

Atunci când ești în lumea minunată a lecturii ești cu mult mai fericit sufletește, cu mult mai bogat și mulțumit. A lectura nu este numai o activitate, o obligație dar și o comunicare cu tine însuși. Rămâne deci, obligația părinților, dar mai ales a grădiniței și a școlii de a repune cartea în drepturi.

Se înțelege că gustul pentru lectură se formează mai timpuriu, poate din primele luni de viață, iar consecvența cu care aceasta se face, duce, mai târziu la aprecierea lecturilor, poveștilor, basmelor..., la dezvoltarea psihică a copilului, a vocabularului și nu în ultimul rând la formarea sentimentelor morale ale individului. Lectura are ca scop să dezvolte gustul copiilor pentru citit, să-i facă să iubească cartea, să le satisfacă interesul pentru a cunoaște viața animalelor, a oamenilor și faptele lor.

Lectura nu cere prea mult de la cititor, decât atenție și dăruire. În acest mod ea are rolul de a forma și educa tânără generație. Ea este un mijloc de obținere a informației, păstrarea capacității de a gândi, judeca, de a căuta soluții în rezolvarea unei probleme. Ea este și o motivație umană, o necesitate zilnică de a cunoaște, de informare.

După cum am mai precizat, lectura este importantă încă din primii ani din viață, atunci când părintele își face timp pentru a citi o poveste înainte de culcare, astfel nu numai că petrece câteva clipe plăcute cu copilul său, dar și faptul că, pentru câteva momente intră și el în lumea fascinantă a basmelor retrăindu-și copilăria, iar emoția transmisă este cu atât mai mare cu cât și el, la rândul său a audiat povești mai demult.

Lecturarea cărților, a manualelor, a însemnat întotdeauna informare, instruire și educație, în sensul cel mai larg. Ea dă consistență și sens existenței însăși. Ea este o modalitate de a educa, instrui și a contribui la formarea valorilor morale a cititorului.

Lectura oferă cititorului frumusețile neimaginabile ale poveștilor, povestirilor și a altor texte, unde imaginația și fantezia zboară, trăind împreună cu eroii și personajele bucurii, dezamăgiri sau speranțe. Lectura este magia atrăgătoare în timpul liber, descoperiri despre călătoriile oamenilor, biografiile oamenilor celebri, a științei și tehnicii.

Bibliografie:

1. Gagea, Adriana ; Popescu, Virgil. Contribuții la Istoria Culturii Românești. Cartea și biblioteca: Bibliografie Dan Simionescu. București, 1990.
2. Silvia Nuță, Metodica predării limbii române în clasele primare, Editura Aramis, București, 2000.
3. Ioan Șerdean, Didactica limbii române în școala primară, Editura Teora, București 1998.

STIMULAREA INTERESULUI PENTRU LECTURĂ

Prof. înv. primar Ancuța-Paula STOICA
Școala Gimnazială „Elena Doamna”, Tulcea

La vârsta copilăriei, poveștile sunt principalele mijloace de exprimare a vieții afective a copilului. În această etapă de vârstă se fixează principalele valori și modele de viață, iar copilul se identifică cu

personajul care corespunde cu modelului educațional existent. Personajele din basme ne însoțesc în anii copilăriei și ne oferă modele pe care se le urmăm în viața adultă.

Poveștile joacă un rol foarte important din punct de vedere educativ. Prin intermediul poveștilor, copilul descoperă lumea și se poate plasa în situații de viață în afara contextului familial. Din povești, copiii află care sunt consecințele defectelor și calităților umane, care sunt efectele faptelor bune și rele. Trăind alături de personajul preferat întâmplările basmului, copilul învață despre lumea din jur, fără să fie el însuși pus în situații periculoase sau dificile. Folosind cuvinte pentru a descrie imagini povestitorul stimulează imaginația și fantezia copilului. Nu trebuie să uităm nici rolul benefic pe care poveștile îl au asupra afectivității unui copil. Frica, bucuria, iubirea sunt trăite de copil la intensitate maximă, fără ca el să fie pus în situații periculoase sau dificile. Oricum basmul îi transmite copilului că totul se va termina cu bine, la un moment dat, iar la această vârstă este bine să trăiască cu acest gând.

Interesul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă a factorilor educaționali (familia și școala), o muncă ce presupune răbdare, perseverență, voință.

Pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică, iar plăcerea de a citi - o necesitate dorită și trăită, e potrivit ca și familia să se implice activ în apropierea copilului de miracolul cărții, încă înainte de învățarea alfabetului. Familia constituie primul mediu de viață socială și culturală, iar prin valorile pe care le transmite copilului asigură premisele dezvoltării intelectuale, morale și estetice ale acestuia.

Există factori care determină lectura copiilor: particularitățile de vârstă și psihice, preferințele lor, climatul familial, factori care pot transforma lectura într-o necesitate, „o foame de carte”, o delectare sau nu. Când gustul pentru lectură, cultul pentru carte s-au format din primii ani de școală, acestea rămân pentru toată viața o obișnuință utilă.

Lectura propriu-zisă nu începe însă decât după ce copilul reușește singur să descifreze cu ușurință ideile ascunse în spatele semnelor grafice. Învățătorul sau părintele trebuie să sesizeze acest moment dificil din viața micuțului, pe jumătate înspăimântat de tainele scrisului, pe jumătate crispat de efortul făcut de descifrarea acestor semne curioase și pline de mister.

De-a lungul carierei mele didactice, am observat că mulți copii se luptă ani de-a rândul cu lecturarea cursivă a unui text, rămânând în imposibilitatea de a savura propriile lecturi. În locul curiozității, apare efortul inhibant al descifrării semnelor grafice, dincolo de care se ascund idei atât de frumoase și interesante.

Pentru a-i determina pe elevii mei să devină cititori pasionați, mi-am propus să le formeze cu răbdare și stăruință, gustul pentru lectură.

Am întâlnit adesea copii care ascultă cu mult interes o poveste frumoasă, citită de altcineva, însă preferă să-și piardă vremea în modul cel mai neașteptat, fără să fie tentați să citească ei înșiși altceva decât ceea ce li se cere la orele de curs. Chiar și la cei care au învins greutățile începutului, gustul pentru lectură nu este format. Uneori, nu au la îndemână cărțile potrivite, alteori, indiferența pentru lectură a persoanelor apropiate determină aceeași atitudine copiilor. În astfel de cazuri intervenția învățătorului este absolut necesară.

Voi prezenta în continuare câteva modalități de stimulare a interesului pentru lectură începând din clasa I. Știm că micii școlari sunt vrăjiți de carte, sunt purtați de aceasta în universul minunat al cunoașterii. Învățătorul este dator să îndrume pașii tinerelor mlădițe pe acest nou drum, plin de neprevăzut.

În clasa I un rol important îl are conversația problematizată, care menține vie relația dascăl- elev. După studierea textelor din abecedar, pe care le-am analizat și comentat în mod amănunțit am recomandat lecturi potrivite vârstei, pe marginea cărora s-au purtat discuții. După ce textele au fost parcurse am lansat următoarele cerințe: *să formuleze întrebări pe care să le adreseze colegilor; să folosească cuvintele noi și expresiile artistice în contexte variate; să redea prin cuvinte proprii conținutul textelor citite; să recunoască ilustrațiile care înfățișează personaje sau scene din poveștile citite; să le așeze în ordinea desfășurării faptelor.*

Începând cu clasa a II-a, o altă formă de îndrumare a lecturii o constituie formarea bibliotecii de clasă, precum și a bibliotecii personale. Prima se compune din cărți aduse de copii și învățător, se stabilește un bibliotecar al clasei și se apoi se trece la împrumutarea cărților.

La clasele a III-a și a IV-a interesul elevilor pentru lectură se amplifică. La studierea unor autori am căutat să îi stimulez pe elevi să citească și alte opere scrise de aceștia. Am întocmit cu elevii portofolii pentru fiecare scriitor cunoscut, cuprinzând portretul, date biografice și aspecte esențiale din opera lor, prilej cu care am stârnit curiozitatea și interesul pentru lectură.

Ghicitorile literare sunt mijloace pasionante ce-i invită pe copii la lectură. Acestea se pot desfășura astfel: se citește un fragment și se cere elevilor să indice opera și autorul, sau să recunoască lectura în care erou principal este Nică etc.

Foarte apreciat de elevi este și jocul cu versurile: învățătorul recită unu-două versuri dintr-o poezie, iar elevii continuă.

Diafilmele, benzile audio și video cu povești constituie un alt important mijloc de îndrumare a lecturii. Ele prezintă operele literare în imagini vizuale și auditive. După lectură elevii pot face comparații, stabilind asemănări și deosebiri între întâmplările prezentate.

Lecțiile de popularizare a cărților, a unor scriitori, reprezintă, de asemenea, un mijloc de îndrumare a lecturii particulare. O carte pentru copii nou apărută se citește mai întâi de către învățător, apoi se prezintă elevilor. Aceștia își notează titlul și autorul, pentru a o putea procura.

Expozițiile de carte se pot organiza în clasă și cuprind cărți despre o temă anume ce pot fi lecturate de elevi- ex. *Din viața plantelor, Trecutul glorios al patriei, Povestiri despre animale.*

Șezătorile și medalioanele literare invită din nou elevii la lectură.

Dramatizările făcute cu școlarii după unele texte literare i-au stimulat pe elevi să citească mai mult din dramaturgia românească.

În afară de citirea independentă a lecturii particulare am folosit și citirea în colectiv. Această citire se realizează de către învățător sau elevi care citesc corect și expresiv; are rol de a aprofunda și purta discuții pe marginea lecturii citite.

Lectura necesită nu numai îndrumare, dar și control. Procedeele de efectuare a controlului sunt variate și depind de scopul urmărit imediat: anchetele, controlul fișelor de cititor de la bibliotecă, convorbiri cu elevii, fișe de lectură.

Pentru învățător este important de știut nu numai ce și cât citesc elevii, ci și cum înțeleg ei să citească o carte. Am considerat important ca elevii mei să înțeleagă ceea ce citesc, să fie în măsură să deosebească ceea ce este bun, util, constructiv și educativ, de ceea ce poate fi dăunător și, în sfârșit, să-și poată formula clar o opinie despre cartea citită.

Numai trezindu-le interesul pentru citit, îndrumându-i, verificându-i și stimulându-i, elevii au simțit o sete permanentă de lectură pentru cunoaștere, pentru lărgirea orizontului lor cultural. Întreaga evoluție a elevilor în școală și apoi în viață, depinde de măsura în care și-au folosit instrumentele muncii intelectuale, în primul rând cititul, până la nivelul la care acestea vor constitui modalități certe de autoinstruire.

Bibliografie:

1. Guțu, M., Curs de logopedie. Presa Universitară Clujană, (1974).
2. Jurcău, E., Jurcău, N., Învățăm să vorbim corect. Editura Printek, (1999).
3. Munteanu, A., Psihologia copilului și adolescentului. Timișoara: Editura Augustă, (1998).
4. Raikes, H., Pan, B.A., Luze, G., Tamis-LeMonda, C.S., Brooks-Gunn, J., Constantine, J., Tarullo, L.B., Raikes, H.A., & Rodriguez, E.T. „Mother -child bookreading în low -income families: Correlates and outcomes during the first three years of life. Child Development “ (2006).

PRELECTURA – MODALITĂȚI EFICIENTE PENTRU STIMULAREA LECTURII DE PLĂCERE

Înv. de sprijin Cătălina SUCILEA
Școala Gimnazială Nr. 4 Bistrița, jud. Bistrița-Năsăud

Există câteva lucruri de care trebuie să se țină seama în alegerea metodelor folosite pentru lectură, care trebuie să țină seama de faptul că, așa cum afirmă J. Giasson, există trei variabile în actul lecturii, care sunt: lectorul, cu atitudinile, obiceiurile, motivațiile, caracteristicile sale culturale, psihologice, intelectuale, cunoștințele sale interioare asupra textului sau a lumii în general, experiențele sale de lectură, apoi textul, cu genul structura, conținutul cultural, social, psihologic, literar, cu periferia sa (paratextul, ilustrațiile) și contextul, care se referă la programele, metodele, atitudinea cadrului didactic, grupul de lectură și managementul acestuia, locul de lectură etc.

Apoi există, așa cum amintește Paul Cornea în a sa *Introducere în teoria lecturii*, mai multe momente în actul lecturii: prelectura, lectura propriu-zisă și postlectura, momente pe care cititorul nu le conștientizează în totalitate, dar care sunt deosebit de importante.

În prima fază, cea prelecturii, cititorul, elev sau nu, își stabilește mental un scop și un plan și își activează astfel, involuntar, orice cunoștințe anterioare sau experiențe personale care au legătură cu textul citit. Pentru a-și activa aceste cunoștințe anterioare, cititorul poate, printre altele, să se gândească la sine, la ceea ce cunoaște, să vorbească cu un prieten, să participe la un brainstorming, să facă predicții. Acum cititorul valorifică toate informațiile despre textul ce urmează a fi citit și le transformă în așteptări.

Informațiile despre text alcătuiesc un instrument de selecție, de aceea, de multe ori, un text nu este citit, chiar dacă tentează, doar dacă apare pe lista lecturilor obligatorii.

În cele ce urmează vom descrie câteva dintre metodele care se pot folosi în etapa prelecturii.

Rețeaua cărților. Pentru a-i face pe elevi să citească, trebuie găsită motivația potrivită și drumul spre sufletul lor, dar drumul acesta trebuie să fie învăluit de culori, de sunete, de arome, de gusturi, în fire, nu trebuie să fie nicidecum un drum al imperativelor. Pentru această metodă am folosit un ghem de lână colorat, în felul următor: elevii au fost așezați pe scaune, într-un cerc, și li s-a cerut să răspundă la întrebarea: „Ce fel de carte ți-ar plăcea să citești sau să recitești, cu ce fel de personaje și cu ce întâmplări?”. Elevul care s-a oferit să răspundă primul a primit ghemul l-a aruncat apoi unui coleg care a dat răspunsul la întrebare și apoi ghemul a fost aruncat de la unul la altul, creându-se astfel o rețea, tot mai densă pe măsură ce elevii au răspuns pe rând la întrebare. În urma răspunsului la această întrebare am putut crea o primă listă de posibile lecturi pentru activitățile săptămânale de lectură.

Lectura predictivă. Am folosit această metodă în scopul trezirii interesului pentru lectură, pornind chiar de la coperta cărții. Am arătat elevilor coperta, acoperind titlul ei și le-am cerut să dea un posibil titlu care să fie potrivit ilustrației respective. Apoi le-am dezvăluit titlul cărții, incitându-i să facă predicții cu privire la desfășurarea acțiunii, personaje principale etc. pornind de la titlul cărții, după care am pornit lectura propriu-zisă. Înainte de lectura cărții Morcoveață, de Jules Renard, am aplicat această metodă și reacțiile elevilor înainte de a începe lectura au fost de genul: „Îmi place acel copil, abia aștept să văd prin ce aventuri a trecut!”, „Pare un copil cam trist, cred că a pățit ceva rău!”, „Îmi place cum e colorată coperta, cred că o să-mi placă și povestea!” etc.(vezi imaginea 1)

Lectura empatică. Este o metodă care apelează la la curiozitatea copiilor. Pentru a aplica această metodă am folosit un număr de cărți mai mare decât numărul elevilor din clasă, (cărți noi și foarte noi, cu coperte colorate și cu titluri mari) pentru a da posibilitatea fiecărui elev să aibă de unde să aleagă. Am pus cărțile într-o cutie pe care am legat-o cu o fundă mare și am așezat-o pe o masă, în mijlocul lor. Le-am oferit „cadoul” și i-am lăsat să îl deschidă și să își aleagă fiecare o carte. Apoi pe rând, fiecare elev a prezentat colegilor cartea, a explicat ce l-a atras, de ce a dorit să o citească. Elevii au dorit apoi să facă schimb de cărți, în funcție de sfera fiecăruia de interese și pasiuni și au început să învețe să se uite atent la toate elementele exterioare ale unei cărți înainte de a alege să o citească. Când am folosit pentru prima dată această metodă cu elevii clasei a IV-a, aceștia au avut reacții de genul: „M-am uitat numai la copertă, nu am citit titlul poveștii!”, „Nu am știut că este o carte de poezii, pentru că nu m-am uitat cine este autorul, dar mi-a plăcut desenul de pe copertă!”

Metoda „gustativă” de alegere a unei cărți. Pentru aplicarea acestei metode am folosit un număr de bomboane de ciocolată egal cu numărul elevilor, un număr de bilețele colorate conținând fiecare titlul unei cărți și o foarte scurtă descriere a cărții, panglică colorată. Am înfășurat fiecare bilețel pe câte o bomboană și l-am legat cu panglică colorată. Elevii, așezați în cerc, au extras câte o carte „dulce”, au citit titlul și scurta prezentare de pe bilet și și-a motivat decizia de a păstra, de a oferi sau de a scimba cartea cu ceilalți colegi. În scurt timp totul s-a transformat într-un soi de licitație, de schimbare de bilețele, dar și de frustrarea de a nu putea „avea” două cărți, sau o anumită carte care prin titlu și descriere a incitat dorința unuia sau altui elev de a fi citită. Până la urmă, metoda este și ea producătoare de liste de lectură, pentru că la final, fiecare elev a scris pe tablă titlul ei, ca dovadă a aproprierii cărții respective.

Dacă avem grijă să nu neglijăm etapa prelecturii, aceasta ne poate ajuta decisiv în motivarea elevilor pentru lectură atât la școală, cât și pentru lectura de plăcere.

Bibliografie:

1. Albușescu, Ion, 2006, *Pedagogia comunicării. Procedee discursive didactice*, Editura Napoca-Star, Cluj-Napoca
2. Benga, Oana, 2003, *Psihologia vârștelor*, suport de curs, UBB Cluj-Napoca
3. Bocoș, Mușata; Catalano, Horațiu; Avram, I.; Someșan, E. (coord.), 2009, *Pedagogia învățământului primar. Instrumente didactice*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
4. Bocoș, M.; Stan, C.; Manea, A.D. (coord.), 2008, *Educație și instrucție în școala contemporană*, Editura Eikon, Colecția Universitas, Seria Pedagogie, Cluj-Napoca
5. Bocoș, M.; Stan, C.; Someșan, E. (coord.), 2008, *Strategii didactice activizante în învățământul preșcolar și primar*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca
6. Cornea, Paul, 1998, *Introducere în teoria lecturii*, Editura Polirom, Iași

LUMEA MAGICĂ A CĂRȚILOR

Prof. înv. primar Claudia Adela SUCIU
Școala Gimnazială „Avram Iancu”, Târnăveni, jud. Mureș

Motto: *„Citește! Citind mereu, creierul tău va deveni un laborator de idei și imagini, din care vei întocmi înțelesul și filozofia vieții.”*
(Mihai Eminescu)

În perioada martie-iunie 2019, în calitate de coordonator, derulează un proiect educațional - „Lumea magică a cărților”. Beneficiarii acestui proiect sunt elevii clasei I A de la Școala Gimnazială „Avram Iancu” din Târnăveni, iar partener este Biblioteca Municipală din Târnăveni.

La baza acestui proiect stă ideea că, în ciuda progresului rapid al științei, cartea rămâne nemuritoare în educarea și formarea personalității fiecărui om. Un copil care crește în lumea cărților este asemeni unei flori care crește în grădina feerică a Naturii Mamă.

La această vârstă, copilul se regăsește în „*Lumea Jucărilor*”, în care componentele ei sunt conținuturile viu colorate și atractive, ori în „*Lumea Poveștilor*”, unde oricine este desprins de firul realității și atras involuntar de peripețiile distractive ale personajelor acestora.

Coordonat pe drumul spre lectură, micul școlar se obișnuiește cu gândul că, oriunde, oricând și oricum, cartea rămâne cel mai bun profesor al omului. Bobocilor din clasa I li se deschide o lume nouă și plăcută.

Scopul acestui proiect este de a oficializa și motiva intrarea bobocilor în lumea cărților și de a crea o legătură între ei și bibliotecă. La rândul ei, biblioteca va trezi în sufletele prichindeilor curiozitatea și plăcerea de a parcurge paginile cărților, multiple, variate și pline de învățături. Copiii vor deveni mai

responsabili, mai atenți, mai pregătiți pentru viitor. Vor descoperi multe din micile, dar esențiale secrete ale vieții.

Sunt convinsă că relația acestui parteneriat se va transforma într-o prietenie durabilă și elegantă, destul de necesară. Mai mult, din punctul meu de vedere, lumea cărților este însăși, lumea copiilor care, cândva vor deveni adulți, asemeni nouă.

Obiectivele propuse în cadrul acestui parteneriat sunt:

- Cunoașterea de către copii a rolului bibliotecii;
- Stimularea gustului pentru lectură, a comunicării orale, creativității;
- Familiarizarea cu instituțiile care fac posibilă procurarea de carte;
- Formarea unei atitudini de responsabilitate și respect față de carte,
- Păstrarea cu grijă și respect a cărților personale și a celor împrumutate;
- Surprinderea frumosului din lecturile citite;
- Descoperirea „cheii” cititului și a instrumentelor muncii intelectuale cu cartea;
- Organizarea cărților în biblioteca personală, după anumite criterii: ordinea alfabetică a autorilor, genuri, specii literare, forma și mărimea cărților.

Nu trebuie să uităm că și părinții elevilor sunt partenerii noștri în derularea în bune condiții a acestui parteneriat. Și ei sunt cei care, alături de învățătoare, vor îndruma pașii copiilor pe drumul lecturii.

Așa cum am precizat, prezentul proiect educațional se adresează elevilor clasei I A de la Școala Gimnazială „Avram Iancu” din Târnăveni, dar el poate constitui un exemplu de bună practică și poate fi preluat și de alte cadre didactice din unitate și nu numai.

Resursele materiale necesare derulării sunt: albume, cărți, reviste, imagini, portofolii, costume, aparate audio-vizuale.

Proiectul s-a lansat la începutul lunii martie a acestui an și are o durată de 4 luni, până în luna iunie, cu posibilitatea prelungirii și pentru următorul an școlar.

Prima activitate prevăzută în proiect a fost un concurs de recitări – „Fascinația copilăriei” - faza zonală. Elevii au luat contact cu lumea poeziei încă din clasa pregătitoare, când au memorat scurte poezioare pe diverse teme. Pentru acest concurs, elevii, îndrumați de doamnele învățătoare, au pregătit și au recitat poezii cu tematică dată, lumea animalelor și a plantelor. Concursul s-a desfășurat în data de 14 martie, la Biblioteca Municipală și au fost invitați să participe și alți elevi de clasa I, atât din școala noastră, cât și din alte școli.

În data de 2 aprilie, când s-a sărbătorit *Ziua Internațională a cărții pentru copii*, am desfășurat a doua activitate din proiect. Am desfășurat o oră de lectură la Biblioteca Municipală, având ca obiectiv manifestarea interesului pentru lectură.

Cea de-a treia activitate s-a desfășurat în data de 23 aprilie, cu ocazia *Zilei Internaționale a cărții și a dreptului de autor*, la biblioteca din școala noastră. Cu această ocazie, elevilor li s-au completat fișe de înscriere la bibliotecă, dobândind din acel moment statutul de „cititor”. La întoarcere în clasă, elevii au realizat desene cu personajele din cărțile recunoscute în biblioteca școlii.

În această lună vom desfășura cea de-a patra activitate. Tema acestei activități este „*Povești de adormit ... părinții!*” și are ca obiectiv lecturarea unor povești în familie.

Părinții sunt invitați să citească scurte povești împreună cu copiii, în fiecare seară. Elevii vor realiza un portofoliu cuprinzând desenele realizate de ei cu scene din poveștile citite.

De comun acord cu părinții se va stabili o dată la care ne vom întâlni cu toții pentru a citi împreună. Vom face o oră de lectură părinți-elevi. Am ales să citim „Aventurile lui Habarnam”, de Nikolai Nosov. Adulții le vor citi, pe rând, primele capitole ale cărții, iar elevii vor avea parte de o citire model.

Citind împreună, vom avea toți de câștigat. Elevii vor vedea pe chipurile noastre bucuria redescoperirii unei lumi minunate, lumea copilăriei, când am citit pentru prima dată această carte, iar noi, adulții vom redeveni, măcar pentru o oră, iar copii. Copiii vor descoperi astfel că lectura nu ne îmbogățește doar mintea, ci și sufletul.

Unul din rezultatele așteptate în urma derulării acestui proiect este că părinții trebuie să conștientizeze rolul important pe care îl au, alături de profesori, în formarea și dezvoltarea elevilor.

Încă de mici, copiii au primit de la părinți, și nu numai, o mulțime de cărți. Este foarte important ca ei să știe să le prețuiască, să le îngrijească și să le păstreze în ordine, în biblioteca lor personală. Aceasta este o altă activitate din cadrul proiectului, când elevii, ajutați de părinți, își vor ordona cărțile în biblioteca personală. Ei vor realiza fotografii cu mica lor bibliotecă. La finalul clasei a IV-a, îi voi ruga să-și fotografieze din nou biblioteca personală pentru a face o comparație între cele două fotografii. Obiectivul acestei activități nu este numai cel de sortare, ordonare a cărților pe un anumit criteriu, ci și cel de a observa că pe măsură ce trece timpul, suntem din de în ce mai curioși să descoperim lucruri noi și citim tot mai multe cărți.

Acesta este un alt rezultat așteptat în urma derulării proiectului.

Proiectul va fi diseminat în cadrul ședințelor cu părinții, a Comisiei metodice din școală, iar evaluarea se va face prin realizarea unui portofoliu și a unei expoziții cu desenele copiilor cu titlul „Lumea magică a cărților”.

LECTURA, ACT DE CUNOAȘTERE ȘI ACT DE COMUNICARE

Prof. Mihaela SUCIU
Școala Gimnazială Nr.2, Chișcău, jud. Bihor

„Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează dezvoltarea ulterioară a copiilor. Din cărțile pe care le citesc, copiii își formează o anumită concepție asupra lumii, cărțile formează la ei anumite norme de conduită.” (Nicolae Iorga)

Lectura este, fără îndoială, o activitate cu un foarte bogat potențial formativ, atât în plan cognitiv, cât și plan afectiv. Prin lumile, ideile, viziunile și sentimentele pe care le propune cititorilor, ea poate dezvolta personalitatea acestora în mod complex. Este principala modalitate prin care copiii își pot dezvolta armonios caracterul și datorită căreia se poate observa o evoluție constantă a vocabularului, imaginației și a lejerității în depășirea obstacolelor de orice fel.

A spori motivațiile lecturii, a îmbunătăți randamentul calitativ al comprehensiunii, a crește abilitatea abordării plurale a textelor înseamnă a înmulți șansele individului de a se înțelege pe sine și de

a-i înțelege pe alții, un obiectiv major cultural la îndeplinirea căruia aportul școlii e hotărâtor, dar nu exclusiv. Noul statut al anului 2019, *Anul cărții*, poate deveni un prilej bun pentru formarea obiceiului lecturii, cu atât mai mult cu cât lectura de plăcere pare a fi unul din factorii principali care influențează rezultatele academice și succesul în carieră. Ca activitate principală, Anul Cărții propune lansarea unui program la nivel național „România Citește”, care presupune promovarea lecturii în școli prin întâlniri cu scriitori, personalități publice, voluntari care să le citească elevilor fragmente din operele literare, se arată în legea nr. 357/2018 adoptată de Camera Deputaților. Un studiu al Institute of Education din Marea Britanie a găsit că acei copii care citesc de plăcere au rezultate mai bune în toate ariile curriculare.

Prin activități educative, strategii didactice inovative, copiii pot descoperi cât de importantă, dar și distractivă este lectura dacă își activează imaginația. Astfel, în școli din diverse țări există strategii care au fost puse în aplicare în vederea stimulării interesului elevilor pentru lectura de plăcere: *Lectura independentă zilnică* - timp de 15 minute, în fiecare zi, copiii din clasă își scot o carte și citesc independent, fiecare ce îi place. Această idee poate fi pusă în aplicare de toți profesorii iubitori de cărți; *Lectura în imagini* este numele unei campanii de promovare a cititului în școală prin afișe în care apar fotografii cu profesorii din școală citind. Lângă fiecare fotografie, sunt trecute titlurile cărților preferate ale profesorilor, recomandările lor pentru elevi sau cartea pe care o citesc în prezent; *Colțul lecturii* este un spațiu din clasă amenajat pentru lectură, cuprinzând un raft cu câteva cărți, coli albe lipite pe perete și niște instrumente de scris. În pauze, copiii pot scrie pe foile albe citatele din cărțile citite care i-au impresionat cel mai mult, cuvintele pe care le-au întâlnit, dar nu le înțeleg, iar la sfârșit de zi le pot scrie sinonimele alături; *Schimburi de cărți* - fiecare elev din clasă aduce câte o carte pe care o oferă unui alt coleg, în schimbul cărții aduse de acesta. Invitația de a participa la schimb le este adresată și profesorilor; *Cărțile surpriză* - aceasta idee îi poate incuraja să citească alte genuri literare decât cele preferate, atât pe copiii nehotărâți, care încă nu știu ce vor să citească, cât și pe cititorii pasionați care vor anticipa cu bucurie și nerăbdare titlul cărții primite. În interiorul bibliotecii de la școală sunt aranjate câteva mese pe care sunt puse cărți a căror copertă și primele pagini sunt învelite în hârtie maro. Fiecare elev alege o carte fără să îi cunoască titlul, doar răsfoind-o puțin; *Cercurile de lectură* sunt gândite ca întâlniri de discuții provocatoare având ca temă câteva cărți ce au fost date ca lectură cu câteva săptămâni înainte. Coordonate de un cadru didactic avizat, aceste întâlniri pot fi foarte productive, mai ales dacă lectura se îmbină cu comunicarea, cu exerciții creative pentru descifrarea mesajelor; *Biblioteca online* este o opțiune modernă pentru a promova lectura în rândul copiilor. Sunt școli abonate la reviste și biblioteci online și au amenajat un spațiu în incinta școlii, unde elevii pot accesa informațiile care îi interesează de pe calculatoare.

Procesul de receptare a textului este atât unul de cunoaștere (de explorare a lumilor și imaginilor propuse de text), cât și unul de autocunoaștere (clarificarea propriilor valori și atitudini, prin confruntarea cu acelea din textul citit sau prin confruntarea cu reacțiile pe care ceilalți le au față de text). În gimnaziu, motivația elevilor pentru lectură trebuie susținută prin texte care să le spună ceva, care să le ridice semne de întrebare sau să le ofere răspunsuri. De aceea lectura textelor literare trebuie completată cu activități de scriere și îmbogățită, în anumite situații, cu discutarea unor imagini (desene, picturi), a unor filme (ecranizări), a unor piese muzicale sau a unor texte nonliterare.

Profesorul, prin felul în care își construiește demersurile didactice și deschide punți spre dialogul dintre cititor și text, poate contribui la construirea personalității elevilor săi. Strategiile didactice inovative

sunt importante în promovarea lecturii de plăcere la elevi: *Metoda jocului de rol* este un mijloc de valorificare a lecturii: *Teatrul citit*: Spre deosebire de teatrul „convențional”, această formă de activitate nu presupune nici măști, nici costume, nici memorarea rolurilor, ci doar lectura unui text dramatic în vederea exersării lecturii expresive (alegerea textului/fragmentelor este la alegerea elevului); fiecare grupă va citi un alt text (împărțirea rolurilor); *Scaunul autorului*: Elevii aleg doi-trei autori de literatură preferați și delegă colegii potriviți care să intre în rolul acestora. Aceștia sunt invitați în fața clasei, pe „scaunul autorului” și li se adresează, în maximum cinci minute, întrebări legate de elaborarea cărții preferate; *Jocul perspectivelor și interviul*: Interviul va viza un subiect de interes general (Unde citim cu plăcere? sau În câte moduri citim?), așa încât seturile de întrebări, prin brainstorming, să poată fi adresate unor interlocutori cu statut diferit. În funcție de timpul alocat acestei activități, profesorul poate să impună un număr maxim de întrebări, poate cere transcrierea răspunsurilor acasă. Interviurile sunt citite în fața clasei (3-5 perechi) și incluse apoi în portofoliul personal; *Puzzle-ul personajelor*: Elevii completează un puzzle cu numele unor personaje îndrăgite din literatură și apoi le introduc în enunțuri în care să răspundă la întrebarea Cui? (Dacă m-aș plictisi în vacanță, i-aș telefona lui Nică); *Metoda RAFT (Rol-Auditor-Formă-Text)*: Li se solicită elevilor să numească personajele ultimei cărți citite; fiecare elev își asumă un anumit rol, se identifică cu un personaj; lucrând în perechi (elevii care și-au asumat același rol), își determină un auditoriu (alte personaje ale căror roluri sunt îndeplinite de elevi) căruia îi va adresa un mesaj scris (text, scrisoare, cerere, anunț publicitar, proces-verbal etc.), în funcție de auditorul căruia se adresează, mesajul trebuie să aibă o anumită formă (scrisoare deschisă, scrisoare diplomatică sau confidențială etc.), mesajul scris se referă la o anumită temă, având un conținut corespunzător; *Am văzut, am citit!*: Jucătorul trebuie să povestească o carte citită. Conducătorul jocului îi dă, pe o foaie de hârtie, un cuvânt pe care trebuie să-l pronunțe cât mai des pe parcursul istorisirii fără a denatura sensul subiectului cărții. Elevii spectatori trebuie să detecteze cuvântul „intrus” și să poată răspunde istoria; *Prezentare de carte*: 1. Intrarea în text: *Cartea pe care doresc să v-o prezint este...*; 2. Abordarea problematicii: *Cartea... vorbește despre...*; 3. Provocarea auditoriului: *Imaginați-vă o povestire despre...; Ce credeți că a făcut... în momentul?* 4. Ieșirea din text: *Vă invit să citiți cartea pentru...; Jurnalul de lectură* valorifică lectura inocentă, cea pe care o poate, cu adevărat, realiza elevul de gimnaziu. Conține reacții emoționale, legături între evenimentele citite și propria experiență de viață, ipoteze legate de evoluția posibilă a textului, corelații intertextuale. Un astfel de jurnal poate conține: 1. o filă cu lista cărților citite; 2. o filă cu textele pe care elevul dorește să le citească sau i-au fost recomandate; 3. pagini de lectură datate; 4. pagină liberă, la sfârșitul notelor despre un text, pentru comentariile profesorului.

Cuvântul săptămânii – din ultima carte citită, săptămânal, câte un elev propune un cuvânt a cărui înțeles nu îi este cunoscut. În fiecare zi din săptămână se lucrează cu acest cuvânt 5 minute, înainte de începerea activității propriu-zise: i se explică sensul, prin consultarea Dicționarului Explicativ, se construiesc enunțuri cu aceste sensuri, i se identifică structura fonetică, i se propune sinonime, antonime, i se alcătuiește familia lexicală/câmpul lexical, se identifică clasa morfologică căreia îi aparține.

Lectura poate fi valorificată și prin diferite tipuri de scrieri: *Alcătuiește o compunere narativă de 100-150 de cuvinte, cu titlul „Ce vrăji a mai făcut ghiozdanul meu”*; *Grupați-vă în echipe și scrieți o compunere în care diferite personaje și acțiuni specifice basmului să se amestece*; *Realizează un afiș pentru o carte îndrăgită, folosind mijloace lingvistice, dar și extralingvistice: desene, imagini, cifre etc.*;

Imaginează-ți, în 6-8 replici, o discuție dintre o carte plictisită și o carte citită, care stau pe raturile aceleași biblioteci

„Trebuie să gândești și să citești încet, pe îndelete, cu prudență, fără să te grăbești, făcându-ți mereu obiecții, atât ție, cât și autorului” (Emile Faguet)

Bibliografie:

1. Cornea, Paul, *Introducere în teoria lecturii*, Editura Minerva, București, 1988.
2. Suciuc, Mihaela, *Aspecte teoretico-aplicative privind exprimarea corectă*, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2019
3. www.asociațiacurteaveche.ro/Resurse/

NEVOIA DE LECTURĂ

Înv. Floarea SURULESCU
Colegiul Național „Mircea Eliade”, Reșița, jud. Caraș-Severin

„Lectura este pentru spirit, ceea ce exercițiul este pentru trup”
(Mihai Beniuc)

Din totdeauna ființa umană a căutat să culegă informații cât mai variate din cât mai multe domenii. Odată cu însușirea actului de citit, copilul vine în contact cu cărțile, care îi oferă o sursă inimaginabilă de informație. Acesta descoperă că va putea să găsească informații din domenii variate, informații care, de multe ori, adultul omite să i le prezinte sau din cauza unei comunicări defectuoase nu i le prezintă. În acest moment este cazul să ne întrebăm: „Copilul va putea să își găsească informația necesară?”

Pentru a răspunde la această întrebare trebuie să realizăm „Ce se întâmplă când citim?”. Complicatul mecanism al lecturii începe cu ochii noștri care sunt obișnuiți să cuprindă dintr-o singură privire întreaga imagine ce intră în câmpul vizual. Ochii noștri sunt astfel alcătuiți încât să cuprindă dintr-o dată o imagine globală. Când privim fila unei cărți, ochii vor transmite creierului imaginea recepționată pe care centrul de pe creier o traduce în cuvintele: „Iată o imagine tipărită”, dar în mintea noastră se va naște întrebarea: „Ce este scris pe această foaie?”. Pentru aceasta ochii vor cuprinde, pe rând, cuvintele și rândurile. Mișcările ritmice pe care trebuie să le facă pentru a desluși textul la început pot fi obositoare, dar în timp se vor transforma într-un automatism. Ei cuprind numai câteva litere sau silabe după care se opresc făcând o pauză sau fixare, după părerea specialiștilor. Aceste salturi și fixări depind de vârsta și experiența cititorului.

Procesul de recunoaștere, de percepere nu este decât prima treaptă a procesului psihologic pe care îl trăim atunci când citim. Noi trebuie nu numai să recunoaștem semnele, dar mai ales să înțelegem ceea ce e scris.

Pentru a înțelege ideile dintr-un text citit sunt necesare foarte multe operații:

- concentrarea atenției pentru a citi corect și de a prinde exact sensul enunțurilor;

- întărirea voinței, pentru a nu ceda oboselii;
- interes deosebit pentru descoperirea unor lucruri necunoscute anterior.

Toate acestea reprezintă condiții obligatorii pentru ca înțelegerea unui text să fie deplină, dar nu sunt singurele. Totodată, pentru înțelegerea textului este necesar ca cititorul să aibă o serie de cunoștințe anterioare, să și le amintească imediat și să le raporteze la ceea ce lecturează.

În timpul lecturii cititorul gândește fără întreruperi, își amintește ceea ce a învățat până atunci, compară vechile cunoștințe cu cele asimilate acum, descoperă ceea ce le este comun și ceea ce este propriu textului nou lecturat. El sintetizează ceea ce citește, judecă valoarea lucrării parcurse. Cu alte cuvinte, el nu numai lecturează, ci face și aprecieri și ia o atitudine față de cartea pe care o citește, îi descoperă valoarea și o judecă.

Școlarii mici sunt primii care se lovesc de acea „negură” care învăluie mecanismul citirii, iar la „scoaterea din ceață” a primei lecturi sunt cuprinși de un sentiment de fericire, de superioritate, deoarece au realizat un lucru pe care îl vor avea cu ei tot timpul vieții, ajutându-i mereu în „taina citirii”.

Pentru a avea parte de o cultură literară cât mai vastă, nu este suficient cât de mult lecturează, pe cât ceea ce lecturează. Memoria școlarului mic este în plină asimilare, preia tot ce i se dă, de aceea este foarte important a i se da o lectură potrivită care să îi ofere un conținut adecvat vârstei. Literatura pentru copii este foarte vastă, de aceea ea investighează universul propriu de cunoaștere al copilului, năzuințele, aspirațiile lui cele mai înalte, relevă eroismul oamenilor din totdeauna, printr-o ingenioasă transfigurare artistică.

Copiii pot fi îndrumați din clasele primare de către dascăl spre tainele lecturii, aceasta trebuie să-i fie insuflată, iar rolul bibliotecii este de a-i oferi suportul necesar pentru îndeplinirea acestei năzuințe. Copilului trebuie să i se ofere creații literare dedicate lor, dar și altele, care prin valoarea lor artistică și frumusețea limbii interesează deopotrivă și adulții.

Bibliotecarul poate oferi școlarului mic, pe lângă lectura obligatorie dată de către școală, opere și genuri literare diferite care se integrează în sfera literaturii pentru copii, evidențiind receptivitatea copiilor față de frumos, cu condiția ca lecturile să fie accesibile. Se pot recomanda creațiile populare în proză sau versuri (basmelor, poveștile, povestirile, snoavele, doinele, cântecele de leagăn, proverbele, zicătorile). Operele lui Creangă, Eminescu, Blaga, Arghezi, sunt întotdeauna o sursă de lectură care aduce ceva nou în sfera lor de cunoștințe.

Este de un real folos ca bibliotecarul să cunoască programa școală, pentru a adapta și a recomanda conținutul lecturilor. De asemenea, acesta poate face vizite periodice la școală pentru a prezenta ultimele achiziții ale bibliotecii sau pentru a recomanda anumite titluri de lecturi.

Cititorii „grăbiți” nu au timp să guste toată frumusețea unei lecturi, să-și imagineze minunatele momente din cărți, nu își lasă fantezia să zboare și nu au posibilitatea de a trăi acele momente palpitate împreună cu eroii poveștilor. De aceea, acești cititori trebuie tratați cu mai mare atenție, canalizându-li-se atenția spre arta lecturii. Pentru a se preîntâmpina astfel de „incidente” în special la clasele mici se poate propune ca fiecare pagină a caietului de lectură să fie însoțită de un desen al unui personaj îndrăgit, de unele momente ale povestirii. De un real folos este și povestirea orală a unui mic fragment al lecturii.

Copilul trebuie permanent îndrumat, orientat spre un evantai diversificat de cărți instructive de la basm la povestire, schiță sau nuvelă, de la legendă la poezia patriotică, de la fabulă la călătoriile

extraordinare, la romanele științifico-fantastice sau literatura de informare. Copilului trebuie să i se recomande cărți diverse, deoarece este de reținut treptele sale de dezvoltare și principiul accesibilității. Este o mare diferență între cartea cu poze însoțită de versuri sau proză – din perioada preșcolară și clasele începătoare, la cărțile când primatul îl deține textul literar, când gândirea copilului începe să fie capabilă de generalizări și abstractizări.

Copiii de orice vârstă trebuie să li se argumenteze faptul că mai presus de orice metodă folosită, de oricare mijloc de convingere pentru lectură, în biblioteci mii de cărți le stau la dispoziție și le oferă tot ce au în legătură cu ceea ce îi interesează sau îi pasionează. În plus de acestea, sala de lectură a unei biblioteci cu o dotare adecvată, întotdeauna va sta la dispoziție cu tot felul de materiale ajutătoare: dicționare, enciclopedii, ziare, atlase, albume.

Un rol deosebit în îndrumarea lecturii copiilor de orice vârstă îl va avea întotdeauna strânsa legătură dintre școală și bibliotecă cele două instituții putând realiza maximul de randament în vederea îndrumării și stimulării lecturilor.

Obisnuinta de a citi nu se moștenește ci se formează. Lectura constituie o redutabilă terapie, învinge inerția, teribilismul, superficialitatea. Chiar și foarte mici, copiii sunt sensibili la magia lecturii, a povestitorului - deși se aud tot mai rar, seara „la culcare, cuvintele „ Mama, mai citește-mi o carte !” . Copilul trebuie lăsat să-și aleagă singur povestea pe care vrea s-o asculte. El trebuie obișnuit să se implice în lectură cu pași mici – mama citește o pagină , el următoarea. Abecedare, cărți ilustrate, benzi desenate-trebuie să-l ajute să descopere toate stilurile, fără a-l forța, totul având ca scop practica lecturii, care înseamnă priceperi, deprinderi, tehnici, obișnuințe.

Lectura timpurie va asigura pregătirea intelectuală a copiilor, va asigura pregătirea corespunzătoare a acestora pentru celelalte discipline și integrarea lor în viața socială. Lectura îi va apropia de realitate.

„Lectura este pentru spirit, ceea ce exercitiul este pentru trup. Copiii trebuie să conștientizeze că exercițiul ușurează progresul. Cartea nu face zgomot, nu se supără dacă este ținută prea mult sub ochii noștri, nici nervi nu face dacă este părăsită; cartea ne face să vibrăm, lăsându-ne răgazul să gândim la ceea ce ne-a plăcut și e darnică pentru oricine”. (Mihai Beniuc).

Se citește din ce în ce mai puțin și cele mai severe critici sunt adresate școlii. Deși exigențele vieții față de om au crescut, în acest iureș trepidant al vieții moderne, educația prin și pentru carte a rămas undeva în urmă. Evoluția mijloacelor de comunicație și informare favorizează punerea și disponibilizarea informațiilor în rețeaua virtuală.

Cititul trebuie înțeles de elevi ca odihnă activă, de recreere, nu ca o povară. Cartea nu ne face să roșim de propria noastră ignoranță: „...o, sfintele mele cărți...pe care soarta prielnică mi le-a scos înainte, cât vă datorez că sunt om adevărat. “(Nicolae Iorga).

Școala și părinții trebuie să-i ajute pe elevi să înțeleagă că nu este învățat cel ce citește cărți, ci cel ce știe ce citește, pentru că doar citind mintea lor va deveni un laborator nesfârșit de idei și imaginație. Ca metode și procedee de educare a elevilor în acest spirit menționăm: organizarea bibliotecii clasei, frecventarea bibliotecii școlare/locale, portofoliul lecturilor prin fișele de lectură săptămânală/ zilnică, etc.

Copilul trebuie să prindă mai întâi gustul de a „devora” ceea ce îl atrage, înainte să-și selecteze centrele de interes. Dacă își va vedea părinții citind și-i va auzi vorbind despre lecturile lor, va fi provocat să procedeze la fel, acum și în viitor.

Biblioteca, loc al tuturor descoperirilor, centru de cultură, lectură și educație, poate și trebuie să-și asume responsabilitatea de a răspunde solicitărilor informaționale ale utilizatorilor, indiferent de statutul social, ocupație, vârstă.

O bibliotecă este ca un cabinet magic în care există multe spirite care se trezesc când le chemăm. Dacă nu deschidem o carte, ea rămâne un lucru printre alte lucruri. Dar când cartea întâlnește cititorul atunci are loc actul estetic.(cf. Ralph Waldo Emerson).Fiecare lectură a unei cărți, fiecare recitare, fiecare amintire despre această lectură reînnoiește textul.

CĂRȚILE, acești prieteni reci, tăcuți, dar siguri și eficienți, ne oferă răspunsuri ori de câte ori avem răbdare până ce le învățăm.

În educația elevilor prin carte și pentru carte, ca strategie didactică, relația profesor–elevi se stabilește pe relații socio-afective, de comunicare și de cunoaștere. Un înțelept modern orb scria: „Unii consideră că Paradisul ar fi o grădină, alții și-l pot imagina ca un palat. Eu l-am imaginat întotdeauna ca o bibliotecă” (Jorge Luis Borges – Cărțile și noaptea).

„Carte frumoasă, cinste cui te-a scris,/Încet gândită, gingaș cumpănită/Ești ca o floare anume înflorită/
Mâinilor mele, care te-au deschis.” (Tudor Arghezi – Ex Libris)

Bibliografie:

1. Stancu Ilie, Călătorie în lumea cărții, E.D.P. București, p.370, 1970;
2. Balotă Nicolae, Arta lecturii, Editura. „Cartea românească”, București, p.439,1978;
3. Cornelia Stoica, Eugenia Vasilescu, Literatură pentru copii, E.D.P, București, 1996.

LECTURA, ÎNTRE OBLIGAȚIE ȘI PLĂCERE

Prof. înv. primar Rozalia SZANTO
Scoala Gimnazială Sânger, jud. Mureș

Trăim într-o lume în care cartea ca obiect cultural începe să-și piardă importanța și impactul asupra noii generații. Alternative aparent mult mai atractive și, în orice caz, mult mai comode, tind să capteze atenția elevilor noștri(ex. televizor, calculator, telefon etc.).

Tendința înlocuirii lecturii cu petrecerea timpului în fața televizorului, calculatorului sau telefonului este explicabilă prin prisma noului stil de viață în care mass-media și internetul oferă informații de-a gata, într-o succesiune amețitoare de imagini care nu lasă răgazul reflecției personale asupra celor receptate.

Societatea în care trăim dă exemple de oameni realizați material, oameni de “succes” care nu au prea avut tangențe cu cartea, care nu au prea frecventat biblioteci, dar care se constituie în modele pentru adolescenții de astăzi. Astfel, tinerii imită false modele de la care preiau atitudini, convingeri, considerând depășite îndemnul profesorilor de a se dezvolta prin lectură, ba chiar disprețuind cartea, considerând-o

timp pierdut. Lectura este mai de mult o obligație decât o pasiune, că preocupările elevilor vizează activități pasive, textele epice sunt mai atractive și, probabil, mai accesibile elevilor.

Consecințele sunt îngrijorătoare și se manifestă concret la orele disciplinei fie prin refuzul de a citi o carte, fie prin dificultăți de receptare și interpretare a cărților citite, fie prin dificultăți în exprimarea unor opinii și judecăți și producerea unor mesaje scrise pertinente și coerente în legătură cu cele citite. În ciuda efortului dascălilor, lectura nu se numără printre pasiunile elevilor, poate și pentru că programele actuale propun o viziune destul de tehnică și abstractă asupra a ceea ce înseamnă cititul unei cărți. Concepte teoretice greoaie tind să transforme cititul într-o corvoadă, într-o obligație a elevului și să o îndepărteze de natura sa nobilă de experiență personală profundă, atractivă și modelatoare.

Mulți dintre noi, oamenii maturi de azi, încă mai aveam nostalgia lecturilor din miez de noapte, la lumina lumânărilor, atunci când se oprea alimentarea cu energie electrică, în perioada comunistă. Atunci, plăcerea de a citi era una dintre puținele plăceri acceptate, chiar și aceasta fiind îngrădită de cenzura impusă de comuniști. Program de televiziune nu era, reviste într-un număr atât de mare și într-o tematică atât de variată ca astăzi, nu erau, internetul cu tot ceea ce reprezintă el ca bogăție de informație corectă sau incorectă, nu era. Astfel că lectura reprezenta, pe lângă modalitatea de a intra în contact cu arta, și modalitate de destindere, de divertisment, de umplere a timpului liber. Astăzi, destinderea prin intermediul lecturii unei cărți pare a fi în coada unei liste foarte lungi de posibilități.

Trăim în epoca fast-food-ului și a semipreparatele, aceiași termeni putem să-i adaptăm și să-i folosim în contextul cărților: decât să citească o carte, elevii preferă rezumatele, recenziile, comentariile gata făcute de alții (texte care abundă pe internet), pentru a „economisi” timpul pe care l-ar „pierde” citind. Dar așa cum este mai sănătos să mănânci natural, consider că este mai sănătos să citești și să-ți poți forma o opinie și de unul singur. Semipreparatele pentru minte pot duce la atrofierea unor simțuri și a unor mecanisme de gândire.

Poate elevilor li se pare puțin prea banală, neatractivă, abordarea lecturii unei cărți de hârtie, poate va rămâne valoroasă numai pentru „romantici”. Spun asta gândind din perspectiva noii generații născute în fața monitorului, care folosește cu dexteritate mouse-ul de la doi ani. De aceea ar trebui să ne folosim mai mult de ceea ce stârnește interesul noii generații: calculatorul, mijloacele electronice. Lectura cărților în format electronic (ebooks) este mai interesantă, se mulează mai bine pe preocupările adolescenților. Într-o societate de consum, comercială, așa cum sunt atrași de haine, de aspectul fizic, de modă, de ambalaj, elevii manifestă interes mai ales față de forma de prezentare a ceea ce ar trebui să lectureze. Astfel, ei arată un mai mare interes pentru copertă decât pentru tema sau subiectul unei cărți. O copertă veche, care nu arată prea bine determină în mintea elevilor următorul mecanism de gândire: învechit → demodat → prost.

În ciuda multor impedimente, dascălul nu poate să renunțe la a găsi modalități prin care lectura să redevină o preocupare constantă a elevilor săi. Ce soluții și strategii poate găsi și adopta profesorul? Activitățile interactive de genul cercurilor de lectură, stimularea creativității și a talentului elevilor prin promovarea creațiilor proprii, proiectele tematice, întâlniri cu scriitorii, vizionarea unor filme și discutarea lor în paralel cu textul literar, dramatizările unor texte, concursurile pe teme literare ar putea deveni posibile soluții prin care lectura să-și recapete locul bine meritat printre preocupările tinerei generații.

Voi prezenta în continuare câteva modalități de stimulare a interesului pentru lectură începând din

clasa I. Știm că micii școlari sunt vrăjiți de carte, sunt purtați de aceasta în universul minunat al cunoașterii. Învățătorul este dator să îndrume pașii tinerelor mlădițe pe acest nou drum, plin de neprevăzut.

În clasa I, un rol important îl are conversația problematizată, care menține vie relația dascăl- elev. După studierea textelor din abecedar, pe care le-am analizat și comentat în mod amănunțit am recomandat lecturi potrivite vârstei, pe marginea cărora s-au purtat discuții. După ce textele au fost parcurse am lansat următoarele cerințe: să formuleze întrebări pe care să le adreseze colegilor; să folosească cuvintele noi și expresiile artistice în contexte variate; să redea prin cuvinte proprii conținutul textelor citite; să recunoască ilustrațiile care înfățișează personaje sau scene din poveștile citite; să le așeze în ordinea desfășurării faptelor.

Începând cu clasa a II-a, o altă formă de îndrumare a lecturii o constituie formarea bibliotecii de clasă, precum și a bibliotecii personale. Prima se compune din cărți aduse de copii și învățător, se stabilește un bibliotecar al clasei și se apoi se trece la împrumutarea cărților. La clasele a III-a și a IV-a interesul elevilor pentru lectură se amplifică. La studierea unor autori am căutat să îi stimulez pe elevi să citească și alte opere scrise de aceștia. Am întocmit cu elevii portofolii pentru fiecare scriitor cunoscut, cuprinzând portretul, date biografice și aspecte esențiale din opera lor, prilej cu care am stârnit curiozitatea și interesul pentru lectură.

Foarte apreciat de elevi este și jocul cu versurile: învățătorul recită unu-două versuri dintr-o poezie, iar elevii continuă. Diafilmele, benzile audio și video cu povești constituie un alt important mijloc de îndrumare a lecturii. Ele prezintă operele literare în imagini vizuale și auditive. După lectură elevii pot face comparații, stabilind asemănări și deosebiri între întâmplările prezentate.

Lecțiile de popularizare a cărților, a unor scriitori, reprezintă, de asemenea, un mijloc de îndrumare a lecturii particulare. O carte pentru copii nou apărută se citește mai întâi de către învățător, apoi se prezintă elevilor. Aceștia își notează titlul și autorul, pentru a o putea procura.

Expozițiile de carte se pot organiza în clasă și cuprind cărți despre o temă anume ce pot fi lecturate de elevi- ex. Din viața plantelor, Trecutul glorios al patriei, Povestiri despre animale.

În afară de citirea independentă a lecturii particulare am folosit și citirea în colectiv. Această citire se realizează de către învățător sau elevi care citesc corect și expresiv; are rol de a aprofunda și purta discuții pe marginea lecturii citite.

Lectura necesită nu numai îndrumare, dar și control. Procedeele de efectuare a controlului sunt variate și depind de scopul urmărit imediat: anchetele, controlul fișelor de cititor de la bibliotecă, convorbiri cu elevii, fișe de lectură. Pentru învățător este important de știut nu numai ce și cât citesc elevii, ci și cum înțeleg ei să citească o carte. Am considerat important ca elevii mei să înțeleagă ceea ce citesc, să fie în măsură să deosebească ceea ce este bun, util, constructiv și educativ, de ceea ce poate fi dăunător și, în sfârșit, să-și poată formula clar o opinie despre cartea citită.

În concluzie, formarea deprinderilor intelectuale reprezintă o caracteristică de bază în primii ani de școală, iar școlii și familiei îi revine un rol extrem de important. Implicarea activă și pozitivă a dascălului și părintelui este recunoscută ca fiind benefică în educația copilului. Gustul pentru lectură poate fi stimulat și cultivat încă de la aceste vârste, astfel încât cartea să devină un prieten constant al copilului, izvor de înțelegere și cunoaștere. magică a cărților.

Bibliografie:

1. Ion Vlad, "În labirintul lecturii", Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1999,
2. Nicolae Balotă, "Arta lecturii", Editura Cartea Românească, București, 1978
3. Alexandru, Gheorghe, Șincan, Eugenia, Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi, Editura „M. Duțescu”, 1993.
4. <http://vorbindinliniste.blogspot.com/2010/06/lectura-intre-obligatie-placere-si.html>
5. <http://www.tvsudest.ro/?p=20026>
6. <https://edict.ro/dezvoltarea-competentelor-pentru-lectura-la-elevii-din-ciclul-primar/>

INTERESUL PENTRU LECTURĂ A ELEVILOR DIN CICLUL PRIMAR

Prof. înv. primar Farida ȘEICAHMED
Școala Gimnazială Nr.1, Dorobanțu, structură a Liceului
„I.C.Brătianu”, Nicolae Bălcescu, jud. Constanța

„A citi înseamnă a învăța.” (George Călinescu)

Cartea este o comoară fără de preț, în care își adună cele mai frumoase gânduri, ca alții să le poată folosi în voie. Alegerea cărților potrivite este doar un prim pas. Al doilea pas și tot atât de important este deprinderea lecturii, obținerea eficienței ei maxime în urma citirii unei cărți.

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie.

Interesul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă a factorilor educaționali (familia și școala), o muncă ce presupune răbdare, perseverență, voință.

Pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică, iar plăcerea de a citi - o necesitate dorită și trăită, e potrivit ca și familia să se implice activ în apropierea copilului de miracolul cărții, încă înainte de învățarea alfabetului. Familia constituie primul mediu de viață socială și culturală, iar prin valorile pe care le transmite copilului asigură premisele dezvoltării intelectuale, morale și estetice ale acestuia.

Există factori care determină lectura copiilor: particularitățile de vârstă și psihice, preferințele lor, climatul familial, factori care pot transforma lectura într-o necesitate, „o foame de carte”, o delectare sau nu. Când gustul pentru lectură, cultul pentru carte s-au format din primii ani de școală, acestea rămân pentru toată viața o obișnuință utilă.

Lectura propriu-zisă nu începe însă decât după ce copilul reușește singur să descifreze cu ușurință ideile ascunse în spatele semnelor grafice. Învățătorul sau părintele trebuie să sesizeze acest moment dificil din viața micuțului, pe jumătate înspăimântat de tainele scrisului, pe jumătate crispat de efortul făcut de descifrarea acestor semne curioase și pline de mister.

De-a lungul carierei mele didactice, am observat că mulți copii se luptă ani de-a rândul cu lecturarea cursivă a unui text, rămânând în imposibilitatea de a savura propriile lecturi. În locul curiozității, apare efortul inhibant al descifrării semnelor grafice, dincolo de care se ascund idei atât de frumoase și interesante.

Pentru a-i determina pe elevii mei să devină cititori pasionați, mi-am propus să le formeze cu răbdare și stăruință, gustul pentru lectură.

Am întâlnit adesea copii care ascultă cu mult interes o poveste frumoasă, citită de altcineva, însă preferă să-și piardă vremea în modul cel mai neașteptat, fără să fie tentați să citească ei înșiși altceva decât ceea ce li se cere la orele de curs. Chiar și la cei care au învins greutățile începutului, gustul pentru lectură nu este format.

Voi prezenta în continuare câteva modalități de stimulare a interesului pentru lectură începând din clasa I. Știm că micii școlari sunt vrăjiți de carte, sunt purtați de aceasta în universul minunat al cunoașterii. Învățătorul este dator să îndrume pașii tinerelor mlădițe pe acest nou drum, plin de neprevăzut.

În clasa I un rol important îl are conversația problematizată, care menține vie relația dascăl- elev. După studierea textelor din abecedar, pe care le-am analizat și comentat în mod amănunțit am recomandat lecturi potrivite vârstei, pe marginea cărora s-au purtat discuții. După ce textele au fost parcurse am lansat următoarele cerințe: *să formuleze întrebări pe care să le adreseze colegilor; să folosească cuvintele noi și expresiile artistice în contexte variate; să redea prin cuvinte proprii conținutul textelor citite; să recunoască ilustrațiile care înfățișează personaje sau scene din poveștile citite; să le așeze în ordinea desfășurării faptelor.*

Începând cu clasa a II-a, o altă formă de îndrumare a lecturii o constituie formarea bibliotecii de clasă, precum și a bibliotecii personale. Prima se compune din cărți aduse de copii și învățător, se stabilește un bibliotecar al clasei și se apoi se trece la împrumutarea cărților.

La clasele a III-a și a IV-a interesul elevilor pentru lectură se amplifică. La studierea unor autori am căutat să îi stimulez pe elevi să citească și alte opere scrise de aceștia. Am întocmit cu elevii portofolii pentru fiecare scriitor cunoscut, cuprinzând portretul, date biografice și aspecte esențiale din opera lor, prilej cu care am stârnit curiozitatea și interesul pentru lectură.

În afară de citirea independentă a lecturii particulare am folosit și citirea în colectiv. Această citire se realizează de către învățător sau elevi care citesc corect și expresiv; are rol de a aprofunda și purta discuții pe marginea lecturii citite.

Lectura necesită nu numai îndrumare, dar și control. Procedeele de efectuare a controlului sunt variate și depind de scopul urmărit imediat: anchetele, controlul fișelor de cititor de la bibliotecă, convorbiri cu elevii, fișe de lectură.

Pentru învățător este important de știut nu numai ce și cât citesc elevii, ci și cum înțeleg ei să citească o carte. Am considerat important ca elevii mei să înțeleagă ceea ce citesc, să fie în măsură să deosebească ceea ce este bun, util, constructiv și educativ, de ceea ce poate fi dăunător și, în sfârșit, să-și poată formula clar o opinie despre cartea citită.

Formarea deprinderilor intelectuale reprezintă o caracteristică de bază în primii ani de școală, iar familiei îi revine un rol extrem de important. Implicarea activă și pozitivă a părintelui este recunoscută ca fiind benefică în educația copilului. Gustul pentru lectură poate fi stimulat și cultivat încă de la aceste

vârste, astfel încât cartea să devină un prieten constant al copilului, izvor de înțelegere și cunoaștere. Propun câteva modalități prin care părinții pot petrece momente plăcute alături de copiii lor și în același timp îi pot ajuta să pătrundă în lumea magică a cărților.

Biblioteca este una din cele mai bune, mai accesibile și nu în ultimul rând mai ieftine surse de lectură. Bibliotecile, chiar și cele mai mici, au pe rafturile lor atât cărți pentru copii cât și pentru părinți. Puteți cere sfatul bibliotecarului pentru a vă recomanda cărți potrivite domeniului de interes al copilului dumneavoastră. Exemplul personal și mai ales acțiunile în comun, desfășurate împreună cu copilul dumneavoastră, sunt recunoscute de specialiști ca fiind cele mai bune metode de a stimula gustul pentru lectură al copilului.

Astfel, cititul în fața copilului și în special cititul cu voce tare dau rezultate deosebite. Vă sugerez câteva modalități atractive prin care să vă invitați copilul în universul textelor literare. Orice copil învață cu mult mai multă plăcere și ușurință atunci când se joacă, decât dacă este forțat să învețe. Cunoscând acest lucru, dumneavoastră îi puteți vorbi și îl puteți învăța multe lucruri în timp ce vă jucați cu el sau chiar inventând mici jocuri împreună cu el. Mai mult, aceste jocuri pot fi derulate în paralel cu alte mici activități casnice în care doriți să vă implicați copilul, făcându-l astfel să nu le perceapă ca pe o corvoadă, ci ca pe un prilej plăcut de a fi împreună cu familia sa.

Exemplu de joc: *TERMINĂ PROPOZIȚIA* : Părintele va rosti începuturi de frază, solicitând copilului să le completeze. Pot fi formulate o serie de propoziții afirmative în vederea identificării elementelor de gândire pozitivă. Iată câteva exemple: *Îmi place să.../ Mă pricep la.../ Este bine când...* De asemenea, pot fi formulate alte începuturi de fraze, ca punct de plecare pentru discuțiile ce vor urma. De exemplu: *Când o să cresc mare vreau.../ Dacă aș fi părinte, aș.../ Cred că toți copiii ar trebui să.../ Nu-mi place când.../ Cea mai bună zi a fost când.../ Dacă aș fi magician aș...*

Există numeroase ocazii extrașcolare în care puteți să deschideți o discuție despre cărți cu copilul dumneavoastră. Profitați de acestea deoarece astfel copilul dumneavoastră nu va asocia lectura cu o activitate impusă exclusiv de școală, ci va descoperi cititul din proprie inițiativă, din curiozitate și de plăcere. Pentru a-l îndemna să citească și a-i arăta că acest lucru este apreciat de dumneavoastră, manifestați-vă interesul pentru ce a citit. Rugați-l să vă povestească subiectul unei cărți, solicitați-i amănunte despre personaje și aventurile prin care trec acestea, întrebați-l despre locurile descrise în carte. În egală măsură, îi puteți stimula curiozitatea dacă îi povestiți despre cărțile citite de dumneavoastră. Ieșiți împreună cu copilul dumneavoastră la cinematograful sau la teatru. După vizionare, stârniți interesul pentru lectură al copilului; discutați cu el despre cartea care stă la baza filmului sau a spectacolului respectiv, despre diferențele și asemănările dintre cele două despre avantajele cuvântului scris și/sau ale reprezentării vizuale. Printr-o strânsă colaborare între școală și familie, micii școlari vor reuși să descopere bucuria lecturii și să aleagă din fiecare text citit ceea ce este esențial și util.

Bibliografie:

1. Șincan Eugenia, 1993 *Îndrumător pentru învățători, părinți și copii*, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova
2. Nuță Silvia, 2000, *Metodica predării limbii române în clasele primare*, Editura Aramis, București
3. Cucoș Constantin, 2006, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași

FORMAREA ABILITĂȚILOR DE LECTURĂ LA ȘCOLARII MICI CU DIZABILITATE DE AUZ

Prof. Ioana-Letiția ȘERBAN

Liceul Tehnologic Special pentru Deficienți de Auz, Cluj-Napoca

1. Copilul cu dizabilitate de auz și cartea

Elevii cu dizabilități de auz își încep călătoria în lumea lecturii la o vârstă mult mai înaintată decât colegii lor auzitori. Modalitatea lor de comunicare, prin excelență gestuală, expresivă, mimică și corporală implică limbajul mimico-gestual sau un ansamblu al gesturilor și expresiei faciale și corporale dezvoltat anume pentru actul comunicării între ei și membrii auzitori ai familiei.

Limbajul mimico-gestual (LMG) este o formă de comunicare care pune în lucru diferite părți ale corpului pentru redarea conceptelor, în vederea alcătuirii unui sistem integrat de reprezentări vizuale (Bodea Hațegan, 2012). Procedeele vizual-spațiale influențează structura fonologică și morfosintactică în special a expresiilor care denumesc relații spațiale / non-spațiale, subliniază acțiunea verbelor sau indică pronumele prin utilizarea spațiului (Tufar, 2012).

Copiii cu dizabilitate de auz nu sunt expuși audiției și ascultării active, nu înregistrează expresii, cuvinte și moduri de exprimare verbală. Ei sunt însă foarte fini observatori ai gesturilor, atitudinilor și reacțiilor celor din jur. Contactul lor cu lumea se materializează în imagini, în transpunere scenică, în comportamente și în emoții.

Din punct de vedere al dezvoltării lexicale cercetările arată faptul că rata dezvoltării limbajului la copiii cu dizabilități de auz severe și profunde, care provin din familii cu dizabilități de auz severe și profunde, este asemănătoare cu dezvoltarea limbajului copiilor auzitori care au părinți auzitori (Corina, Singleton, 2009; Cormier și colab. 2012). Copiii cu dizabilitate de auz profundă execută semne gestuale cu sens în intervalul de vârstă 6-12 luni și cunosc aproximativ 50 de semne gestuale în jurul vârstei de 20 de luni (Pizzo, 2018, Mayberry, Squires, 2006). Acești copii demonstrează abilități în sfera categoriilor semantice ale cuvintelor datorită expunerii permanente la LMG în familie și datorită utilizării zilnice în comunicare a acestui limbaj.

Copiii cu dizabilitate de auz vor lua contactul cu lumea cărților prin imagini sau prin prezentări video. Acestea trebuie însă să le fie facilitate, iar intermediarul acestei relații dintre copilul cu dizabilitate de auz și carte este părintele.

Astfel, modalitatea de adaptare a copilului la aspectele vieții de zi cu zi, interesele sale cognitive, emoționale sau practice, precum și nivelul de participare și implicare sunt beneficiile primare ale relației afective și formative dintre părinte și copilul său. Poveștile, istorioarele, fabulele și povestirile scurte cu tâlc sunt unelte ale părinților în crearea dragostei pentru carte, lectură, curiozitate artistică și frumos, contribuind totodată la cimentarea relației profund afective, umane și autentice dintre părinte și copilul său.

În începerea călătoriei în spațiul lecturii atunci când au un copil cu dizabilitate auditivă, părinții sunt sfătuiți să apeleze la următoarele activități și acțiuni în funcție de vârsta copilului (Ursache, 2015):

- Alegerea unor cărți de dimensiuni mari, cu imagini simple și scris mare

- Indicarea imaginilor și accentuarea denumirilor acestora
- Utilizarea unei voci calde, melodioase, în registrul normal al vorbirii
- Rostirea unor nume din poveste urmate de indicarea acestora de către copil
- Citirea poveștii împreună cu copilul
- Solicitarea ordinii întâmplărilor din povestea lecturată
- Sugerarea începerii lecturii cu un cuvânt care apare de mai multe ori în text, arătându-l și explicându-l, acțiune urmată de îndemnul de a găsi cuvântul și în altă parte
- Istorisirea într-o manieră cât mai simplă a unor povești scurte la care copilul se poate raporta
- Repetiția este binevenită fiindcă copiii vor solicita o poveste pe care o cunosc și știu să o redea.

Copilul trebuie să se poată regăsi în poveste și să se afle în mijlocul acțiunii pentru a-i stimula creativitatea și curiozitatea.

În toate activitățile de lectură se poate utiliza limbajul mimico-gestual fiindcă poveștile pot fi reproduse în orice formă și stil de limbaj lăsând libertate copilului să se regăsească în acțiunile care îi fac plăcere. Astfel trebuie utilizat jocul de rol ca mijloc de explicare al narațiunii și corpul, expresia facială și privirea ca instrumente de comunicare.

2. Bune practici europene privind formarea abilităților de lectură ale școlărilor mici

În cadrul Liceului Tehnologic Special pentru Deficienți de Auz Cluj-Napoca se desfășoară în perioada octombrie 2018 – noiembrie 2019 proiectul european Erasmus + *Accesibilitate și incluziune socială prin limbaj mimico-gestual*. În cadrul acestui proiect, un număr de doisprezece profesori psihopedagogi și de specialitate au desfășurat activități de job shadowing în două fluxuri de mobilitate în Nantes, Franța și în Ljubljana, Slovenia.

Scopul proiectului constă în îmbunătățirea metodelor și strategiilor didactice de utilizare a limbajului mimico-gestual în activități formale și non formale.

Obiectivele generale ale proiectului pentru participanți au fost:

- Observarea practicilor inovatoare utilizate în învățământul special și învățământul integrat în educarea și recuperarea copiilor cu dizabilități de auz din cele două țări partenere.
- Îmbunătățirea competențelor profesionale referitoare la metode specifice de comunicare, alternative și augmentative (limbaj mimico-gestual, alfabet dactil, sisteme de comunicare alternative și augmentative pentru copiii cu dizabilitati auditive)
- Identificarea bunelor practici în ceea ce privește utilizarea limbajului mimico-gestual în educația copiilor cu dizabilități auditive în scopul de a le transfera în contextele de învățare și formare a persoanelor cu dizabilități de auz din cadrul instituției noastre.
- Însușirea unor tehnici de traducere în limbaj mimico-gestual alături de labiolectură pentru a facilita accesibilizarea curriculumului și îmbunătățirea interpretării în LMG la examenele naționale și de bacalaureat.

Obiectivele specifice pentru participanți au făcut referire la:

- Observarea modului de utilizare a limbajului mimico-gestual atât în învățământul special cât și în învățământul integrat pentru copii cu dizabilități auditive din cele două țări europene partenere;
- Însușirea a cel puțin două strategii didactice de utilizare a LMG în scopul dobândirii competențelor cheie necesare înțelegerii citirii, matematicii, științelor naturii.

- Adaptarea instrumentelor și materialelor didactice utilizând LMG la disciplinele din cadrul evaluărilor naționale (clasele II, IV, VI, VIII, XII).
- Creșterea performanțelor de învățare prin implementarea tehnicilor de LMG la disciplinele din cadrul examenelor naționale.
- Predarea LMG ca disciplină de studiu în vederea elaborării a câte unui proiect de programă opțională pentru fiecare nivel de școlarizare din instituție.

În cadrul activităților de job shadowing participanții au asistat printre altele la activități de lectură în limbaj mimico-gestual. Aceste activități sunt realizate în sistemul de învățământ francez de către un profesor cu dizabilitate auditivă care utilizează doar limbajul mimico-gestual în comunicarea cu elevii. Activitățile de lectură se desfășoară după următoarea structură:

- Elevii își aleg o carte pentru ora de lectură dintre cele prezentate de profesor
- Profesorul prezintă coperta cărții și le adresează elevilor cu dizabilități de auz câteva întrebări privind titlul și semnificația acestuia pentru ei (dacă le spune ceva, dacă se regăsesc în ceea ce el transmite, dacă au mai întâlnit povești despre ceea ce se prezintă în titlu)
- Profesorul deschide apoi cartea cu paginile către copii și începe o prezentare a fiecărei pagini din poveste, corelând prin limbaj mimico-gestual imaginile cu textul și cu dramatizarea unor scene pentru o mai bună comprehensiune a firului poveștii.

Pe tot parcursul lecturii profesorul păstrează contactul cu elevi săi prin referiri la viața lor de familie sau de școlari, prin solicitarea opiniei privind acțiuni ale personajelor, prin remarci despre semnificația discursului narativ și prin încurajarea permanentă a copiilor de a se regăsi și de a-și relata propria experiență de viață în legătură cu subiectul poveștii.

Modelul acestor ore de lectură a fost implementat în cadrul orelor de limba română ale claselor de elevi cu dizabilitate de auz de la Liceul Tehnologic Special pentru Deficienți de Auz Cluj-Napoca prin următoarele tipuri de activități:

Realizarea de lecturi în limbaj mimico-gestual de către profesor după modelul observat în activitățile de job shadowing.

Realizarea de lecturi în limbaj mimico-gestual de către elevi și apoi filmarea acestora în scopul creării unei baze de date cu secvențe video ale poveștilor pentru copii.

Redactarea unor proiecte de programe opționale vizând lecturi în limbaj mimico-gestual pentru elevii ciclului primar, respectiv interpretarea artistică a unor texte literare de către elevii de gimnaziu.

Bibliografie:

1. Bodea-Hațegan, C. (2012). *Semnul Lingvistic. Perspective multifocale*. În A. Hathazi (coord.). Comunicarea în contextual deficienței multiple. În Colecția *Educarea Persoanelor cu Dizabilități Multiple*, Vol. 1, pp. 68-84. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană
2. Corina, D., Singleton, J.; (2009). *Developmental Social Cognitive Neuroscience: Insights from Deafness*. Child Development 80: 952-67.
3. Cormier, K., Schembri, A.; Vinson, D.; Orfanidou, E.; (2012). *First Language Acquisition Differs from Second Language Acquisition in Prelingually Deaf Signers: Evidence from Grammatical Processing of British Sign Language*. Cognition 124: 50-65.

4. Mayberry, R. I., Squires, B. (2006). *Sign Language: Acquisition*. In *Language Acquisition*, vol. 11 of *Encyclopedia of Language and Linguistics*, E. Lieven (Ed.), 291–96. Oxford: Elsevier.
5. Pizzo, L. (2018). *Vocabulary Instruction for the Development of ASL in Young Deaf Children. An Investigation into Teacher Knowledge and Practice*. *Sign Language Studies*. Vol.18. No.2. pp. 238-265.
6. Tufar, I. (2012). *Utilizarea limbajului gestural în cazul copiilor cu deficiențe senzoriale multiple*. În A. Hathazi (coord.). *Comunicarea în contextual deficienței multiple*. În *Colecția Educarea Persoanelor cu Dizabilități Multiple*, Vol. 1, pp. 85-97. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană
7. Ursache, L. (2015). *Recomandări pentru a citi unui copil cu deficiență de auz*. În Z.A. Piontchevici, G.R. Chirteș, I.L. Șerban, D.E. Chira (coord.). *Împreună pentru familiile copiilor cu deficiență de auz*, pp. 180-181., Târgu Lăpuș: Ed. Galaxia Gutenberg.

IUBIȚI LECTURA!

Prof. Ileana TĂNASE

Prof. Alina ZAMFIR

Liceul Tehnologic Nr. 1, Mărăcineni, jud. Argeș

„Citește, dar, cu ochii minții! Numai citind mereu creierul tău va deveni un laborator nesfârșit de idei și imaginații!...” (Mihai Eminescu)

Lectura are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit, să-i facă a îndrăgi cartea, să le satisfacă interesul pentru a cunoaște viața, oamenii și faptele lor. Lectura contribuie într-o măsură însemnată la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular bogat, la dezvoltarea dragostei față de țară și la educația estetică.

Școala trebuie să-i învâțe pe elevi să privească o carte ca pe un minunat și „statornic prieten”, ca pe o „cameră de provizii” și să-i familiarizeze cu manifestările cultural-artistice cum ar fi: șezătoarea literară, concursuri pe teme literare, expoziții de carte. De la intrarea în școală, elevul face cunoștință cu școala, bibliotecarul școlii și biblioteca, de care va fi impresionat văzând numărul mare de cărți așezate pe rafturi, de cărțile frumos colorate. Se recomandă împrumutarea de cărți de la biblioteca școlii, cea locală sau cea județeană.

Gustul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o continuă muncă a factorilor educaționali (familia, școala, biblioteca), ce se caracterizează prin răbdare, perseverență, voință. Este cunoscut faptul că, la vârsta preșcolară, atât familia cât și grădinița, depun eforturi pentru a influența universul prin basme, povești și poezii. Această dificilă muncă este continuată în primele clase ale școlii. Perioada de formare a gustului pentru citit coincide cu perioada când se pun bazele acestuia, cu ciclul primar.

De îndată ce începe să citească, copilul cunoaște o lume nouă, interesantă. El are impresia că participă la fapte vitejești și la evenimentele din cuprinsul cărții. Pe unii eroi îi iubesc, îi simpatizează, pe alții îi urăsc. Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează asupra dezvoltării ulterioare a personalității. Lectura oferă copilului posibilitatea de a-și completa singur cunoștințele, de a le lărgi, de a le adânci.

Ca să-și îndeplinească rolul său formator, lectura cere muncă organizată de îndrumare și evaluare. Folosind caracterul divers al lecturii, învățătorul trebuie să dezvolte gusturile și înclinațiile, să-i atenționeze pe elevi asupra operelor cu importanță deosebită și să coreleze lectura cu celelalte obiecte de învățământ și cu evenimentele curente.

Pentru a stimula interesul elevilor pentru lectură, pentru a evidenția aportul benefic al cititului și pentru dezvoltarea personalității umane prin fixarea unor avantaje spirituale și sociale, am demarat desfășurarea unor variate activități care să-i stimuleze pe elevi să citească.

Am utilizat *citirea expresivă*, citind povești scurte pe care le întrerupeam într-un moment interesant al desfășurării acțiunii și îi determinam pe elevi să continue în mod independent citirea lecturii. Am recomandat întregii clase să citească 1 – 2 lecturi până la o anumită dată și să știe să le povestească. Prin acest procedeu fiecare elev se străduia să prezinte cât mai frumos lectura citită. După povestire elevii erau antrenați în discuții colective pentru a se deprinde cu exprimarea frumoasă, corectă, pentru a-i stimula să redea povești similare, să solicite și să recomande cărțile din care au citit colegii.

Am folosit *povestirea* alegând basme, povești, povestiri în care personajele sunt înfățișate viu, iar succesiunea acțiunilor este clară. Captivați și stimulați de o astfel de povestire, copiii manifestă dorința să recitească ceea ce li s-a povestit în clasă, precum și de a citi alte lecturi recomandate.

Cititul este o activitate de descifrare, de înțelegere, de evaluare și apreciere a unui text scris. Toate activitățile desfășurate cu elevii, părinții și biblioteca au același obiectiv- educarea elevilor pentru cititul cărților, a lecturii suplimentare, indicată de către învățător.

Fiecare cadru didactic realizează (pe lângă activitatea de instruire) și diverse alte activități extrașcolare: serbări, activități omagiale cu diferite prilejuri, organizare și/sau participare la diferite concursuri cu elevii, expoziții sau diferite proiecte educaționale.

Un astfel de proiect este „**Cartea – fereastră spre lumină**” realizat și coordonat de prof. Ileana Tănase și Alina Zamfir, proiect câștigător al concursului de granturi ”Lăsați-mă să învăț!”. Premiul a constat într-un pachet de 1000 de cărți de literatură română, în valoare de 7.630 lei, sponsorizat de Fundația MEREU APROAPE.

Acest proiect a dorit să stimuleze interesul pentru lectură al elevilor, acum când contactul cu cartea este minim, iar aceștia sunt atrași tot mai mult de mijloace moderne audio-video, uitând că, de fapt, cartea a fost și rămâne un bun de valoare, un tezaur în care se concentrează gândurile și experiența omenirii, pentru a se transmite urmașilor.

Din aceste cărți, o treime au fost date ca premii la sfârșit de an școlar, o treime ca recompense în urma unor premii obținute la diferite concursuri, iar restul au intrat în dotarea bibliotecii școlii.

Obiectivul general al proiectului a fost creșterea interesului pentru lectură al elevilor, prin contactul nemijlocit cu cartea, pentru cunoașterea principalelor opere din literatura română școlară, dar și îmbogățirea fondului de carte al minibibliotecilor din sălile de clasă și al bibliotecii școlii.

Cartea trebuie să fie înțeleasă de copii ca un fel de odihnă, de recreere, nu o povară. Lectura poate fi percepută ca o plăcere, poate fi o activitate utilă pentru a trăi mai frumos, pentru a descoperi și reflecta mai profund asupra lumii. Paul Cornea afirma în lucrarea sa *Introducere în teoria lecturii* „... că nici computerul, nici televizorul nu vor duce la dispariția cărții, că lectura va continua să joace un rol cardinal în viața oamenilor, că accelerarea progresului tehnic va fi mereu însoțită de remedierea compensatoare a

unui spațiu liber pentru închipuire, visare și căutare de sens... Cred, vreau să cred că vom continua să citim chiar dacă nu vor mai fi cărți. O vom face, la nevoie, pe ecrane portabile sau fixe, de buzunar ori de mari dimensiuni, dar vom continua s-o facem câtă vreme vom persevera să gândim și să producem bunuri simbolice.”

Școala are ca obiectiv atragerea elevilor spre lectură, pentru a repune în drepturi „cartea” și „biblioteca”, de a le aduce în atenția copiilor și a părinților, de a contribui la redescoperirea cititului ca o plăcere, o relaxare, un izvor de cunoaștere și visare.

Prin activitățile desfășurate în cadrul proiectului am obținut:

- nouă abordare a operelor literare prin stimularea interesului pentru lectură a elevilor din ciclul primar și gimnazial;
- creșterea interesului pentru activitățile extracurriculare;
- îmbogățirea fondului de carte al minibibliotecilor din sălile de clasă și al bibliotecii școlii;
- sporirea încrederii părinților și a altor factori educaționali, în școală.

Acest proiect și-a propus ca elevii să se cunoască reciproc, să desfășoare diferite acțiuni împreună, să readucă în sufletele copiilor dorința de a citi, și, sperăm ca deprinderea de a citi să devină o obișnuință și cartea „de bună calitate” să fie un prieten nedespărțit al acestuia.

„Iubește cartea, pentru că nicăieri nu se vorbește mai frumos, mai pe înțeles, ca în cărți.”(M.Gorki)

Bibliografie:

1. Alexandru, Gheorghe; Simion, Eugenia, *Îndrumar metodic pentru învățători, părinți și elevi*, Craiova, Ed. Gheorghe Cârțu - Alexandru, 1994.
2. Cornea, Paul, *Introducere în teoria lecturii*, Ed. Minerva, Bucuresti, 1988.
3. Ivănuș Dumitru, „*Metodica predării limbii și literaturii române*”, Editura Universității, Craiova, 1999.

STRATEGII PENTRU DEZVOLTAREA LECTURII DE PLĂCERE, ÎN CADRUL LECȚIEI DE LITERATURĂ

Prof. dr. Ana-Maria TICU
Colegiul Tehnic „Ion Creangă”, Tg. Neamț, jud. Neamț

Elevii școlilor noastre sunt din ce în ce mai intuitivi și mai tehnici, tinzând să se desprindă, cu sau fără intenție, de partea artistică a existenței lor. A preda literatură, într-un asemenea context este, indiscutabil, o provocare. Nu se mai cultivă în aceeași măsură frumosul, arta, sufletul. Nu mai sunt actuali termeni precum *catharsis*, *mimesis*, *panism*. Chiar dacă filmele și piesele de teatru nu dispar, ele capătă, în acest debut de secol, caracter tehnic, instrumental. Imaginea este digerată subiectiv, se pierde componenta spirituală și mesajul umanist propovăduit de-a lungul secolelor. Sexualitate, consumerism, mercantilism, viteză, violență sau tehnicitate sunt teme predilecte, ce stârnesc rapid și total interesul elevilor. Propunem un recurs la arta profundă, la sincretismul acesteia, dar mai ales la valorile autentice pe care literatura le promovează în forma ei pură.

Trebuie găsite modalități de abordare atractive, moderne, deși relativitatea acestui termen se dovedește pe parcursul a câțiva ani consecutiv. Ideea de modern trebuie resemantizată periodic chiar și în domeniul literaturii. La liceu și, mai ales într-unul cu profil tehnic, demersul predării, învățării și evaluării într-o oră de literatură impune o raportare permanentă la contextul psiho-social al elevilor. Astfel, am propus și am aplicat în rândul propriilor elevi, pe parcursul mai multor ani, metode inedite și atractive, cu rolul de a-i antrena și stimula în procesul lecturii de plăcere și de a le oferi posibilitatea de a lărgi spectrul din care textul literar este privit în mod obișnuit. Și, înainte de toate, profesorul pune bazele unei cetăți culturale, așa cum poate fi justificată contemplarea și jocul din orle de Literatură: „A întemeia în cultură (...) înseamnă, probabil, a-ți găsi sprijinul în pură contemplație și în joc, în raport cu ordinea naturală”³⁵.

Am avut drept premisă Teoria inteligențelor multiple a lui Howard Gardner, pe care am corelat-o cu Teoria inteligenței emoționale, a lui Daniel Goleman. Pornind de la acestea și adaptându-mă colectivelor ne-omogene pe care le-am avut, am stabilit o serie de metode de lucru care să antreneze toți elevii, dându-le posibilitatea abordării unor texte literare din perspectiva propriului stil de învățare, din perspectiva propriei inteligențe. Deși nu am efectuat personal teste de identificare a tipului de inteligență a fiecărui elev, le-am dat posibilitatea alegerii metodei prin care doreau să rezolve o sarcină sau, adesea, chiar a metodei prin care doreau să fie evaluați.

În vederea promovării lecturii de plăcere, câteva dintre metodele (creative) pe care le-am aplicat în ultimii ani la clasele la care am efectuat ore de Limba și literatura română sunt:

1. Leapșa lecturii - fiecare elev trebuie să prezinte, o dată pe semestru, o carte, la alegere, din lecturile sale suplimentare. Am transformat o opțiune într-o datorie, recompensând/constrângând prin sarcini sau/și prin notă, pe fiecare elev să citească. De la beletristică, la cărți din domeniul dezvoltării personale, de la biografii ale vedetelor, la feng-shui, am avut plăcuta surpriză să văd absolut toți elevii implicați, după capacități și apetențe, în acest frumos carusel al lecturii. Recomandările făcute au fost, adesea, urmate de colegi, formându-se ceea ce am numit noi, neoficial, „Leapșa lecturii”.

Consider, fără lipsă de modestie și fără a anula alte aspecte ale profesiei mele, că aceasta este cea mai mare reușită a mea, ca profesor de literatură, dincolo de rezultatele la concursuri și olimpiade, de note la examene și medii, de teze și alte lucruri măsurabile, cuantificabile. Deschiderea apetitului pentru lectura de plăcere, obsesivă, vindecătoare, ce permite evadarea în/ din sine, este, credem, adevăratul scop al profesorului de literatură.

2. Atelierul de idei (realizat sub formă de proiecte de grup sau individuale) – am aplicat această metodă cu precădere la orele de evaluare a lecturii. După ce se stabilesc o serie de teme generale, împreună cu elevii, timp de 1-2 luni aceștia au la dispoziție toate posibilitățile de conturare a unei abordări inedite. Spe exemplu, la tema „Mâncarea în literatură”, fiecare grupă a prezentat respectiva temă prin planșe, filmulețe, fotografii, portofolii, dar, unele grupe au realizat și produse alimentare pentru colegii lor, așa cum sunt descrise în anumite opere literare.

S-au adoptat și vestimentații specifice fiecărei teme, asistență audio și video, scenografie, „atelierul de idei” transformându-se într-un mini-festival, așteptat de elevi, la fiecare sfârșit de semestru, cu nerăbdare. Mărturisesc admirația pentru simplitatea unor mijloace și metode tradiționale, care nu le

³⁵ Liviu Antonesei, *Literatura, ce poveste!*, Iași, Polirom, 2004, p. 24.

resping pe cele noi, dar păstrază un echilibru, pe care îl consideră benefic chiar și cei din industriile educaționale media: „Sistemul școlar rămâne deci în mare parte o întreprindere bazată pe lucrul manual”³⁶.

3. **Jocul didactic**, bineînțeles, cu variațiunile moderne ale numelor date aceluiași metode tradiționale (sic!). De exemplu, am aplicat binecunoscutul joc „**Bingo**”, atât în realizarea schemei unor romane sau nuvele, cât și în identificarea trăsăturilor unui personaj literar.

N.B.! Am aplicat jocul „Bingo” și la ora de dirigenție, alcătuind întrebări de cunoaștere interpersonală variați: „este născut în luna mai...”, „are un frate și o soră...”, „nu mănâncă dulciuri...”, „știe să patineze...”. Succesul acestei metode a fost unul fulminant, tonusul grupului de elevi și interrelaționarea fiind la un grad superior.

4. **Portofoliul – „Cartea cărților mele”**

Elevii au realizat, pe parcursul unui semestru, un portofoliu, sub forma unei cărți personalizate (titlu, copertă, cuprins, capitole etc.), în care au selectat date esențiale din toate operele citite, fie urmând un anume algoritm, fie independente.

5. **Concursul de teatru** - chiar la sugestia unor elevi, am dat posibilitatea celor interesați de a se manifesta artistic și în cadrul orelor de Limba și literatura română. Am organizat (în primul an la nivelul clasei, apoi și între elevi din diferite clase la care predau), o mini-reprezentare teatrală, pe temă unică (de exemplu: „Scene din satul tradițional românesc”, „Relații între personaje din basm”, „Intelectuali în situații limită”). Elevii interpretau, în câteva minute, scene din operele citite, ilustrate întocmai textului de bază sau reinterpretate în manieră originală. Caracterul de spectacol al metodei abordate i-a asigurat succesul în rândul elevilor spectatori, dar și în rândul elevilor-actori.

Pe lângă acestea, aplic și alte metode interactive, ce se pliază pe cele două teorii amintite mai sus, care au rezultate frumoase la clasă, în ceea ce privește implicarea elevilor, deschiderea acestora spre literatură, creșterea apetitului pentru lectură, coeziunea de grup. Am solicitat realizarea de **ilustrație de carte**, atât pentru romanele din programă, cât și pentru lecturile suplimentare, **cluburi de lectură**, **jurnale de activități literare** etc.

Am urmărit, de asemenea, formarea și dezvoltarea unei personalități autonome a elevilor, individualități capabile de discernământ și spirit critic, apte să-și argumenteze propriile opțiuni, dotate cu sensibilitate estetică, având conștiința propriei identități culturale și manifestând interes pentru varietatea formelor de expresie artistică. Esențiale sunt și dezvoltarea gândirii critice și capacitatea de transfer a informațiilor.

Bibliografie:

1. Antonesei, Liviu, *Literatura, ce poveste!*, Iași, Polirom, 2004;
2. Gardner, Howard, *Inteligențe multiple. Noi orizonturi pentru teorie și practică*, București, Editura Sigma, 2007;
3. Goleman, Daniel, *Inteligența emoțională*, București, Editura Curtea Veche, 2018;
4. Moeglin, Pierre (coord.), *Industria educației și noile media*, Iași, Polirom 2003;
5. Pamfil, Alina, *Didactica literaturii. Reorientări*, București, Editura Art, 2016.

³⁶ Pierre Moeglin (coord.), *Industria educației și noile media*, Iași, Polirom 2003, p. 67.

INVITAȚIE LA VALSUL LECTURILOR („BRAȚ LA BRAȚ CU PERSONAJUL PREFERAT”)

Prof. Camelia Daniela TINCU
Bibl. Paula Luiza CHIRU
Școala Gimnazială Nr. 142, București

Se vorbește din ce în ce mai frecvent despre *criza culturală*, în sensul că tinerii au din ce în ce mai puține preocupări care să le cultive spiritul: să citească o carte sau să vizioneze un spectacol de teatru. Ei motivează că li se pare inutil să mai facă astfel de lucruri, din moment ce internetul a devenit o sursă de informare mult mai accesibilă. Deși cartea reprezintă un univers viu, o lume însuflită de eroii fiecărei pagini citite pe îndelete, oferindu-ți posibilitatea să te transpui în rolul personajelor, să-ți imaginezi scenele de viață, chiar și după ce ai închis cartea, adolescenții de astăzi preferă pictogramele internetului sau rezumatele făcute de-a gata de altcineva, fără pretenția exprimării corecte, a scrierii ortografice sau a respectării punctuației. Elevii nu mai citesc...preferă să își piardă ore întregi în fața calculatorului decât să deschidă o carte și să o citească, să-i descopere tainele. Realitatea este dureroasă deoarece copiii care refuză să citească nu mai au imaginație, nu știu să se exprime corect și coerent, nu mai cunosc sensul cuvintelor, având totodată un limbaj nepotrivit vârstei.

Am inițiat în cadrul școlii un cerc de lectură în speranța de a schimba măcar la nivel local această situație generală. În cadrul primei întâlniri, prin intermediul blazonului personal, am reușit să identificăm interesele celor prezenți, care vizau în special practicarea unor sporturi, plimbările cu prietenii sau jocurile pe calculator. Cititul cărților reprezenta aproximativ 15% dintre răspunsuri, un sfert dintre elevi nereușind să enumere patru titluri de cărți ce i-ar putea defini.

În aceste circumstanțe le-am oferit oportunitatea de a-și alege o carte prin intermediul metodei *“dans cu o carte”*, punându-le la dispoziție o mare varietate de volume, mai ales din afara programei școlare. Am realizat apoi o listă de lecturi, notând titlurile și autorii scrierilor selectate. Chiar a fost uimitor faptul că le-a făcut plăcere acest moment și s-au dovedit apoi doritori să citească respectivele cărți.

Pentru a invita și alți elevi să ia parte la ședințele noastre viitoare au realizat, lucrând în grupe, afișe pe care le-am expus pe holurile școlii.

Activitatea *Braț la braț cu personajul preferat* a fost dedicată personajului literar, fiind gândită în sensul valorificării inteligențelor multiple, astfel încât să succite interesul tuturor celor implicați în funcție de aptitudinile fiecăruia.

În acest sens la întâlnirea anterioară li s-a propus elevilor să formeze perechi având în vedere interesul pentru un anumit personaj. Unul dintre ei urma să-și aleagă personajul cu care s-ar identifica și pe care ar putea să-l întruchipeze, iar celălalt avea ca sarcină să adreseze o scrisoare respectivului personaj. Au avut succes în special eroii cărților de aventuri precum și din categoria scrierilor fantastice.

În ziua activității propriu-zise am organizat un carnaval al personajelor, numit *Braț la braț cu personajul preferat*. Fiecare pereche și-a făcut intrarea în felul următor: cel costumat s-a autoprezentat, iar însoțitorul a dat citire sau a rostit textul scrisorii pregătite. În acest mod ni s-a înfățișat o dublă perspectivă asupra aceluiași personaj: la persoana I o autobiografie și o autoapreciere, iar cealaltă la

persoana a II-a, exprimând un punct de vedere exterior subiectiv - laudativ sau critic. S-a avut în vedere de asemenea aspectul exterior: costumul, eventualul machiaj, gesturile, mimica, atitudinea celui care "intrase în pielea" personajului, oferind imaginea sa vizuală.

Un alt moment al activității de un real interes a fost „interviu în direct”. Acesta constă în alegerea personajelor intervievate de către colegi. Ei au adresat întrebări adecvate statutului personajului în scopul evidențierii caracteristicilor sale morale, specificului comportamentului său în diverse situații. Astfel este stimulată în mod concret fantezia atât a celor ce întreabă, din dorința de a afla lucruri inedite, cât și a celui pus în situația de a formula răspunsuri interesante pentru a satisface curiozitatea celorlalți, conformându-se mentalității personajului pe care îl reprezintă. Iar cei care nu cunoșteau dinainte cărțile din care fac parte aceste personaje devin interesați să le citească.

Am utilizat creativ munca în echipe formate ținând cont de unele dintre inteligențele dominante. Am avut echipa lingviștilor, a vizualilor, a muzical-ritmicilor, a interpreților. Acestea au avut de răspuns următoarelor tipuri de cerințe, în ordinea echipelor menționate mai sus : crearea unui text epic (narațiune) sau liric (poezie) ; realizarea unei benzi desenate ; interpretarea unui dans pe o melodie adecvată, punerea în scenă prin mimă sau dramatizare. Sarcina generală a fost de a reuni personajele întruchipate de membrii echipei într-un anumit spațiu ales prin extragerea unei ilustrate ce reprezenta o imagine din deșert, Polul Nord, junglă, cosmos, peșteră sau ocean. Ajunse prin jocul hazardului în asemenea locuri, respectivele personaje trebuie să coopereze pentru a se reîntoarce fiecare de unde dispăruse. În acest mod sunt puse în aplicare trăsăturile specifice diferitelor tipuri de inteligențe și iese în evidență măsura în care cei care și-au asumat identitatea unui personaj au fost capabili să se identifice cu ea. Elevii au trecut printr-un proces de empatie, încercând să-și inchipuie reacțiile, atitudinile respectivelor personaje în circumstanțele oferite.

Realizările tuturor elevilor participanți la cercul de lectură confirmă faptul că pot fi determinați să se apropie de carte prin variate procedee care să le solicite în mod inedit implicarea. Nerămânând simpli receptori pasivi, descoperă că pot colabora cu textul pentru a-i pătrunde sensurile, ceea ce contribuie la dezvoltarea personalității, formarea unui spirit critic, analitic, schimbarea mentalității.

LECTURA DE PLĂCERE ÎN ȘI DINCOLO DE SPAȚIUL ȘCOLII

Prof. înv. primar Daniela TITERE
Școala Gimnazială Nr. 1, Onești, jud. Bacău

Cartea reprezintă cel mai complet depozit al inteligenței omenești, înmagazinând în filele ei cunoștințe, sensibilitate, fapte pe care le păstrează intacte un timp nedefinit. Uitate între file de sute de ani, par moarte, dar ele reprezintă de fapt o stare cataliptică a istoriei omului, pe care fiecare dintre noi o poate risipi, înviind o lume nebănuită.

Nu ignorăm radioul sau televiziunea, calculatorul, dar spre deosebire de aceste surse informaționale și de culturalizare trebuie să spunem că nimic nu poate înlocui cartea. Acest prieten tăcut îți oferă de fiecare dată același răspuns fidel la fiecare întrebare și-l repetă cu nesfârșită răbdare până ce l-ai înțeles. Cartea nu se supără, nu jignește, te așteaptă să revii. O regăsești oricând la fel de credincioasă și discretă.

Există nenumărate mărturii ale oamenilor de cultură care relatează impactul extraordinar pe care l-au avut asupra lor lecturile la vârsta copilăriei. Sub influența cărților citite și, mai ales, recitate, ei nu numai că evocau momente extraordinare de noblețe, vitejie, aventură ale altora, dar se imaginau ca participanți activi ai acțiunilor din acele cărți.

Lectura elevilor din învățământul primar se desfășoară sub îndrumarea învățătorului. În această activitate se angajează, uneori din proprie inițiativă, familiile elevilor, care pot avea un rol determinant în constituirea bibliotecii personale și în alegerea unui tip de carte pentru citit. Rolul important deținut de lectură-ca activitate intelectuală-este determinat de contribuția sa la dezvoltarea personalității copilului din mai multe puncte de vedere:

a) Sub aspect cognitiv: îmbogățește orizontul de cultură al elevilor, mișcându-i pe verticale temporale și orizontale spațiale distincte, prezentându-le evenimente din existența universului, a comunităților umane și a indivizilor.

b) Sub aspect educativ: le oferă exemple de conduită morală superioară, le prezintă cazuri de comportamente care-i îndeamnă la reflexii, pentru a distinge binele de rău și a urma binele.

c) Sub aspect formativ: le dezvoltă gândirea, imaginația, capacitatea de comunicare.

Scopul principal al activităților de lectură este dezvoltarea gustului pentru citit, căruia i se adaugă și alte deziderate: stimularea interesului pentru cunoașterea realității, sporirea volumului de informații, îmbogățirea vieții sufletești, cultivarea unor trăsături morale pozitive.

În vederea dezvoltării gustului pentru lectură amintesc câteva modalități de realizare a acestui lucru:

Expunerea prin povestire. Se folosește îndeosebi la clasele mici. Aceste ore se pot desfășura pe baza povestirii model, expresiv, nuanțat, de către învățător sau elevi a cuprinsului unei cărți, al unei lecturi pusă în discuție în ora respectivă. Povestirea poate fi însoțită de imagini, fotografii sau film. Aceasta presupune lecturarea textului înainte de oră, pentru a putea povesti în clasă.

Conversația sau dezbateră literară. În clasa a II-a este recomandat ca învățătorul să înceapă o conversație verbală despre o carte, despre noile apariții editoriale. Această dezbateră se organizează cu succes în ora de lectură, care constă în schimbul viu de păreri, în dezvoltarea mai largă și mai adâncă a conținutului cărții în creșterea emotivității percepției ei. Cei care cunosc subiectul lecturii completează sau corectează unele inadvertențe făcute de povestitor.

Un alt mod de folosire a dezbaterii literare îl constituie redarea într-o formă încheiată a unor episoade din creațiile citite puse în discuție pe o temă dată. Aceasta presupune ca învățătorul să stabilească episoadele înrudite prin tematica dată. Elevii vizați din ora precedentă redau conținutul episoadelor respective (o faptă eroică, un act de curaj, o întâmplare petrecută în pădure, la munte, la mare, la pescuit). Ceilalți elevi din clasă sunt antrenați să-și amintească și să povestească episoade analoge, din alte opere. Pornind de la aceste episoade, elevii sunt stimulați să citească lucrarea respectivă în întregime.

Convorbirea sau dialogul. În clasa a II-a această metodă este utilizată în scopul dezvoltării vorbirii și conversației. Convorbirea nu trebuie confundată cu conversația, deși în esența ei se bazează pe același principiu fundamental: circulația informației între doi sau mai mulți interlocutori.

Convorbirea este mai ușor de realizat, dar are efecte pedagogice mai scăzute; tema este prestabilită de către învățători. De obicei, toți elevii din clasă primesc aceeași cantitate de informații și sunt solicitați

la sarcini comune, de nivel mediu stabilite în ordinea dificultăților la un nivel mediu. Tematica convorbirilor frontale se stabilește conform cerințelor formulate în programa școlară. Convorbirea cu grupuri mici vizează stimularea unor elevi cu reticențe, timizi, sau cu un anumit deficit verbal-logic. Atunci când constituirea grupurilor se face după norme pedagogice dialogul duce la rezultate pozitive. Convorbirea individuală este mai greu de realizat, mai ales în clasele cu un număr mare de elevi. Convorbirile își justifică valoarea lor în măsura în care sunt corelate cu celelalte forme de activitate, deoarece succesul unui dialog depinde de nivelul de dezvoltare al participanților. Elevii trebuie să dispună de suficiente cunoștințe pentru a participa la dialog și, totodată trebuie să aibă și deprinderile de exprimare prin care să poată participa efectiv.

Munca cu cartea. O modalitate de formare a deprinderii de citire cursivă și expresivă o constituie citirea cu voce tare începând chiar din semestrul I al clasei a II-a. Trebuie acordată o deosebită atenție alegerii cărților care se citesc cu voce tare. Pentru școlarii de clasa a II- a citirea expresivă a învățătorului constituie un puternic imbold în perfecționarea deprinderilor citirii la elevi. Acum se pun bazele dragostei pentru lectură; acum apare la copii dorința de a încerca o citire mai nuanțată respectând punctuația și expresivitatea cuvintelor din propoziție. Învățătorul trebuie să pună bazele formării deprinderilor de citire cursivă printr-un exercițiu continuu atât la orele de lectură, cât mai ales prin muncă independentă.

Recenzia unor cărți. Recenzia unor cărți prezentată de învățător sau de elevi constituie un mijloc de îndrumare a lecturii particulare. Recenzia în clasa a II-a se prezintă oral de către elevi, nefiind altceva decât rezumatul pe scurt al propriilor păreri despre creațiile citite. Elevii pot fi solicitați să-și formeze părerile asupra cărții, după un plan dat de învățător.

Lecții de popularizare a cărții. O carte nou apărută în librării și mai ales cele care se adresează elevilor mici trebuie popularizate de către învățător și bibliotecarul școlii. Aceasta presupune ca învățătorul să fie un cititor pasionat și să urmărească în permanență noutățile editoriale. Acestea se pot populariza în lecțiile de lectură organizate și desfășurate de învățător. Curiozitatea îi îndeamnă pe elevi la actul citirii.

Organizarea expozițiilor de carte. Periodic, învățătorul și bibliotecarul școlii pot să organizeze asemenea manifestări cu cartea. Expozițiile se organizează în clasa respectivă, pe holul școlii sau în cadrul bibliotecii. Ele se organizează pe baza unei tematici. Vitrina se ornează cu ilustrații atrăgătoare.

Șezători literare se organizează în cadrul clasei sau cu clase diferite. În cadrul acestor manifestări se invită și părinții elevilor. Se recită poezii, se dramatizează povestiri, se povestesc episoade mai interesante din opera unui scriitor. Se cântă în cor sau solo melodii pe versurile unor poeți.

Medalion literar consacrat aniversării unui scriitor. Această manifestare culturală se organizează din timp, întocmind un program de desfășurare a activității: organizarea activității, culegerea datelor despre sărbătorit, repartizarea materialului literar elevilor cu talent: cine recită, cine cântă, cine prezintă referatul despre viața și opera scriitorului sărbătorit, etc

Concursuri. Concursurile pe temă literară se organizează în cadrul clasei sau cu elevi din serii paralele în cadrul școlilor mai mari, sau cu elevi din clasele apropiate în școli cu predare simultană. Se fixează bibliografia ce trebuie studiată de elevi pe un timp mai îndelungat. Concursul e bine să fie dotat cu premii pentru stimularea câștigătorilor. În organizarea concursurilor pe temă literară este condus de un

jury din care fac parte: intelectuali și elevi, părinți sau alte categorii de persoane. Juriul are menirea să decerneze premiile acordate celor care se situează pe locul I, II, III.

Lectura pe parcursul vacanței. Vacanța este timpul cel mai prielnic lecturii efectuate de elev. Lecturile conform programei școlare sunt recomandate de învățător la sfârșitul anului școlar. Controlul trebuie să fie mai mult stimulator și imediat după deschiderea cursurilor. Când se recomandă lectura pentru vacanță este bine să se aleagă nu numai ceea ce este util și necesar, ci și ceea ce poate să antreneze pe elevi la lectură, ceea ce este accesibil.

Întâlniri cu scriitori. În condițiile actuale, când autorii sunt din ce în ce mai numeroși, este bine ca în momentul promovării cărții să participe scriitorul însuși. În felul acesta, elevii cunosc persoana, având impact mai mare asupra lor. Este indicat să ofere copiilor și autografe, având un motiv în plus să citească cartea.

Biblioteca familiei. O bibliotecă nu înseamnă unul sau mai multe rafturi cu cărți, ea reprezintă gustul, interesele, concepțiile posesorului, atât în privința selecționării, cât și în organizarea propriu-zisă a cărților. Din biblioteca fiecărei familii nu trebuie să lipsească cărțile de căpătâi ale omenirii și ale culturii noastre naționale, pe care trebuie să le citim și să le recitim, căci ele sunt limanul spiritualității noastre comune.

Bibliografie:

1. Crăciun, Corneliu, *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, Editura Emia, Deva, 2002
2. Alexandru, Gheorghe, Șincan, Eugenia, *Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi*, Editura „M. Duțescu”, 1993

LECTURA ÎN VIAȚA SPIRIDUȘILOR MEI

Înv. Elena TOMA-NICOLAU

Liceul cu Program Sportiv „Iolanda Balaș Soter” Buzău

Motto: *„Nu este alta mai frumoasă și mai de folos zăbavă decât cetitul cărților...”*
(Miron Costin, *De neamul moldovenilor*)

În ultimii ani lectura a pierdut destul de mult teren în fața imaginilor frumos colorate și pline de mișcare ale desenelor animate și filmelor pentru copii. Copii noștri sunt tot mai dezinteresați de lectură, iar unul dintre motivele pentru care o fac este acela că noi, adulții, nu le oferim exemple în acest sens. Telefonul, televizorul, jocurile video și altele asemenea sunt mult mai la îndemână. Internetul abundă de tot felul de informații care distrag atenția și uneori neconforme cu realitatea sau știința.

Tocmai de aceea am hotărât, alături de părinții de la clasa mea, să iau atitudine și să încerc să schimb viziunea copiilor mei despre citit.

La începutul clasei pregătitoare se obișnuiește să se aleagă un nume pentru clasa pe care urmează să o îndrumăm (Buburuze, Veverițe, Albinuțe, Furnicuțe, etc...), ca apoi toată sala de clasă să fie decorată conform tematicii alese. Eu am refuzat să aleg un nume până la sfârșitul primei săptămâni de școală. În

toată această săptămână am avut discuții cu copilașii mei, am cântat, am desenat, ne-am jucat și am discutat despre ceea ce ne place sau nu. Văzând energia debordantă pe care o afixau, istețimea și disponibilitatea lor de a ajuta și de a face lucrurile cât mai bine, într-una din zile le-am spus în glumă că sunt ca niște spiriduși, lucru care i-a încântat. Am ascultat apoi „Poveste din pădurea zânelor” de Zorina Bâldescu, care le-a plăcut foarte mult, iar la sfârșitul acesteia Rareș a propus să ne numim „Clasa Spiridușilor”. Eu am sugerat să adăugăm și cuvântul „campioni”, deoarece suntem și sportivi, așa că am votat în unanimitate să ne numim „Clasa spiridușilor campioni”.

Începând din acea zi spiridușii mei au devenit tot mai curioși și mai interesați de mica bibliotecă pe care am amenajat-o într-un colț al clasei. Treptat am început să primim oferte de cărți de la foarte multe edituri, așa că biblioteca noastră s-a extins. Am numit apoi un bibliotecar care să țină evidența cărților împrumutate de către copii pentru a le citi acasă împreună cu părinții.

La „Întâlnirea de dimineață” fiecare se străduia să vină cu informații cât mai interesante pentru a le dezvălui colegilor de pe scaunul povestitorului, urmând a primi apoi aplauze și noi întrebări.

Am descoperit apoi un site care realiza cărți personalizate pentru copii, astfel că le-am propus părinților să achiziționăm și noi pentru sebuma de Crăciun pentru a le pune în sacul Moșului alături de alte daruri. Nu voi putea uita uimirea de pe chipurile lor în momentul în care s-au regăsit ca și personaje ale cărților pe care le-au primit de la Moș Crăciun.

Pe măsură ce învățam mai multe litere, realizau că nu mai au nevoie de ajutor la citit, astfel că până la finalul clasei pregătitoare, toți spiridușii mei citeau cursiv iar eu eram foarte mândră de ei.

Uneori veneam în clasă și le povesteam un fragment dintr-o carte, apoi mă opream brusc și întrebam dacă vor să afle ce s-a întâmplat mai departe. De fiecare dată auzeam un „Daaa!!!” prelung, apoi le ofeream cartea sau o copie xerox a poveștii respective.

Am făcut apoi vizite la biblioteca liceului și la Biblioteca Județeană la care am obținut și permise de cititori.

Pe măsură ce cărțile citite se acumulau am realizat un lanț al lecturii, adăugând câte o zală pentru fiecare lectură. Am învățat să completăm și un jurnal de lectură, am realizat și noi povești proprii pe care le-am ilustrat și le-am legat în cărți neprețuite și pe care le-am așezat la loc de cinste în biblioteca clasei, am confecționat o scenă din materiale refolosibile și am adus marionete de degete cu care am pus în scenă atât povești citite, cât și create de noi.

Acum, în clasa I, am făcut un exercițiu de ascultare a lecturii folosind calculatorul și de urmărire pe carte a acesteia. Din când în când opresc povestea audio, iar copiii trebuie să continue cititul cu voce tare.

Am efectuat experimente pe baza informațiilor pe care le-am descoperit în cărțile citite, am gătit rețete simple pe baza cărților de bucate, am căutat ghicitori, iar partea cea mai distractivă a activităților este aceea când descoperim frământări de limbă și ne străduim să le pronunțăm fără să greșim.

Ne-am implicat în proiecte care promovează lectura: „Pauza de lectură” și „Clubul de lectură”, iar în fiecare pauză ieșim pe băncuțele din curtea școlii cu cartea în mână și citim ori stăm în clasă la lectură și un ceai dacă vremea e urâtă.

Am organizat la nivelul clasei numeroase concursuri cu premii(în cărți): de citit, de recitat, de povestit, de benzi desenate la care copii mei participă cu plăcere.

Activitatea de lectură stă la baza tuturor activităților pe care un școlar le va face, duce la îmbogățirea vocabularului, la exprimarea cu ușurință a ideilor, la formarea unui viitor adult care va gândi critic și care va putea schimba lucrurile în societate.

„Un copil care citește va fi un adult care gândește!”

LECTURA PREDICTIVĂ - METODĂ ACTIV-PARTICIPATIVĂ FOLOSITĂ ÎN STIMULAREA INTERESULUI ELEVILOR PENTRU LECTURĂ

Prof. Emanuela Corina URSA
Școala Gimnazială Nr.2, Pecica, jud. Arad

A ști să citești e ca o artă și există o artă de a învăța să citești.
(E. Faguet)

Lectura este o activitate de interes major, în abordarea textelor studiate în timpul activităților școlare. Această activitate, de a lectura, nu este întotdeauna plăcută de copii. De aceea, ca și cadru didactic, este o provocare să faci ca aceasta să fie mai atractivă.

În clasele primare, elevii învață să utilizeze cartea, textul, cuvântul și se deprind cu diverse tipuri de lectură: „*lectura de informare (cea care îi ajută pe elevi să găsească informații specifice unor domenii de cunoaștere diverse sau privitoare la realitatea cotidiană), lectura de plăcere (cea pe care o savurează în timpul liber), lectura instituționalizată (cea realizată de critici sau istorici literari sau cea propusă de școală)*”.

În contextul în care este mult mai ușor să vizionezi ceva decât să citești, trebuie să depui un efort suplimentar ca să apropii copilul de lectură, să-i strârnești apetitul pentru lectură. Am folosit lectura predictivă ca metodă la clasă, în orele de Limba română și am observat ca aceasta este o cale de a apropia elevul de lectură, de-ai stârni interesul pentru textele literare, care la o lectură simplă, poate nu ar fi parut la fel de interesante.

Lectura predictivă (Günter Waldmann, 1998): metodă folosită în orele narative ample, când, cu ajutorul elevilor, se poate rezuma prin povestirea orală o acțiune pentru a se trece la lectura unui fragment. Pașii metodei cer ca lectura să fie oprită când evenimentele pot să se desfășoare diferit. Se citește primul fragment apoi se pun întrebări referitoare la cursul evenimentelor. Se formulează ipoteze care sunt notate și apoi se citește fragmentul următor sau se rezumă de către un elev confruntându-se cu ipotezele emise mai înainte. Se formulează noi întrebări despre evenimente și se emit ipoteze, până când textul este parcurs în totalitate.

Criticul și teoreticianul Hans Robert Jauss s-a ocupat de examinarea categoriilor și noțiunilor legate de actul comunicării, dar și de comportarea cititorului în procesul lecturii. Într-o culegere de studii consacrate teoriei receptării, H.R. Jauss încearcă să dea o definiție a lecturii: „Lectura este un act prin intermediul căruia realizăm pe de o parte însemnătatea comunicării literare, și, pe de altă parte ea ne permite să producem noi înșine scrierile de reprezentări pe care semnul lingvistic ni le transmite”.

Exemple de activitate, folosind lectura predictivă

❖ Titlul textului: “Banul muncit” de Alexandru Mitru

Avertizarea elevilor că lecția va fi prezentată într-o manieră nouă. Explicarea regulilor: nu deschid încă manualele; vor asculta cu atenție ceea ce le prezint; vor răspunde la întrebările mele; vor completa un tabel. (Eu voi avea o fișă îndoită gen acordeon. În interiorul ei se află conținutul lecției noi „Banul muncit”. Citesc titlul scris pe prima îndoitură și lansez întrebarea: „Despre ce credeți că este vorba în text?” Notăm opiniile în prima coloană a tabelului, eu pe tablă, elevii pe fișe. Citesc primul fragment aflat pe a doua îndoitură, apoi întreb: „Despre ce ați aflat că este vorba?” Notăm răspunsurile în a doua coloană a tabelului. Voi proceda la fel în continuare, până la epuizarea ultimului fragment, al patrulea.)

❖ Titlul textului: “Căprioara” de Emil Gârleanu

Captarea atenției se va face prin prezentarea câtorva ghicitori despre animale. Se va discuta despre “lumea necuvântătoarelor”. Se va explica termenul “care nu cuvanta”. Le voi prezenta volumul “**Din lumea celor care nu cuvânta**”-de Emil Garleanu. Le voi prezenta un filmuleț cu viața și activitatea scriitorului. Anunț subiectul și obiectivele lecției (Astăzi vom descoperi o noua lectură inspirată din lumea animalelor, scrisă de Emil Garleanu ,cu titlul “Căprioara”). Brainstorming în grup –se va completa ciorchinele pornind de la cuvântul **căprioara**. În acest timp se vor actualiza și cunostintele despre animalele sălbatice.

Se trece apoi la lectura predictiva a textului.

- *Despre ce credeți că este vorba în această lectură?* Elevii vor da mai multe predicții pe care le vor scrie pe fișele de lucru .

-*Ce credeți ca se va intampla?* Se va completa și la tabla, pe flipchart una dintre predicții. Se va deschide prima fișă conținând fragmentul 1. Se citește fragmentul de 1-2 elevi, se explica cuvintele necunoscute : **dezmierrat, muschi** scriindu-se explicația pe tablă și în caiete.

Elevii vor fi solicitați să alcătuiască enunțuri noi cu expresiile: **-gros ,cald ca o blana a pamantului- -mic,catifelat si umed**

Se va discuta despre sensul cuvintelor : muschi=(planta- parte a corpului); Culca=(netezeste-adoarme)
Se povesteste pe scurt extrăgându-se ideea principală ,care se va scrie în rubrica a doua;

-*Ce s-a intamplat?*

La fel se va proceda și cu fragmentele 2,3,4 si 5. Ce credeți că se va întâmpla în fragmentul următor? Consultați-vă în perechi și dați o predicție. Se va nota și la tablă una din predicții. Se trece la citirea celui de-al 2 fragment, cu explicarea cuvintelor și formulari de enunțuri folosind cuvintele noi.Se formulează a doua idee care se va scrie alături de cea de-a doua predicție. Similar se va proceda până la sfârșitul lecturii.

Bibliografie:

1. Mihaela Secrieru, *Didactica limbii române*, Iași, 2003
2. Petty, Geoff, „*Profesorul azi. Metode moderne de predare*” , Prima ediție în limba română, Coordonator traducere: Adriana Țepelea, Editura Atelier Didactic, București, 2007.
3. Steele J. L., Meredith, K. S., Temple, C.(1998) “*Lectura și scrierea pentru dezvoltarea gândirii critice* “, vol. I și II, editat de Centrul Educația 2000+ în cadrul proiectului „Lectura și scrierea pentru dezvoltarea gândirii critice”.

FORMAREA INTERESULUI PENTRU LECTURĂ ÎN GIMNAZIU ȘI LICEU

Prof. Mariana VÎNĂTORU

Liceul Tehnologic de Transporturi Auto, Craiova, jud. Dolj

„O carte bună de citit la vârstă fragedă este, poate, una din împrejurările cele mai hotărâtoare ale vieții unui om. Multe cariere intelectuale nu se datorează altei împrejurări decât unei cărți căzute la vreme bună în mâinile unui copil.”(I.L.Caragiale).

Funcțiile și obiectivele generale ale școlii se realizează, în mare măsură, prin intermediul studiului limbii române. Studiarea acestei discipline are o mare însemnătate în formarea elevilor, asigurând evoluția lor intelectuală, precum și pregătirea corespunzătoare la celelalte discipline. La clasele mici, se învață unele dintre instrumentele de bază ale activității intelectuale - cititul, scrisul, exprimarea orală - care au implicații în dezvoltarea ulterioară a elevilor. Întreaga evoluție a lor depinde de măsura în care ei și-au însușit instrumentele muncii intelectuale.

Realizarea actului cititului presupune cunoașterea unor tehnici de lucru corespunzătoare care să permită celui ce citește să se orienteze în text, să desprindă multiple valențe ale acestuia. Însușirea tehnicii cititului este subordonată sarcinii de a-i învăța pe elevi cum să folosească manualul, în general cartea, deci de a-i învăța cum să învețe. De aceea, se consideră că cititul reprezintă unul dintre cele mai importante instrumente ale muncii intelectuale. Asimilarea unor cunoștințe fundamentale din diverse domenii trebuie să orienteze cunoașterea elevilor spre noi achiziții, ceea ce presupune în mod necesar dobândirea unor tehnici ale muncii cu cartea. Cu toată amploarea pe care au luat-o mijloacele audio-vizuale în difuzarea culturii, cartea rămâne unul dintre cele mai frecvente mijloace de autoinstruire. Lectura cărții oferă cititorului prilejuri unice de reflecție. Ea îndeamnă la introspecție; angajează valori formativ-educative care își pun amprenta asupra întregului comportament al cititorului. Puterea cărții este mare. În fața cărții trebuie să stai cu inima deschisă, căci ea te instruește chiar și fără i-o ceri, sau poate chiar atunci când nici nu te gândești. Spre deosebire de celelalte surse de informație – televizorul, radioul, cinematograful, internetul, - cartea are un mare avantaj - ea este un prieten tăcut și discret, căci îți oferă ori de câte ori ai nevoie același răspuns la fiecare întrebare și-l repetă până ce l-ai înțeles. O carte o citești când vrei, cum vrei și ori de câte ori vrei. O găsești oricând, la fel de discretă și de credincioasă, ea este foarte înțelegătoare chiar și atunci când tu n-ai înțeles-o și te așteaptă să revii. O piesă de teatru, un film, o emisiune TV ne impun un anumit ritm de urmărire și înțelegere, ne împiedică să insistăm mai mult asupra unor momente care ne-au impresionat mai mult.

Reprezentate ca vârfuri ale unui triunghi sau ca cercuri intersectate, cititorul, textul și contextul - au un rol esențial în structurarea activităților de lectură. Constituirea unui spațiu adecvat întâlnirilor reale cu textul presupune cunoașterea celor trei componente și tratarea atentă a fiecăreia. În școală, problema contextului lecturii se definește prin trei dimensiuni specifice: dimensiunea psihologică, cea socială și cea concretă, fizică. Problematika textului poate fi circumscrisă în funcție de dimensiunea care i se atribuie în procesul de formare a cititorului autonom: funcția de suport al lecturii, dar și valoare de creație artistică sau de obiect cultural. Văzută din perspectiva acțiunii didactice, cea mai importantă componentă a triunghiului lecturii este cititorul – elevul - ca receptor al textului literar. Angajarea elevului în lectură

presupune, în același timp, activarea unor structuri cognitive și afective complexe, precum și desfășurarea unor procese de o mare diversitate.

În practica școlară se folosesc diverse forme de îndrumare a lecturii realizate în clasă sau în afara ei. Lectura sistematică și bine îndrumată îi ajută pe elevi să-și lărgească orizontul cunoștințelor și să asimileze mai ușor lecțiile, contribuind la dezvoltarea gândirii și a limbajului. Este greu de conceput o bună îndrumare a lecturii elevilor fără un control eficient, iar procedeele de efectuare a controlului sunt variate și depind de scopul urmărit. Pe lângă pregătirea asigurată prin lecțiile de limba română în care elevii sunt inițiați cu tehnici generale ale muncii cu cartea, învățatoarea trebuie să îndrume elevii și spre o pregătire specială care să-i deprindă pe elevi în vederea folosirii cărții pentru lectură. Dincolo de activitățile de lectură din orele de limba română, învățatoarea poate media întâlnirea cu lumea cărților prin “sărbători” ale cărții. Printre formele de sărbătorire se pot număra: prezentarea celor mai îndrăgite cărți, paradă de personaje, expozițiile de carte sau dramatizarea. Există, de asemenea, și varianta activităților extracurriculare structurate sub forma atelierelor și cercurilor de lectură. Dificultatea cea mai mare apare în momentul în care trebuie să se treacă la trierea cărților. Elevii au nevoie de sprijinul celor maturi, deoarece de multe ori citesc cărți care depășesc puterea lor de înțelegere sau sunt „furați” de un anumit gen de literatură. Uneori elevii nu au la îndemână cărțile cele mai potrivite cu vârsta, preocupările și preferințele lor, alături de indiferența mediului înconjurător determină aceeași atitudine la copii. Doar formarea interesului pentru lectură nu este suficient pentru a face din orice copil zburdalnic, dornic de joc și voie bună, un cititor liniștit care să se cufunde ore întregi în lectura unei cărți. Este necesar să se formeze gustul pentru lectură. Odată format, gustul pentru lectură se poate transforma într-o adevărată pasiune.

Întreaga activitate desfășurată pentru îndrumarea lecturii particulare a elevilor urmărește cultivarea interesului, a gustului elevului pentru a citi, pentru folosirea corectă a cărții în mod independent și din proprie inițiativă.

Una dintre modalitățile foarte eficiente, care motivează elevii pentru învățare este învățarea prin cooperare. Această metodă are multe avantaje, cum ar fi: o permite realizări și motivare – învățarea prin cooperare le permite elevilor să învețe activ, chiar și în clase cu efective de elevi numeroase; o oferă un model democratic – cooperarea este necesară și la locul de muncă și în societate; o facilitează relaționarea pozitivă cu colegii și dezvoltă o atitudine mai bună față de școală – învățarea prin cooperare prezintă avantaje în învățare și beneficii sociale pentru toți copiii. Folosind învățarea prin cooperare se stimulează gândirea la nivel superior. Copiii care studiază cooperant sunt stimulați să lucreze cu idei și concepte.

Cercul literar cu roluri este o metodă de învățare prin cooperare care presupune formarea de grupuri mici de elevi adunați pentru a studia în profunzime o carte citită. Cercurile oferă elevilor de orice vârstă o metodă de a se angaja în gândire critică și reflecție pe măsură ce citesc, discută și răspund la provocările textului. Prin discuții structurate această metodă îi conduce pe elevi la o înțelegere mai profundă a ceea ce citesc. Aspectul cheie al acestei strategii îl reprezintă utilizarea fișelor de roluri (vezi lectura suplimentară), prin care elevii învață să discute și să contribuie la activitatea de grup. Înainte de activitate, elevilor trebuie să li se reamintească modurile de participare la discuțiile din clasă. Iată câteva dintre ele: o elevii stau în cerc, astfel încât toți participanții la discuție să se poată vedea între ei; o o singură persoană are cuvântul la un moment dat; o fiecare trebuie să asculte ce spun ceilalți; o discuțiile

trebuie să rămână la subiect. Rolurile pot fi diverse, spre exemplu: „Cel ce găsește citate”, „Cel care interpretează personajele”, „Cel care pune întrebări”, „Cel care identifică legături”, „Cel care găsește cuvinte noi”. După ce cadrul didactic a stabilit care sunt rolurile trebuie: o să aleagă un fragment pe care elevii să îl citească și să se asigure că fiecare elev are cartea o să pregătească fișele de roluri, desemnând sarcini specifice pentru fiecare elev; o să atribuie fiecărui elev câte un rol, sau să îi lase pe elevi să își aleagă rolurile, dacă acest lucru este posibil; o să distribuie fișele de rol și să se asigure că fiecare elev a înțeles ce trebuie să facă; o să grupeze elevii câte cinci (grupul de bază), astfel ca fiecare grup să includă elevi cu roluri diferite; Elevii trebuie: o să citească textul în clasă, dacă nu este un text de mare întindere, caz în care vor citi acasă înainte de activitate; o să părăsească grupul casă după ce textul a fost citit și să se strângă în grupuri de experți, alcătuite din elevii cu aceleași roluri din fiecare grup casă; o să se pregătească împreună, în grupurile de experți, pentru a juca rolurile cât mai bine, odată întorși în grupul casă; o să se întoarcă la grupul casă după ce au terminat activitatea în grupul de experți și să participe la Cercul literar.

În concluzie, se poate spune că, atunci când toți elevii sunt implicați activ în învățare, când sunt organizați pe grupe de învățare prin cooperare, ei își dezvoltă abilități esențiale pentru a-și continua procesul de învățare pe tot parcursul vieții, își dezvoltă sentimentul de apartenență la școală, la grupul de elevi și sentimentul de grijă față de semenii și față de munca de calitate. Prin utilizarea metodelor de învățare activă și a grupurilor de învățare prin cooperare, elevii învață cu mai multă plăcere, sunt mai motivați, comunică mai eficient, gândesc mai profund, sunt mai creativi și mai responsabili.

Metoda cubului poate fi folosită pentru explorarea unui subiect, a unei situații. Prin aplicarea acesteia se oferă elevilor posibilitatea de a-și dezvolta competențele necesare unei abordări complexe și integratoare. Metoda constă în realizarea unui cub pe ale cărui fețe se notează cuvintele: descrie, compară, asociază, aplică, analizează, argumentează. Se anunță tema pusă în discuție, se împarte grupul în șase subgrupuri și fiecare dintre acestea examinează tema din perspectiva cerinței de pe una din fețele cubului. Forma finală a scrierii este împărtășită întregului grup. Cubul poate fi utilizat cu succes, în momentul dirijării procesului instructiv-educativ. Metoda poate fi aplicată cu următoarele sarcini de lucru: a) Descrieți grupul personajelor din poveștile studiate; b) Comparați portretul personajelor pozitive cu acela al personajelor negative; c) Cu cine pot fi asociate personajele propuse și pe ce se bazează această posibilă asociere? d) Propuneți o soluție care, aplicată în școală, poate duce la păstrarea valorilor promovate; e) Analizați elementele specifice basmului din text și explicați rolul lor; f) Considerați utilă ideea separării personajelor pe anumite criterii? Argumentați-vă opinia! (4-5 rânduri).

Diagrama Venn este o metodă care presupune realizarea unei reprezentări grafice a două obiecte/personaje în ceea ce au asemănător și diferit. Prin toate compartimentele ei, lectura își aduce contribuția la dezvoltarea gândirii și la modelarea sentimentelor, asigurând copilului suportul evoluției intelectuale, precum și posibilitatea integrării în viața socială. Succesul în lectura particulară a elevului este asigurat, în mod deosebit, de capacitatea lui de a înțelege, prin efort propriu, mesajul celor citite.

Siteografie:

1. www.didactic.ro

Bibliografie:

- 1.Șerdean, Ioan; Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar, Editura Teora, București, 2008
- 2.Scheau, Ioan, Gândirea critică: metode active de predare-învățare, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2004;
- 3.Șincan, Eugenia; Alexandru, Gheorghe; Lecturi literare pentru ciclul primar – Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi, Vol. I – clasa I, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1993.

BUCURIA LECTURII LA CLASELE I-IV

Prof. înv. primar Ani VANDA

Școala Gimnazială „Avram Iancu”, Târnăveni, jud. Mureș

Motto: Cărțile sunt aripi de suflet care te poartă dincolo de spațiu și timp.

Este cunoscută ideea conform căreia majoritatea copiilor de astăzi află tot ce se întâmplă în lume prin intermediul micului ecran, pătrund în lumea basmelor, a filmelor, iar cele văzute la eroii îndrăgiți de ei le inspiră atitudini și fapte.

Școala îi trezește elevului interesul pentru cunoaștere, iar cunoașterea se realizează prin citirea cărților. Înainte sau în același timp cu citirea cărților elevul trebuie să învețe să se exprime, să alcătuiască și să asculte mesaje, să dezvolte idei, să le susțină, să-și prezinte gândurile.

În prezent cadrul didactic are de luptat cu interesul redus al elevilor față de lectură în concurență cu mass-media și Internetul, de unde obțin informații mai repede și din domenii diferite. Fără a minimaliza importanța mijloacelor moderne de informare, cadrul didactic are datoria de a apropia elevul de carte de la vârste mai mici, dar nu obligându-l să citească, ci îndrumându-l în descifrarea tainelor cărților și trezindu-i interesul pentru această activitate intelectuală. Lectura obligatorie nu a avut niciodată succes; cel care a câștigat a fost interesul pentru lectură.

La vârsta școlară lectura are un rol hotărâtor în îmbogățirea și dezvoltarea cunoștințelor elevilor, în formarea gustului pentru citit, în cultivarea și îmbogățirea limbajului prin formarea și dezvoltarea unui vocabular adecvat. Lectura e un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Ea contribuie într-o mare măsură la lărgirea orizontului de cunoaștere al elevului, la formarea unui vocabular activ, bogat și colorat, la o exprimare aleasă, corectă, literară, la educarea sentimentelor estetice și morale.

Gustul pentru lectură și deprinderea lecturii se formează în timp și într-un context în care se poate vorbi de un adevărat cult al cărții, de o cultură a lecturii. Din păcate, astăzi sunt tot mai multe semne de diminuare a apetitului pentru citit în rândurile copiilor și adolescenților, ceea ce ar trebui să trezească neliniște în rândul cadrelor didactice, determinându-i în același timp să caute soluții pentru a schimba acest lucru.

Încă din clasa a II-a la ședința cu părinții am evidențiat importanța lecturii la această vârstă, în primul rând ca act al citirii, ca exercițiu necesar dobândirii competențelor de bază privind capacitatea de

a comunica în limba română. Pentru ca elevii să ajungă la o citire cursivă, expresivă, conștientă, e nevoie de mult exercițiu până când câmpul vizual al elevului se lărgeste de la silabă la cuvânt și la propoziție permițând în același timp și receptarea mesajului.

Având în vedere faptul că din păcate textele din manual nu sunt întotdeauna atractive, le-am propus elevilor să citească o poveste pe săptămână și am ales povești cum ar fi: ”Scufița –Roșie”, „Cei trei purceluși”, Punguța cu doi bani”, „Ursul păcălit de vulpe” și altele. Lunea având două ore de limba română, îmi rezervam o jumătate de oră pentru a verifica dacă elevii au citit conștient și au receptat corect mesajul. Într-un caiet special pentru lecturi, elevii completau un text lacunar ce povestea pe scurt conținutul poveștii, lucru care le dezvoltă atenția, memoria, spiritul de observație precum și capacitatea de sinteză. Pentru a atrage cât mai mulți elevi în această activitate fără a-i constrânge în vreun fel, am încercat să-mi folosesc toată capacitatea creatoare în diversificarea activităților și am folosit multe jocuri didactice cum ar fi: rebusuri cu personaje din povești, dramatizări, „Ghicește personajul!”, „Unde-i greșeala?”, „Ghemul fermecat”. De asemenea, elevii care aveau caietele de lectură cele mai frumoase au primit și calificative la limba română, acest caiet fiind considerat portofoliu.

În clasa a III-a am introdus un nou element de stimulare „Insula comorilor”: pe o machetă de polistiren fiecare elev a lipit un cufăr decupat adăugând câte un bănuț pentru fiecare poveste citită și ilustrată prin fișe de lectură. A fost un demers destul de anevoios să-i obișnuiesc să citească eficient folosindu-se de utilizarea concomitentă a fișelor de lectură pe care să noteze personajele, obiectele importante, expresiile frumoase, și momentele principale ale acțiunii. Citind în felul acesta, vor reuși pe lângă exersarea actului citirii să găsească și mijloacele de operaționalizare a citirii utilizând textul literar în folosul lor, prin îmbogățirea vocabularului, a expresiilor frumoase, prin dezvoltarea capacității de sinteză. Având în vedere faptul că principalul scop al lecturii a fost, este și va fi formarea unei culturi generale, nu este suficient să citim o carte ci este important să prelucrăm informațiile obținute, să le trecem prin filtrul propriei personalități și mai ales să culegem roadele pe care ni le va da în timp această sămânță miraculoasă. Din păcate sunt tot mai puțini cei care caută acest tip de comori ascunse în esența ființei, dar dacă noi dascălii nu depunem toate eforturile în acest sens, atunci cine?

Timpurile actuale nu mai sunt ale cărților, nu ne mai lasă răgaz să citim. E vremea acțiunii, a proiectelor, a mașinilor care ar trebui să facă economie de timp dar care ne răpesc de fapt tot timpul transformându-ne încet în roboți. Dar noi, dascălii, romanticii incurabili, nu ne putem robotiza. Noi știm că internetul nu este decât instrumentul, mijlocul, pe când cartea rămâne temeiul, ea este cea care ne dă șansa de a rămâne oameni și de a plămădi oameni. Acesta este motivul pentru care încercăm să-i ținem pe copii cât mai aproape de cărți ceea ce ne determină să ne schimbăm și noi puțin optica și să înțelegem că școlarii de azi nu mai sunt cum erau bunicii și părinții lor, fascinați de copilăria lui Nică, ci trăiesc imaginar în lumea lui Harry-Potter. Un prim pas în acest sens ar trebui să-l facem noi, dascălii căutând texte noi cât mai apropiate de preocupările și interesele lor, pentru că manualele nu cred că se vor schimba prea curând din acest punct de vedere. Și cum știm foarte bine că orice schimbare trebuie să înceapă cu noi, vom avea destul de muncit să căutăm și să citim astfel de texte pentru a încerca măcar din când în când să fim pe aceeași lungime de undă cu elevii. Am putea începe prin organizarea unor ore speciale în care elevii să-și prezinte cartea sau povestea preferată, iar apoi să facă schimb de cărți între ei. De asemenea se pot rezerva

zece minute pentru prezentarea unei povești sau cărți sub forma unui spot publicitar, această modalitate de prezentare având beneficii multiple (informare, comunicare, imaginație, talent artistic).

Nu trebuie să scăpăm din vedere nici stimularea creativității și implicarea în viața celorlalți, drept pentru care putem să introducem în cadrul orelor de lectură sau compunere jocul „Vreau să devin scriitor” cerându-le să –și imagineze o poveste sau o carte pe care ar scrie-o dacă ar fi scriitori. Sau chiar mai mult decât atât, cu ce scriitor și-ar dori să semene sau să nu semene și de ce. Apoi la sfârșitul semestrului, sau la sfârșitul anului ar fi o temă bună povestirea pe scurt a poveștii preferate și motivarea acestui fapt.

Metoda care le-a stârnit cel mai mult interesul a fost” Cufărul fermecat”, în care introduc bilețele cu personajele unei povești necunoscute și câteva cuvinte cheie care definesc personajul iar copiii iau câte un bilețel și încearcă să descopere personajul și să creeze povestea, interpretând rolul respectiv. De asemenea, la clasele a III-a și a IV-a le dădeam uneori texte lacunare cu rezumatul unei povești sau a unui fragment dintr-o poveste necunoscută, iar apoi analizam variantele și le comparăm cu originalul, lucru care le-a dezvoltat foarte mult creativitatea și îndrăzneala de a crea povești. Lectura implică dialogul cu textul, în care elevii fac predicții, își pun întrebări și încearcă să răspundă la ele, parafrazează, își imaginează, integrează noile elemente în cadrul schemelor proprii despre lume și viață, descoperind și construind sensul textului sau chiar modificând povestea pentru a da glas propriilor gânduri, temeri sau visuri.

Noile metode activ-participative precum și metodele de dezvoltare a gândirii critice, aplicate într-un mod creativ și original, amplifică și mai mult interesul și implicarea elevilor în activități de lectură, nu obligatorie ci din proprie inițiativă sau din curiozitate. Metoda ciorchinului, harta conceptuală, metoda cubului, explozia stelară sunt foarte eficiente în etapa de consolidare și sistematizare a cunoștințelor .

Colțul de lectură este de asemenea binevenit chiar și la clasa pregătitoare, și pot spune că elevii au fost atrași de cărțile pe care le-am pus la dispoziție, cărți ale căror autori sunt foști elevi de-ai mei sau elevi ai cenaclului literar Aripă, pe care l-am înființat în cadrul școlii. În săptămâna „Să știi mai multe, să fii mai bun” după ce am dezbătut pe larg drumul cărții și am conceput prima noastră cârtică, „Din amintirile fluturașilor” am pregătit și colțul de lectură și le-am permis chiar să ia acasă o carte pentru o săptămână. De asemenea, elevii care au terminat mai repede sarcinile de muncă independentă, au avut posibilitatea să meargă la colțul de lectură. Aici au avut la dispoziție și cărțile realizate de mine la sfârșit de clasa a IV-a, cu fostele generații, „Cuibul cu amintiri”-2011, „Leagănul amintirilor”-2015, precum și Antologia literară a cenaclului „Aripă înmugurite”-2012, tipărite la Editura Nico, Târgu. Mureș.

O altă activitate care le place mult elevilor în ora de lectură este activitatea în echipă atunci când au ca sarcină ordonarea ideilor principale cu ajutorul unui puzzle, conceput în felul următor: pe o coală de hârtie se imprimă o scenă din poveste, iar pe dosul foii, se scriu în ordine ideile principale, după care foaia se taie în fâșii orizontale care conțin câte o idee. Fiecare echipă primește teancul de fâșii amestecate, pe care le ordonează, obținând astfel și scena din poveste pe care apoi o pot colora. Metoda este foarte eficientă atât în etapa de sistematizare a cunoștințelor cât și în etapa de trezire a interesului, înainte de citirea poveștii. Uneori ideile principale pot fi lacunare iar completarea lor poate fi făcută înainte și după studierea textului. Voi prezenta în continuare un model de text lacunar pe care l-am folosit cu elevii la cenaclu, atât ca stimulare a creativității cât și pentru a le stârni curiozitatea în legătură cu opera lui Antoine de Saint-Exupéry, „Micul prinț”.

Le-am arătat oamenilor mari mea și i-am întrebat dacă
acesta îi sperie. Ei mi-au răspuns:

- De ce să te sperii de-o? Desenul meu înfățișa
Drept mărturie că micul prinț a existat într-adevăr stă faptul că el era o ființă
....., că și-și dorea o În dimineața plecării a făcut o
mare rânduială pe..... A curățat cu grijă Avea
doi Tocmai potrivii pentru a-și încălzi
..... Mai avea și un

Pe cel dintâi asteroid trăia un El nu îngăduia Pe cea de-a doua
planetă trăia un Pentru oamenii ceilalți nu sunt decât niște
.....

Pe planeta următoare trăia un Îl găsi șezând tăcut în fața unei
..... și a unei

Cea de-a patra planetă era a unui Scria pe o bucată de hârtie câte
..... are. Cea de-a cincea planetă cuprindea numai atâta loc cât să-ncapă pe ea un
..... și-un Cea de-a șasea planetă era de ori mai
Trăia pe ea un care niște uriașe. Era un
..... care știa unde se află,, și
.....

Cea de-a șaptea planetă a fost Poți număra pe el 111,
900.000 de, 7.500.000 de....., 311.000.000 de,
adică vreo două miliarde de

Sunt convinsă că există multiple modalități de stimulare a lecturii la școlari dar păstrarea unui echilibru între tradițional și modern, împletirea vechiului cu noul, a generalului cu particularul, a subiectelor preferate de fiecare în parte cu cele sugerate de învățător pentru a le facilita accesul la cărți pe care nu le-ar fi descoperit singuri, sunt condiții sine qua non pentru ca educația să-și împlinească menirea pe toate fronturile.

Bibliografie:

1. I. Cerghit – Metode de învățământ, 2006, Editura Polirom, București
2. Învățământul primar, 2-3 ; 2001, Editura Discipol
3. Învățământul primar, 1-3; 2006, Editura Miniped
4. Învățământul primar, 1-2; 2007, Editura Miniped
5. Învățământul primar, 4; 2003, Editura Miniped
6. Învățământul primar, 1-4; 2008, Editura Miniped
7. Silvia Nuță – Metodica predării limbii române în clasele primare, 2000, Editura Aramis

JOCURILE DIDACTICE ȘI ALTE ACTIVITĂȚI CREATOARE FOLOSITE ÎN ORELE DE CITIRE

Prof. Rica VERDEȚU

Școala Gimnazială „Emil Atanasiu” Garoafa, jud. Vrancea

Motto: „ *Noi nu suntem stăpânii limbei, ci limba e stăpâna noastră...
este însăși floarea sufletului românimii.* ” (Mihai Eminescu)

Cuvânt înainte

„Limba, este întâiul mare poem al unui popor” spunea marele Lucian Blaga.

Intr-adevar, pentru fiecare om, indiferent de profesia iui, gradul de stăpânire și folosire a limbii reprezintă o trăsătură definitorie a nivelului cultural. Stăpânirea de către orice om a limbii sale materne, a limbii române, constituie nu numai o necesitate, un obiectiv prezent și activ, dar și o datorie notabilă pentru a contribui la progresul civilizației în societate, pentru a dobândi fondul de cultură pe care înaintașii l-au creat, limba fiind o caracteristică esențială a unui popor.

Ca limbă modernă, limba română se însușește spontan încă din primii ani ai vieții, în cadrul conviețuirii sociale, în relațiile dintre copii și adulți, practica reprezentând baza inițială a învățării limbii.

Perfecționarea folosirii ei se realizează ulterior prin numeroase contribuții, dintre care cea mai substanțială și eficientă este aceea a școlii.

Preocupările permanente ale învățătorilor, precum și ale tuturor cadrelor didactice, vizează, în primul rând, formarea și dezvoltarea priceperilor și deprinderilor de exprimare a gândurilor și sentimentelor elevilor în mod corect, coerent și concis, conștientizarea procesului comunicării și cultivarea unei vorbiri și scrieri clare și corecte.

În cadrul școlii, limba - îndeplinindu-și funcția de instrument de cunoaștere și mijloc de comunicare - slujește la transmiterea cunoștințelor teoretice și practice din domeniul diverselor discipline, ca și la exercitarea influențelor educaționale, deci la formarea profilului moral.

Prin implicarea sa în întregul proces instructiv-educativ, limba vorbită de copii la intrarea lor în școală se îmbogățește considerabil, își sporește capacitatea de a exprima adecvat orice conținut de idei.

În întreaga conduită verbală caracteristică vârstei școlare, se oglindește dinamica proceselor psihice și a factorilor de instrucție și educație. Datorită acestui fapt, perioada școlară mică este deosebit de importantă în dezvoltarea limbajului, fiind o perioadă complexă și cu implicații profunde în comportamentul general.

Stimularea creativității prin jocuri

Din practica școlară, s-a putut constata că jocul didactic oferă copilului cadrul adecvat pentru o acțiune independentă. Precum se știe, există o mulțime de jocuri didactice și activități creatoare, axate pe teme lingvistice, prin care se poate învăța și forma unui limbaj figurativ: jocul însușirilor (epitete); jocul „cele mai potrivite expresii” (limbaj figurat); jocul „nu spune cuvântul” (descriere menită să-l sugereze); jocul „Jocul rimei”; jocul „să comparăm” (comparația); jocul propozițiilor („propoziția cu cuvinte alintate”); „propoziția încurcată” (topica); „propoziția adevărată”; „propoziția dezvoltată”^ jocul „cât mai multe răspunsuri la întrebare”; jocul „găsește însușiri omenești pentru fenomene ale naturii și lucruri!” (personificare); „compune ghicitori!”; „ce s-ar fi întâmplat dacă...?” (ipoteza).

Participând la astfel de jocuri, copilul aprofundează cunoștințele lingvistice, devenind el însuși.

Desigur, în aceste jocuri își găsesc aplicație toate cunoștințele de limbă și literatură. Textele literare sunt modele de exprimare artistică. Ele oferă comparații, epitete, metafore sau alte figuri de stil, pe care le transmitem elevilor sub formă de *expresii frumoase*. Reluarea cuvintelor noi, revenirea asupra lor în alte situații de joc îi determină pe elevi să le folosească până la cuprinderea lor definitivă în vocabularul lor activ. În același timp, activitatea pentru dezvoltarea exprimării nu se limitează la reproducere. Este necesar ca, pe măsură ce posibilitățile elevului cresc, exprimarea să se desprindă de modele, începând să capete atributele creației personale, ale unui stil propriu de expunere. De aceea corelarea celor două forme de activitate - *expunere și compunere* - e deosebit de necesară la clasele I-IV.

Descrierea ca tip de compunere, are o importanță deosebită în dezvoltarea exprimării orale și scrise a elevilor puși în situația să părăsească unele formulări șablon.

Deseori, însăși valoarea afectivă a contactului cu realitatea este estompată de faptul că elevii nu știu cum să observe, cum să distingă și să exprime ceea ce are cu adevărat o semnificație deosebită, calitatea de a emoționa. Fără a da un caracter general diverselor aspecte din realitatea înconjurătoare, copiii trebuie să surprindă acele elemente care determină trăiri afective. De altfel, în învățământul modern, se pune accent pe activitatea elevului - modelul învățământului activ, axat pe capacitățile lui de a investiga și a descoperi, de a inventa. Cu alte cuvinte, *învățare participativă*, *învățare anticipată*, *învățare formativă*.

Fiecare *artă* folosește materiale specifice: culorile în pictură, sunetul în muzică, piatra, bronzul sau lemnul în sculptură. Materialul de construcție al literaturii este *cuvântul*. Spre deosebire de materialele celorlalte arte, care, de regulă, se găsesc în formă brută în natură, limba este o creație a omului, a spiritului său. Importantă este cultivarea limbii prin procesul de creație, în așa fel încât din cuvintele și

asociațiile de cuvinte , din elemente morfologice și sintactice folosite , care vor înfrumuseța și limbajul „obișnuit”, să se obțină o *expresie unică individuală*.

În același timp , deși apare paradoxal , alături de poezia imagistică , s-a dezvoltat o poezie a notației, în care „imaginile „ pot lipsi cu desăvârșire . pe de altă parte , au apărut modalități ale expresiei literare , care vehiculează și mijloacele expresiei științifice (date geografice , istorice , raționamente , abstracții și simbolizări matematice) , ce vin să înlăture prejudecata că literatura s-ar deosebi de știința prim figurile de stil și imagistică.

Având în vedere multiplele exemple posibile de interferențe între matematică și poezie , între pictură și geologie , între filozofie și sociologie, am propus copiilor să ne jucăm <<de-a reporterul>>. Acest joc poate „uni” toate corelațiile dintre arte , științe și viața și se poate materializa în variate forme.

Jocul de rol

Reușita în realizarea obiectivelor pievazute de noua reformă a învățământului în curs de derulare constă în asigurarea funcției formative a învățării. La îndeplinirea acestui scop , concură mai mulți factori, printre care , cel mai important cred că este metoda utilizată de învățător în actul didactic .

În clasele I-IV , una dintre metodele care răspund cel mai bine trebuințelor copilului este *jocul*. Jocul implică un ansamblu de acțiuni și procese psihice care trezesc copilului buna dispoziție , bucuria , creând atmosfera favorabilă unei desfășurări a activității . Având dulcea iluzie că se joacă , elevul participă activ la propria lui formare , achiziționând cunoștințe , formându-și atitudini și comportamente .

Având în vedere importanța jocului în viața școlarului mic , precum și funcția formativă a jocului, am folosit cu succes în cadrul jocului de citire *jocul de rol*. Prin folosirea acestei metode , copilul este pus în situația de a deveni un „actor” care trebuie să interpreteze anumite roluri , fapt care duce la stimularea anumitor procese psihice necesare formării comportamentelor cerute de rol . Funcția formativă a jocului de rol constă în faptul că elevul își formează comportamentele necesare în relațiile sociale de azi sau de mai târziu , dar și faptul că elevul învață să se exprime corect, să opereze cu noi termeni , pentru ca aceștia să intre în vocabularul activ al lui. Jocul de rol angajează resursele intelectuale și morale ale copilului , contribuind la formarea și dezvoltarea personalității acestuia. Privind jocurile copiilor , putem observa că aceștia se antrenează în jocul de rol cu caracter specific : „De-a școala” , „La magazin” , „De-a doctorul și bolnavul” etc .

În cadrul lecțiilor , am introdus jocul de rol cu un scop bine determinat , pentru atingerea căruia a fost nevoie de o lună de pregătire. Iată cum am procedat și desfășurat jocul de rol „Micii judecători”, pe baza textului „Prietenia” , din manualul de Limba română , la clasa a II-a. Etapele desfășurării jocului :

1. *Analiza situației* create între cei doi copii, Bogdan și Gheorghită , situație care reiese din textul mai sus amintit.
2. *Alegerea participanților la jocul de rol și instruirea lor* cu privire la interpretarea rolului de judecător. Participanții au fost toți elevii clasei a II-a A , împărțirii în două grupe : cei din prima grupă au adresat întrebări lui Bogdan , iar cei din a doua grupă au adresat întrebări lui Gheorghită .
3. *Interpretarea rolurilor*. Prin întrebările adresate celor doi copii, a ieșit la iveală adevărul.
4. *Concluzii* , păreri asupra modului de interpretare a rolurilor. Copiii au înțeles că dintre cei doi acuzați , vinovat este Gheorghită pentru că nu a ținut cont de sfatul prietenesc al lui Bogdan .

Dinamica jocului a fost asigurată de faptul că întreaga clasă a participat la joc , fiecare străduindu-

se să adreseze întrebări potrivite , al căror răspuns să duca la soluția problemei investigate .

Caracterul formativ al acestei activități reiese din faptul că elevii și-au dovedit competențele de analiză critică a unor fapte omenești, de comunicare , de investigare , de luare a unor decizii juste , de găsimă a unor soluții la diferite probleme , competențe de care vor avea nevoie în viața. Dacă , la început, unii dintre copii s-au lăsat mai greu antrenați , până la urmă , fiind încurajați , și aceștia au reușit să participe cu plăcere la joc . de aici reiese încă o dimensiune formativă a jocului de rol, aceea de cultivare a sentimentului copilului de încredere în forțele lui , a dorinței de a participa alături de colegii lui la toate activitățile școlare .

Manualul de *Limba română* de clasa a II-a ne oferă foarte multe ocazii de a aplica jocul de rol ca metodă didactică , ocazii pe care le fructificăm , având în vedere eficiența acestei metode. Fiind o metodă activă jocul de rol contribuie la valorificarea în condiții și forme noi a cunoștințelor pe care elevii le posedă, la formarea unor conduite , atitudini și comportamente necesare în viața.

Jocurile didactice și alte activități creatoare folosite în orele de citire

Pentru diversificarea activității din cadrul orelor de citire, învățătorul se poate folosi de unele forme de învățare care, aparent, imită jocul, dar care au sarcini didactice precise.

Prin jocul didactic se asigură înțelegerea, fixarea sau repetarea anumitor cunoștințe în mod plăcut, fără ca interesul elevilor pentru lecție să scadă. Dăm, în acest sens, câteva exemple:

- „Citește - potrivește“ - Potrivirea unor imagini la o propoziție dată sau invers.
- „Citeste și completează“- Invățătorul scrie la tablă cuvinte sau propoziții incomplete, punând în locul silabei sau cuvântului care lipsește, o liniuță. Jocul poate fi o competiție antrenantă între rânduri sau se poate desfășura sub formă de „joc mut“ (elevii completează la tablă cu cretă colorată).
- „Jocul pacalelelor” - Li se adresează elevilor „întrebări- capcană“. Elevii trebuie să răspundă cu „da“ sau „nu“.

Exemplu:

- ✓ Cuvântul „comunicare“ începe cu sunetul „o“?
- ✓ Strugurii se coc iarna?
- ✓ Fulgii de zăpadă sunt verzi?
- ✓ „Mingea lui Ionel“ - aceasta este o propoziție?
- ✓ După litera „a“, în alfabet urmează litera „z“ ?

Elevii urmăresc întrebările și răspund cu „da“ sau „nu“.

- „Ghicește cine sunt eu“ - Elevul numit va mima mișcări sau sunete emise de unele animale. Cine va ghici va putea continua jocul. .
- „Recunoaște și grupează“ - Li se cere copiilor să recunoască dintr-o mulțime de ilustrații, pe cele ale căror denumiri încep cu o literă dată, sfârșesc cu o literă dată, sunt alcătuite dintr-un număr de 2-3-4 silabe etc.
- „Grupeaza rima” - învățătorul citește versuri simple și ușoare. La al doilea vers, cuvântul care întregeste rima nu va fi citit ci va fi completat de copii.

Exemplu: „Un caine latos/Roade la un....// Ursul merge-ncetisor/Si spune intruna....// Gainusa din cerdac/Striga tare.....// Vulpea vine din padure/La cotete ca sa....// Un copil e suparat/Ca nu are....// O fetita si-alte trei/Vor sa-si cumpere...//Un baiat si un bunic/Au vazut un.....//O babuta duce-n sac/Ce credeti? Un...../”

- „Cine știe câștigă“ - învățătorul împarte tabla în trei coloane, în funcție de cele trei rânduri de elevi. Se numerotează cu 1,2,3 și se stabilesc rândurile corespunzătoare. Se adresează întrebări, pe rând, fiecărui copil din fiecare rând. Se notează răspunsurile corecte cu 5 puncte. La sfârșit se face totalul pentru fiecare rând, stabilindu-se câștigătorii.

Exemple de întrebări:

- ✓ Câte silabe are cuvântul „trecere“? Câte silabe are cuvântul „plecare“? Câte silabe are cuvântul „părinții“?
- ✓ In ce anotimp se culeg viile?
- ✓ In ce anotimp este vacanța mare ?
- ✓ In ce anotimp vine Moș Crăciun?

Printr-un alt procedeu li s-ar putea da elevilor două sau trei răspunsuri scrise, din care ei să aleagă

varianta corectă.

„Eu spun una, tu spui alta“

sau

„Eu spun una, tu spui multe“

Sunt jocuri didactice prin care se urmărește consolidarea cunoștințelor despre cuvintele cu sens contrar : alb-negru, mare-mic, scurt-lung, bun-rău, sus-jos, aproape-departate etc. Sau, în a doua variantă: școală- școli, parte-cărți, om-oameni etc.

„Portretul“

Se face portretul unui copil, mai întâi de către învățător și apoi de către elevi. Elevul care a ieșit din clasă, în timp ce s-a fixat numele celui căruia i se va face portretul, va trebui să ghicească despre cine este vorba. Pentru recunoaștere este bine să se arate, atât însușiri ale ochilor, părului, feței, staturii, cât și unele preferințe, înclinații, detalii de felul : îi place sportul, stă pe rândul de la mijloc, scrie foarte frumos etc.

„Cine tine minte?“

Se organizează un joc didactic sub formă de concurs. Fiecărui elev participant i se vor arăta 10 ilustrații. Elevul va trebui să redea, din memorie, denumirea desenelor. Câștigă concurentul care a reținut, , cel mai mare număr de denumiri, într-o altă variantă se pot citi denumirile a zece obiecte, elevii fiind invitați să le reproducă din memorie.

„Cine creează“

Învățătorul spune o ghicitoare despre arici sau vulpe, lup, urs, alimente, rechizite școlare etc., cerând copiilor să alcătuiască și ei o ghicitoare despre un obiect din aceeași categorie sau grupare.

Alte jocuri didactice se pot referi la: convorbiri telefonice (prin telefoane-jucărie), La doctor, La magazin, La bunica, La cofetărie. Importante sunt și jocurile de cântec și mișcare : La pădure, Ce pot face copiii etc..

Teatrul de păpuși (școlar) își păstrează neștirbit farmecul și pentru elevii clasei a II-a. Astfel prin intermediul unor păpuși ușor de mânuit, elevii pot asculta păreri sau pot participa la diverse conversații

pe teme interesante: relațiile dintre colegi, respectarea adulților, nevoia de curățenie, păstrarea obiectelor din clasă, din școală, a rechizitelor școlare, a manualelor, a vestimentației etc. În dialogul cu elevii, păpușile le pot cere părerea acestora în legătură cu faptele prezentate. Efectul asupra elevilor este mai mare atunci când păpușile nu dau nume de elevi, dar relatează întâmplări petrecute în ore sau în recreații, în care elevii se regăsesc cu greșelile lor sau cu faptele lor bune. Astfel de relatări orientează comportamentul elevilor.

STRATEGII DIDACTICE FOLOSITE LA CLASELE PRIMARE ÎN STIMULAREA LECTURII DE PLĂCERE

Prof. înv. primar Lenica Matilda VÎRTIC
Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Cluj-Napoca

Cartea și lectura trebuie să ocupe un loc important în viața fiecărui elev, iar profesorului îi revine datoria de a apropia sufletul inocent al elevului de paginile cărților.

Citirea unei cărți reprezintă o dovadă de mare responsabilitate, deoarece lectura este principalul instrument în însușirea unei limbi mai bogate, a unei exprimări nuanțate și este un mijloc de a ne concretiza ideile, gândurile, trăirile.

Pentru stimularea acestui fenomen, școala și implicit profesorul joacă un rol important în apropierea copilului de lumea cărților, respectiv de lectură. Cartea trebuie să devină părtașă în viața copilului de la cea mai fragedă vârstă. Ea îi ajută pe copii să parcurgă drumul cunoașterii de la concret la abstract, de la intuiție la reprezentare și fantezie. Cu ajutorul cărții, copilul descoperă instrumente care îi pot satisface dorința de a descoperii realitatea înconjurătoare.

Problema îndrumării lecturii școlare este extrem de importantă, căci unele cărți sunt contraindicate din cauza inaccesibilității la o anumită vârstă, iar contactul eșuat cu o carte își poate pune amprenta în viitor pe pasiunea pentru lectură.

La orele de limba și literatura română, elevul nu citește pentru a ști să citească, ci pentru a descoperii informațiile necesare unei bune comunicări, unei culturi generale, dar mai ales realizării spirituale. De aceea, profesorul are un rol important în a-i stimula, a găsi în permanență noi metode de a-i incita la lectură astfel încât totul să pară un joc, destindere și relaxare, a citi de dragul de a citi.

Formarea unei atitudini pozitive față de lectură reprezintă unul dintre obiectivele cele mai importante și mai grele ale disciplinei limba și literatura română, iar în vederea trezirii interesului elevilor pentru lectură se impun diferite activități și metode:

- Alegerea textelor în concordanță cu orizontul de așteptare al elevilor;
- Entuziasmul profesorului când citește;
- Transpunerea textelor literare în alt limbaj (joc de mimă, pantomimă, dramatizare);
- Utilizarea metodelor interactive;
- Însoțirea activităților de citire cu cele de scriere;
- Parteneriate și activități comune cu biblioteca;
- Întâlniri cu scriitori și critici literari;

- Dramatizarea unor texte cunoscute.

Este necesară utilizarea metodelor interactive capabile a transforma elevul în participant activ al lecturii, urmărind transformarea lectorului inocent în lector competent, avizat, însetat de lectură și de cunoaștere. În acest sens recomand folosirea următoarelor strategii:

❖ Lista de lecturi - este metoda ce pornește de la întrebarea „Care e cartea pe care aș dori să o citesc/să o recitesc și de ce tocmai pe aceasta?”

Se notează titlurile sugerate de elevi și se constituie o listă de lecturi. Lista de cărți e o metodă utilă în stârnirea interesului pentru lectura suplimentară, elevul având posibilitatea să aleagă pentru sine și pentru colegi cărți pe care le consideră captivante.

❖ Semnul de carte – după lectura interiorizată a textului, li se cere elevilor să completeze un semn de carte care conține 3 sarcini de lucru:

-să noteze care a fost prima reacție la lectură;

-să noteze ideea reținută;

-să noteze o nedumerire sau o întrebare stârnită în urma citirii textului.

❖ Copacul valorilor – se desenează un copac al valorilor, pe frunze se scrie numele personajelor, iar pe fructe, valorile după care se manifestă. Este o metodă care îi ajută să conștientizeze valorile personajelor.

❖ Anticipări – reprezintă o metodă la care elevii lucrează pe grupe. Pornind de la titlul textului, elevii fac predicții în legătură cu tema textului, care vor fi revăzute după citirea textului original. Rolul profesorului este de îndrumător, încurajând pluralitatea răspunsurilor, respectând opiniile elevilor.

❖ Posterul – elevii au sarcina de a realiza un poster cu reprezentarea figurată a conținutului desprins din text.

❖ Prelungirea prin scriere – activitatea se organizează pe echipe, având ca sarcină de lucru să compună un capitol suplimentar sau o scrisoare adresată unui personaj.

❖ Roluri acordate cititorilor – presupune ca toți elevii să citească aceeași carte, jucând apoi mai multe roluri: animatorul, lămuritorul, ilustratorul, regizorul, cercetătorul, magicianul, sintetizatorul.

❖ Produsul activității – după parcurgerea unui text, se poate concepe un poster, un cântec, un dans, pantomimă, planșe ilustrative, un afiș, o machetă.

Este necesar ca profesorul să își fundamenteze activitatea pe lectură aprofundată, suplimentară și particulară. Indiferent de tipul de lectură, profesorul va avea în vedere declanșarea unor activități astfel încât să îi apropie pe elevii de lumea lecturii, de a-i ajuta să deprindă gustul cititului prin alegerea textelor literare sau informative atractive, accesibile, variate, texte care produc curiozitatea, stârnesc idei și sentimente care îmbogățesc mintea, sufletul, experiența de viață și cea culturală a copiilor.

Bibliografie:

1. Molan, V.,(2014), *Didactica disciplinelor „Comunicare în limba română” și „Limba și literatura română” din învățământul primar*, Editura Miniped, București.
2. Oprea, C.L., (2008), *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
3. Pamfil, A., (2009), *Limba și literatura română în școala primară- perspective complementare*, Editura Paralela 45, București.
4. Șerdean, I., (2005), *Didactica limbii și literaturii române*, Editura Corint, București.

IMPORTANȚA STIMULĂRII INTERESULUI PENTRU LECTURA DE PLĂCERE LA ELEVI

Prof. Maria VLASA

Liceul Tehnologic „Vasile Netea”, Deda, jud. Mureș

*„O casă fără cărți îmi pare un corp din care a plecat sufletul.
Nu-i nevoie să fii un învățat mare ca să iubești cărțile.” (Cicero)*

Citirea unei cărți reprezintă o dovadă de mare responsabilitate, deoarece lectura este principalul instrument în însușirea unei limbi mai bogate, a unei exprimări elevate, nuanțate și este un mijloc de a concretiza ideile, gândurile și trăirile. Cartea trebuie să devină partașă în viața copilului de la cea mai fragedă vârstă. Ea îi ajută pe copii să parcurgă drumul cunoașterii de la concret la abstract, de la intuiție la reprezentare și fantezie. Cu ajutorul cărții, copilul descoperă instrumente care îi pot satisface dorința de a descoperi realitatea inconjurătoare, ea însăși o lume. Cartea oglindește șirul de secole al omenirii, lupta sa pentru existență, este un prieten credincios al omului, care arată drumul spre izbândă, te bucură, te și întristează; îți este mereu la îndemână să o recitești sau să revii asupra unui pasaj, capitol peste care ai trecut în grabă sau ți-a plăcut în mod deosebit.

Privind în urmă, gustul pentru lectură se dobândește din frageda copilărie, cu îndrumarea părinților și mai târziu a dascălilor, pornind de la cele mai simple întâmplări, basme și, pe măsură ce creștem, ajungând la intrigi mai complicate, personaje formate, însă din ce în ce mai captivante și mai pline de sens. Și așa, încetul cu încetul, învățăm despre lumea care ne înconjoară, despre viață, despre oameni și noi înșine, căci „nu exista cunoaștere înnăscută, pentru motivul că nu există copac care să iasă din pământ cu frunze și fructe.” (Voltaire)

Lectura reprezintă o formă de petrecere a timpului liber care nu numai că detensionează și relaxează, ci și educă și dezvoltă mental. Deși este vizibil faptul că în ziua de azi lectura nu mai reprezintă o atracție în rândul copiilor și al tinerilor, totuși ar trebui să situăm această activitate printre preocupările noastre de bază. Doar citind ne putem îmbogăți cunoștințele și lărgi orizontul. În primul rând, prin lectură putem pătrunde într-o lume total diferită de cea în care trăim, fiind puși în situații noi, petrecute în medii diferite și săvârșite de personaje care, prin comportamentul lor, ne pot influența personalitatea. Se stabilește, astfel, o relație cu totul specială între autor, personaj și cititor. Citind avem ocazia să ne regăsim în personajele din carte, să trăim în felul nostru sentimentele pe care încearcă să le transmită autorul. Ne place să citim cărți și să vorbim despre ele. Adorăm să ne cuibărim mintea și sufletul printre paginile volumelor tipărite cu satisfacția că, prin lectură, reușim să scăpăm de povara existenței cotidiene. În ziua de azi, când suntem prinși în vârtoarea unui ocean de informații de dimensiuni excepționale, cărțile se ridică cu mândrie din valurile mediocrității informaționale pentru a-și croi drum spre inimile și mințile cititorilor. Arta cititului ia locul acelei experiențe privilegiate care ne dumirește în legătură cu virtuțile infinite ale lecturii. Mai mult, putem înțelege lectura ca pe un act de mântuire existențială, dacă asemănăm cărțile cu „cei mai credincioși amici ai sufletului, care ne sprijină în singurătate, ne ajută să uităm asprimea oamenilor și a lucrurilor, ne potolesc patimile și grijile și adorm în noi plictiseala. Citește și fă ce vrei!” -

sună legea fundamentală a lecturii. Citește și deșteptă-ți mintea, cu ideile, teoriile, legile, cugetările și operele marilor spirite ale istoriei și culturii naționale și universale. Înțelepciunea, tristețea și bucuria lumii toată, se află în cărți. Ele te provocă să gândești și îți deschid calea spre experiențe psihologice și sufletești de neimaginat. Odată intrat în mirajul lecturii, nu mai ai cum să scapi, cărțile te ameteșc cu „cloroformul binecuvântat al minții”, te prind într-un dans nesfârșit al cuvintelor și al gândurilor înțelepte. Prin urmare, lectura va face parte din modul de a fi al omului contemporan iar bibliotecile vor fi receptate ca centre eficiente de comunicare culturală și socială. Ele vor fi răspunzătoare de calitatea informațiilor și cunoștințelor oferite comunității, vor avea un rol accentuat în gestionarea resurselor informaționale universale, vor fi factor decisiv de revigorare a schimbului național și internațional de idei.

Insușirea citirii este un act de cultură ce se bazează ca orice proces de cunoaștere pe atingerea progresivă, în etape, a obiectivului propus, sub supravegherea atentă, dirijată a cadrului didactic: dezvoltarea exprimării orale și scrise ca o condiție esențială pentru instruirea și educarea, pentru formarea personalității elevilor. Cartea este învățătorul care te conduce la bine, te face să te bucuri, să râzi și să plângi. O carte citită bine te trimite la altele și te invită la studiu, la cercetare pentru descoperirea de noi adevăruri – activitate permanentă ce stă la baza unei culturi generale trainice. Lectura este un instrument ce dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, și îi ajută astfel să-și formeze capacități de gândire și limbaj. Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie.

Importanța lecturii este dată de aspectele educative pe care le implică: aspectul cognitiv - prin lectură elevii își îmbogățesc cunoștințele despre lume, despre realitate; aspectul educativ - lectura contribuie esențial la educarea copiilor în dimensiunile etice și estetice; aspectul formativ - constă în faptul că lectura are drept consecință dezvoltarea gândirii, a imaginației, a capacității de exprimare corectă și expresivă.

Cartea este foarte importantă în viața copilului. Ea este o comoară fără preț, este îndrumătorul care face copilul să se bucure, să râdă și să plângă. O carte îl trimite la alte cărți și toate împreună formează bază puternică și de durată a culturii unui copil. Cartea, nu doar dezvoltă vocabularul, ci ea ne face să fim mai buni, ne ajută să trecem mai ușor peste greutățile vieții, ne întărește. Cartea este un mod de comunicare și reprezintă o ordonare a cuvintelor la formele lor cele mai expresive. Ajută copii să se exprime mult mai ușor, mult mai frumos, mai corect. Din momentul în care copilul începe să se intereseze de lumea din jurul lui puteți să începeți să îi spuneți povești scurte. Primul contact cu cartea și, implicit, cu lectura, se poate realiza încă din primele luni de viață. Copilul va fi atras de intonația din vocea voastră, apoi va simți dorința de a întinde mânuțele pentru a apuca obiectul care îi stârnește atenția. Din acest moment îi puteți arăta cărțile cu pagini groase de carton, din pânză, chiar din plastic, viu ilustrate, pentru un prim contact vizual și tactil. Primele povești pe care i le citiți copilului trebuie să fie scurte. Ele sunt de cele mai multe ori despre animale sau lumea fantastică, cu prinți și prințese. Momentul ideal pentru a citi povești copiilor mici este înainte de somnul de după-amiază sau seara la culcare. S-a constatat că un copil care are încă de mic o carte de povești în mână va fi curios să cunoască conținutul acelei cărți, să îi vadă imaginile iar apoi, pe măsură ce crește, să citească poveștile și să evadeze în lumea lor.

Biblioteca este un centru formativ în care elevii capătă diferite deprinderi constructive: lucrul cu cărțile, utilizarea eficientă a informațiilor, selecția materialelor și, nu în ultimul rând capacitatea de a

coopera și de a se comporta civilizată în sala de lectură. După cum spunea Mircea Eliade că “*cetim ca să trecem examene (deci lectura de studiu), ca să omorâm timpul (deci lectura de loisir) sau cetim din profesione (deci lectura nonformativă)*”, bibliotecarul și cadrele didactice își vor uni forțele, spre a oferi cititorilor informația în concordanță cu solicitările programului educativ.

Procesul formării omului este complex și nu se poate realiza decât în procesul muncii și al relațiilor sociale. În procesul instructiv-educativ, desfășurat în școală pe baza unui plan de învățământ minuțios și chibzuit întocmit, se realizează, în strânsă corelație, instrucția și educația copiilor pentru lectură și descoperire continuă.

Bibliografie:

1. Anton Ilica, Pavel Moș, Ana Moș, Adina Ardelean, Alina Ardelean – Didactica limbii române și a lecturii (îndrumări metodice pentru profesorii din învățământul primar), Editura Universității “Aurel Vlaicu” Arad, 2007;
2. Alina Pamfil - Didactica limbii și literaturii române, Ed. Dacia, Cluj- Napoca, 2000.
3. Ioan Șerdean – Didactica limbii române în școala primară, Editura Teora, București, 1998;
4. Paul Cornea - Introducere în teoria lecturii, Ed. Minerva, București, 1988;
5. Gagea, Adriana ; POPESCU, Virgil. Contribuții la Istoria Culturii Românești. Cartea și biblioteca: Bibliografie Dan Simionescu. București : s.n., 1990
6. Selejean, Ana. Carte rară și prețioasă : Catalog. Vol 2 : Sec. XVIII. Sibiu : Biblioteca "Astra", 1992

CITESC, DECI EXIST!

Prof. Simona VLASE

Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Pitești, jud. Argeș

“Pentru că ziua de astăzi se trage din cea de ieri, iar ziua de mâine este rodul trecutului”, pentru că trecutul “nu trebuie să paralizeze prezentul, ci să-l ajute să fie diferit în fidelitate și nou în progres” (Jacques Le Goff) construcția unei societăți democratice și respectuoase față de cultură nu poate să nu țină seama de valorile literar-artistice, creative ale unui popor.

Plecând de la ideea că activitățile non-formale se completează cu activitățile informale/formale, acest proiect educațional - *Citesc, deci exist!* - derulat în anul școlar 2017-2018 în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu”, Pitești, a promovat necesitatea optimizării activităților extrașcolare corelate cu procesul de învățământ, din dorința de a promova și pune în valoare cultura în variate forme de manifestare a acesteia. Activitățile sale au dat posibilitatea de a pune în lumină creativitatea și imaginația elevilor, a cadrelor didactice, a tuturor celor implicați în proiect, de a promova cultura, tradițiile și valorile spirituale naționale și universale.

Scopul proiectului a fost de a oferi un material util care să cuprindă personalități ale culturii, modele de urmat pentru motivarea elevilor privind formarea în carieră. Elevii au fost informați și implicați în activități culturale desfășurate în mod organizat de Biblioteca Județeană “Dinicu Golescu”, Pitești.

Grupul țintă a vizat aproximativ 40 de elevi de clasa a V-a și a VII-a, 40 de părinți, angajați ai Bibliotecii Județene, cadrele didactice coordonatoare/ colaboratoare.

Obiectivele specifice au fost: motivarea elevilor pentru autorealizare, având drept model personalități din literatura română și universală, dezvoltarea sentimentului de mândrie națională și europeană, antrenarea unui număr cât mai mare de elevi și părinți/cadre didactice în activități extracurriculare, realizarea unei manifestări de prezentare a ilustrațiilor exponenți ai culturii, artei universale, îmbogățirea nivelului de cunoștințe al elevilor, prin informarea suplimentară cu privire la cultură, tradiții și obiceiuri, dezvoltarea abilităților de a promova valorilor culturale universale, crearea la nivelul grupului de lucru a unui colectiv de redactare a unor materiale de informare (broșuri, pliante, fluturași, etc.) care pot facilita proiectarea, implementarea și evaluarea activităților din cadrul proiectului. Ca tehnici de lucru au fost aplicate: observația, conversația, explicația, demonstrația dezbateră, vizita, vizionare de filme și prezentări Power Point, expoziții foto cu lucrările copiilor, concursuri, iar resursele materiale au constat în albume, enciclopedii, reviste, pliante, cărți, aparatură audio-video, computer.

Rezultatele au fost popularizate prin articole în diverse revistele ale școlii, locale și naționale (“Curcubeu”, “Emoticon”, ș.a.) și prin portofolii cu lucrările plastice și creațiile literare realizate de copii. S-au realizat jurnale de activități, albume cu fotografii, postări pe pagina de facebook a școlii și bibliotecii. În mod concret, proiectul a propus patru activități distincte. Prima dintre acestea s-a numit “Legendele primăverii”. Dorind să sărbătorească sosirea primăverii, elevii clasei a V-a A au desfășurat o activitate-concurs dedicată legendelor inspirate de acest anotimp. Activitatea a avut următoarea desfășurare:

Ce sunt legendele? – prezentare de film Power-Point despre semnificația conceptului literar de legendă și trăsăturile literaturii populare

Derularea concursului – Elevii au fost împărțiți în șapte grupe a câte trei, fiecare reprezentând în concurs o legendă: legenda primăverii, legenda ghiocelului, legenda Babei Dochia, legenda rândunicii, legenda măștișorului, legenda viorelei, legenda lăcrămioarei. Cele trei probe au constatat în: povestirea legendei, realizarea unui desen ilustrativ pentru aceasta și a a unui colaj care să conțină minim trei simboluri ale primăverii.

Jurizarea prezentărilor - S-au acordat premii constând în diplome și rechizite pentru următoarele categorii: Cel mai bun povestitor, Cel mai bun desenator, Cel mai bun realizator de colaj (acestea reprezentând, de fapt, cele trei probe ale concursului). De asemenea a fost desemnată Legenda primăverii 2015, echipa câștigătoare fiind reprezentanta legendei ghiocelului. Această echipă a fost răsplătită cu Trofeul concursului.

Amenajarea unei expoziții cu desenele și posterele prezentate în cadrul concursului

Activitatea s-a bucurat de participarea entuziastă a tuturor participanților, fie ei adulți sau copii, semn al faptului că primăvara și legendele ei pot fi mobilizatoare și dădătoare de speranțe.

Cu ocazia Zilei Internaționale a Diversității Culturale, sărbătorită în data de 21 mai, elevii claselor a V-a A și a VII-a C au participat la diverse activități, având drept temă comună ideea de unitate în diversitate:

Chestionar - *Diversitate, toleranță, dialog cultural* – elevii celor două clase au participat la completarea unui chestionar care a evidențiat nivelul lor de toleranță și înțelegere vis-a-vis de cei care sunt diferiți de ei.

Activitate-concurs – *Recunoaște produsul tradițional!* – Elevii au primit 21 de hărți reprezentând țări europene, iar apoi au avut de cunoscut/ ghicit numele unor produse tradiționale aparținând acestora; fiecare trebuia să ajungă să își completeze harta cu minim 3 produse. Acest concurs a fost un bun prilej de a povesti despre tradiții culinare, despre relieful și poziția geografică a țărilor respective, care influențau în mod evident gastronomia, vegetația, fauna. În final hărțile au fost completate în mod corect, spre satisfacția fiecărui “proprietar” de țară europeană. Hărțile, odată completate, au fost expuse în holul școlii, în dreptul drapelului desenat cu o săptămână în urmă, cu ocazia Zilei Europei.

În cadrul acestui proiect, elevii au vizitat Biblioteca Județeană, unde au putut participa la un atelier de recondiționat carte veche, activitate care a contribuit la conștientizarea importanței păstrării în condiții optime a cărților.

Acest proiect a urmărit implicarea elevilor în activități care să răspundă intereselor și preocupărilor lor diverse din viața cotidiană, să pună în valoare talentele și creativitatea lor. De asemenea am dorit stimularea participării lor la activități în contexte nonformale, îmbunătățirea competențelor sociale, stimularea și dezvoltarea stimei de sine, capacitate de lucru în echipă, cooperarea pentru obținerea unui rezultat final vizibil și satisfăcător.

METODE MODERNE DE FORMARE A COMPETENȚELOR EDUCATIVE LA ELEVI, PRIN DEZVOLTAREA INTERESULUI PENTRU LECTURĂ

Prof. înv. primar Mihaela VOICULESCU
Prof. înv. primar Angelica Mihaela MANEA
Școala Gimnazială Nr.32, București

Înșușirea citirii este un act de cultură, care se bazează, ca orice proces de cunoaștere, pe atingerea progresivă, în etape, a obiectivului propus, sub supravegherea atentă, dirijată a cadrului didactic: dezvoltarea exprimării orale și scrise, ca o condiție esențială pentru instruirea, educarea și formarea personalității elevilor.

Cartea este învățătorul care te conduce la bine, te face să te bucuri, să râzi și să plângi. Ea îți oferă posibilitatea să te oprești mai multă vreme asupra unui pasaj, să te întorci la altul pe lângă care ai trecut în grabă, dar la care simți nevoia să revii, să meditezi îndelung în timpul lecturii și după ce ai terminat-o, să reiei cartea oricând dorești.

O carte te trimite la alte cărți și toate împreună formează baza trainică a culturii noastre. Toate celelalte mijloace de răspândire a cunoștințelor rămân subordonate cărții și subordonate vor rămâne oricât de mult se vor înmulți și perfecționa procedeele lor tehnice.

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. E un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Există factori care determină

lectura elevilor : particularitățile de vârstă și psihice, preferințele lor, climatul familial, care pot transforma lectura într-o necesitate, *o foame de carte*, o delectare sau nu. Când gustul pentru lectură, cultul pentru carte s-au format din primii ani de școală, aceasta rămâne pentru toată viața o obișnuință utilă.

Cu cât trezim mai repede în sufletul copilului dorința de a citi și altceva decât manualul, cu atât mai importante sunt efectele lecturii asupra limbajului, comunicării, comportamentului, socializării și acumulării unei culturi generale complexă și durabilă.

Cartea ar trebui să devină prietenul nedespărțit al copilului, căci ea îi va furniza cele mai neașteptate experiențe de viață, îl va ajuta să parcurgă căile cunoașterii și îl va pune în posesia instrumentelor cu care va descoperi realitatea înconjurătoare. Mulți dintre eroii cărților citite devin modele pentru copilul curios, care sesizează binele și răul și alege personajele pozitive cu care ar dori să se asemene. Personajele negative conturează în mintea copiilor modele negative pe care aceștia le critică și le resping. Profesorii trebuie să dețină capacitatea de a prezenta elevilor cartea ca pe un obiectiv care merită să fie cucerit, deoarece le va deveni cel mai de nădejde prieten.

CUM ? Orientarea elevilor spre cartea citită trebuie făcută în funcție de vârstă, de particularitățile individuale ale fiecăruia și de nivelul la care și-au însușit cititul. Unui elev de clasa I, ar trebui să i se recomande cărți cu poezii pentru copii, cu literele asemănătoare cu cele din manual ca mărime, cu ilustrații adecvate care să îl ajute să poată să înțeleagă mai bine textul. Unui elev cu tendințe de nepăsare față de lumea vie, i se vor recomanda lecturi cu personaje din lumea necuvântătoarelor, pentru a înțelege că orice ființă are trăiri, dureri, suferințe și de aceea merită ocrotită. Unui elev care citește mai greu și nu conștientizează ceea ce a citit, i se vor recomanda lecturi scurte, care să-l mobilizeze să citească din ce în ce mai bine.

Sunt numeroase activitățile extracurriculare care le pot trezi elevilor interesul pentru lectură. Trebuie început cu prezentarea bibliotecilor la care pot avea acces mai ușor: biblioteca școlii și biblioteca municipală.

Prima vizită la biblioteca școlii îi familiarizează cu locația, cu prezența bibliotecarei, cu orarul, cu așezarea cărților și cu modul cum pot deveni cititori. Ca învățători, fiecare avem datoria să verificăm la biblioteca școlii care elevi împrumută cărți, ce cărți citesc, să verificăm dacă le-au citit și dacă le-au înapoiat la timp și în bună stare.

CE FINALITĂȚI URMĂRIM ? Finalitățile urmărite îi privesc atât pe copii, cât și pe părinți și pe cadrele didactice. Cadrele didactice să proiecteze activități care să trezească interesul copiilor pentru lectură. În sălile de clasă să se amenajeze minibiblioteci. Să urmărească implicarea copiilor în activitățile bibliotecilor și ritmicitatea împrumutării cărților.

Părinții să se implice mai mult în controlul lecturii copiilor, să le asigure fondul de lectură specific clasei în biblioteca personală și să-i îndrume spre alte biblioteci.

Din tot ceea ce întreprindem rezultă ca școala joacă rolul cel mai important în apropierea copilului de lumea cărții și implicit de lectură.

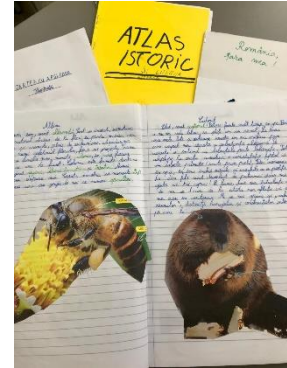
Educatorii trebuie să le dezvolte elevilor „gustul pentru lectură”, o cerință didactică importantă fiind preocuparea permanentă a cadrelor didactice pentru realizarea contactului direct al copiilor cu lumea operelor literare. Absența unei lecturi susținute e evidentă în vocabularul lacunar, în comportament, în gândire și chiar într-o înclinație spre violența

limbajului. Tocmai de aceea e nevoie, mai mult ca oricând, să ridicăm bariera dintre copil și carte, iar îndepărtarea elevului de lectură trebuie să fie un semnal de alarmă. Mijloacele pentru cunoașterea preferințelor elevilor sunt diverse și variate, de la cele generale (ancheta, sondajul) până la cele individuale (convorbiri cu elevii, cu profesorii clasei sau cu părinții, examinarea fișei de cititor de la biblioteca școlii etc.)

La orele de limba și literatura română, elevul nu citește pentru a ști să citească, ci pentru a descoperi informațiile necesare unei bune comunicări, unei culturi generale, dar mai ales realizării spirituale. Observarea sistematică a activității elevilor oferă cadrului didactic posibilitatea de a culege informații relevante asupra performanțelor elevilor din perspectiva capacității lor de acțiune și relaționare, a competențelor și abilităților de care dispun aceștia.

Formarea unei atitudini pozitive față de lectură reprezintă unul dintre obiectivele cele mai importante și mai grele ale disciplinei limba și literatura română. În vederea trezirii interesului elevilor pentru lectură se impun diferite activități și metode:

- Alegerea textelor în concordanță cu orizontul de așteptare al elevilor;
- Entuziasmul profesorului când citește;
- Valorificarea lecturii suplimentare;
- Transpunerea textelor literare în alt limbaj: mimă, joc de rol, pantomimă, dramatizare;
- Utilizarea metodelor interactive;
- Însotirea activităților de citire cu cele de scriere;
- Parteneriate și activități comune cu biblioteca;
- Întâlnirea cu scriitori și critici literari ;
- Dramatizarea unor texte cunoscute;
- Organizarea unor cenacluri literare, a unor șezători și concursuri etc;

Competența măsoară cunoștințe și abilități însușite în procesul de învățare, aplicare a materiei curriculare la limba și literatura română și în acest sens se impune utilizarea unor metode interactive, capabile să transforme elevul în participant activ al lecturii

Lista de lecturi – este metoda ce pornește de la întrebarea *Care e cartea pe care aș dori să o citesc/ să o recitesc și de ce tocmai pe aceasta?* Se notează titlurile sugerate de elevi pe foi de flipchart și se constituie o listă de lecturi. Este o metodă utilă în stârnirea interesului pentru lectură suplimentară, elevul având posibilitatea să aleagă pentru sine și pentru colegi cărți pe care el le consideră captivante, motivându-și alegerea în funcție de elementele paratextuale oferite de listă și de experiența proprie.

Semnul de carte - după lectura interiorizată a textului, li se cere elevilor să completeze un semn de carte care să conțină 5 sarcini de lucru: notarea primei reacții la lectură, notarea ideii reținute, a unei nedumeriri sau a unei întrebări stârnite de text, a unui titlu de carte de care își amintesc în timpul lecturii, a cărții pe care ar fi ales- o ei pentru a ieși din labirint.

Copacul valorilor: se desenează un copac al eroilor, pe frunze se scrie numele eroului, iar pe fructe, valorile după care se manifestă. Este o metodă care îi ajută să descopere și să conștientizeze valorile personajelor.

Anticipări: reprezintă o metodă la care elevii lucrează pe grupe sau individual. Pornind de la titlul textului, elevii fac predicții în legătură cu tema textului, folosind jumătăți de pagini ce vor fi revăzute după parcurgerea textului. Cei ce au dat răspunsuri apropiate de tema textului își vor motiva opțiunea. Rolul profesorului este de îndrumător, încurajând pluralitatea răspunsurilor.

Metoda cadranelor: se împarte tabla în 4 părți și se dau elevilor următoarele cerințe: în primul cadran să realizeze un desen al personajului, în al doilea să noteze sentimentele trezite de personaj, în al treilea să dea un sfat personajului, iar în ultimul, să dea un alt nume personajului, pornind de la trăsăturile acestuia.

Posterul: copiii au sarcina de a realiza un poster cu prezentarea figurată a conținutului desprins din text.

Prelungirea prin scriere: activitatea se poate organiza pe echipe, fiecare echipă având ca sarcină de lucru să compună un text care să se înscrie în logica operei, de exemplu: să conceapă un capitol suplimentar, o scrisoare adresată de un personaj altui personaj sau chiar adresată de cititor personajului principal.

Produsul activității: după parcurgerea unui text, se poate concepe un poster, un cântec, un dans, pantomimă, planșe ilustrative, un afiș, o machetă, o cârticică etc.

Roluri acordate cititorilor: presupune regruparea clasei în grupuri de câte 4-5 elevi și de la care se așteaptă să citească aceeași carte, jucând mai multe roluri: animatorul, lămuritorul, ilustratorul, regizorul, cercetătorul, magicianul cuvintelor, sintetizorul.

Un exemplu de bune practici poate fi aplicat asupra textului „Cartea cu Apolodor”, text inclus în manualele ciclului primar.

Dintre metodele moderne, cu caracter interactiv, se pot folosi:

Cvintetul: elevilor li se cere să răspundă la 5 itemi: *personajul principal al textului studiat scrieți un cuvânt care exprimă sentimentele tale față de personaj; enumerați două însușiri care descriu personajul; enumerați trei acțiuni ale personajului principal; notați un cuvânt care exprimă esența personajului.*

Metoda cadranelor: se împarte tabla în 4 părți și se cere elevilor să formuleze răspunsuri pentru fiecare cadran, după ce în prealabil au fost împărțiți pe grupe: *realizați în primul cadran un desen al personajului; în cadranul II, notați sentimentele trezite de personajul principal; în cadranul III, dați un sfat personajului principal; în cadranul IV, dați un alt nume personajului principal pornind de la trăsăturile sale.*

Prelungirea prin scriere: metodă prin care elevii sunt puși în fața unor teme de reflecție, cum ar fi: *Imaginați-vă un alt final al textului, Scrieți o compunere despre întâlnirea voastră cu personajul principal, Redactați o scrisoare pe care ați adresa-o unui personaj din textul citit.*

Semnul de carte: elevii vor realiza un semn de carte pe baza răspunsurilor la întrebări de tipul:

1. Care a fost prima reacție la lectură?
2. Ce idei ați reținut din prima lectură?
3. Ați avut nedumeriri sau întrebări legate de text?
4. Lectura acestui text vă amintește un alt titlu de carte?

Tudor Arghezi spunea: „, Cartea este o făgăduință, o bucurie, o călătorie prin suflete, gânduri și frumuseți.” Aceste vorbe pline de înțelepciune reprezintă o sinteză a lumii fascinante a cărților, o pledoarie pentru ce ar trebui să fie cartea în sufletele tuturor . Ele ne amintesc cât de plăcut este să citești o carte, să evadezi din tumultul activităților zilnice și să te refugiezi pentru un timp în lumea făurită de propria imaginație.

Bibliografie:

1. Crăciun, Corneliu – *Metodica predării limbii și literaturii române în gimnaziu și liceu*,
2. Editura Emia, 2004 Eftemie, Nicolae - *Introducere în metodica studierii limbii și literaturii române*, Editura Paralela 45, 2008
3. Manolescu, Marin - *Curriculum pentru învățământul primar și preșcolar – Teorie și practică*, Editura Credis, București, 2005.

ROLUL ACTIVITĂȚILOR NONFORMALE ÎN STIMULAREA LECTURII DE PLĂCERE

Prof. înv. primar Mihaela VOICULESCU
Prof. înv. primar Angelica Mihaela MANEA
Școala Gimnazială Nr.32, București

“Lectura este unicul mijloc prin care putem aluneca, uneori involuntar, în pielea, vocea sau sufletul altcuiva.” afirma Joyce Carol Oates. Cărțile sunt în măsură să-i inițieze pe elevi în lectură și înțelegerea unor opere literare inspirate din universul vârstei lor, totodată contribuind la dezvoltarea inteligenței, sensibilității și imaginației micilor școlari. Acestea au rolul de a stârni bucuria, plăcerea și necesitatea lecturii – sentimente descoperite de fiecare dată când elevul deschide o carte.

Fenomenul lecturii la școlarul mic trebuie să capete și competențe de investigare a textului literar pe baza unor tehnici precise, optime în privința receptării/exprimării unui mesaj, a descoperirii unor elemente fundamentale ale limbii române și a utilizării acesteia în continuare. Este vârsta la care copilul, printr-o dirijare strategică bine gândită, are capacitatea de a înțelege că o carte de lectură este „o casuță cu povești” primitoare și darnică și mai poate descoperi biblioteca, identificând-o ca pe un tărâm cu mistere pe care el ar trebui să îndrăznească să le descopere.

“Copilul, scria George Călinescu, se naște curios de lume și nerăbdător de a se orienta în ea. Literatura care îi satisface această pornire îl încântă”. El trebuie permanent îndrumat și orientat spre un evantai diversificat de cărți instructive: de la basm la povestire, schiță sau nuvelă, de la legendă la poezie, de la fabulă la călătoriile extraordinare, de la romanele științifico-fantastice sau la literatura de informare.

Cartea trebuie să devină prietena copilului de la cea mai fragedă vârstă. Ea îl ajută să parcurgă căile cunoașterii, de la concret la abstract, de la intuiție la reprezentare, de la reprezentare la fantezie. Cu ajutorul ei, copilul intră în posesia numeroaselor instrumente care îi pot satisface dorința de a descoperi realitatea înconjurătoare. Încă din primii ani, cartea reprezintă un reper, iar lecturile ajung să îi definească, să le determine parcursul și să le inspire deciziile.

Vorbind despre lectură ne gândim mai ales la cititul de plăcere. Principiile cititului funcționează indiferent de lecturile parcurse. Ideile care le atrag atenția în cărți și cu care rezonază vor influența nu numai lecturile viitoare, ci și modul de gândire. De aceea, recomandările de lectură, mai ales în copilărie, au importanța lor în evoluția micilor cititori. Există, fără îndoială, o relație între lectura de plăcere și starea de bine. Cititul reprezintă o provocare a imaginației în primul rând și un exercițiu de voință. Astfel, au posibilitatea de a-și închipui spațiul, de a da chip personajelor, de a implica emoțional în actul scrierii. Lectura are și această mare calitate: de a facilita o plăcută complicitate între cititor și scriitor. Cititul, în general, este cel care face evidente diferențele de limbaj, modul de exprimare, capacitatea de comunicare a ideilor.

În contextul actual al reformei educaționale, școala, ca instituție-cheie, joacă un rol important în apropierea copilului de lumea cărții și, implicit, de lectura prin activitățile extracurriculare sau extrașcolare. Deprinderile de scris – citit, acumulate prin activitățile de lectură, sunt instrumente prin intermediul cărora este posibilă dobândirea de cunoștințe noi, formarea și dezvoltarea celorlalte competențe propuse de programele școlare în vigoare. De calitatea acestor achiziții depinde succesul sau eșecul în procesul de formare a copilului.

În ultimii ani, în educația copiilor și a tinerilor, un loc important îl ocupă computerul și televiziunea. Acestea sunt tot mai solicitate în detrimentul lecturii individuale. Însă, educația tinerei generații nu se realizează numai în fața computerului sau al televizorului. De aceea, considerăm că ar trebui să se acorde mai multă importanță lecturii individuale. Acest lucru nu se poate realiza dintr-o dată, ci cu pași mici, dar siguri. Este necesar să se formeze deprinderi și aptitudini pentru lectură încă de la vârste fragede.

Iată câteva aspecte concrete care pot contribui la transformarea lecturii într-o lectură de plăcere:

Spațiul și cititul – mulți copii își desfășoară activitățile zilnice în camera lor, unde au intimitate, se refugiază de probleme sau de dojenile celor mari. Totuși, este această cameră potrivită și pentru lectură? De pildă, cititul înainte de culcare poate deveni un obicei plăcut dacă “adversarii” cărților - televizorul, calculatorul sau smartphone-ul nu sunt la îndemâna copilului. Acestea pot fi sursă de distragere a atenției nu numai atunci când citește, dar și atunci când își face temele.

Cartea mereu prezentă – pe parcursul unei zile sunt nenumărate momente în care elevul poate citi, dar le consumă preferând alte activități. Copiii, dar mai ales pre-adolescenții, fac același lucru, ajungând apoi la concluzia că nu au timp de citit. Soluția este să demonstrăm că acel timp există din plin: sfătuindu-l să aibă mereu în ghiozdan cartea preferată și să citească în recreație.

Cărțile neatractive trebuie puse de o parte – dacă cel mic a ales o carte pe care să o citească în timpul liber, dar aceasta nu îl atrage atunci cea mai bună soluție ar fi să renunțe... sau să opteze pentru varianta repovestită, dacă titlul dispune de una. Lectura de plăcere nu este o obligație, iar faptul că își poate corecta alegerile îi va demonstra acest lucru.

Mai multe titluri deodată – sunt copii care se plictisesc foarte repede de o singură poveste. Poate fi sfătuit să citească două povești în același timp și să astfel să le alterneze. Atenție însă, numărul nu trebuie să fie prea mare, deoarece nu le va mai putea urmări pe toate. Dacă alege să acționeze astfel, recomandați-i maxim 3 cărți.

Discuții, discuții, discuții – un titlu interesant devine cu atât mai atractiv cu cât îl împărtășim cu alții. Și cel mic poate trăi aceste sentimente, așadar se pot iniția diverse discuții cu el despre cărți, despre personaje, pot fi dezbătute subiecte sau scene din carte și poate fi încurajat să procedeze astfel și în grupul de prieteni. Nu numai că va fi dornic să își împărtășească ideile, dar entuziasmul lui de cititor poate fi molipsitor și pentru alții.

Cititul ca obiectiv – dacă elevul are o anumită perioadă a zilei destinată relaxării și în care poate citi, trebuie învățat să o facă eficient. Își poate stabili mici recorduri proprii pe care să le depășească. Cu timpul va realiza că a citit deja mai mult decât și-a propus.

Activităților extracurriculare și extrașcolare își vor pune amprenta asupra lecturii de plăcere, datorită faptului că elevii sunt solicitați să participe și la alte tipuri de activități, stimulându-le curiozitatea, antrenând spiritul de echipă, comunicarea eficientă. De exemplu, lecțiile de popularizare a cărților constituie de asemenea un mijloc de îndrumare a lecturii particulare, în cadrul acestora se analizează o anumită creație a unui scriitor cunoscut. Elevii își reamintesc fragmente din operele lui cunoscute fie din manualul fie din alte surse, se prezintă cartea care este expusă, pentru a fi văzută de elevi, în final se poartă o discuție generalizatoare despre scriitorul și operele respective iar elevii notează în caiete, pentru a le procura de la bibliotecă. Prin astfel de lecții, un scriitor sau altul devine mai cunoscut elevilor din întreaga clasă, nu numai celor care îl consideră ca autor preferat pentru lectura lor în particular. Folosirea diverselor forme de îndrumare a lecturii stimulează interesul elevilor pentru lectură și dorința de a citi, lectura independentă a elevilor trebuie însă să fie organizată și stimulată prin diverse măsuri, spre a li se îndrepta atenția asupra celor mai bune cărți.

De asemenea, organizarea unor expoziții de cărți pe baza unei tematici sau expunerea cărților nou apărute reprezintă modalități de trezire a interesului pentru lectură la școlarul mic. Pentru astfel de expoziții se împrumută pe termen scurt cărți de la biblioteca școlară sau elevii pot aduce cărți din biblioteca personală. Cărțile expuse sunt însoțite de scurte prezentări sau se extrag scurte fragmente mai interesante, vitrina se ornează cu poze ale autorului și ilustrații atrăgătoare.

Șezătorile literare măresc, prin conținutul lor, interesul elevilor pentru lectură și contribuie la educarea gustului cititorilor. Ele se organizează pe școală sau pe clasă, în program se pot înscrie lecturi ale unor fragmente din operele diversilor scriitori citite acasă, se pot realiza și scenarii pe baza acestora. Jocurile literare se folosesc mai ales pentru memorarea numelui autorului și a titlurilor cărților. Există diverse variante: se citește un fragment din operă și se cere să se spună din ce operă face parte și de cine este scrisă, se arată ilustrațiile, cerându-le elevilor să răspundă în ce carte le-au mai văzut. Câștigătorul este cel care a numit cel mai mare număr de opere și autori.

Strategiile moderne și inovative de stimulare a interesului pentru lectura de plăcere (metodele și procedeele, mijloacele de învățământ și formele de organizare a colectivului de elevi) pot asigura succesul demersului cadrului didactic. Astfel, propunem câteva metode activ-participative, interactive:

Ciorchinele - o metodă de brainstorming neliniară care stimulează găsirea conexiunilor dintre idei. Poate fi utilizat atât în evocare, prin inventarierea cunoștințelor elevilor, cât și în etapa de reflexie. Este bine ca tema propusă să le fie familiară elevilor, mai ales atunci când ciorchinele se utilizează individual. Poate fi folosit și în perechi sau pe grupe, iar ciorchinele individual poate fi comunicat fie unui partener, fie grupului. În etapa finală a lecției, ciorchinele poate fi reorganizat.

Știu, vreau să știu, am învățat! - este un tabel cu trei rubrici, care se realizează astfel: în rubrica ȘTIU elevii notează ceea ce consideră cunoscut deja în legătură cu tema; în rubrica VREAU SĂ ȘTIU vor nota ideile despre care au dubii și ceea ce ar dori să știe în plus în legătură cu tema respectivă; în rubrica AM ÎNVĂȚAT notează ideile nou asimilate;

Tehnica lotus (floarea de nufăr) - presupune deducerea de conexiuni între idei, concepte, pornind de la o temă centrală. Problema sau tema centrală determină cele 8 idei secundare care se construiesc în jurul celei principale, asemeni petalelor florii de nufăr;

Metoda mozaicului (în engleză *jigsaw puzzle* înseamnă mozaic) sau “metoda grupurilor interdependente” – cum o numește A. Neculau (1998), este bazată pe învățarea în echipă (team-learning). Fiecare elev are o sarcină de studiu în care trebuie să devină “expert”. El are în același timp și responsabilitatea transmiterii informațiilor asimilate, celorlalți colegi.

Gândiți/lucrați în perechi/comunicați - timp de 1-4 minute, fiecare răspunde individual la una sau la mai multe întrebări formulate în prealabil de cadrul didactic (sunt de preferat întrebările care suscită mai multe răspunsuri posibile); se formează perechile, partenerii își citesc răspunsurile și convin asupra unuiia comun, care cuprinde ideile ambilor; cadrul didactic va cere ca 2-3 perechi să rezume discuțiile purtate și concluzia formulată.

Acvariul presupune următoarele etape: aranjarea clasei (înaintea începerii efective a activității, se va aranja clasa astfel: scaunele vor fi așezate în două cercuri concentrice, participanții alegându-și, după preferință, un loc. Se prezintă tema de discuție de către moderator; stabilirea grupelor și ocuparea locurilor; discutarea temei în cercul interior (participanții formează grupa de discuție sau de demonstrație, având la dispoziție opt-zece minute pentru a discuta o problemă controversată; observarea interacțiunilor de către participanții din cercul exterior (în timpul discuției care are loc în cercul interior, participanții care s-au așezat în cercul exterior sunt atenți la interacțiunile care se produc, consemnând în fișele de observare. Aceste observații vor fi aduse la cunoștința participanților din cercul interior); schimbarea locurilor și formarea unui singur cerc de discuții.

Lectura suplimentară este o activitate care trebuie să se facă din plăcere, nu din obligație, dar plăcerea pentru lectură se formează greu și într-un timp îndelungat, deoarece aceasta trebuie să aibă la bază curiozitatea, apoi interesul și în final motivația.

Bibliografie:

1. Parfene Constantin, Literatura în școală, E.D.P., București, 1977..
2. Costea Octavia, Didactica lecturii, o abordare funcțională, Ed. Institutul European, Iași, 2007.
3. Pamfil Alina, Limba și literatura română, perspective complementare, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.

PE ARIPILE CĂRȚII

Prof. Ana Maria VOUCIUC
Școala Gimnazială Sticlăria, jud. Iași
Prof. Ciprian Dumitru VOUCIUC
Școala Gimnazială Poiana, jud. Iași

Motto: „Să-ți placă să citești înseamnă să dai ceasurile de plictiseală, de care nu poți scăpa în viață, pe ceasuri de încântare.” (Montesquieu)

Lectura în afara clasei lărgeste orizontul cunoștințelor primite în clasă. Este foarte important ca învățătorul să știe care sunt formele de îndrumare a lecturii în afara clasei. Forma cea mai cunoscută și cea mai des folosită în această activitate este *povestirea*. Cei care au citit, povestesc în clasă lectura citită. Se completează conținutul povestirii de către mai mulți copii. În ora de lectură elevii se întrec în a povesti cât mai mult și mai frumos, fapt care antrenează și pe cei mai puțini dornici de lectură. Tot ca o activitate atractivă care se poate desfășura pe marginea unui text citit este completarea unei *fișe de lectură*. Acesta poate cuprinde mai multe aplicații pe textul citit, cum ar fi: numirea titlului textului, a autorului, a personajelor principale/secundare, pozitive/negative etc., morala textului (dacă e cazul), realizarea unui desen reprezentativ, extragerea unor expresii frumoase, caracterizarea personajului preferat și multe altele. Cultura unui om se formează în primul rând prin lectură. În ultimul timp practica lecturii s-a degradat, nu doar că se citește mai puțin, ci ne-am obișnuit să citim în viteză, fragmentar-adică pe diagonală, pe sărite și pentru perioade scurte de timp, de multe ori chiar deloc. Ce ne-a înstrăinat de obișnuința de a ne însingura în plăcerea lecturii, ce a provocat această schimbare de practică, tehnologia modernă sau lipsa voinței- rămîne o temă de discuție pentru noi toți. Am putea raspunde la această întrebare dînd vina pe televizor, alții ar putea sa blameze calculatorul, care a devenit cea mai vasta și completă enciclopedie a lumii, unii ar pune acest fapt pe seama lipsei timpului, pe stresul cotidian, pe lipsa banilor.

Dorinta de-a citi vine din interior, din ambiția omului de-a fi informat. În momentul în care îți dorești să citești nimic nu te poate opri și nimic nu se compară cu evadarea din realitatea pe care ți-o oferă cartea.

În condițiile educației permanente, școlii îi revine misiunea de a-i înarma pe elevii cu deprinderi temeinice de autoinstruire și autoperfecționare prin intermediul tuturor mijloacelor și, nu în ultimul rând, prin mijlocirea cărții. La vârsta școlară, lectura are un rol hotărâtor în îmbogățirea și dezvoltarea cunoștințelor elevilor, în formarea gustului pentru citit, în cultivarea și îmbogățirea limbajului prin formarea și dezvoltarea unui vocabular adecvat.

Una dintre cerințele învățământului modern este aceea a formării la elevi a deprinderilor de studiu individual și de muncă independentă, a capacității de a gândi creator, de a soluționa individual sau prin conlucrare multitudinea de probleme cu care se confruntă în anii de școală.

Trezirea interesului și a gustului pentru lectură implică pentru școală o responsabilitate incontestabilă. Lectura literară pune la dispoziția copilului cunoștințe despre mediul înconjurător, despre

viața oamenilor și a animalelor, despre trecutul istoric al poporului, despre muncă și profesii, educație cultural-artistică și moral-religioasă.

De aceea, încă din clasele primare este necesar să cunoaștem ce și cât citesc copiii, respectând particularitățile lor de vârstă. Micii cititori trebuie inițiați și deprinși cât mai de timpuriu cu utilizarea concomitentă a cărții și a mijloacelor moderne audiovizuale ca premisă esențială a unei învățături eficiente. Din partea factorilor educativi este nevoie de răbdare, perseverență, voință, precum și de modelul propriu.

Copiii pot citi atât creațiile literare dedicate lor, cât și altele care, prin problematică, frumusețea limbii și mesaj, interesează deopotrivă și pe adulți. Marea varietate a creațiilor artistice aparținând unor genuri și specii literare diferite, care se integrează în sfera literaturii pentru copii, evidențiază receptivitatea copiilor față de frumos, dorința lor de cunoaștere.

Dintre creațiile literare în proză, basmele și poveștile au rămas de-a lungul veacurilor operele cele mai îndrăgite de copii, începând din primii ani ai copilăriei și până aproape de adolescență. Valoarea instructiv-educativă a basmelor este deosebită. Ele aduc o prețioasă contribuție la dezvoltarea proceselor de cunoaștere, a proceselor afective, la formarea trăsăturilor de voință și caracter, la formarea personalității copiilor.

Alegerea cărților potrivite este doar un prim pas. Al doilea pas și tot atât de important este deprinderea lecturii, obținerea eficienței ei maxime în urma citirii unei cărți. Pragul intrării în poezie e cel mai greu de trecut dintre toate experiențele de lectură. Uneori nici nu se ajunge până acolo: sunt piedici de cuvinte, înțepeniri în stratul de suprafață al textului. Pentru ca poezia să nu fie o simplă înșiruire de cuvinte, comodă sau convențională, e nevoie ca ochiul interior să fie pus în stare de vibrație, vibrație ce trebuie să emane din și prin text. Tocmai în ajutorul textului și al elevului intimidat de liric, care dintr-o comoditate a efortului de receptare sau dintr-o dificultate de procesare a textului nu depășește bariera actului de lectură, consider că un auxiliar media ajută la deblocarea canalului receptor al elevului. De aceea, consider importantă intrarea în text, care se poate face nu numai printr-o simplă lectură – realizată sau nu cu har de către dascăl –, ci și printr-o înregistrare audio sau o mărturie video a poetului însuși. Nu întotdeauna elevul poate percepe anumite trăiri ale sufletului matur. Cum să-l apropiem de eroul liric, de simțirile acestuia?

Audierea variantei muzicale a textului liric va crea o atmosferă de reflexivitate, ajutându-l pe elev să-l înțeleagă pe acel care și-a așternut sufletul în cuvinte. Cred că asocierea dintre cuvânt/text-muzică- imagine permite (re)lectura motivată a textului, altfel decât prin simpla citire a lui, și înlesnește ajungerea la miez, adică la semnificațiile operei, contribuind la formarea sensibilității estetice a elevului și trezind interesul pentru lectură.

Lectura necesită nu numai îndrumare, ci și control. Sondajul în lectura particulară trebuie să constituie o cerință obligatorie, manifestată în cadrul verificării cunoștințelor elevilor. Controlul lecturii elevilor trebuie să fie o activitate permanentă a învățătoarei/ profesorului de limba și literatura română, spre a preveni comoditatea, efectuarea unei lecturi facile, superficialitatea, neglijarea cărților. Convorbirile cu clasa și individuale despre lecturile elevilor: sunt foarte utile, deoarece oferă informații cât mai multe și cât mai precise asupra materialului citit, elevii beneficiind și de întrebările ajutătoare ale cadrului didactic.

Importanța lecturii este evidentă și mereu actuală. Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie.

Alături de activitățile școlare și familia are un rol important în promovarea lecturii, în formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură. Dacă membrii familiei nu citesc, rareori se poate aștepta ca un copil să dovedească de timpuriu pasiune pentru lectură, pentru carte în general. Exemplul personal în familie este esențial în îndrumarea copilului. În acest scop, povestirea conținutului, comentarea unei cărți în mediul familial reprezintă un foarte bun mijloc de dezvoltare a dragostei pentru lectură.

Revenirea la practica lecturii atente, la cea a zăbovirii pe text și a ascultării sensurilor, poate oferi nu doar premisele unei eliberări de agitația cotidiană a căutării nervotice, ci și preliminariile unei experimentări a respirului.

„Cartea este un ospăț al gândurilor la care oricine este poftit.” Dacă vom ști să trezim interesul elevilor noștri pentru citit, dacă vom îndruma, verifica și stimula în acest scop, vom crește generații care vor simți o „sete” permanentă pentru citit, pentru cunoaștere, pentru lărgirea orizontului lor cultural, ceea ce se va răsfrânge pozitiv asupra vieții și activității lor, căci, așa cum spunea Miron Costin: „Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”.

Bibliografie:

1. Parfene, C., (coordonator), *Aspecte teoretice și experimentale în studiul literaturii în școală*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2000.
2. Condrat, Florentina, *Stimularea creativității lingvistice prin exerciții de limbă și stil*, Editura Universitatră, București, 2016.

STIMULAREA LECTURII ÎN CADRUL ORELOR DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI PLĂCEREA CITITULUI *DINCOLO DE ȘCOALĂ*

Prof. Daniela ZĂHĂRĂCHESCU

Liceul „Voievodul Mircea”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

Ora de limba și literatura română este cea mai potrivită pentru stimularea creativității elevilor. Ea oferă cultivarea gândirii prin spirit de observație, imaginație, capacitate creatoare și, în general, disponibilitatea de a întreține relații interumane.

Pentru dezvoltarea creativității, se pot avea în vedere diverse exerciții, care să stimuleze imaginația elevilor. Cea mai importantă, însă, este lectura. Ea construiește, modelează, indică direcții de orientare către subiecte de scriere, metode de lucru. Nu este vorba, nicidecum, de o imitare, plagiere, ci lectura formează pentru elev un fond informativ, o sensibilitate, ceva original, ce îmbină personalitatea lectorului cu fondul „de carte” asimilat în timp. Este aici o simbioză extraordinară, ce oferă singularitate individului, deoarece „cărțile sunt cei mai tăcuți și constanți prieteni; sunt cei mai accesibili și înțelepți consilieri și cei mai răbdători profesori” (Charles W. Eliot).

Prin lectură, omul încearcă să capteze și să descifreze un mesaj care, ca în orice sistem de comunicare, înseamnă determinarea unui sens, a unei semnificații. Această receptare nu se reduce numai la perceperea exactă a unui text; ea declanșează multiple procese psihice. În primul rând, un proces de actualizare a vechilor cunoștințe, dar și de noi asocieri, datorate ideilor cuprinse într-un text. În al doilea rând, lectura determină judecăți și raționamente care consolidează sau duc la descoperirea de noi adevăruri. În al treilea rând, descifrarea semnificației unui text înseamnă tot atâtea răspunsuri afective care se traduc prin sentimentul de mulțumire sau o stare de desfătare ori nemulțumire, insatisfacție, plictiseală”.

(1)

Un experiment la clasă a evidențiat acest lucru. O parte din elevii clasei a X-a și-au creat un fond de carte alcătuit din 22 de volume: „The Hunger Games”, Suzanne Collins; „Insomni”, de Irina Binder; „De la bine la excelent”, de Zig Ziglar; „The Mersey Daugeher”, de Annie Grove; „Gândește optimist într-o lume cenușie”, de Zig Ziglar; „The Right Time”, de Danielle Steel; „Everything, Everything”, de Nicola Yoon; „Căutând-o pe Alaska”, de John Green; „Sub aceeași stea,, de John Green; „Dacă m-aș asculta, m-aș înțelege”, de Jaques Salome; „Puterea de convingere”, de Napoleon Hill; „Tarzan din neamul maimuțelor”, de Edgar Rice Burroughs; „Poveste fără sfârșit”, Michael Ende, „Ion”, de Liviu Rebreanu, „Frații Jderi”-Mihail Sadoveanu; „Adela”, de Garabet Ibrăileanu; „Endless Love”, de Scott Spencer; „Jane Eyre”, de Charlotte Bronte, „Mândrie și prejudecată”; de Jane Austen, „Moromeții”, de Marin Preda; „Ce facem cu România?”, de Cristina Nemerovschi; „Girl Onlin”, de Zoe Sugg. După ce cărțile au circulat la fiecare dintre elevi, am observat o schimbare radicală a acestora, căci așa cum spunea Mircea Eliade: „Lectura ar putea fi un mijloc de alimentare spirituală continuă, nu numai un instrument de informație sau de contemplație”.

Pe lângă satisfacțiile ce le-au simțit după lecturare, elevii au început să fie reflexivi, să apeleze la dorința de autocunoaștere. Au înțeles că cititul reprezintă cel mai de preț mijloc de stimulare a activității intelectuale, dar și a creativității. Și-au dat seama că aceasta este șansa lor de a face față unei societăți mereu în schimbare. Lectura a devenit pentru ei un mecanism esențial, care a pus în mișcare: gândirea și, deci, creativitatea, interesul de a cunoaște cât mai multe, spiritul de observație, latura sensibilă a personalității adolescentului. După ce elevii au trecut de această etapă, ei au avut acces spre plăcerea de a lectura, astfel încât au ieșit din „rigoarea” acestei liste și, ușor – ușor, au început să decopere singuri alte titluri, alte teme abordate, astfel încât lectura i-a însoțit nu numai la școală, dar și în afara acesteia. În cazul unora a avea o carte la îndemână a devenit o necesitate, un mod de a exista. Chiar dacă cititul trece dincolo de beletristic, în sensul că îndreaptă spre cercetare - în diverse domenii - sunt sigură că esența acestei activități se trage de la această listă inițială. Elevului trebuie să îi arăți calea, iar el o explorează, din curiozitate, din plăcere, din amuzament, oricum ar fi câștigul este, desigur, al său.

Paul Cornea spunea în lucrarea sa „Introducere în teoria lecturii” că „lectura va continua să joace un rol cardinal în viața oamenilor, că accelerarea progresului tehnic va fi mereu însoțită de remedierea compensatoare a unui spațiu liber pentru închipuire, visare și căutare de sens”. (2) Dar aceasta se va întâmpla numai în cazul celui cărui i s-a insuflat încă din copilărie gustul pentru lumea minunată a cărții. El va căuta și își va găsi timp pentru această activitate de minte și suflet, „căci nu e alta, mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă, decât cetitul cărților”, cum afirma cronicarul Miron Costin.

Bibliografie:

1. <http://www.timpul.md/articol/lectura-cea-de-toate-zilele-31733.html>
2. Cornea, Paul, Introducere în teoria lecturii, București, Ed. Minerva, 1988

FORMAREA ȘI DEZVOLTAREA INTERESULUI PENTRU LECTURĂ LA ȘCOLARII MICI ÎN SPAȚIUL ȘCOLII

Prof. înv. primar Marinela ZĂRNESCU
Școala Gimnazială Nr.1, Onești, jud. Bacău

Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitatea de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Lectura elevilor este un act intelectual esențial, care trebuie îndrumat și supravegheat de școală și familie. Lectura propriu-zisă nu începe însă decât după ce copilul reușește singur să descifreze cu ușurință ideile ascunse în spatele semnelor grafice. Învățătorul sau părintele trebuie să sesizeze acest moment dificil din viața micuțului și să-l ajute, cu răbdare, să depășească această barieră. Prin lectură, copilul reușește să își îmbogățească cunoștințele, să-și nuanțeze vocabularul, să-și formeze propriile modele.

Finalitățile lecturii la școlarul mic sunt următoarele:

- ✓ consolidarea deprinderii de citire corectă, fluentă, conștientă și expresivă;
- ✓ formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură;
- ✓ lărgirea ariei de informație a elevilor;
- ✓ creșterea interesului pentru cunoașterea realității, în general;
- ✓ îmbogățirea și dezvoltarea sentimentelor într-o gamă complexă;
- ✓ cunoașterea și dezvoltarea sentimentelor într-o gamă complexă;
- ✓ cunoașterea și înțelegerea valorilor etice;
- ✓ cultivarea sentimentelor, convingerilor și comportamentelor morale;
- ✓ definirea și aprecierea valorilor morale;
- ✓ formarea discernământului etic;
- ✓ dezvoltarea gustului estetic, cultivarea faptelor estetice;
- ✓ îmbogățirea și activizarea vocabularului, dezvoltarea capacității de exprimare;
- ✓ stimularea capacității creative;
- ✓ formarea idealurilor etice și estetice;
- ✓ dezvoltarea capacității de a gândi și de a se exprima în conexiuni interdisciplinare;
- ✓ lărgirea orizontului imaginativ, al capacității de imaginare a unor universuri posibile, ca anticipare a lumii viitorului.

De-a lungul carierei mele didactice, am observat că mulți copii se luptă ani de-a rândul cu lecturarea cursivă a unui text, rămânând în imposibilitatea de a savura propriile lecturi. În locul curiozității, apare efortul inhibant al descifrării semnelor grafice, dincolo de care se ascund idei atât de frumoase și interesante. Pentru a-i determina pe elevii mei să devină cititori pasionați, mi-am propus să le formez cu răbdare și stăruință, gustul pentru lectură.

În activitatea didactică am întocmit și recomandat elevilor o listă de lecturi în care am ținut seama de următoarele aspecte:

- gradul dezvoltării psihice a elevilor: gândire, limbaj, imaginație, emoții, sentimente etice și estetice;
- sfera de interese și preocupări ale elevilor;
- posibilitățile de înțelegere a mesajului conținut în opera literară;
- calitățile educative și estetice ale cărții indicate;
- calitățile stilului - simplitate, naturalețe, proprietate - să permită elevului o înțelegere ușoară a mesajului lecturii.

Interesul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă a factorilor educaționali (familia și școala), o muncă ce presupune răbdare, perseverență, voință.

Pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică, iar plăcerea de a citi - o necesitate dorită și trăită, e potrivit ca și familia să se implice activ în apropierea copilului de miracolul cărții, încă înainte de învățarea alfabetului. Familia constituie primul mediu de viață socială și culturală, iar prin valorile pe care le transmite copilului asigură premisele dezvoltării intelectuale, morale și estetice ale acestuia.

Există factori care determină lectura copiilor: particularitățile de vârstă și psihice, preferințele lor, climatul familial, factori care pot transforma lectura într-o necesitate, „o foame de carte”, o delectare sau nu. Când gustul pentru lectură, cultul pentru carte s-au format din primii ani de școală, acestea rămân pentru toată viața o obișnuință utilă.

Lectura propriu-zisă nu începe însă decât după ce copilul reușește singur să descifreze cu ușurință ideile ascunse în spatele semnelor grafice. Învățătorul sau părintele trebuie să sesizeze acest moment dificil din viața micuțului, pe jumătate înspăimântat de tainele scrisului, pe jumătate crispat de efortul făcut de descifrarea acestor semne curioase și pline de mister.

De-a lungul carierei mele didactice, am observat că mulți copii se luptă ani de-a rândul cu lectura cursivă a unui text, rămânând în imposibilitatea de a savura propriile lecturi. În locul curiozității, apare efortul inhibant al descifrării semnelor grafice, dincolo de care se ascund idei atât de frumoase și interesante.

Pentru a-i determina pe elevii mei să devină cititori pasionați, mi-am propus să le formez cu răbdare și stăruință, gustul pentru lectură.

Am întâlnit adesea copii care ascultă cu mult interes o poveste frumoasă, citită de altcineva, însă preferă să-și piardă vremea în modul cel mai neașteptat, fără să fie tentați să citească ei înșiși altceva decât ceea ce li se cere la orele de curs. Chiar și la cei care au învins greutățile începutului, gustul pentru lectură nu este format. Uneori, nu au la îndemână cărțile potrivite, alteori, indiferența pentru lectură a persoanelor apropiate determină aceeași atitudine copiilor. În astfel de cazuri intervenția învățătorului este absolut necesară.

Voi prezenta în continuare câteva modalități de stimulare a interesului pentru lectură începând din clasa I. Știm că micii școlari sunt vrăjiți de carte, sunt purtați de aceasta în universul minunat al cunoașterii. Învățătorul este dator să îndrume pașii tinerelor mlădițe pe acest nou drum, plin de neprevăzut.

În clasa I un rol important îl are conversația problematizată, care menține vie relația dascăl- elev. După studierea textelor din abecedar, pe care le-am analizat și comentat în mod amănunțit am recomandat lecturi potrivite vârstei, pe marginea cărora s-au purtat discuții. După ce textele au fost parcurse am lansat următoarele cerințe: *să formuleze întrebări pe care să le adreseze colegilor; să folosească cuvintele noi și expresiile artistice în contexte variate; să redea prin cuvinte proprii conținutul textelor citite; să recunoască ilustrațiile care înfățișează personaje sau scene din poveștile citite; să le așeze în ordinea desfășurării faptelor.*

Începând cu clasa a II-a, o altă formă de îndrumare a lecturii o constituie formarea bibliotecii de clasă, precum și a bibliotecii personale. Prima se compune din cărți aduse de copii și învățător, se stabilește un bibliotecar al clasei și se apoi se trece la împrumutarea cărților.

La clasele a III-a și a IV-a interesul elevilor pentru lectură se amplifică. La studierea unor autori am căutat să îi stimulez pe elevi să citească și alte opere scrise de aceștia. Am întocmit cu elevii portofolii pentru fiecare scriitor cunoscut, cuprinzând portretul, date biografice și aspecte esențiale din opera lor, prilej cu care am stârnit curiozitatea și interesul pentru lectură.

Ghicitorile literare sunt mijloace pasionante ce-i invită pe copii la lectură. Acestea se pot desfășura astfel: se citește un fragment și se cere elevilor să indice opera și autorul, sau să recunoască lectura în care erou principal este Nică etc.

Foarte apreciat de elevi este și jocul cu versurile: învățătorul recită unu-două versuri dintr-o poezie, iar elevii continuă.

Diafilmele, benzile audio și video cu povești constituie un alt important mijloc de îndrumare a lecturii. Ele prezintă operele literare în imagini vizuale și auditive. După lectură elevii pot face comparații, stabilind asemănări și deosebiri între întâmplările prezentate.

Lecțiile de popularizare a cărților, a unor scriitori, reprezintă, de asemenea, un mijloc de îndrumare a lecturii particulare. O carte pentru copii nou apărută se citește mai întâi de către învățător, apoi se prezintă elevilor. Aceștia își notează titlul și autorul, pentru a o putea procura.

Expozițiile de carte se pot organiza în clasă și cuprind cărți despre o temă anume ce pot fi lecturate de elevi- ex. *Din viața plantelor, Trecutul glorios al patriei, Povestiri despre animale.*

Șezătorile și medalioanele literare invită din nou elevii la lectură.

Dramatizările făcute cu școlarii după unele texte literare i-au stimulat pe elevi să citească mai mult din dramaturgia românească.

În afară de citirea independentă a lecturii particulare am folosit și citirea în colectiv. Această citire se realizează de către învățător sau elevi care citesc corect și expresiv; are rol de a aprofunda și purta discuții pe marginea lecturii citite.

Lectura necesită nu numai îndrumare, dar și control. Procedeele de efectuare a controlului sunt variate și depind de scopul urmărit imediat: anchetele, controlul fișelor de cititor de la bibliotecă, convorbiri cu elevii, fișe de lectură.

Pentru învățător este important de știut nu numai ce și cât citesc elevii, ci și cum înțeleg ei să citească o carte. Am considerat important ca elevii mei să înțeleagă ceea ce citesc, să fie în măsură să deosebească ceea ce este bun, util, constructiv și educativ, de ceea ce poate fi dăunător și, în sfârșit, să-și poată formula clar o opinie despre cartea citită.

Printr-o strânsă colaborare între școală și familie, micii școlari vor reuși să descopere bucuria lecturii și să aleagă din fiecare text citit ceea ce este esențial și util.

Bibliografie:

1. Alexandru, Gheorghe, Șincan, Eugenia, Îndrumător metodic pentru învățători, părinți și elevi, Editura „M. Duțescu”, 1993.
2. Crăciun, Corneliu: Metodica predării limbii române în învățământul primar, Ed. Emia, Deva, 2001.

IMPORTANȚA LECTURII

Prof. înv. primar Oana ZVÎNCĂ
Școala Gimnazială Nr.1, Săveni, jud. Botoșani

Cititul este ca o călătorie unde destinația este de cele mai multe ori necunoscută, însă poate fi surprinzătoare. Autorii plăsmuiesc în operele lor o mica bucațică din cunoașterea lumii, în care sufletul este centrul. Astfel, lectura poate căpăta valențe terapeutice. Cititul este hrană pentru suflet, iar când înțelegi acest lucru, te lași învăluit de vraja cărților.

Lectura este unul dintre cele mai vechi obiceiuri de pe pământ. Prin intermediul cititului ne îmbogățim cunoștințele, ne lărgim orizonturile și putem experimenta situații la care nu am fi avut acces altfel. Valoarea de vindecare a cărților e puțin cunoscută și are strictă legătură cu ceea ce citim. Alte beneficii pe care lectura ni le aduce și care ar trebui să ne motiveze sunt: ne scapă de stres, ne face mai empatici, ne ajută să ne odihnim mai bine.

Copiii mici sunt foarte ușor influențabili. Este cea mai potrivită etapă din viață în care părinții sau cadrele didactice să le insuflă acestora plăcerea lecturii. Pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică și, mai mult, ca plăcerea de a citi să devină o necesitate dorită și trăită, ea trebuie cultivată înainte chiar de învățarea alfabetului, prin preocuparea permanentă a părinților de a-i obișnui cu frumusețea inegalabilă a lecturilor de basme și povestiri.

Copiii obișnuiți să vadă în jurul lor persoane care citesc pentru a se informa, pentru a se delecta sau, pur și simplu, pentru a-i oferi celui mic atenție prin lectură, vor fi tentați să facă același lucru. Puterea exemplului este foarte mare.

În librării sunt tot felul de cărți atractive, cu file groase, concepute special pentru cei mici, pentru a le ușura răsfoitul dar și pentru a le da satisfacția că pot face acest lucru. Așa îi vor motiva să practice mai des această activitate.

Cărțile senzoriale, de asemenea, dau ocazia micilor ”cititori” să simtă cât de moale, catifelată este blănița iepurașului, a pisicii sau cât de aspru este ariciul cel țepos.

În viața copilului, rutinele au un rol foarte important, ele transformând activitățile imprevizibile, neplăcute și greu de controlat în activități previzibile, ordonate și plăcute. Știm cu toții că mersul la culcare nu este agreat de niciun copil. Dar atunci când micuțul știe că i se va citi o poveste, parcă este mai împăcat cu ideea de a se așeza în pat.

Studiile și cercetările din domeniu arată că lectura oferă un sentiment de intimitate și de apropiere care îi dă copilului siguranța că este iubit și că i se acordă atenție, acest lucru contribuind la modul în care el se dezvoltă.

Cea mai importantă parte mentală pentru copii este abilitatea de a-și imagina. Cărțile îmbunătățesc imaginația copilului, imaginație care se va transforma mai târziu în creativitate. Copilul trebuie să perceapă cartea ca pe un prieten mereu alături de el, un amic care îi vorbește, care îi dă sfaturi bune și care nu-l va trăda niciodată.

În concluzie, cu cât începe mai devreme, cu atât lectura este mai benefică și va avea efecte uimitoare asupra dezvoltării psihomotorii a celui mic. Va contribui la formarea lui ca individ responsabil de propria lui învățare. Niciodată nu e prea devreme să te împrietenești cu cartea, care îți va deschide ferestre către orizontul cunoașterii, care îți va permite să evadezi din cotidian, acolo unde vei găsi hrană pentru suflet și cuget.

Lectura explicativă este metoda specifică în familiarizarea elevilor cu tehnici ale muncii cu cartea. Micul cititor trebuie orientat ca, prin efort propriu, să parcurgă cu mare atenție, în ordine, componentele textului căutând să desprindă mai întâi faptele cu semnificațiilor, datele și noțiunile științifice, conținutul de idei, mijloacele artistice. Foarte frecvent această etapă a actului lecturii individuale este însoțită de folosirea dicționarilor, pentru înțelegerea deplină a unor termeni, noțiuni, expresii.

O părere avizată este exprimată de Ioan Șerdean: ”Așa cum arată chiar denumirea ei, lectura explicativă este o îmbinare a lecturii cu explicațiile necesare care împreună duc, în cele din urmă, la înțelegerea mesajului textului. Se poate spune că lectura explicativă e mai mult decât o metodă, ea e mai degrabă un complex de metode. Așa cum sugerează chiar denumirea ei, lectura explicativă face apel și la conversație, la explicație, la povestire, chiar și la demonstrație. Fiind un instrument de lucru folosit în vederea receptării unei opere scrise, lectura explicativă este, de fapt, un fel deosebit de analiză literară a textelor pe care le citesc elevii din ciclul primar, adaptată la nivelul capacităților lor intelectuale”.

Dintre formele mai cunoscute de lectură, forma cu eficiență în munca independentă o constituie citirea în gând, în scopul selectării cuvintelor și expresiilor. Efectuarea în mod independent a acestei operații nu se reduce la simpla înțelegere a sensului unor cuvinte, recurgându-se doar la sinonime. A lucra pe text, în mod independent, cu elemente de vocabular, înseamnă a căuta sensul unor cuvinte și expresii, mai întâi în contextul întâlnit în manual, iar apoi le vor introduce în contexte noi. De aceea, o asemenea activitate trebuie să urmărească, mai ales, punerea elevilor în situația de a opera în mod independent cunoștințele achiziționate, prin introducerea lor în alte construcții de limbă, create de ei înșiși. Tema dată pentru a se efectua în mod independent poate solicita alcătuirea unor scurte compuneri, în care să fie analizate cuvintele și expresiile noi, sau se poate cere alcătuirea unor propoziții dezvoltate cu folosirea acestor achiziții.

Rămâne îndoielnic faptul că învățătorii doresc ca toți elevii lor să fie buni cititori, să-și îmbogățească vocabularul nu numai ca adaos numeric la fondul de cuvinte, dar și ca adăugire de sensuri noi la cuvintele vechi.

Diferențele individuale trebuie însă recunoscute. Pentru aceasta învățătorii trebuie să aibă la dispoziție unele criterii pentru a putea diferenția elevul cu capacități intelectuale superioare de elevul cu

capacități intelectuale medii sau reduse. Aceste criterii îl vor ajuta să evalueze comportamentul elevilor în funcție de rezultatele evaluării, să-și construiască strategia lecturii active și formative. Iată aceste criterii:

- ✓ Capacitatea de a analiza limbajul unui text și de a prinde sensul acestuia;
- ✓ Maniera de a integra ideile în propria experiență;
- ✓ Intensitatea reacției la lectură și impactul noilor experiențe literare asupra vieții lui;
- ✓ Capacitatea de a înțelege sensul simbolic sau literar al textului, precum și posibilitatea de a evalua critic textul;
- ✓ Prezența opiniilor personale asupra celor citite și asupra contextului științific literar larg;
- ✓ Nivelul de satisfacție pe care-l manifestă în cursul lecturii și care-i pot motiva orientarea în domeniul acesteia.

De asemenea, trebuie să se țină cont de faptul că lectura, ca activitate de tip superior, implică formarea la elevi a unei anumite maniere de a gândi. Activitățile mentale pe care se bazează actul lecturii sunt centrate în jurul unui concept cheie – sens, care se construiește în zona de intersecție a logicului, psihologicului și semanticului. Fazele pe care le implică acestea sunt: analiza, interpretarea și evaluarea.

Un text nu poate fi înțeles fără pătrunderea semnificației fiecărui cuvânt, în special a cuvintelor noi, precum și a celor cu sens figurat. Activitatea cu vocabularul, la lecțiile de lectură se desfășoară pe parcursul întregii lecții, în mod deosebit cu prilejul analizei textului pe diferite unități.

După cum se știe, limbajul artistic face apel la sensurile figurate ale cuvintelor și expresiilor astfel cunoscute de elevi în contexte obișnuite. Unele elemente simple de analiză stilistică, care pot fi realizate mai ales în clasele a III-a și a IV-a, ajută elevii să înțeleagă mai bine mesajul unor lecții, în special sensul figurat al unor cuvinte sau expresii care încorporează în conținutul lor un mare potențial cognitiv, și mai ales, educativ – afectiv. Pe această cale, pe de altă parte, elevii învață cum să se apropie cu forțe proprii de mari valori artistice pentru a le putea pătrunde multiplele lor sensuri și înțelesuri. În acest fel, elementele de analiză stilistică au o contribuție de seamă la îmbogățirea, precizarea, activizarea și nuanțarea vocabularului elevilor.

Iată cum poate fi folosită citirea explicativă elevilor de clasa a III-a în poezia ” Sara” de Octavian Goga:

- ✓ Se efectuează lectura model pe un ton liniștit, în concordanță cu atmosfera generală a poeziei. Se pun întrebări prin care se verifică impresiile elevilor la prima lectură: ” Ce v-a impresionat în timpul citirii acestei poezii?”, ” În ce moment al zilei și în ce anotimp este surprinsă natura?” etc. Se trece la receptarea treptată a textului, organizarea pe secvențe de muncă independentă, urmate de confruntarea frontală a observațiilor consemnate de elevi. O primă sarcină solicită identificarea, în cadrul fiecărei strofe, a elementelor tabloului serii de vară, precum și a mijloacelor de reliefare a acestora.
- ✓ Pentru a înlesni decodarea expresiilor poetice selectate în mod independent din text, elevii sunt ajutați să sesizeze mecanismul construirii lor de către poet. Se observă că acestea au luat naștere prin atribuirea unor însușiri ori acțiuni specifice umane, elementele ce compun tabloul având drept efect apropierea treptată a naturii de om, umanizarea acesteia. Și termenii cu care sunt comparate unele elemente sunt luați tot din sfera umanului: „Floarea soarelui pe câmpuri/Pleacă fruntea-ngândurată.//Ostenit din aripi bate,/Ca un vis pribeag, un graur”.

Refacerea comparațiilor din care au provenit metaforele din text ("cerul ca o năframă neagră", "o geană de lumină albă ca argintul"), transformarea unui epitet metaforic în comparație ("ovezele de aur" – ovezele galbene ca aurul) vor reconstitui drumul pe care l-a urmat poetul pentru a ajunge la expresii cu un efect artistic deosebit.

Analizând datele culese, elevii vor constata că imaginile din primele două strofe, vizuale și de mișcare abia simțită, alcătuiesc un prim moment al tabloului, pe care-l pot intitula "Amurgul". Imaginile artistice din ultimele două strofe alcătuiesc un al doilea moment, cu titlul "Noaptea". Unite, cele două momente compun tabloul unei serii de vară, prilej pentru poetul Octavian Goga să transmită sentimentele sale de admirație față de frumusețile naturii.

Fișa de lucru a fiecărui elev cuprinde toate elementele tabloului (momente, elemente principale și mijloace de realizare artistică, expresii frumoase.

Bibliografie:

1. Crețu Elvira, 1981, "Îndrumător metodic", E.D.P., București
2. Parfene Constantin, 1977, "Literatura în școală-contribuții la o didactică modernă a disciplinei", E.D.P., București

„FĂRÂME DE SUFLET” (proiect educativ de promovare a lecturii)

Prof. Steluța ARSINTESCU
Colegiul Tehnic „Ion Creangă”, Tg. Neamț, jud. Neamț

Argument

Ca profesor de limba și literatura română m-am confruntat de-a lungul anilor cu lipsa de interes a elevilor noștri pentru lectură. Această activitate tinde să fie cu totul ignorată ori considerată desuetă într-o lume în care tehnologia ocupă tot mai mult teren. Desigur că și acest domeniu are importanța lui în evoluția societății și în formarea omului de mâine, dar descoperirea adevăratelor valori ale culturii și ale literaturii în special, nu este punctul lui forte. A trăi fără a cunoaște cele mai importante idei, cele mai frumoase opere ori cele mai drepte căi care merită a fi călcate, chiar dacă sunt bătătorite, înseamnă a rata una dintre cele mai importante șanse de a te forma ca om complet.

De regulă, o mare parte dintre elevi citesc din "constrângerea" notei din catalog. Astfel, de multe ori lectura se transformă în asimilarea de cunoștințe noi, fără ca cititorii să fie cu adevărat afectați de lectură. Prin urmare, este absolut necesar să-i învățăm pe elevi cum să citească de plăcere, cum să se relaționeze cu textul și cum să acționeze ca răspuns la ceea ce au citit, cum să treacă de la reproducerea naivă la analiza complexă a textului.

Așadar, consider că este de datoria școlii și cu atât mai mult a profesorului de limba și literatura română de a găsi strategii adecvate și punți de comunicare prin care să cultive la elevi plăcerea de a citi. Acesta este și scopul prezentului demers didactic.

Coordonator proiect: prof. Arsintescu Steluța

Echipe de proiect: prof. Iliescu Iuliana, prof. Filip Gabriella

Parteneri:

- Biblioteca Orașenească Târgu-Neamț
- Centrul de Documentare și Informare al Colegiului Tehnic "Ion Creangă", Târgu-Neamț

Motivația în contextul general: Cultivarea în rândul elevilor a plăcerii de a citi și conștientizarea de către aceștia a importanței pe care o are lectura în construirea și desăvârșire personalității lor.

Obiective:

- Încurajarea și stimularea interesului elevilor pentru lectură;
- Cultivarea lecturii de plăcere;
- Formarea unor criterii proprii prin care elevul să distingă singur ce și când să citească;
- Dezvoltarea atitudinii de relaționare a elevilor cu ei înșiși și cu ceilalți;
- Însușirea unor instrumente de analiză și valorizarea a operelor literare;
- Încurajarea aptitudinilor de creație literară ale elevilor talentați;
- Familiarizarea cu personalități marcante ale culturii și literaturii române care au avut legături cu Târgu-Neamț
- Stabilirea relațiilor de prietenie între elevi.

Perioada de desfășurare: Februarie 2019 -iunie 2019

Beneficiari (grup țintă): Elevii Colegiului Tehnic "Ion Creangă", Târgu-Neamț

Resurse umane:

- profesorii de limba și literatura română și alte discipline ce aparțin ariei curriculare Limbă și comunicare;
- Bibliotecar Magda Spiridonescu
- Bibliotecar principal, ing. Lidia Richter

Resurse materiale: volume de opere literare, calculator, videoproiector, copiator, aparat foto, materiale video etc.

Rezultate așteptate:

- Sporirea interesului elevilor pentru lectură;
- Familiarizarea elevilor cu mediul cultural (prin vizitarea muzeelor și caselor memoriale);
- Formarea elevilor ca cititori pe tot parcursul vieții;
- Stabilirea unor relații de prietenie și colaborare între elevi ;

Diseminarea informației:

- Prezentarea activităților pe site-ul școlii;
- Realizarea unei expoziții cu materialele elevilor : creații literare, desene, colaje, picturi etc.

Evaluare:

- Chestionare;
- Expoziție de afișe cu mesaje pro-lectura.

Monitorizare: directorul școlii, consilierul educativ, coordonatorul proiectului.

PLANIFICAREA ACTIVITĂȚILOR

Activități	Participanți	Locul desfășurării	Perioada de desfășurare	Responsail
1. Ședința de lucru în cadrul echipei proiectului pentru	Echipa de proiect	CDI	Februarie 2019	Prof. Steluța Arsintescu

stabilirea programului activităților.					
2. Criterii de selectare a lecturii	Membrii clubului de lectură Bibliotecar CDI	DI	Februarie 2019	Echipa de proiect	
3. Literatura română Critică literară	-elevii -profesorii școlii	CDI	Martie 2019	Echipa de proiect	
4 Ziua Mondială a Cărții	Membrii clubului de lectură	Holul școlii	23 aprilie 2019	Echipa de proiect	
Literatura franceză	Membrii clubului de lectură	CDI Sala de clasă	Aprilie 2019	Echipa de proiect	
5. Literatura engleză	Membrii clubului de lectură	CDI Sala de clasă	Mai 2019	Echipa de proiect	
6. Literatura rusă	Membrii clubului de lectură	CDI Sala de clasă	Mai 2019	Echipa de proiect	
7. Locuri în care citim cu plăcere - lecturiadă în locații diferite de spațiul școlii.	Membrii clubului de lectură	Sala de clasă	Mai 2019	Echipa de proiect	
9. Jurnalul de lectură - activitate de împărtășire a impresiilor pe marginea lecturilor însușite de-a lungul desfășurării activităților clubului	Membrii clubului de lectură	Biblioteca școlii	Mai 2019	Echipa de proiect	
10. Evaluarea finală a proiectului	Echipa de proiect		Iunie 2019	Echipa de proiect	

PROIECT EDUCAȚIONAL „CLUBUL DE LECTURĂ”

Prof. învăț primar Măriuța BODNARIU
Școala Gimnazială „Samson Bodnărescu”, Gălănești, jud. Suceava

Argument:

Într-o lume tot mai izolată, mai puțin dispusă pentru socializare (din motive de timp sau preocupări) cooperarea între elevi din clase diferite și bibliotecă devine necesară pentru a favoriza socializarea copiilor și pentru a-i familiariza cu lumea minunată a cărților.

Pe de altă parte calculatorul și lumea sa virtuală fascinează copilul, îndepărtându-l tot mai mult de semenii lui, de cuvântul scris, de ceea ce ne-a fermecat și nouă copilăria – poveștile.

Așadar, astăzi mai mult ca oricând, este de datoria școlii să deschidă ușa fermecată a tezaurului poveștilor pentru copii și să-i conducă pe aceștia în orizonturi fantastice alături de FEȚI-FRUMOȘI și ILENE COSÂNZENE în luptele cu forțele răului – zmei, balauri, etc.

Contactul cu poveștile învățătoarei sau cu textul scris al cărții conduce la dezvoltarea gustului pentru frumos, la îmbogățirea vocabularului, la creativitate.

Intrând în „Clubul de lectură”, copiii vor învăța să deosebească binele de rău, adevărul de minciună, faptele bune de cele rele; vor deveni mai atenți, mai sensibili, încep să dezvolte concepte morale.

De regulă, o mare parte dintre elevi citesc din “constrângerea” notei din catalog. Astfel, de multe ori lectura se transformă în asimilarea de cunoștințe noi, fără ca cititorii să fie cu adevărat afectați de lectură. Prin urmare, este absolut necesar să-i învățăm pe elevi cum să citească de plăcere, cum să se relaționeze cu textul și cum să acționeze ca răspuns la ceea ce au citit, cum să treacă de la reproducerea naivă la analiza complexă a textului.

Este de dorit ca elevii să-și facă din cărți, cei mai buni prieteni, să le dezvolte discernământul în selecția valorilor.

Consider că un astfel de proiect este și va fi atractiv pentru copii, le dezvoltă capacitatea de muncă în echipă, pentru realizarea unei sarcini, contribuie la însușirea unor norme de comportare corectă, atitudinale, dezvoltă imaginația, creativitatea și gustul estetic.

Pentru coordonator, proiectul constituie o provocare în direcția promovării unor metode și tehnici noi de lucru cu copiii, o modalitate de stimulare a activității de documentare și cercetare pentru realizarea produselor de promovare a proiectului, dar și un mod de formare profesională continuă.

Informații despre aplicant:

Numele instituțiilor aplicante: Școala Gimnazială „Samson Bodnărescu”- Gălănești, Biblioteca Școlară / Biblioteca Comunală

Informații despre proiect:

Titlul proiectului: „Clubul de lectură”

Tipul de proiect: cultural – artistic

Rezumatul proiectului:

număr elevi implicați: - 29 elevi

Activități propuse:

- ✓ prezentarea proiectului și stabilirea obiectivelor, a conținuturilor și a activităților;
- ✓ activități de popularizare a cărților accesibile vârstei lor;
- ✓ medalion literar dedicat aniversării unui scriitor;
- ✓ dezbateri pe diferite teme;
- ✓ concursuri pe teme literare;
- ✓ vizite la biblioteca școlii și la biblioteca comunală și completarea unor fișe de cititor.

Parteneri: Bibliotecile Școlii Gimnaziale;/ Biblioteca Comunală;

Scop: Cultivarea în rândul elevilor a plăcerii de a citi și conștientizarea de către aceștia a importanței pe care o are lectura în construirea și desăvârșire personalității lor.

Obiective specifice:

- Încurajarea și stimularea interesului elevilor pentru lectură;

- Cultivarea lecturii de plăcere;
- Formarea unor criterii proprii prin care elevul să distingă singur ce și când să citească;
- Încurajarea aptitudinilor de creație literară ale elevilor talentați;
- Familiarizarea cu personalități marcante ale culturii și literaturii române;
- Stabilirea relațiilor de prietenie între elevi.

Grup țintă: elevii clasei a IV -a;

Durata proiectului : octombrie 2018 – iunie 2019 , câte o oră /lună .

Locul desfășurării proiectului: Biblioteca Comunală / Bibliotecile Școlare /Sala de clasă

Beneficiari: elevii;

Resurse umane: Director, Profesor coordonator, Elevi, Bibliotecar școlar, Bibliotecar comunal

Resurse materiale: volume de opere literare, calculator, videoproiector, copiator, aparat foto, materiale video etc.

Evaluarea se realizează pe întreg parcursul proiectului; săptămânal elevii vor avea concursuri /chestionare și vor fi răsplățiți cu diplome.

Modalități de evaluare: fotografii, expoziții, portofolii realizate de fiecare elev participant la proiect, fișe de lucru, concursuri.

Rezultate scontate:

- Sporirea interesului elevilor pentru lectură;
- Familiarizarea elevilor cu biblioteca
- Formarea elevilor ca cititori pe tot parcursul vieții;
- Stabilirea unor relații de prietenie și cooperare între elevi;

Diseminarea informației:

- Crearea unui portofoliu al proiectului;
- Prezentarea activităților în cadrul școlii;
- Realizarea unei expoziții cu materialele elevilor;
- Expunerea diplomelor obținute de elevi la concursurile organizate în cadrul proiectului;

Monitorizarea activităților: Activitatea de monitorizare va fi făcută de către echipa de lucru, care va întocmi un portofoliu cu activitățile desfășurate. Vor fi realizate filmulețe, fotografii.

Mediatizare:

- în rândul copiilor și al părinților , în comunitatea locală;
- în cadrul Comisiei metodice și Consiliului profesoral;

Condiții contractuale:

- Programul activităților poate suferi modificări pe parcursul anului dacă este în interesul unei mai bune funcționări.
- Fiecare parte poate să vină cu completări sau modificări cu condiția să anunțe la timp.
- În organizarea și desfășurarea activităților va fi acceptată prezența părinților care doresc să se implice.
- Evaluarea activităților se va face periodic;

PLANIFICAREA ACTIVITĂȚILOR

Nr. crt.	Activități	Participanți	Locul desfășurării	Data/ Perioada	Responsabili
1.	Ședința de lucru în cadrul echipei proiectului pentru stabilirea programului activităților.	Coordonator Parteneri	Sală de clasă	Oct. 2018	Prof. Bodnariu Măriuța
2.	Versuri (Alexandru Andrițoiu ,Tudor Arghezi , Otilia Cazimir , George Coșbuc ,Mihai Eminescu	Elevi Coordonator Bibliotecar	Biblioteca Comunală	Oct. 2018	Bodnariu M. Bibliotecar Mironescu M
3.	Poezii (Elena Farago,Nicolae Labiș,George Sion ,Nichita Stănescu , George Topârceanu)	Elevi Coordonator Bibliotecar	Biblioteca Școlară	Noi. 2018	Bodnariu M. Bibliotecar Hurjui D.
4.	Povestea ceasului cu inimă-Vladimir Colin	Elevi Coordonator	Sala de clasă	Dec. 2018	Bodnariu Măriuța
5.	Punguța cu doi bani ,Ursul păcălit de vulpe-Ion Creangă	Elevi Coordonator Bibliotecar	Biblioteca Școlară	Ian. 2019	Bodnariu M. Bibliotecar Hurjui D.
6.	Fluierul ciobănașului- Victor Eftimiu	Elevi Coordonator	Sala de clasă	Feb. 2019	Bodnariu Măriuța
7.	Ciuboțelele ogarului- Călin Gruia	Elevi Coordonator Bibliotecar	Biblioteca Comunală	Martie 2019	Bodnariu M. Bibliotecar Mironescu M
8.	Prâslea cel voinic și merele de aur-Petre Ispirescu	Elevi Coordonator Bibliotecar	Biblioteca Școlară	Aprilie 2019	Bodnariu M. Bibliotecar Hurjui D.
9.	Cum s-a stricat prietenia dintre câine și pisică-Alexandru Mitru	Elevi Coordonator	Sala de clasa	Mai 2019	Bodnariu Măriuța
10.	Roadele “ Clubului de lectură”-premierea elevilor	Elevi Coordonator Director Parteneri	Biblioteca Școlară	Iunie 2019	Bodnariu M Bibliotecar Hurjui D

CITITUL ȘI MIȘCAREA ÎNSEAMNĂ DEZVOLTARE (proiect educațional)

Ediția I

Prof. Adriana CIUBOTARU

Școala Gimnazială „Miron Costin”, Galați

Argument:

Evenimentele din viața cotidiană ne determina pe noi, cadrele didactice, să identificăm strategii și soluții pentru îmbunătățirea calitatii actului educațional, metode și mijloace prin care elevii să fie atrași de școală, să fie motivați pentru performanțe și mai ales să participe activ la viața de elev. Educația-formală, informală și nonformală- trebuie să vină în întâmpinarea nevoilor elevilor și să determine îndeplinirea obiectivelor pe care un cadru didactic și le propune. De aceea, un eveniment stimulatoriu a fost Ziua Învățării Nonformale (Z.Î.N.) , organizat de Erasmus Plus, care ne-a făcut să gândim o activitate ce a îmbinat mai multe tipuri de educație: educația pentru mișcare, educația pentru sănătate, educația emoțională, învățarea cooperativă, educația interculturală. De la o activitate mică, care a avut succes în rândul elevilor noștri, am conceput un proiect care să adune mai multe cadre didactice, care să creeze parteneriate între școli și mai ales care să facă elevii să interacționeze în afara clasei. Astfel a apărut Proiectul CITEȘTE ȘI ALEARGĂ, pe care l-am regândit și l-am numit CITITUL ȘI MIȘCAREA ÎNSEAMNĂ DEZVOLTARE.

Datele organizatorilor:

Coordonatori :

Prof. Brasoveanu Manuela, Școala Gimnazială nr. 33, Galați

Prof. Ciubotaru Adriana, Școala Gimnazială Miron Costin, Galați

Parteneri direcți:

Prof. Florentina Gaiu , Școala Gimnazială Nr.22, Galați

Prof. Mihalache Gabriela, Școala Gimnazială Dan Barbilian

Perioada de desfășurare: octombrie 2018-1 iulie 2019

Scopul proiectului:

Proiectul a fost inițiat din necesitatea de stimulare a interesului pentru citit, dirijat spre satisfacerea setei de cunoaștere specifică vârstei, din dorința de dezvoltare a abilităților de relaționare interumană, din importanța implementării unui stil de viață sănătos și din îmbinarea tipurilor de educație (formală, informală și nonformală) într-o modalitate atractivă și care să determine dezvoltarea personală a grupului de elevi.

Activitățile sportive propuse în cadrul proiectului îmbinate atent cu cele de literatură, vor să antreneze un număr cât mai mare de elevi în desfășurarea de jocuri sportive, întreceri, ștafete, în vederea cultivării relațiilor de prietenie, de colaborare, a inițiativei și imaginației creatoare prin activitatea sportivă.

Considerăm oportună derularea unui proiect cu tematica sportiva pentru că sportul este domeniul iubit de toti copiii, dar și pentru ca poate oferi elevilor o alternativa posibila de a valorifica în mod plăcut și reconfortant, deprinderile și priceperile motrice însușite în orele de educație fizică, mai ales că accentul cade pe transdisciplinaritate, toate domeniile educației școlare având o importanță egală.

Grup tinta: 100 de elevi ai claselor de gimnaziu (cate 25 de elevi de la fiecare scoala, care vor lucra in echipe)

Obiectiv principal: dezvoltarea interesului și a motivației pentru studiu și activități sportive

Obiective secundare:

- ✓ Stimularea curiozității și plăcerii pentru lectură;
- ✓ Performarea deprinderilor de manualitate;
- ✓ Dezvoltarea spiritului de colaborare și competiție;
- ✓ Construirea de relații pozitive în interiorul colectivului de elevi.
- ✓ Educarea și formarea interculturală a copiilor
- ✓ Pregătirea copiilor în sensul dezvoltării personale și a inserției în comunitate

Descrierea proiectului și a activităților

În luna octombrie, la prima întâlnire de proiect elevii primesc bibliografia, un numar de 5 cărți, pe care trebuie să le citească pentru a putea lucra la materialele solicitate. (fișe de lectură, postere, puzzle, secvențe de dramatizare, etc).

Fiecare activitate se va desfășura asemănător, doar cartea va fi diferită și activitățile sportive, pentru diversitate și pentru stimularea competitivității. Elevii de la fiecare școală sunt împărțiți în echipe de câte 5. Se pleacă de la o linie de start, iar elevul nr.1 ca căuta în bibliotecă cartea trasă la sorți, apoi va alerga pe un traseu stabilit, printre jaloane și obstacole, pentru a preda cartea elevului nr.2. Acesta trebuie să întocmească un panou cât mai atractiv cu materialele pregătite. Elevul nr.3, văzând materialele expuse, va trebui să deseneze unul dintre personaje.

Elevul nr.4, văzând personajul desenat, trebuie să susțină un moment de dramatizare pentru ca elevul nr.5 să numească personajul și cartea din care face parte. Echipa care termina prima acest circuit are dreptul să aleagă întrecerea sportivă la care vor lua parte echipele de la școlile din proiect (volei, handbal, atletism, gimnastică, șah, parcurs aplicativ, etc)

Conform graficului de activități de mai jos, fiecare școală din proiect va fi gazda unui astfel de eveniment, iar în luna iunie va avea loc premiarea participanților, diseminarea rezultatelor și întocmirea unui jurnal și a unui CD cu cele mai frumoase momente.

Activități:

Nr.crt.	Activitate	Grup tinta	Termen	Responsabili
1.	Întâlnirea membrilor de proiect și stabilirea programului de desfășurare a activităților Selectarea elevilor și precizarea bibliografiei Identificarea celor mai potrivite modalități de desfășurare	Cadrele didactice implicate, prof. de educație fizică și profesori de limba română, bibliotecari, directori	Octombrie 2018	Coordonatorii și membrii de proiect

2.	Prima etapă se desfășoară la Sc.Gimn. <u>Miron Costin</u> , iar cartea propusă este <u>Alice in Țara Minunilor</u> Sportul ales este handbal	Elevii	Noiembrie 2018	Prof.Ciubotaru Adriana, Prof Dan Moisii, bibliotecar Sosai Luminita
3.	A doua etapă se desfășoară la Șc. <u>Gimn. Nr. 33</u> , iar cartea propusă este Șirul pierdut al timpului de Paige Britt Sportul ales este gimnastica	Elevii	Decembrie, ianuarie, februarie 2018-2019	Prof. Brașoveanu Manuela, Prof. Cohal Carmen, bibliotecar, Marin Nicoleta
4.	Etapa a treia se desfășoară la Școala <u>Gimn. Nr. 22</u> și cartea propusă este MINUNEA, de R.J.Palacio Sportul ales este fotbal	Elevii	Martie-aprilie 2019	Prof. Florentina Gaiu, prof Dajbog Florentina Bibliotecar Gilea Corina
5.	Etapa a patra se desfășoară la Școala Dan Barbilian, iar cartea propusă este Marele uriaș prietenos de Roald Dahl Sportul ales este atletism.	Elevii	Mai 2019	Prof. Mihalache Gabriela, Prof. Neacșu Simona, bibliotecar, Buruiană Emil
6.	Întâlnirea finală a membrilor de proiect și premierea participanților. Diseminarea rezultatelor	Elevii și cadrele didactice	Iunie 2019	Coordonatorii și membrii de proiect
7.	Popularizarea proiectului	Coordonatorii proiectului și partenerii	Iulie 2019	Coordonatorii și membrii de proiect

Rezultate așteptate:

- ✓ Creșterea numărului de elevi care preferă lectura și sportul
- ✓ Dezvoltarea capacității de alcătuire de portofolii, puzzleuri, echipe, stafete, etc
- ✓ Performarea unui comportament civilizat bazat pe valori civice
- ✓ Realizarea unei broșuri “Jurnalul activităților”, care să ilustreze momente de referință din activitățile întreprinse și a unei pagini de web/blog ,

Evaluare:

- ✓ Evaluare internă: de către echipa de proiect (analiza SWOT, mese rotunde)
- ✓ Evaluare externă: aprecierile primite pe blog din partea părinților și a comunității locale

Colecții, portofolii, diplome, concursuri, minute, procese-verbale, chestionare

Resurse:

materiale: Baza materială a celor două școli (bibliotecile și sala de sport)

umane: Elevii, profesorii coordonatori și parteneri, părinții, alte cadre didactice supraveghetori, antrenori, bibliotecari

temporale: octombrie 2018-iunie 2019

procedurale: observarea spontană și dirijată, explicația, demonstrația, investigația, povestirea, lucrul în echipă, dezbateră, experimentul, exercițiul practic, concursuri, stafete.

Diseminarea activitatilor: în școli, pe site-urile școlilor, în revistele de specialitate

Sustenabilitatea proiectului se va realiza prin organizarea unor întâlniri în cadrul cărora elevii vor dezvolta abilități dobândite pe parcursul derulării proiectului, prin continuarea lecturii de plăcere, prin participarea la concursuri de indemanare, la stafete, jaloane, întreceri, competiții, etc.

REGULAMENT

1. Fiecare școală desemnează echipele (pot fi elevi de la clase diferite).
2. Se verifică existența în biblioteca școlii a titlurilor din bibliografie.
3. Se primește bibliografia(lecturile obligatorii) ,iar elevii vor parcurge lecturile.
4. Pe baza bibliografiei echipele desemnate vor întocmi fișe de lectură, dosare de lectură ce conțin citate semnificative, imagini, desene proprii, fișe de vocabular, etc,
5. Se vor desena portrete ale personajelor întâlnite și se va realiza un puzzle al unei scene reprezentative, apoi vor exersa momente de dramatizare.
6. Profesorii de educație fizică vor stabili trasee pentru stafete și reguli de desfășurare a întrecerilor sportive.
7. Se stabilesc reguli de comportament din timpul deplasării la școlile gazda și din timpul desfășurării concursurilor.

LECTURA DE PLĂCERE ÎN ȘI DINCOLO DE SPAȚIUL ȘCOLII TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE PRIMĂVARĂ (proiect educațional)

Prof. înv. primar Felicia CIOPLOIU
Școala Gimnazială Nr.1, Țicleni, jud. Gorj

Unul dintre proiectele pe care le-am desfășurat la Școala Gimnazială Nr.1 Țicleni s-a intitulat „Tradiții și obiceiuri de primăvară”.

Organizator: Școala Gimnazială Nr.1 Țicleni

Echipa de proiect: Profesor învățământ primar Cioploiu Felicia, Bibliotecar Trușcă Abiana Sorina

Argument:

Lectura are acum rivali reductabili care amăgesc cel mai mult pe cei mici. Televizorul, calculatorul, internetul au devenit repere pereche pentru fiecare generație din ultimii ani.

Dacă elevul începe a citi din curiozitate și insistă motivat fiind și de aprecierile primite la clasă, el va realiza mari progrese prin informație, prin deprinderea cititului coerent, conștient, prin implicare afectivă, prin însușirea unui vocabular expresiv, prin îmbunătățirea experienței de viață.

Citind operele scriitorilor, copiii fac cunoștință cu tradiții și obiceiuri din trecut și prezent, urmând ca temele desprinse să constituie echilibrul în formarea personalității individuale. Numai cunoscând vechimea acestor tradiții își pot desăvârși identitatea și respectul față de valorile morale ale poporului român. O parte dintre aceste tradiții sunt actuale și elevii pot face analogii, dar pot face și predicții.

Prin acest proiect am urmărit stimularea interesului pentru lectură, cunoașterea tradițiilor și obiceiurilor desprinse din operele scriitorilor români și cultivarea atașamentului pentru valorile și identitatea poporului român. Am considerat că se poate realiza cu mai multă ușurință dacă activitățile desfășurate în acest sens depășesc spațiul sălii de clasă, biblioteca fiind mediul cel mai potrivit ce oferă posibilitatea familiarizării cu ambientul ce păstrează atmosfera de lucru și parfumul celor care au așternut pe hârtie creațiile lor.

Scop:

- ✓ cunoașterea și înțelegerea tradițiilor și a obiceiurilor prezentate de scriitori români în operele lor
- ✓ cultivarea atașamentului elevilor față de valorile autohtone ale tezaurului popular oglindit în literatura română

Obiective:

- ✓ cunoașterea tradițiilor și obiceiurilor românești
- ✓ desprinderea mesajelor transmise de scriitori în operele recomandate
- ✓ stimularea curiozității și a gustului pentru lectură
- ✓ îmbunătățirea comunicării orale și stimularea interesului pentru citit- scris
- ✓ cultivarea sensibilității și inventivității elevilor prin intermediul creațiilor proprii

Rezultate așteptate:

- ✓ frecventarea bibliotecii
- ✓ dezvoltarea sentimentului de apartenență culturală și națională
- ✓ îmbogățirea experiențelor de învățare

Grup țintă

- ✓ elevii clasei a III-a
- ✓ cadrele didactice
- ✓ reprezentanții instituțiilor implicate

Durata: 3 luni (martie- iunie)

Modalități de evaluare: observare sistematică, chestionare, analiza produselor realizate în timpul activităților desfășurate, portofoliul proiectului

Diseminare și finalizare:

- ✓ panou cu aspecte din timpul desfășurării activităților
- ✓ diseminare pe site-ul școlii și pe cel al bibliotecii
- ✓ prezentarea în cadrul activităților metodice

Programul activităților:

1. Prezentarea proiectului - anunțarea partenerilor (sala de clasă)

- anunțarea scopului și obiectivelor
- anunțarea perioadei de desfășurare
- anunțarea activităților
- prezentarea bibliografiei

2.,,Să cunoaștem picături din identitatea poporului român” (Sala de clasă)

- prezentarea obiceiurilor specifice poporului român
- identificarea obiceiurilor care se păstrează

- discuții cu invitații: bătrâni, istorici, scriitori locali
- realizarea unui semn de carte cu motive tradiționale

3.,,Oglindirea tradițiilor și obiceiurilor în operele literare” (Bibliotecă)

- citirea textelor/ fragmentelor recomandate
- receptarea mesajelor desprinse din textele citite
- identificarea tradițiilor și obiceiurilor prezentate
- realizare de compuneri și ilustrații, pornind de la texte date

4. Masă rotundă –,,Sărbătorile ieri, azi, mâine” (Bibliotecă)

- prezentarea unor fragmente din operele scriitorilor români având ca temă sărbătorile românești
- dezbateri: Sărbătorile ieri, sărbătorile în zilele noastre
- atelier de creație literară „Sărbătorile mâine”

5.,,Tradițiile și obiceiurile prind viață” (Sala de clasă)

- program artistic: șezătoare, scenetă, concurs de recitări
- expoziții de desene, felicitări, fotografii, machete;

Din împărtășirea impresiilor copiilor, am realizat că proiectul și-a atins obiectivele propuse, impactul fiind cel așteptat. Elevii au fost determinați să citească o gamă variată de opere ale unor scriitori diferiți, din care să-și aleagă pe aceea care se potrivea gustului artistic personal. Astfel, ei nu s-au oprit la o singură lectură, exercițiul de lectură fiind unul de lungă durată, de căutare, elevii punând în valoare gândirea lor critică asupra textului, asupra ideilor transmise și asupra modului de interpretare, în funcție de posibilitatea elevului de a trai sentimentele transmise de textul literar. Totodată au existat și elevi care au ținut să-și manifeste abilitățile creative, prin creații proprii, fapt care aduce cu sine valențele formative ale scrierii, desigur, având la bază experiența lecturii. Aceștia au fost, în general, „citorii profesioniști”, iubitori de lectură, dornici de a trece la etapa superioară lecturii unui text, cea a creației personale.

Astfel de proiecte sunt foarte îndrăgite de copii. Cu acest prilej, elevii au descoperit tradiții și obiceiuri naționale, pe care le-au putut compara cu cele locale, și-au format conștiința și identitatea locală și națională, au învățat despre comunitatea locală și națională, și-au cultivat competențe specifice unor domenii diferite: limbă și literatura română, arte vizuale sau muzică.

Bibliografie:

1. Nicolau, I., (1998), Ghidul sărbătorilor românești, București: Editura Humanitas;
2. Niculiță - Voronca, E., (1998), Datinile și credințele poporului român adunate și așezate în ordine mitologică, Iași: Editura Polirom;

ȘCOALA MEA – O PLANETĂ A LECTURII

Prof. Înv. Primar Otilia COMĂNESCU
Școala Gimnazială Cricov, jud. Dâmbovița

Descrierea proiectului

Titlul proiectului: Școala mea-o planetă a lecturii

Durata proiectului: Octombrie 2018- Iunie 2019 (9 luni)

Localizare: Școala Gimnazială Cricov, Valea Lungă, jud. Dâmbovița

Coordonatorul proiectului: Comănescu Otilia, profesor pentru învățământul primar

Justificarea necesității proiectului și relevanța sa pentru stimularea lecturii în învățământul primar

Trăind în *secolul vitezei* copiii nu mai au răbdare să citească, și vor să vadă, nu mai au dorința de a-și imagina, ei vor să trăiască întâmplările nu prin intermediul textelor, ci a filmelor ce le redau. Acest lucru își pune amprenta atât asupra imaginației celor mici, cât și asupra vocabularului pe care ar trebui să îl dețină și să îl îmbogățească. Bibliotecile de acasă au devenit sărăcicioase, urmare atât a situației financiare, cât și a interesului scăzut al copiilor și părinților pentru lectură. Ar trebui ca elevii zilelor noastre să cunoască mai mult bucuria pe care ne-o poate oferi cartea, să știe să poarte o discuție pe baza unei lecturi citite în afara orelor de curs, să știe să își aleagă o carte din bibliotecă.

Acest proiect vizează încurajarea lecturii încă de la vârste mici, prin diverse procedee și activități interesante, precum și înțelegerea textelor citite, în vederea adoptării unor modele comportamentale corecte în viața fiecărui copil. Pentru cadrele didactice din școala noastră, crearea acestui proiect este menită să dinamizeze schimbul de bune practici, să stimuleze cercetarea didactică, să încurajeze abordarea transdisciplinară și, în ansamblu, să atragă atenția asupra importanței competențelor de citit-scriș în evoluția generală a elevilor

Descrierea particularităților relevante ale colectivului de elevi ca beneficiari direcți

Proiectul *Școala mea – o planetă a lecturii* se adresează unui număr de 130 de elevi de la ciclul primar, cei mai mulți dintre aceștia citind la solicitarea adulților sau chiar deloc. Aceștia sunt și cei care înregistrează rezultate scăzute la învățătură deoarece deprinderile deficitare de citire-înțelegere a unui text se răsfrâng asupra performanțelor de la toate disciplinele. Nici familia nu oferă un model de lectură, părinții nu sunt vazuți niciodată de copii citind, răsfoind o carte sau o revistă, de aceea este necesar ca școala să se implice din ce în ce mai mult pentru a corecta aceste tendințe.

Prin derularea acestui proiect, se dorește ca elevii să-și formeze deprinderi corecte de lectură sub atenta îndrumare a cadrelor didactice și prin colaborarea cu părinții. Activitățile interesante și motivante, organizate în funcție de particularitățile de vârstă ale elevilor, ajută la integrarea lecturii în viața de zi cu zi și la dezvoltarea capacităților intelectuale, comportamentale și socio-emotionale

Obiectivul general al proiectului: *Stimularea interesului pentru lectură în perioada școlarității mici în vederea atenuării cauzelor care pot genera eșecul școlar.*

Obiectivele specifice ale proiectului:

- Stimularea interesului pentru lectură;
- Îmbunătățirea comunicării orale și scrise;
- Dezvoltarea competențelor de înțelegere a mesajului transmis de text;
- Stimularea imaginației și a creativității copiilor;

Descrierea activităților proiectului

1. Pornim spre Planeta lecturii ! - Lansarea proiectului

Descrierea activității:

În săptămâna premergătoare lansării proiectului, elevii claselor a IV-a vor realiza invitații pe care le vor oferi elevilor din ciclul primar, cadrelor didactice, părinților pentru popularizare. Se vor realiza afișe pentru popularizarea proiectului. Vom realiza un panou de afișaj. Responsabilul de proiect va face o prezentare a acestuia. Ulterior, în fiecare clasă, se vor afișa titlul proiectului,

obiectivele și calendarul proiectului la panoul de lectură. Proiectul va fi prezentat de toți învățătorii claselor la ședințele cu părinții.

2. Punctul de întâlnire-coltul cititorului

Descrierea activității:

După lansarea proiectului, în fiecare clasă vor fi reamenajate biblioteca și *Colțul cititorului*. La *Colțul cititorului* vor fi afișate săptămânal o întrebare/sarcină de lucru care să încureze lectura copiilor.

Exemple:

- ☞ *Ce carte/text citești/ai terminat de citit?*
- ☞ *Ce recomanzi colegilor să citească? De ce?*
- ☞ *Ce ai dori să citești? De ce?*
- ☞ *Adresează un îndemn unui personaj din textul citit*
- ☞ *Scrie o scurtă scrisoare către personajul preferat*
- ☞ *Scrie o scurtă scrisoare către autorul preferat*
- ☞ *Dacă ai fi o carte ce carte ți-ar plăcea să fii?*
- ☞ *Realizează un desen pentru un fragment care ți-a plăcut*

3. Toamna pe Planeta lecturii

Descrierea activității:

Elevii claselor a III a și a IV a vor pregăti „Cartea dedicată toamnei”, o colecție de poezii scrise de diverși autori despre anotimpul toamna. Ei vor prezenta elevilor claselor I și a II a informații despre scriitorul autori, vor recita poezii despre anotimpul toamna. Astfel ei vor avea posibilitatea să împărtășească celor mici din experiențele personale, vor putea da sfaturi și îi vor putea îndruma pe cei mici în selectarea textelor de lectură. La rândul lor, cei mici vor reprezenta prin desene versurile în care era prezentat anotimpul toamna.

Activitatea se încheie cu acordare de diplome. Impresiile elevilor în urma activității desfășurate vor fi afișate pe panoul dedicat lecturii.

4.

Descrierea activității:

Fiecare învățător propune elevilor o provocare: timp de 5 luni, să citească 5 cărți. Aceste cărți vor fi alese ținând cont de particularitățile de vârstă ale copiilor și de preocupările acestora. Pentru fiecare titlu de carte va decupa o fâșie de hârtie și va scrie numele cărții pe ea. Astfel, copilul va începe să formeze lanțul lecturii, adăugând câte o verigă pentru fiecare carte citită. Fiecare clasă va realiza un lanț al lecturii, iar la sfârșitul timpului dedicat acestei activități, toate lanțurile vor fi unite, formându-se *Lanțul lecturii*. Elevii care au citit numărul de cărți indicate vor primi diploma „Cititorul avansat”.

5. Școala de basm

Descrierea activității:

Parada personajelor îndrăgite va fi desfășurată de elevii ciclului primar însoțiți de învățători. Elevii vor întruropa diverse personaje, vor rosti replici îndrăgite și o întregă lume imaginară va prinde viață.

Literatura va fi îmbinată cu alte arte: teatrul, dansul și muzica. Copiii vor da dovadă de creativitate venind costumați corespunzător evenimentului.

Defilarea se va desfășura pe traseul holurile școlii.

Juriul, format din elevi de la ciclul gimnazial și profesori de limba română, vor premia cele mai bune interpretări: *cel mai original, cel mai amuzant, cea mai buna interpretare, cea mai buna punere în scenă etc.* Se vor aplica chestionare.

Implementarea proiectului *Școala mea – o planetă a lecturii* va avea impact asupra:

- * *Elevilor*: îmbunătățirea competenței de lectură, îmbunătățirea rezultatelor școlare ale elevilor, stimularea interesului elevilor pentru carte și lectură, dezvoltarea cooperării între elevi la nivelul clasei/școlii
- * *Părinților* – abilitarea părinților cu practici de susținere, stimularea a interesului copiilor pentru lectură, creșterea nivelului de implicare a părinților în viața școlii
- * *Școlii*: creșterea prestigiului în comunitate locală și educațională

CARTEA, VISUL FIECĂRUI COPIL

Prof. înv. primar Ștefania COBZARU

Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri”, Roman, jud. Neamț

Pe parcursul unei cariere didactice derulată în trei decenii și jumătate de activitate am urmărit multe priorități. Una dintre cele neschimbate, constante a fost stimularea lecturii elevilor. Chiar cred în sintagma pe care am ales-o drept titlu. Sunt fericită pentru că generațiile de copii actuale au opțiuni clare. Un copil odată intrat într-o bibliotecă sau o librărie știe ce carte să ceară, sau să își aleagă. După cum există și copii care nu îndrăgesc cărțile, însă au alte opțiuni: mișcare, diverse îndeletniciri. Dar despre această categorie nu ne propunem să dezvoltăm în rândurile noastre.

Apropierea de carte, de citit, de autori este vizibilă foarte bine la ciclul primar. Odată cu studierea sunetelor, literelor, cuvintelor, textelor, învățătorul însoțește învățăcelul în universul acesta minunat. „Cheile” lecturii le află copiii în primii lor ani de învățatură. Acum, datorită entuziasmului specific, ei descoperă cu bucurie multe activități, care vor deveni marcante. În acest proces de explorare îi ajută cărțile. Proiectele care vizează lectura elevilor sunt cele mai frumoase, cele mai pline de conținut, cele mai ofertante și mai sustenabile. Ele stau la baza tuturor acțiunilor ulterioare, le deschid oportunități nebanuite de dezvoltare participanților.

Un proiect pe care l-am derulat și care a avut numeroase ecouri s-a numit „Proiect de lectură estivală”. S-a derulat în regim de voluntariat și a antrenat cadre didactice și bibliotecari. A debutat timid,

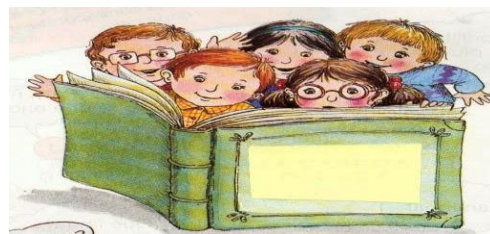
cu doar câțiva participanți. Faptul că proiectul a beneficiat de mediatizare pe rețele de socializare, a făcut ca numărul participanților să crească și, mai mult ca proiectul să continue, el având acum trei ani de când se desfășoară. Ce a fost foarte interesant în derulare? Faptul că participanții trăiau împreună bucuria lecturii, pentru că nimeni nu mai vroia să plece către casă. Practic, bucuria cititului împreună aduna participanți care își doreau acest lucru. Un alt lucru interesant: au participat la atelierele proiectului copii din țări europene veniți ca să își petreacă vacanța la rude, bunici sau acasă, ei fiind acum plecați cu părinții la muncă în străinătate. Au participat copii din Austria, Italia, care au adus cu ei poveștile lor și care au adus o latură europeană proiectului. Activitățile s-au diversificat odată cu trecerea timpului și au cuprins: ateliere de citire individuală, ateliere de citire în tandem, ateliere de artă plastică, ateliere de artă dramatică, jocuri. Spuneam că voluntariatul a fost una dintre valorile promovate de către acest proiect, prin care au fost atrași chiar și sponsori, care au asigurat și câte o gustare atunci când atelierele se prelungeau și poveștile trebuiau împărtășite într-o atmosferă cât mai aleasă.

Beneficiile proiectului? Model comunicativ funcțional, exprimarea liberă a stărilor afective sugerate de texte, tratarea noțiunilor de teorie literară prin prisma valorilor copilăriei, înțelegerea subtilităților textelor literare prin angajarea într-o muncă de echipă.

Produse ale activităților? O pagină a proiectului, fotografii, lucrări ale elevilor: rezumate, desene, schițe, întâlniri cu tineri scriitori și, să nu uităm acel spirit care leagă vacanțele elevilor și care le va marca existențele: lectura împreună.

Un proiect mai recent pe care doresc să îl amintesc a fost cel derulat în 2018 și 2019 la începutul lunii februarie „E vremea cititului”, proiect derulat sub patronajul organizației „Citim Împreună România! La 1 februarie 2019 proiectul a căpătat o formă mai largă prin prezența la activitate a fraților, părinților și bunicilor copiilor. S-a citit, s-a dezbătut, s-au făcut exerciții de imaginație și s-au spus povești. Impresionantă a fost o poveste reală din finalul întâlnirii, povestea unui student chinez îndrăgostit de țara noastră și de literatura română. Desigur că proiectul va continua la fiecare început de Făurar și va căpăta noi și noi valențe.

Activitățile pentru încurajarea lecturii elevilor au o foarte mare eficiență dacă se desfășoară în „sanctuarul” cărților, în bibliotecă. Exemplificăm un parteneriat pe care îl derulăm.

Acord de parteneriat Proiect pentru viitor – cărțile copiilor

ART. I. PĂRȚILE:

Partener 1: Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri”, cu sediul în Roman, jud. Neamț, reprezentat prin prof. – Director și profesor pentru învățământ primar Cobzaru Ștefania Cecilia

Partener 2: Biblioteca Municipală „George Radu Melidon”, cu sediul în Roman, jud. Neamț, reprezentat prin – Director și bibliotecar, inițiatori ai prezentului acord de parteneriat.

REZUMATUL PROIECTULUI

PROIECTUL își propune să apropie elevii de carte, de lectură, de mediul bibliotecii, să cultive sentimentul de dragoste pentru valorile culturii naționale, să stimuleze activitățile de creație. Vor fi implicați în derularea activităților elevii, profesorii, bibliotecarii din unitățile partenere, dar și părinții elevilor.

ART. II. SCOPUL ȘI OBIECTIVELE PARTENERIATULUI

- stimularea actului cititului și a capacităților creative ale elevilor;
- promovarea bibliotecii ca instituție care păstrează valori reale, durabile.

OBIECTIVE:

- să cunoască și să respecte valori reale ale culturii naționale și universale;
- să își dezvolte apetitul pentru lectură;
- să trăiască bucuria actului creației proprii;
- să exerseze abilități de informare și documentare;
- să stimuleze frecventarea bibliotecii.

ART. III. BENEFICIARIII PARTENERIATULUI

Elevi, bibliotecari, cadre didactice, părinți.

ART. IV. ROLURI ȘI RESPONSABILITĂȚI ALE PARTENERILOR

Partener 1	Promovarea activităților prin afișe.
Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri”	Asigurarea cadrului organizatoric pentru derularea activităților. Comunicarea inter-instituțională.
Prof. înv. primar Cobzaru Ștefania Cecilia	Asigurarea conținuturilor educativ-cognitive-științifice pentru activități. Realizarea de produse ale activităților: serbări, șezători, desene, panouri, fotografii, creații literare.
Partener 2	Asigurarea cadrului organizatoric pentru derularea activităților.
Biblioteca „George Radu Melidon”	Facilitarea susținerii activităților atât în cadrul instituției, cât și în sălile de clasă ale instituției partenere.
Bibliotecar	Realizarea de fotografii în timpul derulării activităților și publicarea pe paginile instituțiilor.

ART. V. ACTIVITĂȚI ȘI REZULTATE

ACTIVITĂȚI	REZULTATE
1. „Ai carte, ai parte”	Întâlnire elevi-bibliotecar. Moment literar. Realizarea de mascote ale activității. Realizarea și oferirea de semne de carte cu tematica activității în an centenar.
2. Proiect pentru viitor – Cărțile copiilor 1	Vizită la bibliotecă. Cunoașterea operei lui Ion Creangă. Dramatizare „Soacra cu trei nurori”
3. Proiect pentru viitor – Cărțile copiilor 2	Marcarea Săptămânii lecturii și a cărții pentru copii 01-07.04. Omagierea Zilei internaționale a cărții pentru copii – 02.04.2019 Cunoașterea activității și operei lui Hans Christian Andersen. Expoziție de desene.

ART. VI: DURATA PARTENERIATULUI ȘI LOCUL DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚII

Activitățile vor avea loc în instituțiile partenere, respectiv Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri”, Biblioteca Municipală „George Radu Melidon”

Durata parteneriatului: 01.11.2018 – 15.06.2019.

ART. VII. DISPOZIȚII FINALE

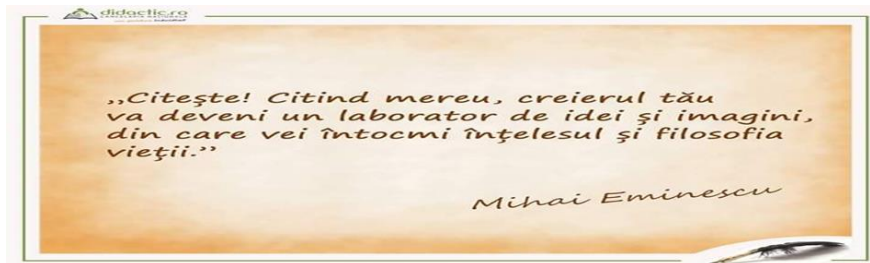
VII.1. Orice modificare a prezentului acord este valabilă cu acordul părților.

VII.2. Acordul poate fi prelungit prin anexe la prezentul document.

VII.3. Prezentul acord a fost semnat în 2 exemplare, câte unul pentru fiecare partener.

VII. 4. Prezentul acord intră în vigoare la data semnării.

Copiii sunt fericiți în lumea cărților. Atâta timp cât vom înțelege acest lucru și cu răbdare și atenție noi, adulții, îi vom însoți, rezultatele nu vor întârzia. Și cu siguranță vor fi uimitoare!

„CITIM ÎMPREUNĂ” (proiect de lectură)

Bibl. Marcela Rodica COSTACHE

Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri” Roman, jud. Neamț

Este minunat să ai parte de răgazul oferit de liniștea și înțelepciunea cărților. Dar este și mai minunat să vezi cum generațiile actuale de elevi deprind pasiunea cititului atunci când încă deslușesc cu stângăcii firești primele slove.

Începând din anul 2018 am desfășurat un proiect ce are drept scop promovarea lecturii în rândurile micilor școlari. Iată că acest proiect a avut ecouri pozitive și s-a derulat și în anul 2019. Devine o certitudine faptul că scopul propus împreună cu un cadru didactic este atins. Odată „flacăra” cititului aprinsă în inimile micilor școlari, sperăm să dăinuie. Totodată sperăm ca rezultatele să confirme faptul că elevilor le place să citească. Important este să fie încurajată pe orice cale această activitate și să li se ofere posibilitatea ca ei să își aleagă cărțile și să le prezinte în maniere alese tot de ei.

„ZICI ca să ȘTIM” (proiect de lectură coordonat de „CITIM ÎMPREUNĂ ROMÂNIA”)

- 1. Numele organizației/ instituției:** Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri”
- 2. Numele profesorului coordonator:** Profesor pentru învățământ primar COBZARU ȘTEFANIA
Numele bibliotecarului coordonator: COSTACHE MARCELA - RODICA
- 3. Date de contact ale coordonatorului instituției:** Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri”, strada C. A. Rosetti, nr. 8
- 4.. De ce considerați că instituția dumneavoastră ar trebui să găzduiască un program de lectură?**
Considerăm deosebit de util acest proiect – un program de lectură deoarece:

- Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri” este o unitate de învățământ de prestigiu din Municipiul Roman ce are ca obiectiv prioritar creșterea calității actului educațional, precum și dezvoltarea unui parteneriat eficient prin atragerea părinților, colaborarea cu factori educativi locali și regionali

Personal didactic antrenat în proiect	Total
- cadre didactice titulare	1
- bibliotecar	1
- părinți	22

- Dorim să implementăm un proiect de acest tip pe parcursul anului școlar 2018 - 2019, convinși fiind că învățarea pe bază de proiect reprezintă adevărata învățare pentru elevi și alte segmente din comunitate.

- Îmbinarea citirii cu voce tare (chiar și a cărților ilustrate de povești sau povestiri) cu învățarea ȘTIM (știință, tehnologie, inginerie, matematică) este o combinație valoroasă din punct de vedere pedagogic.

- Îmbinarea citirii cu voce tare și a învățării ȘTIM poate conduce la rezultate remarcabile la învățatură și poate fi un mod excelent de a prezenta copiilor conceptele ȘTIM - cum ar fi mediul de viață al animalelor, volumul corpurilor sau ingineria și arhitectura. Mai ales dacă citirea cu voce tare se face bine (o carte bine aleasă citită cu voce tare de un cititor fluent, care citește în mod expresiv și însuflețit din cărți frumoase). Și mai ales dacă citirea cu voce tare este urmată de întrebări bine gândite, care invită la discuții, precum și de un experiment științific simplu, dar inteligent.

- Urmărim să trimitem un mesaj puternic și clar tuturor celor implicați în creșterea unui copil - părinților, profesorilor și bibliotecarilor, dar și administratorilor și factorilor de decizie: că fiecare copil merită să i se citească 20 de minute pe zi, începând din prima sa zi de viață și până cu mult după ce poate citi deja și singur.

5. Data de început a proiectului: 18 ianuarie 2019

Activitatea deschisă: 1 februarie 2019

Data de încheiere a proiectului: an școlar 2018 - 2019

6. Acțiuni de promovare a programului ”ZICI ca să ȘTIM – UN PROGRAM DE LECTURĂ”

- afișe, flyere, raport al proiectului cu imagini

ECHIPA DE PROIECT: - profesor pentru învățământ primar COBZARU ȘTEFANIA

- bibliotecar COSTACHE MARCELA RODICA

Faptul că în anul 2019 la proiect au luat parte elevi, părinți și bunici, care au citit împreună și au împărtășit păreri, reprezintă dovada faptului că proiectul este viabil și sustenabil.

FRAGRANCE OF PERIOD DRAMAS BOOKS...USING AUTHENTIC TEXTS TO RAISE STUDENTS' SELF-AWARENESS CONCERNING READING

Prof. Viorica DIMA

Colegiul Tehnic „Valeriu D. Cotea” Focșani, jud. Vrancea

In order to build literacy and love of reading outside the school classes, I considered creating a book club using strategies centred on the student. A Literature Circle is an activity that not all students feel capable of undertaking. I worked with a small number of students (14 to be more exact) and our main goal was to read outside the curricula and discuss lively on different topics. My role as a teacher was to help the students choose an appropriate novel, a novel they would find interesting and that they would

read with pleasure. I made sure I respected their ideas and opinions by making lists of novels with short descriptions and allowing them to choose what they considered most suitable to their tastes and knowledge. Depending on their age and maturity, they were assigned different roles in order to encourage them to write down their questions, reflection, favourite parts from the novel and speak about them in group afterwards. The important thing was to determine them to develop their ideas fully as there were no wrong ideas, there were just IDEAS.

The notion of *Literature Circle* was introduced after the teacher explained to the groups of students that they were going to meet later and discuss what they read, as individual work is as important as group work. Students had to read a number of pages each week. To my surprise, they found the book so captivating that they usually read a larger number of pages or even all the book by our next meeting. Each student had a role and these roles were clearly explained to them from the beginning. Some of the roles that can be assigned to the literature circle group are:

SUMMARIZER – this student will prepare a brief summary of the selected story and he or she will read it to the class and answer his classmates’ questions if there are any.

DISCUSSION DIRECTOR – the student who has this role is very important for the group as he develops questions for the group to discuss together.

WORD WIZARD – he or she finds words that are difficult or used in an unfamiliar way and provides definitions, synonyms, antonyms leading to students who learn new vocabulary in a pleasant way.

TRAVEL GUIDE – this student will track the movement of the characters, locations and plot of the story and will write the important information on the blackboard so that all the other students can have easy access to it.

STORY MAPPER – he or she will map out the story using a graphic organizer, timeline or character / story map in order to connect to the new world in the book.

BIG PICTURE CONNECTOR – this student will find connections between the story and another book, events in his / her personal life, or the outside world. He or she will have an interesting role as it is his or her mission to make the connections with the previously acquired information (other books he or she or the other students might have read or their own experiences).

INVESTIGATOR – this student will look up background information related to the book and / or the author. He is also an important part of the “reading puzzle” as he will stir the others’ imagination with the information he or she brings to the literary meeting.

QUOTE MASTER – this is the role assigned to the student who finds quotes that the group reread and then discuss because they are interesting, they offer information, they are well written and they are funny. This student will have the opportunity to play his role during the reading of the novel or after the novel is read.

All these roles mentioned above will help our students think and talk about a text in a variety of ways. They will also respond to and build upon each other’s thinking regarding the text, engage in new behaviours that might elicit and support conversations full of meaning with their classmates, develop a set of ideas that will encourage further reading and discussions, collect evidence in order to support a given theory and interact socially in order to share information, they will accomplish the tasks given by the teacher, explore a new world, other than the one they live in. They will also be very focused on asking

questions in order to clarify what they did not understand determining them to become inquisitive. Identification and analyse of literary elements in the text might also prove extremely effective as they are encouraged to work with a text that is new to them.

There are certain benefits that both the students and the teacher can acquire during these book club activities. Among these benefits we can remind promotion of love for literature and a positive attitude towards reading with a student-centred model of literacy (Gradual Release of Responsibility). Intensive and extensive readings are encouraged and represent the invitation to a natural discussion so that the student can develop critical thinking. Cooperation and collaboration can be provided in their group work at the same time encouraging responsibility and exposure of students to multiple-perspective literature. Self- evaluation and self-awareness are two other important concepts that will be developed and nurtured during the book club meetings. We should not forget to mention the importance of previous planning and preparation that the students use at home for all the tasks they will be assigned.

Activities within the “Book Club”

The activities unfolded during a Book Club can become extremely interesting if the teacher remembers the fact that they should keep a natural development. The students must be encouraged to express themselves as freely as possible so that they acknowledge the fact that this is not a usual class, but an extracurricular activity that does not feel the boundaries of a fix curriculum. Students are allowed to state their thoughts, feelings, ideas so that they can grow self-awareness and critical thinking. They will also make connections within and across texts and work together in order to solve different problems. The discussions, definitions and exploration of new words are also fruitful and useful for their future activity and young EFL learners.

The elements in the text will be analysed at their level of knowledge by using evidence in the text to verify their ideas. Prediction of events is made using the text in the first place, but also their previous knowledge. It is a real process to implement effective and successful book discussion in the groups. Students will gain independence, self-management and responsibility in everything related to their reading, writing and discussion.

ACTIVITY	PROCEDURE
LIT circles	This is the type of activity that can easily be used with high school students who study literature. A <i>Literature Circle</i> is a reading activity centred on the students who work in groups of 4 to 6. Each member of the group has a precise role in order to guide the discussion of the text they are going to read. These types of activities offer the possibility for students to control their learning process by sharing their own thoughts, concerns and understanding of the events of the text.
The Characters under astrological signs	The teacher might think of the students’ likes and dislikes when he or she chooses an activity. This way, he or she can find out what they are interested in and use that to acquire more EFL knowledge. Most students are very careful when they talk about astrological signs, so the teacher might think of an activity that sets characters under different sign according to their personal traits and features. Their psychological profile can be, thus, described using signs such as:

	Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpio, Sagittarius, Capricorn, Aquarius and Pisces.
Book versus Film – teaching EFL through film segments	Along time, it was revealed that films used in EFLS classroom can become an important part of the curriculum. Films provide exposure to "real language", used in authentic settings and in the cultural context that the foreign language is spoken. The films also catch the students' interest and they motivate students to learn. One of the most difficult things to do when it comes to reading is hitting a real "wall" built by the students who think that reading is intimidating. This usually happens because they have to know the characters not through what they say, but through what they are thinking or what is said about them in the narration. The author offers a story through his own eyes and point of view, and classical novels have become a real ordeal to students nowadays. The reading classes seem to have become really boring to them.

Bibliography:

1. Holly Morehouse, Phd and Lynne Feal-Staub, MSW: *Vermont afterschool: Partnership, Advocacy, Training and Resources for excellence in afterschool – Building Literacy Aut of Book Boxes: How to Run an Afterschool Book Club Program* (pdf document)
2. Merita Ismaili, MA: *The Effectiveness of using Movies in the EFL Classroom – A Study Conducted at South East European University*, Academic Journal of Interdisciplinary Studies, Published by MCSER – CEMAS – Sapienza University of Rome, Volume 2, No. 4, May 2013
3. pdf document available online: <http://www.mcser.org/journal/index.php/ajis/article/viewFile/114/270>
4. Book Clubs: *Developing Autonomy in Engaging with Literature*, District 75, Middle School Units of Study

„BUCURIA LECTURII ÎN CDI-LUPȘA”

Prof. documentarist Vanesa Aruna DUP
Școala Gimnazială „Dr. Petru Șpan”, Lupșa, jud. Alba

Motto: „Sunt un vicios al lecturii .Nu mă pot închipui fără să țin o carte în mână”
(Nicolae Manolescu)

1. Titlul proiectului: ”Bucuria Lecturii în CDI –Lupșa”.

2. Promotor: CDI –Lupșa.

3. Coordonator proiect: profesor documentarist :Dup Vanesa Aruna.

4. Durata: 18.02.2019-19.04.2019.

5. Scopul proiectului: Organizarea de acțiuni comune ,într-un cadru adecvat, care să contribuie la formarea deprinderilor de lectură individuală ale elevilor și stimularea interesului lor pentru lecturile de calitate ,purtătoare ale mesajului valorii autentice, formarea și dezvoltarea aptitudinilor literare, muzicale, pentru teatru, etc.

6. Obiective cadru, valori și atitudini:

- a) Dezvoltarea abilităților de utilizare a informațiilor în procesul de învățare.
- b) Adaptarea și deschiderea la noi tipuri de învățare.
- c) Valorificarea critică și selectivă a informațiilor.
- d) Inițierea și formarea elevilor în cercetare documentară, oferirea unor instrumente de acces la informație ,dobândirea autonomiei în instruire.
- e) Reducerea distanței culturale și psihologice dintre elev și carte ,crearea unor situații care să motiveze pentru lectura de orice tip (lectura documentară, lectura de plăcere, lectura imaginii).
- f) Formarea elevilor pentru cultura informației.
- g) Formarea elevilor în domeniul cercetării documentare, dezvoltarea gândirii critice.
- h) Dezvoltarea competențelor informaționale ale elevilor.

7. Obiective de referință:

- Să analizeze sursele de informare cu privire la ofertele bibliotecii centrului de documentare și informare Lupșa.
- Acțiuni de valorizare a patrimoniului bibliotecii centrului de documentare și informare Lupșa prin activități de documentare și proiecte educaționale și culturale.

8. Standarde de conținut:

- Activități de explorare a surselor de informații.
- Activități de explorare a surselor de informații cu privire la oferta bibliotecii centrului de documentare Lupșa.

9. Argument:

Într-o lume în care informațiile (cunoștințele) sunt din ce în ce mai numeroase ,nu este foarte ușor să le identificăm ușor pe cele care ne interesează sau pe cele care ne pot ajuta într-adevăr. Mai mult ,adesea nu reușim nici măcar să identificăm sursele unde am putea să găsim ceea ce ne interesează. Desigur ,informația există pe o mulțime de suporturi și într-o mulțime de forme. De aceea este nevoie ,întotdeauna să ne gândim ce fel de informație căutăm și să apelăm așa cum trebuie la fiecare gen de suport.

Regulamentul de Organizare și Funcționare al CDI precizează clar locul lecturii: ”Un rol fundamental îl va juca CDI în dezvoltarea abilităților de lectură și a competențelor de comunicare ,prin

diverse activități care vor stimula lectura (texte diverse, imagini fixe și animate etc.) și care vor include în procesul de formare operațiuni asociate de decodare a textului/imaginei de analiză, de sinteză, de interpretare, de prelucrare, de comunicare etc. În funcție de vârsta elevilor, de nivelul de pregătire și de interes, respective de obiectivele urmărite vor fi propuse elevilor diverse tipuri de activități de lectură integrate în activități de învățare sau recreere, care presupun exersarea echilibrată a lecturii funcționale, a celei ficționale sau creatoare și a celei evaluative critice.

Este demonstrat științific că lectura asigură o dezvoltare intelectuală care nu poate fi înlocuită de un alt tip de activitate, cine dorește o societate de oameni liberi și creatori trebuie să încurajeze lectura, să formeze cititori.

Există adevărată ”putere a cărții” care este și va fi deasupra tuturor formelor de receptare culturală sau educativă: Profesorul documentarist este dator să vegheze la calitatea actului lecturii pentru ca aceasta să rămână o nevoie fundamentală a omului de azi și de mâine. Nu există inapți pentru lectură, există doar trepte ale procesului și există, mai ales, o filosofie a relației cu lumea și cu sinele, o filosofie a participării din care absența cărții echivalează cu superficialitatea și cu neîmplinirea”.

Lectura ocupă așadar un rol primordial în activitatea pedagogic-educativă desfășurată de profesorul documentarist. Pedagogia lecturii vizează: să constituie, să cultive și să valorifice capacitățile individului, să formeze deprinderi corecte, între care cele de muncă individuală și/sau în grup, să potențeze activitățile de valorificare a disponibilităților creatoare.

10. Grup țintă: Elevii școlii Gimnaziale ”Doctor Petru Șpan” - Lupșa, cadre didactice, membrii comunitate

11. Rezultate așteptate:

- Îmbunătățirea comunicării în proiecte.
- Creșterea interesului pentru implicarea în activități cu caracter educativ.
- Conștientizarea importanței implicării elevilor în proiecte care au ca scop de a promova informația.
- Încheiere de acorduri de parteneriat interne

12. Descrierea proiectului:

1. Pregătirea:

1.1 Identificarea problemei și redactarea proiectului.

1.2 Investigarea resurselor, a situațiilor după metoda SWOOT.

2. Planificarea: constă în organizarea și desfășurarea în timp a activităților prevăzute în proiect. Fiecare activitate este programată în timp și urmează coerența întregului proiect.

Activitățile sunt concepute astfel încât să conducă la atingerea obiectivelor și în final, la rezolvarea problemelor sau ameliorarea situației la momentul inițial:

3. Activități principale ale proiectului :

A1:- Descrierea activităților principale ale proiectului și formarea echipei de proiect – are ca scop intercunoașterea și stabilirea unor relații de încredere între toți participanții implicați în proiect.

A2. Scrisoare către un personaj sau autor favorit” – concurs scrisori .

A3. O poveste originală”- concurs povești.

A4.”Desene, picturi inspirate de lumea lecturilor”- concurs desene.

A5. Jurnalist în satul meu ”- redactare revistă CDI nr 5

A6."Elevul de azi,scriitorul de mâine"- carte a elevilor din școala Lupșa cu întâmplări "vesele și nevinovate "cum spune Ion Creangă din propria lor copilărie intitulată:"Copilăria –vârsta de neuitat"

A7."Mărțișoare literare "- concurs mărțișoare literare.

A8." Hai la teatru"- atelier de creație

A9." Șezătoare literară"- atelier de lectură.

A10. "Călătorii imaginare pe urmele unor scriitori și autori îndrăgiți"-MAPĂ DOCUMENTARĂ-EXPOZIȚIE TEMATICĂ

A11."Poezia și muzica - tărâmul magic al artelor" –animații audio video

A12.Activitate de evaluare și monitorizare prin: redactarea de rapoarte de activitate după fiecare activitate:

PLANIFICAREA ACTIVITĂȚILOR

NR CRT	ACTIVITATE	RESPONSABIL	ORIZONT DE TIMP
1	Descrierea activităților principale ale proiectului și formarea echipei de proiect	Prof.documentarist Dup Vanesa Aruna	18.02.2019- 22.02.2019
2	"Scrisoare către un personaj sau autor favorit"	Prof.documentarist Dup Vanesa Aruna	25.02.2019- 19.04.2019
3	O poveste originală".	Prof.documentarist Dup Vanesa Aruna	25.02.2019- 19.04.2019
4	"Desene ,picturi inspirate de lumea lecturilor".	Prof.documentarist Dup Vanesa Aruna	25.02.2019- 19.04.2019
5	Jurnalist în satul meu "- redactare revistă CDI	Prof.documentarist Dup Vanesa Aruna	25.02.2019- 19.04.2019
6	"Elevul de azi,scriitorul de mâine".	Prof.documentarist Dup Vanesa Aruna	25.02.2019- 19.04.2019
7	"Mărțișoare literare "	Prof.documentarist Dup Vanesa Aruna	25.02.2019- 19.04.2019
8	"Hai la teatru".	Prof.documentarist Dup Vanesa Aruna	25.02.2019- 19.04.2019
9	"Șezătoare literară".	Prof.documentarist Dup Vanesa Aruna	25.02.2019- 19.04.2019
10	"Călătorii imaginare pe urmele unor scriitori și autori îndrăgiți".	Prof.documentarist Dup Vanesa Aruna	25.02.2019- 19.04.2019
11	"Poezia și muzica - tărâmul magic al artelor".	Prof.documentarist Dup Vanesa Aruna	25.02.2019- 19.04.2019
12	Activitate de evaluare și monitorizare	Prof.documentarist Dup Vanesa Aruna	25.02.2019- 19.04.2019

LECTURA DE PLĂCERE ÎN ȘI DINCOLO DE SPAȚIUL ȘCOLII (exemple de bună practică)

Prof. înv. primar Mirela Diana ENACHE
Școala Gimnazială „Sfântul Andrei”, București

PROIECT EDUCAȚIONAL „DĂRUIND O CARTE, DĂRUIM O ȘANSĂ LA EDUCAȚIE”

Profesor/Învățător: învățătoarele claselor I G și a P. A

Școala : Șc. Gimnazială „Sf. Andrei”

Clasa: Clasele I G și a P. A

Echipa de proiect: elevii claselor I G și a P. A

Titlul proiectului: *DĂRUIND O CARTE, DĂRUIM O ȘANSĂ LA EDUCAȚIE*

Care este problema vizată?

Prin efort particular și prin voluntariat, îi îndemnăm pe toți cei ce au bunăvoință și o carte pe care o pot dărui, să nu ezite să o facă.

Dacă există posibilitatea de a ajuta cu o donație de carte directă către Bibliotecile de țară, nu ezitați să o faceți. Și nu uitați că nu departe de orașul unde locuiți sau în locurile unde călătoriți cu treburi sau pentru odihnă, sunt biblioteci de școală și de comună care se află în suferință și așteaptă să înlocuiți, cu fapta voastră bună, ceea ce nu s-a putut face până acum, pentru cei ce trăiesc aici și încă visează în limba română.

Dăruiți, cu mâinile dumneavoastră, o carte pentru cei ce și-o doresc. Gândiți-vă că undeva, în această țară, un copil are nevoie de lumina cărții, pe care nu o are.

Care este motivația care te determină să acționezi?

Dorim să oferim tuturor locuitorilor satului, posibilitatea de a avea acces la informație și cunoaștere. Adresăm rugămintea, tuturor celor care au posibilitatea să dăruiască o carte sau mai multe, în mod special CĂRȚI PENTRU COPII, să ne ajute să oferim și copiilor din sat șansa de a se apropia de lectură și cunoaștere. Acești copii sunt foarte bucuroși și au mare nevoie de aceste daruri.

Sperăm ca prin intermediul acestui proiect să putem dărui unor copii unele dintre cele mai de preț lucruri pe care le poate dobândi un om: educația și cultura. Resursele necesare nu necesită un efort financiar foarte mare, raportat la efectele pe care proiectul le va avea: accesul facil la cultură al beneficiarilor și o mai mare oportunitate a acestora de a-și crea un viitor mai bun, în concordanță cu principiile mai sus menționate. Un individ se naște cu dorința de a învăța și trebuie să își mențină această dorință prin acces continuu la cultură.

Care este scopul proiectului?

Proiectul “*Dăruiind o carte, dăruiim o șansă la educație!*” își propune consolidarea fondului de carte dintr-un sat defavorizat și asigurarea unui grad ridicat de acces la cultură al copiilor din acest mediu.

Care sunt obiectivele propuse pentru atingerea scopului?

Ne propunem să colectăm hârtie, să confecționăm și să vindem obiecte din hârtie, să dăruim prin intermediul donațiilor, sponsorizărilor și colectelor (dar și a propriilor contribuții) unele din cele mai de preț lucruri pe care le poate avea un om: educația și cultura, prin „instrumentul” de bază, cartea.

Care este grupul-țintă?

Copiii școlii, care vor putea împrumuta oricând, gratuit, cărțile donate și personalul din instituție, o dată pentru faptul că pot folosi cărțile donate pentru dezvoltarea propriei culturi, dar și pentru faptul că acele cărți pot reprezenta material didactic pentru elevii lor.

Librăriile, editurile și celelalte categorii de parteneri și sponsori care doresc să se implice în proiect; persoanele fizice care contribuie prin donații individuale.

Care este planul de activități al proiectului (+termene)?

- * Colectarea hârtiei și valorificarea acesteia la un centru de reciclare (septembrie-noiembrie 2017);
- * Confecționarea și vânzarea de obiecte din hârtie, în cadrul unui târg (decembrie 2017);
- * Achiziționarea unor cărți din fondurile strânse (ianuarie-februarie 2018);
- * Donații (te uiți prin biblioteca ta de acasă și vezi ce cărți nu îți mai trebuie și de care altcineva ar putea avea nevoie mai mare), te gândești la o “dedicație” (sau mai bine să-i spunem mesaj) pe care vrei să i-o transmiți copilului care va citi cartea respectivă. Dacă vrei să lași cartea intactă, poți să scrii pe o foaie sau o felicitare ori altceva. Aduci cărțile la punctul de colectare. Apoi mai bifezi o faptă bună în jurnal. Recomandare importantă: Este indicat ca toate cărțile donate să fie utilizabile, noi sau într-o stare foarte bună, iar tematica să fie pentru copii și/sau tineri (martie 2018);
- * Vizita la școala unde se va distribui fondul de carte achiziționat (aprilie 2018);
- * Realizarea prezentărilor și a produselor, pe baza materialelor adunate din toate etapele proiectului (mai 2018);
- * Prezentarea originală a proiectului (mai 2018).

Cum veți celebra încheierea proiectului?

Încheierea proiectului se va celebra la o ceainărie. La eveniment vor participa toți elevii claselor I G și P. A împreună cu doamnele învățătoare. (mai 2018)

RAPORT FINAL

Profesor/Învățător: învățătoarele claselor I G și a P. A

Școala : Șc. Gimnazială “ Sf. Andrei“

Clasa: Clasele I G și a P. A

Echipa de proiect: elevii claselor I G și a P. A

Titlul proiectului: ***DĂRUIND O CARTE, DĂRUIM O ȘANSĂ LA EDUCAȚIE***

Descrierea proiectului:

Proiectul a avut ca scop consolidarea fondului de carte dintr-o școală defavorizată-Școala Mocești, județul Prahova și asigurarea unui grad ridicat de acces la cultură al copiilor din acest mediu. Prin intermediul acțiunilor întreprinse în cadrul acestui proiect am încercat să dăruim unor copii unele dintre cele mai de preț lucruri pe care le poate dobândi un om: educația și cultura. Resursele necesare nu au necesitat un efort financiar foarte mare, raportat la efectele pe care proiectul le-a avut: accesul facil la

cultură al beneficiarilor și o mai mare oportunitate a acestora de a-și crea un viitor mai bun. Un individ se naște cu dorința de a învăța și trebuie să își mențină această dorință prin acces continuu la cultură.

Ne-am propus, ca obiective, să colectăm hârtie, să confecționăm și să vindem obiecte din hârtie și să dăruim, prin intermediul donațiilor, sponsorizărilor și colectelor (dar și a propriilor contribuții) unele dintre cele mai de preț lucruri pe care le poate avea un om: educația și cultura, prin „instrumentul” de bază, cartea. Am vizitat și o tipografie pentru a cunoaște mai bine povestea unei cărți.

Grupurile-țintă au fost copiii școlii, care vor putea împrumuta oricând, gratuit, cărțile donate, personalul din instituție pentru faptul că pot folosi cărțile donate pentru dezvoltarea propriei culturi, dar și pentru faptul că acele cărți pot reprezenta material didactic pentru elevii lor. De asemenea, grup-țintă au fost și librăriile, editurile și celelalte categorii de parteneri și sponsori care au dorit să se implice în proiect, persoanele fizice care au contribuit prin donații individuale.

Ne-am dorit ca acest proiect să aibă un impact social puternic-să ajutăm copiii care au nevoie de sprijin în educația lor și să implicăm în toate activitățile elevii noștri, dar și părinții acestora.

Ce obiective ați atins?

Am colectat hârtie și am dus-o la centrul de reciclare din apropierea școlii; am realizat cu elevii felicitări de Crăciun și de 8 Martie pe care aceștia le-au vândut; elevii au donat cărți pe care nu le mai foloseau; cu banii pe care i-am strâns din reciclarea hârtiei și din vânzarea felicitărilor am reușit să cumpărăm fondul de carte pentru biblioteca școlii nevoiașe.

Care au fost principalele metode utilizate (ex.: cercetare, interviu, expoziție, spectacol, media...)

În cadrul acestui proiect am folosit: metoda cercetării - împreună cu elevii am identificat nevoia pe baza căreia am elaborat proiectul; munca în echipă-pe parcursul întregului proiect elevii au colaborat; lucrări practice, expoziția - elevii și-au expus și au vândut felicitările realizate; vizita - elevii au vizitat centrul de reciclare, tipografia, Școala Mocești; portofoliul - s-a întocmit un portofoliu al clasei cu fotografii și desene ale copiilor; exercițiul.

Efecte ale proiectului (în școală, la nivelul comportamentului celor implicați, în comunitate etc.): proiectul a avut un impact social puternic, elevii s-au implicat în toate etapele proiectului, iar părinții i-au sprijinit în tot ceea ce au făcut.

Recomandări

Ce-i recomanzi cuiva care ar vrea să inițieze un proiect similar? Ce a mers bine, ce ar fi putut merge mai bine, care au fost dificultățile întâmpinate? (eventual o analiză SWOT în care să prezentați pe scurt și soluțiile găsite pentru depășirea momentelor de impas):

Proiectele de acest fel sunt deosebite întrucât rezultatele demonstrează că tot efortul nu a fost în zadar. Etapele proiectului trebuie urmate și, cu pași mărunți, rezultatele se vor vedea.

Puncte tari ale proiectului: participarea cu interes a elevilor la activitățile proiectului; dorința acestora de a ajuta copiii nevoiași; posibilitățile materiale ale elevilor de a dona cărți; consolidarea fondului de carte al bibliotecii unei școlii nevoiașe.

Puncte slabe: prețul redus al hârtiei reciclate; mici dificultăți întâmpinate în realizarea felicitărilor.

Oportunități: șansa la educație și cultură a unor copii nevoiași.

Amenințări: absența a 4 elevi la etapa finală a proiectului

Evaluare: elevii au întocmit un portofoliu al clasei cu fotografiile și desene legate de fiecare activitate a proiectului.

Fotografii din proiect – fotografii din momente cheie:

LECTURA, UN VICIU NEPEDEPSIT (proiect educațional)

Prof. Ana-Cătălina GAVRILĂ
Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri”, Săbăoani, jud. Neamț

MOTO: O carte este o ușă întredeschisă spre libertate. (Voltaire)

Rezumatul proiectului

Proiectul a fost conceput în vederea găsirii celor mai eficiente modalități de stimulare a interesului elevilor pentru lectură și carte. Activitățile orientative propuse au ca obiectiv dezvoltarea capacității creatoare a elevilor și cultivarea interesului pentru lectură.

Prezentarea proiectului

Argumentare

Pentru mulți dintre noi lectura nu este o utopie. Mai mult decât atât, cartea cu „slove de foc” devine un ritual al cunoașterii, peregrinare și transcendere în timp și spațiu. Logosul ne leagă fie de începuturile ancestrale, fie de viitorul prea mecanizat, pulverizând ființa în nemărginirea universului imaginar.

Fără să minimalizăm importanța altor surse de informare, dorim, ca prin proiectul nostru, să reușim să ajungem la sufletul copiilor, transformându-i în cititori activi și motivați, oferindu-le noi, dascălii, acele mijloace și instrumente prin care ei vor descoperi că lectura este, în fond, o călătorie spre propriul suflet. În calitate de mentori spirituali este necesar să-i convingem pe elevi că nici computerul, nici televizorul nu vor duce la dispariția cărții, că lectura va continua să joace un rol cardinal în viața oamenilor, că accelerarea progresului va fi mereu însoțită de remedierea compensatoare a unui spațiu liber pentru închipuire, visare și căutare de sens.

Proiectul este inițiat ca un demers al nevoii de provocare la lectură. Se vor urmări atât problemele de scriere din punct de vedere ortografic și de punctuație, dificultățile în exprimare, dar și metode de

scriere creativă care să acceseze fondul interior și originalitatea copiilor. Mai mult decât atât, talentul elevilor implicați, cât și al profesorilor, vizează și domeniul artelor vizuale, iar mai apoi activitățile interdisciplinare vor accentua capacitatea elevilor de a face analogii prin transferul de competențe și informații de la o disciplină la alta. De asemenea, competențele de comunicare și inter-relaționare vor fi dezvoltate în cadrul unor activități ce vor stârni curiozitatea, capacitatea de muncă în echipă și abilitățile de exprimare prin fiecare formă de artă.

Diversele activități propuse în cadrul proiectului valorifică exercițiul aprioric al lecturii și manifestarea sinelui în raport cu lumea cărții printr-o altfel de abordare sau o extindere dincolo de orele de curs.

Obiectivul general /scopul: Cultivarea interesului pentru lectură și a plăcerii de a citi, formarea unui tânăr cu o cultură comunicatională și literară de bază, capabil să-și utilizeze în mod eficient și creativ capacitățile proprii.

Obiectivele specifice ale proiectului

- ✓ Stimularea originalității, a exprimării sinelui prin cuvânt sau culoare, dezvoltarea abilităților artistice;
- ✓ Implicarea elevilor în activități extrașcolare, transdisciplinare care să cultive deschiderea spre creativitate;
- ✓ popularizarea și valorificarea unor strategii novatoare pentru îndrumarea și optimizarea lecturii în rândul elevilor;
- ✓ stimularea interesului pentru lectură și formarea la elevi a unei gândiri autonome, reflexive, critice;
- ✓ evidențierea importanței lecturii în dezvoltarea abilităților de comunicare și formare a personalității;
- ✓ Formarea, dezvoltarea și promovarea competențelor cheie necesare în secolul XXI (responsabilitate și capacitate de adaptare, competențe de comunicare, creativitate și curiozitate intelectuală, gândire critică și gândire sistemică, informații și abilități media, capacități de colaborare și interpersonale, identificarea, formularea și soluționarea problemelor, auto-formare, responsabilitate socială).

Grupul țintă căruia i se adresează proiectul: elevii claselor a IX-a, a X-a, a XI-a și a XII-a din Liceul Teoretic "Vasile Alecsandri" Săbăoani.

Descrierea activităților

1., „Istoricul cărții” Descrierea activității: realizarea unei dezbateri privind istoricul cărții și evoluția acesteia; ateliere de creație - crearea simbolică a unei cărți / copertă de carte;

Modalități de evaluare: realizarea unei expoziții cu lucrările elevilor, acordarea de diplome.

2., „Cartea digitală / Cartea tradițională”

Descrierea activității: Realizarea unei dezbateri în formatul World school style, pe tema *Cartea digitală / cartea tradițională*. Elevii vor realiza afișe prin care să ilustreze tipul de carte preferat. Se vor aplica chestionare pentru a afla realitatea la nivelul liceului nostru, referitoare la problema în discuție. Elevii vor promova zilnic în pauza mare, în rândul colegilor, săptămânal, o carte, prin diverse mijloace: afișe, cântece, clipuri, book-trailer etc.

Modalități de evaluare: realizarea unui panou cu afișele elevilor.

3., „Prezentare de carte”

Descrierea activității: realizarea unor prezentări Power-Point, unui book-trailer, poster sau orice altă modalitate originală, prin care elevii participanți vor încerca să convingă publicul să citească o carte preferată de ei. Această activitate va fi o invitație la lectură dar și o informare bibliografică.

Modalități de evaluare: realizarea unui CD cu prezentările de carte.

4. Vizionare de film

Descrierea activității: Vizionarea unor ecranizări după o carte și realizarea unor dezbateri care să evidențieze diferențele și asemănările dintre carte și film.

Modalități de evaluare: realizarea unui afiș de prezentare a cărții citite și a filmului vizionat.

În loc de concluzii am ales să notez câteva dintre opiniile legate de lectură, ale elevilor implicați în proiect:

”A nu citi înseamnă a te închide în propriul univers și a nu accepta să descoperi alt mod de a vedea lucrurile.” (Iris, clasa a XII-a)

”Literatura este viața concentrată, servită cititorului în fotoliu, este fructul milioanele de experiențe din care el nu a putut trăi nici cea mai infimă parte. Ea ne face să participăm la un fel de eternitate, ne face omniprezenți în toate lucrurile, în toate timpurile.” (Eva, clasa a XI-a)

”Cred că fiecare roman este o experiență nouă, care poate fi bună sau rea, de-a lungul căreia trecem prin tot felul de emoții. Pentru mine lectura reprezintă temelia cunoașterii, tărâmul unde totul se transformă. Cartea are miraculoasa putere de a te face să-ți descoperi adevărata identitate.” (Andrei, clasa a X-a)

”Cartea deschide ușa unei alte dimensiuni și a unui alt mod de a gândi. Atunci când citesc o carte mă simt mult mai bogată, bogăția exprimându-se în cuvinte întipărite în inima mea. Lecturând îți vei da seama că nu numai tu e bucuri, că nu numai tu ești trist, că nu numai tu simți, că nu numai tu ești” (Sonia, clasa a IX-a)

„LA BIBLIOTECĂ , ÎN CENTENARUL MARII UNIRI” (proiect de parteneriat educațional)

Prof. Mihaela GHINEA
Școala Gimnazială „Mircea Eliade”, Craiova, jud. Dolj

Încadrându-se în rândul parteneriatelor educaționale din domeniul educației civice și cultural – artistice, având ca perioadă de desfășurare anul școlar 2018-2019, proiectul ” La bibliotecă, în centenarul Marii Uniri”, pe care l-am propus și pe care îl coordonez, a avut ca instituție parteneră Biblioteca Județeană ”Alexandru și Aristia Aman” din Craiova.

Proiectul a avut ca scop stimularea interesului elevilor pentru a citi independent din ce în ce mai multe texte variate, deoarece ”nu-i altă mai frumoasă și de mai folos în viața omului zăbavă decât cetitul cărților” , așa cum spunea cronicarul Miron Costin.

Pe de o parte, pornind de la premisa că citirea este un element fundamental în procesul de învățare și, fără această abilitate, elevii ajung într-o situație dezavantajată, iar, pe de altă parte, considerând că interesul pentru lectură a scăzut datorită tendinței elevilor de a se informa din alte surse (tv, internet,

utilizarea cd-urilor, dischetelor, softurilor educaționale, etc.) și coroborând cu evenimentul istoric unic la care i-au parte elevii – Centenarul Unirii – , așa s-a născut motivația realizării unui astfel de parteneriat educațional.

Având ca *grup țintă* elevii clasei a III-a D, de la Școala Gimnazială "Mircea Eliade" din Craiova, proiectul și-a propus ca *obiective*, următoarele:

La finalul proiectului, elevii vor fi capabili:

- O1 – să înțeleagă rolul cărții în viața omului;
- O2 – să înțeleagă rolul bibliotecii și să utilizeze serviciile acesteia;
- O3 – să desfășoare un program intensiv de lectură a unor cărți cu diferite tipuri de texte;
- O4 – să selecteze cărți în raport cu vârsta, aptitudinile, interesele fiecăruia;
- O5 – să aibă acces la diferite cărți și materiale din bibliotecă;
- O6 – să cunoască rolul sălii de lectură și să efectueze lectura unor materiale în incinta ei;
- O7 – să interpreteze texte în versuri, texte dramatice;
- O8 – să interpreteze texte literare transpuse muzical;
- O9 – să realizeze programe artistice;
- O10 – să participe la activitățile organizate de secția Ludotecă a Bibliotecii Județene "Alexandru și Aristia Aman";
- O11 – să contribuie la mărirea fondului de carte al bibliotecii județene.

Pentru ca obiectivele să fie atinse cu succes, s-au propus spre realizare diverse activități:

Nr. crt.	Ob.	Denumirea activității	Conținuturi -detalii-	Resurse	Cine răspunde	Perioada
1	O1 O3	Povestea cărții	<ul style="list-style-type: none"> • cum se face o carte; • cartea de-a lungul timpului; • structura unei cărți; • varietatea textelor; • curiozități din lumea cărții; • lectura unor texte despre carte. 	<ul style="list-style-type: none"> • conversația • explicația • lucrul cu diferite cărți • activitate frontală, individuală 	învățător	septembrie 2018
2	O2 O4 O6 O10	Centenarul Marii Uniri	<p>Vizionarea documentarului "Marea Unire de la 1 Decembrie 1918"</p> <ul style="list-style-type: none"> • vizitarea sălii de lectură; • prezentarea serviciilor pe care le prestează biblioteca; • informare privind condițiile acceptării împrumutului de carte; 	<ul style="list-style-type: none"> • vizită • observația • conversația • explicația • exercițiul • demonstrația 	<p>bibliotecar Ludotecă</p> <p>bibliotecar sală de lectură</p>	octombrie 2018
3	O2 O10	Călătorie în lumea bibliotecii	<p>"Uniți sub același steag – Steagul României" – confecționare</p> <ul style="list-style-type: none"> • înscrierea elevilor la biblioteca județeană; • împrumut de carte • tehnici de așezare a cărților în bibliotecă. 	<ul style="list-style-type: none"> • activitate individuală, frontală, de grup • conversația • explicația 	învățător bibliotecar	noiembrie 2018
4	O7 O8 O9	Suntem patrioți	Cocarde în culorile drapelului național – confecționare;	<ul style="list-style-type: none"> • activitate frontală, individuală • conversația 	bibliotecar învățător	decembrie 2018

	O5 O10		<ul style="list-style-type: none"> • Concurs de recitare a unor poezii patriotice; • împrumut de carte. 	• explicația		
5	O1 O2 O3 O4 O5	Biblioteca, prietena mea	<ul style="list-style-type: none"> • Vizitarea Casei Memoriale "Elena Farago" • Vizionarea unui documentar dedicat "poetei copiilor" • împrumut de carte. 	activitate frontală, individuală, în echipă	bibliotecar învățător	aprilie 2019
7	O4 O5 O7 O8 O10	Imi place și vreau să știu	<ul style="list-style-type: none"> • interpretarea unor texte dramatizate • împrumut de carte. 	• activitate frontală, individuală, independentă	învățător bibliotecar	mai 2019
8	O11	Prietena mea, cartea	<ul style="list-style-type: none"> • organizarea bibliotecii clasei • donație de carte la biblioteca județeană 	• activitate individuală, în echipă	învățător bibliotecar	iunie 2019

Rezultatele care se așteaptă prin desfășurarea parteneriatului:

- ✓ 30 de elevi capabili să utilizeze serviciile bibliotecii județene;
- ✓ părinți ai elevilor capabili să decidă curriculum la decizia școlii;
- ✓ album foto privind activitățile realizate;
- ✓ organizarea unei "mini biblioteci" a clasei;
- ✓ o instituție (bibliotecă) capabilă să continue activități de stimulare a interesului elevilor pentru lectură.

Modalitățile de evaluare a proiectului:

- ✓ Analiza activităților desfășurate și a rezultatelor obținute;
- ✓ Postarea pe site-ul instituțiilor implicate a unor imagini din timpul activităților desfășurate;
- ✓ Realizarea unui CD cu momente deosebite surprinse în desfășurarea activităților.

Sustenabilitatea proiectului:

- ✓ Partenerii implicați vor fi interesați să dezvolte astfel de manifestări pentru a construi un mediu social bazat pe echitate și comportament moral;
- ✓ Menținerea și dezvoltarea colaborării între instituțiile partenere;
- ✓ Identificarea bunelor practici și utilizarea lor ulterioară în activitatea școlară;
- ✓ Elaborarea unor noi proiecte, după finalizarea prezentului proiect sau prelungirea lui.

Activitățile din cadrul parteneriatului, realizate până în prezent, s-au desfășurat conform graficului stabilit inițial, rezultatele nelăsându-se așteptate. Elevilor le-a crescut interesul pentru lectură, li s-a îmbunătățit ritmul citirii, numărul de cititori ai bibliotecii a crescut considerabil, deoarece, fiecare elev a povestit despre experiența sa la bibliotecă altor prieteni, care au venit, la rândul lor, să împrumute cărți din bibliografia școlară.

Activitățile desfășurate cu prilejul Centenarului Marii Uniri au marcat așa cum se cuvine acest eveniment unic din viața acestor elevi, care nu vor uita vreodată însemnătatea istorică a acestuia pentru români.

Pentru că anul școlar nu s-a finalizat, activitățile din cadrul parteneriatului educațional își continuă desfășurarea, pentru ca toate obiectivele propuse să fie pe deplin atinse.

„SĂ INTELEGEM SUFLETUL CĂRȚILOR”
”LET S UNDERSTAND THE SOUL OF THE BOOKS”
„COMPRENDRE L'AME DES LIVRES”
(proiect interșcolar de lectură româno-englez-francez)

Prof. Gabriela GRIGORE

Liceul Tehnologic „Dr.C. Angelescu”, Găești, jud. Dâmbovița

Prof. Nicoleta PISCAN

Școala Generală „C-Tin Bălăceanu Stolnici”, Stolnici, jud. Argeș

Argument

Provocarea acestui demers didactic a apărut din „nevoia” noastră, ca profesori, de a nu ne da bătuti în fața viziunii aproape fataliste a inapetenței pentru lectură a tinerilor: credem, sincer, că e o falsă concurență între carte, pe de o parte și calculator, și Internet, pe de altă parte. Credința noastră sinceră este că lectura poate încă cuceri foarte mult teren, dacă profesorul găsește strategia adecvată și puntea de comunicare cu elevul.

Cunoașterea conceptelor operaționale nu este suficientă pentru o bună aprofundare a fenomenului literar.

Fără a minimaliza și, chiar, fără a exclude dintre sursele de lectură calculatorul, ne-am propus o mai bună apropiere a elevului de carte, creând o atmosferă de emulație și competiție, dar fără „trauma” produsă de notare.

Scopul nostru este acela de a-l transforma pe elev într-un adevărat consumator de lectură, conștient de valoarea și importanța cărții în desăvârșirea personalității lui, de rolul pe care-l ocupă carte în relaționarea cu lumea din jur, cu restul universului.

Scopul proiectului:

- ✓ Formarea gustului pentru lectură al elevului;
- ✓ Formarea unor criterii axiologice proprii prin care să distingă singur ce și când să citească;
- ✓ Formarea unui inventar de instrumente de analiză a operei literare care să-l ajute să comunice mai bine cu el însuși și cu cei din jurul lui.
- ✓ Dezvoltarea valențelor morale, religioase, patriotice și artistice
- ✓ Educarea sentimentelor

Coordonatorii proiectului:

Prof. Grigore Gabriela-prof. de Limba și literatura română, specializarea Romana-Engleza, Liceul Tehnologic Dr C Angelescu Găești, jud. Dâmbovița

Prof. Piscan Nicoleta, ȘCOALA GENERALĂ C-TIN BĂLĂCEANU-STOLNICI, JUD. ARGEȘ

Membrii în echipa de proiect: Toți profesorii de Limba română, de Limba engleză și de Limba franceză din cele două școli.

Obiectivele proiectului:

- ✓ Descoperirea, fără constrângerile “catalogului”, a plăcerii de a citi

- ✓ Cultivarea la elevi a lecturii de plăcere și a analizării acesteia
- ✓ Stimularea a interesului pentru literatura română și universală
- ✓ Resuscitarea a interesului pentru actul lecturii
- ✓ Formarea la elevi a unei gândiri proprii de relaționare cu cei din jur și cu ei înșiși.
- ✓ Să efectueze diferite activități împreună
- ✓ Să stabilească relații de prietenie
- ✓ Să manifeste interes pentru aplicarea cunoștințelor dobândite în diverse situații

Grupul țintă: elevii claselor a V-XII-a ai școlilor, cu accent pe elevii care provin din medii defavorizate (mediul rural, familii destrămate), pe elevi cu tendința de abandon școlar și de părăsire timpurie a școlii (elevi de etnie rromă, elevi cu părinți plecați în străinătate)

Durata: 1 an

Parteneri în desfășurarea proiectului:

Biblioteca școlară, Liceul Tehnologic *Dr C Angelescu Găești, jud. Dâmbovița*

Biblioteca școlară, *ȘCOALA GENERALĂ C-TIN BĂLĂCEANU-STOLNICI, JUD. ARGEȘ*

Oportunități în desfășurarea proiectului:

- ✓ Formarea unei echipe manageriale avizată și cu deschidere către practicile de lectură
- ✓ Existența unui profesor- documentarist sau a unui bibliotecar
- ✓ Existența unei biblioteci cu o bună dotare de carte în stare să asigure “nevoile” cercului de lectură
- ✓ Toți elevii sunt înscriși la bibliotecă
- ✓ Existența unei săli specializate pentru lectură ce poate asigura mobilierul, atmosfera, personalul necesar desfășurării
- ✓ Existența unui local destinat accesării Internetului

Riscuri în derularea proiectului:

- ✓ Inapetența – inițială – pentru lectură a tuturor elevilor; de aceea se impune un efort mai mare din partea echipei manageriale pentru atragerea și convingerea lor
- ✓ Dotarea de carte a bibliotecii nu satisface întru totul nevoile de lectură ale copiilor
- ✓ Multe cărți sunt ediții învechite, cu informații depășite, altele sunt doar depășite ca substanță materială (rupte, cu colțuri îndoite, cu file desprinse etc)
- ✓ Spațiul de desfășurare al sălii de lectură este prea mic, iar programul nu include zilele de sâmbătă
- ✓ Riscul aglomerării și suprasolicitării elevilor

Acțiuni:

- ✓ Pregătirea lecturilor artistice pentru prezentare cu diferite ocazii;
- ✓ Desfășurarea unor activități artistice
- ✓ Realizarea unor expoziții cu lucrările realizate împreună;
- ✓ Desfășurarea unor jocuri tematice;
- ✓ Concurs de recitări – „Cel mai bun recitator”;
- ✓ Popularizarea acestor acțiuni cu ajutorul presei locale;
- ✓ Excursii în împrejurimi

Evaluare:

- ✓ Desfășurarea unor activități comune sub forma unor jocuri și programe artistice;

- ✓ Apreciere asupra colaborării în modul de lucru, în prezentare produsele realizate;
- ✓ Acordarea unor diplome copiilor care s-au evidențiat;
- ✓ Realizarea expoziției cu lucrările copiilor în școală;
- ✓ Popularizarea acțiunilor cu ajutorul presei locale.

Etape în derularea proiectului:

- ✓ Aplicarea unui chestionar vizând interesul pentru lectură al elevilor în colaborare cu profesorul psiholog al școlii
- ✓ Analiza și interpretarea datelor
- ✓ Stabilirea calendarului de activități pe sem I și al II-lea
- ✓ Formarea echipei de proiect

Calendarul activitatilor cercului de lectură

- ✓ Întâlniri săptămânale: se ascultă creațiile copiilor, sunt comentate de colegii lor și de profesorii îndrumători, lecturi școlare.
- ✓ Sunt selectate cele mai bune creații pentru a fi popularizate
- ✓ Întâlniri cu scriitorii munteni
- ✓ Sărbătorirea zilei *Limbii române* – 24 noiembrie 2019 printr-un program special (conceput și executat de elevi)
- ✓ 1 DECEMBRIE- ZIUA NATIONALA IN AN CENTENAR
- ✓ Întâmpinarea Nașterii Domnului și a sărbătorilor de iarnă.
- ✓ Ziua Mihai Eminescu
- ✓ *Revigorarea patriotismului autentic* – 24 ianuarie
- ✓ *Mărțișor – prieten drag!*
- ✓ *Caragialiana*
- ✓ *În așteptarea mieilor* (sfintele sărbători pascale)
- ✓ *Vine, vine, se apropie vacanta!*

Bibliografie:

1. www.didactic.ro

CARTEA- FEREAȘTRA SPRE LUMINĂ **(proiect de parteneriat educațional)**

Prof. înv. primar Sofia HOJDA
Școala Gimnazială „Dragoș Vodă”, Moisei, jud. Maramureș

Parteneri:

Școala Gimnazială „Dragoș Vodă”, Moisei, Clasa Pregătitoare-prof. înv. primar Hojda Sofia
Biblioteca Școlii Gimnaziale „Dragos Vodă”, Moisei
An școlar 2018-2019
Director, prof. Ioana Coman

Protocol de colaborare

Între: Școala Gimnazială „Dragos Vodă”, Moisei, reprezentată de inv. Hojda Sofia
și

Biblioteca Școlii Gimnaziale „Dragos Vodă”, Moisei, reprezentată de d-na Gadjă Năstaca

Argument

Proiectul educațional „Cartea – fereastra spre lumină” a apărut din dorința de a stimula interesul pentru lectură al elevilor, acum când aceștia, atrași tot mai mult de mijloace moderne, uită că, de fapt, cartea a fost și este un bun de valoare, un tezaur în care se concentrează gândurile și experiența omenirii, pentru a se transmite urmașilor.

Elevul trebuie să știe că doar cartea poate fi un prieten care îi învață multe și le îmbogățește sufletul. Cartea este una din marile bogății ale vieții.

Lectura ne introduce în viața celor care le-au scris și astfel, devenim moștenitorii lor. În educarea și instruirea elevilor, lectura ocupă un loc important. Acest lucru se observă la elevii cu o lectură suplimentară bogată, au cunoștințe mai bogate și posedă posibilități de expunere și argumentare mai mari. Am dorit să-i atragem pe școlarii noștri în realizarea acestui proiect pentru a-i învăța să-și aleagă cărțile pentru lectură și să procedeze corect atunci când citesc o carte. Considerăm că nu este suficient ca în citirea unei cărți, micul cititor să înțeleagă numai acțiunea, ci să aprecieze și frumusețea imaginilor, a expresiilor artistice.

Gustul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă comună a factorilor educaționali – familie și școală, o muncă caracterizată prin răbdare, perseverență, continuitate și voință.

Interesul pentru lectură se trezește în mintea copilului încă de la vârsta preșcolară. Elevii de astăzi citesc mai puțin deoarece au la îndemână o mulțime de posturi TV, internet și publicații de tot felul. În aceste condiții, dascălul trebuie să-și asume rolul important de a găsi mijloace pentru lectură. Este foarte important ca mai întâi copiii să fie formați ca buni ascultători de lectură în familiile din care provin și la grădiniță, iar în primii ani de școală învățătorul să aibă grijă să le trezească interesul pentru citit și să-i îndrume pe fiecare pentru ca lectura să devină o deprindere statornică.

Scop: stimularea interesului pentru lectură, exersarea limbajului și a posibilităților de comunicare

Obiective elevi:

- ✓ Stimularea capacității de receptare a textelor literare
- ✓ Dezvoltarea capacității de exprimare orală și scrisă
- ✓ Cultivarea interesului și a grijei pentru carte, ca bun de valoare
- ✓ Dezvoltarea interesului pentru cunoașterea operei și a unor aspecte din viața scriitorilor preferați
- ✓ Stimularea unei atitudini pozitive față de lectură
- ✓ Stimularea creativității prin crearea de conținuturi noi, valorificând textele studiate
- ✓ să învețe să aprecieze beneficiile instruirii folosind biblioteca personală cu cărți de valoare și folosite;
- ✓ să aprecieze literatura romană și universală
- ✓ să păstreze cu grijă și respect și cărțile personale și cele împrumutate
- ✓ să surprindă frumosul prin intermediul lecturii din lectura unei cărți elevul să poată învăța ceva

- ✓ să găsească „cheia” cititului și a instrumentelor muncii intelectuale cu cartea
- ✓ să invete să-și aranjeze singuri cărțile în bibliotecă, după anumite criterii: ordinea alfabetică a autorilor, genuri, specii literare, forma și mărimea cărților.

Rezultate așteptate

- ✓ îmbogățirea experiențelor de învățare
- ✓ dezvoltarea sentimentelor de respect pentru carte
- ✓ dezvoltarea deprinderilor de citire, recitare și analiză a unor teste literare;
- ✓ dezvoltarea deprinderilor de a lucra în echipă.

Grupul țintă: 20 de elevi ai clasei pregătitoare (reprezentant - învățător Hojda Sofia)

Parteneri: Școala Gimnazială „Dragos Vodă”, Moisei, (Inv. Hojda Sofia), Biblioteca Școlii Gimnaziale „Dragos Vodă”, (bibliotecar Gadja Nastaca)

Durata: octombrie 2018 – iunie 2019

Continuturi

1. Popas la bibliotecă (familiarizarea cu biblioteca) Inv. Hojda Sofia.- octombrie 2018
2. Traista cu basme și povești (șezătoare literară) Inv. Hojda Sofia - noiembrie 2018
3. Colinde...Colinde (montaj literar – artistic) Inv. Hojda Sofia -decembrie 2018
4. Copilul și copilăria (expoziție de carte , concurs literar) Inv. Hojda Sofia -februarie 2019
5. Din lumea celor care nu cuvântă (texte despre viața plantelor și a viețuitoarelor) Inv. Hojda Sofia -martie 2019
6. Cartea vrăjită ...de ghicitori , proverbe , fabule Inv. Hojda Sofia -aprilie 2019
7. Eroi au fost , eroi sunt încă ...(serbare) Inv. Hojda Sofia -mai 2019
8. Vraja cuvintelor (concurs de creație) Inv. Hojda Sofia -iunie 2019

Rezultate scontate

Dialogul permanent care se naște în acțiunile educative între elevi – bibliotecari – părinți nu reprezintă un simplu act de comunicare, ci de căutare de soluții la problemele pe care le ridică realizarea fiecărei activități .Pentru a realiza acest dialog învățătoarea va colabora continuu cu doamna bibliotecară și părinții .

Prin modul cum vom organiza , desfășura și realiza întreaga paletă de activități , vom reuși să dezvăluim elevilor frumusețea lecturii , satisfacția împlinirii diverselor activități , descoperirea dragostei pentru lectură .

Elevii vor realiza progresul pe care l-au făcut de la o clasă la alta în ceea ce privește cititul , lectura suplimentară , creativitatea .

Am lăsat loc spontaneității și actului liber , am valorificat fiecare moment , schimbul de idei sau sentimente antrenând întreaga personalitate a elevilor .

Mediatizare

- ✓ Prezentarea proiectului în comisia metodică a învățătorilor
- ✓ Analize periodice ale etapelor proiectului;

Evaluarea proiectului

Vom urmări să realizăm tot ce ne-am propus în calendarul activităților proiectului . Claritatea și accesibilitatea cunoștințelor transmise despre lectură , activitățile , participarea activă a elevilor la

activități , rezultatele obținute vor duce la pregătirea temeinică a acestora pentru a face față cerințelor școlare viitoare

Locul desfășurării: Școala Gimnazială „Dragos Vodă”, Moisei /Biblioteca școlii

Resurse materiale: cărți, ilustrații, mape, dosare, texte literare, fotografii, aparat-foto, calculator, imprimantă, xerox, C.D.

Resurse financiare: comitetul de părinți

Forme de organizare: frontal, pe grupe, individual

Produce finale: portofolii autori români. portofolii autori străini, fișe cu expresii (cuvinte) alese

Diseminare: afișe în școală, fotografii, desene

STIMULAREA GUSTULUI PENTRU LECTURA DE PLĂCERE LA ȘCOLARUL MIC

Prof. înv. primar Lăcrămioara IFTIMIE
Școala Gimnazială Nr. 3, Baia/Bogata, jud. Suceava

Lectura este un instrument care dezvoltă posibilitățile de comunicare între oameni, făcându-se ecoul capacităților de gândire și limbaj. Este un instrument dintre cele mai prețioase ale activității intelectuale și de petrecere minunată a timpului liber. Cartea este un prieten de nedespărțit, mereu o sursă de informare, de dezvoltare a vocabularului sau a culturii generale. Însă cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintirea copilului, aproape toată viața, influențându-i dezvoltarea ulterioară. De aceea lectura joacă un rol important în viața copilului, un rol mai mare decât în viața celor vârstnici. Din cărțile pe care le citesc, copiii își formează o anumită concepție asupra lumii și o anumită normă de conduită. Dacă elevul începe să citească din curiozitate dar și din plăcere, motivat fiind și de aprecierile primite la clasă, el va realiza mari progrese: prin volumul de informație, prin deprinderea cititului conștient, coerent, prin însușirea unui vocabular expresiv și bogat, sau prin implicare afectivă. Selectarea lecturii suplimentare revine învățătorului, care cunoaște cel mai bine afinitățile sufletești ale elevilor săi, precum și conținutul educativ necesar într-o anumită etapă a dezvoltării lor. În primul rând, el trebuie să asigure tuturor copiilor posibilitatea de a-și însuși tehnica citirii corecte, rapide, conștiente și fluente. De asemenea, învățătorul trebuie să-i obișnuiască pe elevi să lucreze cu cartea, să se orienteze în textul citit, să utilizeze dicționarele, fișele de lectură, fișele cu citate etc. Stârnirea interesului pentru lectură se poate realiza cu mai multă ușurință dacă se inițiază activități care să se desfășoare nu doar în clasă, ci și în afara spațiului sălii de clasă sau al camerei copilului. Lectura se poate realiza în biblioteci sau în unele case memoriale, în mediile cele mai potrivite care să ofere copiilor posibilitatea familiarizării cu ambientul ce păstrează atmosfera de lucru și parfumul cernelii de tipografie, așternută pe hârtie. În acest mod îi convingem pe copii de valoarea culturală și spirituală a cărții, îi determinăm să descopere și să înțeleagă că ele sunt rodul marilor spirite ale omenirii.

Din experiența la clasă am reușit să identific, în timp, repere utile în motivarea elevilor de a citi, deoarece, perioada de formare a gustului pentru lectură coincide cu cea în care se pun bazele citirii: clasele

I-IV. De aceea am căutat să cunosc și să aplic modalitățile cele mai eficiente de formare a gustului pentru lectură, în derularea unui *Proiect de stimulare a interesului pentru lectură al elevilor din ciclul primar*.

Proiectul educațional pe care-l propun reprezintă o încercare de a repune în drepturi „cartea” și „biblioteca”, de a le readuce în atenția copiilor, părinților și comunității locale, de a contribui la redescoperirea lecturii ca o plăcere, o relaxare, un izvor de cunoaștere și interpretare. De asemenea, îmi propun împreună cu colegii mei, cu elevii și părinții acestora, desfășurarea unor activități interesante, stimulative, ieșite din tiparul formalului, prin care să-și îmbunătățească deprinderile de lectură, îmbogățirea fondului de carte al școlii cu volume donate de copii și participarea acestora cu creații proprii în revista școlii.

Iată câteva repere din amplul program al proiectului *Proiect de stimulare a interesului pentru lectură al elevilor din ciclul primar*:

Titlul proiectului: MAGIA LECTURII

Durata proiectului: - Anul școlar 2018-2019

Localizare: - Școala Gimnazială Nr. 3 Baia/ Suceava

Grupul țintă: - 123 elevi din clase I-IV

Beneficiari direcți și indirecti: - elevi, părinți, cadre didactice, comunitatea locală

Coordonatorii proiectului: - învățătorii caselor I-IV

Obiectivele specifice ale proiectului:

Ob.1 - Stimularea interesului de a citi al elevilor și atragerea lor către lectură;

Ob.2 - Încurajarea și dezvoltarea cooperării și a lucrului în echipă;

Ob.3 - Dezvoltarea capacității de a înțelege și de a transmite gânduri, sentimente, mijlocite de limbajul scris;

Ob.5 - Dezvoltarea unei comunități la nivel local care să încurajeze lectura și cititul în rândul copiilor;

Activitățile proiectului

1. Activitatea nr. 1: *Vreau să citesc!* - Lansarea proiectului

Descrierea activității: Se prezintă proiectul, echipa de proiect, obiectivele și așteptările, după care se va afișa în fiecare clasă calendarul proiectului la panoul de lectură.

2. Activitatea nr. 2: *Convinge-mă să citesc!* - Expoziție de postere și afișe sugestive

Descrierea activității: -Elevii vor realiza, sub îndrumarea cadrelor didactice și a părinților, afișe sugestive, sloganuri. – pe care le vor expune într-un spațiu dedicat expoziției, amenajat în școală. Se va populariza, în cadrul ședințelor cu părinții, activitatea. Părinții vor fi rugați să se implice alături de copii în crearea posterelor, alegerea sloganurilor, etc.

3. Activitatea nr. 3: *Colțul de lectură*

Descrierea activității: - Fiecare clasă va amenaja punctul de lectură, o minibibliotecă, iar fiecare cadru didactic va actualiza lista de lecturi recomandate elevilor, în funcție de nivelul și preocupările elevilor.

4. Activitatea nr. 4: *Lanțul lecturii*

Descrierea activității: -Fiecare învățător propune elevilor o provocare: timp de 4 luni, să citească 4 cărți. Aceste cărți vor fi alese ținând cont de particularitățile de vârstă ale copiilor și de preocupările acestora. Pentru fiecare titlu de carte va decupa o fâșie de hârtie și. Astfel, copilul va începe să formeze lanțul lecturii, adăugând câte o verigă pentru fiecare carte citită. Fiecare clasă va realiza un lanț al lecturii, iar

la sfârșitul timpului dedicat acestei activități, toate lanțurile vor fi unite, formându-se. Periodic, vor fi organizate activități de în punctul de lectură, unde fiecare elev va citi independent, iar învățătorul avea discuții individuale cu copiii, pentru a le da unele explicații și pentru a verifica în ce măsură elevii înțeleg ceea ce citesc.

5. Activitatea numărul 5: *Atelier de lectură*

Descrierea activității: - Activitatea se va desfășura pe ateliere de lucru. În cadrul acestora, elevii vor ilustra prin desen scene din poveștile citite, vor crea povești, vor redacta texte pe baza unor fragmente care reprezintă început sau final de poveste, vor ordona cronologic scenele ilustrate prin desen. După finalizarea lucrărilor, fiecare atelier de lucru va lipi pe cartoane mari, tăiate sub formă de săculeț, produsele activității. Se va realiza *Turul galeriei*.

6. Activitatea numărul 6: *Pe urmele scriitorilor noștri* – Vizita la casele memoriale ale scriitorilor: Ion Creangă, Mihail Sadoveanu, Mihai Eminescu și Nicolae Labiș.

7. Activitatea numărul 7: *Carnavalul personajelor* -Parada personajelor îndrăgite

Descrierea activității: - *Elevii vor întruchipa diverse personaje, vor rosti replici îndrăgite și o întregă lume imaginară va prinde viață. Literatura „își va da mâna”, cu teatrul, dansul și muzica. Copiii vor da dovadă de creativitate venind costumați corespunzător evenimentului. Vor fi premiați elevii care vor reprezenta cele mai reușite personaje, toți vor primi diplome.*

8. Activitatea numărul 8: *Recreația mare* – Articole, creații literare, creații plastice etc., realizate de elevi și publicate în revista școlii: *Recreația mare*

Descrierea activității: Anterior desfășurării activității, elevii vor realiza, sub îndrumarea cadrelor didactice, materialele ce vor fi publicate în revistă (compuneri tematice, poezii, desene, articole diverse). În cadrul activității, se vor prezenta toate aceste materiale ale copiilor, se vor realiza aprecieri din partea cadrelor didactice, a elevilor, a părinților, invitaților. Aceasta activitate își propune abordarea lecturii din perspectiva dezvoltării gândirii critice, cu dimensiunea intelectuală și afectivă a actului lecturii, cu formarea unor capacități multiple de exprimare a unor idei sau concepții proprii.

9. Activitatea numărul 9: *Lectura, pasiunea mea!* - Celebrarea succeselor, diseminarea proiectului

Data desfășurării: Iunie

Participanți: Elevii din ciclul primar, cadre didactice, părinți, reprezentanți ai Asociației de Părinți, invitați din comunitate și presa locală

Locul desfășurării: Sala de spectacol din Căminul Cultural al comunei Baia

Resurse necesare: Prezentare PPT cu produse ale activităților, imagini reprezentative din activități, impresii la final de proiect

Modalități de evaluare: Diplome

Rezultate anticipate: Album foto, Articol în revista școlii și pe site-ul școlii

Descrierea activității:

Activitatea se va desfășura, în cadru festiv, la Căminul Cultural al comunei Baia, jud. Suceava. Promovarea acesteia se va face cu flyere și afișe realizate de elevi, dar și mesaj pe postul local de televiziune. Activitatea va debuta cu prezentarea, în format PPT, a expozițiilor realizate cu produsele elevilor și a unor secvențe reprezentative din activitățile desfășurate în punctele de lectură, ateliere de lucru sau din excursia realizată. Urmează acordarea de diplome elevilor care s-au remarcat în activitățile

desfășurate. Se prezintă în finalul activității câteva din impresiile organizatorilor, elevilor, părinților și ale invitaților prezenți la activități. La activitate sunt invitați reprezentanți ai comunității locale, directorul școlii, responsabilul cu munca educativă din școală și primarul comunei Baia. Materialul realizat va fi postat pe site-ul școlii.

Impactul implementării proiectului:

- ❖ îmbunătățirea tehnicilor de lectură ale elevilor prin aplicarea diverselor resurse educaționale existente în cadrul proiectului;
- ❖ cunoașterea instituțiilor care se ocupă de apariția, distribuirea sau păstrarea cărților;
- ❖ familiarizarea copiilor cu diferite tipuri de scriere;
- ❖ stimularea imaginației și a creativității;
- ❖ împărtășirea experiențelor personale ;
- ❖ încurajarea, stimularea și creșterea interesului elevilor pentru lectura de plăcere;
- ❖ încurajarea și dezvoltarea cooperării și a lucrului în echipă;
- ❖ abilitarea părinților cu practici de susținere, stimulare a interesului copiilor pentru lectură;
- ❖ creșterea nivelului de implicare a părinților în viața școlii;
- ❖ dezvoltarea unei comunități la nivel local care să încurajeze lectura și cititul în rândul copiilor.

Pentru toate activitățile se specifică resursele materiale utilizate, rezultatele scontate, modalitățile de evaluare, partenerii sau invitații la activitățile respective. Echipa de proiect își propune continuarea acestor activități și în anul școlar viitor.

„BIBLIOTECA –PRIETENA MEA” (parteneriat educațional)

Prof. învă. preșcolar Mihaela IORDACHE
Grădinița cu Program Normal Izvoru-Vișina, jud. Dâmbovița

„Popas la bibliotecă-Lumea fermecată a poveștilor”

Prezentare: **Povestea, modalitatea de exprimare**

a) Descriere:

Ritmul tot mai accelerat de evoluție a lumii contemporane și al acumulării progresive de informații a pus amprenta asupra preocupărilor și modului de viață al familiei de azi. „Oamenii ocupați” s-au îndepărtat de lumea cărților, iar televizorul, calculatorul, internetul au devenit pentru ei cele mai importante surse de informație, făcând tot mai rar sau deloc „gestul” de a citi o carte, de a intra într-o bibliotecă, într-o librărie, de a-și construi o bibliotecă proprie. Părinții copiilor sunt tot mai puțin „modele” de urmat, în relația cu cartea! De aceea, școala, ca instituție de învățământ și bibliotecă, ca instituție de cultură cu rol important în viața comunității, încearcă să corecteze această stare de lucruri, trezind în sufletele dornice de cunoaștere ale copiilor, interesul pentru lumea fascinantă a cărții!

Proiectul educațional pe care-l propunem, reprezintă o încercare de a repune în drepturi „cartea” și „biblioteca”, de a le aduce în atenția copiilor și părinților, de a contribui la redescoperirea lecturii ca o plăcere, o relaxare, un izvor de cunoaștere și visare fără de egal!

Cartea va deveni una din preferințele copiilor numai dacă vom redescoperi valențele acestui minunat instrument de lucru și-l vom pune la îndemâna lor.

Copiii vor deveni mai responsabili, mai atenți, mai pregătiți pentru viitor. Sunt convinsă că relația acestui parteneriat se va transforma într-o prietenie durabilă, și destul de necesară.

Proiectul promovează conduita pozitivă a copilului spre literatură.

b) Beneficii:

1. proiectul educational „Biblioteca-prietenă mea” este o foarte bună modalitate de colaborare a grădiniței cu biblioteca deoarece se crează o echipă care are un scop comun - stimularea și cultivarea interesului pentru lectură;
2. proiectul favorizează accesul preșcolărilor într-un lăcaș de cultură deschizând o „poartă” spre cunoaștere și socializare;
3. înlesnește cunoașterea spațiului și destinația unei biblioteci pentru copii, însușindu-și totodată normele de comportare într-o astfel de instituție.
4. proiectul educativ permite copiilor să-și exerseze aptitudini de comunicare, de povestire și de dramatizare a unor povești;
5. are funcție ludică-formativă pentru copii, întrucât personajele prezentate au constituit fie modele de urmat în viață, fie de evitat;
6. copiii vor solicita părinților să le citească povești și să împrumute cărți de la bibliotecă.

c) Dovezi:

Fotografii de la activitățile desfășurate cu preșcolarii în cadrul parteneriatului, procese verbale, albume, fișe de lucru, expoziție cu lucrările copiilor.

LECTURA DE PLĂCERE (proiect educațional)

Prof. Margareta Anișoara MATIEȘ
Școala Gimnazială „Maria Brindea”, Pesac, jud. Timiș

Argument

E important ca elevii să citească, dar când încercăm să-i ajutăm să descopere bucuria cititului, de multe ori avem dificultăți.

Am realizat că tot mai mulți dintre tineri alocă cea mai mare parte a timpului liber jocurilor pe calculator. Aceste preocupări consider că pot deveni dăunătoare atunci când ele înlocuiesc total actul și plăcerea de a citi.

O mare parte dintre elevi citesc pentru că este absolut necesar și nu au cum să descopere plăcerea lecturii. Este momentul pentru a promova lectura în școală, dar și dincolo de spațiul ei prin intermediul acestui proiect.

Echipa de proiect:

Coordonator proiect : prof. Matieș Margareta Anișoara

Parteneri:

Prof.Popescu Roxana

Prof.Lozeanu Larisa

Prof.Gîlcă Karina

Prof.Țerbea Anuța

Motivația în contextul general: Pomovarea în rândul elevilor a plăcerii de a citi în școală și în natură.

Obiective:

- ✓ Încurajarea și stimularea interesului elevilor pentru citit;
- ✓ Cultivarea lecturii de plăcere;
- ✓ Formarea unor criterii proprii prin care elevul să distingă singur ce și când să citească;
- ✓ Dezvoltarea atitudinii de relaționare a elevilor cu ei înșiși și cu ceilalți;
- ✓ Încurajarea aptitudinilor de creație literară ale elevilor talentați;
- ✓ Stabilirea relațiilor de prietenie între elevi.

Perioada de desfășurare: mai 2019

Beneficiari (grup țintă): Elevii Școlii Gimnaziale „Maria Brindea” com. Pesac

Resurse umane: cadre didactice, elevii

Resurse materiale: volume de opere literare, calculator, videoproiector, xerox, aparat foto etc.

Rezultate așteptate: creșterea interesului elevilor pentru lectură, formarea elevilor ca cititori pe tot parcursul vieții și stabilirea unor relații de prietenie și colaborare între elevi.

Diseminarea informației: prezentarea activităților în școală și realizarea unei expoziții cu materialele elevilor: desene, colaje, picturi etc.

Evaluare: expoziție de afișe cu mesaje pro-lectura.

Monitorizare: coordonatorul proiectului

Planficarea activităților:

Activități	Participanți	Locul desfășurării	Perioada de desfășurare	Responsabil
1. Lectura independentă zilnică. Timp de 15 minute, în fiecare zi, copiii din clasă	-elevii -profesorii	Sală de clasă	mai	Echipa de proiect

își scot o carte și citesc independent, fiecare ce îi place.				
2. Colțul lecturii Este un spațiu amenajat în clasă și în grădina școlii pentru lectură	-elevii -profesorii	Sală de clasă Grădina școlii	mai	Echipa de proiect
3. Schimburi de cărți Fiecare elev din clasă aduce o carte pe care o ofera unui alt coleg, în schimbul cărții aduse de acesta.	-elevii -profesorii	Sală de clasă	mai	Echipa de proiect
4. Lectura în imagini Elevii realizează afișe de promovare a lecturii	-elevii -profesorii	Sală de clasă	mai	Echipa de proiect

Bibliografie:

1. Articol realizat de psihologul Irina Petrea . Articol apărut în nr. 2 (109) / 2018 al revistei „Familia Ortodoxă”
2. Dimitrie Poptămaș- *Reflecții despre carte, bibliotecă și lectură*

LECTURA DE PLĂCERE ÎN SPAȚIUL ȘCOLII (exemple de bune practici)

Prof. Elena-Diana OPREA

Liceul „Voievodul Mircea”, Târgoviște, jud. Dâmbovița

„Biblioteca este un fel de altar al cărții, iar cartea este îngerul care vine să vadă dacă e primit la rugăciune sau nu. Biblioteca nu poate exista fără carte, iar cartea în afara bibliotecii este un fel de aberație. Din antichitate și până acum biblioteca și cartea sunt același corp sau același țipăt al spiritului.” (Fănuș Neagu)

Preocupați de soarta lecturii - și considerând că este de datoria școlii și a profesorului de română de a găsi puntea de comunicare prin care să cultive plăcerea de a citi, am inițiat în școala noastră un Club de lectură prin care se încearcă o apropiere a elevilor de carte și o conștientizare a importanței, plăcerii și frumuseții lecturii.

Proiect „Clubul de lectură”

Inițiatori și coordonatori de proiect: Profesor: Oprea Elena-Diana și bibliotecarul școlar

Parteneri: Biblioteca Județeană „ Ion Heliade Rădulescu ”, Muzeul Scriitorilor Dâmbovițeni

Grup țintă: elevii claselor a IX-a - a XII-a

Argument:

Cei mai mulți dintre noi, profesorii și bibliotecarii ne confruntăm cu o realitate care adeseori ne descumpănește: elevii nu mai citesc, nu valorizează lectura, într-un cuvânt nu se mai simt motivați pentru acest efort intelectual. Elevii care nu citesc sunt prinși într-un cerc vicios: citesc cu greutate, nu le place

să citească, nu citesc mult, nu înțeleg ceea ce citesc. Cu părere de rău am realizat că sunt din ce în ce mai solid argumentate afirmațiile de genul „tinerii de azi nu mai citesc nimic”, atâta timp cât mulți dintre adolescenți alocă cea mai mare parte a timpului liber muzicii, jocurilor pe calculator etc. Fără a afirma că aceste preocupări sunt inutile, consider că pot deveni dăunătoare atunci când ele se substituie total actului și plăcerii de a citi.

De regulă, o mare parte dintre elevi care mai citesc, fac acest lucru pentru *nota din catalog*. Astfel, de multe ori lectura se transformă în asimilarea de cunoștințe noi, fără ca cititorii să fie cu adevărat *afecțați* de lectură. Prin urmare, este absolut necesar să-i învățăm pe elevi cum să citească de plăcere, cum să se relaționeze cu textul și cum să acționeze ca răspuns la ceea ce au citit, cum să treacă de la reproducerea naivă la analiza complexă a textului.

Așadar, scopul acestui club de lectură este acela de a găsi strategia adecvată și puntea de comunicare prin care să cultive la elevi plăcerea de a citi, să trezească interesul pentru lectură, să dezvolte gustul estetic în domeniul literaturii etc.

Competențe generale:

- ✚ atragerea elevilor către lectură
- ✚ familiarizarea elevilor cu biblioteca și colecțiile acesteia
- ✚ cultivarea lecturii de plăcere
- ✚ formarea unor criterii proprii prin care elevul să aleagă singur ce și când să citească
- ✚ implicarea elevilor în activități extracurriculare
- ✚ încurajarea aptitudinilor de creație literară ale elevilor talentați
- ✚ dezvoltarea gustului pentru frumos
- ✚ lărgirea orizontului cultural

Competențe specifice:

- ✚ să se inițieze în activități cultural-educative
- ✚ să recunoască unele tipologii de personaje
- ✚ să-și însușească instrumente de analiză și valorizare a operelor literare
- ✚ să evidențieze semnificația unor sărbători tradiționale
- ✚ să realizeze conexiuni între literatură și alte arte (teatru, film, pictură, fotografie etc.)
- ✚ să interpreteze roluri în diferite situații de comunicare

Calendarul activităților Clubului de lectură

An școlar

Septembrie

– aplicarea unui test / chestionar privind atitudinea elevilor față de lectură

„Fără bibliotecă este amenințată nu doar zestrea de gând a omenirii, ci chiar echilibrul, forța și viitorul ei.” (Ion Stoica)

Octombrie

„Îmi place să cred că nu pot trăi fără cărți.” (Octavian Paler)

Tema 1: Lansarea Calendarului activităților CLUBULUI DE LECTURĂ pentru anul școlar ...

Loc de desfășurare: biblioteca liceului

Participă: elevi și cadre didactice.

Tema 2: *Între biblioteca „muzeu” și biblioteca „vie”*

Loc de desfășurare: Biblioteca Județeană „ Ion Heliade Rădulescu” Târgoviște

Participă: bibliotecari, cadre didactice, elevi.

Noiembrie

Organizarea unei excursii la Târgul de carte „GAUDEAMUS ” și vizita la B.C.U. București

Tema: *Participarea elevilor la activitatea de biblioteca*

Loc de desfășurare: biblioteca liceului

Participă: elevii înscriși în clubul de lectură

Decembrie

„Dacă încă mai poți crede în Moș Crăciun,/Dacă mai poți râde sub arabescurile jocului tandru al fulgilor de nea,/Dacă colinda e harpă și-n inima ta,/Atunci Crăciunul acesta e și Crăciunul tău...”

Tema: *Obiceiuri și tradiții la români – expoziție de măști*

Deschide ușa, vecine! – spectacol de colinde

Muzică și voie bună - spectacol de divertisment

Loc de desfășurare: sala de spectacol a liceului

Participă: elevi, cadre didactice, invitați de la presă.

Ianuarie

„Bădie Mihai,

La Ieși, ninge frumos de ast-noapte, încât s-a făcut drum de sanie. Ciricul parcă e mai frumos acum.

Vino, frate Mihai, vino, căci fără tine sînt străin.

Te sărut pe frunte,

Ion Creangă”

Tema: *Cu Mihai Eminescu și Ion Creangă prin târgul Ieșilor*

Loc de desfășurare: laboratorul de informatică

Participă: elevi, cadre didactice.

Februarie

*„Carte frumoasă cinstei cui te-a scris/Încet gândită , gingaș cumpănită,/Ești ca o floare, anume înflorită
Mâinilor mele, care te-au deschis”(Tudor Arghezi)*

Tema 1: *Activități de promovare a lecturii*

Loc de desfășurare: Biblioteca liceului

Participă: elevi, cadre didactice

Tema 2: *Dragobetele – concurs de creație artistică – poezii și desene pe tema dragostei*

Loc de desfășurare: laboratorul de informatică

Participă: elevi, cadre didactice

Martie

„Prozator, dramaturg, eseist și pasionat om de știință, istoric, Mircea Eliade rămâne, alături de Constantin Brâncuși, Eugen Ionesco și Emil Cioran, una din marile personalități ale României contemporane, care au relevat lumii moderne măsura geniului creator autohton.”(Mircea Handoca)

Tema: *Mircea Eliade – personalitate complexă a culturii românești*

Loc de desfășurare: laboratorul de informatică

Participă: elevi, cadre didactice.

Aprilie

„Mă uit și sărut mâna tuturor bibliotecarelor, iar celor tinere le sărut și obrajii și le mulțumesc tuturor bibliotecarelor care-și cheltuiesc viața în această mireasmă atât de amară și atât de dragă sufletului.”(Fănuș Neagu)

Tema 1: Ziua bibliotecarului

Loc de desfășurare: Biblioteca Județeană „I.H. Rădulescu”, Târgoviște

Tema 2: - Ziua Mondială a Cărții – organizarea unei expoziții cu afișe și mesaje pro-lectură

Loc de desfășurare: laboratorul de informatică

Participă: elevi de la mai multe licee

Invitați: director Biblioteca Județeană „I. H. Rădulescu ” Târgoviște, bibliotecari școlari, presa.

Mai

„Nu poate oricine să facă orice.”(Vergilius)

Tema: *Activitate în aer liber – locuri în care citim cu plăcere: Lecturiadă în locații diferite de spațiul școlii*

Loc de desfășurare: Mănăstirea Dealu

Participă: elevii înscriși în club

„O, sfintele mele cărți, mai bune și mai rele, pe care soarta prielnică mi le-a scos în cale, cât vă datorez că sînt om, că sînt om adevărat ca oamenii din țările unde nu s-a întrerupt niciodată cultura, și de aceea, cu toată lipsa de averi, moștenită sau cîștigată, cu cîtă nesfîrșită iubire, cu cîtă nesățioasă patimă v-am cules de pe toate drumurile, din toate tristele colțuri ale părăsirii voastre (...) pentru a face din voi ce a lăsat mai de preț omenirea de pretutindeni și de oriunde, în casa mea deseori mutată, pînă la permanența unui dar prietenesc, biserica celor 40.000 de glasuri care înalță același imn, peste marginile morții cui v-a scris, acelu mare și nobil sfînt, martir totdeauna, care e idealul uman.”(Nicolae Iorga)

LECTURA DE PLĂCERE

Prof. Cătălina PANĂ

Prof. Mihaela Daniela DINESCU

Liceul de Arte, Slobozia, jud. Ialomița

Am putea porni de la pesimismul unora, care cred încă, în „moartea lecturii”. Noi suntem mai mult decât optimiste. Vă putem spune că, noua generație chiar citește. Unii ar putea întreba..., ce citește?” I-aș întreba, „este atât de important?” Într-un fel, poate fi. Dar, există și altă variantă. Să presupunem că, mulți dintre copii nu vor să citească lectura recomandată. Ce facem? Renunțăm? Spunem că...nu citesc, că ...nu vor să citească? Nu este o soluție.

În acest sens, am hotărât să inițiem, la nivelul Școlii, pe clase, proiecte diverse având ca temă principală cultivarea dragostei pentru lectură. Pentru că, ne-apropiem de finalul anului școlar, putem spune..., Am reușit!”

Demersul nostru a avut succes. Colectivul pe care îl coordonăm, clasa a II-a C, Step by Step, a parcurs proiectul „ Împărăția Cărilor ”.

Am considerat întotdeauna că, lectura poate fi un act de comunicare important, un exercițiu de descoperire a sensului căutat, iar „ modernul” nu vine s-o amenințe în vreun fel, dacă omul, în cazul nostru echipa , copil, părinte, educator, știe să păstreze un echilibru. Nu a fost ușor, dar am trecut peste toate etapele, cu bine. Fiecare actor implicat a înțeles importanța, rolul lecturii în procesul instructiv-educativ, în formarea unei culturi proprii, în modelarea spiritului. Lectura s-a născut, în cazul nostru, din mirare, din îndoială, din întrebări și răspunsuri, din plăcere, în final. A presupus un șir infinit de enigme, ore petrecute în discuții interminabile, decisive, care au adus rezolvarea mult dorită. Nu se poate spune că, citim din obligație. Există, poate, un moment de tensiune, creat din necunoaștere, dar drumul parcurs pas cu pas, în joacă, învăluit în mister uneori, realizând conexiuni, aduc informația cea mult dorită și trezesc curiozitatea viitoare; îți spune parcă...,„Nu te opri! Continuă!” Am descoperit că, cei mici nu mai lecturează ca noi, nu mai citesc ce citeam noi, dar citesc, participă la dezbateri, sunt selectivi, motivează, se implică. Nu în ultimul rând, participarea la multitudinea de activități extracurriculare din proiect, a dus la îmbunătățirea generală a rezultatelor la învățătură.

Activitățile desfășurate în proiect au fost:

Nr. crt.	Activitatea	Perioada	Loc de desfășurare	Responsabili
1.	Să ne cunoaștem! – prezentarea proiectului, chestionare, dezbateri	noiembrie 2018	săli de clasă	Dinescu M., Pana C., Moldoveanu F., Strezoiu A., Mușat E., Bănică G., Bucur V., Alecu F., Toma A., Ene G.
2.	Dragul nostru jurnal – inițierea unui jurnal și a unui colț de lectură	noiembrie 2018	săli de clasă	Dinescu M., Pana C., Moldoveanu F., Strezoiu A., Mușat E., Bănică G., Bucur V., Alecu F.
3.	Cărți pentru toți copiii – vizita la Biblioteca Județeană “Ștefan Bănulescu” (secția de împrumut pentru copii, sala de lectură)	noiembrie 2018	Biblioteca Județeană “Ștefan Bănulescu”	Dinescu M., Pana C., Jantea M.
4.	În vizită ... – activitate la CDI (lecturări, jocuri de rol)	noiembrie 2018	CDI	Dinescu M., Pana C., Moldoveanu F., Strezoiu A.
5.	Șezători literare	decembrie 2018	CDI	Dinescu M., Pana C., Bucur V., Bănică G.
6.	Mihai Eminescu – Ion Creangă – o frumoasă prietenie – “Biblioteca vine la tine”	ianuarie 2019	sala de clasă	Dinescu M., Pana C., Moldoveanu F., Strezoiu A., Jantea M.
7.	Poezie de buzunar – creații literare în versuri	ianuarie 2019	sala de clasă	Dinescu M., Pana C.

8.	Cartea sau desenul animat?	ianuarie 2019	săli de clasă	Moldoveanu F., Strezoiu A., Mușat E., Alecu F., Toma A., Ene G.
9.	Ziua Internațională a Cititului Împreună	1 februarie 2019	Biblioteca Județeană “Ștefan Bănulescu”	Dinescu M., Pana C., Jantea M.
10.	Cum lucrăm cu dicționarul?	februarie 2019	săli de clasă	Dinescu M., Pana C., Mușat E., Alecu F.
11.	Din grija pentru carte – confecționare de semne de carte	martie 2019	săli de clasă	Dinescu M., Pana C., Toma A., Ene G.
12.	Chipul mamei oglindit în operele scriitorilor romani	martie 2019	CDI/sala de clasă	Dinescu M., Pana C., Moldoveanu F., Strezoiu A., Toma A., Ene G.
13.	Ziua Internațională a Cărților pentru copii	2 aprilie 2019	Biblioteca Județeană “Ștefan Bănulescu”	Dinescu M., Pana C., Jantea M.
14.	Oferă o carte! – acțiune de donare de carte	aprilie 2019	săli de clasă	Dinescu M., Pana C., Moldoveanu F., Strezoiu A., Toma A., Ene G.
16.	Bun venit în “Casa cărților”!	aprilie 2019	Librăria “Casa Cărților”	Dinescu M., Pana C.
17.	Drumul cartii – vizita la tipografie	mai 2019	Tipografia “Rotatip”	Dinescu M., Pana C.
18.	Mici actori pe scena – dramatizări ale unor texte cunoscute, parada costumelor	mai 2019	sala de clasă	Dinescu M., Pana C, Bănică G., Bucur V., Jantea M
19.	Cine are carte, are parte! – concurs literar	mai 2019	săli de clasă	Bănică G., Bucur V., Dinescu M., Pana C., Mușat E.
20.	Recondiționare de carte	iunie 2019	săli de clasă	Dinescu M., Pana C., Moldoveanu F., Strezoiu A., Mușat E., Bănică G., Bucur V., Alecu F., Toma A., Ene G.
22.	Expoziție de colaje, desene, cărți confecționate de elevi	iunie 2019	CDI, Biblioteca Județeană “Ștefan Bănulescu”	Moldoveanu F., Strezoiu A., Mușat E., Bănică G., Bucur V., Alecu F., Dinescu M., Pana C.

Toți copiii citesc. Citim și analizăm în cadrul fiecărei ore de curs, pentru că...am format deprinderea. Toți copiii împrumută cărți de la biblioteca Școlii. Tot mai mulți dintre ei și-au achiziționat cărți, pe care le-au organizat într-o minibibliotecă nouă și modernă, doar a lor, acasă. Succes? Da. Este un succes, care se va manifesta vădit în pregătirea lor viitoare în cadrul Școlii, pe parcursul anilor, și nu numai. Pentru noi, lectura rămâne o provocare continuă, mână în mână cu educația continuă; un transfer de cunoștințe, o abordare integrată a informației, transdisciplinaritate.

Să mai adăugăm că, rezultatele la evaluarea națională au fost foarte bune. Lectura a avut un rol decisiv.

ÎN LUMEA FERMECATĂ A POVEȘTIILOR (parteneriat educațional grădiniță-bibliotecă)

Prof. învă. preșcolar Niculina PETRE
Grădinița Nr.1, Morteni, jud. Dâmbovița

CARTEA-PRIETENA MEA

Tema activității: „În lumea fermecată a poveștilor”-popas la bibliotecă

Modalități de realizare:

- prezentarea cartilor de povești;
- discutii despre povești: „Punguța cu doi bani” și „Capra cu trei iezi”

Locul desfășurării: Grădiniță și Bibliotecă

Povestea, modalitatea de exprimare

Descriere:

Lectura rămâne una din cele mai intense, mai educative și mai răspândite activități a copilului mic-preșcolar. Cu cât copilul se apropie mai devreme de lectură cu atât mai importante și mai durabile vor fi efectele ei în domeniul limbajului, al comunicării, al comportamentului și a socializării lui.

Ritmul tot mai accelerat de evoluție a lumii contemporane și al acumulării progresive de informații a pus amprenta asupra preocupărilor și modului de viață al familiei de azi. „Oamenii ocupați” s-au îndepărtat de lumea cărților, iar televizorul, calculatorul, internetul au devenit pentru ei cele mai importante surse de informație, făcând tot mai rar sau deloc „gestul” de a citi o carte, de a intra într-o bibliotecă, într-o librărie, de a-și construi o bibliotecă proprie. Părinții copiilor sunt tot mai puțin „modele” de urmat, în relația cu cartea! De aceea, școala, ca instituție de învățământ și bibliotecă, ca instituție de cultură cu rol important în viața comunității, încearcă să corecteze această stare de lucruri, trezind în sufletele dornice de cunoaștere ale copiilor, interesul pentru lumea fascinantă a cărții!

Proiectul educațional pe care-l propunem, reprezintă o încercare de a repune în drepturi „cartea” și „biblioteca”, de a le aduce în atenția copiilor și părinților, de a contribui la redescoperirea lecturii ca o plăcere, o relaxare, un izvor de cunoaștere și visare fără de egal!

Copilul trebuie să perceapă cartea ca pe un domeniu care merită să fie cucerit, ca pe un prieten mereu alături de el, un prieten care îi vorbește, îi dă sfaturi bune și care nu-l trădează niciodată.

Lucrurile aflate din cărți îi îmbogățesc mintea și sufletul, îl ajută să se înțeleagă pe sine și pe ceilalți. Copiii vor deveni astfel mai responsabili, mai atenți, mai pregătiți pentru viitor.

Beneficii:

- proiectul educațional „Cartea-prietena mea” este o foarte bună modalitate de colaborare între grădiniță și bibliotecă deoarece au un scop comun - stimularea și cultivarea interesului pentru lectură;
- copiii vor solicita părinților să le citească povești și să împrumute cărți de la bibliotecă.
- proiectul favorizează accesul preșcolarilor într-o bibliotecă deschizând astfel o „poartă” spre cunoaștere și socializare;

1. înlesnește cunoașterea spațiului și destinația unei biblioteci pentru copii, însușindu-și totodată și normele de comportare într-o astfel de instituție.
2. proiectul educațional „Cartea-prietena mea” le permite copiilor să-și exerseze aptitudini de povestire, de comunicare și de dramatizare a unor povești;

Dovezi: fotografiile de la activitățile desfășurate cu preșcolarii în cadrul parteneriatului, fișe de lucru, expoziție cu lucrările copiilor și procese verbale.

BIBLIOTECA - PRIETENA COPIILOR (parteneriat educațional)

Prof. înv. primar Veronica-Marilena PETREA
Școala Gimnazială Nr. 1, Tulucești, jud. Galați

Motto: „Cărțile sunt cei mai tăcuți și constanți prieteni;/sunt cei mai accesibili și înțelepți consiglieri și cei mai răbdători profesori”. (Charles W. Eliot)

Argument

Ritmul tot mai accelerat de evoluție a lumii contemporane și al acumulării progresive de informații a pus amprenta asupra preocupărilor și modului de viață al familiei de azi. „Oamenii ocupați” s-au îndepărtat de lumea cărților, iar televizorul, calculatorul, internetul au devenit pentru ei cele mai importante surse de informație, făcând tot mai rar sau deloc „gestul” de a citi o carte, de a intra într-o bibliotecă, într-o librărie, de a-și construi o bibliotecă proprie. Părinții copiilor sunt tot mai puțin „modele” de urmat, în relația cu cartea! De aceea, școala, ca instituție de învățământ și bibliotecă, ca instituție de cultură cu rol important în viața comunității, încearcă să corecteze această stare de lucruri, trezind în sufletele dornice de cunoaștere ale copiilor, interesul pentru lumea fascinantă a cărții!

Copilul - minte ageră, fire vioaie, gata oricând de joacă și năzdrăvăanii - trebuie scos de sub dominația audio-vizualului și orientat spre atmosfera liniștitoare, tainică a cărților, ajutat să descopere valoarea gestului de a se împrieteni cu o poveste, cu un personaj.

În urma discuțiilor cu copiii și părinții am constatat că mulți dintre copii nu au intrat niciodată într-o bibliotecă, părinții nu citesc povești copiilor, poveștile, basmele, textele literare sunt de cele mai multe ori denaturate de copii, nefiind ei vinovații principali (acestea fiind editurile care publică rezumate de texte, fără autor, cu acțiuni și personaje departe de cele adevărate).

Descrierea proiectului:

Proiectul educațional pe care-l propunem, reprezintă o încercare de a repune în drepturi „cartea” și „biblioteca”, de a le aduce în atenția copiilor și părinților, de a contribui la redescoperirea lecturii ca o plăcere, o relaxare, un izvor de cunoaștere și visare fără de egal! Proiectul promovează conduita pozitivă a copilului spre literatură.

Coordonat pe acest drum, micul școlar, se obișnuiește cu gândul că, oriunde, oricând și oricum, cartea rămâne cel mai bun profesor al omului. La rândul ei, biblioteca va trezi în sufletele prichindeilor curiozitatea și plăcerea de a parcurge paginile cărților, multiple, variate și pline de învățături. Copii vor deveni mai responsabili, mai atenți, mai pregătiți pentru viitor. Vor descoperi multe din micile (dar esențiale) secrete ale vieții.

Sunt convinsă că relația acestui parteneriat se va transforma într-o prietenie durabilă și elegantă, destul de necesară. Cartea va deveni una din preferințele elevilor numai dacă vom redescoperi valențele acestui minunat instrument de lucru și-l vom pune la îndemâna lor.

Scop:

- Cunoașterea bibliotecii și a importanței acesteia în procesul educațional.
- Cultivarea gustului și a interesului pentru lectură, pentru frumos.
- Exersarea limbajului și a capacității de comunicare orală, prin activități în parteneriat.

OBIECTIVE:

Privind elevii:

- trezirea interesului pentru literatură;
- crearea respectului față de carte și cultivarea dorinței de a o păstra în bună stare, pentru ca să poată fi citită de cât mai mulți copii;
- apropierea elevilor de carte;
- formarea obișnuinței de a merge la bibliotecă, de a căuta cărți sau alte informații pe care aceasta le oferă;
- îmbogățirea și activizarea vocabularului în vederea dezvoltării capacității de exprimare și comunicare;

Privind cadrele didactice:

- abilitarea cadrelor didactice cu capacitatea de a oferi un mediu educațional propice, care să motiveze copilul în procesul de apropiere față de povești, bibliotecă;
- valorizarea copiilor cu înclinații spre acest domeniu, literar.

Privind părinții:

- creșterea implicării părinților în activitatea școlii

- educarea părinților cu privire la selectarea și recomandarea cărților potrivite vârstei copilului.

Metode și tehnici de lucru: întâlniri de lucru, vizite, dialog, expuneri, vizionare de film, program de desene animate, expoziții, ore de lectură, albume, programe artistice.

Grup țintă: elevii claselor a II- a A, a II- a B, a III- a A, a III- a B, a IV- a A, cadre didactice, bibliotecar, părinți, bunici.

Resursele proiectului:

- umane: elevi, părinți/ bunici, învățătoare, bibliotecar.
- materiale: albume, cărți, reviste, imagini, aparate audio-vizuale, aparat foto, etc.
- temporale: un an școlar
- spațiale: CDI Școala Gimnazială Tulucești

Mediatizare: avizierul CDI –ului, avizierul școlii.

Monitorizare: se respectă graficul activităților propuse, se utilizează ca tehnici de monitorizare înregistrare foto, consemnarea activităților.

Diseminarea proiectului: experiența pozitivă și rezultatele proiectului vor fi aduse la cunoștința întregii unități în cadrul consiliului profesoral, expuneri în cadrul sesiunilor de comunicări, publicații.

Evaluare: expoziție foto, expoziție cu lucrări ale copiilor, program artistic.

Calendarul activităților:

„Popas la bibliotecă” –vizită: familiarizarea cu biblioteca; lansarea proiectului.

„În lumea poveștilor” – audiere povești, realizarea unor desene sugestive după poveștile ascultate.

„Povești îndrăgite” –concurs, colorare scene din povești: recunoașterea unor momente din diverse povestiri.

„România-țara mea!” - vizionare ppt, recitare poezii, realizare lucrări practice

„Am plecat să colindăm!” –program artistic: păstrarea și respectarea tradițiilor naționale.

„Mihai Eminescu- Luceafărul poeziei românești!” - prezentare ppt, recitare poezii.

„Povești pentru copii” –oră de lectură

„Carnavalul poveștilor ”-spectacol: dramatizare, interpretarea unui rol.

LECTURA – O PLĂCERE

Prof. înv. primar Cristina-Liliana POPESCU
Prof. înv. primar Mirela ILIE
Școala Gimnazială Nr. 169, Sector 6, București

S-a scris mult despre lectură – subiect rămas de actualitate datorită diferitelor contexte în care s-a găsit. S-a scris despre momentele în care cărțile constituiau unul dintre puținele canale de comunicare și în care biblioteca era cea care ne facilita accesul la informația cuprinsă în ele. Pe atunci nu se punea problema stimulării interesului pentru lectură ci problema accesului la cărți, ele fiind publicate într-un număr redus. Astăzi accesul la carte este facil..., dar nu se mai citește cartea cum se citea cândva. De ce?! Motivele sunt variate, foarte cunoscute și dezbătute în multe din materialele scrise de-a lungul vremii: căile de acces la informație s-au înmulțit, materialele care transmit informația au o formă care îmbină receptarea ei prin mai multe simțuri decât o transmite cartea, iar accesul la multe dintre informații este gratuit prin folosirea internetului. Astfel încât am ajuns să dezbatem problema stimulării interesului pentru lectură. Am preluat sau inventat metode care să fie atractive și eficiente în lupta cu celelalte canale de informație, cel mai aprig concurent fiind internetul.

Interesul pentru citit nu vine de la sine, ci se formează printr-o muncă a factorilor educaționali (familia și școala), o muncă ce presupune răbdare, perseverență, voință. Pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică, iar plăcerea de a citi - o necesitate dorită și trăită, e potrivit ca și familia să se implice activ în apropierea copilului de miracolul cărții, încă înainte de învățarea alfabetului. Familia constituie primul mediu de viață socială și culturală, iar prin valorile pe care le transmite copilului asigură premisele dezvoltării intelectuale, morale și estetice ale acestuia. Din păcate, condițiile social-economice în care trăiesc familiile unei majorități a elevilor noștri nu permit cu ușurință realizarea acestui demers – fie nu mai au timpul necesar, iar dacă au timp - nu mai au răbdarea de a face acest lucru.

Astfel încât putem spune că școala a rămas instituția care luptă cel mai mult pentru a dezvolta și pentru a menține interesul pentru lectură. Mai mult decât oricând, motivarea elevilor pentru lectură depinde, în primul rând, de efortul pe care îl face fiecare profesor în parte, clarificându-și el însuși anumite aspecte privind punerea în scenă a lecturii în școală.

Se folosesc diverse modalități de stimulare a interesului pentru lectură dintre care amintim câteva, fără a intra în detalii:

- conversația problematizată
- îndrumarea spre biblioteca școlii
- formarea unei biblioteci în clasă pentru a ajunge la dorința formării unei biblioteci personale
- realizarea unor portofolii pentru fiecare scriitor cunoscut
- șezătorile literare în care sunt prezentate, ghicitori, proverbe și zicători
- jocuri cu versuri
- diafilme, benzi audio și video cu povești trezându-se dorința de a reciti personal pe cele care le-au plăcut în mod deosebit

- lecțiile de popularizare a unor cărți sau a unor scriitori urmate de expoziții de carte sau de medalioane literare
- dramatizări după unele texte literare etc.

Ceea ce am observat în aplicarea acestor modalități a fost faptul că mulți elevi apelează tot la idei preluate de pe internet, evitând astfel contactul cu conținutul cărții – indiferent dacă e vorba despre cartea clasică sau despre varianta electronică a acesteia. De aceea, una din metodele care i-au atras și care îi determină să citească efectiv conținutul literar și să se concentrez asupra lui, înțelegându-l și exprimându-și propriile idei, a fost realizarea unor reviste școlare, în care contribuția lor să fie efectivă.

Aceasta este metoda care a avut efect asupra elevilor mei și i-a determinat să apeleze în mod activ la lectură. Ideea că ei sunt autorii unei reviste a fost motivația principală alături de concretizarea vizuală a muncii lor de a citi.

Obiectiv general: stimularea interesului pentru lectură

Obiective specifice:

- formarea unei atitudini de grijă și respect față de carte
- familiarizarea copiilor cu diferite tipuri de scriere
- cunoașterea instituțiilor care se ocupă de apariția, distribuirea și păstrarea cărților
- cultivarea conștientă a gustului estetic și a preferințelor literare
- exprimarea preferințelor literare în conexiuni interdisciplinare
- raportarea emoțional-afectivă la mesajele textelor lecturate
- cultivarea sensibilității artistice prin lectură
- împărtășirea experiențelor personale
- dezvoltarea gândirii, a imaginației, a capacității de exprimare orală. Spontană, corectă și expresivă
- îmbogățirea și activizarea vocabularului
- stimularea capacității creative
- valorificarea cunoștințelor și a capacităților stimulate
- promovarea creațiilor rezultate din investigarea și valorificarea potențialului expresiv al operelor unui scriitor
- cultivarea sentimentelor de prețuire și dragoste față de frumusețea și armonia limbii române, față de creațiile literare

Locul desfășurării: biblioteca școlii, sala de clasă

Conținut informațional

Cei patru autori a căror creație va fi lecturată și studiată sunt Ion Luca Caragiale, Vasile Alecsandri, Mihai Eminescu, Ion Creangă

Capitolele revistelor sunt: *Biografia*, *Opera*, *Despre...*, titlul operei literare, (Prezentarea sau analiza textelor literare), Ei l-au cunoscut...(Mărturii ale altor scriitori despre autorul prezentat), Impresii personale (Consemnarea impresiilor personale ale elevilor în urma activității de lectură și de construire a revistei), Recunoștința urmașilor (Modalități prin care contribuția scriitorilor este recunoscută și păstrată de omenire de-a lungul timpului).

Organizare și desfășurare:

- Formarea echipei de redactare a revistei pentru fiecare autor

- Prezentarea autorului a căror activitate literară o vor studia.
- Selectarea operelor ce vor fi studiate.
- Stabilirea împreună cu elevii, a capitolelor revistei.
- Construirea paginilor de revistă potrivit capitolelor prezentate – aspectul exterior, estetica revistei.
- Documentarea și colectarea materialelor literare și imagistice necesare realizării capitolelor.
- Selectarea și prelucrarea materialelor ce vor fi prezentate.
- Construirea machetei revistei prin fixarea locului unde vor exista articole sau imagini.
- Redactarea propriu-zisă.
- Prezentarea revistelor.
- Acordarea diplomelor de participare și a altor distincții pentru activități prin care fiecare elev a ieșit în evidență.
- Citirea revistelor de către fiecare elev.
- Alegerea unui alt scriitor și realizarea unei reviste de către fiecare elev aplicând ceea ce a învățat în activitatea desfășurată pe echipe.

Prodot final: reviste școlare

BIBLIOTECA-PRIETENA COPIILOR (parteneriat educațional)

Prof. Natalia Tatiana STAN
Școala Gimnazială Nr.2, Caracal, jud. Olt

Argument

Un copil care crește în lumea cărților este asemeni unei flori care crește în grădina feerică a Naturii Mamă. În ciuda progresului rapid al științei, cartea rămâne nemuritoare în educarea și formarea personalității fiecărui om.

Aflat în această lume, copilul se regăsește în lumea Jucăriilor (cartea) în care componentele ei sunt conținuturile viu colorate și atractive, ori în lumea Poveștilor, unde oricine este desprins de firul realității și atras involuntar de peripețiile distractive ale personajelor acestora.

Coordonat pe acest drum, micul școlar, se obișnuiește cu gândul că, oriunde, oricând și oricum, cartea rămâne cel mai bun profesor al omului.

La rândul ei, biblioteca va trezi în sufletele prichindeilor curiozitatea și plăcerea de a parcurge paginile cărților, multiple, variate și pline de învățături. Copiii vor deveni mai responsabili, mai atenți, mai pregătiți pentru viitor. Vor descoperi multe din micile (dar esențiale) secrete ale vieții.

Sunt convinsă că relația acestui parteneriat se va transforma într-o prietenie durabilă și elegantă, destul de necesară. Mai mult, din punctul meu de vedere, lumea cărților este însăși, lumea copiilor care, cândva vor deveni adulți, asemeni nouă.

Descrierea proiectului

Proiectul educațional pe care îl propunem reprezintă încercarea de a reda cărții locul cuvenit, de a educa preșcolarii în spiritul prețuirii acesteia. Cartea oferă satisfacții nebănuite și contribuie la formarea personalității și comportamentului celui care o citește.

Principalele texte care formează gustul pentru citit aparțin literaturii pentru copii, texte ce formează dragostea pentru limba maternă, gustul pentru frumos, sensibilitatea și discernământul în selecția valorilor, imaginația creatoare. Cu cât prescolarul se apropie mai devreme de carte, cu atât mai durabile sunt efectele ei în ceea ce privește comunicarea comportamentului și socializarea lui.

Cartea va deveni una din preferințele elevilor numai dacă vom redescoperi valențele acestui minunat instrument de lucru și-l vom pune la îndemâna lor.

Scop

- ✚ Cunoașterea bibliotecii și a importanței acesteia în procesul educațional.
- ✚ Cultivarea gustului pentru lectură, pentru frumos, exersarea limbajului și posibilităților de comunicare, prin activități în parteneriat cu biblioteca și cu școala.
- ✚ Stimularea interesului pentru lectură în perioada prescolarității.

Obiective

- ✚ Cunoașterea de către copii a rolului bibliotecii;
- ✚ Stimularea gustului pentru lectură, a comunicării orale, creativității;
- ✚ Satisfacerea curiozității prescolarilor pentru o carte frumos ilustrată;
- ✚ Familiarizarea cu instituțiile care fac posibilă procurarea de carte;
- ✚ Formarea unei atitudini de responsabilitate și respect față de carte;

Metode și tehnici de lucru: întâlniri, vizite, dezbateri, expoziție de carte, vizionare de film, albume, ore de lectură, program de desene animate, programe artistice;

Grup țintă: prescolari, cadre didactice, părinți, bunici;

Resursele proiectului:

- ✓ umane: prescolari, părinți, cadre didactice, funcționari ai bibliotecii, etc.
- ✓ materiale: albume, cărți, reviste, imagini, portofolii, costume, aparate audio-vizuale, etc.
- ✓ temporale: 1 an școlar
- ✓ spațiale: Centrul Cultural Municipal Caracal, Grădinița cu Program Prelungit Nr. 4 Caracal

Monitorizare: se respectă graficul activităților întocmite și riguros îndrumate.

Mediatizare: afișierul grădiniței;

Diseminarea proiectului: Experiența pozitivă și rezultatele proiectului vor fi aduse la cunoștința întregii unități în cadrul consiliului profesoral și a unor instituții similare, expuneri în cadrul sesiunilor de comunicări, simpozioane, publicații.

Calendarul activităților:

Nr. crt.	Conținuturi	Temă/modalități de realizare	Perioada și locul de desfășurare
1	- familiarizarea cu biblioteca;	„Popas la bibliotecă” - vizită;	- octombrie; - bibliotecă;
2	- demonstrarea înțelegerii conținutului poveștilor;	„Ursul păcălit de vulpe” - desen liber cu scene din povești;	- noiembrie; - sala de grupă;
3	- păstrarea și respectarea tradițiilor naționale;	„Am plecat să colindăm!” - program artistic;	- decembrie; - bibliotecă;
4	- semnificația și importanța zilei de 24 ianuarie;	„Moș Ion Roată și Unirea” - lectura educatoarei;	- ianuarie; - sala de grupă;
5	- recunoașterea unor locații din localitate;	„Dacia Romana de altădată” - vizionare fotografii, filme etc;	- februarie; - bibliotecă;
6	- semnificația și importanța zilei de 8 martie;	„Sărbătorim Ziua Femeii” - program artistic;	- martie; - sala de grupă;
7	- recunoașterea unor momente din diverse povestiri;	„Recunoaște povestea” - joc didactic;	- aprilie; - bibliotecă;
8	- evaluarea corectă și obiectivă a lucrărilor;	„Personaje din povești,” - expoziție de desen și pictură;	- mai; - sala de grupă;
9	- identificarea unor drepturi ale copilului;	„Chiar dacă sunt mic, am drepturi!” - discuții pe tema dată;	- iunie; - bibliotecă;

„LUMEA CĂRȚILOR – LUMEA MEA”
(proiect de parteneriat educational)

Prof. înv. primar Ana Sorina VANCEA
Școala Gimnazială „Silvania”, Șimleu Silvaniei, jud. Sălaj

Argument.

Literatura, ca artă a cuvântului, prin intermediul căreia realitatea este recreată în toată complexitatea ei, oferă copilului de vârstă școlară mică un întreg univers de gânduri și sentimente, de aspirații și îndrăzneală, de înnăscută entuziasm și idealuri înalte.

Sugerat printr-o tematică variată, ca și prin prototipuri umane surprinse în ipostaze dintre cele mai felurite, acest univers se va putea constitui într-o zestre spirituală importantă, cu condiția ca opera literară în ansamblul ei să răspundă sarcinilor multiple pe care le ridică educația estetică, intelectuală, morală, patriotică. Prin valorificarea creatoare a mesajului artistic, etic și estetic al fiecărei creații în parte se

stimulează interesul, pasiunea copilului pentru literatură, setea de cunoaștere, se formează totodată premisele concepției despre lume și viață.

Formarea și modelarea caracterelor, deprinderea copiilor cu normele de comportare civilizată, cultivarea sentimentelor morale sunt sarcini la realizarea cărora opera literară, prin specificul ei, aduce o contribuție majoră.

Funcția formativă a literaturii pentru copii nu trebuie confundată cu unele intenții moralizatoare aride, stereotipe, fără acoperire artistică. Dar a nega existența unei strategii, a unei legi interioare specifice, de care trebuie să ținem seama toți cei care ne adresăm copiilor, ar fi o eroare cu consecințe grave.

Dacă școala are ca obiectiv major formarea și dezvoltarea personalității copilului, capabil să înțeleagă și să aprecieze frumosul din mediul înconjurător, atunci aceasta se leagă în primul rând de cultivarea pasiunii pentru lectură.

Cunoașterea treptelor de dezvoltare a psihologiei vârstei de către cadrul didactic, respectarea principiului accesibilității în vederea îndrumării permanente a lecturii copilului constituie o sarcină importantă. Literatura pentru copii se adresează celor mai diferite vârste. Distanța este foarte mare, de la cartea cu poze însoțită de versuri sau proză, din clasele mici, când caracterul concret-intuitiv al gândirii impune ilustrația ca auxiliar prețios în înțelegerea semnificației operei, la cărțile în care primatul îl deține textul literar, din clasele a III-a și a IV-a, când gândirea trece spre o mai accentuată fază de abstractizare și generalizare.

Iată de ce este nevoie de cărți diferite care să se adreseze nivelului de înțelegere al copilului, în funcție de particularitățile de vârstă și preferințele individuale.

Literatura pentru copii trebuie să investigheze universul propriu de cunoaștere al copilului, năzuințele, aspirațiile lui cele mai înalte, printr-o ingenioasă transfigurare artistică.

“Copilul, scria George Călinescu, se naște curios de lume și nerăbdător de a se orienta în ea. Literatura care îi satisface această pornire îl încântă.”

Scopul proiectului: educarea elevilor în sensul receptării valorilor culturale, stimularea interesului pentru lectură, formarea competențelor de lectură în vederea asigurării succesului școlar.

Grupul țintă: elevii clasei

Resurse: umane (personalul bibliotecii, învățătoarea, elevii, părinții elevilor), materiale (baza materială existentă - minibibliotecile amenajate în clase, biblioteca școlii, biblioteca orașenească- și baza materială necesară - volume cu noile apariții literare, xerox).

Competențe:

Pentru elevi:

- ✚ Formarea unei atitudini de grijă și respect față de carte;
- ✚ Cunoașterea instituțiilor care se ocupă de apariția, distribuția și păstrarea cărților;
- ✚ Formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură;
- ✚ Lărgirea ariei de informație a elevilor;
- ✚ Creșterea interesului pentru cunoașterea realității, în general;
- ✚ Cultivarea sentimentelor, convingerilor, comportamentelor morale;
- ✚ Cunoașterea și înțelegerea valorilor etice;
- ✚ Definirea și aprecierea valorilor morale;

- ✚ Formarea discernământului etic;
- ✚ Împărtășirea experiențelor personale;

Pentru părinți:

- ✚ Conștientizarea rolului pe care îl au în dezvoltarea și educarea propriilor copii;
- ✚ Implicarea în activitatea școlii și în crearea unui mediu cald și sigur pentru copil.

Conținutul proiectului:

1. Activitatea: „Să facem cunoștință !”

-vizita la Biblioteca Orașenească pentru a identifica locația și posibilitatea de a împrumuta cărți

Locul de desfășurare: Biblioteca Orașenească

Data desfășurării: ianuarie

2. Activitatea „Eminescu pretutindeni”

-lecturarea celor mai cunoscute și îndragite poezii din opera poetului; realizarea unei fișe de lectură, expoziție de desene tematice.

Locul de desfășurare: Biblioteca Orașenească

Data desfășurării: ianuarie

3. Activitatea „Cuza și Unirea”

-moment literar-muzical, expoziție de desene tematice, dramatizare „Mos Ion Roata și Unirea,,

Locul de desfășurare: Biblioteca Orașenească

Data desfășurării: ianuarie

4. Activitatea Ion Creangă-povestitorul nostru

-vizionare filmul « Amintiri din copilărie »

Locul de desfășurare: Biblioteca Orașenească

Data desfășurării: februarie

5. Activitatea: „Omăgiu mamei”

-cântece și poezii închinare mamei, expoziție de felicitări și mărtișoare

Locul de desfășurare: Biblioteca Orașenească

Data desfășurării: martie

6. Activitatea: „Hristos a înviat!”

-expoziție de desene tematice, de felicitări, de ouă încondeiate, icoane pe sticlă, poezii despre Paști, concurs de recitări : poezii de primăvară sau care au ca temă Paștele

Locul de desfășurare: Biblioteca Orașenească

Data desfășurării: aprilie

7. „1 Iunie, ziua mea!”

-expoziție de desene despre copilărie , cântece și poezii dedicate copiilor, concurs pe teme literare, concurs ”Cine ne spune cea mai frumoasă poveste pe care a citit-o ?”

Evaluare. Se vor urmări:

- activitățile din cadrul programului în care copiii s-au implicat efectiv;
- frecvența cu care ei au consultat materialele scrise în vederea culegerii de informații;
- calitatea exprimării orale și a exprimării în scris a copiilor;
- capacitatea acestora de a le aplica în contexte variate;

- receptivitatea părinților la solicitărilor copilului și ale unității de învățământ;
- activitățile din cadrul programului la care părinții au participat;
- frecvența cu care părinții au contactat instituția în vederea menținerii interesului pentru lectură al copilului și în familie.

Metode de evaluare: observarea sistematică a comportamentului elevilor cu ajutorul fișelor, listelor de control/verificare, scarilor de evaluare; proiectul, portofoliul, analiza produselor activității, chestionarul, interviul, concursul.

Partea a II-a Lucrări premiate

Ciclul Primar

Premiul I-Florica Sergiu (I.P. Liceul Teoretic „Al. Ioan Cuza” Chişinău, Republica Moldova). Coordonator, înv. Cricovan Silvia

Premiul II- Toma Ana-Maria (Școala Gimnazială Gâdiniți, jud. Neamț).
Coordonator, prof. învăț. primar Năstasă Nadia-Alina

**Premiul II- Preda Roxana (Școala Gimnazială „Cpt. A. C. M. Cantacuzino”
Jilavele, jud. Ialomița). Coordonator, prof. învă. primar Lăzărică Teodora**

Premiul III –Roiu Maria-Lavinia (Școala Gimnazială Gâdintî, jud. Neamț).
Coordonator, prof. înv. primar Năstasă Nadia-Alina

Premiul III-Țifrea Ingrid Maria (Liceul Tehnologic „Vasile Netea” Deda, jud. Mureș). Coordonator, prof. învă. primar Vlasa Maria

Mențiunea I

1. Lefter Aniela (Școala Gimnazială Cislău, jud. Buzău)
Coordonator, prof. învăț. primar Mazîlu Gabriela

2. Păduraru Dragoș (Școala Gimnazială Nr.7 Galați)

Coordonator, prof. învă. primar Frunză Nicuța

3. Costache Maria (Școala Gimnazială „Sf. Trei Ierarhi” Hanu Conachi,
com. Fundeni, jud. Galați)

Coordonator, prof. învăț. primar Angheli Mariana

**CARTEA-LUMINA
CĂRĂRIILOR TALE!**

VINO CU NOI LA ...

CLUBUL DE LECTURĂ

ORGANIZAT DE CLASA a III-a A
ȘCOLII GIMNAZIALE „SF. TREI IERARHI” HANU CONACHI!

POȚI ADUCE CARTEA TA PREFERATĂ ȘI
PRIETENUL PREFERAT.

POȚI VENI COSTUMAT ÎN PERSONAJUL
TĂU PREFERAT.

DE GUSTĂRILE TALE PREFERATE,
NE OCUPĂM NOI.

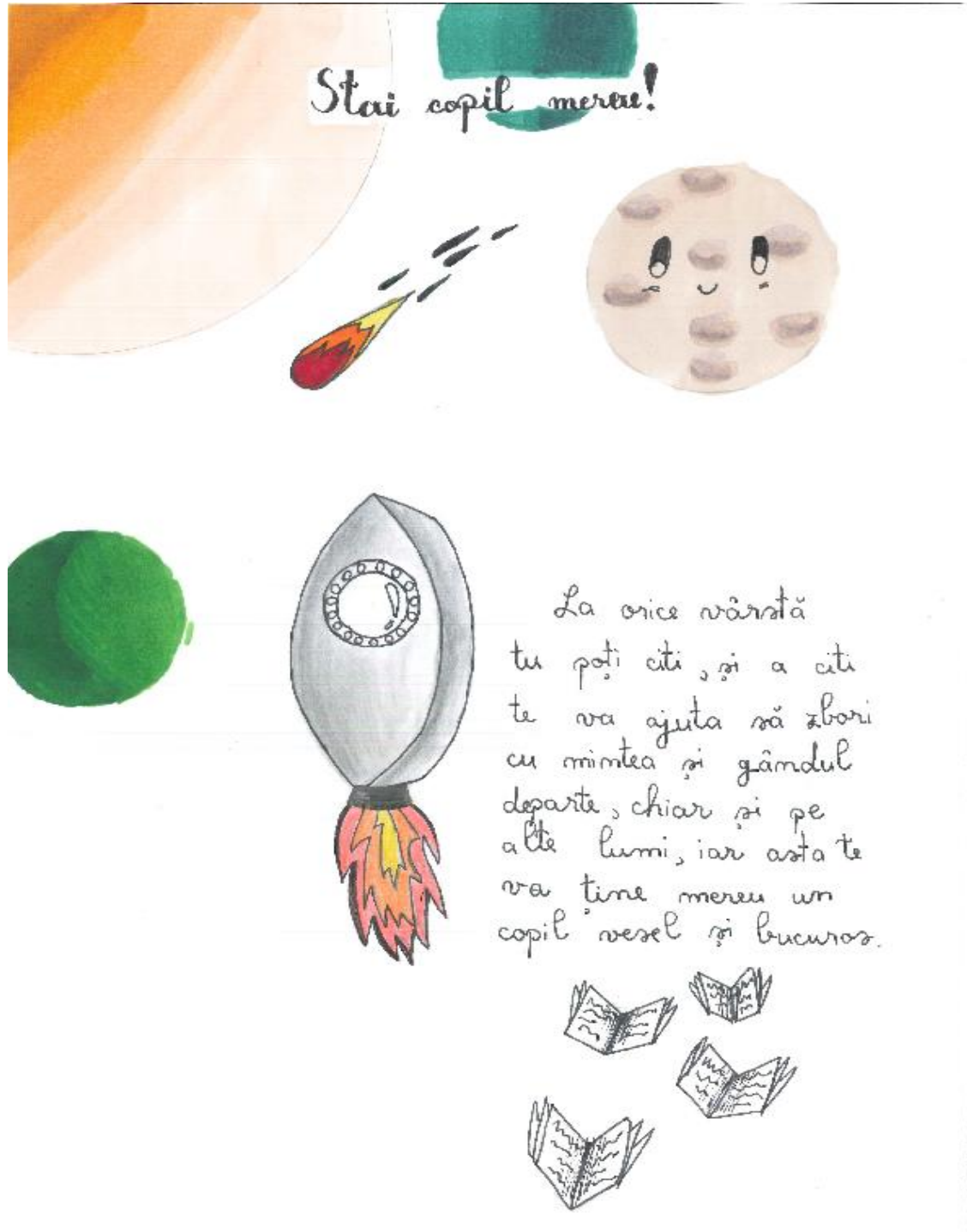
„Chiar să porți o haină veche,
cumpără-ți o carte bună -
Cartea bună cu lumină te-ncurună”
(T. Dorz)

TE AȘTEPTĂM ÎN FIECARE SÂMBĂTĂ,
ORA 10 ÎN SALA NOASTRĂ DE CLASĂ!

**4. Alexa Bianca (Colegiul Național „Gheorghe Șincai” Cluj-Napoca)
Coordonator, prof. Drăman Adriana**

5. Pleianu Evelin (Colegiul Național „Gheorghe Șincai” Cluj-Napoca)
Coordonator, prof. Drăman Adriana

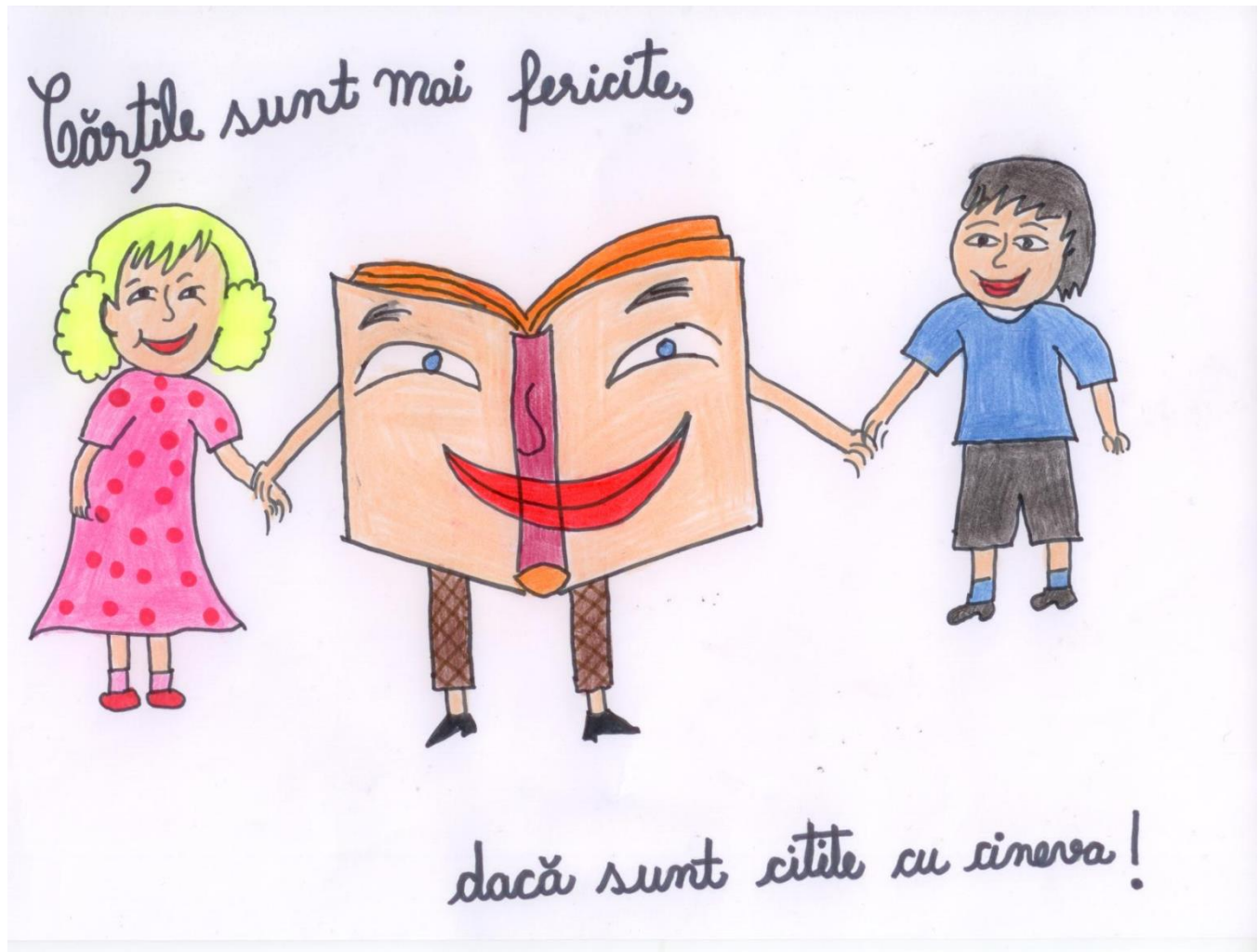
6. Sigartău Mara (Liceul Teoretic „Nicolae Bălcescu” Cluj-Napoca)
Coordonator, prof. înv. primar Achim Adina

7. Ioniță Livia (Liceul Teoretic „Nicolae Bălcescu” Cluj-Napoca)
Coordonator, prof. înv. primar Achim Adina

8. Vari Carla Loredana (Școala Gimnazială „Ioan Vlăduțiu” Luduș, jud. Mureș). Coordonator, prof. învă. primar Nistor Liana Monica

9. Olteanu Adi Valentin (Școala Gimnazială „Nicolae Tomovici”, Plopșoru, jud. Gorj). Coordonator, înv. Mogoșan Mihai Alin

10. Covrig Denisa-Georgiana (Școala Gimnazială Săscut, jud. Bacău)
Coordonator, prof. Gârmacia Simona-Maria

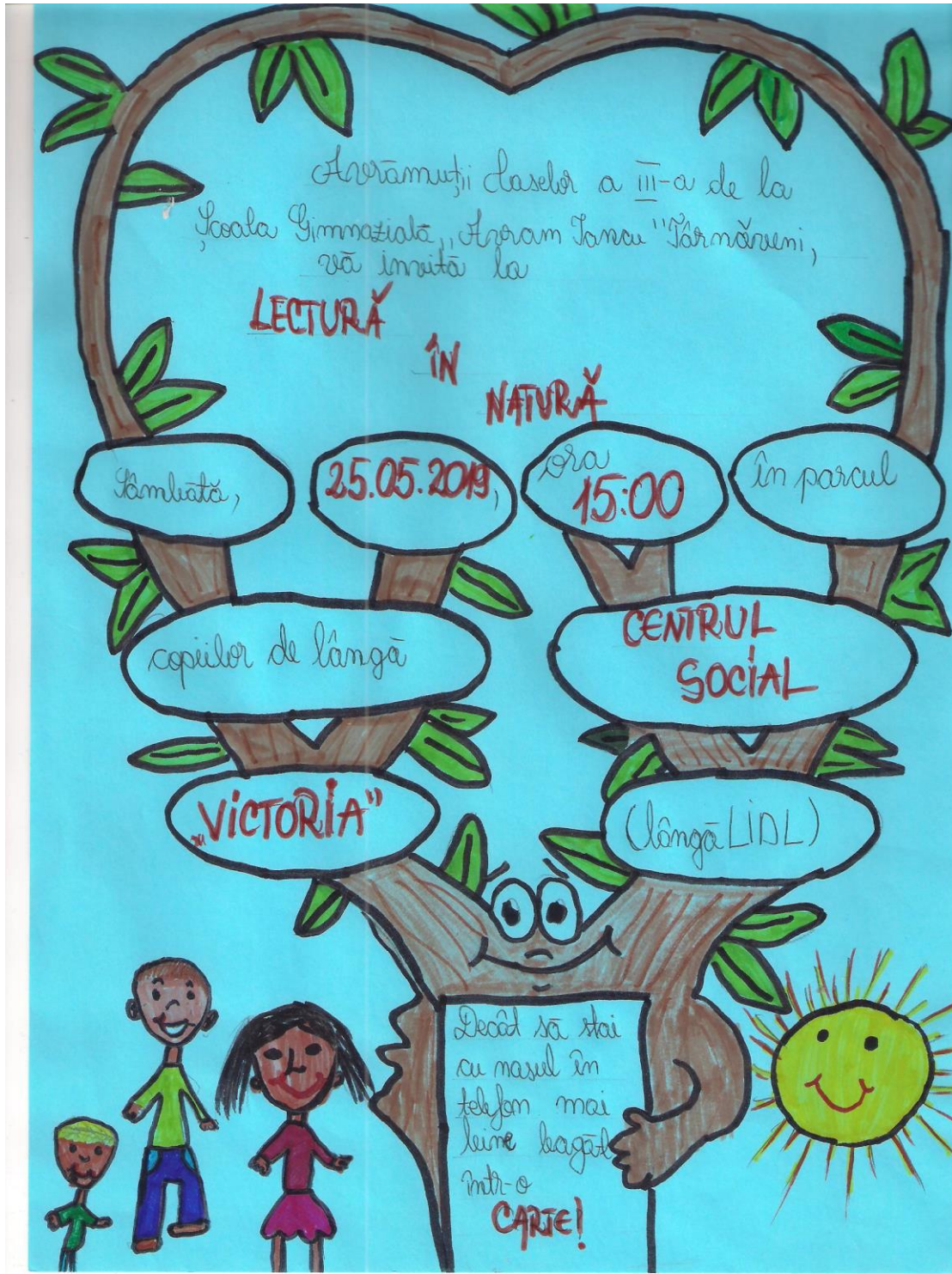

11.Bartha Andrei (Școala Gimnazială Nr. 4 Bistrița, jud. Bistrița-Năsăud)
Coordonator, prof. învăț primar Cuciurean Bogdan

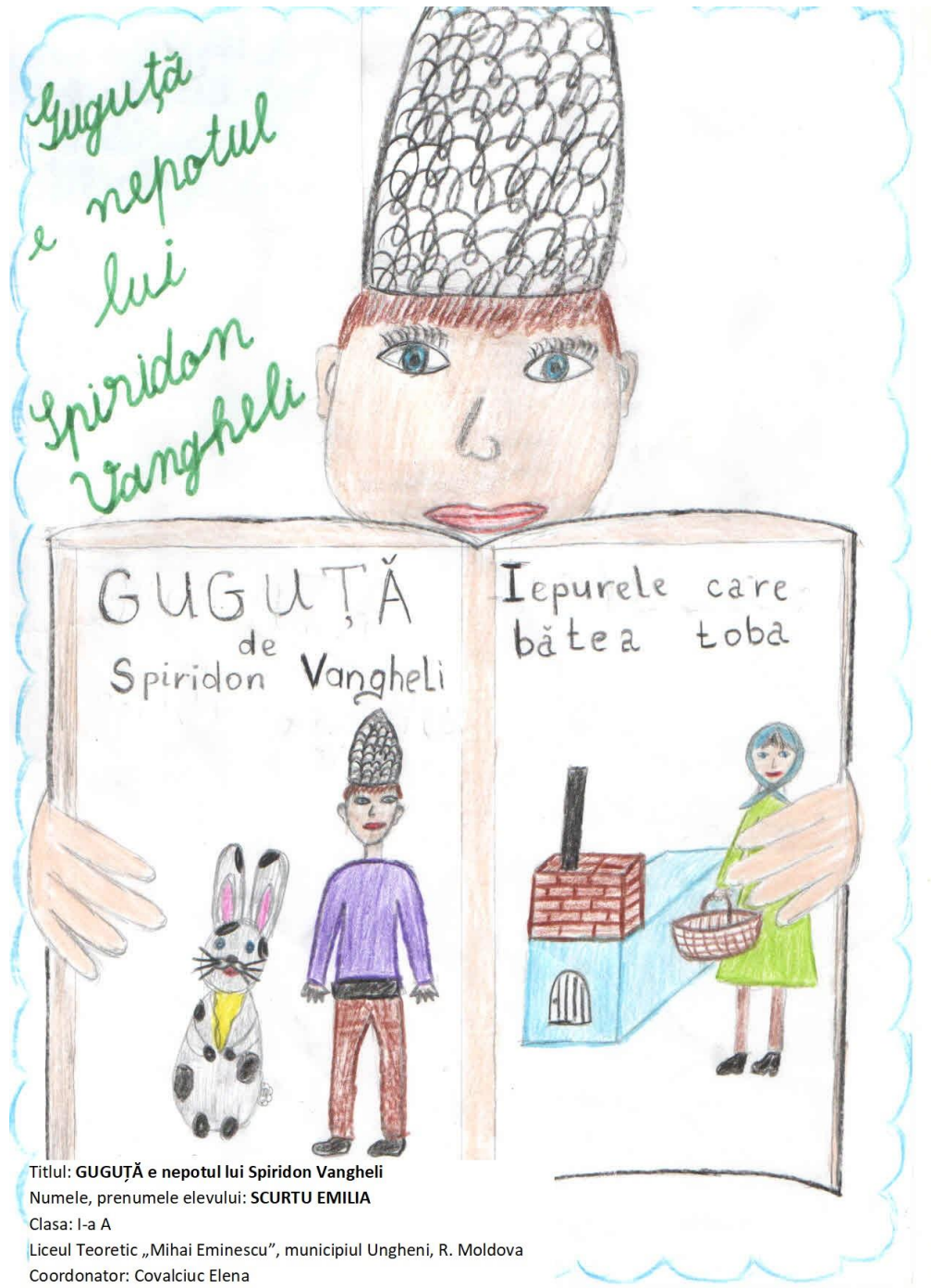

12. Deși Paula (Școala Gimnazială „Avram Iancu” Târnăveni, jud. Mureș)
Coordonator, prof. învă. primar Nan Angela

13. Hăloiu Carina, Tuță Izabela, Stoica Maria Ecaterina (Școala Gimnazială Mădulari, jud. Vâlcea). Coordonator, prof. Stoica Ana Lavinia

Mențiunea II**1. Scurtu Emilia (I. P. Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” Ungheni, Republica Moldova). Coordonator, prof. Covalciuc Elena**

2. Diculescu Anca (Școala Gimnazială Nr.169, Sector 6, București)
Coordonator, prof. învăț. primar Popa Carmen Elena

3. Mihaescu Oana (Școala Gimnazială Nr.169, Sector 6, București)
Coordonator, prof. învă. primar Popa Carmen Elena

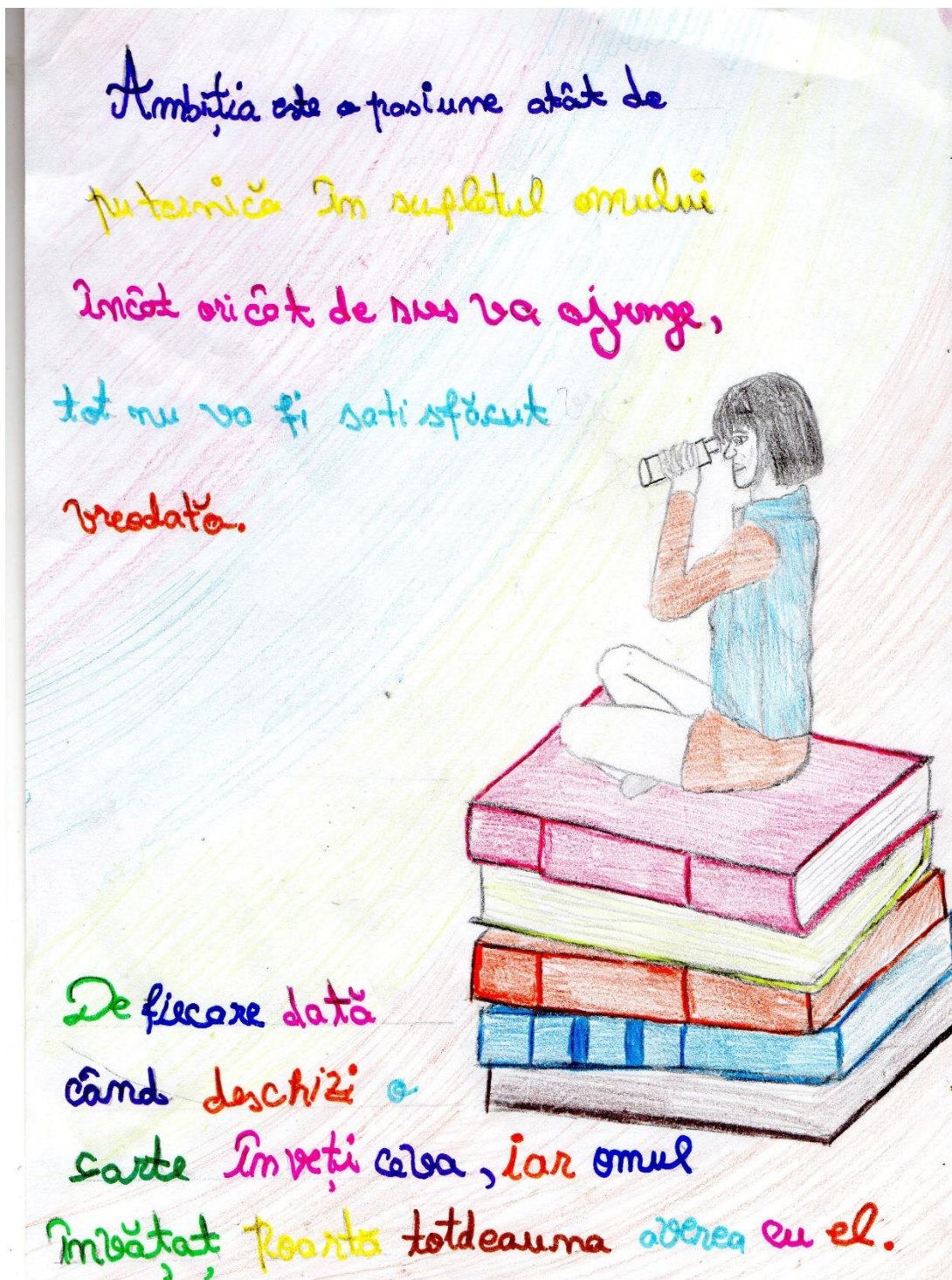
4. Șerbu Andreea (Școala Gimnazială Cireșu, jud. Brăila)
Coordonator, prof. Pricop Elena

5. Diaconescu Radu (Școala Gimnazială „Mircea Eliade”, Craiova, jud. Dolj)
Coordonator, prof. învăț. primar Ghinea Mihaela

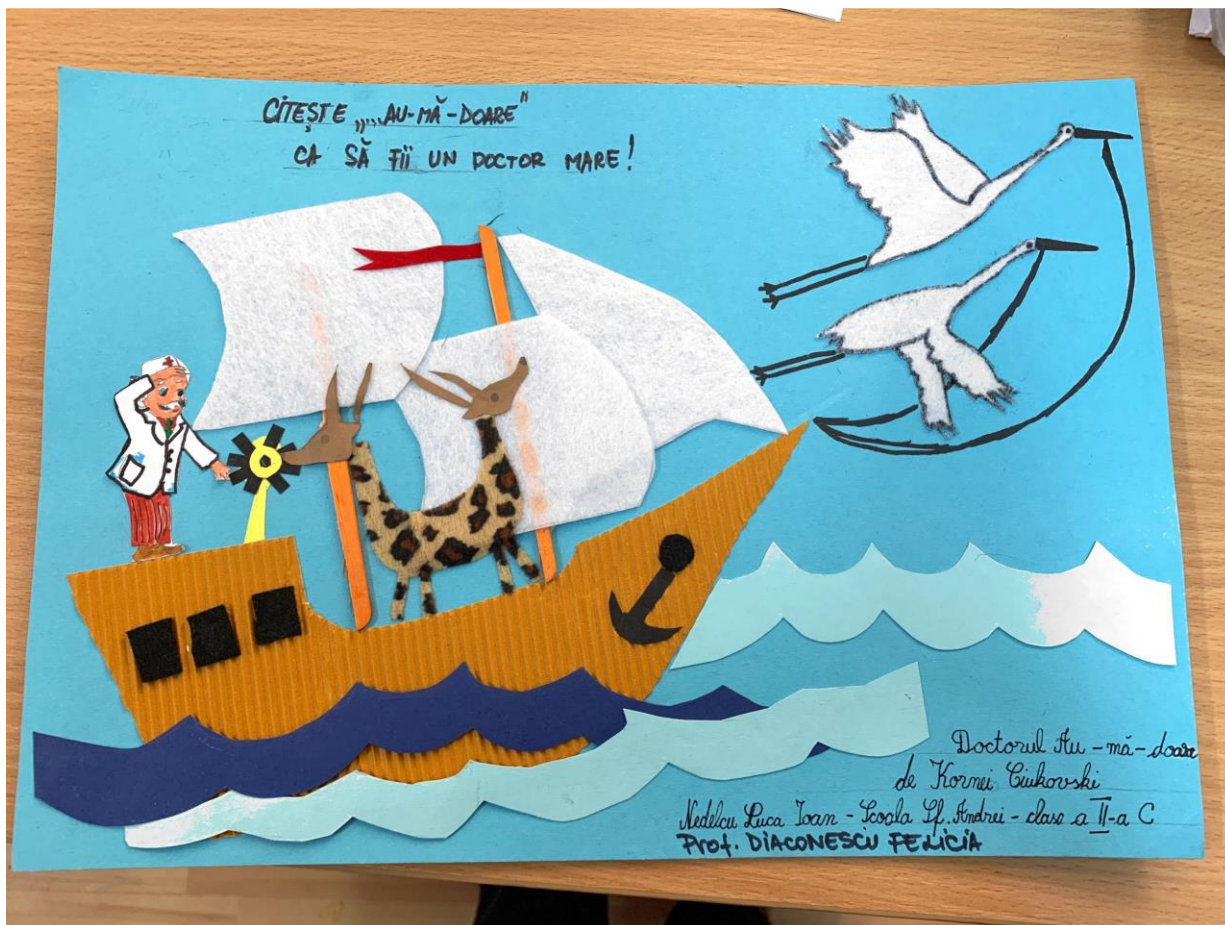
6. Cîrchea Maria (Școala Gimnazială Dorobanțu, jud. Constanța)
Coordonator, prof. învă. primar Paleru Rodica

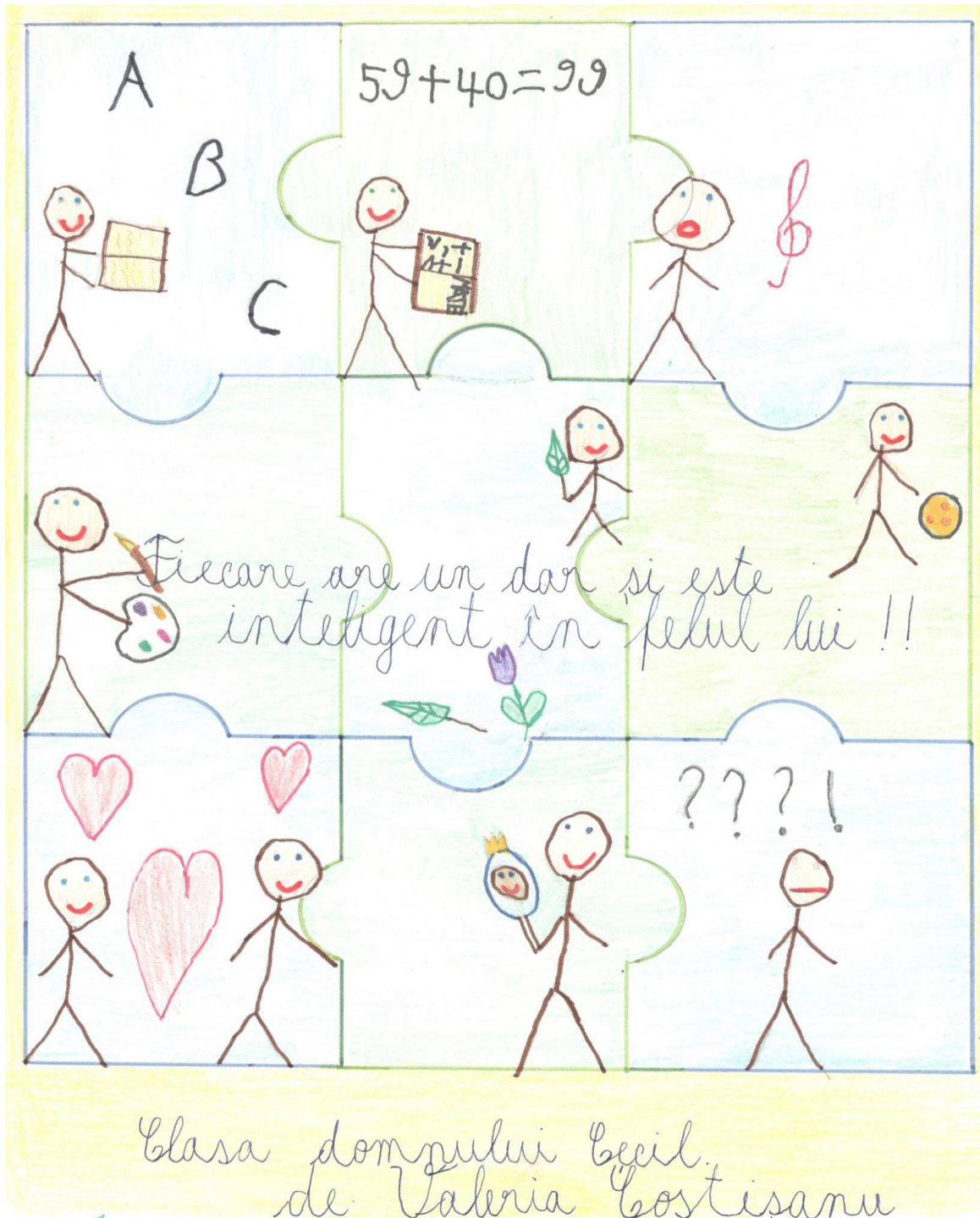
7. Vidrașcu Mara (Școala Gimnazială Ioan Opreș Turda, jud. Cluj)
Coordonator, prof. învă. primar Duca Elena Monica

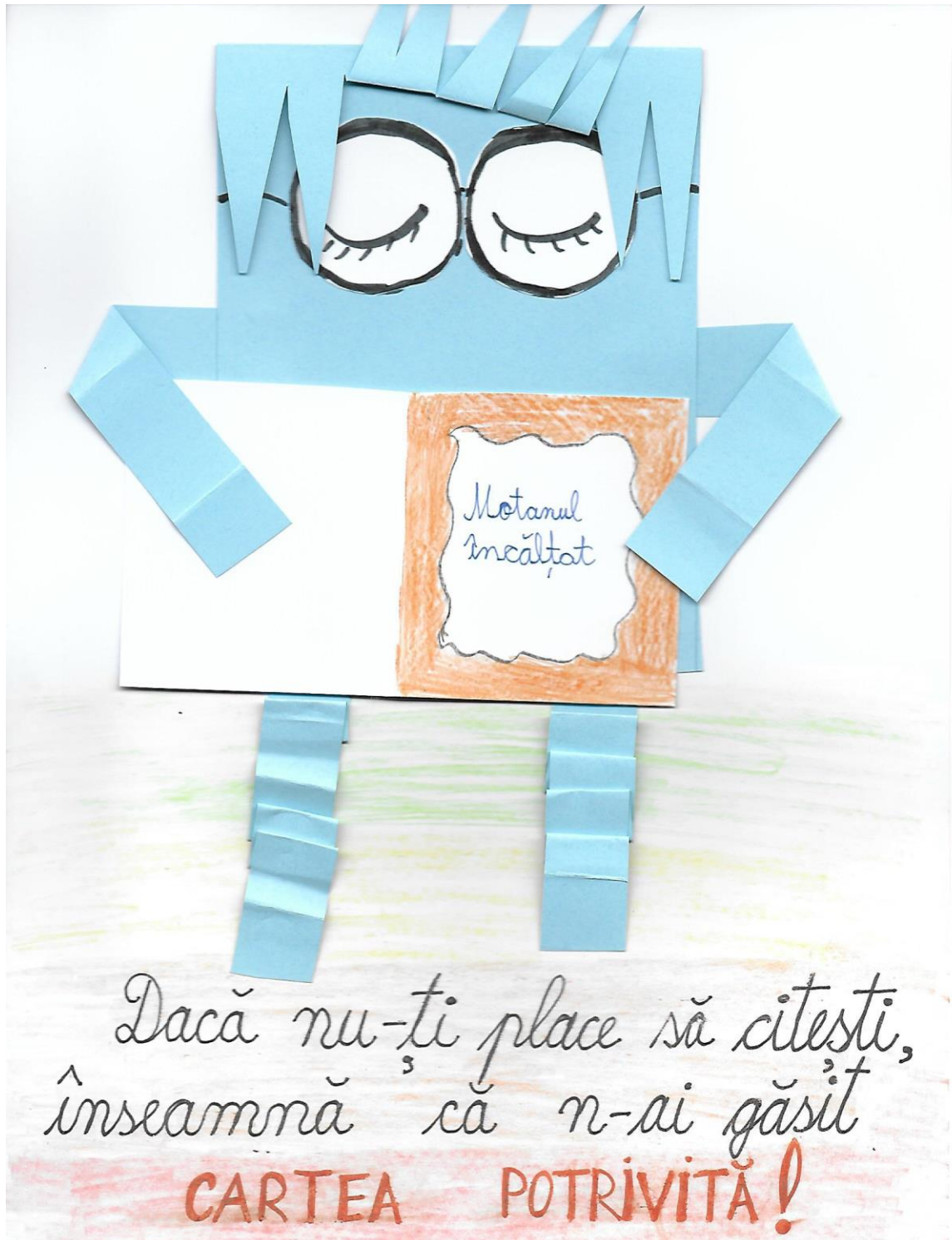
8. Nedelcu Luca Ioan (Școala Gimnazială „Sf. Andrei”, Sector 6, București)
Coordonator, prof. Diaconescu Felicia

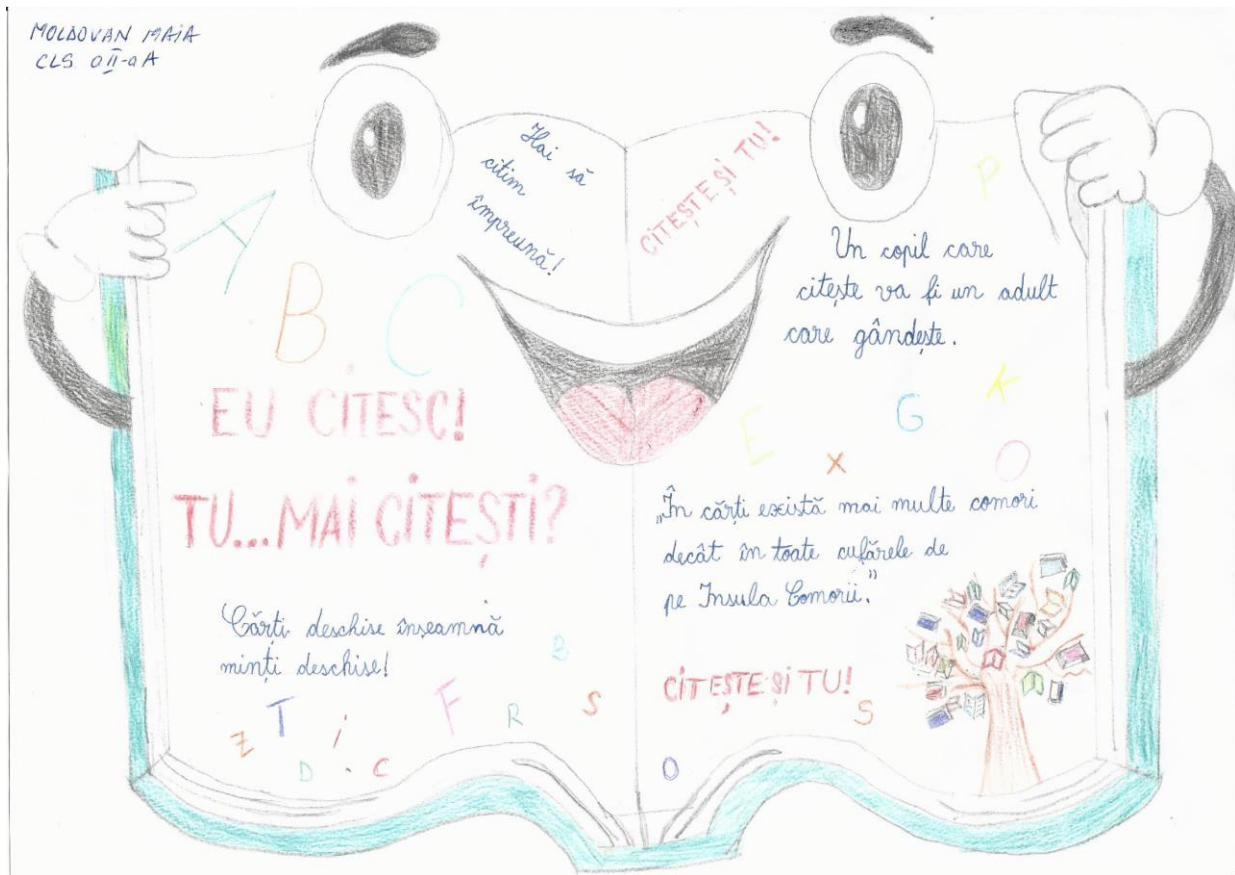
9. Nechita Andreea (Colegiul Național „Garabet Ibrăileanu”, Iași)
Coordonator, prof. Andreea Condurache

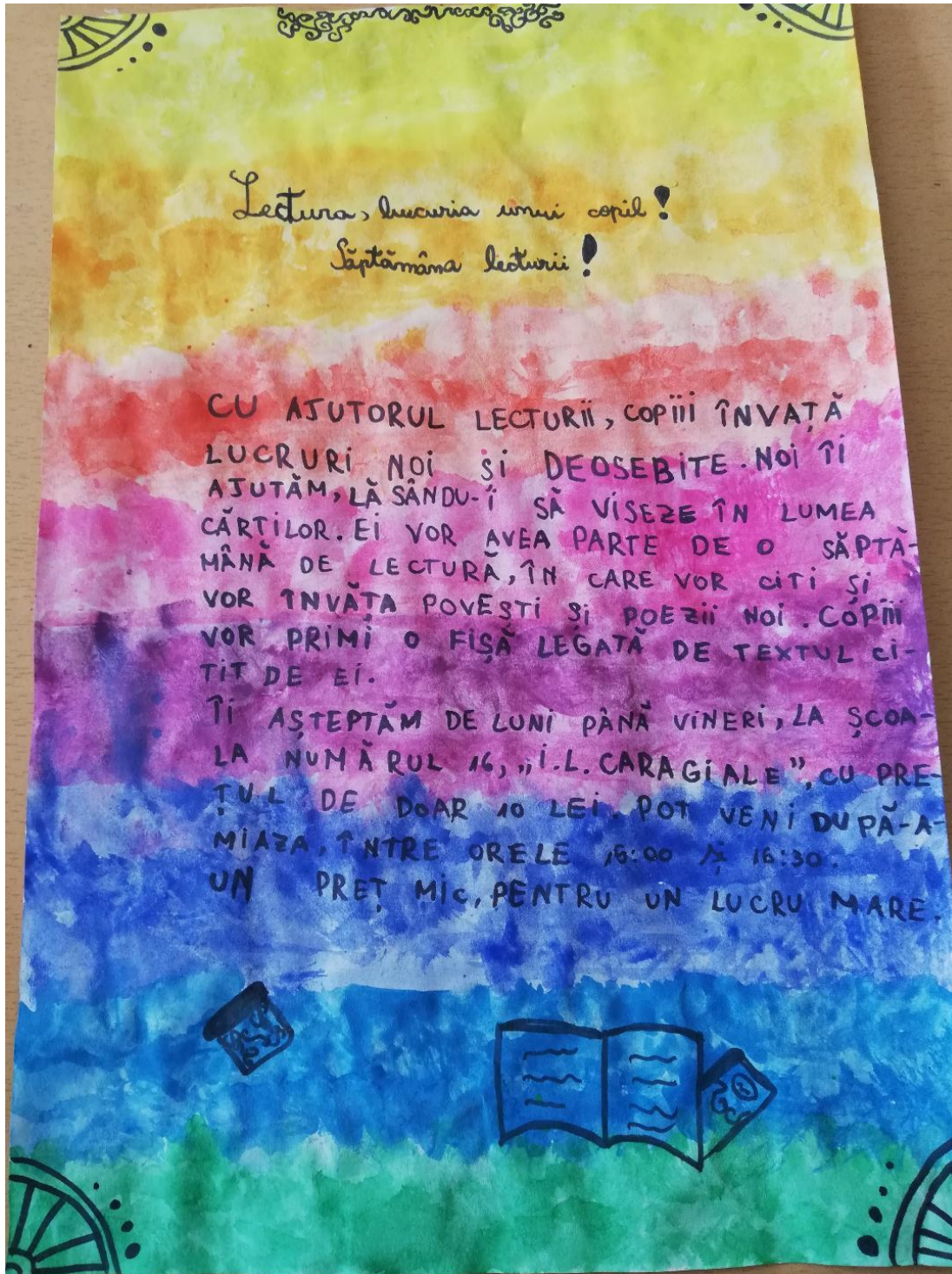
10. Szanto Delia (Școala Gimnazială „Ioan Vlăduțiu”, Luduș, jud. Mureș)
Coordonator, prof. învăț. primar Boca Maria Daniela

**11. Moldovan Maia (Școala Gimnazială „Mihai Eminescu”, Mediaș, jud. Sibiu)
Coordonator, prof. înv. primar Ciugudean Camelia**

12. Molea Diana (Școala Gimnazială „I. L. Caragiale”, Pitești, jud. Argeș)
Coordonator, prof. Ciobanu Sabina/ prof. Nedelcu Roxana

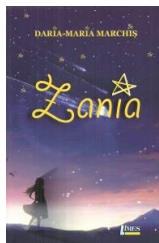

Premii-sectiunea Gimnaziu

MARELE PREMIU

Husariu Irina, Sarca Alexandra (Liceul Teoretic „Nicolae Băcescu”, Cluj-Napoca)
Coordonator, prof. Emilia Borza

Prezentarea cărții:

Ce poate face o stea inteligentă care se plictisește și este sătulă de superficialitatea surorilor ei? Ei bine, va coborî pe Pământ. E adevărat că fără voia ei. Ce va învăța cel mai greu? Nu o să vă vină să credeți, dar nu va ști să meargă, stârnind râsetele colegilor îngâmfați. Un cires japonez îi oferă șansa de intra într-o altă dimensiune în speranța că va reuși să regăsească drumul spre galaxia ei. Vă invităm să descoperiți aventurile Zaniei, dar înainte să o cunoaștem pe Daria, creatoarea ei.

DARIA MARCHIȘ, O SCRITOARE DE MII DE STELE

Dacă ne-ar fi spus cineva că anul acesta vom avea privilegiul să stăm față în față cu un scriitor în carne și oase, să-i cumpărăm cartea și să așteptăm cumiți un autograf, bineînțeles că nu l-am fi crezut. Ei, parcă, nu știm cu toții că adevărații autori sunt morți!

La ora de dirigiență, însă, s-a deschis ușa, lăsând să intre ... o scriitoare. Era firavă, cu un căpșor de fetiță, cu doi ochi imenși, negri, care ascundeau în ei întregul mister al Universului, cu o față de șoricel. Am simpatizat-o din prima clipă, dar atunci când a început să ne vorbească, am adorat-o.

Irina: Bine ai venit, Daria!

Daria: Bine v-am găsit! Mulțumesc de invitație. (*Zămbește timid, ceea ce ne ajută să continuăm*)

Alexandra: Noi îți mulțumim că ți-ai făcut timp să vii în mijlocul nostru. (*Îmi fac curaj să dau drumul întrebărilor grele*). Ei, bine, cred că toți suntem curioși să aflăm când ai început să scrii.

Daria: Anul 2016 a fost decisiv, iar, la început, doar mama mea a știut.

Irina: Au fost persoane sau evenimente care te-au influențat? Pe care le-ai inclus în carte?

Daria: (*Râde, ca și cum și-ar fi amintit de cineva drag*) Da, prieteni, membri ai familiei sau pur și simplu oameni pe care i-am observat pe stradă, care mă duceau cu gândul la personajele create. Au fost și evenimente din viața reală, pe care le-am trăit și le-am putut descrie foarte bine, astfel încât cititorul să simtă că participă la acțiune.

Alexandra: Au existat cărți care te-au influențat sau din care te-ai inspirat pe parcurs?

Daria: Evident! În carte fac o referire la *Charlie și fabrica de ciocolată*. De asemenea, m-am inspirat și din *Școala Magisterium* atunci când profesorii alegeau elevii. Bineînțeles, nu pot nega influența cărții

mele preferate, *Harry Potter*. Am preluat niște idei din și *Povestea Ellei* și încă vreo câteva mici asemănări cu *Cenușăreasa* și *Peter Pan*.

Alexandra: Ne-ai putea spune mai multe despre procesul de creație?

Daria: A fost o experiență nouă, amuzantă pentru mine, dar și grea, dar pe care aș mai repeta-o. Tot timpul am avut senzația că în mintea mea parcă exista mereu o persoană care îmi șoptea ideile. Este foarte important că mi-am format un program. Scriam câte două ore sau chiar mai multe pe zi, acest lucru depinzând de starea mea de spirit. Până la urmă, făceam asta din pasiune, iar când am ajuns la final am știut că vreau s-o public, deoarece simțeam că am realizat un lucru bun, calitativ, o poveste care ar merita descoperită.

Irina: Chiar a meritat publicată! Ai schimba ceva la carte, lucruri care poate acum ți se par nefolositoare sau plictisitoare?

Daria: În momentul de față cred că aș schimba finalul, dar dacă mă vei întreba peste câțiva ani, sigur aș schimba ceva, pentru că voi avea un alt tip de gândire.

Irina: Ne-ai spus că ai repeta procesul de creație, deci în viitor, vei mai scrie?

Daria: Cu siguranță! Chiar acum lucrez la a doua carte, o continuare a *Zaniei*. Doresc să mai scriu minimum șapte cărți pentru a face o serie a aventurilor *Zaniei*.

Alexandra: Sunt foarte curioasă cum au reacționat oamenii după ce au citit cartea? Te-au tratat diferit?

Daria: Toți au fost surprinși, având în vedere că nu au știut că scriu. Nu pot spune că mă tratează diferit, dar sunt mândri de mine, ceea ce mă bucură. Întotdeauna părerile vor fi împărțite, au fost și persoane cărora nu le-a plăcut cartea, dar majoritatea au fost încântați de ea, apreciind și munca mea, de asemenea.

Irina: Ți-ar plăcea să vezi cartea transpusă într-un film?

Daria: Bineînțeles. Cred că orice autor s-ar bucura dacă cineva ar dori să-i ecranizeze cartea. Deci da, mi-ar plăcea foarte mult.

Alexandra: Acum, în incheiere, le-ai putea da un sfat persoanelor care ar dori să scrie, dar le e frică de ce vor spune persoanele din jur?

Daria: Păi... Când intri în această lume să nu îți imaginezi că nu vei fi criticat, ci să crezi în forțele proprii și să mergi mai departe orice s-ar întâmpla.

Am felicitat-o și am îmbrățișat-o pe Daria Marchiș, autoarea *Zaniei*, sperând ca într-o zi, nu prea îndepărtată să-i calcăm pe urme și să fim autoarele unei cărți. E adevărat, timpul ne cam presează, căci Daria este elevă la noi la școală în clasa a VII-a.

Premiul I

Florincuța Adelina (Școala Gimnazială Nr.2, Chișcău, jud. Bihor)
Coordonator, prof. Mihaela Suciu

MĂRTURIILE UNUI SCRITOR

Cu prilejul Zilei Internaționale a Cărții (23 aprilie), avem deosebita plăcere de a o avea alături de noi, în cadrul disciplinei opționale *Lectura și abilitățile de viață*, pe scriitoarea Simona Antonescu,

câștigătoarea Premiului pentru Debut al Uniunii Scriitorilor din România, ediția 2016, datorită romanului *Fotograful Curții Regale*, devenit în scurt timp un bestseller.

Dorința de a vă avea în mijlocul nostru, într-o zi atât de specială, este cartea dvs. de debut. *Fotograful Curții Regale* mi-a amintit, încă de la primele pagini, despre o activitate pe care noi o desfășurăm în cadrul orelor de dezvoltare a povestirii orale, *Povestea fotografiilor*.

(Pe catedră sunt împrăștiate multe poze cu diferite imagini. Formăm grupuri mici, fiecare grupă își caută cinci poze de la care trebuie să inventeze o poveste, pe care o joacă apoi ceilalți colegi. La final se poate realiza și o variantă scrisă.)

După cum spuneam, citind cartea dvs., am descoperit mici povestiri pornind de la fotografii, iar acest sens Franz Mayer, personajul din centru acțiunii, devine responsabil pentru oamenii din jurul său, care află, uneori prea târziu, importanța unei clipe pe care aparatul său o făcuse nemuritoare. Mi s-a părut interesantă tocmai ideea de a nara povestea de viață a personajului fotografiat tocmai acum în plină epocă selfie. Ideea de curte regală m-a fascinat, titlul m-a determinat „să învârt cheia”, pătrunzând astfel în lumea cărții, în care clipa dintr-o fotografie autentică se transformă în întreaga viață din spatele fotografiei.

Un alt motiv pentru care mă bucură prezența dvs. este dedicația din introducerea romanului: „Fiului meu, Rareș: Eu ți-am dat rădăcini, tu înalță aripi!”, deoarece consider că tocmai lectura ne țese aripile cunoașterii.

- Bine ați venit în biblioteca școlii noastre! vă spun în numele întregii clase. Mă numesc Adelina Florincuța și sunt elevă în clasa a VIII-a.

- Mă bucură invitația din partea voastră! Sunt emoționată totodată, aflându-mă în fața unor elevi pasionați de lectura cărții mele de căpătâi.

- Pentru că astăzi este Ziua Internațională a Cărții, permiteți-mi, vă rog, ca prima întrebare să fie legată de bibliotecă, templul învățaturii. Cu siguranță, scriitoare fiind, cărțile ocupă un loc însemnat în viața dvs. Care sunt cărțile la care țineți cel mai mult?

- Am multe cărți dragi. Pot aduce în discuție două dintre ele... Una dintre ele este *Frații Karamazov*, pe care am citit-o prima oară la 14 ani. O cumpărase mama când eu eram în clasa a opta. Am citit-o cap coadă, nu știu cât am priceput din ea, mi-era clar și atunci că nu înțeleg totul, dar aveam în spate suficient de multe lecturi. De pe la 11 ani, nu mai citeam cărți de copii, trecusem la biblioteca mamei, pentru că mama-mi spusese: *Astea nu sunt pentru tine!* Atunci eu am zis: *Oooh! Minunat! Dacă nu sunt pentru mine, minunaaat!* Nu m-a plictisit absolut deloc *Frații Karamazov*. O altă carte dragă este *La Medeleni*, cartea pe care cred că am citit-o de cele mai multe ori în viața mea. Mi se părea mie că în Olgața și Dănuț regăsim în totalitate pe mine și pe fratele meu, mi se părea că în cartea lui Ionel Teodoreanu este descrisă exact copilăria noastră.

- Dați-mi voie, vă rog, să vă întreb în ce măsură cunoașteți istoria fotografiei?

- Nu o cunosc deloc. Toată istoria romanului a pornit de la fotografii vechi, expresive pe care le-am găsit pe internet. Îmi place să descriu o fotografie deoarece îmi imaginez momentele dinainte cât și de după momentul fotografic. Astfel am descoperit că Franz Mandy, devenit Mayer în roman, a fost unul dintre fotografi Casei Regale, despre care însă nu se mai știa nimic.

- Spuneți că puteți scrie după o imagine. Acest aspect are vreo legătură cu viața dvs. personală ... poate cu perioada copilăriei?

- Da. Am crescut la curte alături de părinți și fratele meu de vârstă apropiată. Parcă eram în clasa a II-a... În serile de iarnă, eu și fratele meu, fiind doi copii cuminți, tata ne cerea fiecăruia să scriem câte o compunere după unul dintre tablourile mamei de pe pereți. Cum tablourile erau aceleași, îmi imaginam alte și alte povești... A constituit un exercițiu!

- Puteți să ne spuneți cum s-a încheiat istoria cărții *Fotograful Curții Regale*?

- Am căutat pe internet, după cum spuneam, informații referitoare la primii fotografi din România. Mi-a atras atenți cel care a dat și titlul cărții. A devenit celebru după ce a surprins pe peliculă întoarcerea armatei române victorioase, trecând pe sub Arcul de Triumf din București, în frunte cu regele Carol I. Am început să scriu pe baza unei fotografii de familie care îi aparținea însuși fotografului. Am scris aproximativ 20 de pagini pe care le-am trimis unui site specializat în domeniul literar. Mi se cerea continuarea... Îmi lipsea cadrul fotografiei și atunci am început să mă documentez, să găsesc fiecărei fotografii propria poveste. Am ajuns la mici drame de familie. Pe măsură ce mă documentam, am descoperit mici povești petrecute în perioada respectivă, sfârșitul secolului al XIX-lea.

- Spuneți că dacă intrăm în lumea fotografiei, povestea acesteia ne întâmpină?

- Da, în trecut fotografia era o sărbătoare. Se făcea o fotografie pe an. Fiecare personaj se prezintă prin fotografie. Spre exemplu, personajul central nu avea copii, dar era specializat în fotografii pentru copii. Romanul de față este un alt fel de text literar. Astăzi fotografia este accesibilă oricui; este suficient să ne gândim doar la postările de pe rețelele de socializare!

- Așadar, datele biografice reale se împletesc în romanul dvs. cu elementele de ficțiune?

- Întâmplările petrecute în jurul meu s-au strecurat în carte, am adus propria experiență de viață în carte, persoane dragi mie au devenit personaje...Cartea îmi stârnește amintiri dragi sufletului meu!

- Finalul mi s-a părut surprinzător...

- În final, întregul fir narativ se schimbă. Descoperim cum ne putem schimba, chiar pe nesimțite...

- Vă felicit pentru cartea publicată și vă urez mult succes în toate proiectele dumneavoastră viitoare!

- Vă mulțumesc! Mi-aș dori ca și ecranizarea acestui roman să fie atât de apreciată de cititorii mei, precum a fost istoria cărții publicată.

În acest joc de rol am folosit ca surse de informare:

<http://www.bookaholic.ro/biblioteca-de-scriitor-simona-antonescu>

<http://www.youtube.com>

Premiul II

Luțai Ana Maria (Școala Gimnazială Nr. 119, Sector 4, București)

Coordonator, prof. Adriana Sandu

ÎNTÂLNIREA CU SCRITORUL MEU PREFERAT, MIRCEA CĂRTĂRESCU

Vara aceasta, datorită unui concurs de creație câștigat, am obținut drept premiu o întrevedere cu scriitorul meu preferat, Mircea Cărtărescu. Dar, în același timp, trebuie să-i iau un interviu care, ulterior, urmează să fie transmis pe un post de televiziune. Așa că, încă de atunci, am pregătit câteva întrebări pe

care i le voi adresa despre „Enciclopedia Zmeilor”, prima carte citită, semnată de acesta, care m-a motivat să continui să-i citesc operele.

În această zi de marți, urmează să-l întâlnesc pe artist la Palatul Copiilor. Sunt foarte emoționată, dar vocea calmă și prietenoasă a acestuia mă determină să mă relaxez.

- Bine ați venit! Mai întâi de toate, permiteți-mi să mă prezint: mă numesc Luțai Ana Maria și sunt elevă în clasa a opta, iar aici îl avem pe renumitul poet, prozator, critic literar și publicist român... Mircea Cărtărescu!

- Sunt flatat! Mulțumesc pentru invitație!

- Sinceră să fiu, nu știam prea multe despre opera dumneavoastră până anul trecut, când un prieten mi-a recomandat cartea „Enciclopedia Zmeilor”. De atunci, am început, pas cu pas, să vă citesc și alte opere complexe. Chiar acum, sunt în cursul citirii cărții „Solenoid”.

- Mă bucur că am darul de a schița zâmbete pe fețele copiilor; sper că operele mele interesează și adulții prin problematica lor. Sunt impresionat, de asemenea, de evoluția ta în domeniul literaturii.

- Consider că sunteți un scriitor pentru copii remarcabil. De când am citit „Enciclopedia Zmeilor”, am știut aceasta! Mi-a plăcut cum ați fost creatorul unei lumi fantastice a zmeilor. De asemenea, nu mă puteam opri din răs pe când o citeam datorită abordării științifico-fantastice cu care ați tratat acest subiect specific basmelor obișnuite. Seriozitatea cu care ați abordat cartea, relatând în prima parte: tipurile de zmei, anatomia, istoria, geografia și artele acestora, dar și în a doua parte în care ați relatat povești cu zmei din fiecare rasă arată o abordare diferită a zmeilor, ființe fantastice care displac cititorului-copil. Ați creat o lume a lor, oarecum paralelă cu cea a oamenilor; acest fapt nu numai că reprezintă o sursă imensă de umor, dar transformă lectura într-o plăcere continuă.

- Mulțumesc pentru faptul că-mi apreciezi opera, dar această opinie, faptul că sunt un scriitor „remarcabil”, este subiectivă. Există și alți scriitori contemporani excepționali, cum ar fi Ana Blandiana, Horia Corcheș, Florin Bican și mulți alții.

- Într-un interviu ați spus: „Eu am făcut un fel de pariu cu mine și cu el (Gabriel Liiceanu), să o termin în trei luni, să scriu cartea asta în trei luni. Și am terminat-o în trei luni, iar ilustratorului i-au trebuit 3 ani... ca să facă ilustrația”. Considerați că ar fi fost mai bine ca ilustrația să fi fost făcută de altcineva decât Tudor Banuș, având în vedere așteptarea de trei ani?

- În niciun caz, oricărui artist îi trebuie alocat timpul potrivit, iar în cazul lui Tudor Banuș, a fost de trei ani. Din punctul meu de vedere, acesta este un desenator remarcabil, care a putut concretiza întâmplarea și sentimentele redade de această carte prin ilustrațiile sale admirabile.

- Care a fost sursa de inspirație a cărții „Enciclopedia Zmeilor”?

- Copilăria mea a fost împărțită între jocurile cu prietenii în fața blocului și lectura. Bineînțeles că erau incluse și basme cu zmei și feți-frumoși. M-am gândit că tinerii mei cititori vor aprecia, amuzându-se de această abordare copilăresc-savantă.

- Ce anume motiv v-a determinat să scrieți „Enciclopedia Zmeilor”?

- Cred că timpul copiilor este supraîncărcat cu teme, lecturi impuse, proiecte. Practic, ei nu mai au timp și nici plăcere sau interes de a citi cărți. Enciclopedia mea încearcă să-i amuze și să le trezească pofta de lectură.

- Cu siguranță, ați reușit! Intenționați să mai scrieți ceva dedicat copiilor?

- Deocamdată nu știu, dar este puțin probabil, dat fiind că nu-mi place să insist pe o anumite temă. Sunt atât de multe alte subiecte și posibilități de abordare care mă așteaptă.

- Care considerați că este secretul interesului major al copiilor pentru „Enciclopedia Zmeilor”?

- Poate că este destinul și de aceea m-am născut pe 1 iunie! Glumesc, presupun că am reușit să-mi păstrez „copilăria” sufletească, spiritul ludic, în ciuda trecerii anilor. Pesemne și datorită ficțiunii pe care am introdus-o în opera „Enciclopedia Zmeilor”.

- Și o ultimă întrebare: ce părere aveți despre faptul că nu ați câștigat până acum Premiul Nobel, deși sunteți un autor mult apreciat și cunoscut, nu numai în România, dar și peste hotare?

- Sunt atâția mari scriitori în lume... Trăim într-o epocă în care încă există scriitori uriași, din care nimeni din lume nu ar putea să aleagă folosind niște criterii.

- Mulțumesc mult pentru interviul acordat și succes în continuare!

- Cu multă bucurie!

Premiul III

Mircea Bianca (Școala Gimnazială „Avram Iancu”, Dej, jud. Cluj)
Coordonator, prof. Nicoleta Varga

DE VORBĂ CU HORIA CORCHEȘ

Era o după-amiază însorită de primăvară ce în aparență nu promitea să aducă mari schimbări sau întâmplări, așa că am ieșit să mă plimb într-un parc din apropierea casei mele, cunoscut pentru stejarii și pinii înalți în care deseori au fost zărite veverițe. Mergeam cu o privire abătută pe chip, gândindu-mă cu tristețe la lipsa de interes față de cărțile contemporane, care au tendința de a prezenta o intrigă captivantă, însă pe parcurs ajung să te plictisească. M-am așezat pe o bancă oarecare, iar lângă mine se aflau doi școlari, ce am remarcat, nu fără mare uimire, că discutau cu înflăcărare despre o carte numită „Istoria lui Răzvan” scrisă chiar de un compatriot și totodată scriitor contemporan, Horia Corcheș. Auzind cuvintele de laudă la adresa acestei opere am plecat spre o librărie, cuprinsă de o curiozitate feroce. Am descoperit că această carte este recomandată unei vârste mai fragede, dar am cumpărat-o oricum.

După ce am ajuns acasă, am lăsat acțiunea cărții să mă cuprindă, având în vedere că literatura este o modalitate de a „muta” omul din real, așa cum această carte, destinată copiilor a făcut-o în cazul meu căci am ajuns să parcurg acțiunea cu o rapiditate incredibilă.

Încântată peste măsură, simțeam că îmi doresc o întâlnire cu autorul, realizând că aș putea să transform discuția noastră într-un interviu, datorită carierei mele de jurnalistă, pe care am îmbrățișat-o recent. Clujeni fiind, nu mi-a fost greu să-l contactez și i-am propus să ne întâlnim peste două zile, adică marți la ora 15:00, într-o cafenea din centrul Clujului, mobilată în stil baroc.

- Bună ziua! salut eu cu veselie, atunci când îl văd ajuns. Mă numesc Bianca Mircea și sunt jurnalistă de profesie. Speram că îmi veți acorda un interviu bazat pe cartea dumneavoastră „Istoria lui Răzvan”.

- Cu deosebită plăcere! Mă bucur că scrierile mele ating și inimile celor trecuți de perioada copilăriei, care nu mai au nevoie de îndrumare spre lectură.

- Nu vreau să vă plictisesc cu întrebările obișnuite, precum: „O să mai scrieți o carte?” sau „Câți ani aveți?” așa că o să încep cu primul gând ce mi-a trecut prin minte când am terminat cartea: De ce ați ales un subiect atât de atipic pentru copii? Adică, îl avem pe Răzvan, un băiat din viitor, care găsește în pod caietul de istorie al bunicului său peste care cade o picătură de sânge, și astfel el ajunge în diferite perioade ale istoriei, precum în vremea dacilor, în timpul domniei lui Vlad Țepeș, Iancu de Hunedoara și Mircea cel Bătrân. El corespundează cu prietenul său, Sergiu, pe care îl uimește cu peripețiile prin care trece. Băiatul ajunge să fie mai incitat de aceste aventuri decât de roboții și ecranele din jur, preferând să rămână acasă în pod, în loc să meargă la petreceri aniversare.

- După cum știți, tinerii din ziua de azi sunt mult mai interesați de lucrurile electronice, lăsând tradiția și trecutul să se piardă în neant, fapt ce duce, inevitabil, la repetarea istoriei, iar literatura nu mai este atât de apreciată din cauza lipsei de dinamism pe care, la prima vedere, o prezintă așa că am încercat să dovedesc faptul că istoria poate fi la fel de interesantă ca și monștii zilelor noastre.

- Deci susții ideea de lectură încă de timpuriu, pentru a ajuta la dezvoltarea intelectului copiilor?

- Din punctul meu de vedere, o dată intrat în universul cuvintelor „cazi” într-o lume a jocului, a fanteziei, iar astfel îți îmbogățești vocabularul, dar și înveți să înțelegi mentalitățile și trăirile ființei umane, așa cum spunea și Mircea Eliade în citatul său: „Citind și zburând ceea ce e unul și același lucru, nu faci decât să desenezi harta magică a propriului tău suflet”. În altă ordine de idei, copiii au nevoie să înțeleagă faptul că sentimentelelor nu trebuie influențate de părerile celor din jur, în caz contrar ele ajung să se „bată” cu propria natură.

- Mi se pare că, încă de la început, având în vedere că opera „Istoria lui Răzvan” este debutul dumneavoastră în această lume a creației, încercați să susțineți importanța acceptării consecințelor, raportându-ne la Răzvan, care călătorește în timp, și orice schimbare produsă de el poate avea urmări majore.

- Ideea de responsabilitate este, de obicei, îndepărtată de copii, care sunt obișnuși să nu facă nimic complex, iar astfel, prin acest băiat li se aduce la cunoștință importanța acțiunilor lor. Însă, dacă îți amintești, Răzvan nu deține informații istorice prea vaste, deci prin aceste „călătorii” am încercat să prezint percepția pe care o are un copil la prima „întâlnire” cu acest univers și, totodată, să readuc istoria la viață.

- Am vrut să vorbesc cu dumneavoastră și despre un subiect care mi se pare incitant: scrisul. Încă de când am găsit citatul lui Victor Hugo: „Un scriitor este o lume captivă într-o persoană”, m-am gândit de nenumărate ori că această activitate este atât o eliberare, cât și o tortură, fiindcă acțiunea și personajele bântuie neîncetat în creierul autorului.

- Eu cred că scrisul este despre „voci” ale subconștientului care au nevoie să fie eliberate în lumea largă și să iasă la iveală. Dacă tot ați pomenit de citate, mi-am amintit de Goethe care spunea: „Un om vede în lume ce are în suflet”, așa că îmi imaginez că o carte se poate „naște” prin suprapunerea lumii din capul autorului cu lumea reală.

- Bănuiesc că dedicarea face parte din elementele cruciale în procesul scrierii, nu? Îmi amintesc faptul că Charles Dickens a spus că își consideră cărțile propriii copii.

- Ei bine, îți dai seama că nu îmi pot considera operele doar niște produse ale fanteziei ce au ajuns tipărite. Fiecare scriitor lasă o parte din sufletul său în cărțile sale.

- Ați spus într-un articol că „un copil nu poate percepe fuga oamenilor, care cască hăuri adânci, ca niște pete albe pe harta enormă a înțelegerii”. Credeți că tinerii pot să se regăsească în povești sau că se pot folosi de ele pentru a evada din real?

- „Scriitorii buni scriu despre ei înșiși, chiar atunci când înfățișează chipuri care par opusul celor proprii. Un scriitor autentic își cunoaște până și cele mai ascunse colțuri ale personalității”, am citit cândva. Prin urmare, cred că tinerii se pot atât regăsi, cât și ajuta de povești, raportând acțiunea la viața de zi cu zi, înțelegându-și astfel mai bine trăirile și sentimentele.

- Răzvan este inspirat de o persoană reală, poate chiar de dumneavoastră din perioada tinereții?

- Știu că mulți scriitori celebri au folosit această tactică, însă prefer ca răspunsul meu la această întrebare să rămână un mister.

Verificându-mi ceasul am observat cu tristețe că timpul s-a scurs și că trebuie să ajung la un alt interviu.

- Din păcate, sunt nevoită să plec, însă vreau să știți că acest interviu a avut un impact enorm asupra mea și rămân cu gândul că prin această carte pentru copii aduceți un elogiu literaturii române!

- Și pentru mine acest interviu are o mare însemnătate, însă cred că îmi aduci prea mari laude. Ei bine, sper că ne vom revedea curând pentru reluarea discuției. La revedere!!

-La revedere! i-am răspuns, deschizând ușa cafenelei cu un zâmbet larg pe chip, înconjurată de mirosul unor zambile înflorite.

Mențiunea I

Mușat Alexandra (Școala Gimnazială Nr. 119, Sector 4, București)
Coordonator, prof. Adriana Sandu

INTERVIU CU SÂNZIANA POPESCU

Romanul de aventuri *Călătoria lui Vlad în Celălalt Tarâm*, scris de Sânziana Popescu, prezintă drumul personajului principal, pe nume Vlad, într-un teritoriu de poveste. Acesta simte că atenția părinților față de el scade odată cu nașterea fraților săi gemeni. Cu ajutorul locului magic, se refugiază de lumea reală, trecând într-una presărată cu personaje fantastice cum ar fi: zmei, balauri și strigoi ce prezintă o variantă modernizată a basmului des întâlnit. Când se confruntă cu creaturile ce îi doresc răul, realizează că ura ce o poartă este singurul obstacol ce îl împiedică în a realiza iubirea nemărginită ce i-o poartă părinții. În finalul călătoriei va descoperi că dragostea se poate împărți de nenumărate ori, fără a se împușina. Astfel, tânărul cititor înțelege că poate trece peste orice încercare cu ajutorul încrederii și iubirii reciproce a părinților.

După citirea cărții prezentate mai sus, autoarea Sânziana Popescu a acceptat propunerea mea de a lua un interviu în care va dezvălui mai multe despre tacticile și preferințele sale în materie de operă literară.

- Cum vă găsiți inspirația pentru a scrie?

- Ideile îmi vin subtil, pe ascuns, ce nu formează la început o imagine clară. Nu îmi pun întrebări despre originea lor, doar mă bucur când apar și încerc, pe cât posibil, să le cultiv și să le dezvolt.

Desigur, când am timp liber și mă aflu într-un cadru relaxant, ideile îmi vin mult mai repede și mai clar, însă consider că cele ce se fac văzute în prezența unor sentimente profunde, din viața de zi cu zi, sunt mai

inedite. Unele amintiri din propria-mi copilărie mă inspiră. Adăugând detalii fantastice și schimbând realitatea pe care o percepeam la vârsta respectivă, pot crea un alt tărâm cu alte acțiuni și personaje.

- Prenumele dvs. este adesea prezent în opere de tipul basmului. El v-a inspirat să vă axați pe scrieri ce vizează această specie literară?

- Îmi amintesc zilele de la școală în care doamna învățătoare ne citea povestiri și basme, iar de fiecare dată, când apărea numele meu, simțeam oarecum că destinul a făcut ca eu să aud respectiva scriere. Credeam că se leagă fie de personalitatea mea, fie de locul și oamenii ce a mă înconjurau. Poate acest lucru m-a ajutat să vreau să adaptez la prezent vechile basme, pentru a fi mai atrăgătoare pentru noile generații.

- Ce cărți citeați în copilărie și ce opere sugerați tinerilor cititori?

- De obicei, citeam cot la cot cu bunicul din partea mamei. Aveam o pasiune aparte pentru basmele scrise de Ispirescu, Vladimir Colin și Alexandru Mitru, ce m-au ajutat și în scrierea volumului *Călătoria lui Vlad în Celălalt Tărâm*. Eram foarte exigentă când venea vorba despre ce citeam. O carte trebuia să fie neapărat surprinzătoare, iar acțiunea, alertă. Personajele erau clar stabilite și descrise pe tot parcursul cărții. De asemenea, trebuia să fie loc de interpretare, deoarece adoram să îmi pun amprenta pe povestirea oricărei opere. Dacă întâmplările se desfășurau lent sau legăturile atât interne cât și externe erau simple și evidente, o abandonam de la primele pagini. Ca o recomandare, sugerez cărțile cu multă acțiune și un context diferit de cel real. Spre exemplu, cele scrise de Roald Dahl, Jules Verne și Hector Malot. Acestea stimulează imaginația tinerilor și modul lor de a vedea lumea.

- Aveți intenția să scrieți opere pentru adulți?

- M-am gândit și la varianta aceasta. Un volum fantasy sună interesant și atrăgător. Uneori simt nevoia să scriu și altceva, să evadesc din rutină, însă nu m-am decis încă. Momentan, voi rămâne fidelă cărților pentru tineri. Oarecum mă simt mai în siguranță în zona aceasta și cred că pot să mă exprim mai ușor prin scrierea lor. În plus, mai am câteva volume de terminat, iar majoritatea timpului meu este alocat spre terminarea acestora.

- Ce sfaturi le oferiți persoanelor doritoare de a scrie o carte?

- În primul rând, să aibă nespuse de multă răbdare. Consider că acesta este factorul principal ce conferă nașterea unei cărți elaborate, ce nu are un ritm prea alert. Dacă respectivul se grăbește în scrierea acțiunii, neacordându-i detalii și nemotivându-o, acesta devine seacă. În al doilea rând, informarea riguroasă cu privire la subiectul cărții face scrierea și exprimarea mult mai ușoară. De exemplu, dacă se specifică o anumită țară, este foarte folositoare cunoașterea monumentelor, deoarece pot constitui locul acțiunii, diversificându-o. Iar în final, alegerea unui titlu ce reflectă fie acțiunea, fie contextul în care se desfășoară este nespuse de importantă. Acesta trebuie nu trebuie să fie foarte precis, fapt ce stârnește interesul cititorului, iar folosirea unor cuvinte melodice favorizează răspândirea mai ușoară a denumirii cărții.

Mențiunea I

Isdrailă Ioana-Maria (Școala Gimnazială Nr.2, Tg. Ocna, jud. Bacău)
Coordonator, prof. Nicoleta Mazilu

VORBE ȘI CAFEA CU ALEX MOLDOVAN

Este o dupa-amiază destul de răcoroasă de primăvară, pământul primește picături dese de ploaie care scot sunete sacadate. Am emoții și idei, aflându-mă la cafeneaua literară „LITERA-CAFE“, în așteptarea sosirii lui Alex Moldovan, care mi-a promis de o lună acest interviu. Este scriitorul meu preferat, cărțile lui mi-au plăcut foarte mult. Aud ușa cafenelei, intră scriitorul și se îndreaptă spre scaunul din fața mea, mă ridic de pe scaun, întind mâna și mă prezint.

I.M.I.: Bine ați venit, mulțumesc pentru bunăvoință, domnule Alex Moldovan! Sunt Ioana-Maria Isdrailă! Pentru început, vă rog, faceți-vă o scurtă descriere!

A.M.: Am patruzeci și unu de ani, locuiesc în Cluj, sunt voluntar la o asociație pentru protejarea animalelor, iubesc jazzul. Am scris două cărți, dar am tradus aproximativ treizeci, printre care și *Mitologie Nordică*, *Harry Potter și prințul semisânge*. Acestea sunt pe scurt ce este mai important despre mine.

I.M.I.: Cum v-a venit ideea pentru cartea *Olguța și un bunic de milioane*?

A.M.: Nu știu sigur... Cred că imaginația s-a clădit din poveștile și cărțile citite cu plăcere, de mic; parcă visez la acele vremuri, când citeam cărți sau vizionam filme...

I.M.I.: În carte, am observat că Olguța nu vrea să își îndeplinească responsabilitățile, dar cu trecerea timpului ea devine mai responsabilă. De ce? (Gustă cu poftă din cafea...)

A.M.: În copilărie nici eu nu îmi făceam patul sau treburile casnice. Dar m-am schimbat, așa e la începutul adolescenței, când cu toții ne mai transformăm...

I.M.I.: Cartea aceasta a fost publicată la Editura Arthur, unde a fost finalistă la Trofeul Arthur. Ce credeți despre aceasta editură? Eu, de aici, citesc de plăcere mult, interesată, pentru delectare, dar și de curiozitate.

A.M.: Este extraordinară, mi-a dat șansa să traduc mai multe cărți, printre care și un volum din *Harry Potter*. Prin intermediul acestei edituri am putut întâlni mai mulți autori... (Spuse acestea cu o anumită sclipire în ochi!)

I.M.I.: Vă mulțumesc iărăși, dar vă rog, spuneți ceva pentru fanii dumneavoastră!

A.M.: Îi respect că mă susțin, că mi-au citit cărțile și că mă apreciază!

În timp ce eu și autorul ne luăm rămas bun, privirea mea întâlnește geamul, prin care se observă soarele. Bucuria mea datorată interviului este completată de frumusețea luminii...

Am ales să îi iau un interviu lui Alex Moldovan pentru că am citit cartea *Olguța și un bunic de milioane* și mi-a plăcut foarte mult. Olguța, ca personaj principal, dacă la început este indiferentă sau dezordonată, cu trecerea timpului demonstrează o schimbare majoră, în bine... Perioada adolescenței aduce schimbări vizibile în viața noastră... Mi-a plăcut să o citesc și, dacă va apărea, am să citesc, tot cu mare interes și plăcere, și partea a doua....

Site-urile de pe care am luat informații despre Alex Moldovan sunt:

https://www.goodreads.com/author/show/6951468.Alex_Moldovan

<https://www.editura-arthur.ro/info/blogitem/10-ganduri-despre-arthur-de-la-alex-moldovan>

dar și din capitolul *Muțumiri* din cartea *Olguța și un bunic de milioane*.

Mențiunea II

Țurcanu Daria (Școala Gimnazială Ungureni, jud. Bacău)
Coordonator, prof. Maria Burcă

DE VORBĂ CU FLORIN BICAN

Sunt Daria Țurcanu, elevă în clasa a V-a la Școala Gimnazială Ungureni din Județul Bacău. La ora de opțional „Lectura și abilitățile de viață” doamna profesoară ne-a cerut să ne gândim ce l-am întreba pe scriitorul român care a scris cea mai tare carte pe care am citit-o în ultima vreme. Să fiu sinceră nu am prea citit cărți de autori români. Mi-am amintit că în semestrul I după ce am citit textul *Tezeu și Minotaurul* scris de Florin Bican și mi-a plăcut, am ales să mai citesc ceva scris de autorul Florin Bican. Am găsit o carte numită „Și v-am spus povestea așa...”. În această carte este vorba despre un copil pe nume Doru care mergea cu părinții săi la munte, dar copilul era plictisit și voia să se joace. El avea în mână un căluț care se numea Ralf. A început să-și imagineze cum este să mergi pe cal și deodată s-au găsit toți într-o poiană la o sărbătoare a cailor. Doru împreună cu părinții lui au întâlnit caii năzdrăvani din povești: din povestea lui Harap-Alb, din povestea cu Aleodor – Împărat și din alte povești și pe Harap-Alb cu Gerilă, Setilă, Flămânzilă, Păsări-Lăți-Lungilă, Pe Făt-Frumos, pe Godzilla, turbotururica, Sfânta Duminecă, pe Împăratul Roșu, Împăratul Verde, pe Ileana Cosânzeana. Adică erau multe personaje din povești și fiecare dintre ele povestea prin ce au trecut în poveștile lor. În poveste erau și personajele din filme și ele povesteau despre ce li s-a întâmplat lor. Doru, copilul împreună cu părinții săi au ascultat poveștile spuse de căluții din povești. După ce am terminat cartea m-am gândit că aș vrea să fiu cu autorul în clasă la ora de opțional și să-l întreb, ca să audă și colegii mei, unele lucruri legate de poveste.

Eu: Cartea dumneavoastră este frumoasă. Cine v-a făcut să scrieți această carte?

Florin Bican: Ceea ce am scris e o carte plăcută nu numai pentru copii. Am scris această carte care adună toate poveștile frumoase românești despre care am auzit în copilăria mea. Mi-a venit această idee când a trebuit să îi spun nepotului meu o poveste înainte de culcare. Povestea a fost lungă deoarece pe băiat nu-l prindea somnul și a trebuit să inventez o legătură între toate poveștile pe care le știam și pe care le-am spus în seara aceea. De aceea în poveste există și personaje din filme precum Godzilla sau turbotururica.

Eu: Ce mesaj ați vrut să transmiteți prin această poveste?

Florin Bican: Nu m-am gândit să transmit ceva anume. Eu doar am vrut să spun poveștile așa cum mi-a plăcut mie să le aud. Cred că toate poveștile sunt la fel dar sunt și diferite. Toate au feți frumoși, toate au cai năzdrăvani, toate au Ilene Cosânzene, toate au împărați, toate au zmei, zâne sau vrăjitoare, dar sunt diferite prin felul în care binele învinge răul. Adică răul poate fi învins prin forță sau prin inteligență. Cred că felul în care este învins răul de bine este cel mai interesant într-o poveste.

Eu: Ce personaj din cartea dumneavoastră v-a plăcut cel mai mult?

Florin Bican: Nu am avut un personaj anume. Mi-a atras atenția într-o poveste calul. Era năzdrăvan și era un tovarăș săritor pentru eroul din poveste. Cred că pe jumătate erou era și calul în orice basm pe care l-am auzit în copilărie și de aceea m-am gândit că acest animal este cel mai bun povestitor al întâmplărilor prin care a trecut împreună cu eroul său. Nu degeaba i se spune „năzdrăvan”.

Eu: V-ar plăcea să fiți personaj în povestea „Și v-am spus povestea așa...”?

Florin Bican: Eu m-am simțit personaj în fiecare poveste spusă. Din copilărie am zis că sunt un Făt-Frumos, că sunt un erou și că îmi place să mă comport ca un erou.

Eu: În viitor ați dori să mai scrieți o carte asemănătoare?

Florin Bican: Da. Mi-aș dori să mai scriu ceva care să placă copiilor. Poate voi scrie o carte despre zânele care-l ajută pe Făt-Frumos.

Mențiunea II

Bebu Alexandru-Marius (Școala Gimnazială „Ilie Murgulescu”, Vela, jud. Dolj)
Coordonator, prof. Gabriela-Cristina Bădescu

CADOU „FERBONIAN”

Printre multele talente despre care am citit că le are, Ioana Nicolaie este maestră în a scrie literatură pentru copii. În *Ferbonia*, născocind o lume feerică, pe care toți (cred) o visăm, o lume de basm în care toate personajele sunt în armonie, autoarea creează o societate „altfel”, în care cei mici se pregătesc din timp pentru ce vor să devină când vor crește. Cele mai interesante sunt „năzărelile” personajelor, poveștile cu morală, din care cititorul are ce învăța. Sunt importante sentimentele care îi îndrumă pe protagoniști în salvarea Ferboniei: simpatie, curaj, ambiție, prietenie, înțelegere, ajutor.

Participând cu clasa la Târgul de Carte Gaudeamus, am ajuns la standul Editurii Arthur, unde Ioana Nicolaie își lansa recentul volum pentru copii, *Ferbonia*. Citisem pe internet câteva păreri și câteva fragmente, eram curios să aflu chiar de la autoare câte ceva.

- Bună ziua! Numele meu este Alexandru, sunt elev în clasa a V-a și am câteva curiozități despre *Ferbonia*. Sunteți amabilă să-mi răspundeți?

- Bună, Alexandru! Cu drag! Să auzim, ce te interesează?

- Păi... ador numele acesta, Ferbonia. De unde vine, ce înseamnă?

- Ferbonia este ținutul magic din carte. Dorind să inventez un nume de țară, am realizat o combinație între „fermecat”, „bun”, „frumos” și... vezi ce a ieșit! Ar însemna lumea în care tuturor ne-ar plăcea să trăim.

- Cum este lumea aceasta magică? Pare de basm, iar basmele sunt preferatele noastre, ale copiilor.

- Interesantă întrebare! Este o lume oarecum perfectă, în care se înțeleg toți cu toți, se dezvoltă prietenii profunde, întrajutorarea este cea mai importantă.

- De ce credeți că ar trebui citită cartea?

- Așa cum ai spus, prezintă o lume de basm. Cuprinde așa-numitele năzăreli, povestioare cu tâlc din care copiii au multe de învățat. Este un fel de roman polițist, iar copiilor le plac jocurile de rol, le place să-și imagineze că sunt în pielea unor personaje și că, alături de ele, reușesc să descopere comori, să rezolve situații problematice, să salveze lumi.

- Pe coperta a patra este scris: *Ferbonia: o lume prietenoasă și colorată cu năzăreli, unde prima regulă este „Nu trece nepăsător pe lângă celălalt”*. Aceasta este deviza dumneavoastră? Mi se pare un sfat sănătos...

- Încerc să ajut cât și cum pot. Nu reușesc mereu, dar „Încercarea moarte n-are”.

- Care este personajul în care vă regăsiți mai mult din *Ferbonia*?

- Ușoară întrebare, dificil răspuns... Cred că un scriitor se regăsește în fiecare personaj creat, pozitiv sau negativ. Eu, cel puțin, las o parte din mine în fiecare erou creionat.

- Mulțumesc din suflet pentru răspunsuri! Mi-ați făcut un cadou... „ferbonian”!

Surse: 1. <https://cutia-cu-litere.blogspot.com/2016/08/ferbonia-de-ioana-nicolae-o-carte.html>

2. <https://www.goodreads.com/book/show/27855788-ferbonia>

3. <http://lauracaltea.ro/articlesite/ferbonia-ioana-nicolaie-fragmente-in-avanpremiera>

Premii- secțiunea Liceu

Marele Premiu

Volpe Vali Valeria (Colegiul Tehnic „Ion Creangă” Târgu-Neamț, jud. Neamț)
Coordonator, prof. dr. Andreea-Oana Andrușcă

LECTURA CA FUNDAMENT CULTURAL

Opinez că lectura de plăcere și lectura critică sunt două paradigme pe cât de opuse, pe atât de interdependente. Lectura de plăcere a unui text nu se suprapune – decât în cazuri rarissime – peste nivelul superior din punct de vedere cognitiv al interpretării.

În primul rând, lectura de plăcere este corespondentul în plan existențial al obiectului de cunoscut, în timp ce lectura critică sau interpretarea este asociată cu voința lectorului de a se plasa într-o zonă a cunoașterii. Între aceste două extreme ale situației hermeneutice se impune *sinele*, dar acest proces este condiționat de sfera în care se încadrează depozitarul acestor elemente: fie în dimensiunea *ek-sistenței*, a simplei existențe în mundan, fie în dimensiunea *fi-ințării*, această coordonată fiind cea a trăirii spirituale intense, împletindu-se cu latura rațională a individului, dar depășind-o prin plasarea ei în sferile înalte ale înțelegerii afective, potențând, astfel, actul creator.

În al doilea rând, prin procesul interpretării, textul se transformă într-un ax ale cărei extreme sunt *a crea* și *a cunoaște*. Aroganța cititorului hyllic îl împiedică să treacă de nivelul strict obiectual al operei, rămânând captiv în această bază literală. Însă nu baza obiectuală este cea care conferă operei atributul de operă, ci tocmai *aletheia*, adică starea de neascundere care derivă dintr-o anumită ființare a operei la care nu pot accede decât lectorii pneumatici. Aceștia nu consideră lectura ca fiind o pârgie întinsă spre interpretare, ci admit intrarea în funcțiune a sistemului de cunoaștere stabilit *a priori*, sistem ce facilitează în primul rând înțelegerea.

Prin urmare, conceput încă din primordialitate ca topos ființial dihotomic, prin intermediul lecturii critice, individul își poate actualiza două dimensiuni axiomatice: cea de instrument, în acest caz fiind asimilat conceptului de obiect și cea de subiect, proiectându-se în deschis, adică în operă, prin el însuși.

Premiul I

Iancu Mirela (Liceul Tehnologic Transporturi Auto, Craiova, jud. Dolj)
Coordonator, prof. Mariana Vînători

DE CE MAI CITIM?

Aș începe printr-o constatare tristă, nefericită: tinerii de astăzi nu mai citesc la fel de mult sau nu mai citesc deloc! E firesc, într-o oarecare măsură; lectura înseamnă plăcere, explorare, descoperire, entuziasm, aventură, dar și o alternativă, o altă opțiune la cele două, trei ore pe zi de program TV sau la a bate mingea pe maidan. Acum, noi, elevii, tinerii, în general, avem foarte multe opțiuni de *entertainment*, suntem „în pas cu tehnologia, cu gadget-urile”. Deci e firesc cumva ca literatura, cultura, cartea să se mute și în mediul online, să-ți fie mai la îndemână să faci un referat din informațiile obținute pe net, decât citind un vraf de cărți. Dar nu aceasta este calea spre cunoaștere! Ci LECTURA! Citiți! Lectura vă dezvoltă din punct de vedere uman, spiritual, deveniți mai creativi, mai buni, vă îmbogățiți imaginația și viața.” Sunt mulți copii, mulți tineri care citesc și nu ar fi OK să generalizăm faptul că tinerii nu citesc. Un alt sfat, de data aceasta, pentru mass media, pentru presă și pentru părinți: „Promovați cititul, promovați cartea, puterea exemplului funcționează.”

Să nu mănânci cu zilele, mă refer la masa de prânz, ca să strângi bani pentru cărți; să iei la picior librăriile, anticariatele și bibliotecile pentru cărțile dorite. Probabil că s-au schimbat raporturile tinerilor cu cartea, probabil că acum ei citesc mai mult online; se descarcă și se citesc e-book-uri... Probabil că bibliotecile nu mai sunt vizitate decât de elevii de la școală și tot pentru „lecturi obligatorii”. Tinerii încă mai cumpără cărți și îi văd mereu la târgurile de profil (Gaudeamus, Bookfest, Kilipirim, Libris), cu unii mai stau de vorbă și e o bucurie foarte mare să îi știu iubitori de carte. Din păcate, bibliotecile au rămas cu un fond sărac, insuficient, de carte. Acum este șansa librăriilor să atragă tinerii cititori, să se reinventeze ca spații culturale calde, vii, interactive, unde poți bea un ceai, poți asculta muzică, poți răsfoi o carte. Ce pierde un tânăr și, la urma urmei, un om care nu citește? Sunt atâția oameni care par să fi reușit în viață (mă gândesc la reușită într-un sens material, bănesc), fără să fi umplut rafturi cu cărți în propria casă, fără să-i fi citit pe marii autori ai lumii și fără să fi ținut jurnale de lectură. Este ceva ce doar cartea, doar cititul îi poate oferi ființei umane? Da, cartea te umanizează, te pune în valoare, îți evidențiază potențialul. Trăiești atâtea experiențe de viață câte cărți citești. Nimic nu se compară cu cartea, cu obiceiul de a citi.

Lectura cărților te dezvoltă ca ființă umană, ca ființă spirituală, devii mai înțelept și ajungi să înțelegi sensul lucrurilor. Așa cum spunea Alan Watts, un mare gânditor, în *Înțelepciunea nesigurantei*, ajungi să-ți pui întrebări: *cine sunt eu, de unde vin și încotro mă îndrept, care este sensul și menirea mea*. Nu trebuie să confundăm evoluția și dezvoltarea noastră personală, umană, spirituală, cu succesul material/financiar. „Cărți deschise pentru minți deschise” a fost mesajul cultural pe care Editura Herald, prin intermediul campaniei „Te așteptăm în librărie!”, l-a transmis și în acest an tuturor iubitorilor de carte, și anume acela de a pune în prim-plan rolul esențial pe care cărțile îl joacă în educația noastră non-formală. Când deschizi o carte, de fapt îți deschizi mintea. Cărțile sunt chei aflate la dispoziția ta, pe care le poți folosi oricând și oriunde. Ele te ajută să descifrezi lumea și oamenii care te înconjoară, să te adaptezi la nou, beneficiind atât de înțelepciunea și experiența de viață a gânditorilor din trecut, cât și de ideile

revoluționare, de ultimă oră, ale specialiștilor contemporani. Lectura trebuie să fie o provocare care să te determine, să te incite, să te provoace. A citi astăzi Jules Verne, Alexandre Dumas, Mark Twain, James Fenimore Cooper (*Ultimul mohican*, *Vânătorul de cerbi*), Karl May (*Winnetou*) etc ar fi anacronic. A apărut un alt tip de literatură pentru tineri, cu alt gen de personaje, cum este *Cântec de gheață și foc* a lui George Martin, seria *fantasy* ecranizată în *Urzeala tronurilor* (*Game of Thrones*). Important este ca noi să citim. Gusturile și preferințele personale se cultivă. Nu-i poți cere unui adolescent care este pasionat de literatura SF să citească Liviu Rebreanu sau Mihail Sadoveanu. De ce să ma citim? Cititul te face să visezi, să evadezi în orice lume vrei tu. Călătorești cu mintea peste tot în lume, dar și în alte locuri imaginare.

Cititul îți dezvoltă imaginația, despre care Einstein spunea că *"este mai importantă decât cunoașterea. Cunoașterea este limitată. Imaginația face ocolul lumii."* Tot el spunea că *"logica te va duce din punctul A în punctul B. Imaginația te va duce oriunde..."* Cititul te va învăța să fii mai tolerant; cititul îți dă acces la mințile altor oameni, vezi cum gândesc, vezi că suntem diferiți, înveți că ai dreptul la o opinie personală, îți formează personalitatea. Copiii vor învăța că este OK că suntem diferiți, că este ok să aibă o altă opinie, că este ok să gândească singur, că este ok să-și împărtășească părerile și că este ok să fii oaia colorată din turmă...

Cititul te ajută să înțelegi anumite stări, emoții, comportamente (ale tale sau ale celor din jur), te ajută să empatizezi. Te ajută să te descoperi pe tine și lumea din jurul tău. Citind despre emoțiile personajelor, despre situațiile cu care se confruntă ele, copiii pot descoperi soluții noi la problemele cu care se confruntă chiar ei în viața de zi cu zi. Cărțile îi vor ajuta într-un final să ia decizii, să acționeze, să facă alegeri și să și le assume. Cititul te ajută să comunici mai bine, să te exprimi mai bine și să crezi relații mai bune cu cei din jur. Îmbogățindu-și vocabularul, copiii vor putea să-și exprime mai bine gândurile, ideile, vor căpăta încredere în ei și vor socializa mult mai bine. Vei găsi oameni cu aceleași pasiuni împreună cu care vei împărtăși idei, vei crea proiecte, vei schimba lumea în bine. Cititul îți mărește perspectivele, nu te limitează și nu te face să bați pasul pe loc; te face să vrei să descoperi mai mult, să cunoști mai mult, să ai standarde de viață mai înalte. Te ajută să evoluezi prin autodepășire. Dacă mai mulți oameni ar citi, am vedea mai puțini oameni pe bancă în fața blocului, spărgând semințe și bând bere la pet! Cititul te dezvoltă mental, te ajută să-ți dezvolți gândirea critică, să știi să alegi din ceea ce îți se transmite, să extragi esențialul, să mergi pe drumul tău. Copilul nu va mai fi atât de ușor de "păcălit" de alții care vor să transmită fel de fel de "pseudo-științe" sau teorii extremiste sau manipulative! Cititul te ajută să-ți descoperi pasiuni noi. Este nevoie ca fiecare dintre noi să avem o pasiune, ceva care ne face plăcere și ne stimulează pentru a avea o viață mai împlinită și mai sănătoasă. Cititul te ajută să te concentrezi mai bine și să fii mai atent. Simplul fapt că stă aplecat asupra unui text și că este atent la ce scrie acolo este o mare victorie pentru fiecare copil. Lăudați-l de fiecare dată când îl vedeți citind! Cititul este ca o terapie. Cititul este cea mai frumoasă metodă de relaxare și îți îmblânzește sufletul. De ce să pierdem așa un dar? Este cea mai ieftină și cea mai bună metodă prin care poți să crești un copil echilibrat, bogat și frumos sufletește! Tu, ca părinte, îți asumi marele eșec de a-l priva pe copilul tău de acest minunat DAR, care îi va putea face viața mai frumoasă? Data viitoare, când ai de ales între un gadget și o carte mică, ce vei alege?

**Oancea Theodora (Liceul „Voievodul Mircea”, Târgoviște, jud. Dâmbovița)
Coordonator, prof. Elena-Diana Oprea**

LECTURILE MELE

Nu mi-a plăcut dintotdeauna să citesc și nici nu îmi amintesc să mă fi ademenit vreo carte când eram prin clasele mai mici. Parcă a trecut un secol de când primeam, la sfârșitul lui iunie, liste cu lecturile de vacanță pentru anul școlar următor. Acum, sigur că îmi aduc aminte de ele cu drag, dar atunci erau un mare chin și un motiv de ceartă cu părinții. Așa că ultimele săptămâni de vară erau mereu cele care mă torturau; de-a dreptul furtunoase erau! Nu mai conta cât de frumoasă fusese vacanța căci, cu puțin timp înainte de a se termina, trebuia să mă apuc să fac fișele de lectură pentru cărțile citite. Lecturile impuse din vacanțele de vară m-au făcut să realizez care a fost momentul în care am început să citesc pe bune, pe nerăsuflăte. Subiectul unei cărți îmi scoate acum adevăratele sentimente la suprafață, îmi oferă șansa să trăiesc intens fiecare moment al vieții mele, fără să practic vreun sport extrem. În prezent, lumea cărții, pentru mine, este o lume a luminilor, aici nu e loc de întors... ești înconjurat din toate părțile de proiectoare care mai de care mai sofisticate care îți ard pielea sufletului, care te ademenesc la visare. În lumea cărților sunt coridoare lungi pe care te plimbi în voie și afli lucruri despre tine... aici este singurul loc unde poți spune că ajungi la performanța de a auzi atomii și de a realiza că oamenii nu sunt prizonierii sorții, ci doar ai propriei minți.

Lecturile îmi oferă șansa să trăiesc sentimentele primei iubiri de fiecare dată când răsfoiesc paginile unui roman de dragoste. Și, mai mult de atât, m-au determinat să mă gândesc acum la două lucruri foarte importante: pe de-o parte, e grozav că ești direcționat de școală spre lectură, atunci când nimeni altcineva în viața ta de adolescent nu o face, iar pe de altă parte, e oribil să îți se impună să citești numai clasici - pentru că există sute de comentarii în cărți și pe internet, informația este la tot pasul, trebuie doar să îți arunci privirea asupra ei - sau cărți total nepotrivite pentru vârsta ta, pentru nivelul tău de înțelegere și de percepție a realității.

Totuși, nu văd, momentan, o altă soluție, decât cea ca lecturile de vacanță să existe în continuare, mulți rămân, poate, numai cu acestea, dar sub o formă puțin schimbată, adaptată fiecărei generații. Memoria mea nu reține date cu privire la lecturile din clasele primare, dar știe că cititul de voie, de nevoie i-a adus acea libertate interioară de care avea nevoie.

Așadar, acum știu că mulțumită lecturilor impuse, am devenit o cititoare împătimită, ceea ce mă face să le apăr cu duioșie și nostalgie, să-mi doresc să existe în continuare, în ciuda tuturor dezavantajelor cauzate de o prea avansată tehnologie a momentului care te acaparează și te îndepărtează de lectură. Cărțile sunt singurul lucru care rămâne pur și poate un pic învechit într-o lume în care tehnologia și lipsa manierelor sunt prezente fie că vrei, fie că nu.

Premiul III

Mitrea Cristian (Liceul Teoretic „Avram Iancu” Cluj-Napoca)
Coordonatori, prof. Mariana Crișan și Bibl. Ana-Maria Ruța

LECTURĂ CRITICĂ VS. LECTURĂ DE PLĂCERE

Cugetarea este abilitatea care decelează specia umană de restul regnului animal, după cum afirmă B. Pascal: „toată măreția noastră stă în cugetare”. Cărțile sunt, în consecință, gânduri transpuse în limbajul scris. Așadar, în opina mea, lectura de plăcere a cărților nu trebuie receptată ca antipodul celei critice, ci, mai de grabă, cele două trebuie văzute ca noțiuni complementare, interdependente, ambele caracteristice omului, singurul „animal cugetător”.

Pe de-o parte, este necesar să acceptăm că lectura nu mai este o activitate dezirabilă, în era diverselor alte opțiuni. Intenția regimului comunist de a eradica analfabetismul a condus, în mod indirect, la o banalizare a cărților, la o decădere de pe pedestalul primordial. Din această perspectivă, se înțelege că acest tip de citit necesită o revitalizare, poate o reînvițare. Cititorul trebuie să redescopere caracterul plezirabil al operelor, dar aceasta se poate realiza doar prin efort.

De celaltă parte, efortul despre care vorbim este tocmai lectura critică. Omul citește de plăcere atunci când cartea nu mai este o culegere de termeni emfatici, iar universul literar devine inteligibil. Pentru aceasta este însă nevoie de exercițiu care presupune o lectură atentă, minuțioasă, critică. „Cuget, deci exist” este dictonul care stă la baza raționalismului modern, iar poate cea mai sigură cugetare este cea livrescă.

În concluzie, în zilele în care lectura nu mai este privită ca o necesitate, divergențele pe teme de nuanță a cititului sunt superflue, iar acestea riscă să șubrezească și mai mult interesul unora pentru lectură.

Bibliografie

- 1) Pascal, Blaise, *Cugetări*, București, Editura Științifică, 1967
- 2) Descartes, Rene, *Pasiunile sufletului*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1984

Premiul III

Moldovan Ioana-Cristina (Colegiul Tehnic „Victor Ungureanu”, Câmpia Turzii, jud. Cluj)
Coordonator, prof. Annamaria-Andreea Pop

LECTURĂ CRITICĂ VS. LECTURĂ DE PLĂCERE

„Nu e alta mai frumoasă și de folos în toată viața omului zăbavă decât cititul cărților.” Am decis să încep cu un citat rostit de cronicarul Miron Costin. Consider că acest citat cuprinde esențialul despre importanța lecturii. Eu personal, ca modalitate de receptare a textului literar pledez pentru lectura de plăcere. Cred cu tărie că cititul e ca un sentiment pe care dorești să-l simți mereu.

Pentru a susține alegerea făcută de mine, doresc să aduc ca argument un lucru care mă privește în mod direct. Nu am spiritul critic dezvoltat, nu doresc să critic scrierile altora. Nu doresc să pătrund în adâncimea textului, în toate intimitățile și secretele lui, deoarece nu vreau să găsesc "lecturi cu defecte" din punct de vedere literar, vreau să elimin această idee toxică, cum că ar exista lecturi imperfecte. Menționând spiritul meu critic nedevelopat, pot să evidențiez aceasta prin faptul că eu citesc inocent, adică pot analiza ceva doar după a doua, a treia lectură datorită faptului că după atâta timp, am căpătat o rapiditate cu care lecturez și savurez totodată esența cărții.

Lectura critică presupune o coborâre în „subteranul” conceptual al textului, în căutarea unor idei și a unor înțelesuri neformulate explicit, însă lectura de plăcere are o finețe aparte și îi simți gustul dulceag imediat.

Pentru a sublinia modalitatea de receptare a textului aleasă, vreau să expun câteva detalii despre cititul inocent care, în opinia mea, reprezintă felul în care parcurgi fiecare pagină, felul în care te aprofundezi în lecturare, modul în care simți armonia prezentului și vocea naratorului. Citind de plăcere îți construiești o realitate a ta, dincolo de peisajul mass-media, dincolo de cortină, dar în momentul în care intervine lectura critică, îți oferă senzația că se "spulberă" toată lumea ta formată după propriile preferințe. Din perspectiva unei liceene, această lectură de plăcere, îmi oferă avantajul de a evada din realitatea cruntă, de a pătrunde în lumi noi cu experiențe noi și face posibilă o conexiune emoțională între cititor și autor, cititor și personaje, cititor și diferitele stări prezente.

În concluzie, menționez că în momentul în care găsești o carte bună, aceasta spune multe despre tine, vorbește despre tine. Consider că doar cititul de plăcere te poate ajuta să pătrunzi într-o lume a ta, o lume a frumosului. Noi toți ne citim pe noi înșine și citim lumea din jurul nostru pentru a percepe dintr-o privire ce suntem și unde suntem. Cititul, aproape în aceeași măsură ca respirația, este o funcție vitală.

Bibliografie:

1. <https://radioromaniacultural.ro/timpul-prezent-in-literatura-lecturi-de-placere-lecturi-obligatorii/>
2. <http://www.academiadedezbateri.ro/page/ro/lecturicritice/>

Mențiunea I

**Ciorășteanu Cătălina (Colegiul Tehnic „Valeriu D. Cotea”, Focșani, jud. Vrancea)
Coordonator, prof. Viorica Dima**

PRINS ÎN PÂNZA DE PĂIANJEN ... UNIVERSUL CĂRȚILOR MELE

Aud doar ecoul vocilor din jurul meu, căci mi-ar fi prea greu să renunț la ceea mi-a captat deja atenția...ultimul roman început cu o seară în urmă. Parcă mă desprind ușor, ușor de cotidianul care m-a învăluit până nu demult și mă strecor încet, dar sigur în neantul universului noilor mele personaje. Da...sunt o împătimită a lecturii de plăcere, sunt acel adolescent care renunță la orice pentru o carte bună. Și când spun o carte bună, mă refer la clasici, fie ei autori români sau de peste hotare. Acum, sunt prinsă de Cella Serghi și am promis să nu mă desprind până la final de „pânza ei de păianjen”. Trăiesc, respir și sufăr lângă vii și colorat conturate personaje ca și când chiar eu mă plimb pe aleile frumos pietruite ale

acestei narațiuni. Nu uit să-mi păstrez semnul de carte aproape, deși știu că voi avea nevoie de el mult mai târziu în noapte.

Cu această iubire și dăruire pentru lectura de plăcere trăiesc fiecare roman pe care îl aleg după îndelungi cercetări, bazându-mă și pe sfatul profesorilor mei. Cred că lectura de plăcere nu face decât să întregască tot universul nostru, toată ființa noastră, tot ceea ce ne reprezintă. Cred cu tărie că nu aș gândi ceea ce gândesc dacă nu aș trăi prin personajele dragi mie. În „pânza mea de păianjen” nu simt că sunt PRINSĂ.

Mențiunea I

Iulia Arnăutu (Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi”, Onești, jud. Bacău)
Coordonator, prof. Ana-Mirela Băncilă

LECTURA, ACTIVITATEA MEA PREFERATĂ

Din punctul meu de vedere lectura deschide noi orizonturi ale cunoașterii și dobândirii de noi cunoștințe. Pentru a deprinde arta cititului este nevoie de răbdare, de pauză de reflecție și de seriozitate. Este adevărat că în ziua de astăzi nu toată lumea poate avea răbdarea necesară pentru a citi o carte. Unii preferă vizionarea unui film sau a unui documentar. Alții nu doresc nici măcar să răsfoiască o carte, considerând că esența cunoașterii nu stă în vizionarea unui film sau răsfoirea unei cărți. Dintre cei cărora le place să citească, unii citesc pentru a-și umple timpul liber, alții pentru a se relaxa sau pentru a evada, iar puțini dintre ei pentru că le face cu adevărat plăcere să facă acest lucru. Poate pentru că doresc să trăiască istoria până la final cu admirație, cu chef de lectură, cu pasiune.

Revenind la esența poveștii, mie îmi place enorm să citesc. Dintotdeauna mi-a plăcut să descopăr lucruri noi și perspectivele altor oameni. În fiecare carte citită, descopăr uneori o lume sinistă, alteori o lume calculată, ascunsă în spatele celei de față pe care o credem a fi reală. O lume plină de iluzii, construită de autorii poveștilor pentru a ne rupe puțin de lumea de carton în care trăim în realitate.

Și pot spune deschis că în fiecare carte pe care o citesc găsesc cel puțin un lucru de învățat. Aceasta înseamnă că o carte poate ține locul unui prieten sau uneori chiar a unui profesor, căci o carte bună te învață cum să gândești, nu ce să gândești.

Mențiunea II

Repede Călin (Liceul Teoretic „Avram Iancu” Cluj-Napoca)
Coordonatori, prof. Mariana Crișan și Bibl. Ana-Maria Ruța

LECTURĂ CRITICĂ VS. LECTURĂ DE PLĂCERE

Lectura cărților are, în fapt, două finalități: recreerea și asimilarea de cunoștințe. Cum în zilele noastre există atâtea alte activități recreative, cititul rămâne, de cele mai multe ori, cu un singur scop. În

opinia mea, acest scop ar trebui exploatat, lectura critică având un temei mai practic și mai util în defavoarea celei de plăcere.

În primul rând, lectura nu mai este astăzi o activitate plăcută, pentru cei mai mulți. În epoca multitudinilor de alternative, a încerca să-i reabiliteze statutul este de prisos. Așadar, rămâne cealaltă alternativă. Să învățăm să extragem din cărți cunoștințele esențiale, nu momente de relaxare, pentru că acestea din urmă sunt trecătoare și perisabile.

În al doilea rând, era tehnologiei oferă surse de informare mai facile, dar mai șubrede. Ne confruntăm astăzi cu „fenomenul” persoanelor influente „culturalizate de pe Google”. În fața acestei mediocrități sociale, care ia amploare, trebuie să luptăm cu armele de care dispunem : metode vechi, îmbătrânite, dar încă redutabile. Cultura livrescă este una din acestea.

În concluzie, lectura critică nu este neapărat ideală, dar cu siguranță, este preferabilă în comparație cu nimicul.

Mențiunea II

Bejenariu Andreea Elena (Colegiul Tehnic Motru, jud. Gorj)
Coordonator, prof. Margareta Sichitiu

LECTURA DE PLĂCERE

Lectura reprezintă o modalitate de dezvoltare a inteligenței creatoare și a personalității în același timp. Totodată, reprezintă și o modalitate de relaxare, de îmbogățire spirituală și culturală.

În opinia mea, lectura este oglinda fiecăruia dintre noi. Pledez pentru lectura de plăcere, înaintea lecturii critice care, cred că este destinată în special celor avizați în domeniul literaturii.

În primul rând, lectura operelor care îmi plac constituie un prilej de a evada din realitatea cotidiană. De a pătrunde în universul fanteziei, de a trăi stări, emoții ce aparțin altor oameni. În sprijinul opiniei mele pot să menționez operele literare precum basmele sau romanele, fie ele de dragoste, polițiste sau istorice. Nu există copilărie fără renumitele basme care ne-au oferit ocazia de a ne imagina în postura unui Făt-Frumos, a unei Zâne, sau a unui Balaur, personaje care ne-au purtat pe tărâmurile necunoscute de ființele reale. De asemenea, nu cred că adolescența mea ar fi fost împlinită fără a mă transpune în personajele îndrăgostite din romane precum “Mândrie și prejudecată”, „ Pe aripile vântului”, „O femeie singură” și lista ar continua cu multe altele.

Pe de altă parte, prin intermediul lecturii de plăcere re trăim istoria noastră, istoria lumii. Pentru că operele literare, lăsate drept moștenire nouă, generațiilor viitoare, ne-au condus pașii spre aprecierea celor care au luptat pentru ideea de neam și țară, spre cunoașterea trecutului acestui neam, a acestei lumi.

Aș mai putea spune că lectura de plăcere e un bun profesor pentru cititor. Se rețin cuvinte noi, se însuflă valori, sentimente, principii. Iar dacă pledez pentru această formă de lectură, cea de plăcere, o fac nu pentru că neg lectura critică, ci pentru că nu mă simt în măsură, în postura mea de adolescent, de a-ntelege o lectură critică. Lectura critică, eu consider că este una de specialitate. Trebuie să fii un bun

cunoscător al scriiturii ca să poți pleda pentru un astfel de tip de lectură. A citi din plăcere este mult mai simplu, mai ușor.

Așadar, lectura de plăcere pentru mine, are întâietate în fața celei critice. Am învățat să disting binele de rău prin intermediul basmelor și al poveștilor. Am învățat să iubesc, să apreciez istoria, familia și multe altele prin intermediul romanelor. Și pe toate acestea le-am citit din plăcere. Ele mi-au dezvoltat limbajul, gândirea, creativitatea, personalitatea... De aceea, până la a prefera lectura critică, e cale lungă... Aș mai avea multe, mult prea multe de învățat!

Mențiunea II

Ciobanu Izabela (Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri”, Săbăoani, jud. Neamț)
Coordonator, prof. Ana-Cătălina Gavrilă

LECTURA, OSPĂȚ AL GÂNDURILOR

"Când fac rost de bani, îmi cumpăr cărți. Dacă mai rămân, îmi cumpăr de mâncare și haine." afirma Erasmus cu privire la plăcerea lui de a citi. Lectura nu are o simplă valoare documentară, căci, dezvăluind sentimente și reacții sufletești, în cele mai variate situații, ea are o mare importanță social-educativă.

Din punctul meu de vedere, cartea e un ospăț al gândurilor la care oricine este poftit, de fiecare dată când dorește să se adape din slovele ei. "Pe foile cărților se aud în același timp, murmurele valurilor memoriei, furtunile prezentului și țipetele viitorului. Niciun alt obiect făcut de om nu știe să transgreseze mai repede și mai cu înțeles apele vremii și să aducă în realitate exercițiul permanenței și al ubicuității", așa cum afirma Ion Stoica în "Puterea cărții".

În primul rând, lectura de plăcere cultivă dorința de cunoaștere și contribuie la înrădăcinarea setei omului de a ști cât mai mult. Când se confruntă cu o carte care îi hrănește intelectul și îi îmbrățișează sufletul, omul capătă o plăcere desăvârșită, un prim impuls spre a mai citi, treptat, plăcerea devenind chiar o dulce maladie. Un exemplu în acest sens îl constituie Giovanni Papini, care, în romanul autobiografic "Un om sfârșit", vorbește cu vanitate despre cum primele cărți citite au stârnit în el o curiozitate neașteptată de a cunoaște "totul", după cum el însuși mărturisea. Pe Papini, lectura de plăcere l-a adus în pragul crezului conform căruia cartea are caracter sacru, întrucât "...fiecare critică e o luare a Bastiliei, fiecare carte e o evanghelie".

Pe de altă parte, cititul din plăcere îmbălsămează spiritul uman și îi conferă un caracter nobil. Cartea, acest prieten tăcut, îți oferă ori de câte ori ai nevoie, aceleași răspuns fidel la orice întrebare și-l repetă cu nesfârșită răbdare până ce l-ai înțeles. Ea nu se supără, nu te jicnește, te așteaptă să revii. O regăsești oricând, la fel de credincioasă și discretă. În "Utopia unui om ostenit", Jorge Luis Borges scria că "Nu contează ce citești, important e să citești". Astfel, omul ar trebui să se bucure de libertatea de a alege ce să citească, pentru ca, în timp, lectura să reprezinte stindardul plăcerii și al regăsirii de sine.

Prin urmare, lectura de plăcere facilitează receptarea mesajului literar, cultivă dorința nestăvilă de cunoaștere și înobilează ființa umană prin evoluția continuă a acesteia la statutul înalt de CITITOR.

Anexe

Anexa 1 – Tabelul elevilor participanți la concurs

Anexa 2 – Câștigătorii concursului și lucrările premiate, ediția 2019